

81547

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ВНУТРЕННИХЪ ДѢЛЪ.

ЧАСТЬ IV.
ГМИННЫЯ ПОВИННОСТИ.

ТОМЪ I.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

CZĘŚĆ IV.

POWINNOŚCI I POSŁUGI GMINNE.

TOM I.

1867.

281/84

Печатаю по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Ke

86401

Варшава. — Въ Типографіи Ивана Яворскаго.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. — W Drukarni Jana Jaworskiego.

ОБЪЯСНЕНИЕ.

Помѣщенные въ настоящемъ Сборникѣ постановленія о повинностяхъ составляютъ два тома. Постановленія эти заключаются въ семи отдѣлахъ, изъ коихъ нѣкоторые подраздѣляются на соответственныя главы.

Въ I-й томъ включены:

Отдѣлъ I, о транспортной повинности.

Отдѣлъ II, объ оказываніи жителями гминъ содѣйствія въ чрезвычайныхъ случаяхъ.

Отдѣлъ III, о денежныхъ складкахъ (сборахъ) на содержание гминныхъ и сельскихъ управленій.

Во II-мъ томѣ помѣщены:

Отдѣлъ IV, о квартирной повинности.

Отдѣлъ V, о подводахъ, доставляемыхъ жителями гминъ на потребности войскъ.

Отдѣлъ VI, о взимаемомъ съ жителей гминъ сборѣ на издержки по доставленію въ мѣста набора конскриптовъ, назначенныхъ жребіемъ въ рекруты.

Отдѣлъ VII, о снабженіи войскъ, расположенныхъ въ Царствѣ Польскомъ, отопленіемъ, освѣщеніемъ и соломой на постель.

Вышеозначенные матеріалы составляютъ рядъ уставовъ и постановленій, изданныхъ о гминныхъ повинностяхъ съ 1802 по конецъ 1866 года.

Всѣ эти постановленія имѣютъ обязательную силу.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ Статсъ-Референдаріемъ Собоцкимъ, изъ матеріаловъ, доставленныхъ изъ Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ, Делегатомъ оной, Вице-Директоромъ Отдѣленія Общаго Управленія, Хлѣбовскимъ.

OBJAŚNIENIE.

Przepisy, odnoszące się do powinności i posług gminnych, mieszczące się w Zbiorze niniejszym, zajmują tomów dwa, i zawarte są w siedmiu działach, a z tych niektóre składają się z odpowiednich tytułów.

Tom I-y mieści w sobie:

Dział I, o posłudze transportowej.

Dział II, o niesieniu przez mieszkańców gmin pomocy w nadzwyczajnych wypadkach.

Dział III, o składkach pieniężnych na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich.

Tom II-gi zawiera:

Dział IV, o powinności kwaterunkowej.

Dział V, o podwodach przez mieszkańców gmin na potrzeby wojska dostarczanych.

Dział VI, o składce na odstawę do punktów zbornych rekrutów do wojska powołanych, i

Dział VII, o zaopatrywaniu wojsk, kwaterujących w Królestwie, opałem, światłem i słomą na pościel.

Materyały powyższe stanowią ciąg ustaw i przepisów wydanych o powinnościach i posługach gminnych od r. 1802 po koniec 1866 roku.

Wszystkie te przepisy obowiązują dotychczas.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego Radcy Tajnego, Senatora Fundukleja, ułożony został przez Referendarza Stanu Sobockiego, z materyałów dostarczonych ze strony Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, przez Delegowanego od tej władzy Vice-Dyrektora Wydziału Administracyi Ogólnej Chłebowskiego.

**ОГЛАВЛЕНИЕ ПРЕДМЕТОВЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМЪ.**

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н И Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	ПРАВИЛА И УЧРЕЖДЕНІЯ			
	О ГМИННЫХЪ ПОВИННОСТЯХЪ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.			
	Введеніе			2
	ЧАСТЬ ПЕРВАЯ			
	О ГМИННЫХЪ ПОВИННОСТЯХЪ, ОТНОСЯЩИХСЯ КЪ ПОТРЕБНОСТЯМЪ ГРАЖДАНСКАГО УПРАВЛЕНІЯ.			
	ОТДѢЛЪ I.			
	О ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ.			
	Введеніе			8
	ГЛАВА I.			
	ОБЪ УСТАНОВЛЕНІИ ТРАНСПОРТНЫХЪ СТАНЦІЙ, РАЗВЕРСТКѢ ТРАНСПОРТ- НОЙ ПОВИННОСТИ НА УѢЗДЫ, ГМИНЫ И ДЫМЫ, И О КОНТРОЛѢ ОНОЙ ПО СТАНЦІЯМЪ, А ТАКЖЕ О ТРАНСПОРТНОМЪ КАПИТАЛѢ И ПОРЯДКѢ ПРЕПРОВОЖДЕНІЯ ПРЕСТУПНИКОВЪ, БѢГЛЫХЪ И БРОДЯГЪ.			
	Введеніе			12

**SPIS PRZEDMIOTÓW
W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.**

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	PRZEPISY I URZĄDZENIA			
	O POWINNOŚCIACH I POSŁUGACH GMINNYCH W KRÓLESTWIE POLSKIM.			
	Wstęp			3
	CZĘŚĆ PIERWSZA.			
	O POWINNOŚCIACH I POSŁUGACH GMINNYCH NA POTRZEBY ZARZĄDU CYWILNEGO.			
	DZIAŁ I.			
	O POSŁUDZE TRANSPORTOWEJ.			
	Wstęp			9
	TYTUŁ I.			
	O URZĄDZENIU STACYJ TRANSPORTOWYCH, ROZKŁADZIE POSŁUGI TRANS- PORTOWEJ NA POWIATY, GMINY I DYMY, KONTROLOWANIU ONEJ PO STACYACH, O FUNDUSZU TRANSPORTOWYM I PORZĄDKU TRANSPOR- TOWANIA ZBRODNIARZY, ZBIEGÓW I WŁÓCZĘGÓW.			
	Wstęp			13

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
1	Постановленіе, опредѣляющее правила исполненія гминами транспортной повинности при пересылкѣ преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, а равно о контролѣ этой повинности.	27 Мая 1823 г.	Намѣстникъ въ Царствѣ.	14
2	Распоряженіе, съ препровожденіемъ для приведенія въ исполненіе вышепомѣщеннаго, подъ № 1, постановленія Царскаго Намѣстника объ учрежденіи этапныхъ станцій, для пересылки бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ.	2 Юня 1823 г., № 2,183/ 1,874.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	24
3	Распоряженіе о контролѣ транспортной повинности, взиманіи на сей предметъ сбора, опредѣленіи взысканій съ виновныхъ въ нарушеніи транспортныхъ правилъ, и о расходованіи происходящихъ отъ сего источника суммъ.	28 Юля 1823 г., № 2,562/ 1,811.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	26
4	Распоряженіе съ указаніемъ формы для исчисленія и раскладки транспортной повинности.	13 Января 1824 г., № 346/ 4,119.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	64
5	Распоряженіе о снабженіи транспортныхъ станцій блан-	14 Ноября 1825 г.,	Правитель- ственная Ком-	76

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
1	Postanowienie, wskazujące zasady do odbywania w gminach posługi transportowej w odsyłaniu zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, oraz kontrolowania onéjże.	27 Maja 1823 r.	Namiesnik Królewski.	15
2	Rozporządzenie, komunikujące zamieszczone pod poprzednim N-rem 1-m postanowienie Namiesnika Królewskiego, którym ustalone zostały stacye transportowe do przeprowadzania włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy, w celu wprowadzenia onegoż w wykonanie.	2 Czerwca 1823 r. N. 2,183/ 1,874.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	25
3	Rozporządzenie, o kontroli posługi transportowej, poborze składek na ten cel, wymierzaniu kar na winnych przekroczenia przepisów transportowych, i wydatkowaniu funduszu z źródeł tych otrzymywanego.	28 Lipca 1823 r. N. 2,562/ 1,811.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	27
4	Rozporządzenie, wskazujące wzory do obrachowania i rozkładu posługi transportowej.	13 Stycz- nia 1824 r. N. 346/ 4,119.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	65
5	Rozporządzenie co do udzielania stacyom transporto-	14 Listo- pada	Kommissya Rządowa	77

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	ками транспортных листовъ, для отправления арестантовъ въ другой обводъ или воеводство.	№ 3,226/375.	мисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	
6	Распоряженіе о томъ, что транспортные листы изъ 1-й станціи другаго уѣзда или воеводства должны быть возвращаемы въ первую выдавшую оныя станцію и служить сей послѣдней оправданіемъ отчетности по транспортной повинности.	6 Декабря 1825 г., № 4,300/1,861.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	80
7	Отзывъ о томъ, изъ какихъ суммъ выдаются кормовыя деньги лицамъ, арестованнымъ военными властями и пересылаемымъ посредствомъ гражданскихъ транспортных станцій.	11 Января 1826 г., № 121/15.	Правительственная Военная Комисія.	82
8	Распоряженіе, съ опредѣленіемъ формы контроля для записыванія слѣдующихъ въ возвратъ Казнѣ издержекъ, взыскиваемыхъ съ имущества или съ заработковъ лицъ, отправляемыхъ въ мѣста постоянного ихъ жительства.	31 Января 1826 г., № 95/3,942.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	86
9	Распоряженіе о назначеніи въ Воеводскія Комисіи Счетчиковъ для контроля транспортных суммъ и ревизіи представляемыхъ городскими кассами годичныхъ от-	20 Сентября 1827 г., № 3,627/562.	Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	98

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy wydającej rozporządzenie.	Stronka.
	wym blankietów na karty drożne, do transportowania osób w inny obwód lub województwo.	1825 r. N. 3,226/375.	Spraw Wewnętrznych i Policyi.	
6	Rozporządzenie objaśniające, że karty drożne zwracane być winny z pierwszej stacyi obcego obwodu lub województwa, pierwszej stacyi one wydającej, i służyć mają do usprawiedliwienia rachunku z posługi transportowej.	6 Grudnia 1825 r. N. 4,300/1,861.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	81
7	Odezwa objaśniająca, z jakich funduszów osoby przez władze wojskowe aresztowane i na transport przez stacye cywilne wysyłane, żywionemi być winny.	11 Stycznia 1826 r. N. 121/15.	Kommissya Rządowa Wojny.	83
8	Rozporządzenie, przepisujące wzór do kontroli zapisywania kosztów, ściąganych z majątku lub zarobku osób transportowanych do miejsca stałego zamieszkania.	31 Stycznia 1826 r. N. 95/3,942.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	87
9	Rozporządzenie, ustanawiające w biurach Kommissyj Wojewódzkich po jednym Rachmistrzu do kontroliowania funduszu transportowego i rewizyi rachun-	20 Września 1827 r. N. 3,627/562.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	99

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	четностей о транспортной повинности.			
10	Распоряженіе, объ освобожденіи отъ транспортной повинности и отъ установленной въ замѣнъ оной платы казенныхъ лѣсныхъ чиновниковъ и служителей.	13 Августа 1828 г., № 3,890/1,945.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	100
11	Постановленіе о причисленіи учрежденныхъ при Воеводскихъ Комиссіяхъ Счетчиковъ транспортной повинности къ Эмеритальному Обществу.	7 Октября 1828 г., № 937/6,818.	Совѣтъ Управленія.	104
12	Распоряженіе о томъ, чтобы къ транспортнымъ листамъ были прилагаемы пакеты съ отзывами къ тѣмъ начальствамъ, въ вѣдѣніе которыхъ отправляются препровождаемые посредствомъ транспортныхъ станцій лица.	11 Апрѣля 1834 г., № 5,884/10,488.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Провсвѣщенія.	106
13	Распоряженіе, съ указаніемъ мѣръ къ предупрежденію побѣга или упуска арестантовъ во время препровожденія и къ наказанію виновныхъ въ допущеніи или облегченіи побѣга.	7 (19) Января 1837 г., № 231/56,278.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Провсвѣщенія.	108
14	Распоряженіе о томъ, сколько должно быть назначаемо сторожей для препровожденія	7 (19) Апрѣля 1837 г.,	Правительственная Комиссія Внутрен-	116

Нумеръ бѣжащ ропорядженіе.	T R E Ś Ć.	Data и Numer.	Wymienienie wła- dzy wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	ków z téjże posługi, przez Kassy miejskie corocznie składanych.			
10	Rozporządzenie o uwolnieniu od posługi i opłaty transportowej urzędników i oficyalistów leśnych skarbowych.	13 Sierpnia 1828 r. N. 3,890/1,945.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	101
11	Decyzya, zaliczająca Rachmistrzów do posługi transportowej, przy Komisjach Wojewódzkich ustanowionych, do Stowarzyszenia Emerytalnego.	7 Października 1828 r. N. 937/6,818.	Rada Administracyjna.	105
12	Rozporządzenie o dołączanie do kart drożnych ekspedycyj do Władz, którym transportowani są odstawiani.	11 Kwietnia 1834 r. N. 5,884/10,488.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	107
13	Rozporządzenie, wskazujące środki, zdolne zapobiedz ucieczce, lub puszczeniu z transportu aresztantów, niemniej kary na winnych, za dozwole nie lub ułatwienie téjże ucieczki.	7 (19) Stycznia 1837 r. N. 231/56,278.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	109
14	Rozporządzenie wskazujące, ilu stróżów ma być dodawanych do transportu włó-	7 (19) Kwietnia 1837 r.	Kommissya Rządowa Spraw We-	117

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	и во время ночлеговъ бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ, а равно о строгомъ соблюденіи правилъ о порядкѣ препровожденія лицъ и расходованіи транспортныхъ суммъ.	№ 29,427/56,452.	нихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	
15	Распоряженіе о своевременномъ на каждый годъ снабженіи транспортныхъ станцій шнуровыми контрольными и квитанціонными книгами.	13 (25) Сентября 1840 г., № 13,716.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	122
16	Распоряженіе о томъ, въ какихъ случаяхъ еврей, во время ихъ пересылки, приостанавливаются на шабашные дни а равно, что бородъ и пейсовъ имъ брить не слѣдуетъ.	12 (24) Августа 1843 г., № 22,705/43,489.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	128
17	Постановленіе о томъ, чтобы доходъ отъ сбора, вносимаго на расходы по препровожденію въ мѣста назначенія преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, былъ включаемъ впредь въ проэкты смѣтныхъ расписаній Вѣдомства Внутреннихъ Дѣлъ, какія должны ежегодно входить въ общую роспись Царства.	25 Апрѣля (7 Мая) 1844 г., № 13,304.	Совѣтъ Управленія.	130

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	częgów, zbiegów i zbrodniarzy, oraz podczas noclegów, tudzież obostrzenie przepisów, o porządku transportowania i szafunku funduszem transportowym.	N. 29,427/56,452.	wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	
15	Rozporządzenie, co do regularnego dostarczania stacyom transportowym, przed zaczęciem każdego roku, kontroll i kwitaryuszów sznurowych.	13 (25) Września 1840 r. N.13,716.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	123
16	Rozporządzenie wskazujące, w jakich razach żydzi mają być w dzień szabasu zatrzymywani w transporcie, i że nie należy golić im bród i pejsów	12 (24) Sierpnia 1843 r. N. 22,705/43,489.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	129
17	Decyzya zalecająca, aby dochód z opłat na transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, objęty był na przyszłość w projekcie do etatów Wydziału Spraw Wewnętrznych, jakie corocznie na budżecie Królestwa mieścić się powinny.	25 Kwie- tnia (7 Maja) 1844 r. N.13,304.	Rada Administracyjna.	131

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
18	Постановленіе о томъ, чтобы доходъ съ транспортнаго сбо- ра, начиная съ 1845 года, былъ вносимъ въ бюджет- ную роспись Царства, и что- бы этотъ доходъ, какъ рав- но производимыя на счетъ оного расходы, подлежали контролю Высшей Счетной Палаты.	10 (22) Юня 1844 г., № 14,768.	Совѣтъ Управ- ленія.	134
19	Распоряженіе о предупрежде- ніи побѣга арестантовъ во время ихъ препровожденія.	13 (25) Октября 1844 г., № 30,241/23,209.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	148
20	Распоряженіе о назначеніи, для конвоированія военныхъ де- зертировъ, преступниковъ и бродягъ, людей надежныхъ, трезвыхъ, здоровыхъ и хо- рошаго поведенія.	30 Октяб- ря (11 Но- ября) 1844 г., № 23,661/44,898.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	160
21	Распоряженіе о томъ, что за- готовленіе для финансовыхъ Казначействъ печатныхъ квитанціонныхъ книгъ для записыванія транспортнаго сбора должно быть произ- водимо на счетъ транспорт- наго сбора суммъ.	24 Января (5 Февра- ля) 1845 г., № 2,568/1,200.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	162
22	Распоряженіе о томъ, чтобы духовныя лица римско-като-	31 Юля (12 Авгу-	Правитель- ственная Ком-	166

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
18	Decyzya zalecająca, aby do- chód ze składek i opłat transportowych był wpro- wadzony do budżetu Kró- lestwa, poczynając od roku 1845, tudzież, aby dochód ten i wydatki z niego, ule- gały rewizyi Najwyższej Izby Obrachunkowej.	10 (22) Czerwca 1844 r. N.14,768.	Rada Admini- stracyjna.	135
19	Rozporządzenie o zapobieże- niu ucieczce aresztantów z transportu.	13 (25) Paździer- nika 1844 r. N. 30,241/23,209.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	149
20	Rozporządzenie, o przeznacza- niu do transportowania de- zertów wojskowych, zbro- dniarzy i włóczęgów, ludzi pewnych, trzeźwych, zdro- wych i dobrej konduity.	30 Paź- dziernika (11 Li- stopada) 1844 r. N. 23,661/44,898.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	161
21	Rozporządzenie, że druki na księgi kwitaryuszowe do poboru opłaty transporto- wej dla kass skarbowych, winny być przyspasabiane z funduszu transportowego.	24 Sty- cznia (5 Lutego) 1845 r. N. 2,568/1,200.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	163
22	Rozporządzenie, zalecające transportowanie duchow-	31 Lipca (12 Sier-	Kommissya Rządowa	167

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовао распоряженіе.	Страница.
	лическаго исповѣданія пересылаемы были отъ одной станціи въ другую, не пѣшкомъ, а на подводкахъ.	ста) 1845 года, № 29,544/15,205.	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
23	Распоряженіе о томъ, въ какихъ случаяхъ и какіе именно документы должны оправдывать назначеніе подводъ и увеличеніе стражи для пересылки арестантовъ.	11 (23) Января 1846 г., № 53,402/26,337.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	170
24	Распоряженіе о томъ, что штрафы, налагаемые за неподачу гминами объявленій о томъ, какимъ порядкомъ онѣ соглашаются исполнять транспортную повинность, причисляются къ транспортнымъ суммамъ; штрафы же, взыскиваемые съ надзирателей станцій и сторожей за неисправности по службѣ, должны поступать въ Казну Царства.	26 Августа (7 Сентября) 1846 г., № 34,028/18,395.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	174
25	Распоряженіе о томъ, что, при препровожденіи по одному и тому же транспортному листу еврея съ христіаномъ, отправленіе ихъ въ шабашные и праздничные еврейскіе дни не должно быть приостанавливаемо.	6 (18) Ноября 1846 г., № 50,126/27,302.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	178
26	Распоряженіе о болѣе строгомъ наблюденіи, чтобы препро-	10 (22) Апрѣля	Правительственная Ком-	180

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	wnych rzymsko-katolickich nie pieszo ale podwodami, od stacyi do stacyi.	pnia). 1845 r. N. 29,544/15,502.	Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
23	Rozporządzenie wskazujące, w jakich razach i jakie wody usprawiedliwiać powinny potrzebę dodania podwód i zwiększenia straży, dla transportowanych aresztantów.	11 (23) Stycznia 1846 r. N. 53,402/26,337.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	171
24	Rozporządzenie objaśniające, że kary wymierzane za niepodanie deklaracji przez gminy o sposobie odbycia posługi transportowej, pobierane być mają na rzecz funduszów transportowych; kary zaś na dozorców stacyjnych i stróżów, za dopuszczone uchybienia w służbie, wpływać mają na rzecz Skarbu Królestwa.	26 Sierpnia (7 Września) 1846 r. N. 34,028/18,395.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	175
25	Rozporządzenie wskazujące, że gdy żyd z chrześciani- nem przesyłani są za jedną kartą drożną, wtedy dni szabasów i świąt żydowskich transportu nie wstrzymują.	6 (18) Listopada 1846 r. N. 50,126/27,302.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	179
26	Rozporządzenie, zalecające bac- czniejsze przestrzeganie, aby	10 (22) Kwietnia	Kommissya Rządowa	181

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	вождаемымъ посредствомъ транспортныхъ станцій ли- цамъ были даваемы на оныхъ свѣжая постель и бѣлье, при снабженіи ихъ деньгами на продовольствіе, а равно что- бы, въ случаѣ надобности, были построены рубахи для главныхъ по крайней мѣрѣ транспортныхъ станцій.	1847 г., № 4,164/5,778.	мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	
27	Объ освобожденіи горныхъ ка- зенныхъ домовъ отъ взноса транспортнаго сбора.	16 (28) Августа 1847 г., № 33,098/18,360.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	184
28	Распоряженіе объ учрежденіи постоянной стражи для ка- раула бродягъ, отправляе- мыхъ на ночлеги въ губерн- скихъ и уѣздныхъ городахъ въ полицейскіе аресты, а рав- но о помѣщеніи тѣхъ же бродягъ на ночлеги по ме- нѣе значительнымъ горо- дамъ въ частныхъ домахъ, за надлежащимъ вознаграж- деніемъ.	7 (19) Апрѣля 1848 г., № 59,453/32,695.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	186
29	Распоряженіе о томъ, что гми- ны обязаны давать безплат- но подводы для чиновни- ковъ, командируемыхъ для освидѣтельствванія умер- шихъ во время препровожд- енія бродягъ.	11 (23) Февраля 1849 г., № 58,015/33,253.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	192

Номеръ бѣжа- щихъ ропоряджен.	T R E Ś Ć.	Data и Numer.	Wymienienie Wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	po stacyach transporto- wych transportowani otrzy- mywali świeże posłania, bieliznę i fundusz na ży- wność, oraz w razie po- trzeby, dopełnianie spra- wunku koszul, dla głów- niejszych przynajmniej sta- cyj transportowych.	1847 r. N. 4,164/5,778.	Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	
27	Rozporządzenie względem uwolnienia domów Gór- nictwa rządowego od skład- ki transportowej.	16 (28) Sierpnia 1847 r. N. 33,098/18,360.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	185
28	Rozporządzenie co do usta- nowienia stałych stróżów do pilnowania włóczęgów transportowanych, na noc do aresztów policyjnych w miastach gubernialnych i powiatowych odsyłanych, i o lokowaniu tychże włó- częgów na noc w miastach mniejszych w domach pry- watnych, za wynagrodze- niem.	7 (19) Kwietnia 1848 r. N. 59,453/32,695.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	187
29	Rozporządzenie wskazujące, że gminy dostarczać winny bezpłatnie podwozy pod urzędników, delegowanych do odbycia sekcji na cia- łach zmarłych w transpor- cie włóczęgów.	11 (23) Lutego 1849 r. N. 58,015/33,253.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	193

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
30	Распоряженіе о томъ, чтобы въ транспортных листахъ были описываемы съ точностію примѣты препровождаемыхъ арестантовъ, бѣглыхъ и бродягъ.	1 (13) Юня 1849 г., 19,957/11,948.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	194
31	Распоряженіе о томъ, что сборъ на препровожденіе бродягъ долженъ быть взимаемъ въ городахъ съ дымовъ, то есть дымовыхъ трубъ, выведенныхъ сверхъ крышъ домовъ.	1 (13) Января 1852 г., № 39,322/19,500.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	206
32	Распоряженіе относительно конвоирования нижними чинами инвалидныхъ командъ, дезертировъ и военныхъ арестантовъ къ этапнымъ станціямъ изъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ этаповъ не имѣется.	18 (30) Сентября 1852 г., № 19,251/39,315.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	210
33	Постановленіе, разрѣшающее употреблять, при препровожденіи арестантовъ транспортнымъ порядкомъ оковы, состоящія изъ двухъ желѣзныхъ полосъ, соединенныхъ скрѣпленнымъ винтомъ.	10 (22) Февраля 1853 г., № 10,573.	Совѣтъ Управленія.	212
34	Распоряженіе о воспрещеніи полицейскимъ властямъ обращаться несоответственнымъ и противузаконнымъ образомъ съ арестованными и пересылаемыми транспортнымъ порядкомъ лицами.	18 (30) Августа 1853 г., № 1,436/3,664.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	216

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
30	Rozporządzenie, o dokładne zamieszczanie w kartach dróżnych rysopisów aresztantów, zbiegów i włóczęgów transportowanych.	1 (13) Czerwca 1849 r. N. 19,957/11,948.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	195
31	Rozporządzenie objaśniające, że składka na transport włóczęgów po miastach pobieraną być winna z dymów czyli kominów, nad dach każdego domu wprowadzonych.	1 (13) Stycznia 1852 r. N. 39,322/19,500.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	207
32	Rozporządzenie względem przeprowadzania, przez żołnierzy komend inwalidnych, dezertarów i aresztantów wojskowych do stacyj etapowych, z miejsc gdzie nie ma etapów.	18 (30) Września 1852 r. N. 19,251/39,315.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	211
33	Decyzya, upoważniająca do używania w transportach osób aresztowanych oków na ręce, złożonych z dwóch sztabek żelaznych, ściśniętych śrubą ukrytą.	10 (22) Lutego 1853 r. N. 10,573.	Rada Administracyjna.	213
34	Rozporządzenie, zakazujące niewłaściwego i przeciwnego prawu obchodzenia się Władz policyjnych z aresztowanymi i transportem wysyłanymi osobami.	18 (30) Sierpnia 1853 r. N. 1,436/3,664.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	217

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
35	Распоряженіе о порядкѣ пересылки въ Институтъ Ксендзовъ демеритовъ на Лысой Горѣ—духовныхъ лицъ римско-католическаго исповѣданія.	19 (31) Юля 1858 г., № 9,699/43,522.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	220
36	Распоряженіе о томъ, что отставныхъ военныхъ чиновъ, отправляемыхъ, посредствомъ транспортных станцій, въ мѣста ихъ происхожденія, не слѣдуетъ провождать подъ стражею.	11 (23) Юля 1860 г., № 6,028/2,948.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	224
37	Распоряженіе о томъ, чтобы всякаго рода взносы и платежи, причитающіеся въ счетъ транспортных суммъ, были записываемы на приходъ и показываемы слѣдующими къ поступленію въ подлежащей статьѣ случайныхъ доходовъ, и чтобы въ концѣ года не были причисляемы къ сбереженію въ Казну.	3 (15) Октября 1861 г., № 39,161.	Правитель- ственная Коммисія Финансовъ.	226
38	Распоряженіе о томъ, чтобы, въ случаѣ пересылки транспортнымъ порядкомъ преступника, военного дезертира или пойманнаго изъ укрывательства конскрипта, назначать для конвоя двухъ проводниковъ къ одному этого рода арестанту.	1 (13) Августа 1866 г., № 24,732/10,816.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	230

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
35	Rozporządzenie, dotyczące sposobu odsyłania do instytutu zdrojnych Księży na Łysiej Górze duchownych wyznania rzymsko-katolickiego.	19 (31) Lipca 1858 r. N. 9,699/43,522.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	221
36	Rozporządzenie wskazujące, iż dymissyonowanym żołnierzom, odsyłanym do miejsca pochodzenia przez stacye transportowe, strażы dodawać nie potrzeba.	11 (23) Lipca 1860 r. N. 6,028/2,948.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	225
37	Rozporządzenie zalecające, aby wszelkie wpływy i należności, funduszowi transportowemu przypadające, były prenotowane i perceptowane pod dochodami przypadkowemi we właściwej pozycyi, i aby nie ulegały przekazowi z końcem roku na oszczędność Skarbu.	3(15) Paź- dziernika 1861 r. N.39,161.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	227
38	Rozporządzenie, aby w razie przesyłania transportem przestępcy, dezertera, lub ujętego zbiegłego spisowego, przeznaczać do pilnowania po dwóch wartowników do jednego tego rodzaju aresztanta.	1 (13) Sierpnia 1866 r. N. 24,732/10,816.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	231

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
Г Л А В А П.				
О РАСХОДАХЪ, ПРОИЗВОДИМЫХЪ ИЗЪ ТРАНСПОРТНЫХЪ СУММЪ.				
	Введение			234
1	Распоряженіе, разрѣшающее препровождать транспортнымъ порядкомъ лицъ, виновныхъ въ нарушеніи финансовыхъ правилъ, съ возвратомъ Казною Царства произведенныхъ на это расходу.	28 Января 1831 г., № 9,812/2,018.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.	236
2	О постройкѣ на счетъ транспортныхъ суммъ одежды для лицъ, препровождаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій.	10 (22) Апрѣля 1837 г., № 585/1,130.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	240
3	Распоряженіе о томъ, что расходы по препровожденію транспортнымъ порядкомъ нищихъ въ мѣсто ихъ жительства должны быть относимы на транспортныя суммы.	15 (27) Апрѣля 1840 г., № 6,564/2,785.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	246
4	Распоряженіе о томъ, что печатные бланки для отчетности по транспортной повинности должны быть заготовляемы на счетъ транспортныхъ суммъ, а также о томъ,	18 (30) Августа 1841 г., № 17,468/9,526.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	250

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
T Y T U Ł II.				
O WYDATKACH, Z FUNDUSZU TRANSPORTOWEGO PONOSZONYCH.				
	Wstęp			235
1	Rozporządzenie, upoważniające do dodawania posługi transportowej przesyłanym przez stacye defraudantom dochodów skarbowych, ze zwrotem przez Skarb Królestwa wydatków na ten cel poniesionych.	28 Stycznia 1831 r. N. 9,812/2,018.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji.	237
2	Rozporządzenie, upoważniające do sprawienia odzieży dla osób transportowanych, z funduszu transportowego, po stacyach.	10 (22) Kwietnia 1837 r. N. 585/1,130.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	241
3	Rozporządzenie wskazujące, że koszta transportu zebraków do miejsc ich zamieszkania, odnoszone być mają do funduszu transportowego.	15 (27) Kwietnia 1840 r. N. 6,564/2,785.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	247
4	Rozporządzenie zalecające, aby druki do posługi transportowej potrzebne, przysposabiano z funduszu transportowego, oraz wskazujące, jakimi dowodami	18 (30) Sierpnia 1841 r. N. 17,468/9,526.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	251

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	какіе документы должны быть представляемы въ о- правданіе издержекъ на за- готовленіе означенныхъ бланковъ и расходованія та- ковыхъ бланковъ.			
5	Распоряженіе относительно суммы на постройку одежды для арестантовъ гражданска- го вѣдомства, пересылае- мыхъ посредствомъ тран- спортныхъ станцій.	9 (21) Октября 1842 г., № 14,678/28,431.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	258
6	Постановленіе о выдачѣ под- водъ нижнимъ чинамъ, уво- леннымъ въ отставку по у- вѣчью или безсрочно отпуск- нымъ, а также ихъ женамъ и дѣтямъ, на счетъ тран- спортныхъ суммъ.	18 (30) Декабря 1842 г., № 31,595.	Совѣтъ Управ- ленія.	260
7	Распоряженіе о томъ, изъ ка- кихъ суммъ должны быть пополняемы расходы по пре- провоженію лицъ, подозрѣ- ваемыхъ въ тайномъ пере- ходѣ границы въ запрещен- номъ пунктѣ.	14 (26) Августа 1843 г., № 52,517.	Правитель- ственная Ком- мисія Финан- совъ и Казна- чейства.	266
8	Распоряженіе о порядкѣ по- стройки одежды и обуви для лицъ, обвиненныхъ въ бро- дажествѣ.	4 (16) Сентября 1843 г., № 20,563/10,990.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	272
9	Распоряженіе о томъ, что изъ держки на расходы по пре-	31 Января (12 Февра-	Правитель- ственная Ком-	276

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	wydatek na też druki i obróć ich, mają być uspra- wiedliwiane w rachunkach.			
5	Rozporządzenie, względem funduszu na odzież dla aresztantów cywilnych, przez stacye transportowe odsyłanych.	9(21) Paź- dziernika 1842 r. N. 14,678/28,431.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	259
6	Decyzya, względem udziela- nia podwód żołnierzom ka- lekom, ze służby wojsko- wej uwolnionym, nieogra- niczenie urlopowanym, oraz ich żonom i dzieciom, za opłatą z funduszu trans- portowego.	18 (30) Grudnia 1842 r. N. 31,595.	Rada Admini- stracyjna.	261
7	Odezwa wskazująca fundu- sze, z jakich ponoszone być winny kosztu transportu osób, o przejście granicy punktem zakazanym po- dejrzanym.	14 (26) Sierpnia 1843 r. N. 52,517.	Kommissya Rządowa Przy- chodów i Skarbu.	267
8	Rozporządzenie, co do spra- wiania odzieży i obuwia dla osób, o samo włóczę- gostwo obwinionych.	4 (16) Września 1843 r. N. 20,563/10,990.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	273
9	Rozporządzenie, względem zaspakajania z funduszu	31 Stycz- nia (12	Kommissya Rządowa	277

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
10	провожденію военныхъ де- зертировъ должны быть про- изводимы изъ транспортной суммы. Отзывъ съ объявленіемъ Вы- сочайшаго повелѣнія о снаб- женіи одеждою и продоволь- ствованіи бродягъ, отпра- вляемыхъ изъ Царства въ Им- перію и обратно на счетъ Казны Царства или Импе- ріи, смотря потому, откуда они пересылаются.	ля) 1844 года, № 2,502/1,198. 31 Мая (12 Іюня) 1844 г., № 13,969.	мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ. Статсъ-Секре- тарь при Со- вѣтѣ Управле- нія.	278
11	Распоряженіе о томъ, изъ ка- кихъ суммъ должны быть производимы расходы по пре- провоженію арестантовъ и контрабандистовъ.	19 (31) Января 1845 г., № 1,409/672.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	284
12	Распоряженіе о томъ, что от- пускъ денегъ на расходы по пересылкѣ лицъ, препро- вождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ, можетъ происхо- дить лишь по представле- ніямъ Уѣздныхъ Начальни- ковъ, и что вѣдомости о зап- мообразныхъ выдачахъ изъ транспортныхъ суммъ долж- ны быть представляемы каж- дое полугодіе Правитель- ственной Коммисіи Внутрен- нихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	22 Апрѣля (3 Мая) 1845 г., № 15,773/7,922.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	290
13	Распоряженіе о препровоженіи на счетъ транспортныхъ	25 Авгус- та (6 Сеп-	Правитель- ственная Ком-	298

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	transportowego wydatków na kosztu transportu de- zerterów wojskowych.	Lutego) 1844 r. N. 2,502/1,198.	Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	
10	Odezwa, oznajmiająca NAJ- wyższe postanowienie, o zaopatrywaniu w odzież wysyłanych włóczęgów z Królestwa do Cesarstwa i nawzajem, kosztem kraju wysyłającego.	31 Maja (12 Czerw- ca) 1844 r. N. 13,969.	Sekretarz Sta- nu przy Radzie Administracyj- nej.	279
11	Rozporządzenie objaśniające, z jakich funduszów pono- szone być winny kosztu transportu więźni i defrau- dantów.	19 (31) Stycznia 1845 r. N. 1,409/672.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	285
12	Rozporządzenie, że wypłaty na służbę transportową, tyl- ko na wniosek Naczelników Powiatowych mają być czynione, i że Kom- missyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchow- nych ma być składany co pół roku wykaz awansów, z funduszu transportowego poczynionych.	22 Kwie- tnia (3 Maja) 1845 r. N. 15,773/7,922.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	291
13	Rozporządzenie, co do trans- portu osób, chorobą sy-	25 Sier- pnia (6	Kommissya Rządowa	299

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	суммъ лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію.	тября) 1845 г., № 30,575/15,957.	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
14	Распоряженіе о порядкѣ погребенія лицъ, умершихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ, и о происходящихъ отъ этого расходахъ.	1 (13) Юня 1846 г., № 16,804/8,517.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	302
15	Постановленіе о томъ, чтобы за пользованіе каждымъ заболѣвшимъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ лица, отправленнаго на излеченіе въ гражданскую больницу, уплачивать больницамъ по 15 коп. въ день.	2 (14) Августа 1846 г.	Совѣтъ Управленія.	306
16	Распоряженіе о томъ, что Губернскія Правленія не выправлять, безъ вѣдома и разрѣшенія Правительственной Комиссіи Финансовъ, производить изъ транспортныхъ суммъ расходовъ, превышающихъ смѣтныя на каждый годъ назначенія, такъ какъ расходы изъ этихъ суммъ, для предохраненія Казны отъ убытковъ, должны быть соразмѣряемы съ поступающими доходами.	5 (17) Декабря 1847 г., № 105,518.	Правительственная Комиссія Финансовъ и Казначейства.	310

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	flityczną dotkniętych do szpitali, kosztem funduszu transportowego.	Września) 1845 r. N. 30,575/15,957.	Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
14	Rozporządzenie, przepisujące sposób i kosztą grzebania zmarłych w transporcie osób.	1 (13) Czerwca 1846 r. N. 16,804/8,517.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	303
15	Decyzja, co do wypłacania szpitalom cywilnym, z funduszu transportowego, po kop. 15 dziennie, za każdego chorego, z transportu na kurację odesłanego.	2 (14) Sierpnia 1846 r.	Rada Administracyjna.	307
16	Rozporządzenie, zabraniające Rządowi Gubernialnym powiększania, bez wiedzy i upoważnienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, należności płatniczej, etatem co rok oznaczanej w funduszu transportowym; gdyż wydatki z tego funduszu winny być odpowiednie osiągniętemu wpływom, dla nienarażenia Skarbu na straty.	5 (17) Grudnia 1847 r. N. 105,518.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	311

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
17	Постановленіе, опредѣляющее для нижнихъ воинскихъ чиновъ, употребляемыхъ для препровожденія пересылаемыхъ по желѣзной дорогѣ арестантовъ, вознагражденіе изъ транспортныхъ суммъ по 20 коп. сер. въ сутки.	11 (23) Декабря 1847 г., № 18,569.	Совѣтъ Управленія.	314
18	Распоряженіе о томъ, что снабженіе на счетъ транспортныхъ суммъ Начальниковъ транспортныхъ станцій печатными бланками на росписки въ полученіи бродягами денегъ на продовольствіе и бланками на трехмѣсячные счета расходовъ по препровожденію бродягъ—признается излишнимъ.	4 (16) Февраля 1848 г., № 56,817/31,302.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	318
19	Распоряженіе о томъ, что счета деньгамъ, слѣдующимъ за гробы для умершихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ лицъ, надлежитъ составлять на гербовой бумагѣ, а также объ опредѣленіи платы за рытье могилъ для погребенія тѣлъ умершихъ бродягъ.	15 (27) Мая 1848 г., № 18,310/10,049.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	324
20	Распоряженіе о томъ, на счетъ какихъ суммъ и какое слѣдуетъ заготовлять платье для бродягъ и бѣглецовъ, происходящихъ изъ Импе-	21 Юля (2 Августа) 1848 г., № 24,735/13,743.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	326

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
17	Decyzya, oznaczająca wynagrodzenie dla żołnierzy transportujących koleją żelazną więźniów cywilnych po kop. sr. 20 dziennie, z funduszu transportowego.	11 (23) Grudnia 1847 r. N. 18,569.	Rada Administracyjna.	315
18	Rozporządzenie, odmawiające dostarczania, kosztem funduszów transportowych, dla dozorców stacyjnych, druków na kwity z odbioru przez włóczęgów należności na żywność i na likwidacye kwartalne kosztów transportu tychże.	4 (16) Lutego 1848 r. N. 56,817/31,302.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	319
19	Rozporządzenie objaśniające, że likwidacye należności za trumny dostarczane dla zmarłych w transporcie, na stemplu podawać należy, i wyznaczające zapłatę za kopanie grobów dla ciał zmarłych włóczęgów.	15 (27) Maja 1848 r. N. 18,310/10,049.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	325
20	Rozporządzenie wskazujące, z jakich funduszów i jaka ma być sprawiana odzież dla włóczęgów i zbiegów z Cesarstwa Rosyjskiego	21 Lipca (2 Sierpnia) 1848 r.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	327

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	рій, или передаваемыхъ изъ за границы.			
21	Распоряженіе о томъ, какіе предметы и приборы, необходимые для препровождаемыхъ транспортныхъ порядкомъ арестантовъ, слѣдуетъ заготовлять на счетъ транспортныхъ суммъ.	10 (22) Декабря 1848 г., № 25,228/42,822.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	330
22	Распоряженіе о томъ, что скорпостижно умершихъ бѣдныхъ, неизвѣстнымъ по происхожденію лицъ слѣдуетъ считать наравнѣ съ бродягами и хоронить ихъ на счетъ транспортныхъ суммъ.	22 Октября (3 Ноября) 1849 г., № 38,618/21,970.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	336
23	Распоряженіе о томъ, на какихъ основаніяхъ должны быть выводимы въ счетахъ расходы на наемъ сторожей для ночного караула препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, а также въ какихъ случаяхъ число сторожей можетъ быть увеличено противъ опредѣленнаго общими правилами.	3 (15) Января 1850 г., № 55,017/30,311.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	340
24	Распоряженіе съ указаніемъ основаній къ опредѣленію числа сторожей для карауленія отправляемыхъ на излеченіе въ гражданскія больницы арестантовъ, заболѣв-	14 (26) Марта 1850 г., № 8,787/4,520.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	344

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	pochodzących i z zagranicy wydawanych.	N. 24,735/13,743.		
21	Rozporządzenie objaśniające, jakie mają być sprawiane po stacyach z funduszów transportowych efektu i narzędzia, dla transportowanych aresztantów.	10 (22) Grudnia 1848 r. N. 25,228/42,822.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	331
22	Rozporządzenie objaśniające, że osoby ubogie, nagle zmarłe, z pochodzenia niewiadome, za włóczęgów uważane i kosztem funduszu transportowego chowane być mają.	22 Października (3 Listopada) 1849 r. N. 38,618/21,970.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	337
23	Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób mają być likwidowane koszta straży nocnej, osobom transportowanym dodawanej, oraz w jakich przypadkach liczba stróżów może być nad ogólny przepis zwiększoną.	3 (15) Stycznia 1850 r. N. 55,017/30,311.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	341
24	Rozporządzenie wskazujące zasady, co do liczby i płacy stróżów do pilnowania chorych aresztantów, z transportu dla kuracyi w szpi-	14 (26) Marca 1850 r. N. 8,787/4,520.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	345

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страницы.
	шихъ во время препровожд- денія транспортнымъ поряд- комъ, а равно къ назначе- нію платы для этихъ сто- рожей.			
25	Распоряженіе о томъ, что рас- ходы на погребеніе бѣдныхъ евреевъ, передаваемыхъ во время препровожденія ихъ транспортнымъ порядкомъ на излеченіе въ больницы и тамъ скончавшихся, долж- ны быть производимы изъ транспортныхъ суммъ.	15 (27) Апрѣля 1850 г., № 17,026/8,756.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	348
26	Распоряженіе о томъ, что въ транспортныхъ листахъ для препровожденія въ больни- цы лицъ, одержимыхъ си- филитическою болѣзнію, слѣ- дуетъ оговаривать: должны ли расходы на леченіе быть отнесены на транспортныя суммы, или на счетъ больнаго.	10 (22) Сентября 1851 г., № 15,223/25,328.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	350
27	Распоряженіе о томъ, что рас- ходы на погребеніе лицъ, переданныхъ во время пре- провожденія транспортнымъ порядкомъ на излеченіе въ гражданскія больницы и умершихъ тамъ вслѣдствіе сифилитической болѣзни, слѣдуетъ производить изъ транспортныхъ суммъ.	16 (28) Января 1853 г., № 51,866/25,866.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	352

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	talach cywilnych lokowa- nych.			
25	Rozporządzenie wskazujące, iż ubódzystarozakonni, w cza- sie transportu do szpitali oddawani i tamże zmarli, mają być grzebani kosztem funduszków transportowych.	15 (27) Kwietnia 1850 r. N. 17,026/8,756.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	349
26	Rozporządzenie objaśniające, że w kartach dróżnych dla transportowanych syfili- tyków wysyłanych do szpi- tali, należy wzmiarkować: czy na koszt funduszu trans- portowego, czy na koszt chorego kuracya ma się od- być.	10 (22) Września 1851 r. N. 15,223/25,328.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	351
27	Rozporządzenie objaśniające, że koszta grzebania zmar- łych na choroby weneryczne osób, do szpitali cywilnych z transportu oddawanych, należy odnosić do fundu- szów transportowych.	16 (28) Stycznia 1853 r. N. 51,866/25,866.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	353

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
28	Распоряженіе о медицинскомъ пособіи и помѣщеніи для беременныхъ и заболѣвшихъ, во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ женщинъ, а также о томъ, на какія суммы слѣдуетъ относить расходы по сему предмету.	6 (18) Мая 1854 г., № 42,853 / 20,118.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	356
29	Постановленіе о доставленіи на счетъ транспортныхъ суммъ подвола для судебныхъ чиновниковъ и лекарей, командируемыхъ для производства осмотра и вскрытія тѣлъ лицъ, умершихъ скоропостижно или случайно въ гминахъ, расположенныхъ въ семиверстномъ отъ г. Варшавы районѣ.	7 (19) Декабря 1855 г., № 7,379.	Совѣтъ Управ- ленія.	362
30	Распоряженіе объ увеличеніи оклада содержанія сторожамъ при транспортныхъ станціяхъ.	15 (27) Ноября 1861 г., № 12,963 / 25,145.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ.	370
31	Распоряженіе, коимъ плата на продовольствіе арестанта во время препровожденія увеличена до 7 1/2 коп. въ сутки, на прокормленіе же лошадей, въ случаѣ доставленія оныхъ на транспорт-	27 Января (8 Февра) ля) 1862 г., № 25,075 / 29,519.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ.	372

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
28	Rozporządzenie wskazujące, jaka pomoc lekarska i pomieszczenie dawane być mają kobietom brzemiennym chorym w czasie transportowania onych, i z jakich funduszów.	6 (18) Maja 1854 r. N. 42,853 / 20,118.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	357
29	Decyzja, upoważniająca do dostarczania, kosztem funduszów transportowych, furmanek urzędnikom sądowym i lekarskim, dla odbycia sekcji i obdukcji na ciałach osób nagle lub przypadkowo zmarłych w gminach, w obrębie jednolowym od miasta Warszawy położonych.	7 (19) Grudnia 1855 r. N. 7,379.	Rada Admini- stracyjna.	363
30	Rozporządzenie, podwyższające płacę dla stróżów przy stacyach transportowych.	15 (27) Listopada 1861 r. N. 12,963 / 25,145.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych.	371
31	Rozporządzenie, podwyższające płacę na żywienie w transporcie aresztanta do kop. 7 1/2 na dobę, a na utrzymanie koni, w razie przyprowadzenia onych na stacyę transportową, wy-	27 Stycz- nia (8 Lu- tego) 1862 r. N. 25,075 / 29,519.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych.	373

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
	ную станцію, назначено по 30 коп. въ сутки.			
32	Отзывъ съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія объ увеличеніи платы за наемъ сторожей и подводъ для препровожденія лицъ, пересылаемыхъ транспортнымъ порядкомъ.	12 (24) Марта 1862 г., № 9,043.	Статсъ-Секретарь при Соединѣнномъ Управленіи.	376
33	Распоряженіе о томъ, чтобы бродягамъ, содержащимся въ устроенныхъ на транспортныхъ станціяхъ арестахъ, до времени повѣрки ихъ показаній, было отпускаемо на продовольствіе по 7 1/2 коп. въ сутки.	3 (15) Января 1863 г., № 37,595/26,255.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ Дѣлъ.	380
34	Постановленіе объ увеличеніи съ 15 до 20 коп. сер. въ сутки вознагражденія за пользованіе бродягъ, заболѣвшихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ и передаваемыхъ на излеченіе въ гражданскія больницы.	10 (22) Сентября 1863 г., № 25,722.	Совѣтъ Управленія.	382

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	znaczące fundusz po kop. sr. 30 na dobę.			
32	Odezwa, oznajmiająca o NAWYŻSZEJ decyzji, zezwalającej na podwyższenie wynagrodzeń za najem stróży i podwód do posługi transportowej.	12 (24) Marca 1862 r. N.9,043.	Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnej.	377
33	Rozporządzenie zalecające, iż włóczęgi w aresztach transportowych do czasu sprawdzenia zeznań osadzeni, otrzymywać mają po kop. 7 1/2 dziennie na żywność.	3 (15) Stycznia 1863 r. N. 37,595/26,255.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych.	381
34	Decyzja, podwyższająca wynagrodzenie za kurację włóczęgów, z transportu do szpitali cywilnych oddawanych, z 15 do 20 kopiejek srebrem dziennie.	10 (22) Września 1863 r. N. 25,722.	Rada Administracyjna.	383

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
ГЛАВА III.				
	О СОСТАВЛЕНІИ СМѢТНЫХЪ РОСПИСАНІЙ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ ПО СТАТЯМЪ, КАКЪ ПРИХОДА, ТАКЪ И РАСХОДА, О ВЗИМАНІИ СЪ ГМИНЪ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ, ВЫДАЧѢ ИЗЪ ОНАГО ТРАНСПОРТНЫМЪ СТАНЦІЯМЪ ПОТРЕБНЫХЪ СУММЪ НА РАСХОДЫ ПО ПРЕПРОВОЖДЕНІЮ БРОДЯГЪ, А РАВНО О ПРЕДСТАВЛЕНІИ ГОДИЧНЫХЪ СЧЕТОВЪ ОБЪ УПОТРЕБЛЕНІИ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ И РАСХОДОВАНІИ НАЗНАЧЕННЫХЪ НА ОНУЮ СУММЪ.			
	Введеніе			386
1	Распоряженіе о томъ, что сче- ты по транспортнымъ сум- мамъ должны быть пред- ставляемы въ Іюнѣ мѣсяцѣ каждаго года.	2 Мая 1826 г., № 1,184/680.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	388
2	Распоряженіе съ приложеніемъ формы для составленія смѣт- наго на каждый годъ для цѣлаго воеводства росписа- нія транспортной повинно- сти.	27 Мая 1826 г., № 1,131/394.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	390
3	Распоряженіе съ приложеніемъ формы квитанціонной книги для удостовѣренія о обра- щеніи транспортной суммы и дѣйствительности, какъ произведенныхъ расходовъ, такъ и употребленной въ натурѣ повинности.	16 Ноября 1826 г., № 3,357/243.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	406
4	Распоряженіе о томъ, какимъ порядкомъ должна быть вы-	14 Марта 1827 г.,	Правитель- ственная Ком-	420

Нумеръ бieżący rozporządzeń	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
T Y T U Ł III.				
	O FORMOWANIU ETATÓW POSŁUGI TRANSPORTOWEJ POBOROWYCH I PŁATNICZYCH, ŚCIAGANIU Z GMIN OPŁATY TRANSPORTOWEJ, UDZIELANIU Z NIĘJ STACYOM POTRZEBNYCH KWOT NA KOSZTA TRANSPORTU, ORAZ O SKŁADANIU RACHUNKU ROCZNEGO Z UŻYCIA POSŁUGI TRANSPORTOWEJ I FUNDUSZÓW TEJŻE.			
	Wstęp			387
1	Rozporządzenie, co do skła- dania rachunków z fundu- szu transportowego w mie- siącu Czerwcu każdego roku.	2 Maja 1826 r. N. 1,184/680.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	389
2	Rozporządzenie, przepisujące wzór do układania corocz- nie ogólnego na całe woje- wództwo etatu funduszu posługi transportowej.	27 Maja 1826 r. N. 1,131/394.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	391
3	Rozporządzenie, przepisujące wzór kwitariusza do udo- wadniania w rachunkach z obrotu funduszu trans- portowego, rzeczywistości nastąpionych wydatków i użytej w naturze posługi.	16 Listo- pada 1826 r. N. 3,357/243.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policji.	407
4	Rozporządzenie wskazujące, ja- kie winno być udzielane za-	14 Marca 1827 r.	Kommissya Rządowa	421

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	даваема квитанція въ доставленіи посредствомъ транспортной пересылки лица начальствомъ, которое находится въ мѣстѣ, гдѣ нѣтъ транспортной станціи.	№ 872/537.	мисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	
5	Распоряженіе, увѣдомляющее о разрѣшеніи Главному Казначейству Царства принимать на храненіе суммы, вносимыя Воеводскими Коммисіями изъ транспортнаго капитала, на производство содержанія лицамъ, занимающимся ревизією счетовъ по транспортной повинности.	9 Января 1829 г., № 166.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.	422
6	Распоряженіе, извѣщающее о томъ, что Главному Казначейству дано разрѣшеніе— изъ вносимой въ оное Воеводскими Коммисіями на храненіе суммы производить отпускъ ассигнуемыхъ по частямъ денегъ для лицъ, занимающихся ревизією счетовъ по транспортной повинности.	29 Января 1829 г., № 1,969.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	424
7	Распоряженіе о порядкѣ, какой слѣдуетъ соблюдать при исполненіи обязанностей транспортной службы, для отклоненія замѣчаній вышшаго начальства, производя-	17 Декабря 1833 г., № 16,271/31,083.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и	426

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	kwitowanie przez Władzę, której dostawioną została transportem osoba, gdzie nie istnieją stacye transportowe.	N. 872/537.	Spraw Wewnętrznych i Policyi.	
5	Odezwa, wzywająca o upoważnienie kassy Jeneralnej Królestwa do przyjęcia do depozytu kwot, nadsyłanych przez Kommissye Wojewódzkie z funduszu transportowego, na płace dla osób, trudniących się rewizją rachunków z usługi transportowej.	9 Stycznia 1829 r. N. 166.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi.	423
6	Odezwa zawiadamiająca, że Kassa Jeneralna upoważnioną została, aby z wniesionego do niej przez Kommissye Wojewódzkie na depozyt funduszu, uskuteczniała częściowe wypłaty assygnowane dla osób, trudniących się rewizją rachunków usługi transportowej.	29 Stycznia 1829 r. N. 1,969.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	425
7	Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób prowadzić należy służbę transportową, aby uniknąć monit	17 Grudnia 1833 r. N. 16,271/31,083.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych	427

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	шаго ревизію счетовъ по этой повинности.		Народнаго Про- свѣщенія.	
8	Распоряженіе о томъ, какимъ порядкомъ должны быть со- ставляемы, для соблюденія единообразія, смѣтныя рос- писанія по транспортной повинности и требуемые въ объясненіе таковыхъ роспи- саній протоколы.	13 (25) Сентября 1840 г., № 13,717/ 812.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	434
9	Распоряженіе о порядкѣ пред- ставленія и оправдыванія счетовъ расходамъ, произ- веденнымъ по препровоженію и продовольствованію военныхъ дезертировъ.	25 Авгус- та (6 Сен- тября) 1843 г., № 30,552/ 16,653.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	438
10	Распоряженіе съ препровоженіемъ проекта смѣтнаго рописанія прихода и рас- хода по транспортнымъ сум- мамъ, для внесенія онаго въ общую бюджетную рос- пись Царства на 1845 годъ.	11 (23) Юля 1844 г., № 25,893/ 13,511.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	440
11	Распоряженіе о томъ, что проектовъ къ смѣтнымъ рос- писаніямъ транспортной по- винности на 1845 годъ Гу- бернскія Правленія не долж- ны представлять на утверж- деніе въ Правительствен- ную Коммисію, которая са-	21 Октяб- ря (2 Но- ября) 1844 г., № 41,990/ 22,144.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	456

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	Władzy, rewizyę rachun- ków dopełniającęj.		i Oświecenia Publicznego.	
8	Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób mają być spo- rządzane w jednostajnej for- mie etaty posługi transpor- towej i objaśnianie szczegó- łowe odpowiedniami proto- kółami.	13 (25) Września 1840 r. N. 13,717/ 812.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	435
9	Rozporządzenie względem li- kwidowania i udowadnia- nia wydatków na żywność i transport zbiegów wojsko- wych.	25 Sier- pnia (6 Września) 1843 r. N. 30,552/ 16,653.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	439
10	Odezwa, komunikująca pro- jekt do etatu dochodu i wy- datku funduszu transporto- wego, dla zamieszczenia go w budżecie ogólnym Króle- stwa, na służbę roku 1845.	11 (23) Lipca 1844 r. N. 25,893/ 13,511.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	441
11	Rozporządzenie objaśniające, że projektów do etatu po- sługi transportowej na rok 1845, Rządu Gubernialne nie mają już przedstawiać do potwierdzenia Kommis- syi, i że sama takowe etaty	21 Paź- dziernika (2 Listo- pada) 1844 r. N. 41,990/ 22,144.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	457

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
	ма составить таковыя смѣты и препроводить оныя къ исполненію.			
12	Распоряженіе о распредѣленіи въ 1845 году транспортной повинности въ натурѣ, или деньгами, на дымы, сообразно смѣтнымъ росписаніямъ, разосланнымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства; о порядкѣ производства расходовъ изъ транспортныхъ суммъ и о томъ, кѣмъ должны быть представляемы Высшей Счетной Палатѣ счета по этимъ суммамъ; наконецъ о томъ, какія должны быть впредь прилагаемы вѣдомости къ составляемымъ Губернскими Правленіями смѣтнымъ росписаніямъ транспортной повинности.	19 (31) Декабря 1844 г., № 49,675/26,127.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	460
13	Распоряженіе о порядкѣ отпуску транспортнымъ станціямъ изъ казенныхъ Казначействъ денегъ на расходы по транспортной повинности въ 1845 году и о томъ, кѣмъ должны быть представляемы счета по этой повинности.	16(28) Февраля 1845 г., № 4,069/1,941.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	470

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	formować i do wykonania przesyłać będzie.			
12	Rozporządzenie, zalecające pobór opłaty transportowej z dymów na rok 1845, do kass skarbowych w naturze lub pieniądzach, według etatów poborowych, przez Kommissyę Rządową Skarbu rozesłanych, tudzież wskazujące sposób czynienia wydatków z funduszu transportowego i kto składać ma rachunki z nich Najwyższej Izbie Obračunkowej, oraz jakie mają być dołączane wykazy przy formowanych na przyszłość przez Rządu Gubernialne etatach posługi transportowej.	19 (31) Grudnia 1844 r. N. 49,675/26,127.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	461
13	Rozporządzenie objaśniające, jakim porządkiem mają być stacyom transportowym asygnowane pieniądze na koszt posługi transportowej z kass skarbowych w roku 1845, i kto ma składać rachunki z téjże posługi.	16 (28) Lutego 1845 r. N. 4,069/1,941.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	471

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
14	Распоряженіе съ опредѣленіемъ формы для ежегоднаго представленія вѣдомости о состояніи транспортных суммъ.	18 (30) Января 1846 г., № 4,460/2,039.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	472
15	Распоряженіе о срокѣ для взиманія въ одинъ разъ транспортного сбора съ дымовъ, а равно, въ какихъ случаяхъ и въ какомъ порядкѣ слагаются со счетовъ недоимки.	22 Января (3 Февраля) 1846 г., № 56,367/28,329.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	492
16	Распоряженіе о представленіи транспортными станціями въ Высшую Счетную Палату отдѣльных счетовъ деньгамъ, отпускаемымъ на расходы по препровожденію и содержанію пересылаемыхъ лицъ.	17 (29) Мая 1850 г., № 3,080/50.	Высшая Счетная Палата Царства Польскаго.	500
17	Распоряженіе, коимъ указываются подробныя правила для составленія и представленія, по каждой транспортной станціи, годовыхъ счетовъ суммамъ, отпускаемымъ заимообразно Начальникамъ транспортныхъ станцій на расходы по препровожденію и содержанію бродягъ.	22 Марта (3 Апрѣля) 1852 г., № 1,930/52.	Высшая Счетная Палата Царства Польскаго.	502
18	Распоряженіе о томъ, что счета расходамъ по препровожденію бродягъ не долж-	4 (16) Октября 1856 г.,	Правительственная Комисія Внутрен-	506

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
14	Rozporządzenie, przepisujące wzór do corocznego przedstawiania wykazu o stanie funduszów transportowych.	18 (30) Stycznia 1846 r. N. 4,460/2,039.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	473
15	Rozporządzenie, wskazujące termin do poboru na raz jeden opłaty transportowej z dymów, oraz w jakich razach i jakim porządkiem niedobory mają być umiarzane.	22 Stycznia (3 Lutego) 1846 r. N. 56,367/28,329.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	493
16	Rozporządzenie, aby stacje transportowe składały Najwyższej Izbie Obračunkowej oddzielne rachunki z summ wydzielanych im na transport i utrzymanie transportowanych.	17 (29) Maja 1850 r. N. 3,080/50.	Najwyższa Izba Obračunkowa Królestwa Polskiego.	501
17	Rozporządzenie, wskazujące szczegółowe zasady, jak mają być formowane i składane z każdej stacyi transportowej rachunki roczne z udzielanych Dozorcom stacyj na transport i utrzymanie włóczęgów zaliczeń.	22 Marca (3 Kwietnia) 1852 r. N. 1,930/52.	Najwyższa Izba Obračunkowa Królestwa Polskiego.	503
18	Rozporządzenie objaśniające, że nadal likwidacye wydatkowe kosztów transporto-	4 (16) Października	Kommissya Rządowa Spraw We-	507

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
	ны быть впредь представ- ляемы транспортными стан- ціями.	№ 40,781/21,560.	нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	
19	Распоряженіе о томъ, чтобы, при первоначальномъ обре- визованіи счетовъ деньгамъ, отпускаемымъ изъ транс- портныхъ суммъ на содер- жаніе detenціонныхъ арес- товъ и пересылку бродягъ, не были принимаемы расхо- ды, произведенные въ про- тивность правиламъ.	27 Октяб- ря (8 Но- ября) 1858 г., № 8,089.	Высшая Счет- ная Палата Царства Поль- скаго.	510
20	Распоряженіе о принятіи мѣръ къ тому, чтобы къ годовымъ по транспортнымъ суммамъ счетахъ, въ удостовѣреніе произведенныхъ по препро- вожденію арестантовъ рас- ходовъ, были прилагаемы транспортные листы.	3 (15) Октября 1860 г., № 7,520/60.	Высшая Счет- ная Палата Царства Поль- скаго.	514
21	Распоряженіе объ отпускѣ транспортнымъ станціямъ изъ тюремныхъ суммъ аван- совъ, съ тѣмъ, чтобы тако- вые были показываемы по годовымъ счетамъ транс- портнымъ суммамъ отдель- ною статьею.	7 (19) Января 1863 г., № 14/63.	Высшая Счет- ная Палата Царства Поль- скаго.	520
22	Распоряженіе съ опредѣленіемъ формы для составляемыхъ	11 (23) Марта	Высшая Счет- ная Палата	522

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	wanych nie mają być przez stacye składane.	1856 r. N. 40,781/21,560.	wewnętrznych i Duchownych.	
19	Rozporządzenie, o nieprzyjmo- waniu, przy pierwszej re- wizyi rachunku z funduszu transportowego, wydatków na utrzymanie więzień de- tencyjnych i transport włó- częgów, przepisami niedo- zwolonych.	27 Paź- dziernika (8 Listo- pada) 1858 r. N. 8,089.	Najwyższa Izba Obra- chunkowa Królestwa Polskiego.	511
20	Rozporządzenie, wskazujące środki przedsiębrać się win- ne, aby do rachunków ro- cznych z funduszów trans- portowych, dołączane były karty drożne, jako dowody z poniesionych na transport wydatków.	3 (15) Paździer- nika 1860 r. N. 7,520/60.	Najwyższa Izba Obra- chunkowa Królestwa Polskiego.	515
21	Rozporządzenie upoważniają- ce do czynienia zaliczeń stacyom transportowym z funduszów więziennych i wykazywania onych w ra- chunkach rocznych z fun- duszów transportowych składanych w oddzielnym nowym tytule.	7 (19) Stycznia 1863 r. N. 14/63.	Najwyższa Izba Obra- chunkowa Królestwa Polskiego.	521
22	Rozporządzenie, wskazujące wzór do układania rachun-	11 (23) Marca	Najwyższa Izba Obra-	523

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	завѣдующими транспортны- ми станціями годовыхъ сче- товъ.	1865 г., № 7,398/64.	Царства Поль- скаго.	
ГЛАВА IV.				
О ПОРЯДКѢ ОТПРАВЛЕНІЯ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ ГОРОДОМЪ ВАРШАВОЮ.				
	Введеніе			534
1	Распоряженіе о томъ, чтобы на транспортныхъ листахъ, возвращаемыхъ какъ Вар- шавскому Магистрату, такъ и другимъ учрежденіямъ, по- мѣщаются были росписки въ принятіи препровождаемаго лица.	21 Ноября 1829 г., № 9,391/347.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	536
2	Распоряженіе о выдачѣ транс- портныхъ листовъ на все пространство, на которомъ производится пересылка до мѣста назначенія, или до последней станціи, если пе- ресылка производится за гра- ницу.	23 Июля 1830 г., № 9,669/616.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ Дѣлъ и Полиціи.	538
3	Распоряженіе о постройкѣ изъ назначенной на полицейскіе расходы экстраординарной суммы соотвѣтственной одеж- ды и обуви для бродягъ,	2 (14) Декабря 1836 г.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и	540

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	ków rocznych przez utrzy- mujących stacye transpor- towe.	1865 r. N. 7,398/64.	chunkowa Królestwa Polskiego.	
T Y T U Ł IV.				
O SPOSOBIE ODBYWANIA POSŁUGI TRANSPORTOWEJ PRZEZ MIASTO WARSZAWĘ.				
	Wstęp			535
1	Rozporządzenie zalecające, aby na kartach drożnych, tak Urzędowi Muncypalnemu miasta Warszawy, jak in- nym Władzom zwracanych, domieszczano pokwitowa- nie z odstawy transportowa- nej osoby.	21 Listo- pada 1829 r. N. 9,391/347.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policyi.	537
2	Rozporządzenie, względem wydawania kart drożnych na cały ciąg transportu, aż do miejsca przeznacze- nia, lub do ostatniej stacyi, jeżeli transport uskutecznia się za granicę.	23 Lipca 1830 r. N. 9,669/616.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Policyi.	539
3	Rozporządzenie, upoważniają- ce do sprawienia, z ekstra- ordynaryów na wydatki policyjne przeznaczonych, stosownej odzieży i obuwia,	2 (14) Grudnia 1836 r.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych	541

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
	высылаемыхъ изъ города Варшавы къ мѣсту назна- ченія.		Народнаго Про- свѣщенія.	
4	Распоряженіе о томъ, чтобы бродяги, въ случаѣ недостат- ка козакѣ для ихъ пре- провожденія изъ города Вар- шавы, были отправляемы подъ конвоемъ полицейской команды или нанимаемыхъ проводниковъ.	4 (16) Февраля 1863 г., № 4,277/2,880.	Главный Директоръ Предсѣ- дательствующій въ Правитель- ственной Ком- исіи Внутрен- нихъ Дѣлъ.	544
5	Распоряженіе о назначеніи сум- мы на содержаніе сторожей для доставленія бродягъ изъ г. Варшавы въ ближайшія транспортныя станціи.	21 Марта (2 Апрѣля) 1863 г., № 6,679/4,078.	Правитель- ственная Ком- исія Внутрен- нихъ Дѣлъ.	548

ОТДѢЛЪ II.

О СОДѢЙСТВІИ ЖИТЕЛЕЙ ГМИНЪ ВЪ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХЪ
СЛУЧАЯХЪ.

ГЛАВА I.

О СОДѢЙСТВІИ КЪ ИСТРЕБЛЕНІЮ САРАНЧИ И ДРУГИХЪ НАСЕКО-
МЫХЪ, ВРЕДНЫХЪ ДЛЯ ХЛѢБНЫХЪ ПОСѢВОВЪ, ЛУГОВЪ И ЛѢСОВЪ;
КЪ ПОТУШЕНІЮ ЛѢСНЫХЪ ПОЖАРОВЪ; КЪ УСТРОЙСТВУ ОБЛАВЪ
ДЛЯ ПОИМКИ ДЕЗЕРТИРОВЪ И ПРЕСТУПНИКОВЪ, И КЪ ИСТРЕБЛЕ-
НІЮ ХИЩНЫХЪ ЗВѢРЕЙ.

Введеніе 552

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
	dla włóczęgów z Warszawy do miejsca przeznaczenia transportowanych.		i Oświecenia Publicznego.	
4	Rozporządzenie, aby w braku kozaków do transportowa- nia włóczęgów z miasta Warszawy, ci odsyłani byli za pośrednictwem kome- ndy policyjnej lub przez wy- najętych stróżów.	4 (16) Lutego 1863 r. N. 4,277/2,880.	Dyrektor Główny Pre- zydujący w Kommissyi Rządowej Spraw We- wnętrznych.	545
5	Rozporządzenie, wyznaczają- ce fundusz na płace dla stróżów do transportowa- nia włóczęgów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych.	21 Marca (2 Kwiet- nia) 1863 r. N. 6,679/4,078.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych.	549

DZIAŁ II.

O NIESIENIU PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMIN POMOCY
W NADZWYCZAJNYCH WYPADKACH.

TYTUŁ I.

O POMOCY DLA WYTĘPIENIA SZARAŃCZY, ORAZ INNYCH OWADÓW,
ZASIEWOM ZBOŻOWYM, PŁONOWI SIANA I LASOM SZKODLIWYM,
DLA UGASZENIA POŻARÓW W LASACH, I DLA ODBYWANIA OBŁAWY
W LASACH, CELEM UJĘCIA ZBIEGÓW I ZŁOCZYŃCÓW, ORAZ WYTĘ-
PIENIA DRAPIEŻNYCH ZWIERZĄT.

Wstęp 553

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
1	Распоряженіе, указывающее мѣры для истребленія саранчи.	22 Іюня 1802 г.	Императорско-Королевское Управленіе Западной Галиціи.	554
2	Распоряженіе, указывающее мѣры къ истребленію насѣкомыхъ, вредныхъ для полевыхъ посѣвовъ, луговъ и пастбищъ.	21 Октября (2 Ноября) 1837 г., № 27,598/49,110.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	562
	Инструкція о истребленіи насѣкомыхъ, вредныхъ для посѣвовъ (Доктора Яроцкаго) (приложеніе къ № 2-му).			566
3	Распоряженіе относительно средствъ къ истребленію насѣкомыхъ, похожихъ наружностью на саранчу и истребляющихъ хлѣбные посѣвы.	29 Іюня (11 Іюля) 1850 г., № 13,766/25,868.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	572
4	Распоряженіе, указывающее мѣры къ истребленію странствующей саранчи, уничтожающей хлѣбные посѣвы.	14 (26) Ноября 1858 г., № 34,277/17,345.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	576
	Наставленіе о средствахъ къ истребленію зародыша саранчи (г. Ваги) (приложеніе къ № 4-му.)			580
5	Инструкція о средствахъ къ истребленію странствующей		Правительственная Ком-	588

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
1	Rozporządzenie, wskazujące środki do wytępienia szarańczy.	22 Czerwca 1802 r.	Cesarsko-Królewskie Gubernium Galicyi Zachodniej.	555
2	Rozporządzenie, przepisujące środki do niszczenia owadów, szkodliwych zasiewom w polach, oraz łąkom i pastwiskom.	21 Października (2 Listopada) 1837 r. N. 27,598/49,110.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	563
	Instrukcja do wygubienia owadów, niszczących zasiewy (przez Dra Jarockiego, — Annex do N. 2-go).			567
3	Rozporządzenie co do sposobu wytępienia owadów, zbliżonych podobieństwem do szarańczy, a niszczących zasiewy zbóż.	29 Czerwca (11 Lipca) 1850 r. N. 13,766/25,868.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	573
4	Rozporządzenie, wskazujące środki do wygubienia szarańczy wędrownój, zasiewy zbóż niszczącój.	14 (26) Listopada 1858 r. N. 34,277/17,345.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	577
	Informacja o środkach wytępienia płodu szarańczy, (przez p. Wagę, — Annex do N. 4-go).			581
5	Instrukcja o środkach wytępienia szarańczy wędrownój		Kommissya Rządowa	589

Номеръ по порядку.	СО Д Е Р Ж А Н І Е.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страницы.
	саранчи (<i>acridium migratorium</i>), изданная Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, для руководства мѣстнымъ властямъ и жителямъ Царства Польскаго.		мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	
6	Извлечение изъ Уложенія о наказаніяхъ для Царства Польскаго объ опредѣленіи размѣра денежнаго взысканія за отказъ въ помощи въ чрезвычайныхъ случаяхъ.	14 (26) Апрѣля 1818 г.	Высочайшій указъ.	610
7	Распоряженіе объ охраненіи лѣсовъ отъ вредныхъ насѣкомыхъ.	25 Августа (6 Сентября) 1838 г., № 12,705/23,534.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія	610
8	Распоряженіе, указывающее въ особой инструкціи средства къ истребленію вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ.	14 (26) Апрѣля 1839 г., № 1,209/4,449.	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	616
	Инструкція объ истребленіи вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ (приложеніе къ № 8-му.)			620
90	О тушеніи лѣсныхъ пожаровъ.	24 Мая 1808 г.	Министръ Внутреннихъ Дѣлъ.	660

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	(<i>acridium migratorium</i>) przepisana przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, dla użytku Władz miejscowych i mieszkańców Królestwa Polskiego.		Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	
6	Wyjątek z Kodexu Karnego Królestwa Polskiego, obejmujący oznaczenie kar pieniężnych, na odmawiających pomocy do ratunku w klęskach nadzwyczajnych.	14 (26) Kwietnia 1818 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	611
7	Rozporządzenie, co do ochrony lasów od niszczących je owadów.	25 Sierpnia (6 Września) 1838 r. N. 12,705/23,534.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	611
8	Rozporządzenie, przepisujące oddzielną instrukcyą środki do wytępienia owadów lasom szkodliwych.	14 (26) Kwietnia 1839 r. N. 1,209/4,449.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	617
	Instrukcyja do wytępienia owadów lasom szkodliwych. (Annex do Nr. 8-go).			621
90	O gaszeniu pożarów w lasach.	24 Maja 1808 r.	Minister Spraw Wewnętrznych.	661

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
10	Постановленіе, возлагающее на обязанность крестьянъ казенныхъ, институтскихъ и частныхъ имѣній содѣйствовать къ потушенію лѣсныхъ пожаровъ.	24 Іюля (5 Августа) 1834 г., № 12,548.	Совѣтъ Управленія.	668
11	Королевское постановленіе, указывающее, кто обязанъ участвовать въ облавѣ на волковъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ опредѣляющее наказанія за неисполненіе или недобросовѣстное исполненіе этой обязанности.	8 Октября 1805 г.	Королевское Постановленіе.	672
12	Распоряженіе, указывающее средства къ истребленію хищныхъ звѣрей, а въ особенности волковъ.	31 Октября 1834 г., № 25,237/47,909.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Про- свѣщенія.	676
13	Распоряженіе, коимъ сообщается о назначеніи военныхъ командъ въ помощь при производствѣ въ лѣсахъ облавъ для истребленія хищныхъ звѣрей и указывается сумма на возмѣщеніе стоимости патроновъ, употребленныхъ войсками на облавахъ.	14 Ноября 1834 г., № 26,038/49,754.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Про- свѣщенія.	682
14	Разрѣшеніе Обводовымъ Комисарамъ на устройство въ	28 Іюля (9 Августа)	Правитель- ственная Ком-	686

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
10	Decyzja, wkładająca na właścian tak dóbr rządowych i instytucyjnych jak i prywatnych obowiązek gaszenia pożarów w lasach.	24 Lipca (5 Sierpnia) 1834 r. N. 12,548.	Rada Admini- stracyjna.	669
11	Dekret Królewski wskazujący, kto obowiązany do obław na wilki, oraz oznaczenie kar, za niespełnienie lub złe spełnienie tego obowiązku.	8 Paź- dziernika 1805 r.	Dekret Królewski.	673
12	Rozporządzenie, wskazujące środki do wytępienia drapieżnych zwierząt, a szczególnie wilków.	31 Paź- dziernika 1834 r. N. 25,237/47,909.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	677
13	Rozporządzenie, zawiadamiające o wyznaczeniu komend wojskowych w pomoc do odbywania obław w lasach, dla wytępienia drapieżnych zwierząt, i wskazujące fundusz na zwrot wartości naboi, przez wojsko na obławach spotrzebowanych.	14 Listo- pada 1834 r. N. 26,038/49,754.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	683
14	Rozporządzenie, upoważniające Kommissarzy Obwodo-	28 Lipca (9 Sier-	Kommissya Rządowa	687

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
	лѣсахъ облавъ для истребленія хищныхъ звѣрей, или для поимки подозрительныхъ и опасныхъ лицъ, безъ испрошенія на то дозволенія Губернскаго Правленія.	1839 г., № 12,084.	мисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.	
15	Распоряженіе, воспреещающее снимать шкуры съ убитыхъ бѣшеныхъ волковъ.	23 Іюня (5 Іюля) 1842 г., № 20,654/1,996.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	690
16	Постановленіе объ увеличеніи размѣра платы, взимаемой за право содержанія огнестрѣльнаго оружія, съ жителей г. Варшавы и губернскихъ и уѣздныхъ городовъ, а также объ увеличеніи награды за убіеніе волковъ.	2 (14) Ноября 1845 г.	Совѣтъ Управленія Царства.	694
17	Распоряженіе о томъ, чтобы административно-полицейскія власти оказывали помощь Казенно-Лѣсному Управленію при истребленіи волковъ.	17 (29) Ноября 1848 г., № 50,432/28,753.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	700
18	Распоряженіе о производствѣ сколь можно чаще большихъ облавъ въ лѣсахъ для истребленія волковъ и о принятіи для сего надлежащихъ мѣръ.	29 Августа (10 Сентября) 1851 г., № 21,429/10,142.	Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	704

Нумеръ бѣгающаго ропорядженіа.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
	wych do zarządzania obław w lasach dla wytepienia drapieżnych zwierząt, lub schwytania podejrzanych lub niebezpiecznych indywiduów, bez żądania na to zezwolenia Rządu Gubernialnego.	pnia) 1839 r. N. 12,084.	Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	
15	Rozporządzenie, wzbraniające zdejmowania skóry z uбитыхъ wilków wściekłych.	23 Czerwca (5 Lipca) 1842 r. N. 20,654/1,996.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	691
16	Postanowienie, podwyższające opłatę za posiadanie broni palnej od mieszkańców miast Warszawy, gubernialnych i powiatowych, oraz podnoszące nagrody pieniężne za uбиение wilków.	2 (14) Listopada 1845 r.	Rada Administracyjna.	695
17	Rozporządzenie, aby w wytepieniu wilków Władze administracyjno-policyjne niosły pomoc Władzom skarbowo-lęsnym.	17 (29) Listopada 1848 r. N. 50,432/28,753.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	701
18	Rozporządzenie, zalecające ponawianie większych obław w lasach, dla wytepienia wilków i wskazujące środki, do tego celu wiodące.	29 Sierpnia (10 Września) 1851 r. N. 21,429/10,142.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	705

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
19	Распоряженіе о принятіи одновременно по всему краю мѣръ къ истребленію волковъ.	18 (30) Декабря 1851 г., № 46,318/22,795.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	708
20	Распоряженіе, объясняющее, что награда можетъ быть присуждаема только за живыхъ волчонковъ, но отнюдь не за найденныхъ въ утробѣ убитой волчицы.	23 Іюля (4 Августа) 1853 г., № 30,065/13,764.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	712
21	Распоряженіе о томъ, что, въ случаѣ большихъ охотъ и облавъ въ пограничной чертѣ, должна быть о томъ уведѣдомляема ближайшая таможенная стража.	28 Августа (9 Сентября) 1856 г., № 9,801/20,852.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	714
22	Распоряженіе о томъ, изъ какихъ суммъ слѣдуетъ возмѣщать стоимость пуль, употребленныхъ военными командами при облавахъ на хищныхъ звѣрей.	17 (29) Октября 1856 г., № 37,500/18,273.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	718
23	Предписаніе, коимъ подтверждается объ исполненіи прежнихъ распоряженій относительно истребленія волковъ и о принятіи указанныхъ для сего особыхъ мѣръ.	19 (31) Марта 1857 г., № 38,511/18,725.	Правительственная Комисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.	720
24	Распоряженіе, указывающее охотничьи средства къ истребленію волковъ.	4 (16) Апрѣля 1857 г., № 34,096/5,005.	Варшавскій Гражданскій Губернаторъ.	728

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie władzy, wydającej rozporządzenie.	Stronica.
19	Rozporządzenie, zalecające przedsięwzięcie jednocześnie w całym kraju środków dla wytępienia wilków.	18 (30) Grudnia 1851 r., N. 46,318/22,795.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	709
20	Rozporządzenie objaśniające, że tylko za szczenięta żywe, może być przyznawaném wynagrodzenie, a nie za znalezione we wnętrznościach uбитej wilczycy.	23 Lipca (4 Sierpnia) 1853 r., N. 30,065/13,764.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	713
21	Rozporządzenie, aby w razie polowań większych i odbywania obław w pasie granicznym, najbliższa straż celna była o tém zawiadamiana.	28 Sierpnia (9 Września) 1856 r., N. 9,801/20,852.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	715
22	Rozporządzenie, wskazujące fundusz, z jakiego ma następować zwrot wartości kul potrzebowanych przez komendy wojskowe przy obławach na drapieżne zwierzęta.	17 (29) Października 1856 r., N. 37,500/18,273.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	719
23	Rozporządzenie, wznowiające zarządzenia co do tępienia wilków i wskazujące szczególne środki do tego dążące.	19 (31) Marca 1857 r., N. 38,511/18,725.	Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych.	721
24	Rozporządzenie, wskazujące środki myśliwskie do tępienia wilków.	4 (16) Kwietnia 1857 r., N. 34,096/5,005.	Gubernator Cywilny Warszawski.	729

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой последовало распоряженіе.	Страница.
25	Распоряженіе о томъ, по ка- кой оцѣнкѣ должна быть возвращаема военнымъ ко- мандамъ стоимость патро- новъ, употребленныхъ при облавахъ на хищныхъ звѣ- рей.	17 (29) Мая 1857 г., № 12,356 / 5,744.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	772
Г Л А В А П .				
О СОДѢЙСТВІИ КЪ ОЧЕРЕДНОЙ РАЗНОСКѢ ПО ГМИНАМЪ ПРАВИ- ТЕЛЬСТВЕННЫХЪ РАСПОРЯЖЕНІЙ, СООБЩАЕМЫХЪ ПОСРЕДСТВОМЪ ЦИРКУЛЯРОВЪ ИЛИ ПОВѢСТОКЪ.				
1	Разрѣшеніе гминнымъ Вой- тамъ поочередно употреблять жителей гмины къ разноскѣ по гминамъ циркуляровъ съ распоряженіями правитель- ственныхъ мѣстъ.	2 (14) Октября 1837 г., № 17,962 / 32,286.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ и Народнаго Про- свѣщенія.	776
2	Распоряженіе о воспрещеніи гминнымъ Войтамъ требо- вать для своихъ управленій какихъ либо стоекъ или постоянной и непрерывной повинности отъ жителей гмины.	27 Февра- ля (11 Марта) 1847 г., № 9,108 / 5,008.	Правитель- ственная Ком- мисія Внутрен- нихъ и Духов- ныхъ Дѣлъ.	780
3	Постановленіе о нѣкоторыхъ натуральныхъ повинно- стяхъ.	15 (27) Октября 1866 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	782

Numer bieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
25	Rozporządzenie, wskazujące cenę, podług której ma być zwracana komendom woj- skowym należność za na- boje, użyte przy obławach na drapieżne zwierzęta.	17 (29) Maja 1857 r. N. 12,356 / 5,744.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	773
T Y T U Ł П .				
O POMOCY DO ROZNOŠENIA KOLEJNO PO GMINACH ROZKAZÓW RZĄDOWYCH, PODAWANYCH PRZEZ OBIEGNIKI CZYLI KURENDY.				
1	Rozporządzenie, upoważniają- ce Wójtów gmin do kolej- nego używania mieszkań- ców gminy do roznośzenia po gminach cyrkularzy z rozkazami Władz rzado- wych.	2 (14) Paździer- nika 1837 r. N. 17,962 / 32,286.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego.	777
2	Rozporządzenie, wzbraniające używania przy Urzędach Wójtów gmin, bądź stójek, bądź jakichkolwiek ciągłych i stałych posług od mie- szkańców gminy, obowią- zanych jedynie do kolejne- go roznośzenia ekspedycyj rządowych.	27 Lutego (11 Mar- ca) 1847 r. N. 9,108 / 5,008.	Kommissya Rządowa Spraw We- wnętrznych i Duchownych.	781
3	Postanowienie, o niektórych naturalnych powinnościach gminnych i gromadzkich.	15 (27) Paździer- nika 1866 r.	Komitet Urządzący w Królestwie Polskiem.	783

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
ОТДѢЛЪ III.				
О ВНОСѢ ЖИТЕЛЯМИ СЕЛЬСКИХЪ ГМИНЪ СКЛАДОКЪ НА ЖАЛОВАНІЕ ЧИНОВНИКОВЪ ГМИННАГО УПРАВЛЕНІЯ И НА ПРОЧІЯ ГМИННЫЯ ПОВИННОСТИ.				
	Введеніе			788
1	Высочайшій указъ о склад- кахъ на потребности гмин- наго исходскаго управленія.	19 Февра- ля (2 Мар- та) 1864 г.	Высочайшій Указъ.	792
2	Временныя правила о жало- ваньи для должностныхъ лицъ гминнаго управленія.	7 (19) Апрѣля 1864 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	800
3	Постановленіе о выдачѣ содер- жанія должностнымъ лицамъ гминнаго управленія.	22 Мая (3 Іюня) 1864 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	808
4	Постановленіе о пятипроцент- номъ сборѣ съ арендаторовъ казенныхъ имѣній на гмин- ное управленіе.	3 (15) Августа 1864 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	810
5	Постановленіе о распредѣленіи издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій въ и- мѣніяхъ институтскихъ и маіоратныхъ.	10 (22) Октября 1864 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	814
6	Постановленіе о порядкѣ сбо- ра и распредѣленія издер- жекъ на содержаніе гмин- ныхъ управленій въ казен- ныхъ имѣніяхъ на 1865 годъ.	10 (22) Октября 1864 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	822

Номеръ бѣдѣ ропорядку.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
DZIAŁ III.				
O WNOSENIE PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMIN WIEJSKICH SKŁADEK NA PŁACE URZĘDNIKÓW ZARZĄDU GMINNEGO I NA INNE POTRZEBY GMINNE.				
	Wstęp			789
1	Ukaz NAJWYŻSZY o składkach na zarządy gminne i gro- madzkie.	19 Lutego (2 Marca) 1864 r.	Ukaz NAJWYŻSZY.	793
2	Przepisy czasowe o płacach dla Urzędników administra- cyi gminnej.	7 (19) Kwietnia 1864 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	801
3	Postanowienie o wypłacie pen- syi urzędnikom Zarządów gminnych i gromadzkich.	22 Maja (3 Czer- wca) 1864 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	809
4	Postanowienie o pobieraniu od dzierżawców dóbr rzą- dowych 5% procentu na zarządy gminne.	3 (15) Sierpnia 1864 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	811
5	Postanowienie o rozkładzie kosztów utrzymania zarzą- dów gminnych w dobrach instytutowych i majorac- kich.	10 (22) Paździer- nika 1864 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	815
6	Postanowienie, o sposobie po- boru i rozkładu kosztów u- trzymania zarządów gmin- nych w dobrach rządowych na rok 1865.	10 (22) Paździer- nika 1864 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	823

Номеръ по порядку.	СОДЕРЖАНІЕ.	Число и номеръ.	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе.	Страница.
7	Постановленіе о сборахъ на со- держаніе гминныхъ управ- леній.	25 Января (6 Фев- раля) 1865 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	828
8	Постановленіе о раскладкѣ из- держекъ на содержаніе гмин- ныхъ управленій.	13 (25) Апрѣля 1865 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	834
9	Постановленіе о снабженіи управленій военно-уѣздныхъ Начальниковъ литографными станками.	1 (13) Октября 1866 г.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Поль- скомъ.	856

Нумеръ бieżący rozporządzeń.	T R E Ś Ć.	Data i Numer.	Wymienienie Wła- dzy, wydającej roz- porządzenie.	Stronica.
7	Postanowienie o poborze skła- dek na utrzymanie zarzą- dów gminnych i gromadz- kich.	25 Stycz- nia (6 Lu- tego) 1865 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	829
8	Postanowienie, o rozkładzie kosztów na utrzymanie za- rządów gminnych.	13 (25) Kwietnia 1865 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	835
9	Postanowienie, o zaopatrzenie Zarządów Naczelników Wo- jennych Powiatowych pra- sami litograficznymi.	1 (13) Paździer- nika 1866 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.	857

Wymiar Wzrost Wzrost Wzrost	Wzrost Wzrost Wzrost	Wzrost Wzrost Wzrost	Wzrost Wzrost Wzrost
829	Komitet Przedstawiciel w Królestwie Polskiem.	1866 r.	1. Postanowienie o poborze Książki 25 Styczeń dek na utrzymanie gminnych i grodzkich Książek
830	Komitet Przedstawiciel w Królestwie Polskiem.	1866 r.	2. Postanowienie o rozkładzie Książek na utrzymanie gminnych i grodzkich Książek
831	Komitet Przedstawiciel w Królestwie Polskiem.	1866 r.	3. Postanowienie o rozkładzie Książek na utrzymanie gminnych i grodzkich Książek

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

ПРАВИЛА И УЧРЕЖДЕНІЯ О ГМИННЫХЪ
ПОВИННОСТЯХЪ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.

MATERIAŁY,

OBEJMUJĄCE

PRZEPISY I URZĄDZENIA O POWINNOŚCIACH
I POSŁUGACH GMINNYCH W KRÓLESTWIE
POLSKIEM.

ПРАВИЛА И УЧРЕЖДЕНІЯ О ГМИННЫХЪ ПОВИННОСТЯХЪ ВЪ ЦАРСТВѢ ПОЛЬСКОМЪ.

В В Е Д Е Н І Е.

Лежащія на городскихъ и сельскихъ гминахъ, сверхъ вносимыхъ въ Казну податей, обязанности въ отношеніи къ Правительству могутъ быть названы гминными повинностями, которыя, по назначенію своему, относятся къ удовлетворенію общихъ потребностей края.

Гминныя повинности бываютъ двухъ родовъ: однѣ относятся къ потребностямъ Гражданскаго Управленія, и къ нимъ причисляются:

- a) транспортная повинность для препровожденія под стражею преступниковъ, бѣлыхъ и бродягъ, отправляемыхъ административно-полицейскими и судебными властями къ мѣстамъ назначенія, посредствомъ установленныхъ транспортныхъ станцій;
- b) подача помощи къ истребленію саранчи или другихъ вредныхъ хлѣбнымъ посѣвамъ насекомыхъ, къ тушенію пожаровъ въ казенныхъ и частныхъ лѣсахъ, и къ производству въ лѣсахъ облавы для поимки преступниковъ и бѣлыхъ, а также для истребленія хищныхъ звѣрей;
- c) разсылка въ уѣздахъ по гминамъ правительственныхъ циркулярныхъ распоряженій;

PRZEPISY I URZĄDZENIA O POWINNOŚCIACH I POSŁUGACH GMINNYCH W KRÓ- LESTWIE POLSKIM.

W S T Ę P.

Obowiązki względem Rządu, ciążące na gminach wiejskich i miejskich, oprócz podatków, do Skarbu Królestwa wnoszonych, — nazwać się mogą powinnościami i posługami gminnymi, które z przeznaczenia swego służą na ogólne potrzeby kraju.

Powinności i posługi gminne są dwójakiego rodzaju: jedne odnoszą się do potrzeb Zarządu Cywilnego, — a do takich należą:

- a) posługa transportowa, do odstawiania pod strażą zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, wysyłanych przez Władze administracyjno-policyjne i sądowe do miejsca przeznaczenia, za pośrednictwem ustanowionych stacyj transportowych;
- b) dawanie pomocy, do wytępienia szarańczy lub innych owadów, plonem zbożowym szkodliwych, do gaszenia pożarów w lasach rządowych i prywatnych, do odbywania obławy w lasach, dla wzięcia złoczyńców, zbiegów, oraz dla wytępienia zwierząt drapieżnych;
- c) rozsyłanie rozkazów rządowych gminom w powiatach, przez obiegniki czyli kurrendy;

- d) доставка шарварка для содержания въ исправности дорогъ, плотинъ, мостовъ и всякихъ переправъ;
- e) поставка въ помощь почтовымъ станціямъ, за установленную плату, обывательскихъ лошадей для провоза Августыиныхъ особъ;

другія относятся къ воинскимъ потребностямъ, къ которымъ причисляются:

- a) отводъ всѣмъ воинскимъ чинамъ квартиръ, какъ во все время постояннаго ихъ нахожденія, такъ и во время походовъ, а равно лицамъ, которыя по особымъ разрѣшеніямъ получаютъ квартиры;
- b) отводъ помѣщеній для канцелярій, церквей, мастерскихъ, школъ, лазаретовъ и разныхъ другихъ воинскихъ заведеній, а равно для этаповъ или станцій, предназначенныхъ для препровождаемыхъ подъ военнымъ карауломъ лицъ;
- c) снабженіе войскъ отопленіемъ, освѣщеніемъ и соломой на подстилку;
- d) поставка для воинскихъ надобностей подводъ;
- e) сборъ по иминамъ денегъ на доставленіе призванныхъ на военную службу людей и содержаніе ихъ до сдачи военному начальству.

Посему, сообразно двоякому роду вышепоименованныхъ повинностей, настоящій Сборникъ правилъ и учрежденій о иминныхъ повинностяхъ состоитъ изъ двухъ частей, изъ коихъ:

первая содержитъ правила о повинностяхъ относящихся къ потребностямъ Гражданскаго Управленія;

вторая же — правила о повинностяхъ, относящихся къ воинскимъ потребностямъ.

- d) dostarczanie robocizny szarwarkowej, dla utrzymania w dobrym stanie dróg, grobel, mostów i wszelkich przepraw;
- e) dostarczanie koni obywatelskich w pomoc stacyom pocztowym pod przejazdu Dostojnych Osób, za ustanowioną zapłatę;

drugie dotyczą potrzeb wojska, i do tych zaliczają się:

- a) dawanie kwater wszelkim stopniom wojskowym, tak podczas stałej onych konsystencyi, jak i w przemarszu, tudzież osobom, z upoważnienia Rządu otrzymującym kwatery;
- b) dostarczanie pomieszczeń na kancelarye, cerkwie, izby rzemieślnicze, szkoły, lazarety i na różne inne zakłady wojskowe, jakō téż na etapy, czyli stacye do transportu osób pod strażą wojskową;
- c) zaopatrywanie wojska w opał, światło i słomę na pościel;
- d) dostawa podwód na potrzeby wojska;
- e) składka od gmin na kosztu transportu ludzi, powołanych na zaciąg, aż do zdania ich Władzy wojskowej.

Stosownie więc do dwояkiego rodzaju wyszczególnionych wyżej powinności i posług, niniejszy Zbiór przepisów i urzędzeń o powinnościach i posługach gminnych, obejmuje dwie części, z których:

Część pierwsza zawiera przepisy o powinnościach i posługach, odnoszących się do potrzeb Zarządu Cywilnego;

Część druga, mieści w sobie przepisy o powinnościach, dotyczących potrzeb wojska.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

**О ГМИННЫХЪ ПОВИННОСТЯХЪ, ОТНОСЯЩИХСЯ
КЪ ПОТРЕБНОСТЯМЪ ГРАЖДАНСКАГО УПРАВЛЕНІЯ.**

CZEŚĆ PIERWSZA.

**O POWINNOŚCIACH I POSŁUGACH GMINNYCH NA
POTRZEBY ZARZĄDU CYWILNEGO.**

ОТДѢЛЪ I.

О ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ.

В В Е Д Е Н І Е.

Препровождение въ мѣста назначенія приговоренныхъ полицейскими, судебными или военными властями, состоящихъ подъ стражею лицъ, въ Царствѣ Польскомъ, производится:

- 1) или посредствомъ установленныхъ по трактамъ транспортныхъ станцій, состоящихъ въ вѣдѣніи гражданскаго вѣдомства;
- 2) или посредствомъ состоящихъ въ вѣдѣніи военнаго вѣдомства этапныхъ станцій.

Посредствомъ гражданскихъ транспортныхъ станцій препровождаются:

- a) лица, задержанныя полицейскими властями по обвиненію въ бродяжествѣ и назначенныя къ отправленію въ судъ или въ мѣста постояннаго ихъ въ Царствѣ жительства, или же къ высылкѣ за границу;
- b) обвиненные въ преступленіи и отправляемые по задержаніи въ судъ, или къ другимъ властямъ, какъ-то: военные дезертиры, преступники и проч.;

DZIAŁ I.

O POSŁUDZE TRANSPORTOWÉJ.

W S T Ę P.

W Królestwie Polskiem transport osób, zostających pod strażą, do miejsc przeznaczenia, wskazanych przez Władze policyjne, sądowe lub wojskowe, odbywa się:

- 1) albo przez ustanowione ku temu celowi na traktach stacye transportowe, pod zarządem Władz cywilnych zostające;
- 2) albo przez stacye etapami zwane, pod zarządem Władzy wojskowej będące.

Przez stacye transportowe cywilne przesyłanemi bywają:

- a) osoby na włóczęgostwie przez Władze policyjne ujęte, i wskazane na transport do Sądu, albo do miejsca stałego ich zamieszkania w Królestwie, lub też na wydalenie ich za granicę,
- b) obwinieni o przestępstwa, i po zatrzymaniu odstawiani do Sądów lub innych Władz, jak zbiegi z wojska, złoczyńcy i t. p.

- c) арестанты, состоящие под судом и препровождаемые из одной тюрьмы в другую или в крепость;
- d) заключенные, приговоренные по решениям Уголовных Судов к ссылке в Сибирь, на Кавказ или отдаленные губернии Империи.

Все эти лица препровождаются изнутри Царства в Варшаву посредством транспортных станций, оттуда же отправляются в Империю посредством этапных станций или по железной дороге, под военным караулом.

- c) aresztanci sądowi, z więzień do więzień lub do twierdz odstawiani, — nakoniec
- d) więźnie, skazani wyrokami przez Sądy kryminalne na zesłanie do Syberyi, na Kaukaz, lub do dalszych gubernij Cesarstwa.

Ci wszyscy transportowani bywają z głębi kraju tylko do Warszawy, z kąd już przez etapy wojskowe, lub drogą żelazną odsyłani są pod strażą wojskową do Cesarstwa.

ГЛАВА I.

ОБЪ УСТАНОВЛЕНІИ ТРАНСПОРТНЫХЪ СТАНЦІЙ, РАЗВЕРСТКѢ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ НА УѢЗДЫ, ГМИНЫ И ДЫМЫ, И О КОНТРОЛѢ ОНОЙ ПО СТАНЦІЯМЪ, А ТАКЖЕ О ТРАНСПОРТНОМЪ КАПИТАЛѢ И ПО РЯДКѢ ПРЕПРОВОЖДЕНІЯ ПРЕСТУПНИКОВЪ, БѢГЛЫХЪ И БРОДЯГЪ.

ВВЕДЕНІЕ.

До 1823 года, препровождение лицъ, на основаніи полицейскихъ распоряженій и судебныхъ приговоровъ, въ мѣста назначенія совершалось изъ имины въ имину посредствомъ сельской стражи въ пути и на ночлегахъ, безъ всякаго за то вознагражденія. Таковой порядокъ, вызывавшій справедливыя жалобы на отягощеніе городовъ и селеній, по трактамъ расположенныхъ, и во многихъ отношеніяхъ необезпечивающій исполненія транспортной повинности съ надлежащею скоростью и безопасностію, — отмѣненъ постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, по силѣ коего, транспортныя станціи преимущественно установлены въ состоящихъ по трактамъ городахъ, съ распределеніемъ транспортной повинности на имины, соответственно дымамъ, натурою или деньгами, и съ опредѣленіемъ вознагражденія употребляемымъ къ препровожденію людямъ, а равно и съ установленіемъ транспортныхъ служителей при станціяхъ, согласно нижеизложеннымъ правиламъ.

Т Y T У Ł I.

O URZĄDZENIU STACYJ TRANSPORTOWYCH, ROZKŁADZIE POSŁUGI TRANSPORTOWEJ NA POWIATY, GMINY I DYMY, KONTROLOWANIU ONEJ PO STACYACH, O FUNDUSZU TRANSPORTOWYM I PORZĄDKU TRANSPORTOWANIA ZBRODNIARZY, ZBIEGÓW I WŁÓCZEGÓW.

W S T Ę P.

Do roku 1823 transportowanie osób, z mocy przepisów policyjnych i wyroków sądowych do miejsc ich przeznaczenia, dokonywanem było od gminy do gminy bez żadnego wynagrodzenia za dodawaną straż w drodze i na noclegach. Porządek ten, wywołujący słuszne reklamacje o przeciążenie miast i wsi przy traktach położonych, i nie zapewniający, pod wielką względami, odbywania posługi transportowej z należytym pośpiechem i bezpieczeństwem, zmieniony został postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r., według którego stacje transportowe zaprowadzono głównie po miastach, na traktach położonych, z rozkładem posługi transportowej na gminy, w stosunku dymów, bądź w naturze, bądź w pieniądzach, i z ustanowieniem wynagrodzenia dla ludzi, do straży w transporcie używanych, tudzież z urządzeniem służby transportowej na stacyach, według przepisów poniżej tu zamieszczonych.

N° 1.

Постановление, определяющее правила исполнения гминами транспортной повинности при пересылкѣ преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, а равно о контролѣ этой повинности.

(27 Мая 1823 года.)

По указу Его Величества
АЛЕКСАНДРА I,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Князь Намѣстникъ Царскій, по Государственному Совѣту.

Принимая во вниманіе, что существующій нынѣ порядокъ пересылки изъ гмины въ гмину преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, отягощая сельскія по трактамъ гмины, не соответствуетъ своей цѣли, и желая упрочить болѣе свойственными средствами лучший порядокъ и контроль по сему предмету, — по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, Мы постановили и постановляемъ:

Ст. 1.

Воеводскія Комисіи составляютъ по опыту послѣднихъ лѣтъ годовую табель дней въ каждомъ воеводствѣ для отправки преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, и, расписавъ число сихъ дней на всѣ гмины воеводства, представляютъ это расписаніе на утверждение Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи къ 1 Юля сего года. Общее число дней, полагая по

N° 1.

Postanowienie, wskazujące zasady do odbywania w gminach posługi transportowej w odsyłaniu zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, oraz kontrollowania onéjże.

(d. 27 Maja 1823 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO
ALEXANDRA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc., etc.

Książę Namieśnik Królewski, w Radzie Stanu.

Zważywszy, że dotychczasowy sposób transportowania od gminy do gminy: zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, narażając gminy wiejskie, traktom przyległe, na przeciążenia, celowi swemu nie odpowiada, — chcąc przez oznaczone do odbywania téj służby środki właściwsze, zapewnić dostateczniejszy porządek, kontrolę i skutek w transportach, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji postanowiliśmy i stanowimy.

Art. 1.

Kommissye Wojewódzkie z doświadczenia lat ostatnich ułożą wykaz dni, w każdym województwie na transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów rocznie potrzebnych, ilość dni potrzebnych na wszystkie gminy województwa rozłożą, i rozkład ten Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji do zatwierdzenia przed 1 Lipca r. b. podadzą. Płóć

15 грошей въ сутки, должно быть примѣнено къ потребностямъ предварительно изчисленнаго капитала на отправку пѣшкомъ и подводами, а равно на прокормленіе по нижеопределеннымъ въ ст. 5 и 10-й цѣнамъ.

Ст. 2.

Каждому изъ жителей предоставляется на волю — повинность сію, по числу причитающихся дней, исполнить натурою, или за каждый день заплатить по 15 грошей.

Избраніе одного или другаго рода повинности должно послѣдовать, въ присутствіи мѣстнаго начальства, въ мѣсячный со дня объявленія росписанія срокъ, подъ опасеніемъ подверженія тѣхъ, которые не исполняютъ этой формальности, уплатѣ означенныхъ денегъ въ двойномъ за каждый день количествѣ.

Ст. 3.

Съ 1-го Августа сего года, всякого рода препровожденіе подъ стражею людей въ мѣста назначенія будетъ производимо отъ одного города къ другому.

Ст. 4.

Воеводскія Коммисіи опредѣляютъ по всеѣмъ направленіямъ трактовъ постоянныя транспортныя станціи въ самыхъ городахъ; въ мѣстахъ же, гдѣ бы разстояніе отъ одного города до другаго было болѣе 4-хъ миль (28 верстъ), т. е. болѣе одного дня пути, опредѣляютъ оныя въ болѣе зажиточныхъ и населенныхъ гминахъ, находящихся въ промежуткѣ между этими городами, и о таковыхъ станціяхъ объявляютъ по своимъ воеводствамъ.

Ст. 5.

Препровожденіе должно производиться въ предѣлахъ обвода по транспортнымъ листамъ Бургомистровъ, за предѣлы об-

dni ogólna, ma być w szacunku po gr. 15 za dzień, zastosowana do potrzeby funduszu na transporta piesze i konne, oraz na żywność, w cenach poniżej w art. 5 i 10-m oznaczonych, wprzód wyrachować się winnego.

Art. 2.

Do wyboru mieszkańców należeć będzie ilość dni rzeczonych, jaka na każdego przypadnie, bądź w naturze odbyć, bądź po gr. 15 za każdy dzień opłacić.

Wybór ten przed Władzą miejscową, w miesiąc po ogłoszeniu rozkładu ma nastąpić, pod karą podwojonej opłaty za każdy dzień od tych, którzyby deklaracyę swoją uczynić zaniedbali.

Art. 3.

Od dnia 1 Sierpnia r. b. wszelkie transporta ludzi, pod strażą do miejsc ich przeznaczenia wysyłanych, odbywać się będą od miasta do miasta.

Art. 4.

Kommissye Wojewódzkie oznaczają na traktach, we wszystkich ich kierunkach, stałe stanowiska, czyli stacye transportowe w samych miastach; gdzieby zaś odległość miasta od miasta nad mil 4, czyli dzień podróży była dalszą, ustanowią stacye podobne w gminach pośrednich zamożniejszych i ludniejszych, i ustanowione stacye w województwie swém ogłaszają.

Art. 5.

Transporta w jednymże obwodzie za kartą drożną Burmistrzów, za obwód przez pośrednictwo Kommissarzy obwodów.
Przep. o pow. gmin. I.

86401

вода по распоряженіямъ Обводовыхъ Коммисаровъ, а за предѣлы воеводства или за границу — по распоряженію самыхъ Воеводскихъ Коммисій, посредствомъ людей, назначенныхъ для стражи по росписанію на воеводство, или нанятыхъ, считая по 15 грошей за человека на милю, если препровожденіе происходитъ пѣшкомъ, а по одному злотому, если жъ тому употреблена подвода.

Ст. 6.

Преступники, подозрительные люди или бродяги, задержанные гминами, должны быть доставлены на счетъ тѣхъ же гминъ, съ объясненіемъ причинъ задержанія, въ ближайшій городъ, гдѣ Бургомистры обязаны принять доставленныхъ и, согласно ихъ показаніямъ, отправить ближайшимъ путемъ прямо въ Судъ или въ подлежащую гмину, или же къ Обводовому Коммисару.

Ст. 7.

Преступники или военные дезертиры должны быть отправляемы въ мѣста назначенія посредствомъ конвоя жандармской или инвалидной команды тѣхъ городовъ, въ коихъ онѣ существуютъ, съ употребленіемъ въ помощь ей, если окажется нужнымъ, гражданской наемной стражи.

Ст. 8.

Лица, отправляемые за границу Царства, должны быть задерживаемы въ воеводскихъ городахъ до полученія отъ заграничныхъ властей, согласно условіямъ дѣйствующей картельной конвенціи, отвѣтовъ на сдѣланные къ нимъ относительно происхождения и принятія задержанныхъ отзвы.

До того же времени они могутъ быть употребляемы подъ надзоромъ полиціи въ соотвѣтственные ихъ способностямъ ра-

wych, za obręb zaś województwa, lub za granicę przez same Kommissye Wojewódzkie zarządzane będą i uskuteczniane przez ludzi, do straży z rozkładu na województwo powołanych, lub wynajętych i płatnych, rachując po gr. 15 na milę, jeśli transport pieszo, a po zlotemu, jeśli z użyciem podwoły uskutecz-nionym będzie.

Art. 6.

Gminy, przytrzymujące ludzi występnych, podejrzanych, lub włóczęgów, wraz z wywoдем słownym, powody przytrzymania wyrażającym, dostawić onych do najbliższego miasta swym kosztem są obowiązane; Burmistrze dostawionych przy-jąć, i podług ich kwalifikacyi, bądź wprost do Sądu, bądź do gminy właściwej, bądź do Kommissarza Obwodowego, w kierunku najprostszym wysłać powinny.

Art. 7.

Zbrodniarze lub zbiegi wojskowi, pod eskortą żandarmeryi, bądź weteranów z miast, gdzie oddziały ich konsystują, do miejsc przeznaczenia wysyłani być powinni, z dodaniem w pomoc téjże, gdzieby potrzeba była, straży płatnej cywilnej.

Art. 8.

Ludzie, których transport za granicę kraju ma nastąpić, zatrzymani będą w miastach wojewódzkich, aż do zniesienia się z Władzą zagraniczną, stosownie do obowiązujących zastrzeżeń kartelowych, względem ich pochodzenia i przyjęcia.

Tymczasowie zaś zatrudnieni być mogą, pod dozorem Po-

боты, для заработка на возмещение расходов, употребленных на препровождение и прокормление.

Ст. 9.

Бургомистры обязаны, под опасением ответственности, назначать для стражи людей совершенно благонадежных и бдительных; за всякую в сем отношении нераспорядительность, подвергнутся денежному взысканию от 6 до 20-ти злотых, или, по меру вредных от них нерадения последствий, будут удалены от должностей с преданием суду.

Назначенные или нанятые для стражи люди, за упуск препровождаемого ими арестанта, предаются суду, для определения соответственного их вины наказания.

Ст. 10.

На удовлетворение нанятых для стражи людей, как равно и на прокормление в пути арестантов, считая по 15 грошей в сутки (в случае если бы расходы сии не могли быть покрыты собственными арестантов деньгами), будут отпускаемы заимообразно из городских касс суммы, отчеты коим, оправданный надлежащими документами и квитанциями, Воеводския Коммисии обязаны по прошествии каждой четверти года, представлять Правительственной Коммисии.

Взыскание в возврат Казн означенных издержек, производится:

- a) с имущества отправляемых лиц, буде таковое у них имется;
- b) из сумм, вносимых жителями воеводства, вместо отбывания этой повинности натурою, считая по 15 грошей на один день, по числу дней, определенных на них росписанием, составленным Воеводскою Коммисиею по указаниям опыта и утвержденным Правительственною Коммисиею Внутренних Дел и Полиции.

лицы, подług sposobności swojej, dla zarobienia na koszt transportu i życia.

Art. 9.

Burmistrze zobowiązani są pod odpowiedzialnością przybierać do straży ludzi pewnych i pilnych; za nieprzezorność w tej mierze, ulegać będą karze porządkowej pieniężnej od zł. 6 do zł. 20, lub w miarę skutków szkodliwych z ich zaniedbania, kassacyi i oddaniu pod sąd ulegną.

Ludzie do straży powołani lub najęci, za puszczenie w transporcie aresztanta, w miarę ich winy, do Sądu po ukaranie odesłani zostaną.

Art. 10.

Na opłatę ludzi wynajętych do straży osób transportowanych, tudzież na żywienie aresztantów, rachując po gr. 15 dziennie w czasie transportu (gdyby koszta te z ich własnego funduszu zaspokojone być nie mogły), fundusze tymczasowe awansowane będą z Kass miejskich, z których rachunek, należnemi dowodami i kwitami zaopatrzone, Kommissye Wojewódzkie co kwartał, Kommissyi Rządowej przedstawia.

Zwrot kosztów takowych poszukiwanym będzie:

- a) z majątku osób transportowanych, o ileby takowy posiadały;
- b) z funduszu pobieranego od tych mieszkańców, którzyby, według rozkładu przez każdą Kommissyę Wojewódzką z doświadczenia tej służby na całe województwo swoje zaprojektowanego, a przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji zatwierdzonego, woleli opłacić po gr. 15 za dnie na nich przypadające, niżeli też dnie w naturze odbywać.

Ст. 11.

Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи будутъ изданы подробныя по сему предмету инструкціи, а равно единообразныя *транспортныя листы* и правила о производствѣ контроля.

Ст. 12.

Судебныя власти не могутъ выдавать транспортныхъ листовъ, но для снабженія таковыми обязаны отправлять арестантовъ съ надлежащими отзывами въ административное Управленіе, вмѣстѣ съ отзывами къ той власти, въ вѣдѣніе которой долженъ быть препровожденъ арестантъ.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 27 Мая 1823 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

Art. 11.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji przepisze w téj mierze instrukcyę szczegółowe, oraz jednostajne *listy transportowe* (karty drożne) i sposób utrzymywania kontrolli.

Art. 12.

Władze sądowe nie będą wydawać od siebie list transportowych, lecz po opatrzeniu w takowe odesłają aresztanta, z stosowném wezwaniem, do Urzędu administracyjnego, wraz z ekspedycją do téj Władzy, gdzie transport ma być uskuteczniiony.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Kommissyom Rządowym, w czém do którój należy, polecamy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 27 Maja 1823 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

N° 2.

Распоряжение, съ препровождениемъ для приведенія въ исполненіе вышепомѣщеннаго, подъ N. 1, постановленія Царскаго Намѣстника объ учрежденіи этапныхъ станцій, для пересылки бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ.

(2 Іюня 1823 года).

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи

препровождаетъ въ Воеводскую Коммисію засвидѣтельствованную копію съ постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая текущаго года, опредѣляющаго мѣры и правила для обезпеченія точнѣйшаго порядка и контроля при препровожденіи преступниковъ, бѣглецовъ и бродягъ, а также имѣющаго цѣлю уменьшеніе отягощенія, какому въ отношеніи исполненія этой повинности подверглись при настоящемъ порядкѣ нѣкоторыя только гмины.

Для приведенія въ исполненіе настоящаго постановленія въ опредѣленное время, Воеводская Коммисія займется предварительно опредѣленіемъ этапныхъ станцій, по всеѣмъ направленіямъ внутри воеводства и экстрадиціонныхъ пунктовъ, на случаи высылки людей за границу.

Равнымъ образомъ Воеводская Коммисія составитъ сообразно ст. 1-й, на основаніи указаній опыта, исчисленіе дней для этой повинности въ продолженіе года, а также распредѣленіе этихъ дней на всеѣ гмины, и представить все это на утвержденіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи къ 1-му Іюля текущаго года. Инструкціи, а также формы

N° 2.

Rozporządzenie, komunikujące zamieszczone pod poprzednim Nrem 1-m postanowienie Namiestnika Królewskiego, którym ustanowione zostały stacje transportowe do przeprowadzania włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy, w celu wprowadzenia onegoż w wykonanie.

(d. 2 Czerwca 1823 r.)

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Przesyła Kommissyi Wojewódzkiej w kopii urzędowej postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja r. b. oznaczające środki i prawidła, ku zapewnieniu dostateczniejszego porządku, kontroli i skutku w transportowaniu zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, oraz mające na celu zmniejszenie uciążliwości, na jakowe w doświadczeniu pod względem odbywania téj służby niektóre tylko gminy w sposobie dotychczasowym narażone były.

W zamiarze wprowadzenia w wykonanie urządzenia tego w czasie zakreslonym, zajmie się Kommissya Wojewódzka przede wszystkim udeterminowaniem stacyj transportowych we wszelkich ich kierunkach wewnątrz województwa i do punktów ekstradycyjnych co do przypadków wysyłania ludzi za granicę.

Sporządzi także Kommissya Wojewódzka, w myśl art. 1-go, z doświadczeń dotychczasowych, wyrachowanie dni do téj posługi rocznie potrzebnych, oraz rozkład dni tych na wszystkie gminy zaprojektowawszy, rzecz do potwierdzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, przed 1 Lipca r. b., przesłać obowiązana. Instrukcyje, jakoteż wzory do listów

транспортных листов и формы для ведения контроля, о которых упоминается в 11-й статье постановления и относительно которых Воеводская Комиссия обязана представить свои соображения, будут предписаны впоследствии.

Варшава, 2 Июня 1823 года.

За Председательствующаго Министра,
Статскій Совѣтникъ (подписано) *Сташницъ*.

N. 2,183/1,874.

N° 3.

Распоряжение о контролѣ транспортной повинности, взиманія на сей предметъ сбора, опредѣленіи взысканій съ виновныхъ въ нарушеніи транспортных правилъ, и о расходованіи происходящихъ отъ сего источника суммъ.

(28 Іюля 1823 года.)

Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции,

въ исполненіе ст. 11-й постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ, отъ 27-го Мая сего года, коимъ опредѣляются правила о пересылкѣ преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, препровождаетъ при семъ въ Воеводскую Коммисію три формы:

- А) для транспортных листовъ;
- В) для контроля транспортной повинности, а также суммъ, поступающихъ на пересылку и прокормленіе пересылаемыхъ посредствомъ транспортных станцій лицъ;

transportowych, tudzież do utrzymywania kontroli w tej mierze, art. 11-m postanowienia zastrzeżone, a do których myśli swoje równie Kommissye Wojewódzkie nadesłać zechcą, później przepisaniem zostaną.

w Warszawie, dnia 2 Czerwca 1823 roku.

W zastępstwie Ministra Prezydującego,
Radca Stanu (podpisano) *Staszic*.

Nr. 2183/1874.

N° 3.

Rozporządzenie, o kontroli posługi transportowej, poborze składek na ten cel, wymierzaniu kar na winnych przekroczenia przepisów transportowych, i wydatkowaniu funduszu z źródeł tych otrzymywanego.

(d. 28 Lipca 1823 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

W dopełnieniu art. 11-go postanowienia Księcia Namieśnika Królewskiego, w dniu 27 Maja r. b. zapadłego, a urządzającego transporta zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, przesyła załącznicie Kommissyi Województwa N. trzy wzory:

- A) do kart drożnych transportowych,
- B) do kontroli posługi, oraz wpływu funduszków, przeznaczonych na przeprowadzenie i żywność osób transportowanych po stacyach,

- С) для контроля отправляемых съ мѣста и пересылаемыхъ съ дальнихъ мѣстъ посредствомъ станцій лицъ, а равно для контроля расходовъ произведенныхъ на прокормленіе означенныхъ лицъ и на удовлетвореніе стражи.

Особыя правила, относительно исполненія вышеприведеннаго постановленія Князя Намѣстника, должны были быть изданы по полученіи отъ Воеводскихъ Коммисій замѣчаній и предположеній, къ мѣстнымъ указаніямъ опыта примѣненныхъ. Но, какъ таковыя предположенія представлены донинѣ двумя лишь Воеводскими Коммисіями, сказанное же постановление, сообразно ст. 3-й, должно быть приведено въ исполненіе съ 1-го Августа сего года, то Правительственная Коммисія предоставляя себѣ утвержденіе опредѣленныхъ въ ст. 1-й росписаній, кои должны быть ей представлены Воеводскою Коммисіею при особыхъ рапортахъ, а равно и исправленіе настоящаго распоряженія въ томъ, въ чемъ представится надобность по указаніямъ опыта, или въ чемъ бы исполненіе онаго оказывалось неудобнымъ, предписываетъ Воеводской Коммисіи къ руководству слѣдующія правила:

1) Ободовые Коммисары и станціи, учрежденные для отправленія бродягъ, а равно и для смѣны назначенной къ провождаемымъ лицамъ стражи, должны быть снабжены, подлежащею Воеводскою Коммисіею, достаточнымъ количествомъ печатныхъ транспортныхъ листовъ; въ случаѣ же недостатка суммъ для напечатанія оныхъ, должны имъ быть сообщены формы транспортнымъ листамъ, вмѣстѣ съ формою контроля, какой долженъ быть заведенъ на каждой станціи.

2) Контроли эти должны быть ревизуемы и свидѣтельствуемы командированнымъ въ обводъ Коммисаромъ или Адъюнктомъ смотрителемъ городовъ.

3) Каждая станція, по истеченіи всякой четверти года, обязана представлять подлежащему Ободовому Коммисару вѣдо-

- С) do kontrolli osób na transport z miejsca wysyłanych, tudzież osób z dalszych miejsc przez stacje prowadzonych, oraz wydatków, poniesionych na zapłacenie straży i żywność transportowanego.

Szczególne przepisy wykonania postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego wyżej cytowanego, wydanemi być miały za odebraniem od Kommissyj Wojewódzkich uwag i myśli, do miejscowego doświadczenia zastosowanych.

Gdy jednak dopiero dwie Kommissye Wojewódzkie projektu takowe nadesłały, a postanowienie w mowie będące, z mocy art. 3-go, od 1 Sierpnia r. b. ma być w egzekucyę wprowadzone; Kommissya Rządowa przeto zachowując sobie zatwierdzenie rozkładów art. 1-m oznaczonych, przy szczególnych rapportach Kommissyj Wojewódzkich przedstawić się mających, tudzież poprawę niniejszego urządzenia, tam gdzieby się tego z późniejszych miejscowych doświadczeń okazała potrzeba, lub w wykonaniu teraźniejszego niedogodność, następnie Kommissyi Wojewódzkiej wydaje przepisy.

1) Kommissarze Obwodowi, tudzież stacje do wysyłania włóczęgów, niemniej do wymiany straży osób transportowanych ustanowione, mają być przez właściwą Kommissyę Wojewódzką opatrzone w dostateczną ilość kart drożnych drukowanych, lub gdyby brak funduszków drukowaniu kart takowych był teraz na przeszkodzie, mają sobie mieć kommunicowane wzory, tak kart, jakoteż kontroll, na każdej stacyi utrzymywać się winnych.

2) Kontrollé takowe przy objeździe przez Kommissarza delegowanego do obwodu lub przez Adjunkta dozorcę miast rewidowane i wizowane być mają.

3) Każda stacya co kwartał wykazy z obu kontroll właściwemu Kommissarzowi Obwodowemu przesłać jest obo-

мости по обоимъ контролямъ, для сдѣланія распоряженія о возвратѣ израсходованныхъ денегъ, или для удостовѣренія о необходимости новаго заимообразнаго отпуска оныхъ изъ транспортныхъ суммъ, въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ городской кассы, которая, согласно ст. 10-й вышеприведеннаго постановленія, могла бы выдавать заимообразно деньги, нужныя на удовлетвореніе означенныхъ расходовъ.

4) Суммы, упоминаемыя въ ст. 10-й, будутъ поступать въ ободовыя Казначейства и храниться въ оныхъ, какъ отдѣльныя переходныя суммы; таковыя будутъ расходуются по распоряженію Воеводскихъ Коммисіи или Ободовыхъ Коммисаровъ:

a) на пополненіе авансовъ, произведенныхъ городскими кассами; — но когда количество поступившихъ суммъ на покрытіе означенныхъ расходовъ окажется достаточнымъ, то городскія кассы не будутъ обязаны производить болѣе заимообразныхъ выдачъ;

b) на снабженіе необходимымъ авансомъ станцій въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ городской кассы, или гдѣ сія послѣдняя, по малозначительности суммъ, не будетъ въ состояніи производить авансовъ.

5) Власть, которою отправляется назначенное для препровожденія лицо, обязана вмѣстѣ съ тѣмъ заготовить отъ своего имени транспортный листъ. Каждая же станція обязана отмѣчать со всею точностію, въ графахъ на оборотѣ транспортного листа, свѣдѣнія, удостовѣряющія, сколько употреблено для конвоя людей и сколько израсходовано денегъ, какъ на удовлетвореніе проводниковъ, такъ и на прокормленіе препровождаемаго арестанта.

6) Счеты, подкрѣпленные транспортными листами, которые со всякой послѣдней станціи должны быть возвращаемы учрежденію, отправившему арестанта, будутъ служить Ободовымъ Коммисарамъ документами къ оправданію годичнаго счета, и при томъ доказательствами, удостовѣряющими о достиженіи арестантами мѣстъ своего назначенія.

wiązana, dla zarządzenia zwrotu wyłożonych kosztów, lub dla wykazania potrzeby awansowania nowych kwot z funduszu transportowego, tam gdzie niema Kassy miejskiej, któraby, stósownie do art. 10-go powyższego postanowienia, pieniądze na koszt utrzymania lub transportu forszusować mogła.

4) Fundusze art. 10-m oznaczone, wpływać mają do Kass obwodowych, gdzie jako fundusz oddzielny przechodni, za autoryzacyami Kommissyj Wojewódzkich lub Kommissarzy obwodowych użyte będą:

a) na zwrot awansów, przez Kassy miejskie poczynionych; gdy jednak już wpływy będą dostateczne na potrzeby, Kassy miejskie nie będą w powinności awansowania;

b) na zaopatrzenie w potrzebny awans stacyj, gdzie nie ma Kassy miejskiej, lub gdzie Kassa miejska, z powodu szczupłości funduszów, awansu robić nie będzie w stanie.

5) Urząd, osobę jaką na transport wysyłający, winien kartę drózną transportową od siebie tytułować. Każda zaś stacya obowiązana jest rubryki na drugiej połowie karty najskrupulatniej zapełniać, dla dowodu, ilu ludzi do transportu użyto, ile wydano pieniędzy na zapłacenіе stróży i na żywność transportowanego.

6) Likwidacye, usprawiedliwione kartami dróznymi, które z każdej ostatniej stacyi mają być władzy wysyłającej zwracane, służyć będą Kommissarzom Obwodowym do usprawiedliwienia rachunku rocznego, a razem do przeświadczenia się, czy wysłani na transport, do przeznaczonych miejsc doszli.

7) Годовые отчеты по всему воеводству должны быть представляемы по обыкновенной формѣ въ Правительственную Коммисію, въ Мартѣ мѣсяцѣ каждого года.

8) Въ случаѣ побѣга изъ станціи препровождаемаго лица, Войтъ гмины или Бургомистръ той станціи, изъ коей послѣдовалъ побѣгъ, или буде таковой случился въ пути, — Бургомистръ, не получившій квитанціи, обязанъ составить о семъ протоколъ и все по сему предмету производство представить, для подверженія виновныхъ наказанію, надлежащему Обwodовому Коммисару, вмѣстѣ съ транспортнымъ листомъ и вещами, если таковыя находятся, и затѣмъ увѣдомить о таковомъ побѣгѣ учрежденіе, выдавшее транспортный листъ.

9) Воеводская Коммисія, кромѣ снабженія станцій авансами, гдѣ въ таковыхъ представится надобность, назначаетъ ближайшія къ станціямъ гмины, обязавшіяся исполнить транспортную повинность натурою.

10) Людямъ, назначеннымъ гминою для исполненія транспортной повинности натурою, никакой платы не полагается. Нарочно же для сей надобности нанятымъ, установленная плата производится тотчасъ по представленіи ими квитанціи въ доставленіи арестанта.

11) Какъ первые, такъ и послѣдніе должны быть избираемы изъ лицъ тѣлосложенія крѣпкаго и здороваго, а равно извѣстныхъ своимъ хорошимъ поведеніемъ; число же ихъ должно быть увеличиваемо соразмѣрно числу препровождаемыхъ лицъ. Они должны быть вооружены бердышами или крѣпкими палками, съ возложеніемъ за несоблюденіе сего личной ответственности на Войтовъ и Бургомистровъ, доставляющихъ стражу или признавшихъ оную достаточною. Эта предосторожность должна быть усилена, если препровождаемое лицо тѣлосложенія крѣпкаго или обвинено въ важномъ преступленіи; смягчается же въ случаѣ, если пересылающіяся лица больны и отправля-

7) Rachunki zaś roczne z całego województwa, w formie zwyczajnej, co rok w miesiącu Marcu, Kommissyi Rządowej przedstawiane być mają.

8) Gdyby jaka osoba transportowana na której stacyi zbiegła, Wójt gminy, lub Burmistrz téj saméj stacyi, gdzie nastąpiła ucieczka, lub jeżeli ucieczka w drodze transportu zaszła, to ten, który pokwitowania nie uzyskał, winien jest wywód słowny sporządzić, i rzecz całą, dla pociągnięcia winnych do kary, właściwemu Kommissarzowi Obwodowemu, wraz z kartą drożną i rzeczami, jeżeli się jakie znajdują, odeśłać, i urząd, który kartę drożną wydał, o tém zawiadomić.

9) Kommissya Wojewódzka, oprócz zaopatrzenia stacyj w awanse, tam gdzieby tego konieczna wymagała potrzeba, oznaczy dla każdej stacyi najprzyleglejsze gminy, które posługę transportu w naturze odbyć się zobowiązały.

10) Ludzie z gmin dostarczeni w naturze, nie będą płatni. Ludzie zaś umyślnie do transportu najęci, mają być zaraz, za przyniesieniem rewersu z odstawy, zapłaćeni.

11) Tak pierwsi, jak i drudzy mają być dobierani silni i zdrowi, z dobrej konduity znani, stosunkowo do ilości osób transportowanych w dostatecznej liczbie dodawani; opatrzeni w berdysze, lub dobre kije, a to pod osobistą odpowiedzialnością Wójtów i Burmistrzów, którzy straż dostawiają, lub dostawioną za dostateczną przyjmą. Ostrożność ta, ma być obostrzona, kiedy osoba transportowana jest silna i o ważne przestępstwo obwiniona; może zaś być złagodzoną, kiedy oso-

ются подъ конвоемъ на подводахъ, ибо тогда стража усилена уже самимъ извозчикомъ.

12) Женщины для стражи вовсе не употребляются.

13) При невозможности прислания конвойнаго по вольному найму, Войтъ гмины или Бургомистръ вправе приказать доставить его изъ гмины, за обыкновенную для стражи определенную плату.

14) Деньги на прокормленіе выдаются препровождаемому лицу на руки, но не болѣе, какъ на однѣ сутки, или 24 часа. Изъ сравненія чиселъ, означенныхъ въ транспортномъ листѣ, можно сообразить, когда наступаетъ время выдачи суточныхъ кормовыхъ денегъ, определенныхъ ст. 10-ю.

15) Если препровождаемое лицо имѣетъ на прокормленіе собственные деньги, что должно быть отмѣчено въ транспортномъ листѣ, то подобное лицо не имѣетъ права получать по 15 грошей въ сутки; деньги же его, кромѣ суточныхъ на прокормленіе, должны находиться не у него, но при транспортномъ листѣ.

16) Воспрещается стражѣ заходить съ препровождаемымъ лицомъ по дорогѣ въ корчмы, подъ опасеніемъ, кромѣ ответственности за могущія произойти отъ этого послѣдствія, уплаты въ штрафъ 2 злотыхъ за каждое нарушеніе сего правила.

17) Препровождаемое лицо не можетъ быть задерживаемо на станціи болѣе 4-хъ часовъ, исключая ночлеговъ или того случая, когда производство тотчасъ на мѣстѣ слѣдствія потребовало бы болѣе продолжительнаго времени.

18) Ночью препровождаютъ арестантовъ запрещается; по сему конвой долженъ выступать съ мѣста тотчасъ по восхожденіи солнца, а предъ закатомъ прибывать на станцію для ночлега.

ба transportowana jest chora i pod wartą wieziona; bo wten czas samym furmanem straż jest już powiększona.

12) Kobiety do straży wcale użyte być nie mogą.

13) W niemożności dostania człowieka do najęcia, Wójt gminy lub Burmistrz może jest nakazać dostawę onego z gminy, za opłatą jednak zwyczajną, dla straży przeznaczoną.

14) Pieniądze na żywność mają być dawane do ręki transportowanemu, nie więcej jednak jak na dzień jeden czyli 24 godzin. Z porównania dat w karcie drożnej, widzieć będzie można, kiedy przypada czas dania dziennego strawnego, artykułem 10-m oznaczonego.

15) Jeżeli transportowany ma własne pieniądze na żywność, co w karcie drożnej winno być domieszczone, do pobierania 15 groszy nie ma prawa; a pieniądze, prócz dziennego strawnego, nie w rękę transportowanego, lecz przy karcie drożnej znajdować się mają.

16) Straży z transportowanym do karczemu po drodze wstępować nie wolno, oprócz odpowiedzialności za zdarzyć się mogący przypadek, pod karą 2 złotych za każde przestąpienie.

17) Osoba transportowana nie może być na stacyi zatrzymana dłużej nad godzin cztery, wyjąwszy noclegi, lub gdzieby potrzeba prowadzenia śledztwa zaraz w miejscu, dłuższego wymagała czasu.

18) Transporta nie mogą następować w nocy; mają wychodzić zaraz po wschodzie słońca, i tak się regulować, żeby przed zachodem na stacye dochodziły.

19) Проводники, доставившіе бродягу на станцію, обязаны смотрѣть за нимъ на станціи не болѣе 3-хъ часовъ; въ случаѣ же задержанія ихъ Коммисаромъ станціи долѣ сего времени, онъ будетъ обязанъ заплатить каждому проводнику по 1-му золоту за каждый часъ.

20) Если гмина не доставить по требованію станціоннаго Коммисара людей или подводъ въ опредѣленное соразмѣрно разстоянію время, то станціонный Коммисаръ вправѣ напять проводниковъ или подводу на счетъ гмины и истребовать отъ нея слѣдующія за то деньги, въ случаѣ же уклоненія гмины отъ исполненія сего, представить Обwodовому Коммисару о взысканіи денегъ экзекуціонными мѣрами.

21) Если конвой съ препровождаемыми арестантами придетъ на станцію до заката солнца, то станціонный Коммисаръ обязанъ приставить къ нимъ на ночь новый караулъ, но въ случаѣ прибытія его по закатѣ, доставившій конвой обязанъ караулить препровождаемыхъ лицъ цѣлую ночь.

22) Ночной караулъ принимается за двѣ мили пути и такимъ образомъ долженъ быть записанъ по контрольной книгѣ.

23) Бродяга, задержанный въ городѣ или въ селеніи, буде онъ подлежитъ дальнѣйшему отправленію, долженъ быть доставленъ на ближайшую станцію для отсылки его въ дальній путь. Станціонный Коммисаръ обязанъ принять его и отправить изъ своей станціи куда слѣдуетъ.

24) На каждой станціи обязанность станціоннаго Коммисара относится къ мѣстному Президенту, Бургомистру или Войту, безъ всякаго особаго за то вознагражденія.

25) Воеводская Коммисія обязана сообщить всѣмъ противъ Воеводскимъ Коммисіямъ, а въ особенности смежнымъ, списки установленнымъ транспортнымъ станціямъ, для предо-

19) Straż przyprowadzająca na stacyę włóczęgę, obowiązana jest nie dłużej jak trzy godziny pilnować go na następnej stacyi; a gdyby Kommissarz stacyjny dłużej ją przytrzymać poważył się, każdemu stróżowi po złp. 1 za godzinę zapłacić będzie obowiązany.

20) Gdyby gmina na awizacyę Kommissarza stacyjnego ludzi do straży lub podwoły w oznaczonym czasie, który do odległości miejsca ma być zastosowany, nie dostawiła, Kommissarz stacyjny mocen jest na jej koszt straż lub podwoły wynająć, należytość ściągnąć, a w razie oporu, do egzekucyi Kommissarzowi Obwodowemu przedstawić.

21) Jeżeli transport stanie na stacyi przed zachodem słońca, Kommissarz stacyjny wartę na noc dać jest obowiązany; jeżeli zaś po zachodzie, straż przyprowadzająca ma pilnować transportowane osoby przez noc całą.

22) Straż na noc użyta rachuje się za mil dwie, i tak w kontrollach ma być zapisaną.

23) Włóczęga w mieście lub na wsi ujęty, jeżeli dokąd bądź transportowanym być ma, winien być dla dalszego transportu odesłany do najbliższej stacyi; Kommissarz zaś stacyjny dostawionego odebrać i gdzie należy przez stacyę odesłać ma.

24) Na każdej stacyi obowiązek Kommissarza stacyjnego należy do miejscowego Prezydenta, Burmistrza, lub Wójta, bez żadnego oddzielnego wynagrodzenia.

25) Kommissya Wojewódzka listę stacyj ustanowionych do transportów obowiązana jest wszystkim innym Kommissyom Wojewódzkim, a szczególnie graniczącym, zakomunikować.

ставленія имъ возможности къ опредѣленію въ соотвѣтственномъ направленіи изъ другихъ воеводствъ транспортных трактовъ.

26) Росписаніе транспортных дней должно быть составляемо на время съ 1 Января по 31 Декабря; то же самое относится и къ отчетности; въ настоящемъ же году, такъ какъ постановленіе объ учрежденіи транспортных станцій должно быть приведено въ исполненіе съ 1 Августа, то Воеводскія Коммисіи составлять росписанія на пять остальныхъ мѣсяцевъ и заготовить таковыя заблаговременно на весь слѣдующій годъ.

27) Росписаніе на гмины для однообразія должно быть составляемо по количеству дымовъ, съ обращеніемъ вниманія на дымы свободные отъ всякихъ повинностей, какъ-то: дома почтовые, казенные, общественныхъ кассъ, магазиновъ, казенныхъ складовъ, дома для воинскихъ потребностей, занятые безъ вознагражденія владѣльцевъ, и наконецъ на дома богоугодныхъ заведеній.

28) Если въ количествѣ дней разверстанныхъ въ одномъ году на гмины, окажется излишекъ, то на сколько ихъ во всемъ воеводствѣ окажется болѣе, на столько же, по росписанію слѣдующаго года, число дней должно быть уменьшено.

29) Такъ какъ, на основаніи ст. 2-й, дозволяется гминамъ количество дней, опредѣленныхъ росписаніемъ, отбыть натурою, или уплатить за каждый день по 15 грошей, то Воеводская Коммисія, по лежащей на ней обязанности, должна наблюдать, чтобы заявленія гминъ по сему предмету были представлены своевременно, и чтобы разрѣшенія на принятіе транспортной повинности натурою или деньгами были даны кому слѣдуетъ.

30) Налагаемая на основаніи сего постановленія на виновныхъ денежная взысканія должны поступать въ Обоводовое Казначейство для причисленія къ общему транспортному капиталу.

ваѣ, для поставленія ихъ въ возможность, урегулированія трактовъ транспортных изъ иныхъ województw w odpowiednim kierunku.

26) Rozkład dni transportowych następować ma od 1 Stycznia do ostatniego Grudnia, równie i rachunki; w roku zaś bieżącym, gdy postanowienie, urządzające transporta, od 1 Sierpnia r. b. ma być w egzekucję wprowadzone, Kommissye Wojewódzkie pierwsze rozkłady tylko na pięć miesięcy kończącego się roku ułożą, a drugie następne, wcześniej, na cały rok przyszły służyć mające, przysposobią.

27) Rozkłady na gminy, dla jednostajności w stosunku ilości dymów, sporządzać należy z uwagą na dymy wolne od wszelkich ciężarów, jakoto domy pocztowe, skarbowe, kass publicznych, magazynów, składów rządowych, i na domy na użytek wojskowy, bez wynagrodzenia właściciela użyte, na ostatek na domy szpitalne.

28) Jeżeli w jednym roku ilość dni rozłożona na gminy okaże się zbyt dużą, o tyle więc, ile się ich w województwie pozostanie, rozkład następno-roczny ma być zmniejszony.

29) Ponieważ podług art. 2-go wolno jest gminom ilość dni z rozkładu przypadającą, bądź w naturze odbyć, bądź po 15 groszy za każdy zapłacić; Kommissye Wojewódzkie zatem dopilnować z urzędu są obowiązane, ażeby deklaracye w téj mierze od gmin w swoim czasie były pościągane, i upoważnienia na przyjęcie posługi w pieniądzu lub w naturze komu należy wydawane.

30) Kary z niniejszego urzędzenia na winnych nakładane, wpływać mają do Kassy obwodowej, na fundusz ogólny transportów.

31) Всякаго рода по препровожденію арестантовъ переписки, какъ производимая въ порядкѣ службы, а равно счета, квитанціи, представленія (за исключеніемъ, если дѣло относится къ интересу частныхъ лицъ) не подлежатъ употребленію гербовой бумаги и уплатѣ за пересылку оныхъ по почтѣ.

Приведеніе въ исполненіе подробностей упомянутого въ началѣ постановленія, а также правилъ, заключающихся въ настоящемъ распоряженіи, и наблюденіе за соблюденіемъ оныхъ возлагается на Воеводскія Комисіи. (*)

Варшава, 28 Іюля 1823 г.

Министръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Мостовскій*.

№ 2,562/1,811.

(*) Копія этого распоряженія сообщена одновременно Муниципальному Управленію г. Варшавы, для свѣдѣнія и сдѣланія надлежащихъ распоряженій, относительно исполненія городомъ транспортной повинности.

31) Wszelkie korespondencye transportowe, rachunki, kwity, przedstawienia, (wyjawszy gdzie zachodzić będzie osobisty interes) nie podlegają, jako z urzędu prowadzone, opłacie papieru stemplowego i kosztów portoryi.

Wykonanie szczegółów postanowienia na początku cytowanego, jakoteż niniejszém urządzeniem objętych, i nad ich dopełnieniem czuwanie, najmocniѣj Kommissyi Wojewódzkiej porucza się (*).

w Warszawie, dnia 28 Lipca 1823 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Mostowski*.

Nr. 2,562/1,811.

(*) Kopia powyższego rozporządzenia przesłaną została jednocześnie Urzędowi Muncypalnemu miasta Warszawy, dla wiadomości i wydania stosownych zarządzeń co do posługi transportowej, przez miasto odbywać się winnej.

Приложение 1-е къ № 3-му.

A) Форма печатнаго транспортнаго листа.

(Здѣсь прописывается заглавіе или названіе начальства, отправляющаго арестанта).

Бургомистры городовъ и Войты гминъ, подробно на оборотѣ сего поименованные, благоволятъ N N, обвиненнаго въ N, отправить изъ станціи въ станцію до N, N воеводства, N округа, подъ строгимъ карауломъ, вмѣстѣ съ показанными на оборотѣ сего же вещами и пакетомъ къ N N адресованнымъ. Каждая станція обязана потребовать отъ слѣдующей станціи квитанцію въ доставленіи препровождаемаго лица и хранить оную для надлежащаго въ потребномъ случаѣ удостовѣренія. Настоящій транспортный листъ долженъ быть возвращенъ изъ послѣдней въ первую отправившую арестанта станцію.

(подписано) N N.

Примѣчаніе. Вмѣсто словъ, напечатанныхъ курсивомъ, слѣдуетъ оставить въ печати пробѣлы, для вписанія потомъ по мѣрѣ надобности.

1-y Annex do Nr. 3-go.

A) Wzór do karty drożnej transportowej drukowanej.

(Tu wypisuje się tytuł czyli nazwa Urzędu, na transport wysyłającego).

Burmistrze miast i Wójtci gmin, po szczególe na drugiej stronie wymienieni, zechcą NN. o N. obwinionego, od stacyi do stacyi aż do N, w obwód N, województwo N, wraz z rzeczami na drugiej stronie wypisanemi, lub ekspedycyą do NN. adresowaną, pod ścisłą strażą odstawić. Każda stacya kwit z odstawy z następnej stacyi uzyskać i dla legitymacyi swęj zachować jest obowiązana. Niniejsza zaś karta dróżna ma być z ostatniej stacyi do pierwszej wysyłającej zwrócona.

(podpisano) NN.

Uwaga. Miejsce drukiem cursive, winno być z druku wypuszczone, dla wpisania potem, w miarę potrzeby.

Примѣты препровождаемыхъ лицъ.

N N

Уроженецъ селенія N

Обвода N

Воеводства N.

Ростъ

Лицо

Глаза

Носъ

Волосы

Лѣтъ отъ роду

Особыя примѣты:

Опись вещамъ, находящимся при препровождаемомъ лицѣ.

Rysopis osób transportowanych.

N N.

Rodem z wsi,

Obwodu N,

Województwa N,

Wzrost

Twarz

Oczy

Nos

Włosy

Lat

Znaki szczególne:

Spis rzeczy, przy transportowanym znajdujących się.

Приложение 2-е къ № 3-му.

В.

Ф О Р М А

контроля транспортной повинности, а равно прихода суммъ,
опредѣленныхъ на пересылку и прокормленіе препровождае-
мыхъ лицъ, на N. станціи.

2-gi Annex do Nr. 3-go.

B.

W Z Ó R

do kontroli posługi transportowej, oraz wpływu funduszków, przeznaczonych na przeprowadzenie i żywienie osób transportowanych na stacji N.

Приложение 3-е къ № 3-му.

С.

Ф О Р М А

контроля отправленнымъ съ мѣста и изъ дальнѣйшихъ мѣстъ
препровождаемымъ чрезъ N. станцію лицамъ, а также прои-
зведеннымъ на удовлетвореніе стражи и на прокормленіе
расходамъ.

[illegible]

3-ci Annex do Nr. 3-go.

C.

W Z Ó R

do kontroli osób na transport z miejsca wysyłanych,
tudzież osób z dalszych miejsc przez stację N. prowadzo-
nych, oraz wydatków na straż i żywność poniesionych.

N° 4.

Распоряжение съ указаніемъ формы для исчисления и раскладки транспортной повинности.

(13 Января 1824 г.)

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Представляемая Воеводскими Коммисіями, на основаніи постановленія Князя Намѣстника Царства отъ 27 Мая прошедшаго года, раскладки транспортной повинности оказались большею частью несогласными съ основаніями и формами, тѣмъ же постановленіемъ установленными, въ томъ, что нѣкоторыя Воеводскія Коммисіи, вслѣдствіе ошибочнаго примѣненія означеннаго постановленія, сумму, требующуюся на расходы по препровожденію арестантовъ, исчислили по общему числу дымовъ въ воеводствѣ, считая съ каждаго по 15 грошей, тогда какъ, согласно означенному постановленію, установленное прежде число дней и исчисленіе потребной на всякіе расходы суммы должны быть основаніемъ раскладки тѣхъ же дней или платежа на дымъ. Другія Воеводскія Коммисіи, отступая отъ указанной формы, занимались преждевременно истребованіемъ заявленій отъ жителей, относительно избранія способа отбыванія сей повинности натурою или деньгами, тогда какъ, по ст. 1-й вышеприведеннаго постановленія, сперва должна быть утверждена Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ раскладка дней на гмины и дымъ, а потомъ постепенно слѣдуетъ требовать упомянутаго заявленія. Нѣкоторыя Вое-

N° 4.

Rozporządzenie, wskazujące wzory do obrachowania i rozkładu posługi transportowej.

(d. 13 Stycznia 1824 r.)

do

Kommissyj Wojewódzkich, oprócz Sandomierskiej.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Gdy nadsyłane od Kommissyj Wojewódzkich, w wykonaniu postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja r. z. rozkłady posługi transportowej, okazały się większej części niezastósowanemi do zasad i form tѣmъ же postanowieniem przepisanych, w mylném tłómaczeniu których, jedne Kommissye Wojewódzkie, różniąc się co do zasady, z ogólnej liczby dymów w województwie rachując po groszy 15 z kaźdego, ustanowiły fundusz na kosztą tѣj posługi poszukiwany, gdy przeciwnie, w myśl rzeczzonego postanowienia, ustanowiona naprzód liczba dni i wyrachowanie potrzebnego funduszu na wszelkie wydatki winny wskazać zasadę rozkładu tychże dni, bądź opłaty na dymy. Inne znowu Kommissye Wojewódzkie, odstępując od formy wskazanej, zajmowały się, przed czasem, zbieraniem deklarycyj mieszkańców, co do wyboru sposobu odbywania tѣj posługi w naturze lub przez opłatę; gdy podług art. 1-go w zwyż przytoczonego postanowienia, rozkład dni na gminy i dymy wprzód przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych winien być potwierdzonym, a dopiero z kolei deklaracye odbierać należy. Niektóre zaś Kommissye Wojewódzkie, upatrując trudności w egzekucyi te-

Przep. o pow. gmin. I.

5

водскія Коммисіи, затрудняясь въ исполненіи тѣхъ же правилъ, входили съ представленіями о необходимости измѣненія оныхъ такимъ образомъ, чтобы, вмѣсто разрѣшеннаго жителямъ исполненія транспортной повинности натурою или деньгами, произвести на расходы по сему предмету общій сборъ денегъ, тогда какъ цѣлью настоящихъ правилъ было не установленіе на гмины общаго обязательнаго сбора, а только опредѣленіе лучшаго порядка и уравненіе общественныхъ повинностей, съ предоставленіемъ жителямъ на волю — избрать по своему усмотрѣнію одну изъ установленныхъ къ исполненію сей повинности мѣръ. Впослѣдствіе данныхъ уже по сему предмету подробныхъ объясненій, Правительственная Коммисія, желая, чтобы сія повинность была основана на подлежащихъ и единообразныхъ правилахъ, нашла необходимымъ препроводить при семъ въ Воеводскую Коммисію формы: *исчисленія расходовъ* (буква D) и *раскладки* (буква E) транспортной повинности на обводы, соответственно дымамъ.

Принимая затѣмъ въ основаніе число дней, какое, по примѣру прошлыхъ лѣтъ, окажется нужнымъ въ теченіе года для препровожденія арестантовъ, исчисленная по упомянутымъ формамъ сумма на удовлетвореніе проводниковъ, на плату за подводы, за ночной караулъ, въ случаяхъ, опредѣленныхъ въ предписаніи отъ 28 Іюля прошлаго года, за № 1811/2562 (пункты 21 и 22-й), а равно на прокормленіе пересылаемыхъ лицъ, будетъ достаточна на покрытие сихъ расходовъ; на оборотъ же исчисленная общая сумма издержекъ покажетъ число дней, нужныхъ для транспортной повинности, считая за каждый день по 15 грошей, каковое число дней должно быть разверстано сообразно правилу изложенному въ пунктѣ 27-мъ предписанія отъ 28 Іюля прошлаго года, за № 1811/2562, на обводы, а въ сихъ послѣднихъ на гмины и дымы. Означенную раскладку на обводы Воеводская Коммисія, имѣя уже нужныя для сего свѣдѣнія и подробныя статистическія данныя, можетъ составить безъ сношенія съ обводовыми Коммисарами. Что же касается подробнаго росписанія на обводы, гмины и дымы по всему вое-

го устройства, przekładaly potrzebę zmiany onegóż tak, ażeby, zamiast dozwolonego mieszkańcom dowolnego wyboru posługi transportowej w naturze lub opłacie, koszta na ten przedmiot raczej przez składkę w ogólności były ściągane, gdy tymczasem nie było i być nie mogło zamiarem urządzenia w mowie będącego, stanowić na gminy składki przymuszalnej, lecz tylko oznaczyć dokładniejszy porządek i zbliżyć do równowagi posługę publiczną, dotąd jedne gminy nad drugie więcej przeciążającą; z zostawieniem atoli mieszkańcom wolności wyboru środków ku temu oznaczonych, jakowe w wykonaniu tegoż urządzenia uznają dla siebie dogodniejszymi. W następstwie przeto wydanych już w tej mierze szczegółowo odpowiedzi i wyjaśnień, Kommissya Rządowa, chcąc służbę tę oprzeć na właściwych i jednostajnych prawidłach, uznała potrzebę przesłać Kommissyi Wojewódzkiej załącznic: *Wzór obrachunku kosztów lit. D. i Wzór rozkładu lit. E*, posługi transportowej, na obwody w stósunku dymów.

W obrachowaniu takowém, biorąc za zasadę liczbę dni, jakowa do transportów z doświadczenia lat zeszłych w ciągu roku potrzebną się okaże, obliczone koszta na opłatę straży, podwód, stróży nocnej, w przypadkach reskryptem z dnia 28 Lipca r. z. Nr. 1811/2562, w ustępie 21 i 22-m przewidzianej, tudzież na żywność osób transportowanych, dostarczą funduszu na pokrycie wydatków, z służbą tą w związku będących. Wyrachowana zaś summa ogólna kosztów wskaże na odwrót liczbę dni posługi, rachując za każde groszy 15 dzień jeden, które stosunkowo na obwody, a w tych na gminy i dymy rozłożone być powinny, wedle prawidła reskryptem z dnia 28 Lipca r. z. Nr. 1811/2562, w ustępie 27-m wskazanego. Rozkład zaś rzeczony na obwody, sama Kommissya Wojewódzka, mając już do tego wiadome szczegóły i potrzebne statystyczne dane, bez odnoszenia się do Kommissarzy Obwodowych, uskutecznić może. A rozkład szczegółowy w sposobie tabellarycznym na obwody, gminy i dymy, z całego województwa sporządzony, summarycznie, bez wypisywania nazwy wsiów i osad,

водству, то таковое, составленное по табельной формѣ, безъ прописанія названія селеній и усадебъ, особо на 1824 годъ и особо за 5 мѣсяцевъ прошлаго года, каждое въ двухъ экземплярахъ, а также росписаніе установленнымъ въ воеводствѣ транспортнымъ станціямъ, должно быть представлено на утверждение въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, въ самоскорѣйшемъ времени.

Варшава, 1 (13) Января 1824 года.

Министръ Предѣдательствующій
(подписано) *Мостовскій.*

N. 346/4119.

sporządzony osobno na rok 1824, a oddzielnie za miesiący 5 roku zeszłego, każdy w dwóch egzemplarzach, tudzież wykaz stacyj transportowych w województwie ustanowionych, winien być Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policyi, w czasie jak najkrótszym, przesłany do potwierdzenia.

w Warszawie, dnia 1 (13) Stycznia 1824 roku.

Minister Prezydujący
(podpisano) *Mostowski.*

Nr. 346/4,119.

Приложение 1-е къ № 4-му.

D.

ФОРМА

исчисления расходовъ по исполнению транспортной повинности
въ N воеводства, сообразно постановленію

Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года

На N годъ.

	дни	мили	злотыхъ	грошей
По примѣру прошлыхъ, лѣтъ оказалось необходимымъ на 18.... годъ для препровождения арестантовъ. .	14346			
Согласно ст. 4 постановленія Намѣстника отъ 27 Мая 1823 г., считая на одинъ день по 4 мили, въ означенномъ числѣ дней будетъ заключаться 57,384 мили, изъ коихъ исключивъ $\frac{1}{20}$, въ случаѣ употребленія для пересылки подводъ, или $2869\frac{1}{5}$ миль, останется для препровождения пѣшкомъ $54,514\frac{4}{5}$ миль.				
На семъ основаніи исчисляются потребныя издержки, слѣдующимъ образомъ.				
I. Согласно ст. 5 приведеннаго постановленія.				
а) На плату пѣшимъ проводникамъ по 15 грошей за милю, или за милю	—	$54514\frac{4}{5}$	27257	12
Къ переносу.	14346	$54514\frac{4}{5}$	27257	12

1-szy Annex do Nr. 4-go.

D.

W Z Ó R

obrachunku kosztów usługi transportowej w województwie
N. w wykonaniu postanowienia Namiestnika
Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r.

na rok N.

	dnie	mile	złote	grosze
Z doświadczenia lat zeszłych okazała się potrzeba na rok 18.... do transportu	14346	—	—	—
Stosownie do art. 4-go postanowienia Namiestnika z 27 Maja 1823 r. licząc na dzień mil 4, w powyższej liczbie dni zawiera się mil 57,384, z tych oznaczwszy $\frac{1}{20}$ część na przypadek użycia do transportu podwód, czyli mil $2,869\frac{1}{5}$, pozostaje do transportu pieszego mil $54,514\frac{4}{5}$.				
Na téj zasadzie obliczają się koszty potrzebne jak następuje.				
I. Podług art. 5-go wyżej rzeczowanego postanowienia.				
a) Na opłatę straży pieszej, po groszy 15 na milę, czyli za mil.	—	$54514\frac{4}{5}$	27257	12
do przeniesienia	14346	$54514\frac{4}{5}$	27257	12

	дни	мили	злотыхъ	грошей
Переносъ . . .	14346	54514 ⁴ / ₅	27257	12
б) На плату проводникамъ съ водою по 13 злотыхъ за милю, или за миль	—	2869 ¹ / ₅	2869	6
с) На плату ночной стражѣ въ случаяхъ, предусмотрѣнныхъ въ предписаніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 28 Іюля 1823 г. № 2562/1811 (пун. 21 и 22) соразмѣрно ¹ / ₁₀ части. установленнаго общаго числа дней, или.	—	—	1434	18
<i>II. Согласно постановленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.</i>				
д) На прокормленіе пересылаемаго лица въ сутки по 5 коп. или за 14,346 дней	—	—	4782	—
Вообще . . .	14346	57384	36343	6
Такъ, какъ по ст. 2 вышеприведеннаго постановленія, за день конвоя опредѣлена плата по 15 грошей, то на покрытіе исчисленной общей суммы издержекъ по исполненію транспортной повинности приходится, въ обратномъ исчисленіи суммы 36,343 злотыхъ, принять къ раскладкѣ на обводы по числу дымовъ въ двое большее число дней, т. е.	72686	—	—	—
Въ правильности настоящаго исчисленія Воеводская Коммисія симъ удостовѣряетъ.				
„	„	дня	мѣсяца	года.

Предсѣдатель,

	dnie	mile	złote	grosze
z przeniesienia . .	14346	54514 ⁴ / ₅	27257	12
b) Na opłatę straży z podwodą, po złp. 1 na milę, czyli za mil . .	—	2869 ¹ / ₅	2869	6
c) Na opłatę straży nocnej w przypadkach, przewidzianych res- kryptem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z d. 28 Lipca 1823 r. N. ²⁵⁶² / ₁₈₁₁ w ustę- pach 21 i 22, w stosunku ¹ / ₁₀ części ustanowionej ogólnej liczby dni, czyli	—	—	1434	18
<i>II. Podług rozporządzenia Kommiss- yi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.</i>				
d) Na żywienie transportowane- go dziennie po gr. 10, czyli za dni 14,346	—	—	4782	—
Ogół wynosi . . .	14346	57384	36343	6
Ponieważ, według art. 2-go posta- nowienia wyżej cytowanego, za dzień transportu oznaczoną została płaca po gr. 15, na pokrycie więc ogólnie wyrachowanego kosztu posługi téj, w odwrotnej ewaluacyi summy złp. 36,343, wypada do rozkładu na ob- wody, według liczby dymów, wziąć ilość dni dwa razy większą, czyli dni	72686	—	—	—

Kommissya Województwa N. niniejszy obrachunek z urzę-
du poświadcza.

d. m. r.

Kommissya Województwa N. niniejszy obrachunek z urzędu poświadcza.

d. m. r.

Prezes,

Приложение 2 къ № 4-му.

Е.

ФОРМА

раскладки 72,686 дней на обводы, сообразно количеству дымовъ въ N воеводства.

№ по порядку	Название обвода.		Количество находящихся въ обводѣ дымовъ	Доставить для транспортной услуги дней	Или уплатить деньгами	
					злот.	гр.
1	N	N	8639	11518	5759	10
2	N	N	9458	12611	6305	10
3	N	N	8024	10699	5349	10
4	N	N	8820	11760	5880	—
5	N	N	8932	11909	5954	20
6	N	N	10642	14189	7094	20
Вообще. .			54515	72686	36343	10

Въ правильности настоящей раскладки N Воеводская Коммисія симъ удостовѣряетъ.

дня

мѣсяца

года.

Предсѣдатель,

2-gi Annex do Nr. 4-go.

Е.

W Z Ó R

rozkładu dni 72,686 na obwoły, w stosunku liczby dymów w województwie N.

Ner porządkowy	Nazwisko obwoły		Liczba dymów, w obwołydzie znajdujących się	Dostarczy do posługi transportowej dni	Lub opłaci w pieniądzech	
					złote	grosze
1	N.	N.	8639	11518	5759	10
2	N.	N.	9458	12611	6305	10
3	N.	N.	8024	10699	5349	10
4	N.	N.	8820	11760	5880	—
5	N.	N.	8932	11909	5954	20
6	N.	N.	10642	14189	7094	20
w Ogóle . .			54515	72686	36343	10

Kommissya Województwa N. niniejszy rozkład z urzędu poświadcza.

d.

m.

r.

Prezes,

N° 5.

Распоряженіе о снабженіи транспортных станцій бланками транспортных листовъ, для отправленія арестантовъ въ другой обводъ или воеводство.

(14 Ноября 1825 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции,

вслѣдствіе представленія Воеводской Коммисіи, относительно измѣненія статьи 5-й постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ, отъ 27 Мая 1823 года, коимъ предписано, пересылку бродягъ производить за предѣлы обвода по распоряженію Обводовыхъ Коммисаровъ, а за предѣлы воеводства или Царства, по распоряженію самыхъ Воеводскихъ Коммисій, — даетъ знать, что статья сія истекаетъ изъ основнаго устройства Правительственныхъ учреждений, согласно которому было бы несоотвѣтственно, чтобы гминные Войты или Бургомистры городовъ распоряжались объ отправленіи въ другія воеводства, а тѣмъ болѣе за границу людей, о происхожденіи которыхъ они болѣе частью не могутъ имѣть другаго удостовѣренія, кромѣ собственныхъ показаній отправляемаго. Независимо отъ сего, цѣль означенной статьи состоитъ въ томъ, чтобы предупреждать укрывательство важныхъ преступниковъ, кои, для изысканія случая къ побѣгу въ пути, или для удаленія себя отъ мѣстъ, въ которыхъ могутъ быть опознаны, или въ коихъ угрожаетъ имъ болѣе строгое о нихъ разслѣдованіе, показываютъ мѣста своего происхожденія невѣрно и часто совершенно ложно. Но съ дру-

N° 5.

Rozporządzenie co do udzielania stacyom transportowym blankietów na karty drożne, do transportowania osób w inny obwód lub województwo.

(d. 14 Listopada 1825 r.)

do
Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Powodowana przełożeniem Kommissyi Wojewódzkiej, względem zmiany art. 5-go postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 o transportowaniu włóczęgów, który przepisuje, ażeby transporta tychże, za granicę obvodu przez Kommissarzy obwodowych, za granicę województwa lub Królestwa przez same Kommissye Wojewódzkie zarządzane były, oświadcza, iż artykuł ten wynika z samego porządku organicznego Władz rządowych, według którego byłoby mniej właściwem, ażeby Wójt gminy, lub Burmistrz miasta stanowił i wysyłał do obcego województwa, a tém bardziej za granicę, ludzi, o których pochodzeniu nie mogą mieć po większej części przekonania, nad własne transportowanego zeznanie; powtóre, ażeby zapobiedz łatwemu ukrywaniu się ważniejszych zbrodniarzy, którzy, dla znalezienia sposobności do ucieczki w transporcie, lub téż oddalenia się od miejsca, gdzieby mogli być poznany, lub skrupulatniej indagowani, wskazują miejsce pochodzenia niewłaściwe, a częstokroć zupełnie przeciwne. Z drugiej atoli strony, wchodzi Kommissya Rządowa w słuszność wniosków Kommissyi Wojewódzkiej, iż

гой стороны, признавая заслуживающимъ уваженія представленіе Воеводской Коммисіи о томъ, что бродяга, коему къ мѣсту назначенія предстоитъ сдѣлать путь на пространствѣ нѣсколькихъ миль, при существованіи правила объ отправленіи бродягъ посредствомъ Обwodоваго Коммисара или Воеводской Коммисіи, нерѣдко долженъ былъ бы совершить путь гораздо болѣе отдаленный, чѣмъ ему слѣдуетъ, а при томъ увеличивались бы расходы на его пересылку, — Правительственная Коммисія, для соглашенія сихъ двухъ обстоятельствъ, безъ нарушенія правилъ, установленныхъ постановленіемъ Князя Намѣстника, полагаетъ возможнымъ предоставить Воеводской Коммисіи и, по ея усмотрѣнію, подлежащему Обwodовому Коммисару, снабжать транспортныя станціи, по мѣстоположенію коихъ подобныя случаи могутъ происходить чаще, потребнымъ количествомъ подписанныхъ ими бланковъ транспортныхъ листовъ, съ тѣмъ, чтобы сии бланки употребляемы были въ такихъ только случаяхъ, когда не встрѣтится никакого сомнѣнія въ томъ, что назначенное къ препровожденію лицо можетъ быть отправлено въ другой обводъ или воеводство.

Въ случаяхъ же сомнительныхъ и требующихъ особенной осмотрительности, исполнительныя власти обязаны представлять о семъ ближайшимъ своимъ начальствамъ, то есть Войты и Бургомистры — Обwodовымъ Коммисарамъ, а сии послѣдніе — Воеводскимъ Коммисіямъ.

Варшава, 14 Ноября 1825 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *Московский*.

№ 3,226/375.

зъ положенія мѣсца, выпадаетъ частокрѣ, же влѣзѣга, маѣа только kilka mil drogi byѣ transportowanym, z potrzeby odesłania go przez poŝrednictwo Kommissarza obwodowego lub Kommissyi Wojewódzkiej, na dalszy nierównie transport, z pomnożeniem wydatków, skazanym byѣby musiał.

Ku pogodzeniu obu tychъ okoliczności, z utrzymaniemъ przepisu, postanowieniemъ Księcia Namiestnika oznaczonego, Kommissya Rządowa uważa za najstósowniejszy ŝrodek, aby Kommissya Wojewódzka, i za jѣj upoważnieniemъ właściwy Kommissarzъ Obwodowy, stacye transportowe, w których, zъ положенія мѣсца, wypadki podobne najczęściej zdarzać się mogą, w potrzebną liczbę kartъ drożnych, przez siebie podpisanych, opatrzyli; zastrzedzъ atoli naówczasъ i baczycъ Kommissyi Wojewódzkiej jestъ obowiązkiemъ, ażeby takowe na ten przypadekъ tylko użyte były, kiedy o możności wysłania transportowanego do innego obwodu lub województwa, żadna nie będzie zachodziѣ wątpliwość.

Wъ zdarzeniachъ zaśъ wątpliwychъ i ostrożności wymagającychъ, Urzędy wykonawcze do Władzъ swychъ, jako to: Wójei i Burmistrze do Kommissarzy obwodowychъ, a ci ostatni do Kommissyi Wojewódzkiej odnosicъ się wъ тѣj mierze powinni.

w Warszawie, dnia 14 Listopada 1825 roku.

Ministerъ Prezydujący (podpisano) *Mostowski*.

Nr. 3,226/375.

N° 6.

Распоряженіе о томъ, что транспортные листы изъ 1-й станціи другаго уѣзда или воеводства должны быть возвращаемы въ первую выдавшую оныя станцію и служить сей послѣдней оправданіемъ отчетности по транспортной повинности.

(6 Декабря 1825 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Удостоверясь изъ представленныхъ, въ исполненіе ст. 7-й постановленія Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года, изъ нѣкоторыхъ воеводствъ отчетовъ по транспортной повинности, что таковыя отчеты не вполне оправданы, относительно исполненія этой повинности, какъ натурою, такъ и деньгами, — Правительственная Коммисія признала необходимымъ постановить дополнительно слѣдующее:

- a) что транспортные листы должны быть возвращаемы всегда изъ первой станціи другаго уѣзда или воеводства учрежденію, распорядившемуся объ отправленіи;
- b) что транспортные листы, выдаваемые согласно ст. 12-й вышеприведеннаго постановленія, одними только административными властями, по возвращеніи имъ таковыхъ, должны составлять для сихъ властей документы къ оправданію отчетности.

Посему настоящее предписаніе должно быть непременно приведено въ исполненіе съ 1-го Января 1826 года, о чемъ

N° 6.

Rozporządzenie objaśniające, że karty drożne zwracane być winny z pierwszej stacyi obcego obwodu lub województwa, pierwszej stacyi one wydającej, i służyć mają do usprawiedliwienia rachunku z posługi transportowej.

(d. 6 Grudnia 1825 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Ponieważ z nadesłanych, w wykonaniu art. 7-go postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 27 Maja 1823 roku, rachunków posługi transportowej z niektórych województw, okazało się, iż te nie są, co do użycia rzeczonych posługi, tak w naturze, jako też w opłacie, dostatecznie udowodnione; przeto Kommissya Rządowa uznała za rzecz potrzebną wydać następujące dodatkowe rozporządzenie:

- a) że karty drożne, zawsze z pierwszej stacyi obcego obwodu, jak również województwa obcego, Urzędowi transport zarządzającemu zwracane być mają;
- b) że karty drożne, tak jak to art. 12-y powołanego wyżej postanowienia mieć chce, tylko przez Urzędy administracyjne wydawane, po zwróceniu tymże, jako dowody na usprawiedliwienie rachunków służyć powinny.

Aby przeto niniejszy reskrypt niezawodnie z d. 1 Stycznia 1826 r. w egzekucję wprowadzony został, Kommissya Wo-
Przep. o pow. gmin. I.

Воеводская Коммисія обязана тотчасъ же увѣдомить Обводо-
выхъ Коммисаровъ, строго предписавъ имъ исполнять во всей
точности это распоряженіе, а равно предписаніе отъ 28 Іюля
1823 года, въ особенности же 5-й пунктъ онаго, ибо въ про-
тивномъ случаѣ на нее самую падеть отвѣтственность за все
неоправданные въ вышеуказанномъ порядкѣ денежные расхо-
ды, либо за неоправданное исполненіе транспортной повинности
натурою.

Варшава, 6 Декабря 1825 года.

Министръ Предсѣдательствующій (подписано) *Московский.*

№ 4,300/1,861.

№ 7.

Отзывъ о томъ, изъ какихъ суммъ выдаются кормовыя
деньги лицамъ, арестованнымъ военными властями и пере-
сылаемымъ посредствомъ гражданскихъ транспортныхъ
станцій.

(11 Января 1826 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ
и Полиции.

Правительственная Военная Коммисія.

Въ отвѣтъ на отзывъ Правительственной Коммисіи Внутрен-
нихъ Дѣлъ и Полиции, отъ 31 Декабря прошлаго года о томъ, все
ли безъ исключенія арестованныя военными властями лица
и на все ли время пересылки ихъ въ мѣста назначенія, быва-
ютъ снабжаемы Начальниками жандармскихъ командъ, или за-

jewódzka obowiązana zostaje natychmiast o takowym Kom-
missarzy Obwodowych zawiadomić, i ściśle wykonywanie one-
go, jako też urządzenia z dnia 28 Lipca 1823 roku, a miano-
wicie art. 5-go, jaknajmocniѣj zalecić; gdyż w razie przeci-
wnym, za wszelkie w powyższy sposób nieudowodnione wy-
datki pieniężne, jako też nieudowodnioną posługę w naturze
sama staje się odpowiedzialną.

w Warszawie, dnia 6 Grudnia 1825 roku.

Minister Prezydujący (podpisano) *Mostowski.*

Nr. 4,300/1,861.

№ 7.

Odezwa objaśniająca, z jakich funduszów osoby przez wła-
dze wojskowe aresztowane i na transport przez stacye cy-
wilne wysyłane, żywionemi być winny.

(d. 11 Stycznia 1826 r.)

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji.

KOMMISSYA RZĄDOWA WOJNY.

W odpowiedzi na odezwę Kommissyi Rządowej Spraw We-
wnętrznych i Policji z dnia 31 miesiąca i roku upłynionych
uczynioną, z zapytaniem: czy bez wyjątku wszystkie osoby przez
Władze wojskowe aresztowane, i na cały przeciąg czasu w trans-
porcie do miejsca przeznaczonego, bywają zawsze w potrzebną

вѣдывающими на границѣ передаточными пунктами нужнымъ количествомъ кормовыхъ денегъ, Правительственная Военная Коммисія имѣетъ честь увѣдомить, что военные дезертиры, пересылаемые въ мѣста назначенія, продовольствуются изъ суммъ военного Казначейства, и таковой расходъ показывается по отчетамъ сей Коммисіи; что же касается прочихъ арестантовъ и всякаго рода бродягъ гражданскаго вѣдомства, то они, на основаніи существующихъ правилъ, должны быть передаваемы гражданскому начальству, а поэтому Начальники жандармскихъ командъ снабжаютъ ихъ заимообразно такимъ только количествомъ кормовыхъ денегъ, какое требуется до передачи ихъ ближайшему гражданскому начальству, и деньги сіи получаютъ обратно впоследствии отъ тѣхъ властей, коимъ означенные бродяги переданы.

Варшава, 11 Января 1826 года.

Статсъ-Совѣтникъ, и. в. д. Военного Министра,
Дивизионный Генераль (подписано) Гауке.

№ 121/15.

квоту денежную на żywność przez Kommandantów żandarmeryi, tudzież pogranicznych Poczty ekstradycyjnych zaopatrywane, Kommissya Rządowa Wojny oświadczyć ma honor, iż zbiegi wojskowi, transportowani do miejsc swego przeznaczenia, żywni są kosztem Kassy wojskowej, i wydatek ten, Kommissya Rządowa Wojny w rachunkach swych przyjmuje. Co się tyczy innych aresztantów i wszelkiego rodzaju włóczęgów cywilnych, gdy ci, stósownie do przepisów, Władzy cywilnej oddawani być powinni; przeto Komendanci udzielają dla nich sposobem forszusu kwoty, jakich wyżywienie, do czasu oddania ich najbliższej Zwierzchności cywilnej wymaga, i kwoty rzeczzone, odbierają sobie od tych Władz cywilnych, którym włóczęgi wzmiankowani extradowani zostają.

w Warszawie, dnia 11 Stycznia 1826 r.

Radca Stanu, p. t. o. Ministra Wojny,
General Dywizyi (podpisano) Hauke.

Nr. 121/15.

№ 8.

Распоряжение съ опредѣленіемъ формы контроля для записыванія слѣдующихъ въ возвратъ Казнѣ издержекъ, взыскиваемыхъ съ имущества или съ заработковъ лицъ, отправляемыхъ въ мѣста постоянного ихъ жительства.

(31 Января 1826 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

При разсмотрѣніи представленныхъ Воеводскою Коммисіею отчетностей о транспортныхъ суммахъ, оказываются нѣкоторыя отступленія отъ правилъ, предписанныхъ постановленіемъ отъ 28 Іюля 1823 года, за № 1811/2562, вслѣдствіе чего Правительственная Коммисія предписываетъ Н Воеводской Коммисіи подтвердить подвѣдомственнымъ ей властямъ:

1) чтобы Обводовые Коммисары или ихъ Помощники во время своихъ объѣздовъ непременно ревизовали и свидѣтельствовали заведенныя на транспортныхъ станціяхъ контрольныя книги, въ чемъ по настоящее время не видно особенной съ ихъ стороны заботливости;

2) чтобы, кромѣ отмѣтокъ на транспортныхъ листахъ количества принадлежащихъ пересылаемому лицу его собственныхъ денегъ, была помѣщаема такая же оговорка о тѣхъ случаяхъ, когда пересылаемый не имѣетъ вовсе денегъ;

3) чтобы гмины, первоначально задерживающія людей, доставляли ихъ на свой счетъ къ первой транспортной станціи;

№ 8.

Rozporządzenie, przepisujące wzór do kontrolli zapisywania zwrotu kosztów, ściąganych z majątku lub zarobku osób transportowanych do miejsca stałego zamieszkania.

(d. 31 Stycznia 1826 roku.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Гды при ревизии складанныхъ przez Kommissyę Wojewódzką rachunków z funduszu transportowego, wykazują się niektóre niedokładności w wykonywaniu przepisanych w téj mierze urządzeń, mianowicie z dnia 28 Lipca 1823 roku, Nr. 1811/2562; przeto Kommissya Rządowa znajduje potrzebném polecieć Kommissyi Województwa N, ponowienie rozporządzeń podwładnym Urzędом:

1) iżby kontrole na stacyach transportowych zaprowadzone, w czasie objazdów niechybnie przez Kommissarzy Obwodowych lub ich Adjunktów rewidowane i awizowane były, w czém dotąd mało troskliwości wymienionych urzędników spostrzegać się daje;

2) iżby, prócz pomieszczenia na każdéj karcie drożnej, ile transportowany posiada pieniędzy, była również domieszczana wzmianka, gdy takowych nie posiada;

3) iżby gminy przytrzymujące pierwsiastkowo ludzi, takowych własnym kosztem do pierwszej stacyi transportowej dostawiały;

4) чтобы препровождаемымъ военнымъ дезертирамъ кормовыхъ денегъ въ пути не выдавать, ибо они, какъ видно изъ полученнаго отзыва Правительственной Военной Коммисіи отъ 11 Января сего года за № 121/15, продовольствуются изъ суммъ Военнаго Казначейства;

5) чтобы задерживаемые военные дезертиры, бродяги и т. п. лица были препровождаемы не иначе, какъ по транспортнымъ листамъ, выдаваемымъ административными властями, ибо военными властями не будутъ выдаваемы транспортные листы для дезертировъ; о чемъ и сдѣлано надлежащее по военному вѣдомству распоряженіе;

6) согласно постановленію Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 28 Іюля 1823 года, транспортныя суммы состоятъ: изъ наличныхъ денегъ, уплачиваемыхъ взамѣнъ натуральной повинности, и изъ взыскиваемыхъ съ имущества пересылаемыхъ лицъ издержекъ, употребленныхъ на ихъ пересылку; поему Правительственная Коммисія, обращая вниманіе Воеводской Коммисіи на сей послѣдній источникъ, могущій быть значительнымъ для транспортныхъ суммъ пособіемъ, предписываетъ оной при отчетахъ, какъ за прошлый годъ, такъ и на будущее время прилагать вѣдомости о количествѣ денегъ, поступившихъ въ возвратъ издержекъ, употребленныхъ на препровожденіе арестантовъ, и съ этою цѣлю завести относительно этихъ поступленій строгій контроль по прилагаемой при семъ подъ букв. *F* формѣ.

Варшава, 31 Января 1826 года.

Директоръ Отдѣленія Общей Администраціи,
Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Козьмянъ*.

№ 96/3,942.

4) изъбы transportowanym дезертеромъ военнымъ, заденъ fundusz na żywność w drogę nie był dawany; gdyż ci, podług odebranej od Kommissyi Rządowej Wojny pod d. 11 Stycznia r. b. N. 121/15, odpowiedzi, kosztem Kassy wojskowej żywności być mają.

5) izby, tak ujęci dezenterzy z wojska, jako też włóczęgi i t. p. nieinaczej, jak za kartami drożnemi, przez Władze administracyjne wydanemi, prowadzeni byli; wydawanie bowiem kart drożnych dla dezenterów ze strony Władz wojskowych, nie będzie miało miejsca; o czém właściwe Władze wojskowe stósowne odebrały, od kogo należy, rozporządzenia.

6) podług postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 28 Lipca 1823 roku, fundusz transportowy składa się z opłat gotowizną w zamian posługi w naturze, tudzież ze zwrotu kosztów, poszukiwanych na majątku osób transportowanych; na przedmiot ten ostatni, jako mogący być znacznym dla funduszu transportowego zasiłkiem, Kommissya Rządowa zwraca uwagę Kommissyi Wojewódzkiej i poleca jęj, ażeby, tak przy rachunkach z roku zeszłego, jako też wszystkich następnych, dołączała wykazy: ile ze zwrotu kosztów transportowych wpłynęło, i w tym celu, aby co do wpływów funduszu tego, ściśle zaprowadziła kontrolę, według załączonego tu wzoru pod lit. *F*, utrzymywać się powinna.

w Warszawie, dnia 31 Stycznia 1826 r.

Dyrektor Wydziału Administracyi Ogólnej,
Radca Stanu (podpisano) *Koźmian*.

Nr. 96/3,942.

Приложеніе къ № 8-му.

Г.

ФОРМА КОНТРОЛЯ

для записыванія взыскиваемыхъ съ имущества или съ заработковъ лицъ, препровождаемыхъ въ мѣста постоянного жительства, употребленныхъ на ихъ пересылку денегъ, — заведеннаго на N станціи, въ N году, согласно постановленію Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года, за № 10,504 (ст. 10, буква а), и предписанію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 31 Января 1826 года, за № 96/3,942.

Станція N

Обводъ N

Губернія N

Номеръ по порядку.		Имя и фамилія отправленнаго лица.	
Статья общаго контроля.			
Сколько лѣтъ отъ роду.			
Въ чемъ обвиняется.			
Какое занятіе, ремесло или иной родъ жизни.			
Мѣсто постоянного жительства.			
Какое имѣетъ имущество изъ наличности или недвижимое и гдѣ таковое находится.			
Гдѣ и у кого состоитъ на службѣ и какое получаетъ въ годъ содержаніе.			
злот.	Исчисленія за весь путь тран- портныя издержки, подлежащія взысканію, составляютъ вообще.	Въ счетъ этой суммы въ теченіе прошла- го года взыскано и отправлено въ Эконо- мическую кассу обводоваго города.	
грош.	рамъ.		
злот.	Въ четвертяхъ года.		
грош.	I.		
злот.	II.		
грош.	III.		
злот.	IV.		
грош.	Итого.		
злот.	Затѣмъ къ слѣдующему году оста- лось ко взысканію.		
грош.			
Кѣмъ.	О взысканіи остальныхъ денегъ пред- писано и под- тверждено.		
Когда и за какими № №			
Кому.			
Число и №	Для большей успѣшности принять ко взысканію мѣръ, даны Губернскимъ Пра- вленіемъ предписанія.		
Кому.			
Лично, возвращенное на прежнее мѣсто житель- ства, согласно ст. 23 постановленія Парскаго Наместника отъ 18 Января 1810 г., отправлено въ Уѣздный Судъ для опредѣленія взысканія за отлучку безъ письменнаго вида и бродяжество. Послѣдовавшій по сему дѣлу приговоръ приоб- щено къ документамъ станицы, къ ст. № обща- го контроля.			

Annex do Nr. 8-go.

F.

W Z Ó R

do kontroli na zapisywanie zwrotu kosztów, ściagnionych z majątku lub z zarobku osób transportem do miejsca stałego zamieszkania przyprowadzonych, — na stacyi N, w roku N, stosownie do ustępu lit. a, art. 10-go postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku Nr. 10,504, i rozporządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 31 Stycznia 1826 roku Nr. 96/3,942, utrzymywanej.

Stacya transportowa N.

Obwód N.

Gubernia N.

Numer porządkowy.	
Pozycja kontroli ogólnej.	
Imię i nazwisko osoby transportowanej.	
Ile ma lat.	
O co obwiniona.	
Jakić profesyi, rzemiosła, lub innego sposobu do życia.	
Miejsce stałego zamieszkania.	
Jaki posiada fundusz w gotowiznie, lub majątek i gdzie.	
Służy gdzie, u kogo i jaką pobiera płacę roczną.	
złp.	Koszta transportowe, za cały ciąg transportu obliczone i do pobrania wskazane, wynoszą w ogółe.
gr.	Przez kogo i pod którymi datami i numerami

Na rzecz tej kwoty w ciągu upłynionego roku ściągnięto i przesłano wprost do kasy ekonomicznej miasta obwodowego											
w kwartałach											
I.		II.		III.		IV.		Łącznie		A zatem z końcem roku pozostanie jeszcze do odzyskania	
złp.	gr.	złp.	gr.	złp.	gr.	złp.	gr.	złp.	gr.	złp.	gr.
O ściągnięciu reszty należytości wydane i ponowione zostały polecenia											
przez kogo											
pod którymi datami i numerami											
dokąd											
pod datami, numerami											
do kogo											
Rząd Gubernialny, dla skutecznego zrzeczenia załatwienia, wydał w tej mierze od siebie rozkazy											
Osoba powrócona na zamieszkanie, za wyjście bez świadectwa i włożęstwo, stosownie do artykułu 23 dekretnu Królewskiego z dnia 18 Stycznia 1810 r. oddaną została do Sądu powiatowego po ukaranie; pozyskany zaś w tej sprawie wyrok dołączony jest do dowodów stacylnych, pod pozycją kontroli ogólnej N.											

N° 9.

Распоряженіе о назначеніи въ Воеводскія Коммисіи Счетчиковъ для контроля транспортныхъ суммъ и ревизіи представляемыхъ городскими кассами годовыхъ отчетностей о транспортной повинности.

(20 Сентября 1827 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Убѣдясъ изъ представленій Воеводскихъ Коммисій въ необходимости назначенія въ оныя Счетчиковъ для ревизіи отчетностей и контроля транспортныхъ суммъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции разрѣшаетъ принять для сихъ занятій въ каждую Воеводскую Коммисію по одному Счетчику-діетаріусу, съ жалованьемъ въ годъ по 1,800 польскихъ злотыхъ съ 1 Октября сего года, со внесеніемъ сего расхода въ проектъ смѣтнаго росписанія транспортной повинности на 1828 годъ.

Къ занятіямъ по устанавливаемому счетоводству принадлежатъ:

I) составленіе ежегодно по всему воеводству росписанія транспортной повинности;

II) составленіе ежегодныхъ проектовъ смѣтнаго росписанія транспортной повинности, для кассъ, въ которыя поступаютъ взносы отъ лицъ, заявившихъ желаніе удовлетворять эту повинность деньгами;

N° 9.

Rozporządzenie, ustanawiające w biurach Kommissyj Wojewódzkich po jednym Rachmistrzu do kontrolowania funduszu transportowego i rewizyi rachunków z téjże posługi, przez Kassy miejskie corocznie składanych.

(d. 20 Września 1827 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Przekonawszy się z złożonych rapportów przez Kommissye Wojewódzkie o koniecznej potrzebie dodania pomocy do rewizyi rachunków i kontrolowania funduszu transportowego, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi zezwala na przyjęcie w każdej Kommissyi Wojewódzkiej Rachmistrza dyetaryusza do téj czynności, z pensją roczną złotych polskich 1,800, od dnia 1 Października r. b., niemniej zamieszczenia wydatku tego w projekcie do etatu, z posługi transportowej na rok 1828-y podać się mającym.

Czynnością ustanowić się mających Rachmistrzów, będzie:

I) Formowanie co rok rozkładu na całe województwo, jak wiele kto ma odsłużyć posługi;

II Projektowanie coroczne etatów posługi transportowej dla kass, trudniących się poborem zdeklarowanej posługi w pieniądzech;

III) ревизія по четвертямъ года заведенныхъ по всѣмъ станціямъ воеводства контрольных книгъ о пересылкѣ препровождаемыхъ лицъ;

IV) ревизія представленныхъ городскими Кассами годичныхъ отчетностей, объ исполненной денежной и натуральной транспортной повинности;

V) исполнение сдѣланныхъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи по транспортнымъ отчетностямъ замѣчаній;

VI) контроль вносимыхъ въ Кассы обwodовыхъ городовъ суммъ.

Варшава, 20 Сентября 1827 года.

Министръ Предѣлательствующій (подписано) *Мостовскій*.

№ 3,627/562.

№ 10.

Распоряженіе объ освобожденіи отъ транспортной повинности и отъ установленной въ замѣнъ оной платы казенныхъ лѣсныхъ чиновниковъ и служителей.

(13 Августа 1828 года.)

Н Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Въ 27-мъ пунктѣ изданной 28 Іюля 1823 г., № 2,562/1,811, инструкции, дополняющей статью 11-ю постановленія Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая того же года, относительно препро-

III) Rewizya kwartalna utrzymywanych kontroll osób transportowanych z kilkudziesiąt stacyj w województwie;

IV) Rewizya całorocznego rachunku, przez Kassy miejskie składanego, tak w pieniądzach, jako téż i w naturze odsłużonej posługi;

V) Załatwianie monit nad rachunkami transportowemi, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi poczynionych;

VI) Kontrollowanie zbieranego funduszu w kassach miejskich miast obwodowych.

w Warszawie, dnia 20 Września 1827 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *Mostowski*.

Nr. 3,627/562.

№ 10.

Rozporządzenie o uwolnieniu od posługi i opłaty transportowej urzędników i officyalistów leśnych skarbowych.

(d. 13 Sierpnia 1828 r.)

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Stósownie do przepisanej pod dniem 28 Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811, instrukcyi, uzupełniającej art. 11-y postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 27 Maja t. r., wzglę-

вожденія преступниковъ, бродягъ и т. п., сказано: что казенные и другіе общественные дома освобождаются отъ транспортной повинности и установленной въ замѣнъ оной платы.

Такъ какъ, не смотря на то, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи получила отзывъ Правительственной Коммисіи Финансовъ отъ 19 минувшаго мѣсяца, № 45,644/3,578, о томъ, что Обwodовые Коммисары, вопреки сказанной инструкціи, подвергаютъ помянутой повинности и платѣ лѣсныхъ чиновниковъ и служителей, то Правительственная Коммисія предлагаетъ Воеводской Коммисіи предписать Обwodовымъ Коммисіямъ, чтобы лѣсные дома въ случаѣ, еслибы съ нихъ требовалась гдѣ либо ненадлежаще транспортная повинность, были впредь, какъ казенные, отъ таковой освобождены, такъ какъ лѣсные чины въ этихъ домахъ проживающіе, обязаны занимать-ся непрерывно охраненіемъ лѣсовъ.

Варшава, 13 Августа 1828 года

За Предсѣдательствующаго Министра
Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Радосшевскій*.

№ 3,890/1,945.

dem transportu zbrodniarzy, włóczęgów i t. p. zapadłego, zastrzeżonem jest w punkcie 27-m téjże instrukcyi, że domy skarbowe i inne publiczne, wolne są od składek i posługi transportowej.

Gdy pomimo to Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji odbiera odezwę Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z d. 19 m. z. Nr. 45,644/3,578, iż Kommissarze Obwodowi, wbrew pomienionéj instrukcyi, pociągają do rzeczonéj posługi i opłaty urzędników i officyalistów leśnych; Kommissya Rządowa przeto poleca Kommissyi Wojewódzkiej wydanie rozporządzeń do Kommissarzy Obwodowych, iżby domy leśne, jako skarbowe, nadal od obowiązku uskuteczniania transportów, jeżeli gdzie do tego niewłaściwie były pociągane, uwolnionemi zostały; albowiem officjaliści leśni w tychże domach mieszkający, ciągle dozorem lasów, bez żadnej przerwy, zatrudnieni być powinni.

w Warszawie, dnia 13 Sierpnia 1828 r.

Minister Prezydujący,
w zastępstwie, Radca Stanu (podpisano) *Radoszewski*.

Nr. 3,890/1,945.

N° 11.

Постановление о причислении учрежденных при Воеводских Коммисіяхъ Счетчиковъ транспортной повинности къ Эмеритальному Обществу.

(7 Октября 1828 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія ().*

Совѣтъ Управленія, согласно съ мнѣніемъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, положилъ утвердить сдѣланное Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи распоряженіе отъ 28 Января сего года, относительно причисленія къ Эмеритальному Обществу учрежденных при Воеводскихъ Коммисіяхъ Счетчиковъ, занимающихся контролемъ сбора, вносимаго жителями въ замѣтъ транспортной повинности.

Варшава, 7 Октября 1828 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Совѣтникъ Статсъ-Секретарь, Дивизионный Генераль,
(подписано) *Коссецкій.*

N° 937/6,818.

(*) Копія настоящаго постановленія препровождена Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи въ Коммисію Финансовъ, а равно и въ Воеводскія Коммисіи, отъ 22 Октября 1828 года за N. 5,376/957.

N° 11.

Decyzja, zaliczająca Rachmistrzów, do posługi transportowej przy Kommissyach Wojewódzkich ustanowionych, do Stowarzyszenia Emerytalnego.

(d. 7 Października 1828 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej ().*

W przychyleniu się do wniosków Ministra Spraw Wewnętrznych i Policji zatwierdziła Rada, wydane przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji rozporządzenie z dnia 28 Stycznia r. b., przez które uznanymi zostaną za należących do Stowarzyszenia Emerytalnego, Rachmistrze przy Kommissyach Wojewódzkich, trudniący się kontrolowaniem funduszów, na posługę transportową przez mieszkańców składanych.

w Warszawie, dnia 7 Października 1828 roku.

Zgodno z protokołem:

Radca Sekretarz Stanu, General Dywizyi
(podpisano) *Kossecki.*

Nr. 937/6,818.

(*) Decyzja ta, posłana została w odpisach przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji, tak Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, jako też Komissyom Wojewódzkim, pod dniem 22 Października 1828 roku Nr. 5,376/957.

N° 12.

Распоряженіе о томъ, чтобы къ транспортнымъ листамъ были прилагаемы пакеты съ отзывами къ тѣмъ начальствамъ, въ вѣдѣніе которыхъ отправляются препровождаемые посредствомъ транспортныхъ станцій лица.

(11 Апрѣля 1834 года.)

Н Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Въ Правительственную Коммисію поступили: представленія исправляющаго должность Генераль-Полицеймейстера дѣйствующей арміи и Вице-Президента города Варшавы, о томъ: что доставленіе въ здѣшнюю Полицію съ одними лишь транспортными листами препровождаемыхъ по распоряженію Воеводскихъ Коммисій посредствомъ транспортныхъ станцій лицъ и пересылка особо по почтѣ бумагъ, къ тѣмъ же лицамъ относящихся, имѣютъ то неудобство: что пакеты, будучи или сдаваемы поздно на почту, или же задерживаемы въ почтовыхъ конторахъ и почтовыхъ станціяхъ, получаютъ гораздо позже, нежели бывають доставляемы упомянутыя лица, вслѣдствіе чего не только таковыя лица подвергаются долгому ожиданію на имѣющее послѣдовать о нихъ рѣшеніе, но, кромѣ того, по причинѣ расходовъ на ихъ содержаніе въ арестѣ, причиняется общественнымъ суммамъ значительный ущербъ.

Принимая во вниманіе, что полученіе свѣдѣній о пересылаемомъ лицѣ одновременно съ доставленіемъ онаго необходимо для дальнѣйшаго безотлагательнаго съ ними поступленія, Пра-

N° 12.

Rozporządzenie, o dołączanie do kart dróżnych ekspedycyj do Władz, którym transportowani są odstawiani.

(d. 11 Kwietnia 1834 r.)

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Odebrała przedstawienie p. o. Jenerał-Policmajstra Czynnej Armii i Vice-Prezydenta miasta Warszawy, w którym wyraża, iż dostawianie do tutejszej Policji przez Kommissye Wojewódzkie osób transportowanych z samemi tylko kartami drożnemi, osobno zaś nadsyłanie przez pocztę ekspedycyj względem tychże transportowanych, ma tę niedogodność, że ekspedycye będąc, albo późno na pocztę oddawane, albo też zalegając na urzędach i stacyach pocztowych, nadchodzą daleko później, aniżeli bywają dostawieni ludzie na transport skazani, przez co nietylko, iż na długie oczekiwanie wydać się mającej względem nich decyzji narażeni, lecz nadto fundusze publiczne znaczny, z powodu ponoszonych kosztów utrzymywania takich ludzi w areszcie, ponoszą uszczerbek.

Zważając, że otrzymanie wiadomości o osobie przytransportowanej, w tym samym czasie jak zostanie dostawioną, jest koniecznie potrzebném, do bezzwłocznego dalszego z nią postą-

вительственная Комиссія предлагаетъ Воеводской Комисіи распорядиться, чтобы при отправленіи лицъ, назначенныхъ къ препровожденію посредствомъ транспортныхъ станцій, были прилагаемы къ транспортному листу пакеты съ отзывами къ властямъ, къ которымъ эти лица имѣютъ быть доставлены, и о соблюденіи этого порядка, предписать подвѣдомственнымъ ей мѣстамъ.

Варшава, 11 Апрѣля 1834 года.

Вице-Директоръ Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Вержболовичъ.*

№ 5,884/10,488.

№ 13.

Распоряженіе съ указаніемъ мѣръ къ предупрежденію побѣга или упуска арестантовъ во время препровожденія и къ наказанію виновныхъ въ допущеніи или облегченіи побѣга.

(7 (19) Января 1837 года.)

N Воеводской Комисіи.

Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Правительственная Комиссія Юстиціи, въ отзывѣ отъ 30 Ноября (12 Декабря) минувшаго года, № 8,123, увѣдомляетъ, что замѣтивъ увеличивающееся постоянно въ Уголовныхъ Судахъ число дѣлъ о способствованіи преступникамъ къ побѣгу, въ особенности упускомъ арестантовъ во время ихъ препровож-

пенія, Kommissya Rządowa przeto poleca Kommissyi Wojewódzkiej, ażeby przy odsyłaniu ludzi na transport wskazanych, zarazem do karty dróznjej kazała dołączać ekspedycye do Władz, którym mają być dostawieni, i ażeby do tego podwładnym sobie Urzędowi stosować się poleciła.

в Варшавіе, дня 11 Квѣтня 1834 r.

Vice-Dyrektor Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Wierzbolowicz.*

Nr. 5,884/10,488.

№ 13.

Rozporządzenie wskazujące środki, zdolne zapobiedz ucieczce, lub puszczeniu z transportu aresztantów, niemniej kary na winnych, za dozwoleńie lub ułatwienie téjże ucieczki.

(d. 7 (19) Stycznia 1837 r.)

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości donosi odezwą z d. 30 Listopada (12 Grudnia) r. z. Nr. 8,123, że dostrzegając w Sądach karnych pomnażającą się coraz bardziej liczbę spraw o dawanie przestępcom pomocy, szczególniej przez puszczenie

Относительно первого. Каждый бродяга, преступникъ, злодѣй, или какаго либо рода человекъ, задержанный въ гминѣ или городѣ и подлежащій отправленію по этапамъ, долженъ быть предварительно строжайше обысканъ въ мѣстномъ управленіи; найденныя же при немъ деньги должны быть отбираемы и, по отчисленіи изъ нихъ количества, нужнаго на продовольствіе и другіе расходы, необходимыя для препровождаемаго лица, отсылаемы къ мѣсту, куда отправляется конвой.

При обыскѣ слѣдуетъ также отбирать всѣ другіе предметы, могущіе облегчить сій побѣгъ, и если эти предметы имѣютъ какую либо цѣнность, отсылать оныя равнымъ образомъ къ мѣсту, куда отправляется конвой. Передъ выступленіемъ конвоя съ мѣста, станціонный Коммисаръ обязанъ предупредить проводниковъ, что заходить по дорогѣ въ корчмы воспрещается, и что виновные въ нарушеніи такового запрещенія, кромѣ отвѣтственности за могущіе произойти отъ этого послѣдствія, будутъ подвергнуты взысканію по 2 злотыхъ за каждое нарушение сего правила. Кромѣ того, слѣдуетъ предписать, чтобы конвой не слѣдовали въ ночное время, но отправлялись тотчасъ послѣ восхожденія солнца и устраивались такимъ образомъ, чтобы до заката солнца приходили на станцію; если бы же правило это, по короткости дня въ зимнее время, не могло быть соблюдено, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ предупреждать обстоятельства, могущія облегчить въ темную ночь побѣгъ избраніемъ трезвыхъ и расторопныхъ проводниковъ.

Относительно второго. Всякій разъ, когда приходится препровождать болѣе важнаго преступника, злодѣя или военнаго дезертира, станціонный Коммисаръ обязанъ назначенныхъ для конвоя проводниковъ предупредить о важности арестанта, и предупредить ихъ о наказаніи, какое, на основаніи дѣйствующихъ узаконеній, ожидаетъ ихъ за умышленный упускъ или нерадѣніе въ принятіи мѣръ предосторожности.

Наконецъ, въ избраніи въ конвой проводниковъ въ отношеніи ихъ силъ и расторопности, а также въ опредѣленіи ихъ

Co do pierwszego. Każdy włóczęga, przestępca, zbrodniarz, lub jakiegokolwiek rodzaju człowiek przytrzymany w gminie lub mieście i do wysłania transportem kwalifikujący się, winien być w miejscowym Urzędzie przedewszystkiem najściślej rewidowany, a znalezione pieniądze mają być odbierane, i po odtrąceniu z nich kwoty na żywność i inne wydatki transportowanego potrzebnej, do miejsca gdzie się transport wyprawia odsyłane.

Przy rewizyi również odbierać należy wszelkie inne przedmioty, ucieczkę ułatwić zdolne, i jeżeli mają jaką wartość, podobnie do miejsca, gdzie się transport wyprawia, odsyłać. Przed wyprawieniem transportu z miejsca, Kommissarz stacyjny obowiązany jest ostrzedz stróżów: iż po drodze do karczem wstępować niewolno, i że każde przekroczenie zakazu tego, prócz odpowiedzialności za zdarzyć się mogący przypadek, opłatą po złp. 2, z winnego ściągnąć się mającą, ukarane zostanie. Prócz tego zalecić należy, aby transporta nie miały miejsca w nocy, lecz wychodziły zaraz po wschodzie słońca i tak się regulowały, aby przed zachodem dochodziły na stacye; gdyby zaś przepis ten, dla krótkości dnia w porze zimowej, zachowanym być nie mógł, w takim razie wyborem trzeźwych i roztropnych stróżów i większą ich liczbą, okolicznościom w noc ciemną ucieczkę ułatwiać mogącym, zarządzać należy.

Co do drugiego. Ile razy wypadnie transportować ważniejszego przestępcę, zbrodniarza, lub zbiega wojkowego, Kommissarz stacyjny obowiązany jest zebranych do transportu stróżów o ważności do aresztanta przywiązywanę i o karze, jaka im w skutku obowiązującego prawa za puszczenie domyslnie lub zaniedbanie środków ostrożności zagraża, ostrzegać.

Nakoniec wybór osób na stróżów transportu, pod względem ich sił i roztropności, tudzież liczbę, stosować należy do

количества, слѣдуетъ соображаться съ важноію арестанта; буде же, не смотря на все это, безопасность арестанта была бы еще сомнительною, тогда станціонный Коммисаръ вправѣ, употребленіемъ кандаловъ или оковъ, предотвратить всякую возможность побѣга, каковую впрочемъ мѣру слѣдуетъ примѣнять въ отношеніи лишь преступниковъ.

Вообще Воеводская Коммисія не преминетъ упомянуть, что, такъ какъ, по силѣ ст. 9-й приведеннаго постановленія Совѣта Управленія Царства, станціонные чиновники, за несоблюденіе всѣхъ этихъ правилъ, подлежатъ взысканіямъ отъ 6 до 20 злотыхъ, или, по мѣрѣ вредныхъ отъ ихъ нерадѣнія послѣдствій, удаленію отъ службы и преданію суду; то означенные чиновники обязаны обращаться на этотъ предметъ особенное вниманіе, чтобы, соблюденіемъ впредь въ этомъ отношеніи надлежащаго порядка, предохранить себя отъ таковой отвѣтственности, которая непременно постигнетъ всякаго виновнаго въ нарушеніи постановленныхъ правилъ, самая же Воеводская Коммисія должна строго наблюдать, чтобы таковыхъ наказаній виновные не могли избѣгнуть.

Варшава, 7 (19) Января 1837 года.

За Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 231/56,278.

рождажа важности до аresztанта приwіазыwanей; gdyby zaś mimo to wszystko bezpieczeństwo aresztanta jeszcze wątpliwem było, wówczas mocen jest Kommissarz stacyjny użyciem dyb lub więzów, wszelką sposobność ucieczki zagrozić; co jednak tylko do zbrodniarzy stósować należy.

W ogólności nadmienię Kommissya Wojewódzka, iż gdy art. 9-y przytoczonego postanowienia Rady Administracyjnej przepisał karę porządkową, na wykraczających przeciw wszystkim tym urządzeniom urzędników stacyjnych, od złp. 6 do 20, lub w miarę skutków szkodliwych z ich zaniedbania, oznaczył kassacyą i oddanie pod sąd; winni więc ciż urzędnicy wszelką bacność na ten przedmiot skierować, aby przestrzeganiem lepszego w tym razie na przyszłość porządku, od odpowiedzialności powyższej, która niezawodnie każdego z wykraczających dosięgnie, ochronić się; sama zaś Kommissya Wojewódzka ściśle pilnować winna, aby kary te winnych nie omijały.

Warszawa, dnia 7 (19) Stycznia 1837 r.

Za Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Бадени*.

Nr. 231/56,278.

N° 14.

Распоряженіе о томъ, сколько должно быть назначаемо сторожей для препровожденія и во время ночлеговъ бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ, а равно о строгомъ соблюденіи правилъ о порядкѣ препровожденія лицъ и расходованіи транспортныхъ суммъ.

(7 (19) Апрѣля 1837 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Изъ отчетности о расходѣ транспортныхъ суммъ, Правительственная Коммисія убѣдилась, что бродяги, на препровожденіе коихъ, какъ равно и на учрежденіе за ними караула, производятся расходы на счетъ этихъ суммъ, могутъ быть раздѣлены на два главные разряды, а именно:

- a) къ 1-му разряду принадлежатъ люди, скитающіеся безъ установленныхъ письменныхъ видовъ, а также содержащіеся въ тюрьмахъ или арестахъ, которые, по выдержаніи наказанія, возвращаются къ мѣстамъ своего жительства;
- b) ко 2-му разряду принадлежатъ преступники, задержанные при совершеніи преступленій или въ пути, а равно дезертиры и бѣглые рекруты.

Такъ какъ къ сопровожденію и для караула этихъ лицъ каждая почти станція употребляетъ различное по своему усмотрѣнію число людей, то Правительственная Коммисія, желая опредѣлить постоянныя правила относительно назначенія числа

N° 14.

Rozporządzenie wskazujące, ilu stróżów ma być dodawanych do transportu włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy, oraz podczas noclegów, tudzież obostrzenie przepisów, o porządku transportowania i szafunku funduszem transportowym.

(d. 7 (19) Kwietnia 1837 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Z rachunków wydatku funduszków na posługę transportową, przekonała się Kommissya Rządowa, iż włóczęgów, których odprowadzenie i strzeżenie dopełnia się kosztem rzeczzonego funduszu, na dwa główne oddziały podzielić można, a mianowicie:

- a) w oddziale 1-m, — ludzi tułających się bez przesiedleń i świadectw, oraz więźni lub aresztantów, po wysiedzeniu kary do miejsc zamieszkania powracających;
- b) w oddziale 2-m, — ludzi, którzy się dopuścili różnych zbrodni i na uczynku lub w podróży schwytani zostali, oraz zbiegów wojskowych lub spisowych.

Gdy do transportu i strzeżenia tego rodzaju ludzi, każda prawie stacya różną i dowolną ilość osób używa; Kommissya Rządowa przeto, pragnąc oznaczyć stałe zasady względem użycia straży do transportu włóczęgów i strzeżenia tychże podczas

проводниковъ къ препровожденію бродягъ и для караула за ними во время ночлеговъ съ употребленіемъ орудій, или другихъ средствъ, могущихъ затруднить побѣгъ, постановляетъ, что къ лицамъ 1-го разряда должна быть назначаема стража въ слѣдующей соразмѣрности:

1. Къ сопровожденію:

- a) одного лица — одинъ проводникъ;
- b) 2 и 3-хъ лицъ — два проводника;
- c) 4 и 5-и лицъ — три проводника;
- d) 6, 7 и 8-ми лицъ — четыре проводника;
- e) болѣе 8-ми лицъ — пять проводниковъ.

Къ лицамъ 2-го разряда число проводниковъ должно равняться числу препровождаемыхъ.

2. Для ночного караула лицъ 1-го разряда:

- a) 1 до 3-хъ лицъ — одинъ сторожъ;
- b) 3 до 6-ти лицъ — два сторожа;
- c) 6 до 9-ти лицъ — три сторожа;
- d) болѣе 9-ти лицъ — четыре сторожа.

Къ лицамъ 2-го разряда:

- a) 1 до 2-хъ лицъ — одинъ сторожъ;
- b) 2 до 4-хъ лицъ — два сторожа;
- c) 4 до 6-ти лицъ — три сторожа;
- d) 6 до 8-ми лицъ — четыре сторожа;
- e) болѣе 8-ми лицъ — пять сторожей.

Употребленіе затѣмъ къ сопровожденію или къ ночному караулу большаго числа людей не будетъ принято по отчетамъ.

Усматривая при томъ что порядокъ отправленія транспортной повинности зависить отъ снабженія транспортныхъ станцій орудіями, могущими затруднить побѣгъ, выбора стражи и исправной выдачи транспортныхъ листовъ и квитанцій, какъ

noclegu, z użyciem pomocy narzędzi lub innych środków, ucieczkę utrudniających, stanowi, iż do osób oddziału 1-go straż używana być ma w następujący sposób:

1. Do transportu:

- a) do jednego transportowanego, jeden stróż;
- b) do dwóch i trzech transportowanych, dwóch stróży;
- c) do czterech i pięciu transportowanych, trzech stróży;
- d) do sześciu, siedmiu, ośmiu transportowanych, czterech stróży;
- e) do więcej osób jak ośmiu, stróży pięciu.

Do osób 2-go oddziału, ilość stróży w transporcie ma być równą ilości osób transportowanych.

2. Do strzeżenia w czasie noclegu osób oddziału 1-go:

- a) do liczby osób trzech włącznie, jeden stróż;
- b) do liczby osób trzech do sześciu, dwóch stróży;
- c) do liczby osób od sześciu do dziewięciu, trzech stróży;
- d) do osób więcej nad dziewięć, stróży czterech.

Do osób oddziału 2-go:

- a) od jednej do dwóch osób, stróż jeden;
- b) od dwóch do czterech, dwóch stróży;
- c) od czterech do sześciu, trzech stróży;
- d) od sześciu do ośmiu, czterech stróży;
- e) do więcej nad ośm osób, pięciu stróży.

Użycie większej liczby stróży do transportu i noclegu od powyżej wskazanej ilości w rachunkach przyjętém nie będzie.

Zważając przytém, iż porządek służby transportowej zależy od zaopatrzenia stacyj transportowych w narzędzia, ucieczkę utrudniające, od doboru stróżów, tudzież od porządnego wydawania kart transportowych i pokwitowań, jak to określa po-

это определено постановлением Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи предписываетъ Губернскому Правленію: снабдить транспортныя станціи необходимыми на сей предметъ орудіями, вмѣнивъ имъ въ обязанность употреблять по возможности для стражи людей, отвѣтственныхъ и извѣстныхъ хорошимъ поведеніемъ, и отмѣчать въ транспортныхъ листахъ состояніе отправляемыхъ лицъ.

Кромѣ того, для сокращенія увеличивающихся съ каждымъ годомъ расходовъ, относящихся къ транспортнымъ суммамъ, Губернское Правленіе обязано обратить вниманіе станціонныхъ Коммисаровъ, чтобы въ мѣстахъ, гдѣ существуютъ военныя гауптвахты и detenціонныя аресты, помѣщать въ оныхъ всякаго рода препровождаемыхъ лицъ; чтобы мужъ съ женою и нѣсколькими дѣтьми до 12 лѣтъ считались въ конвоѣ за два лица, а мать съ дѣтьми до 8 лѣтъ за одно лицо, и чтобы въ такой же пропорціи производимъ былъ расходъ по ихъ препровожденію; относительно же расхода на продовольствіе дѣтей, возрастомъ до 6-ти лѣтъ, принимать двое за одно лицо.

Правительственная Коммисія, издавая настоящія дополнителныя правила объ употребленіи стражи, какъ для препровожденія, такъ и во время ночлеговъ бродягъ, арестантовъ, бѣглыхъ и преступниковъ, предписываетъ Губернскому Правленію сообщать таковыя кому слѣдуетъ и наблюсти за точнымъ оныхъ исполненіемъ, предваривъ Коммисаровъ транспортныхъ станцій, что, въ случаѣ допущенія излишняго расхода суммъ, они, сверхъ обязанности пополнить таковой расходъ, будутъ подвергнуты строгой отвѣтственности.

Варшава, 7 (19) Апрѣля 1837 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій
(подписано) Головинъ.

№ 29,427/56,452.

stanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku, — poleca Rządowi Gubernialnemu, aby zaopatrzył stacye transportowe w potrzebne narzędzia; aby nakazał stacyom, ile można, używania do straży ludzi znanych z dobrogo prowadzenia się i odpowiedzialnych, tudzież, aby w kartach drożnych stan transportowanych opisywano.

Nadto, dla zmniejszenia wydatków z funduszu transportowego, które rok rocznie wzrastają, Rząd Gubernialny zwróci uwagę Kommissarzy stacyjnych, aby w miejscach, gdzie egzystują odwachy wojskowe i areszta detencyjne, w tychże wszelkiego rodzaju transportowanych mieszczono, i zaleci, aby mąż z żoną i kilkorgiem dzieci do lat 12-tu, w transporcie tylko za dwie osoby uważani byli; zaś matka z dziećmi do lat 8-miu, za jedną osobę, — i koszt transportu w tym stósunku był ponoszony; aby koszta żywności dzieci do lat sześciu, biorąc dwoje na jedną osobę, liczone były.

W ten sposób Kommissya Rządowa wydając dodatkowe przepisy używania straży do włóczęgów, więźni, zbiegów i zbrodniarzy w transporcie i podczas noclegu, wzywa Rząd Gubernialny, aby takowe, komu należy, do wiadomości podał, ściślego wykonywania onych dopilnował i ostrzegł Kommissarzy stacyj transportowych, iż w razie dopuszczenia się zbyt-niego szafunku funduszów, nie tylko, że zaliczenia przez nich nad przepis poczynione, do zwrotu zarządzone będą, ale nadto sami do surowej odpowiedzialności pociągnięci zostaną.

w Warszawie, dnia 7 (19) Kwietnia 1837 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) Gołowin.

Nr. 29,427/56,452.

N° 15.

Распоряжение о своевременномъ на каждый годъ снабженіи транспортныхъ станцій шнуровыми контрольными и квитанционными книгами.

(13 (25) Сентября 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно постановленію Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, за N° 10,504, о транспортной повинности, б. Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, при предписаніяхъ отъ 28 Іюля 1823 года, N° 2,562/1,811, и 16 Ноября 1826 г., N° 3,357/243, препроводила во всѣ бывшія Воеводскія Коммисіи формы общаго контроля препровождаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій лицъ и формы шнуровыхъ квитанционныхъ книгъ, служащихъ для выдачи квитанцій въ доставленіи арестантовъ. Означенныя контрольные и квитанционные книги, по надлежащей скрѣпѣ и засвидѣтельствованіи Губернскимъ Правленіемъ, должны быть отправляемы въ концѣ каждаго года въ транспортныя станціи, такъ чтобы съ началомъ новаго года онѣ были заведены по установленнымъ правиламъ и чтобы транспортныя станціи, съ истеченіемъ года, могли имѣть документы къ оправданію, какъ дѣлаемыхъ ими расходовъ, такъ и движенія препровождаемыхъ лицъ.

При ревизіи транспортной отчетности, Правительственная Коммисія, замѣтивъ, что не всѣ транспортныя станціи снабжаются своевременно контрольными и квитанционными книгами, предписываетъ Губернскому Правленію: заготовлять за благо-

N° 15.

Rozporządzenie, co do regularnego dostarczania stacyom transportowym, przed zaczęciem każdego roku, kontroll i kwitaryuszów sznurowych.

(d. 13 (25) Września 1840 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W zastosowaniu się do postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 roku Nr. 10,504, o posłudze transportowej, b. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi przepisała i przy reskryptach swych daty 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811, i 16 Listopada 1826 r. Nr. 3,357/243, wszystkim bb. Kommissyom Wojewódzkim przesała wzory, na kontrolle ogólne osób transportowanych i na księgi sznurowe kwitaryuszowe, służące do wydawania rewersów z odstawy aresztantów. Kontrolle i kwitaryusze dopiero wymienione, przez Rząd Gubernialny oparaflowane i poświadczone, przed zaczęciem każdego roku, powinny być stacyom transportowym przesłane, tak, aby zaraz z początkiem roku etatowego, ta część służby, stósownie do przepisów dopełnianą była i stacye transportowe z końcem roku posiadały dowody do usprawiedliwienia, tak wydatków na przedmiot właściwy, jako téż obrotu osób transportowanych.

Przy rewizyi rachunków transportowych, Kommissya Rządowa powziawszy przekonanie, że nie wszystkie stacye transportowe w kontrolle i księgi kwitaryuszowe w właściwym czasie są zaopatrywane, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby za-

временно и разсылать чрез посредство обводовыхъ Коммисаровъ во всѣ транспортныя станціи, какъ на 1841, такъ и на будущіе годы, слѣдующія книги:

- a) общій контроль для записыванія отправляемыхъ лицъ;
- b) контрольную книгу для записыванія денегъ, взыскиваемыхъ съ имущества отправленныхъ лицъ, въ возвратъ понесенныхъ на нихъ расходовъ;
- c) шнуровыя квитанціонныя книги для выдачи квитанцій въ доставленіи арестантовъ.

Главную же станцію, учрежденную въ губернскомъ городѣ, снабжать сверхъ того:

- d) контрольною книгою для записыванія прихода денегъ, зарабатываемыхъ (согласно ст. 8-й вышеозначеннаго постановленія), задерживаемыми въ губернскомъ городѣ арестантами, до окончанія заведенной относительно ихъ проихожденія переписки.

Контрольныя и шнуровыя квитанціонныя книги, какъ главные по существующимъ и находящимся донинѣ въ дѣйствиіи правиламъ документы, служатъ къ оправданію отчетности городской кассы, почему онѣ, по обревизованіи и посвидѣтельствуваніи, согласно § 2-му инструкціи б. Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 28 Іюля 1823 г., № 2,562/1,811, Обводовыми Коммисарами или Помощниками ихъ, Смотрителями городовъ, во время производимыхъ ими въ каждой четверти года объѣздовъ, должны быть ежегодно представляемы транспортною станціею, чрезъ посредство подлежащаго обводоваго Коммисара, при отчетѣ за послѣднюю четверть года, на утвержденіе Губернскаго Правленія, съ приложеніемъ имяннаго списка препровожденныхъ лицъ, составленнаго на основаніи общаго контроля въ алфавитномъ порядкѣ, съ отмѣткою при фамиліи каждаго лица и статьи контроля.

При семъ Правительственная Коммисія предваряетъ, что бы контроли сшивать въ такомъ порядкѣ, въ какомъ поступаютъ

wcześniej przygotował i wszystkim stacyom transportowym, za pośrednictwem Kommissarzy Obwodowych, na rok 1841 rozesłał i następnie na lata przyszłe przysyłał:

- a) kontrolle ogólne, służące do zapisywania osób transportowanych;
- b) kontrolę do zapisywania zwrotu kosztów z majątku osób transportowanych;
- c) księgi sznurowe kwitaryuszowe, do wydawania reversów z odstawy aresztantów służące.

Zaś dla samej stacyi głównej, w mieście gubernialném ustanowionej, przesłał jeszcze:

- d) kontrolę do zapisywania przychodu z zarobku aresztantów, stósownie do art. 8-go postanowienia na początku zacytowanego, w mieście gubernialném zatrzymywanych, do czasu przeprowadzenia korespondencyi względem ich pochodzenia.

Kontrolle te i księgi sznurowe kwitaryuszowe, podług przepisów dotychczas obowiązujących i wykonywanych, jako dowody główne, posłużą do usprawiedliwienia rachunku kasy miejskiej; zatem takowe, stosownie do § 2-go instrukcyi b. Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 28 Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811, przy objazdach kwartalnych przez Kommissarzy Obwodowych lub Adjunktów dozorców miast zrewidowane i zawizowane, przy likwidacyi za ostatni kwartał każdego roku podać się mającej, stacya transportowa, za pośrednictwem Kommissarza właściwego obwodu, powinna przedstawiać Rządowi Gubernialnemu do potwierdzenia, wraz z listą imienną osób transportem prowadzonych, na podstawie kontrolli ogólnej alfabetycznie ułożoną, z wyszczególnieniem obok nazwiska każdej osoby i pozycyi kontrolli.

Przytém Kommissysa Rządowa zastrzega, aby kontrolle w tym sposobie były zszywane, w jakim rachunki kassowe

ежегодно отчеты городских кассъ, и чтобы донесенія о разсылкѣ къ 1 Декабря ежегодно въ транспортныя станціи контрольных и квитанціонныхъ книгъ были представляемы непременно съ надлежащею акуратностію, подъ опасеніемъ взыска- нія, которое, согласно постановленію Князя Намѣстника Царства отъ 21 Іюня 1820 года, безъ всякаго новаго подтвержденія, будетъ неминуемо наложено, а равно предписываетъ Губернско- му Правленію подтвердить сдѣланныя распоряженія, чтобы кон- трольныя и квитанціонныя книги были ведены согласно доку- ментамъ во всей исправности и точности, не допуская въ оныхъ никакихъ поправокъ или подчистокъ.

Иногда случается, что квитанціи въ доставленіи препро- вождаемыхъ лицъ, составляющія документы представляемыхъ от- четностей, не соответствуютъ книгамъ квитанціоннымъ и контро- лямъ относительно времени прибытія на станцію арестантовъ, а равно, что не отмѣчены въ нихъ имена и фамиліи проводниковъ; посему слѣдуетъ вмѣнить въ особенную обязанность станціон- нымъ Коммисарамъ, чтобы они въ книгахъ, квитанціяхъ и кон- троляхъ время прибытія и отправления арестантовъ отмѣчали прописью и прописывали имена и фамиліи сторожей.

Варшава, 13 (25) Сентября 1840 года.

и. д. Главнаго Предсѣдательствующаго Директора,
Генералъ-Лейтенантъ, Сенаторъ (подписано) *Писаревъ*.

№ 13,716.

міежские corocznie są składane, i poleca regularné zdawanie stosownych rapportów, o rozesłaniu kontroll i ksiąg kwitaryu- szowych stacyom transportowym na dzień pierwszy Grudnia każdego roku, pod karą porządkową, która stosownie do po- stanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 21 Czerw- ca 1820 roku, bez nowego przypomnienia, niezawodnie wymie- rzoną zostanie, oraz obowiązuje Rząd Gubernialny do pono- wienia potrzebnych zarządzeń, iżby wszystkie wiadomości i ru- bryki w kontrollach i księgach kwitaryuszowych, porządnie, zgodnie i jednocześnie, bez żadnych poprawek, podług dowo- dów zapełniane były.

Zdarza się, że rewersa z odstawy osób transportowanych wydane, jako dowody przy rachunkach składane, nie zgadzają się z księgami kwitaryuszowymi i kontrollami co do czasu przyprowadzenia aresztantów do stacyi, niemniej nie obejmują z imienia i nazwiska stróżów do transportu użytych; przeto Kommissarze stacyjny szczególnie mają być zobowiązani, aby w księgach, rewersach i kontrollach godzinę ranną lub po- południową, tak co do przybycia, jakoteż wyekspedowania osoby transportowanej, wyraźnie literami zapisywali i stróżów z imienia i nazwiska wyszczególniali.

w Warszawie, dnia 13 (25) Września 1840 r.

p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego,
General-Lejtenant, Senator (podpisano) *Pisarew*.

Nr. 13,716.

N° 16.

Распоряженіе о томъ, въ какихъ случаяхъ евреи, во время ихъ пересылки, приостанавливаются на шабашные дни, а равно, что борода и пейсовъ имъ брить не слѣдуетъ.

(12 (24) Августа 1843 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Нѣкоторые божничные дозоры вошли въ Правительственную Коммисію съ представленіями о томъ:

1) чтобы евреевъ, препровождаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій, не отправлять въ путь въ шабашные и праздничные дни, обязываясь содержать ихъ въ эти дни на свой счетъ;

2) чтобы, во время пересылки евреевъ, не брить имъ бородъ и пейсовъ.

Правительственная Коммисія, разрѣшая окончательно означенныя требованія, даетъ знать Губернскому Правленію:

a) что, какъ пересылка арестантовъ изъ одной тюрьмы въ другую, производится не по одиночкѣ, но болѣе десяти въ одинъ разъ, и часто на назначенный непремѣнный срокъ, какъ-то для очныхъ ставокъ въ судъ и т. п., допущеніе же продовольствованія божничными дозорами останавливаемыхъ въ шабашные дни арестантовъ было бы несогласнымъ съ существующими правилами, то посему для такихъ арестантовъ никакого исключенія изъ общихъ правилъ о препровожденіи арестантовъ допущено быть не можетъ;

N° 16.

Rozporządzenie wskazujące, w jakich razach żydzi mają być w dzień szabasu zatrzymywani w transporcie, i że nie należy golić im bród i pejsów.

(d. 12 (24) Sierpnia 1843 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Niektóre Dozory bóżniczne wniosły do Kommissyi Rządowej żądania:

1) ażeby w dni szabasowe i świąteczne żydzi nie byli transportem prowadzeni, deklarując przez ten czas utrzymywać ich swoim kosztem;

2) ażeby w czasie transportu nie golono im bród i pejsów.

Kommissya Rządowa rozwiązując raz na zawsze, podobne żądania, oświadcza Rządowi Gubernialnemu:

a) co do więźni przeprowadzanych z jednego więzienia do drugiego, — ponieważ transport taki nie odbywa się zwykle pojedynczo, lecz po kilkunastu więźni razem, i to często na termin ściśle oznaczony, jako to do przymówienia się w Sądzie i t. p.; zaś żywienie więźni, w czasie szabasu zatrzymanych przez Dozór bóżniczny, sprzeciwiałoby się przyjętym zasadom; przeto dla takich więźni, żadne wyłączenie z pod ogólnych co do transportu więźni przepisów, miejsca mieć nie powinno.

Przep. o pow. gmin. I.

b) что же касается бродягъ и нищихъ, то высылка ихъ въ шабашные дни, буде въ томъ не представится особенной и непремѣнной надобности, можетъ быть оставляема, если продовольствованіе ихъ въ эти дни примутъ на себя божничные дозоры или еврейскія гмины. Равномѣрно бродяги и нищіе изъ евреевъ могутъ быть освобождаемы отъ бритья бородъ и пейсовъ, такъ какъ это не требуется непремѣнно по смыслу законовъ.

Настоящее распоряженіе Губернское Правленіе обязано принять къ надлежащему руководству.

Варшава, 12 (24) Августа 1843 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 22,705/43,489.

№ 17.

Постановленіе о томъ, чтобы доходъ отъ сбора, вносимаго на расходы по препровожденію въ мѣста назначенія преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, былъ включаемъ впредь въ проектъ смѣтныхъ росписаній Вѣдомства Внутреннихъ Дѣлъ, какія должны ежегодно входить въ общую роспись Царства.

(25 Апрѣля (7 Мая) 1844 года).

Выписка изъ Журнала засѣданія Совѣта Управленія.

На основаніи постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 г., съ жителей Царства Польскаго взи-

b) co się zaś tyczy włóczęgów i żebraków, to jeżeli nie zachodzi nagła i konieczna potrzeba, transport w dniu szabasowe może być wstrzymanym, jeżeli wszakże żywienie więźni, w czasie zatrzymania transportu, przyjmą na siebie Dozory bóżniczne, lub gminy żydowskie. Również golenie bród i pejsów może nie być dopełniane na włóczęgach i żebrakach, bo to z ducha przepisów nie wynika.

Do powyższej decyzji Rząd Gubernialny zastosować się jest obowiązany.

w Warszawie, d. 12 (24) Sierpnia 1843 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 22,705/43,489.

№ 17.

Postanowienie zalecające, aby dochód z opłat na transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, objęty był na przyszłość w projekcie do etatów Wydziału Spraw Wewnętrznych, jakie corocznie na budżecie Królestwa mieścić się powinny.

(d. 25 Kwietnia (7 Maja) 1844 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Na zasadzie postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku pobierana jest od mieszkań-

мается сборъ на расходы по отправленію въ мѣста назначенія преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, полагая $7\frac{1}{2}$ коп. сер. за одинъ день, сообразно разверсткѣ, утвержденной Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ. Взиманіе этого сбора производится донынѣ посредствомъ городскихъ касъ.

Такъ какъ, по силѣ постановленія Совѣта Управленія отъ 20 Февраля (4 Марта) 1834 г., всякія суммы, имѣющія видъ казенной собственности, а равно относимыя на счетъ этихъ суммъ расходы, должны быть включаемы въ общую роспись Царства, то Правительственная Коммисія Финансовъ вошла въ Совѣтъ Управленія отъ 20 Апрѣля (2 Мая) с. г., за № 31,533, съ представленіемъ о предписаніи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ: „чтобы въ имѣющій быть представленнымъ ею проэктъ росписи на 1845 годъ былъ внесенъ, какъ доходъ отъ сбора на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, такъ равно размѣръ расходовъ, какіе требовались по опыту прошедшаго времени на предметъ, опредѣленный постановленіемъ Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 г.“

Совѣтъ Управленія положилъ: предписать Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, при составленіи смѣты по вѣдомству ея на 1845 годъ, сообразоваться съ настоящимъ представленіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 25 Апрѣля (7 Мая) 1844 года.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лебренъ.*

№ 13,304.

сѣвъ Królestwa оплата на transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, licząc po kop. $7\frac{1}{2}$ za jeden dzień, a to stosownie do rozkładów, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych zatwierdzanych. Poborem téj opłaty trudnią się dotąd Kassy miejskie.

Gdy według postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 20 Lutego (4 Marca) 1834 roku, wszelkie fundusze, noszące na sobie cechę własności skarbowej i przywiązane do nich wydatki, mieścić się winny na budżecie Królestwa; przeto Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upraszała Radę pod dniem 20 Kwietnia (2 Maja) r. b. Nr. 31,533, o polecenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych — „iżby, w projekcie do etatu na rok 1845 przez siebie podać się mającym, pomieściła dochód z opłat na transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, oraz praktykowaną wysokość wydatków, na cel, postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1822 roku oznaczony.“

Rada poleciła Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, iżby przy układaniu etatu Wydziału swego na rok 1845-ty, zastosowała się do wniosku Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

w Warszawie, dnia 25 Kwietnia (7 Maja) 1844 roku.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun.*

Nr. 13,304.

№ 18.

Постановленіе о томъ, чтобы доходъ съ транспортнаго сбора, начиная съ 1845 года, былъ вносимъ въ бюджетную роспись Царства, и чтобы этотъ доходъ, какъ равно производимыя на счетъ онаго расходы, подлежали контролю Высшей Счетной Палаты.

(10 (22) Іюня 1844 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

По представленію Правительственной Коммисіи Финансовъ, Совѣтъ предписалъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 25 Апрѣля (7 Мая) с. г., за № 21,533, внести въ проектъ бюджетной росписи на 1845 годъ доходъ отъ сбора, вносимаго на пересылку преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ и размѣръ расходовъ, какіе требовались на этотъ предметъ до сего времени.

Для соображенія, можетъ ли транспортная повинность, при вниманіи къ существующимъ относительно оной правиламъ, составлять статью финансовой росписи, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, въ представленіи своемъ отъ 9 (21) Іюня с. г., за № 9,468/18,632, объяснила слѣдующее:

Со времени Прускаго Правительства до образованія Царства Польскаго, гмины были обязаны не только препровождать бесплатно преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, но и продовольствовать ихъ, въ случаѣ неимѣнія у нихъ собственныхъ средствъ. Впослѣдствіи, когда число задерживаемыхъ бродягъ значительно увеличилось, оказалось, что эта обязанность слишкомъ отяго-

№ 18.

Postanowienie zalecające, aby dochód ze składek i opłat transportowych był wprowadzony do budżetu Królestwa, poczynając od roku 1845-go, tudzież aby dochód ten i wydatki z niego, ulegały rewizji Najwyższej Izby Obrachunkowej.

(d. 10 (22) Czerwca 1844 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Na wniosek Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, Rada Administracyjna poleciła pod dniem 25 Kwietnia (7 Maja) r. b. Nr. 21,533, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, aby do projektu do budżetu na r. 1845, wprowadzony został dochód z opłat, uiszczanych na transportowanie zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, oraz praktykowana na ten przedmiot wysokość wydatków.

Dla usprawiedliwienia, czy posługa transportowa, przy dotychczasowych co do niej przepisach, może być przedmiotem pozycyi budżetu skarbowego, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych następujące w przedstawieniu swém z d. 9 (21) Czerwca r. b. N. 9,468/18,632 złożyła wyjaśnienie.

Od czasu Rządu Pruskiego, aż do epoki Królestwa, гмины obowiązane były, не только transportować zbrodniarzy, zbiegów i włóczęгów bezpłatnie, ale nadto żywić их, jeśli ci были bez funduszu. Później, gdy z ustaniem porządku, liczba włóczęгów znacznie się powiększyła, przekonano się, iż повинność та zbyt była uciążliwą dla gmin, położonych przy

тительна, особенно для гминъ, расположенныхъ на главныхъ трактахъ, между тѣмъ какъ отдаленныя отъ нихъ гмины весьма рѣдко или вовсе не подвергались отправленію таковой повинности.

Для отвращенія сего, Господинъ Намѣстникъ въ Царствѣ, отъ 27 Мая 1823 года, предписалъ: учредить по трактамъ постоянныя транспортныя станціи, на разстояніи 4-хъ миль одна отъ другой, исчислить, сообразно указаніямъ опыта за послѣдніе годы, число дней, потребное для препровожденія означенныхъ лицъ, и сдѣлать соотвѣтственную тому исчисленію раскладку упомянутой повинности на всѣ гмины, предоставляя ихъ усмотрѣнію, отправлять эту повинность натурою, или платить вмѣсто оной за каждый день по 15 грошей ($7\frac{1}{2}$ коп.). Изъ суммъ же, какія составятся отъ сего источника выдавать препровождаемымъ на продовольствіе по $7\frac{1}{2}$ коп. сер. въ сутки; людямъ же, употребленнымъ къ препровожденію ихъ пѣшкомъ по $7\frac{1}{2}$ коп. сер., а за подводы по 15 коп. сер. на милю; наконецъ, отчеты объ этой повинности, подкрѣпленные надлежащими документами, представлять въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ.

Сообразно сему постановленію, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ составила подробныя инструкціи, въ которыхъ, между прочимъ, предписала и то: что вознагражденіе за ночной караулъ арестанта должно соотвѣтствовать платѣ, поставленной за препровожденіе на разстояніи двухъ миль, и что раскладка транспортной повинности или смѣтныя росписанія оной должны быть представляемы ежегодно на утвержденіе Коммисіи.

Впослѣдствіи времени Правительственная Коммисія, желая, чтобы отчеты о транспортной повинности подвергались окончательной ревизіи Высшей Счетной Палаты, отнеслась по сему предмету въ это учрежденіе, но Высшая Счетная Палата, въ отвѣтъ на это, отъ 13 Сентября 1824 года увѣдомила, что транспортный сборъ не можетъ быть почитаемъ государственнымъ доходомъ, скорѣе же составляетъ частную складку; что, по причинѣ предоставленія усмотрѣнію гминъ отправлять транспорт-

гловнѣйшихъ трактахъ, киды tymczasem odleglejsze mało lub wcale takowėj nie odbywały.

Dla zaradzenia temu, Namiestnik Królestwa polecił w dniu 27 Maja 1823 r. ustanowić na traktach stałe stacye transportowe, o 4 mile odległości jedna od drugiej, obrachowywać z doświadczenia lat ostatnich ilość dni do transportowania wspomnianych ludzi potrzebną, i rozkład onéjże na wszystkie gminy sporządzać, zostawiając im do wyboru, albo przypadającą liczbę dni odbywać w naturze, albo płacić za każdy dzień po groszy 15. Z utworzonego tym sposobem funduszu, płacić transportowanym na żywność po gr. 15 dziennie, transportującym zaś, pieszo po groszy 15, a furmankom po złp. 1 na milę, i nareszcie przedstawiać Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych rachunki z pomienionéj posługi, należnemi dowodami usprawiedliwione.

W duchu tego postanowienia, Kommissya Rządowa ułożyła szczegółowe instrukcyje, w których, między innemi, przepisała i to, że transportującemu liczy się straż nocna za dwie mil do opłaty, i że rozkłady posługi transportowój, czyli etaty, mają jéj być corocznie do potwierdzenia składane.

Pragnąc następnie rachunki z użycia posługi transportowój pod ostateczną decyzję Izby Obrachunkowój podciągnąć, Kommissya Rządowa odniosła się w tym celu do téj Władzy, która jéj pod dniem 13 Września 1824 r. odpowiedziała, że opłata transportowa nie może być uważaną za fundusz publiczny, ale raczěj za prywatną składkę, że gdy skutkiem dozwoleń gminom wyboru, między opłatą pieniężną, a odbywaniem posługi w naturze, wspomniany fundusz, podług zasad rachunko-

ную повинность натурою, или вносить вмѣсто оной установленную плату, транспортныя суммы, какъ непостоянныя, не могутъ быть опредѣляемы и повѣряемы съ точностію, на основаніи счетныхъ правилъ; по этому контроль оныхъ долженъ быть производимъ административнымъ порядкомъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ, чрезъ посредство Воеводскихъ Коммисій и Обводовыхъ Коммисаровъ, то есть, что транспортный сборъ не долженъ быть заносимъ въ казначейскіе счета ни подъ статьею переходныхъ суммъ, ни подъ какою либо другою статьею.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, съ которою сдѣлано было одновременно сношеніе объ устройствѣ взиманія транспортного сбора, на сколько таковой будетъ поступать въ финансовыя казначейства, изъявила на это свое согласіе, съ тѣмъ, чтобы доходы и расходы изъ этого источника были вносимы въ бюджетную роспись, и чтобы расходы на счетъ транспортныхъ суммъ были производимы лишь по мѣрѣ дѣйствительнаго поступленія оныхъ.

По сообщеніи однако Коммисіи Финансовъ о вышеприведенномъ отзывѣ Высшей Счетной Палаты, эта Коммисія отмѣнила мнѣніе свое относительно внесенія транспортного сбора въ бюджетную роспись Казны Царства.

Въ такомъ положеніи дѣла, Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ распорядилась о взиманіи транспортного сбора въ обводовыхъ, что нынѣ уѣздныхъ городахъ городскими кассами и сама приняла на себя ревизію отчетовъ по сему сбору; о чемъ сообщено ею Высшей Счетной Палатѣ, которая, вслѣдствіе сего, повторяя прежнее свое мнѣніе, изложенное въ отзывѣ отъ 29 Ноября 1825 г., изъявила согласіе на взиманіе транспортного сбора городскими кассами, съ тѣмъ только, чтобы въ счетахъ этихъ кассъ состояніе транспортныхъ суммъ было показываемо лишь въ общихъ цифрахъ.

Изъ вышеизложеннаго объясненія оказывается, что транспортный сборъ, составляя добровольную складку, которая можетъ быть, по усмотрѣнію гминъ, замѣнена отпращиваніемъ транспортной повинности натурою, составляетъ доходъ неопредѣлен-

ныхъ, ściśle urządzonym i kontrolowanym być nie może, dla tego iż stałym nie jest; przeto kontrolowanym tylko być winien drogą administracyjną przez Kommissyę Rządową, za pośrednictwem Kommissyj Wojewódzkich i Kommissarzy Obwodowych, to jest: aby składki przez rachunki kassowe, ani pod tytułem przechodnich funduszów, ani téż pod jakimkolwiek innym nie przechodziły.

Jednocześnie wezwana Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu o urządzenie poboru składek transportowych, o ile te będą istnieć przy kassach skarbowych, przychyliła się do tego; pod warunkiem wszakże, aby dochód i wydatek z źródeł transportowych był na budżecie pomieszczony, i wydatki, w miarę jedynie rzeczywistego wpływu, zarządzane były.

Lecz gdy jęj zakommunikowaną została powyższa odpowiedź Izby Obrachunkowej, odstąpiła wniosku swojego, co do zamieszczenia funduszu transportowego na ogólnym budżecie Skarbu.

W takim stanie rzeczy, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych pobór składek transportowych urządziła przy kassach miejskich miast obwodowych, czyli dzisiaj powiatowych, i sama przyjęła na siebie obowiązek supplerewizyi rachunków; o czém uwiadomiona Izba Obrachunkowa, powtarzając w odezwie swęj z d. 29 Listopada 1825 r. poprzednie w przedmiocie tym oświadczenie, zgodziła się jedynie na urządzenie poboru przy kassach miejskich, pod tym warunkiem, aby w rachunkach tychże kass, wykazywany był tylko ogólny stan funduszu transportowego.

Z powyższego wyjaśnienia okazuje się, iż składka transportowa, będąc dobrowolną, i mogąc w każdym roku być załatwioną przez posługę w naturze, stosownie do woli gmin, stanowi fundusz, który wcale nie jest stałym, i który, ani po-

ный, и по этому таковой не может быть ни взимаемъ сообразно финансовымъ правиламъ, ни вносимъ въ бюджетную роспись, и что съ мнѣніемъ этимъ, какъ выше упомянуто, согласилась, какъ Высшая Счетная Палата, такъ и Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ виду всего этого, Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ находитъ, что транспортный сборъ въ такомъ только случаѣ могъ бы быть вносимъ въ бюджетную роспись, еслибы составлялъ постоянную и однообразную повинность, то есть, еслибы повинность эта удовлетворялась единственно посредствомъ постоянной денежной складки или подати; но и въ такомъ даже случаѣ расходование транспортных суммъ не могло бы быть производимо сообразно общимъ финансовымъ правиламъ, по невозможности опредѣлить съ точностію размѣра издержекъ, которыя зависятъ отъ числа препровождаемыхъ арестантовъ.

Донынѣ каждый Бургомистръ или гминный Войтъ, въ мѣстахъ, гдѣ находится транспортная станція, долженъ имѣть въ своемъ распоряженіи извѣстную сумму, которая и выдается имъ заимообразно на расходы по препровожденію и продовольствованію арестантовъ, а равно долженъ располагать извѣстнымъ числомъ людей, отбывающихъ транспортную повинность натурою; затѣмъ онъ представляетъ отчетъ объ израсходованіи выданной ему суммы и употребленіи транспортной повинности въ натурѣ. Отпускъ такихъ авансовъ производится во всякомъ случаѣ и во всякое время, и, по сущности предмета, въ оныхъ отказываемо быть не можетъ, между тѣмъ какъ по финансовымъ правиламъ никакіе авансы не допускаются, и удовлетвореніе кредиторовъ Казны слѣдующими имъ деньгами производится самими же Казначействами только подъ росписку тѣхъ же лицъ, по предъявленіи ими своихъ документовъ.

Кромѣ того, Казначейства заключаютъ кассовыя книги за каждый годъ 3 (15) Января и всѣ не выданныя суммы, перечисляютъ въ сбереженіе Казны; новыхъ же выдать до тѣхъ поръ производить не могутъ, пока вновь не получаютъ смѣтныхъ росписаній опредѣляющихъ таковыя выдачи, что не прежде

дѣлать по предписаніямъ, ни до бюджета вводимому быть не можетъ, что Изба Обращеній и Коммисія Рѣшительная Приходовъ и Скарбу, какъ уже вышѣ сказано, признала.

Зданиемъ прето Коммисіи Рѣшительной Рѣшительныхъ и Духовныхъ, складка транспортная, впрочемъ только могла бы быть предметомъ записи бюджета, гдѣ бы была повинностію единственною, то есть сама складка сталя денегъ или податію; всакоже и втѣдѣ распоряженія фондовъ транспортных, не могла бы сѣ odbywać в способѣ odpowiednimъ przepisomъ skarbowymъ, dla braku środków oznaczenia kosztów, zależących od liczby transportowanych włościanów.

До тѣхъ каждый Burmistrz, lub Wójt gminy, gdzie jest stacja transportowa, musi mieć i otrzymuje z funduszy transportowych pewne zaliczenie, na koszt transportu i na żywność dla włościanów, niemniej pewną ilość posługi w naturze do transportu, a następnie składa rachunki. Zaliczenia te, w każdym razie i czasie są dawane, i z natury przedmiotu, odmawiane być nie mogą; kiedy tymczasem według przepisów skarbowych, udział forszusów jest zabroniony, wypłaty należności jedynie przez same kassy skarbowe do rąk samych interesantów uskuteczniane być mogą.

Następnie kassy zamykają księgi kassowe z każdego roku z dniem 3 (15) Stycznia, wszelkie pozostałości odpisują na oszczędność Skarbu, a nowych wypłat, dopóty czynić nie mogą, dopóki etatów płatniczych nie mają sobie zakomunikowanych, a co dopiero w miesiącu Lutym zwykle ma miejsce.

имѣетъ мѣсто, какъ въ Февралѣ мѣсяцѣ. Порядокъ этотъ имѣлъ бы послѣдствіемъ то, что съ 15 Января каждаго года до времени приведенія въ дѣйствіе новыхъ смѣтныхъ росписаній, не имѣлось бы суммъ на удовлетвореніе расходовъ по препровожденію пересылаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій лицъ, и что, какъ эти лица, такъ равно употребленные для ихъ препровожденія люди, были бы обязаны за полученіемъ слѣдующихъ имъ денегъ являться въ Казначейства, отстоящія отъ пути ихъ слѣдованія на нѣсколько, а иногда болѣе десятка миль. Для отвращенія этихъ неудобствъ, представлялось бы одно средство, то есть: возложить на Бургомистровъ и гминныхъ Войтовъ производить эти расходы заимообразно изъ собственныхъ суммъ, но къ тому нѣтъ никакого основанія, и неимѣется на это въ виду никакого правила.

Къ сему Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ присовокупила, что раскладка на гмины транспортной повинности дѣлается нынѣ лишь на столько, на сколько денежные остатки отъ прошедшаго года оказываются неудовлетворительными на пополненіе потребностей слѣдующаго года; въ противномъ же случаѣ, раскладка вовсе не имѣетъ мѣста, какъ это уже неоднократно случилось въ губерніяхъ: Сандомирской, Калишской и Подляской.

Еслибы впрочемъ, не смотря на вышеприведенныя обстоятельства, Совѣтъ Управленія призналъ нужнымъ, чтобы транспортная повинность была включаемая въ бюджетную роспись, то на такой случай Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ полагала бы нужнымъ слѣдующее:

1) транспортную повинность въ натурѣ замѣнить вполнѣ денежною одинаковою во всемъ краѣ, не взирая на мѣстные расходы, складкою, которая должна бы быть распредѣляема соразмѣрно падающимъ донинѣ на эту повинность расходамъ;

2) разрѣшить финансовымъ Казначействамъ производить расходы и авансы на транспортную повинность въ продол-

Skutkiem zaś tego wszystkiego, ten wypływa rezultat, że od połowy Stycznia każdego roku, do chwili wprowadzenia etatów w wykonanie, nie byłoby funduszów na opłatę kosztów transportowych, że tak osoby transportujące, jako i transportowane, udawać by się musiały do kass powiatowych o kilka i kilkanaście mil odległych po należne im fundusze. Do usunięcia tych niedogodności, jedyny mógłby być środek, to jest zobowiązanie Burmistrzów i Wójtów gmin do czynienia z własnych funduszów zaliczeń za fundusze transportowe; do tego wszakże nie ma usprawiedliwionej zasady, ani żadnego przepisu.

Oprócz tego nadmienila Kommissya Rządowa, że obecnie rozpis powinności transportowej, o tyle tylko ma miejsce, o ile remanenta pieniężne nie starczą na roczną potrzebę; w przeciwnym bowiem razie, rozkład posługi transportowej wcale nie rozpisuje się, jak to już kilkakrotnie miało miejsce w guberniach Sandomierskiej, Kaliskiej i Podlaskiej.

Gdy mimo powyższych okoliczności, Rada Administracyjna uznała potrzebę pomieszczenia posługi transportowej na budżecie skarbowym, w takim razie Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych wносила за wydaniem postanowienia, któreby:

1) zamieniało w całości posługę transportową w naturze na składkę pieniężną, jednostajną w całym kraju, bez względu na różnicę wydatków miejscowych, odpowiednio do potrzeb wydatkowych, do téj części służby dotąd odnoszących się, rozpisywać się winną.

2) upoważniało kassy skarbowe do czynienia wydatków i zaliczeń na posługę transportową przez cały ciąg roku, bez

женіи цѣлаго года, не взирая на то, снабжены ли уже сіи Казначейства смѣтными росписаніями, или нѣтъ;

3) освободить отъ перечисленія въ сбереженіе Казны всѣ оказывающіеся съ концомъ года по транспортнымъ суммамъ остатки, какъ источники имѣющіе определенное предназначеніе и не составляющіе дохода Казны;

4) возложить на Высшую Счетную Палату ревизію и утвержденіе счетовъ по расходованію транспортныхъ суммъ.

Наконецъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, донося Совѣту, что она увѣдомила уже Правительственную Коммисію Финансовъ о затрудненіяхъ, какія встрѣчаются въ предположенномъ внесеніи транспортной повинности въ бюджетную роспись Казны, испрашивала постановленія Совѣта о томъ, чтобы, въ отклоненіе впредь затрудненій, какія могутъ встрѣтиться при исполненіи постановленій Совѣта, всякое вѣдомство, входящее въ Совѣтъ съ представленіемъ по предмету, относящемуся къ дѣйствіямъ другаго вѣдомства, не прежде представляло свои предположенія, какъ по сношеніи съ симъ послѣднимъ вѣдомствомъ и при изложеніи заключенія онаго.

Разсмотрѣвъ представленіе Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, Совѣтъ не раздѣлилъ соображеній представленныхъ этою Коммисією противъ внесенія въ бюджетную роспись Казны дохода отъ сбора на препровожденіе арестантовъ, а равно относящихся къ сему источнику расходовъ, и нашелъ, что эти соображенія не могутъ имѣть того послѣдствія, чтобы по онымъ сдѣлано было относительно транспортныхъ суммъ изъятіе изъ правилъ постановленія Совѣта Управленія 20 Февраля (4 Марта) 1834 года, по силѣ которыхъ всѣ вообще суммы, составляющія по своему свойству казенную собственность, и относящіяся къ онымъ расходы должны быть вносимы въ бюджетную роспись Казны.

Въ разрѣшеніе затѣмъ представляемыхъ Коммисією затрудненій, Совѣтъ положилъ:

względę, czy téż Kassy zaopatrzone zostały już etatami płatniczymi lub nie;

3) wyłączało od odpisywania na oszczędność Skarbu wszelkich pozostałości z funduszów transportowych z końcem każdego roku, jako źródeł warunkowe przeznaczenie mających i dochodu skarbowego nie stanowiących;

4) zobowiązało Najwyższą Izbę Obrachunkową do rewizyi i decydowania rachunków z użycia funduszów transportowych.

W końcu Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych dodając, że już z swojej strony uwiadomiła Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu o trudnościach, jakie w pomieszczeniu posługi transportowej na budżecie skarbowym znajduje, wносила, aby Rada Administracyjna wydała decyzję, iżby dla uniknienia trudności, wynikających przy wykonaniu jej decyzyi, każda Władza naczelna, przekładająca propozycje do postanowień téjże Rady, w przedmiotach do działań innęj Władzy należących, nie wprzód téż propozycje przedstawiała, aż po zniesieniu się z właściwą Władzą, i przy wyłuszczeniu zdania téj Władzy, z którą znoszenie się miało miejsce.

Rozważywszy przedstawienie Kommissyi Rządowej, Rada wyrzekła, iż przywiedzione przez téż Kommissyę powody, przeciw zamieszczeniu na budżecie dochodu z opłat na transportowanie zbrodniarzy, oraz wydatków z tego funduszu, nie trafiają bynajmniej do jej przekonania, i nie mogą skutkować wyłączenia rzeczonego funduszu z pod przepisu ogólnego postanowienia Rady z dnia 20 Lutego (4 Marca) 1834 roku, na mocy którego, wszelkie fundusze, noszące na sobie cechę własności skarbowej i przywiązane do nich wydatki, mieścić się winny na budżecie Królestwa.

Załatwiając zatém przedstawione przez Kommissyę Rządową trudności, postanowiła Rada:

Przep. o pow. gmin. I.

1) что нѣтъ никакой надобности замѣнять транспортную повинность денежною во всемъ Царствѣ складкою, и что, для опредѣленія размѣра денежнаго сбора, уплачиваемаго жителями въ замѣнъ отправления этой повинности натурою, какой долженъ быть внесенъ въ бюджетную роспись и подлежать контролю, а равно для опредѣленія расходовъ, относящихся къ транспортнымъ суммамъ, должна служить Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ основаніемъ средняя сумма поступлений и расходовъ по сложности четырехъ послѣднихъ лѣтъ;

2) что, такъ какъ транспортныя суммы, какъ обусловливаемые дѣйствительною потребностію, имѣютъ опредѣленное предназначеніе, то остатки отъ оныхъ, на сколько таковыя окажутся съ концомъ года, не могутъ быть перечисляемы въ сбереженіе Казны, но должны служить къ удовлетворенію расходовъ по транспортной повинности слѣдующаго года и поступать, куда признаетъ это нужнымъ Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, для уменьшенія транспортнаго сбора;

3) что Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Правительственная Коммисія Финансовъ обязаны войти съ собою въ соглашеніе объ учрежденіи контроля за обращеніемъ транспортнаго сбора такимъ образомъ, чтобы учрежденія, которымъ предоставлено производить изъ этого источника расходы, не подверглись недостатку потребныхъ на оныя суммы и въ дѣйствіяхъ своихъ не были стѣсняемы общими кассовыми правилами, на сколько таковыя не могли бы быть примѣнены къ настоящему случаю;

4) что, въ такомъ положеніи дѣла, постановленіе Совѣта Управленія, коимъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ предписано: доходъ отъ сбора на препровожденіе арестантовъ внести въ бюджетную роспись на 1845 годъ, должно быть безъ замедленія приведено въ исполненіе;

5) что доходъ этотъ и производимые изъ онаго расходы, съ 1845 года, должны подлежать ревизіи Высшей Счетной Палаты.

1) — że nie masz potrzeby zamieniać posługi transportowej w naturze na składkę pieniężną w całym kraju; do oznaczenia zaś wysokości składki pieniężnej przez właścicieli, w zastępstwie posługi w naturze uiszczanej, do budżetu wniesć się mającej i ulegającej kontroli, tudzież do oznaczenia wydatków, z funduszu tego ponieść się mogących, posłużyć ma Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych średnia summa, jaka z przecięcia wpływów poprzednich lat czterech wykazaną zostanie;

2) że fundusze transportowe, jako warunkowe i szczególne przeznaczenie mające, o ileby z końcem roku od potrzeb zbywały, nie mogą być przepisywane na oszczędność Skarbu, lecz z roku na rok mają przechodzić, i w miarę uznania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych na zmniejszenie składek transportowych, gdzie wypadnie, wpływać powinny;

3) że rzeczą jest Kommissyj Rządowych Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oraz Przychodów i Skarbu, porozumienie się, co do urządzenia kontroli opłaty składek transportowych, w sposób, iżby Władze, wydatki z nich ponosić obowiązane, nie były narażone na niedostatek odpowiedniego funduszu; żeby zatem nie były w tej mierze krępowane przepisami kassowemi, o ile takowe do przypadku obecnego zastosować się nie dadzą;

4) że w tym stanie rzeczy decyzya Rady, polecająca Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych wprowadzenie do budżetu z r. 1845 dochodu z opłat transportowych, ma być bez zwłoki wykonana;

5) że dochód ten i wydatki z niego uskuteczniane, z rokiem 1845-m mają ulegać rewizyi Najwyższej Izby Obrachunkowej.

Наконецъ, что касается представленія Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ о предписаніи всѣмъ Управленіямъ, чтобы они не прежде входили съ представленіемъ въ Совѣтъ Управленія по предметамъ, относящимся къ другому вѣдомству, какъ по предварительномъ сношеніи съ этимъ вѣдомствомъ, то Совѣтъ, находя оное уважительнымъ, положилъ: предписать всѣмъ центральнымъ Управленіямъ въ Царствѣ соблюдать впредь изъясненный порядокъ.

Варшава, 10 (22) Іюня 1844 года.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лебренъ*.

№ 14,768.

№ 19.

Распоряженіе о предупреденіи побѣга арестантовъ во время ихъ препровожденія.

(13 (25) Октября 1844 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Правительственная Коммисія Юстиціи, въ отзывѣ отъ 7 (19) Іюля текушаго года, № 9,901, обратила вниманіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ на увеличивающееся число уголовныхъ дѣлъ о способствованіи преступникамъ къ побѣгу освобожденіемъ арестантовъ во время ихъ пересылки, и что изъ хода этихъ дѣлъ она убѣждается, что Бурго-

Nakoniec co do wniosku Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mającego na celu, zalecenie wszystkim Władzom, iżby w przedmiotach do działań Władz innych należących, nie czyniły do Rady Administracyjnej przedstawień, bez poprzedniego porozumienia się z respective Władzami, których też przedstawienia dotyczą, Rada znalazła go uzasadnionym, i stosowanie się do niego wszystkim Władzom naczelnym poleciła.

w Warszawie, dnia 10 (22) Czerwca 1844 roku.

Za zgodność:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun*.

Nr. 14,768.

№ 19.

Rozporządzenie o zapobieżeniu ucieczce aresztantów z transportu.

(d. 13 (25) Października 1844 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Kommissya Rządowa Sprawiedliwości przez odezwę z dnia 7 (19) Lipca r. b. Nr. 9,901, zwróciła uwagę Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, na zwiększającą się liczbę spraw karnych, o danie pomocy przestępcy, z powodu puszczenia więźniów w transporcie, i że z biegu spraw tych czerpie się przekonanie, że Burmistrze i Wójtci gmin nie dość ściśle przestrze-

мистры и Войты гминъ не соблюдаютъ съ точностію правилъ, относящихся къ транспортной повинности въ Царствѣ, такъ какъ оказывается:

1) что относительно пересылаемыхъ арестантовъ не соблюдается необходимая предосторожность, какъ относительно обезпеченія ихъ самихъ, такъ равно назначенія для ихъ конвоя, смотря по числу арестантовъ и ихъ физическимъ силамъ, соотвѣтственнаго числа проводниковъ, вѣдѣствіе чего препровождаемые преступники, пользуясь своимъ перевѣсомъ, или недостаточностію принятыхъ для обезпеченія ихъ мѣръ, спасаются во время пересылки бѣгствомъ, проводники же не имѣютъ возможности предотвратить сего;

2) что, для препровожденія арестантовъ, назначаются нерѣдко люди преклонныхъ лѣтъ, или вѣдѣствіе увѣчья физически къ тому не способные, а это такъ же, какъ и въ предъидущемъ случаѣ, облегчаетъ арестантамъ побѣгъ;

3) что въ проводники избираются иногда люди не одобрительнаго поведенія, и даже, какъ это дознано опытомъ, подвергавшіеся уже не однократно взысканіямъ за воровство и т. п. уголовныя преступленія; подобное соединеніе людей штрафованныхъ и дурныхъ наклонностей, даетъ имъ возможность входить между собою въ незаконныя связи и, посредствомъ стачки и сговоровъ, подготавливаетъ дѣйствительную помощь къ побѣгу препровождаемыхъ арестантовъ;

4) что лица, на коихъ лежитъ обязанность отправлять транспортную повинность, не исполняютъ оной сами, но поручаютъ ее другимъ, безъ вѣдома мѣстной полицейской власти, или же, хотя это и происходитъ съ вѣдома этой власти, но она не обращаетъ вниманія на то, имѣютъ ли подобные люди нужныя качества для точнаго исполненія принятой ими на себя въ этомъ случаѣ обязанности;

гają urządzeń, tyczących się posługi transportowej w Królestwie; albowiem wykazuje się:

1) że względem transportowanych aresztantów, nie bywa zachowywana potrzebna ostrożność, tak co do zabezpieczenia ich samych, jako i przydawania im, w miarę liczby aresztantów i ich sił fizycznych, liczby transportujących; zkaąd wynika, iż transportowani przestępcy, korzystając ze swęj przewagi, lub niedostatecznego ich zabezpieczenia, zwykle zbiegają w transporcie, a transportujący w takim razie zapobiedz temu nie są w stanie;

2) że do transportu aresztantów są często przeznaczani ludzie wiekiem obarczeni, a nawet fizycznie, z powodu kalectwa, niedołężni, co podobnie jak w poprzednim przypadku, łatwość ucieczki aresztantom nastęrcza;

3) że transportujący bywają nie najlepszej konduity, a nawet, jak to doświadczenie okazało, już kilkakrotnie za kradzież i t. p. przestępstwa kryminalnie karani; podobne zbliżanie do siebie ludzi notowanych i złych skłonności, ułatwia już zawiązywanie nieprawych stosunków, i bezpośrednie porozumienie się, znowę i rzeczywistą pomoc do ucieczki transportowanych powoduje;

4) że obowiązani do posługi transportowej, często jęj sami nie wypełniają, lecz wyręczają się przez zastępców, bez wiadomości miejscowej Władzy policyjnej, albo chociaż to się dzieje z wiedzą tej Władzy, nie wchodzi ona w to, czyli podobni zastępcy mają potrzebne przymioty do należytego wypełnienia przyjętego w tym razie na siebie obowiązku;

5) что для препровождения евреевъ бываютъ назначаемы ихъ единовѣрцы, между тѣмъ, какъ это не должно бы быть допускаемо, ибо опытомъ дознано, что сочувствіе, религіозныя убѣжденія евреевъ и стремленіе къ охраненію своего единовѣрца имѣютъ болѣе на нихъ вліянія, нежели возложенная начальствомъ обязанность, за неисполненіе которой они подлежатъ законной отвѣтственности;

6) что доставляемыхъ вечеромъ на транспортныя станціи арестантовъ Бургомистры или Войты гминъ не только не обезпечиваютъ помѣщеніемъ въ подлежащихъ арестахъ, но даже отказываютъ въ приѣмъ ихъ, подъ предлогомъ поздняго времени и закрытія дѣйствій канцеляріи, и оставляютъ ихъ на рукахъ конвойныхъ, которые, съ обремененіемъ мѣстныхъ жителей, вынуждены искать помѣщенія въ частныхъ домахъ, откуда препровождаемые арестанты дѣлаютъ побѣги пользуясь самою легкостью побѣга;

7) что проводники не поставляются въ извѣстность о томъ, въ какомъ преступленіи обвинены препровождаемые арестанты, чѣмъ они обыкновенно оправдываютъ себя; уличить же ихъ въ противномъ нѣтъ никакой возможности, такъ какъ улика ограничивается обыкновенно голословнымъ лишь показаніемъ Бургомистра или Войты, а между тѣмъ внесеніе о такомъ увѣдомленіи, которое, по закону, изложенному въ 297-й ст. уголовного Уложенія, составляетъ непремѣнное условіе карательно-сти дѣянія, въ транспортный листъ подлежащимъ на каждой станціи чиновникомъ и объявленіе о томъ проводникамъ устранили бы въ отношеніи улики всякое сомнѣніе, во всякомъ же случаѣ, могли бы возбудить большую бдительность со стороны проводниковъ самимъ опасеніемъ уголовной отвѣтственности.

Вышеизложенныя упущенія не въ первый уже разъ доходятъ до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, и еще 7 (19) Января 1837 г., № 231/56,278, побудили ее сдѣлать распоряженіе, которое по видимому совершенно забыто,

5) że do transportowania żydów bywają wyznaczani ich współwyznawcy; to przecież miejsca by mieć nie powinno; doświadczenie bowiem naucza, że współczucie, wyobrażenia religijne między żydami i chęć ochronienia swego współwyznawcy, więcej ma na nich wpływ, jak przez Zwierzchność nałożony im obowiązek, za niedopełnienie którego, ulegają prawnej odpowiedzialności;

6) że sprowadzanych aresztantów porą wieczorną na stacye transportowe, Burmistrze lub Wójci gmin, nietylko we właściwych aresztach nie zabezpieczają, ale nawet, pod pozorem spóźnionej pory i zamkniętej już kancelaryi, wzbraniają się przyjmować i pozostawiają ich w rękę transportujących, którzy z uciążeniem miejscowych mieszkańców, szukać muszą pomieszczenia w prywatnych domach, zkad sama łatwość do ucieczki skłania aresztanta do zbiegania;

7) że transportujący nie bywają zawiadamiani, o jakie przestępstwo transportowani są obwinieni, czém się oni zwykle tłumaczą; przeciwny zaś na to dowód, osiągnięty być nie może; pospolicie bowiem ogranicza się na samém jedynie słowném twierdzeniu Burmistrza lub Wójta; ostrzeżenie zaś o takowém uwiadomieniu, przez prawo w art. 297-m Kodeksu karnego za konieczny warunek karalności czynu wymagane, w karcie transportowej przez urzędnika na każdej stacyi wpisane i transportującym ogłoszone, usunęłoby wszelką wątpliwość dowodu; w każdym zaś razie, mogłoby wznieść większą troskliwość transportujących, wzbudzaną przez samą obawę karnę odpowiedzialności.

Uchybienia przełożeniem tém wskazane, już nie po raz pierwszy przychodzą do wiadomości Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i jeszcze pod dniem 7 (19) Stycznia 1837 roku Nr. 231/56,278 wywołały jęj urządzenie, które jak

коль скоро карательныя власти жалуются нынѣ почти на тѣ же самыя неудобства.

Посему Губернское Правленіе обязано принять всевозможныя мѣры къ установленію впредь неизмѣннаго порядка въ столь важной служебной отрасли, предваривъ всѣхъ Начальниковъ транспортныхъ станцій въ губерніи, что за всякое упущеніе, открытое при производствѣ дѣлъ о способствованіи преступникамъ къ побѣгу, подвергнутыя неминуемо наказанію, опредѣленному правилами о транспортной повинности, и, съ этою цѣлю, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ вмѣстѣ съ симъ отнеслась въ Правительственную Коммисію Юстиціи о сдѣланіи распоряженія, чтобы о подобныхъ упущеніяхъ судебныя власти сообщали подлежащему Губернскому Правленію, требуя подверженія виновнаго наказанію, согласно дѣйствующимъ законоположеніямъ.

Затѣмъ Губернское Правленіе не оставитъ сдѣлать немедленно распоряженіе, въ которомъ, подтвердивъ соблюденіе правилъ, вытекающихъ изъ постановленія Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года о транспортной повинности, а также изъ предписаній Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 28 Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, 7 (19) Января 1837 года, № 231/56,278, и отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, № 29,427/56,458, а именно по тѣмъ статьямъ, неисполненіе которыхъ даетъ поводъ къ упущеніямъ, означеннымъ въ вышеизложенномъ отзывѣ Правительственной Коммисіи Юстиціи.

Въ особенности, относительно пунктовъ 1, 2, 3, 4 и 5-го того же распоряженія, Губернское Правленіе объяснить подвѣдомственнымъ ему мѣстамъ, что, по точному смыслу пункта 11-го распоряженія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 28 Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, а также по смыслу двухъ данныхъ послѣ этого распоряженія и вышеприведенныхъ предписаній, Начальники транспортныхъ станцій, подъ страхомъ дисциплинарныхъ взысканій и, кромѣ того, удаленія отъ службы, съ преданіемъ суду по мѣрѣ важности происшедшихъ отъ ихъ нерадѣнія послѣдствій, обязаны избирать для препровожденія

видѣть, całkowicie zapomnianém zostało, skoro po większej części na te same dziś niedogodności uskarżają się Władze karzące.

Winien zatemъ Rząd Gubernialny dokończyć usilnychъ starań, utrwalenia niezachwianego już na przyszłość w tej tak ważnej części służby porządku, ostrzegając wszystkichъ Naczelnikówъ stacyj transportowychъ w gubernii, że za każde uchybienie, które w inkwizycyachъ spraw o danie pomocy przestępcy wykrytém zostanie, niechybnie ulegną karze, przez urządzenia dotyczące się posługi transportowej oznaczonej, i w tym celu odnosi się Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznychъ do Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, o wydanie zarządzeń, aby o podobnychъ uchybieniachъ niezwłocznie Władze sądowe zawiadamiały właściwy Rząd Gubernialny, dopominając się ukarania winnego, według obowiązującychъ przepisówъ.

Wyda więc niezwłocznie Rząd Gubernialny rozporządzenie, w którémъ ponowi przepisy z postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku, zarządzającego posługę transportową, oraz reskryptówъ Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznychъ z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811, z d. 7 (19) Stycznia 1837 r. Nr. 231/56,278 i z d. 7 (19) Kwietnia 1837 r. Nr. 29,427/56,458, wypływające, a to w tychъ mianowicie szczegółachъ, z zaniedbania którychъ wynikły przywiedzione wymienionymъ wyżej reskryptemъ Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości uchybienia.

W szczególności, co do punktówъ 1, 2, 3, 4 i 5-go tegożъ reskryptu, objaśni Rząd Gubernialny podrzędne Władze, że w ścisłymъ znaczeniu punktu 11-go rozporządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznychъ z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811, tudzieżъ 2-chъ potémъ rozporządzeniu wyżej przywiedzionychъ reskryptówъ, Naczelnicy stacyjni pod karami porządkowymi, a nadto kassacyą i oddaniemъ pod sąd, w miarę ważności skutkówъ zaniedbania, winni dobierać do transportu aresztantówъ, stróżówъ pewnychъ, silnychъ, zdrowychъ, a nade wszystko dobrejъ konduity; że nie wolno, w żadnymъ przypadku,

арестантовъ, проводниковъ крѣпкаго тѣлосложенія, здоровыхъ и преимущественно хорошаго поведенія; что проводникамъ не дозволяется ни въ какомъ случаѣ поручать исполненіе за себя этой обязанности другимъ лицамъ, безъ вѣдома и положительнаго разрѣшенія начальства, отправляющаго конвой; что, при пересылкѣ евреевъ, стража не должна быть никогда ввѣряема ихъ единовѣрцамъ, и, наконецъ, не смотря на опредѣленіе въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, за № 29,427/56,452, числа проводниковъ, какое должно быть употребляемо для препровожденія арестантовъ, всякій разъ, когда, по вниманію къ особымъ обстоятельствамъ, на примѣръ по важности преступленія препровождаемыхъ лицъ, ихъ необыкновенной силы, упрямства и т. п., число это станціонный Начальникъ признаетъ не удовлетворительнымъ, онъ вправѣ увеличить оное, что случалось уже неоднократно, а между тѣмъ Правительственная Коммисія, въ замѣчаніяхъ своихъ по отчетности транспортныхъ суммъ, не дѣлала противъ этого никакихъ возраженій, если только необходимость такого отступленія отъ правилъ была надлежаще доказана; впрочемъ ни въ какомъ случаѣ побѣгъ важнаго арестанта не можетъ быть оправданъ, такъ какъ станціонный Начальникъ вправѣ, наложеніемъ кандаловъ или оковъ, предотвратить всякую къ тому возможность.

Относительно пункта 6-го. Согласно распоряженію Правительственной Коммисіи отъ 7 (19) Января 1837 г., препровожденіе арестантовъ не можетъ вовсе происходить ночью, такъ какъ закономъ положительно предписано, чтобы конвой былъ отправляемъ въ путь тотчасъ по восхожденіи солнца и такъ совершалъ переходъ, чтобы достигалъ станціи предъ закатомъ солнца.

Если же, по непредвидѣннымъ обстоятельствамъ, конвой прибылъ бы ночью и, по этому случаю, не былъ станціоннымъ Начальникомъ надлежащимъ образомъ обезпеченъ, тотъ же Начальникъ, за неисполненіе своихъ обязанностей, будетъ подвергнутъ строжайшей отвѣтственности.

стрѣломъ wyręczać się zastępcami, bez wiadomości i wyraźnego zezwolenia Władzy, transport wysyłając; że przy zarządzaniu transportu żydów, nie ma być nigdy straż ich powierzana ich współwyznawcom, i na koniec, że pomimo oznaczenia liczby stróżów do transportu używać się winnych, w reskrypcie Kommissyi Rządowej z d. 7 (19) Kwietnia 1837 r. Nr. 29,427/56,452, ile razy z uwagi na szczególne okoliczności, jak np. ważność przestępstwa transportowanych, ich nadzwyczajną siłę, uporczywość i t. p. liczbę tę Naczelnik stacyjny uważa za niedostateczną, wolno mu przybrać większą ich liczbę, czego już nie raz były przykłady, a przeciw czemu Kommissya Rządowa, w monitach swych nad rachunkami funduszu transportowego nie znalazła do nadmienienia, jeśli tylko konieczność takiego przestąpienia zakresu przepisów, była dostatecznie udowodniona; — w żadnym zresztą względzie ucieczka ważnego przestępcy usprawiedliwiana być nie może, bo mocen jest Naczelnik stacyjny, użyciem dyb lub więzów, wszelką do takowej zagrozić sposobność.

Co do punktu 6-go: Według reskryptu Kommissyi Rządowej z dnia 7 (19) Stycznia 1837 r. nie powinny nocną dobą żadne mieć miejsca transporta, bo to wyraźnie zastrzeżono przepisem, aby każdy transport wyprawiany był zaraz po wschodzie słońca i tak się regulował, iżby przed zachodem dochodził na stacye.

Gdyby atoli, dla nieprzewidzianych okoliczności przybył w nocy, i z tego powodu nie był przez Naczelnika stacyjnego należycie zabezpieczony, tenże Naczelnik, jako wykraczający przeciw swym obowiązkom, do najsurowszej odpowiedzialności zostanie pociągnięty.

Наконецъ, относительно пункта 7-го, Губернское Правленіе распорядится, чтобы при отправленіи по крайней мѣрѣ важнѣйшихъ арестантовъ, то есть всѣхъ тѣхъ, которые подлежатъ препровожденію не за одно только бродяжество, транспортный листъ былъ прочитываемъ проводникамъ станціонными Начальниками, при составленіи о томъ протокола, для того, чтобы они не могли объясняться невѣдѣніемъ о родѣ преступленія препровождаемыхъ лицъ, и чтобы доказательство въ томъ, могущее, въ случаѣ надобности, быть сообщеннымъ судебной власти, находилось всегда при дѣлахъ станціи. Въ случаѣ неисполненія сего, вся отвѣтственность должна падать на станціоннаго Начальника.

Независимо отъ этихъ указаній, Губернское Правленіе въ распоряженіи своемъ не преминетъ привести всѣ правила, подтвержденіе которыхъ необходимо для упроченія порядка въ этой отрасли службы, и копію съ онаго представить на усмотрѣніе Правительственной Коммисіи.

Варшава, 13 (25) Октября 1844 года.

По порученію исправляющаго должность Главнаго Директора,
и. д. Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій*.

№ 30,241/23,209.

Nakoniec co do punktu 7-go, zarządzi Rząd Gubernialny, aby przy wyprawianiu transportu ważniejszych przynajmniej aresztantów, to jest tych wszystkich, którzy nie za same tylko włóczęgostwo podlegają transportowi, karta transportowa protokólnie była stróżom odczytywaną przez Naczelników stacyjnych, tak, aby niewiadomością rodzaju przestępstwa transportowanych tłumaczyć się nie mogli, i aby dowód mogący być Władzy sądowej zaprodukowany, był zawsze w aktach stacyi zachowany. Co gdyby nie było dopełnioném, cała odpowiedzialność ma spadać na Naczelnika stacyjnego.

Oprócz tych oznaczeń, Rząd Gubernialny zawrze w swém rozporządzeniu wszystkie przepisy, ponowienie których, dla skierowania na drogę porządku tej części służby, jest nieodzowném, i kopię onego, dla uznania Kommissyi Rządowej przedstawi.

w Warszawie, dnia 13 (25) Października 1844 r.

Z polecenia p. o. Dyrektora Głównego,
p. o. Dyrektora Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 30,241/23,209.

N° 20.

Распоряженіе о назначеніи, для конвоирования военныхъ дезертировъ, преступниковъ и бродягъ, людей надежныхъ, трезвыхъ, здоровыхъ и хорошаго поведенія.

(30 Октября (11 Ноября) 1844 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Дошло до свѣдѣнія Господина Намѣстника въ Царствѣ, что укрывающіеся конскрипты, военные дезертиры и бродяги, послѣ поимки, во время пересылки къ подлежащимъ начальствамъ или въ суды подѣ стражею, назначаемою мѣстными полицейскими властями, успѣвъ напоить проводниковъ, или другими средствами отклонить ихъ вниманіе, вновь спасаются бѣгствомъ.

На основаніи затѣмъ приказанія по сему предмету Господина Намѣстника отъ 16 (28) Октября текущаго года за N° 5,775, Правительственная Коммисія въ подтвержденіе существующихъ распоряженій, преимущественно же постановленія Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года, которымъ на Войтовъ гминъ и Бургомистровъ городовъ, содержащихъ транспортныя станціи, возложена личная, въ случаѣ упуска препровождаемаго лица, отвѣтственность за употребленіе для препровожденія людей, не заслуживающихъ довѣрія, именно нерадивыхъ, предлагаетъ Губернскому Правленію дать съ своей стороны подвѣдомственнымъ ему мѣстамъ предписаніе: о строгомъ наблюденіи, чтобы для препровожденія бѣглыхъ и бродягъ а также конскриптовъ, назначаема была стража изъ людей трезвыхъ, здоровыхъ и хо-

N° 20.

Rozporządzenie o przeznaczaniu do transportowania dezerterów wojskowych, zbrodniarzy i włóczęgów, ludzi pewnych, trzeźwych, zdrowych i dobrej konduity.

(d. 30 Października (11 Listopada) 1844 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Doszło do wiadomości Namiestnika Królestwa, że ukrywający się spisowi, dezerterzy z wojska i włóczęgi, po ujęciu, w czasie prowadzenia ich transportem do właściwych Władz i Sądów, pod strażą, przez Władze miejscowe policyjne dodawaną, zdoławszy upoić stróżów, lub innemi środkami baczność ich odwrócić, dopuszczają się znowu zbiegostwa.

Na zasadzie więc rozkazu w téj mierze Namiestnika Królestwa z dnia 16 (28) Października r. b., za Nr. 5,775 otrzymanego, Kommissya Rządowa przypominając istniejące w téj mierze urzãdzenia, a mianowicie postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r., którym włożoną jest osobista odpowiedzialność na Wójtów gmin i Burmistrzów miast, utrzymujących stacye transportowe, za użycie do transportu niezaskługujących na zaufanie, jako téż niepilnych stróżów, w razie gdyby puszczenie osoby transportowanej nastąpiło, poleca Rządowi Gubernialnemu ponowić z swéj strony podwładnym Urzędомъ zalecenie, i ściśle dopilnować, aby do transportu zbiegów i włóczęgów, oraz spisowych, przeznaczano straż z ludzi trzeźwych, zdrowych i dobrej konduity, o których mają pewnośc, że się nie dadzą

Przep. o pow. gmin. I.

рошаго поведѣнія, о которыхъ имѣется убѣжденіе, что ихъ не
льзя обмануть или соблазнить какимъ бы то ни было образомъ
во время слѣдованія. Виновныхъ въ неисполненіи сего Вой-
товъ гминъ и Бургомистровъ, Губернское Правленіе не преми-
нетъ подвергать личной отвѣтственности по закону.

Варшава, 30 Октября (11 Ноября) 1844 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій*.

№ 23,661/44,898.

№ 21.

Распоряженіе о томъ, что заготовленіе для финансовыхъ
Казначействъ печатныхъ квитанціонныхъ книгъ для запи-
сыванія транспортнаго сбора, должно быть производимо на
счетъ транспортныхъ суммъ.

(24 Января (5 Февраля) 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По поводу возбужденнаго Августовскимъ Губернскимъ
Правленіемъ, въ представленіи отъ 5 (17) Января сего года, за
№ 2,175/254, вопроса о томъ:

„должно ли заготовленіе для финансовыхъ Казначействъ
квитанціонныхъ книгъ, для записыванія взимаемаго транспорт-
наго сбора, быть производимо на счетъ транспортныхъ суммъ,
или таковыя будутъ высылаемы Правительственною Коммисіею
Финансовъ и Казначейства“?

пodejść, lub uwieść jakimkolwiek sposobem w drodze. Uchy-
biających zaś temu obowiązкови Wójtów gmin, oraz Burmi-
strów, Rząd Gubernialny nie omieszka do prawnej osobistej
odpowiedzialności pociągnąć.

в Варшавіе, дня 30 Паўдзiеiнiкa (11 Лiстопaдa) 1844 r.

в Застѣпствіе Dyrektora Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 23,661/44,898.

№ 21.

Rozporządzenie, że druki na księgi kwitaryuszowe do pobo-
ru opłaty transportowej dla kass skarbowych, winny być
przyspasabiane z funduszu transportowego.

(d. 24 Stycznia (5 Lutego) 1845 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu uczynionego przez Rząd Gubernialny Augusto-
wski w raporcie daty 5 (17) Stycznia r. b. Nr. 2,175/254, za-
pytania:

„czy druki na księgi kwitaryuszowe do poboru opłaty
transportowej dla kass skarbowych, winny być przyspasabiane
na rachunek funduszów transportowych, lub też takowe przez
Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu nadesłane będą?“

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ даетъ знать Губернскимъ Правленіямъ, что, такъ какъ, согласно постановленію Совѣта Управленія Царства отъ 10 (22) Іюня прошлаго 1844 года, за № 14,768, доходъ отъ транспортного сбора, включенный въ текущемъ году въ бюджетную роспись Царства, не имѣетъ свойства казенныхъ суммъ, ибо, въ случаѣ неизрасходованія онаго до конца года на пересылку бѣглыхъ и бродягъ, сборъ этотъ не можетъ быть причисляемъ къ сбереженіямъ Казны, а долженъ быть переводимъ съ одного года на другой и употребляемъ на уменьшеніе транспортныхъ сборовъ, и какъ такимъ образомъ Казна Царства, не получая отъ транспортного сбора никакой пользы, не обязана доставлять требующихся для веденія отчетности по транспортному сбору печатныхъ книгъ, то изъ сего слѣдуетъ, что означенныя квитанціонныя печатныя книги для финансовыхъ Казначействъ должны быть заготавливаемы на счетъ транспортныхъ суммъ, тѣмъ болѣе, что потребное на сей предметъ количество денегъ определено въ смѣтѣ расходовъ, относящихся къ транспортнымъ суммамъ, утвержденной Правительственною Коммисією на 1845 годъ, а именно въ III-й главѣ сей смѣты.

Варшава, 24. Января (5 Февраля) 1845 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій.*

№ 2,568/1,200.

Kommissya Rządowa objaśnia Rządy Gubernialne, że gdy wedle decyzji Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca r. z. Nr. 14,768, dochód z składki transportowej na budżecie ogólnym Królestwa w roku bieżącym pomieszczony, jest warunkowym względem funduszków Skarbu; albowiem, o ile na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów użyty nie będzie, z końcem roku nie może być odpisywany na oszczędność Skarbu, lecz z roku na rok ma przechodzić, i służyć na zmniejszenie składek transportowych; i gdy tym sposobem Skarb Królestwa, jako żadnych korzyści z dochodu opłat transportowych nie odnoszący, do dostarczania druków na rzecz służby transportowej zobowiązany być nie może; z tego przeto wypływa, iż wzmiankowane druki kwitaryuszowe dla kass skarbowych, z funduszków transportowych przyspasabiane być winny, tém bardziej, że na ten cel w etacie płatniczym funduszków transportowych na rok 1845-ty, przez Kommissję Rządową potwierdzonym, odpowiednia kwota, mianowicie w tytule III-m, zamieszczoną została.

w Warszawie, dnia 24 Stycznia (5 Lutego) 1845 r.

Za Dyrektora Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Skowronski.*

Nr. 2,568/1,200.

N° 22.

Распоряжение о томъ, чтобы духовныя лица римско-католическаго исповѣданія пересылаемы были отъ одной станціи въ другую, не пѣшкомъ, а на подводахъ.

(31 Іюля (12 Августа) 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По точному смыслу дѣйствующихъ узаконеній относительно транспортной повинности и расходовапія взимаемаго на этотъ предметъ сбора, духовныя лица римско-католическаго исповѣданія, въ случаѣ надобности въ пересылкѣ ихъ посредствомъ транспортныхъ станцій, были препровождаемы наравнѣ съ прочими лицами пѣшкомъ, исключая больныхъ, кои пересылались на подводахъ, за уплатою по 15 коп. сер. за одну милю.

Нынѣ Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія, отзывомъ отъ 3 (15) Іюля 1845 года, за N° 24,728, увѣдомилъ Правительственную Коммисію: что Господишъ Намѣстникъ въ Царствѣ, входя въ основательность сдѣланныхъ административными и духовными властями представленій о томъ, чтобы, въ видахъ соблюденія благопристойности и уваженія къ религіи, духовныя лица, подлежащія отправленію посредствомъ транспортныхъ стан-

(*) Настоящее распоряженіе сообщено вмѣстѣ съ симъ Оберъ-Полицеймейстеру города Варшавы.

N° 22.

Rozporządzenie, zalecające transportowanie duchownych rzymsko-katolickich nie pieszo ale podwodami, od stacyi do stacyi.

(d. 31 Lipca (12 Sierpnia) 1845 r.)

do
Rządów Gubernialnych (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W ścisłym znaczeniu przepisów, obowiązujących co do służby transportowej i szafunku funduszów ze składek na przedmiot ten uiszczanych, ile razy zachodziła potrzeba wysyłania na transport duchownych rzymsko-katolickiego wyznania, ci w równi z innymi transportowanymi, pieszo odbywać musieli podróże, wyjąwszy tylko przypadki słabości, pozbawiającej transportowanego sił do pieszej podróży, w których przesyłani byli na podwodzie, za opłatą po kopiejek 15 na milę.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnój odezwał z dnia 3 (15) Lipca 1845 roku Nr. 24,728, zawiadomił Kommissyę Rządową, że Książę Namiestnik Królestwa, wchodząc w słuszość czynionych przez Władze administracyjne i duchowne przełożeń, aby, ze względu na przyzwoitość i szacunek ku religii, osoby tego stanu, wysyłane na transport, na podwodach a nie pieszo, od stacyi do stacyi były transportowane,

(*) Rozporządzenie to zakommunikowane zostało jednocześnie i Ober-Policmajstrowi miasta Warszawy.

цій, были пересылаемы на подводахъ,—приказать извоили: лицъ духовнаго званія, носящихъ соотвѣтственное и приличное своему сану платье и имѣющихъ при себѣ доказательство на священство, или представляющихъ достовѣрное поручительство о томъ, что они дѣйствительно суть духовными, къ іерархіи римско-католической церкви принадлежащими, въ видахъ сохраненія приличія, отправлять по вѣсьмъ станціямъ не пѣшкомъ, но на подводахъ, съ уплатою изъ транспортныхъ суммъ по 15 коп. сер. за одну милю.

Посему Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію сдѣлать немедленно къ исполненію изъясненнаго приказанія Его Сіятельства надлежащее распоряженіе и строго наблюдать, дабы впредь, по надлежащемъ, въ сообразность упомянутыхъ указаній, удостовѣреній, что духовныя лица, имѣютъ право на совершеніе пути на подводахъ, они были отправляемы не иначе, какъ на таковыхъ во все время ихъ пересылки.

Варшава, 31 Іюля (12 Августа) 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бадени.*

№ 29,544/15,502.

wyrzec raczył: iżby duchowni, noszący właściwą i przyzwoitą swemu stanowi suknię, posiadający przy sobie dowody na kapłaństwo, lub wiarogodne zaręczenia, że są istotnie duchownymi, do hierarchii kościoła katolickiego należącymi, ze względu na przyzwoitość, wysyłani byli nie pieszo, lecz na furmance, od stacyi do stacyi, za opłatą z funduszu transportowego po kopiejek 15 na milę.

Kommissya Rządowa poleca przeto Rządowi Gubernialnemu wydać niezwłocznie stosowne, gdzie wypada, rozporządzenia, dla zapewnienia skutku wyżej przywiedzonej Jego Książęcej Mości decyzyi, i bacznie na przyszłość przestrzegać, aby, po przekonaniu się, że duchowny, na transport wysyłany, do odbywania podróży na furmance, podług cech powyżej wskazanych, ma prawo, tenże, z każdej stacyi, przez cały ciąg transportu, nie inaczej był wysyłany, jak na podwodzie.

w Warszawie, dnia 31 Lipca (12 Sierpnia) 1845 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Badeni.*

Nr. 29,544/15,502.

N° 23.

Распоряжение о томъ, въ какихъ случаяхъ и какіе именно документы должны оправдывать назначеніе подводъ и увеличеніе стражи для пересылки арестантовъ.

(11 (23) Января 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно существующимъ узаконеніямъ, не только первыя распоряжающіяся объ отправленіи арестантовъ станціи, но и слѣдующія, чрезъ которыя производится пересылка ихъ къ мѣсту своего назначенія, обязаны при отчетахъ представлять слѣдующіе документы:

- a) медицинскія свидѣтельства,
- b) протоколярныя показанія двухъ изъ мѣстныхъ жителей свидѣтелей,

въ оправданіе необходимости назначенія подводъ, въ случаѣ внезапной и сильной болѣзни, или совершеннаго увѣчья бродягъ, а равно увеличенія пѣшей стражи, въ случаѣ важности преступленія и сильнаго тѣлосложенія препровождаемаго арестанта.

Такъ какъ составленіе на всѣхъ транспортныхъ станціяхъ медицинскихъ свидѣтельствъ или протоколярныхъ показаній можетъ замедлять препровожденіе отправляемыхъ лицъ, то Правительственная Коммисія, по представленію Радомскаго Губернскаго Правленія отъ 26 Марта (7 Апрѣля) 1845 г., за N° 30,393,

N° 23.

Rozporządzenie wskazujące, w jakich razach i jakie dowody usprawiedliwiać powinny potrzebę dodania podwód i zwiększenia straży, dla transportowanych aresztantów.

(d. 11 (23) Stycznia 1846 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Według dotychczasowych urządzeń, nietylko pierwsze stacye, transporta zarządzające, ale nawet i stacye następne, przez które włóczęgi do miejsca swego przeznaczenia przechodzą, obowiązane są składać przy rachunkach dowody, jako to:

- a) świadectwa Lekarzy,
- b) wywody słowne, sporządzane z dwóch obywateli świadków,

a to celem usprawiedliwienia potrzeby dodania podwód w przypadku nagłej i mocnej słabości, lub zupełnego kalectwa włóczęgów, jakoteż zwiększenia straży pieszej, w razie ważności przestępstw i silnej budowy ciała zbrodniarzy.

Ponieważ sporządzanie na wszystkich stacyach transportowych świadectw Lekarzy lub wywodów słownych, może utrudzać pośpiech w ekspedycji osób transportem prowadzonych; przeto Kommissya Rządowa, na wniosek Rządu Gubernialnego Radomskiego, w raporcie daty 26 Marca (7 Kwietnia) 1845 r.

постановляетъ: что составленіе протоколярныхъ показаній и выдача медицинскихъ свидѣтельствъ, относятся только къ первымъ наряжающимъ отправленіе станціямъ, во всѣхъ же прочихъ по пути слѣдованія станціяхъ, вмѣсто составленія вышеозначенныхъ документовъ, въ выдаваемыхъ Бургомистрами городовъ или Войтами гминъ квитанціяхъ о благополучномъ доставленіи лицъ, должно отмѣчать со всею точностію, какой первою станціею указанъ въ транспортномъ листѣ порядокъ пересылки, то есть посредствомъ ли подводъ, или пѣшкомъ, и сколько употреблено къ сему проводниковъ.

Но правило это не относится къ случаямъ, когда во время пути представится крайняя необходимость назначенія подводъ, или увеличенія числа проводниковъ; въ такихъ случаяхъ станція, по распоряженію коей назначается подвода или увеличивается стража, обязана оправдать сію необходимость, какъ выше сказано, протоколярнымъ показаніемъ свидѣтелей или медицинскимъ свидѣтельствомъ, при чемъ эти документы должны быть приобщаемы къ транспортнымъ листамъ первой нарядившей отправленіе станціи.

О таковомъ постановленіи Правительственной Коммисіи Губернское Правленіе обязано увѣдомить всѣ безъ исключенія транспортныя станціи, предваривъ оныя, что, для предохраненія транспортныхъ суммъ отъ лишнихъ расходовъ на назначеніе подводъ и увеличеніе проводниковъ сверхъ опредѣленнаго правилами числа, какъ это случалось въ прежніе годы, каждая станція, наряжающая отправленіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, обязана сперва со всею тщательностію удостовѣриться въ дѣйствительной необходимости назначенія подводъ или увеличенія проводниковъ сверхъ опредѣленнаго правилами числа, и затѣмъ уже сдѣлать, на основаніи вышеуказанныхъ въ пунктахъ *a* и *b* документовъ, соотвѣтственное распоряженіе; въ противномъ случаѣ, независимо отъ обращенія на нее излишнихъ расходовъ, какія могутъ произойти на всѣхъ станціяхъ отъ не-

Nr. 30,393 przełożony, stanowi: że formowanie wywodów słownych i udział świadectw lekarskich, o których wyżej nadmieniono, ma mieć miejsce na pierwszych stacyach, transporta zarządzających, do następnych; w miejsce zaś formowania powyżej wyszczególnionych dowodów, tylko w rewersach, z odstawy osób transportowanych, przez Burmistrzów miast i Wójtów gmin, stacye utrzymujących, udzielanych, domieszczać być ma wyraźna wzmianka, w jaki sposób transport kartami drożnemi na pierwszych stacyach został wskazany, to jest, czy podwodą lub pieszo, i pod dozorem ilu stróży.

Zarządzenie powyższe nie dotyczy okoliczności, gdy w ciągu transportu zasłaby potrzeba dania podwoły, lub większej liczby stróży; w razie bowiem tym, stacya podwołę dająca, lub straż zwiększająca, wywodem albo świadectwem Lekarza konieczność tego usprawiedliwić ma, które to annexa do kart drożnych, przez pierwsze stacye transporta zarządzające wydanych, dołączane być winny.

O niniejszej decyzji Kommissyi Rządowej, Rząd Gubernialny wszystkie bez wyjątku stacye transportowe uprzedzić winien, z tém ostrzeżeniem, iż dla ochrony funduszów transportowych od niepotrzebnych wydatków, na dowolne dodawanie podwól i straży nad przepis, jak to zdarzało się w latach upłynionych, każda stacya, transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów zarządzająca, rzeczywistą potrzebę dodania podwól lub zwiększenia straży nad przepis najściślej zbadać powinna, a po przekonaniu się o jej nieodzowności, dopiero stosowny transport, na zasadzie dowodów wyżej ad *a* i *b* wyszczególnionych, zarządzić jest obowiązana; tudzież, że w razie okazania się nierzetelności, nietylko wydatki przez nieprawne dodanie podwól i zwiększenie straży pieszej, nad przepis dopełnione, i przez wszystkie dalsze stacye transportowe ponieść

законнаго назначенія подводъ или увеличенія стражи, чиновникъ, допустившій таковое отступленіе отъ правилъ, будетъ подвергнутъ еще взысканію.

Варшава, 11 (23) Января 1846 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 53,402/26,837.

№ 24.

Распоряженіе о томъ, что штрафы, налагаемые за неподачу гминами объявленій о томъ, какимъ порядкомъ онѣ соглашаются исполнять транспортную повинность, причисляются къ транспортнымъ суммамъ; штрафы же, взыскиваемые съ надзирателей станцій и сторожей за неисправности по службѣ, должны поступать въ Казну Царства.

(26 Августа (7 Сентября) 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По случаю внесенія въ 1845 г. въ общую бюджетную роспись Царства сбора, вносимаго жителями Царства на расходы по пересылкѣ преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, возбужденъ нынѣ вопросъ: въ пользу какихъ суммъ, то есть транспортныхъ ли, или казенныхъ, должны быть взыскиваемы и записываемы на приходъ по кассовымъ книгамъ, налагаемые по силѣ поста-

сіе могаче, na defekt jěj, po dopełnionym obrachunku, zasądzone zostaną, ale nadto, urzędnik uchybienia pod tym względem dopuszczający się, skarcony zostanie.

w Warszawie, dnia 11 (23) Stycznia 1846 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 53,402/26,837.

№ 24.

Rozporządzenie objaśniające, że kary wymierzane za niepodanie deklaracji przez gminy o sposobie odbycia posługi transportowej, pobierane być mają na rzecz funduszów transportowych, kary zaś na dozorców stacyjnych i stróżów, za dopuszczane uchybienia w służbie, wpływać mają na rzecz Skarbu Królestwa.

(d. 26 Sierpnia (7 Września) 1846 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Skutkiem przejścia w roku 1845 na budżet ogólny skarbowy Królestwa opłaty, uiszczanej przez mieszkańców na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, wynikła kwestya obciążenia, na rzecz jakich funduszów, to jest: czy transportowych, lub też skarbowych pobierane i w księgach kassowych perceptowane być winny, wymierzane, z mocy postanowienia

новления Князя Намѣстника Царства отъ 27 Мая 1823 года штрафы, а именно:

1) на гмины, обязанныя транспортною повинностью, въ случаѣ неподачи ими объявленій о томъ, намѣрены ли онѣ исполнять сію повинность натурою или деньгами, каковыя штрафы равняются двойной транспортной за каждый день платѣ;

2) на Станціонныхъ Начальниковъ, каковыми суть Бургомистры городовъ или Войты гминъ, и на проводниковъ, употребленныхъ для препровожденія бродягъ, за отступленія во время препровожденія отъ постановленныхъ правилъ.

Первые изъ сихъ штрафовъ, по свойству оныхъ и согласно ст. 2 и 10-й означеннаго постановленія, какъ взыскиваемые съ жителей, обязанныхъ транспортною повинностью, составляютъ источникъ суммъ, опредѣленныхъ на плату сторожамъ, употребленнымъ для караула препровождаемыхъ лицъ и на продовольствіе арестантовъ; послѣдніе же, какъ штрафы административные, налагаемые за неисправности по службѣ и называемые въ упомянутомъ постановленіи дисциплинарными взысканіями, составляютъ, въ сообразность общихъ узаконеній, доходъ Казны, опредѣленный бюджетомъ; посему Правительственная Коммисія, согласно съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, изложеннымъ въ отзывѣ ея отъ 3 (15) Іюля сего года, за № 48,825, опредѣлила: первые изъ означенныхъ штрафовъ причислять къ транспортнымъ, а послѣдніе къ общимъ казеннымъ суммамъ, и записывать ихъ сообразно тому на приходъ по кассовымъ книгамъ.

Варшава, 26 Августа (7 Сентября) 1846 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 34,028/18,395.

Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 roku, kary, mianowicie:

1) na gminy, obowiązane do transportu osób przyaresztowanych, w razie niepodania deklaracyi, czy posługę transportową pragną dopełnić w naturze, lub wnieść odpowiednią opłatę; które to kary wyrównywają podwójnej opłacie transportowej za każdy dzień;

2) na dozorców stacyjnych, którymi są Burmistrze miast, lub Wójci gmin, i na ludzi czyli stróżów, użytych do transportu włóczęgów, za popełnione przy transporcie uchybienia przeciw przepisom.

Pierwsze kary, z natury swojej i stosownie do art. 2 i 10-go powołanego postanowienia, jako pobierane od mieszkańców obowiązanych do transportu osób przytrzymanych, stanowią źródło dochodowe funduszów, przeznaczonych na zapłatę dla stróżów, użytych do straży osób transportowanych, i na żywienie aresztantów; zaś kary z kategorii drugiej, jako właściwie administracyjne, za uchybienia w służbie wymierzone, i w postanowieniu wyżej powołanem porządkowemi zwane, w myśl ogólnych przepisów, stanowić winny wpływy skarbowe, budżetem zamierzone, na których wydatki Skarbu Królestwa są oparte; Kommissya Rządowa przeto, zgodnie ze zdaniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w odezwie daty 3 (15) Lipca b. r. Nr. 48,825, w tym przedmiocie objawionem, postanowiła: aby kary ad 1-m wymienione, na rzecz funduszów transportowych, zaś ad 2-m na rzecz Skarbu pobierane, i w księgach kassowych perceptowane były.

w Warszawie, dnia 26 Sierpnia (7 Września) 1846 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Badeni*.

Nr. 34,028/18,395.

N° 25.

Распоряжение о томъ, что, при препровождении по одному и тому же транспортному листу еврея съ христианиномъ, отправление ихъ въ шабашные и праздничные еврейскіе дни не должно быть приостанавливаемо.

(6 (18) Ноября 1846 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ разрѣшеніе недоумѣнія, изложеннаго въ рапортѣ Губернскаго Правленія отъ 11 (23) Октября сего года, за N° 79,790/10,243, о томъ, кто обязанъ доставлять продовольствіе арестанту христианину, въ случаѣ когда онъ, бывъ обвиняемъ по одному и тому же съ евреемъ дѣлу, препровождается къ подлежащей судебной власти при одномъ съ симъ послѣднимъ транспортномъ листѣ, и когда отправление, согласно предписанію Правительственной Коммисіи отъ 12 (24) Августа сего года, за N° 22,705/43,439, можетъ быть приостановлено въ шабашные и праздничные еврейскіе дни, при заявленіи Божничнымъ Дозоромъ, или еврейскою гминою, готовности продовольствовать въ сіи дни своего единовѣрца,—Правительственная Коммисія даетъ знать, что въ каждомъ случаѣ, когда нельзя

(*) Распоряженіе это сообщено всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

N° 25.

Rozporządzenie wskazujące, że gdy żyd z chrześcianinem przesyłani są za jedną kartą drożną, wtedy dni szabasów i świąt żydowskich transportu nie wstrzymują.

(d. 6 (18) Listopada 1846 r.)

do
Rządu Gubernialnego Warszawskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W rozwiązaniu przedstawionéj w raporcie Rządu Gubernialnego z dnia 11 (23) Października r. b. Nr. 79,790/10,243, kwestyi: kto jest obowiązany dostarczać żywność dla aresztanta wyznania chrześcijańskiego, gdy ten będąc obwinionym w jednéj i téj saméj sprawie z żydem, przesyłany jest do właściwej Władzy sądowej przy jednéj karcie drożnej, i transport, na mocy rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 12 (24) Sierpnia r. b. Nr. 22,705/43,439, w dni szabasów i świąt żydowskich wstrzymany być może, jeżeli Dozór bóżniczny, lub gmina żydowska oświadczy się z gotowością żywienia przez też dni transportowanego współwyznawcę swojego? Kommissya Rządowa oświadcza, iż w każdym razie, gdy nie można uniknąć przesyłania żyda z chrześcijaninem przy jednéj karcie dro-

(*) Rozporządzenie to było zakommunikowane i innym Rządom Gubernialnym.

избѣгнуть пересылки еврея съ христіаниномъ при одномъ транспортномъ листѣ, отправленіе въ шабашные и праздничные еврейскіе дни не можетъ и не должно быть приостанавливаемо.

Варшава, 6 (18) Ноября 1846 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 50,126/27,302.

№ 26.

Распоряженіе о болѣе строгомъ наблюденіи, чтобы препровождаемымъ посредствомъ транспортныхъ станцій лицамъ были даваемы на оныхъ свѣжая постель и бѣлье, при снабженіи ихъ деньгами на продовольствіе, а равно, чтобы, въ случаѣ надобности, были построены рубахи для главныхъ по крайней мѣрѣ транспортныхъ станцій.

(10 (22) Апрѣля 1847 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Согласно получаемымъ отъ тюремныхъ начальствъ донесеніямъ, арестанты, доставляемые въ тюрьмы посредствомъ транспортныхъ станцій подвергаются обыкновенно болѣзнямъ и значительной смертности, по причинѣ того, что, на транспортныхъ станціяхъ и въ полицейскихъ арестахъ, препровождаемые не только не получаютъ постели и не перемѣняютъ по нѣскольку

знѣй, транспорта в дни szabasów i świąt żydowskich zatrzymywane być nie mogą i nie powinny.

в Варшавіе, дня 6 (18) Listopada 1846 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Badeni*.

Nr. 50,126/27,302.

№ 26.

Rozporządzenie, zalecające baczniejsze przestrzeganie, aby po stacyach transportowych transportowani otrzymywali świeże pośłania, bieliznę i fundusz na żywność, oraz w razie potrzeby, dopełnianie sprawunku koszul, dla główniejszych przynajmniej stacyj transportowych.

(d. 10 (22) Kwietnia 1847 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Podług odbieranych od Władz więziennych rapportów, aresztanci z transportu do więzień przybywający, podlegają zazwyczaj chorobom i znacznej śmiertelności, z powodu, iż po stacyach transportowych i aresztach policyjnych, transportowani nie tylko nie otrzymują pośłania i zmiany bielizny przez

недѣль бѣлья, но даже и по нѣскольку дней не выдаются имъ деньги на продовольствіе.

Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію войти въ самое строгое разсмотрѣніе причинъ таковой небрежности, и гдѣ бы въ этомъ отношеніи были замѣчены со стороны станціонныхъ Начальниковъ упущенія, подвергать виновныхъ примѣрному взысканію, поручивъ ближайшимъ начальствамъ транспортныхъ станцій, имѣть на будущее время болѣе бдительное за этимъ наблюденіе; если бы же на которой либо станціи оказался недостатокъ въ нужномъ для препровождаемыхъ лицъ платьѣ, и еслибы Губернское Правленіе, по надлежащемъ обсужденіи дѣла, признало нужнымъ построить рубахи для главныхъ по крайнѣй мѣрѣ станцій, въ такомъ случаѣ должна быть составлена и представлена въ Правительственную Коммисію на зависящее распоряженіе подробная вѣдомость необходимымъ вещамъ.

Варшава, 10 (22) Апрѣля 1847 года

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 4,164/5,778.

kilka tygodni, ale nawet i po kilka dni żadnego na żywność funduszu.

W skutek tego, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu wejść w jaknajściślejsze rozpoznanie przyczyn takowego zaniedbania, gdzieby w tym względzie dostrzeżone zostały jakowe ze strony dozorców stacyjnych uchybienia, winnych przykładnie ukarać i nadal większą bacność Władz zwierzchnich na ten przedmiot zwrócić; gdzieby zaś na któręj stacyi dawał się czuć brak efektów ubiorczych dla transportowanych, i gdyby Rząd Gubernialny, po dojrzałym zbadaniu rzeczy, uznawał potrzebę sprawunku koszul, dla główniejszych przynajmniej stacyj, w takim razie sporządzonym być winien wykaz szczegółowy potrzebnych nieodzownie efektów i do decyzji Kommissyi Rządowej przedstawiony.

w Warszawie, dnia 10 (22) Kwietnia 1847 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 4,164/5,778.

№ 27.

Объ освобожденіи горныхъ казенныхъ домовъ отъ
вноса транспортнаго сбора.

(16 (28) Августа 1847 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе возбужденнаго нѣкоторыми Губернскими Правленіями вопроса о томъ, подлежатъ ли дома горнаго вѣдомства освобожденію отъ платежа транспортнаго сбора, — Правительственная Коммисія, согласно съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, изложеннымъ въ отзывѣ ея отъ 26 Іюня (8 Іюля) сего года, за № 6,229, даетъ знать: что, какъ, согласно § 27-му инструкции Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ о транспортной повинности, изданной 16 (28) Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, освобождаются отъ платежа транспортнаго сбора дома: почтовые, казенные, общественныхъ кассъ, магазиновъ, казенныхъ складовъ, частные дома, занятые военнымъ вѣдомствомъ безъ вознагражденія владѣльцевъ, а равно дома богоугодныхъ заведеній, то само собою разумѣется, что и дома, состоящіе въ завѣдываніи Горнаго вѣдомства, должны быть, какъ казенная собственность, освобождены отъ сбора на препровожденіе бѣглыхъ и бродягъ.

Посему Губернское Правленіе обязано распорядиться о составленіи, на основаніи кассовыхъ книгъ, расчета сего сбора, числящагося въ недоимку на горныхъ казенныхъ домахъ по 1 Января 1848 года, и таковой, вмѣстѣ съ подробною вѣдомостью симъ домамъ, представить въ Правительственную Коммисію

№ 27.

Rozporządzenie, względem uwolnienia domów górnictwa
rządowego od składki transportowej.

(d. 16 (28) Sierpnia 1847 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na zapytanie, przez niektóre Rządy Gubernialne uczynione, czy domy górnicze uwolnione być winny od opłaty transportowej? Kommissya Rządowa, zgodnie z opinią Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, wynurzona w odezwie jej d. 26 Czerwca (8 Lipca) b. r. Nr. 6,229, oświadcza: gdy według § 27-go instrukcyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych o posłudze transportowej, pod dniem 16 (28) Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811 wydanęj, do opłaty transportowej nie kwalifikują się: domy pocztowe, skarbowe, kass publicznych, magazynów, składów rządowych i domy na użytek wojskowy, bez wynagrodzenia właściciela użyte, i na ostatek szpitale; rozumie się przeto, że i domy, pod zawiadywaniem Wydziału Górnictwa zostające, jako własnością Skarbu będące, od opłaty składki na transport zbiegów i włóczęgów wolne być winny.

Wypada więc, aby Rząd Gubernialny kazał sporządzić kassowe likwidacye składki transportowej, na rządowych domach górniczych po koniec roku 1847 zalegać mogącej, i takowe Kommissyi Rządowej przedstawić, wraz z wykazem szczegółowym takowych domów, dla pozyskania upoważnienia do

для испрошенія разрѣшенія на сложеніе со счетовъ по кассовымъ книгамъ означеннаго сбора, на сколько таковой не былъ доннынѣ внесенъ.

Варшава, 16 (28) Августа 1847 года.

За Предсѣдательствующаго Главнаго Директора,
Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бруевичъ*.

№ 33,098/18,360.

№ 28.

Распоряженіе объ учрежденіи постоянной стражи для караула бродягъ, отправляемыхъ на ночлеги въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ въ полицейскіе аресты, а равно о помѣщеніи тѣхъ же бродягъ на ночлеги по менѣе значительнымъ городамъ въ частныхъ домахъ, за надлежащимъ вознагражденіемъ.

(7 (19) Апрѣля 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Разсмотрѣвъ окончательно проектъ новыхъ правилъ о транспортной повинности, Правительственная Коммисія предписываетъ слѣдующее:

По силѣ дѣйствующихъ доннынѣ распоряженій Правительственной Коммисіи, препровождаемыя посредствомъ транспорт-

одписанія въ книгахъ кассовыхъ на убытокъ składki powołanej, o tyle, o ile składka ta dotąd pobraną nie została.

в Варшавѣ, дня 16 (28) Сierpnia 1847 r.

Zastępujący Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Bruciewicz*.

Nr. 33,098/18,360.

№ 28.

Rozporządzenie, co do ustanowienia stałych stróżów do pilnowania włóczęgów transportowanych, na noc do aresztów policyjnych w miastach gubernialnych i powiatowych odsyłanych, i o lokowaniu tychże włóczęgów na noc w miastach mniejszych w domach prywatnych, za wynagrodzeniem.

(d. 7 (19) Kwietnia 1848 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rozpoznawszy ostatecznie projekt nowego urządzenia posługi transportowej, Kommissya Rządowa oświadcza co następuje:

Z mocy rozporządzeń Kommissyi Rządowej, dotąd będących w wykonaniu, — osoby transportem prowadzone, miesz-

ныхъ станцій лица были заключаемы на ночлеги въ detenціонные аресты, содержимые въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ на счетъ тюремныхъ суммъ, и посему въ этихъ городахъ не было назначаемо особой ночной стражи для караула бродягъ, а равно по сей же причинѣ не встрѣчалось надобности ассигновать изъ транспортной суммы расходовъ на поставку для сихъ бродягъ отопленія, освѣщенія и соломы.

Въ тѣхъ же городахъ, гдѣ нѣтъ уѣздныхъ или окружныхъ Судовъ, и гдѣ посему не имѣется и detenціонныхъ арестовъ, или по деревнямъ, въ коихъ транспортныя станціи учреждены по необходимости, арестанты гражданскаго вѣдомства, на основаніи § 22-го инструкции Правительственной Коммисіи отъ 16 (28) Іюля 1823 года, за № 1,871/2,562, помѣщаются въ частныхъ домахъ, отапливаемыхъ и освѣщаемыхъ на счетъ тѣхъ хозяевъ, кои ихъ караулятъ за уплатою по 15 коп. сер. за ночь.

Нынѣ же, вслѣдствіе сдѣланнаго Правительственною Коммисіею Юстиціи, по соглашенію съ Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, распоряженія, бродяги въ detenціонныхъ арестахъ на ночлеги помѣщаются быть не могутъ, и посему встрѣчается вопросъ, гдѣ и какимъ образомъ пересылаемые бродяги, то есть тѣ именно, кои прежде были содержимы въ detenціонныхъ арестахъ, должны быть нынѣ помѣщаемы на ночлегъ?

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, по разсмотрѣніи сдѣланныхъ по сему предмету всѣми Губернскими Правленіями представленій, нашла:

что предполагаемый нѣкоторыми Правленіями наемъ квартиръ для помѣщенія въ нихъ препровождаемыхъ лицъ, оказывается не только излишнимъ, въ особенности по тѣмъ станціямъ, чрезъ которыя проходятъ бродяги въ небольшомъ числѣ, но вообще повлекъ бы за собою значительные расходы, вызывающіе увеличеніе транспортнаго сбора; посему, во избѣжаніе таковыхъ расходовъ, Правительственная Коммисія предписываетъ слѣдующее:

1) препровождаемыхъ бродягъ отправлять на ночлегъ въ полицейскіе аресты, находящіеся въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ;

чzone były na noc w aresztach detencyjnych, które z funduszów więziennych w miastach powiatowych i gubernialnych są utrzymywane, i z tego powodu w miastach tych nie przeznaczono oddzielnej straży do pilnowania włóczęgów. w czasie noclegów, ani też nie zachodziła potrzeba likwidowania do funduszów transportowych kosztu dostawy opału, światła i słomy dla tychże włóczęgów.

W miastach zaś, gdzie Sądy powiatowe lub okręgowe nie istnieją, i gdzie zatem areszta nie są urządzone, lub we wsiach, gdzie stacye transportowe z koniecznej potrzeby ustanowione zostały, aresztanci cywilni, z mocy § 22-go instrukcyi Komisyyi Rządowej z daty 16 (28) Lipca 1823 roku Nr. 1,871/2,562, mieszczeni bywają w domach prywatnych, opalanych i oświetlanych kosztem tych właścicieli, przez których są strzeżeni, za opłatą po kop. 15 za jedną noc.

Obecnie, skutkiem wydanego przez Kommissyę Rządową Sprawiedliwości, za zniesieniem się z Kommissyą Spraw Wewnętrznych i Duchownych rozporządzenia, włóczęgi w aresztach detencyjnych na noc nie mogą być mieszczeni, a w takim stanie rzeczy zachodzi kwestya, gdzie i w jaki sposób włóczęgi transportem prowadzeni, to jest tacy, którzy niegdyś w aresztach detencyjnych byli mieszczeni na nocleg, lokowani być mogą?

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, po rozpoznaniu wniosków w powyższym przedmiocie przez wszystkie Rządy Gubernialne złożonych, uznała:

że proponowany przez niektóre Rządy najem lokarów do mieszczenia w nich osób transportem prowadzonych, jest nie tylko zbyteczny, a szczególniej na tych stacyach, przez które mała liczba włóczęgów przechodzi, ale nadto w ogólności wywołałby znakomite wydatki, podwyższenie składki transportowej za sobą pociągające; dla uniknienia których, wydaje następujące rozporządzenie:

1) włóczęgów transportowanych odsyłać na noc do aresztów policyjnych, po miastach gubernialnych i powiatowych znajdujących się;

2) симъ разрѣшаетъ Н Губернскому Правленію: для караула бродягъ, въ упомянутые аресты заключаемыхъ, установить, по своему усмотрѣнію, по одному или по два постоянныхъ сторожей, съ жалованьемъ для каждаго изъ транспортныхъ суммъ по 37 руб. 50 коп. сер. въ годъ;

3) отопленіе, освѣщеніе и соломѣ для этихъ бродягъ отпускать соразмѣрно количеству, определенному инструкціею для тюремныхъ заведеній при Судахъ Полиціи Простой, а именно:

- a) по 15 фунтовъ соломы на 16 дней для каждаго бродяги;
- b) на отопленіе одной въ зимнее время печки по 4 бревна или полѣна, длиною $1\frac{1}{2}$ локтя, а шириною 4 дюйма;
- c) двѣ литыя свѣчи на каждую ночь въ зимнее время, а лѣтомъ по одной; расходъ на сіи предметы исчислять по мѣстнымъ торговымъ цѣнамъ.

4) Въ другихъ же менѣ значительныхъ городахъ, гдѣ, по малому числу бродягъ, плата постояннымъ сторожамъ могла бы превышать производимые нынѣ на ночную стражу расходы, отправлять бродягъ на ночлеги въ частные дома, отопляемые и освѣщаемые на счетъ тѣхъ хозяевъ, на коихъ лежитъ обязанность караулить пересылаемыхъ лицъ, уплачивая имъ по 15 коп. сер. за каждую ночь.

Варшава, 7 (19) Апрѣля 1848 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) *Стороженко*.

№ 59,453/32,695.

2) niniejszém upoważnia Rząd Gubernialny N, do ustanowienia po dwóch lub po jednym, według jego uznania, stałych dozorców do pilnowania włóczęgów, w powyższych aresztach mieszczonych, z płacą roczną dla każdego po rsr. 37 kop. 50, z funduszków transportowych uiszczać się mającą;

3) na potrzebę tychże włóczęgów opał, światło i słomę, dawać w stosunku oznaczonym instrukcją dla więzień przy Sądach Policji Prostej przepisaną, a mianowicie:

- a) piętnaście funtów słomy na dni 16 dla jednego włóczęgi;
- b) cztery szczapy, czyli łupy drzewa, $1\frac{1}{2}$ łokcia długie, a 4 cale szerokie, na ogrzanie jednego pieca w czasie zimowym;
- c) dwie świece rurkowe na noc w porze zimowej, a jedną świecę w czasie lata; koszt których to artykułów obliczony być ma podług miejscowych cen targowych.

4) W innych pomniejszych miastach, gdzie skutkiem małej ilości włóczęgów, ustanowienie stałych dozorców płatnych przewyższaćby mogło dotychczasowe wydatki, na straż nocną czynione, odsyłać włóczęgów na nocleg do domów prywatnych, opalanych i oświetlanych kosztem tych właścicieli, przez których są strzeżeni, za opłatą po kop. sr. 15 za jedną noc.

w Warszawie, dnia 7 (19) Kwietnia 1848 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) *Storożenko*.

Nr. 59,453/32,695.

N° 29.

Распоряженіе о томъ, что гмины обязаны давать бесплатно подводы для чиновниковъ, командируемыхъ для освидѣтельствванія умершихъ во время препровожденія бродягъ.

(11 (23) Февраля 1849 года.)

Радомскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Губернское Правленіе, отъ 18 (30) Ноября прошлаго года, вошло съ представленіемъ объ отнесеніи на счетъ транспортныхъ суммъ расхода на наемъ подводъ для чиновниковъ, командированныхъ для освидѣтельствванія умершихъ во время препровожденія бродягъ.

Въ разрѣшеніе сего представленія, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что такъ, какъ, въ случаѣ надобности съѣзда на мѣсто происшествія чиновниковъ Суда Полиціи Простой и врачей для произведенія вскрытія мертвыхъ тѣлъ, изслѣдованія обстоятельствъ, сопровождавшихъ смерть, и вообще во всѣхъ прочихъ случаяхъ, уголовными законами предусмотрѣнныхъ, гмины, согласно существующимъ правиламъ, подтвержденнымъ предписаніемъ Правительственной Коммисіи отъ 23 Іюня (4 Іюля) 1845 г., за N° 23,878/11,963, обязаны давать подводы бесплатно, то посему Правительственная Коммисія, не раздѣляя мнѣнія Губернскаго Правленія, нужнымъ считаетъ присовокупить, что, если гмина Скржинно дѣйствительно не доставила подводы, потребованной отъ оной для

(*) Таковое же предписаніе дано и остальнымъ четыремъ Губернскимъ Правленіямъ.

N° 29.

Rozporządzenie wskazujące, że gminy dostarczać winny bezpłatnie podwozy pod urzędników, delegowanych do odbycia sekcji na ciałach zmarłych w transporcie włóczęgów.

(d. 11 (23) Lutego 1849 r.)

do
Rządu Gubernialnego Radomskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W raporcie daty 18 (30) Listopada r. z. Rząd Gubernialny przełożył wniosek, aby mogły być odnoszone do funduszów transportowych kosztu dostawy podwód dla urzędników, delegowanych do odbycia sekcji na zmarłych włóczęgach, transportem prowadzonych.

W załatwieniu takowego raportu, Kommissya Rządowa oznajmia Rządowi Gubernialnemu, że gdy w przypadkach potrzeby zjazdu na grunt urzędników Sądu Policji prostej i Lekarzy, w celu odbycia sekcji na zmarłych osobach, wszelkiego pochodzenia będących, wybadania okoliczności, śmierci tychże osób towarzyszących, i w ogóle we wszystkich zdarzeniach, prawami karnemi przewidzianych, gminy są obowiązane dostarczać podwozy bezpłatnie, a to w myśl istniejących przepisów, ostatecznie przez reskrypt Kommissyi Rządowej z daty 23 Czerwca (4 Lipca) 1845 r. Nr. 23,878/11,963, ponowionych; zatem Kommissya Rządowa do wniosku Rządu Gubernialnego przychylić się nie mogąc, nadmieniam: że jeżeli rzeczywiście gmina Skrzynno nie dostarczyła, na wezwanie, furmanki pod urząd-

(*) Reskrypt ten wydanym został i do czterech innych Rządów Gubernialnych.

сѣзда судебныхъ чиновниковъ и врача, командированныхъ къ произведенію вскрытія тѣлъ умершихъ во время препровожденія бродягъ Вавржинца Едынака и Антона Костѣркевича, то въ такомъ случаѣ она обязана возвратить издержанныя на наемъ подводы деньги.

Два приложенія, представленныя при означенномъ рапортѣ, у сего возвращаются.

Варшава, 11 (23) Февраля 1849 года.

По порученію Главнаго Директора, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 58,015/33,253.

№ 30.

Распоряженіе о томъ, чтобы въ транспортныхъ листахъ были описываемы съ точностію примѣты препровождаемыхъ арестантовъ, бѣглыхъ и бродягъ.

(1 (13) Іюня 1849 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Министръ Внутреннихъ Дѣлъ Имперіи далъ тамошнимъ Гражданскимъ Губернаторамъ слѣдующее циркулярное предписаніе:

Дѣйствующими въ Имперіи законами предписано: чтобы въ свидѣтельствахъ и паспортахъ, выдаваемыхъ людямъ низшаго сословія, было помѣщаемо непременно описаніе ихъ примѣтъ, то есть лѣта, ростъ, волосы, брови, глаза, носъ, ротъ, подборо-

никѡвъ сѣловыхъ і Лекарза, для одбывца секцыі на змарлыхъ в транспорcie влѡчэгач: Wawrzeńcu Jedynaku і Antonim Kosierkiewiczу, w takim stanie rzeczy, gmina та, koszt wynajętej w jęj zastępstwie podwoды, zaspokoić jest obowiązana.

Dwa annexa, do rapportu dołączone, przy niniejszém powracają się.

w Warszawie, dnia 11 (23) Lutego 1849 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Radca Tajny (podpisano) *Badeni*.

Nr. 58,015/33,253.

№ 30.

Rozporządzenie o dokładne zamieszczanie w kartach drożnych rysopisów aresztantów, zbiegów i włóczęgów transportowanych.

(d. 1 (13) Czerwca 1849 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Minister Spraw Wewnętrznych Cesarstwa wydał do Gubernatorów Cywilnych tamiecznych okólnik, osnowy następującej:

Obowiązujące w Cesarstwie prawa stanowią, ażeby w wydanych ludziom niższych klass świadectwach i paszportach, zamieszczane były nieodzownie ich rysopisy, t. j. wiek, wzrost, włosy, brwi, oczy, nos, usta, podbródek i znaki szczególne, je-

докъ и особыя примѣты, если таковыя имѣются. Равнымъ образомъ законъ поставляетъ въ обязанность тюремнымъ Смотрителямъ описывать примѣты поступающихъ въ тюремныя заведенія арестантовъ, а Губернскимъ Правленіямъ помѣщать описаніе примѣтъ въ подробныхъ спискахъ препровождаемыхъ арестантовъ.

Цѣль этого закона состоитъ въ томъ:

- a) чтобы устранить или по крайней мѣрѣ затруднить передачу паспорта другому лицу, въ отклоненіе того, чтобы бродяги не могли укрываться подъ чужимъ видомъ;
- b) чтобы облегчить властямъ возможность различенія арестантовъ; при отправленіи ихъ куда слѣдуетъ, а тѣмъ самымъ не допустить симъ послѣднимъ, съ помощію умысленной замѣны между собою именъ и фамилій, уклоняться отъ принятой относительно ихъ строгости;
- c) чтобы дать средства для отыскиванія бѣглыхъ, или укрывающихся другихъ лицъ.

Не подлежитъ сомнѣнію, что эта цѣль можетъ быть достигнута только тогда, когда съ полною точностію и всею подробностію будутъ описываемы внѣшнія примѣты каждаго лица, получающаго видъ на отлучку, и каждаго арестанта; но, по неосмотрительности, или по неумѣнію описывать внѣшнія примѣты, правило это исполняется весьма неудовлетворительно, потому что большею частію описаніе примѣтъ ограничивается общими выраженіями, какъ на примѣръ: ростъ средний, волосы свѣтлые, глаза карые, лицо бѣлое, носъ обыкновенный, а при поясненіи особыхъ примѣтъ, обыкновенно пишется: женатъ или грамотный, или вовсе ничего не отмѣчается.

Для устраненія этого, издана особая инструкция, въ коей указано, какимъ образомъ должны быть описываемы примѣты, и которою должны руководствоваться всѣ учрежденія, выдающія паспорта или другіе виды, а также тюремные Смотрители, имѣ-

жели się znajdują. Nakazuje podobniez prawo dozorcóm więziennym opisywać rysy wchodzących aresztantów do więzień, a Rząd Gubernialnym zamieszczać rysopisy w listach kategorycznych transportowanych aresztantów.

Celem tego prawa jest:

- a) usunąć, lub przynajmniej utrudnić oddawanie jednego paszportu drugiej osobie, ażeby włóczęgi nie mogli się ukrywać pod cudzą legitymacją;
- b) ułatwić Władzy środki rozpoznawania aresztantów przy wyprawianiu ich gdzie wypada, ażeby ci nie mogli, za pomocą rozmyślniej między sobą zamiany imion i nazwisk, wyłamywać się od wyrzeczonego względem nich rygoru;
- c) dać środki skutecznego poszukiwania zbiegłych lub ukrywających się innych indywiduów.

Rzecz widoczna, że cel ten może być tylko osiągnięty wtenczas, gdy z całą dokładnością i z wszelkimi szczegółami opisane będą zewnętrzne oznaki każdej osoby, otrzymującej dowód na oddalenie się, i każdego aresztanta; lecz przez nieuwagę, lub przez nieumiejętne opisywanie oznak zewnętrznych, przepis ten wykonywany jest bardzo niedostatecznie; gdyż po większej części rysopis ogranicza się ogólnie wyrażeniami jak np. wzrost średni, włosy jasne, oczy piwne, twarz biała, nos zwyczajny, a przy wyrażeniu znaków szczególnych pisze się zazwyczaj, żonaty albo pismienny, lub nie się zgola nie wyraża.

Dla zaradzenia temu, przepisana została oddzielna instrukcja, co do sposobu wyszczególniania rysopisów, do której stosować się są obowiązane wszystkie Urzędy, udzielające paszportów i inne dowody legitymacyjne, niemniej dozorczy więzień, ma-

ющие обязанность помѣщать въ подробныхъ спискахъ и транспортных листахъ описаніе примѣтъ арестантовъ.

Господинъ Намѣстникъ въ Царствѣ, отъ 1 (13) Мая текущаго года, № 3,663, приказалъ: сказанную инструкцію ввести въ исполненіе и въ Царствѣ, и въ точности руководствоваться ею при выдачѣ второстепенными учрежденіями свидѣтельствъ на полученіе паспортовъ за границу, какъ равно при выдачѣ паспортовъ и другихъ видовъ во внутрь края.

Въ исполненіе таковаго приказанія, Правительственная Комиссія, препровождая копію съ этой инструкціи съ польскимъ переводомъ, предписываетъ слѣдующее:

1) настоящее распоряженіе, вмѣстѣ съ инструкціею на обоихъ языкахъ, прежде всего напечатать въ губернскомъ дневникѣ;

2) дать Уѣзднымъ Начальникамъ предписаніе, съ объясненіемъ причины и цѣли вводимой перемѣны, и предложить Президентамъ, Бургомистрамъ городовъ и Войтамъ гминъ со ссылкой на число и № губернскаго дневника, въ которомъ припечатаны распоряженіе и инструкція, чтобы при выдачѣ, какъ свидѣтельствъ для полученія паспортовъ за границу, такъ и всѣхъ другихъ видовъ на временную или постоянную отлучку изъ мѣста жительства, а равно при снабженіи пограничныхъ жителей легитимационными билетами, однимъ словомъ при составленіи какихъ бы то ни было видовъ, соблюдали со всевозможною точностію правила указанная инструкціею, относительно описанія примѣтъ предъавителей;

3) подобное распоряженіе Начальники Уѣздовъ должны дать отъ себя всѣмъ Коммиссарамъ транспортных станцій, поставляя имъ въ обязанность, чтобы, при отправленіи партій бродягъ, дезертировъ, преступниковъ, людей передаваемыхъ изъ за границы, контрабандистовъ, арестантовъ препровождаемыхъ изъ одной тюрьмы въ другую, однимъ словомъ при всякой какагобы то не было рода пересылкѣ, помѣщали, согласно правиламъ

яцы обязательство замещать въ листахъ категоричныхъ и карткахъ дорожныхъ рисописы арезтантовъ.

Кsiążе Намієстникъ Królestwa polecil pod d. 1 (13) Maja r. b. Nr. 3,663, instrukcyę pomienioną wprowadzić w wykonanie i w Królestwie, i jaknajściślejsze stosowanie się do niej przy udzielaniu przez Władze podrzędne świadectw kwalifikacyjnych do paszportów zagranicznych, niemniej paszportów i wszelkiego rodzaju dowodów legitymacyjnych wewnątrz kraju.

W wykonaniu przeto takowego rozkazu, Kommissya Rządowa załączając odpis instrukcyi pomienionej, z polskim przekładem, poleca co następuje:

1) rozporządzenie niniejsze, wraz z instrukcją przedewszystkiem na obu językach w dzienniku gubernialnym wydrukować;

2) wydać ogólne rozporządzenie do Naczelników Powiatowych, pouczające tychże o powodach i celach zmiany wprowadzającej się, i rozkazać Prezydentom, Burmistrzom, oraz Wójtom gmin, z odwołaniem się do daty i numeru dziennika gubernialnego, w którym rozporządzenie, oraz instrukcyja wydrukowana została, ażeby zarówno przy udzielaniu świadectw kwalifikacyjnych do paszportów zagranicznych, jak i wszelkich innych dowodów legitymacyjnych na oddalenie się, bądź czasowe, bądź stałe z miejsca zamieszkania, a nadto przy opatrywaniu mieszkańców nadgranicznych kartami legitymacyjnymi, słowem przy sporządzaniu wszelkich jakiegobądź dowodów legitymacyjnych, zasad w instrukcyi określonych, przy opisywaniu rysopisów okazicieli, z jaknajwiększą dokładnością przestrzegać nie omieszkali;

3) podobnie rozporządzenie w oddzielnej drodze wydać mają Naczelnicy Powiatu do wszystkich Kommissarzy stacyj transportowych i zalecą tymże, ażeby przy wyprawianiu transportów włóczęgów, dezertów, zbrodniarzy, ludzi z zagranicy wydawanych, defraudantów, więźni z jednego do drugiego więzienia przesyłanych, słowem przy każdym jakiegobądź rodzaju transporcie, podług oznaczeń w mowie będącej instruk-

сказанной инструкции, въ транспортныхъ листахъ описаніе примѣть со всевозможною точностію;

4) равнымъ образомъ Губернское Правленіе предпишетъ съ своей стороны тюремнымъ Смотрителямъ соблюдать порядокъ, указанный инструкціею, относительно описанія примѣть лицъ, при составленіи родословныхъ списковъ, а также выписокъ изъ таковыхъ, относительно арестантовъ, отправляемыхъ въ Сибирь и въ крѣпости;

5) за точнымъ исполненіемъ настоящаго распоряженія и полицейскими властями и станціонными Коммиссарами должны наблюдать со всею бдительностію Уѣздные Начальники, за неисполненіемъ же онаго тюремными Смотрителями будетъ имѣть наблюденіе Губернское Правленіе, исправляя тотчасъ упущенія.

Варшава, 1 (13) Юня 1849 года.

Управляющій Отдѣленіемъ,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ, (подписано) *Бьернацкій*.

№ 19,957/11,948.

Приложеніе къ № 30-му.

НАСТАВЛЕНІЕ ОБЪ ОПИСАНІИ ПРИМѣТЪ.

Указанія при описаніи оныхъ.

Лѣта: если есть ревизская сказка или другая достовѣрность о времени рожденія, то означать число лѣтъ, согласно съ положительными свѣдѣніями, въ случаѣ же неизвѣстности писать: *по видимому столько то лѣтъ*.

cyi, rysopisy do kart drożnych transportowych z jaknajwiększą dokładnością wciągali;

4) podobnież z swojej strony rozporządzenie Rząd Gubernialny wyda Nadzorcom więzień, zalecając im zachowanie porządku, instrukcyą określonego, co do rysopisów osób w spisywaniu list rodowodnych, tudzież wyciągów z tychże, tak co do więźniów wysyłanych na Syberyę, jako téż i do twierdz;

5) nad ściśłością wykonania, Naczelnicy Powiatowi co do Władz policyjnych i Kommissarzy stacyjnych, Rząd Gubernialny zaś co do Nadzorców więzień, ze wszelką sprężystością czuwać są obowiązani, prostując natychmiast uchybienia.

w Warszawie, dnia 1 (13) Czerwca 1849 r.

Zarządzający Wydziałem,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Biernacki*.

Nr. 19,957/11,948.

Annex do Nr. 30-go.

INSTRUKCYA CO DO WYSZCZEGÓLNIANIA RYSOPISÓW OSÓB.

Wskazanie jak rysopisy oznaczać należy.

Wiek: jeżeli wyszczególnia się rysopis osoby będącej w księgach ludności, lub gdy będą pod ręką inne dowody niewątpliwe o dacie urodzenia, wówczas wyszczególniać należy wiek, to jest liczbę lat od urodzenia, na podstawie tychże dowodów. Jeżeli zaś okoliczność ta była wątpliwą, w takim razie pisać: *na pozór ma wieku lat 00*.

Ростъ: если есть указанная мѣра, то писать согласно съ нею; при неимѣннй мѣры означать ростъ: малый, очень малый, средственный, большой, очень большой.

Вмѣстѣ съ тѣмъ означать: какого тѣлосложенія: сильно-го, дороднаго, худощаваго, стройнаго и проч.

Волосы на голову: черноватые или русые, черные, блѣлые или свѣтлорусые, рыжеватые, рыжие; съ просѣдью на вискахъ или на головѣ сѣдые.

Вмѣстѣ съ цвѣтомъ волосъ означать: густые они или рѣдкіе, курчавые, гладкіе, скудные. Сверхъ того означать, если кто имѣетъ одинъ или два клочка бѣлыхъ волосъ между черными, или другаго цвѣта, а также лысину на тѣмѣ или между лбомъ и тѣмемъ, или отъ лба до тѣмъ.

Волосы на бородѣ и усахъ: Рыжие, черные, сѣдые, борода длинная, окладистая, густая, рѣдкая, къ вискамъ густая или скудная волосами, широкая, клиномъ, рѣдковолодая, на бородѣ или усахъ одинъ или два клочка сѣдые, бороду и усы брѣть.

Бакенбарды: черные, свѣтлорусые, рыжие, густые, рѣдкіе и проч.

Брови: черныя, свѣтлорусыя, густыя, рѣдкія, съ просѣдью или сѣдыя, высокія, нахмуренныя или опущенныя внизъ, одна съ другою соединяющіяся, или далеко отстающія другъ отъ друга, одна бровь гуще или рѣже. На одной брови клочекъ волосъ другаго цвѣта и проч.

Глаза: голубые, сѣрые, желтоватые, карые, черные, красные, одинъ глазъ желтый, другой голубой и т. п.; большіе, малые, выпуклые, впалые, косые, въ правомъ или въ лѣвомъ глазѣ раскосина, въ правомъ или лѣвомъ глазѣ бѣльмо, подслѣповатые, мигающіе, имѣющіе выворотъ вѣкъ, большіе, имѣющіе слезной свищъ и проч.

Носъ: малый, большой, острый, тупой, прямой, круглый и толстый, широкій вверху и узкій въ низу и на оборотъ, вздернутый вверху, сплеснутый, впавшій по срединѣ, орлиный съ горбомъ по срединѣ, загнутый къ рту и проч.

Wzrost: jeżeli jest przepisana miara, wtenczas oznaczać wzrost podług téjże miary; gdyby zaś téjże nie było, poszczególniać wzrost jak następuje: mały, bardzo mały, średni, wysoki, bardzo wysoki, zarazem wyrażać należy: jakiéj budowy ciała, jak np. silnéj, dobrej tuszy, chudéj, kształtnéj i t. d.

Włosy: na głowie czarniawe lub ciemno-blond, czarne, blond, albo światło-blond, rudawe, rude, siwiejące na skroniach lub głowie, siwe. Obok koloru włosów, oznaczać: gęste, rzadkie, kędzierzawe, gładkie, poplątane, oprócz tego oznaczać, jeżeli kto ma jeden albo dwa pukiły włosów бiałych między włosami czarnymi, lub innego koloru, również łysinę na ciemieniu, albo między czołem a ciemieniem, lub téż od czoła do ciemienia.

Włosy: na brodzie i wąsach rude, czarne, siwe, broda długa, rozłożysta, gęsta, rzadka, ku skroniom gęsta lub rzadka, szeroka, kończata, mało włosów w brodzie, na brodzie lub wąsach, jeden albo dwa pukiły siwe, brodę i wąsy goli.

Faworyty: czarne, światło-blond, rude, gęste, rzadkie i t. p.

Brwi: czarne, światło-blond, gęste, rzadkie, siwiejące lub siwe, wysokie, zasęпione lub spuszczone na dół, jedna z drugą się łączy, albo jedna od drugiej znacznie oddalona, jedna brew gęstsza lub rzadsza, na jednéj brwi pukiły włosów oddzielnego koloru i t. d.

Oczy: niebieskie, siwe, żółtawe, piwne, czarne, czerwone, jedno oko żółte, drugie niebieskie, wielkie, małe, wypukłe, wpadłe, zezowate, zezuje prawém lub lewém okiem, w prawém lub lewém oku bielmo, mający wzrok krótki, przymróżające się, powieki wywrócone, chorobliwe, łzawe i t. p.

Nos: mały, duży, ostry, tępy, prosty, okrągły i gruby, szeroki u góry, wąski u dołu, lub przeciwnie, zadarty w górę, przyplaskany, zapadły po środku, orli z garbem na środku, zgięty ku ustom i t. d.

Ротъ: большой, малый, съ толстою верхнею или нижнею или обѣими губами.

Зубы: длинные, большіе или малые, рѣдкіе или частые, бѣлые здоровые, испорченные желтые, черные выкрошившіеся, выдавшіеся изо рта, передніе два или одинъ зубъ переломленные, или выпавшіе въ одной или въ обѣихъ челюстяхъ зубные клыки.

Подбородокъ: широкій съ ямочкою, острый, круглый, продолговатый, раздвоившійся, выдашійся и проч.

Лицо: большое, малое, круглое, широкое, продолговатое, полное, худощавое или тощее гладкое, сморщенное, искривленное, бѣлое, желтое, красноватое, загорѣлое, смуглое, черное, рыжеватое, чистое, въ веснушкахъ, въ угряхъ, рябое.

Щеки: надутыя, отвислыя.

Лобъ: широкій, большой, излизистый, малый, на правой или лѣвой щекѣ бородавка и черное родимое пятно, или рубецъ отъ язвъ и проч.

Особыя примѣты: въ сей статьѣ означать: широкоплечіе, долгую или короткую шею, горбъ, сутуловатость и скривленіе ногъ, хромоту, неимѣніе какого либо пальца на рукахъ или ногахъ или сведеніе оныхъ, походку, голосъ, заиканіе, шепетливость, обое десноручіе и другіе тѣлесные недостатки, также означать грамоту, искуства и мастерства, кто ихъ знаетъ.

Начальникъ Отдѣленія (подписано) *Швецовъ.*

Уста: wielkie, małe, wierzchnia lub niższa warga gruba, albo obie grube.

Зѣбы: długie, wielkie, albo małe, rzadkie lub gęste, białe, zdrowe, popsute, żółte, czarne, wykruszone, wydające się z ust, przedni jeden lub dwa zęby przełamane, lub wypadłe w jednej lub w obu szczękach kły.

Podbródek: szeroki z dolkiem, ostry, okrągły, przedłużony, rozdwojony, wystający i t. d.

Twarz: wielka, mała, okrągła, szeroka, podługowata, pełna, chuderlawą lub wpadłą, gładką, pomarszczoną, wykrzywioną, białą, żółtą, czerwona, zgorzała, śniada, czarna, rudawa, czysta, piegowata, trędowną, ospowatą.

Policzki: wypukłe, zwisłe.

Czoło: szerokie, duże, łysawe, małe, na prawym lub lewym policzku brodawka, albo czarne rodzinne znamię lub blizna od ran.

Znaki szczególne: w tym punkcie oznaczać szerokość ramion, długą lub krótką szyję, garb, pochyłość plec, krzywość nóg, kulawość, brak któregokolwiek palca u rąk i nóg, albo wywiechnienie którego z nich, chód, głos, zająkliwość, szeplenie, równe władanie lewą ręką jak prawą, i inne własności ciała, wyrazić także kto jest piśmiennym, posiada jaką sztukę, rzemiosło i t. p.

Naczelnik Wydziału (podpisano) *Szwecow.*

№ 31.

Распоряжение о томъ, что сборъ на препровождение бродягъ долженъ быть взимаемъ въ городахъ съ дымовъ, то есть дымовыхъ трубъ, выведенныхъ сверхъ крышъ домовъ.

(1 (13) Января 1852 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Велѣдствіе возбужденнаго Радомскимъ Губернскимъ Правленіемъ, въ рапортѣ отъ 1 (13) Мая минувшаго года, № 41,952/4,707 вопроса:

слѣдуетъ ли взимать въ городахъ сборъ на препровождение бродягъ, по числу находящихся на мѣстности домовъ? или, какъ это было донинѣ съ дымовъ, соразмѣрно числу дымовыхъ трубъ, выведенныхъ сверхъ крышъ домовъ?

Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что, такъ какъ взиманіе въ одинаковомъ размѣрѣ сбора на препровождение бродягъ съ домовъ, находящихся въ городахъ, изъ которыхъ одни менѣе, другіе болѣе даютъ дохода владѣльцамъ, не соответствовало бы вовсе постановленію Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 (27) Мая 1823 г., имѣющему цѣлю уравнить сборъ на препровождение бродягъ, такъ чтобы бремя этой платы падало соразмѣрно средствамъ каждаго жителя; какъ притомъ сборъ на препровождение бродягъ соединенъ со сборомъ на препровождение рекрутъ и взиманіе этихъ сборовъ подъ общимъ названіемъ „сбора на препровождение бродягъ и т. д.“ должно быть производимо на одномъ и томъ же

№ 31.

Rozporządzenie objaśniające, że składka na transport włóczęgów po miastach pobierana być winna z dymów czyli kominów, nad dach każdego domu wyprowadzonych.

(d. 1 (13) Stycznia 1852 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu uczynionego przez Rząd Gubernialny Radomski w raporcie daty 1 (13) Maja r. z. Nr. 41,952/4,707, za-
pytania:

„czyli składka na transport włóczęgów po miastach, winna być pobierana w stosunku liczby domów, na gruncie znajdujących się, lub też jak dotąd miało miejsce z dymów, uważanych z ilości kominów nad dach domu wyprowadzonych;”

Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny: że gdy regulowanie w jednakowym stosunku opłaty na transport włóczęgów do znajdujących się po miastach domów, z których jedne stanowią małe korzyści, drugie zaś znaczniejszy właścicielom przynoszą dochód, nie odpowiadałoby, pod żadnym względem, postanowieniu Księcia Namiestnika Królewskiego daty 15 (27) Maja 1823 r. mającemu na celu urównoważenie składki transportowej, tak aby ciężar opłaty téj dotyczył stóskunkowo każdego mieszkańca, gdy nadto składka na transport włóczęgów, połączoną jest ze składką na transport zaciągowych, i opłata składek takowych pod ogólnym tytułem „składki transportowej” podług jednej i téj saméj zasady ma

основаніи; въ постановленіи же Совѣта Управленія Царства отъ 23 Марта (4 Апрѣля) 1837 года, учреждающемъ сборъ на препровожденіе рекрутъ, положительно указано, что таковой должень быть вносимъ не съ домовъ, а съ дымовъ, то есть съ дымовыхъ трубъ, выведенныхъ сверхъ крышъ домовъ, то, въ виду этихъ обстоятельствъ, не подлежитъ сомнѣнію, что сборъ на препровожденіе бродягъ должень быть взимаемъ не съ числа домовъ, находящихся на городской землѣ, но по смыслу § 27-го инструкции о транспортной повинности, изданной Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ отъ 16 (28) Іюля 1823 г. № 2,562/1,811, а также согласно вышеприведенному постановленію Совѣта Управленія, съ дымовъ или дымовыхъ трубъ, какъ это происходило донинѣ въ Радомской губерніи и даже въ Варшавской, Люблинской и Плоцкой губерніяхъ, и, подобно тому, какъ это происходитъ относительно шарварковаго сбора, который равнымъ образомъ взимается въ городахъ не съ домовъ, а съ дымовъ, по числу дымовыхъ трубъ, выведенныхъ сверхъ крышъ домовъ.

Затѣмъ на будущее время, при составленіи раскладки на гмины соединенныхъ нынѣ въ бюджетной росписи однородныхъ сборовъ на препровожденіе бродягъ и рекрутъ, Губернское Правленіе должно руководствоваться настоящимъ предписаніемъ.

Варшава, 1 (13) Января 1852 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бирнацкій*.

№ 39,322/19,500.

и winna mieć miejsce, a w postanowieniu Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 23 Marca (4 Kwietnia) 1837 r. składkę na transport zaciągowych urządzającem, wyraźnie zastrzeżonem zostało, że opłata oniej, nie z domów, lecz z dymów, to jest kominów nad dach domów wyprowadzonych, uiszczaną być powinna; z tych przeto uwag nie ulega wątpliwości, że składka na transport włóczęgów, nie z liczby domów na gruncie po miastach znajdujących się, lecz w myśl § 27-go instrukcyi, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych pod dniem 16 (28) Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811, o posłudze transportowej wydanej, oraz powołanego postanowienia Rady Administracyjnej, i jak to dotychczas w gubernii Radomskiej, a nawet w guberniach Warszawskiej, Lubelskiej i Płockiej było praktykowanem, z dymów czyli kominów pobieraną być winna, tak jak to ma miejsce i co do opłaty szarwarkowej, która po miastach również nie z domów lecz z dymów, uważanych z ilości kominów nad dach domu wyprowadzonych, jest kontrybuowana.

Przy sporządzaniu więc w przyszłości na gminy rozkładów, połączonych obecnie w budżecie jednej natury opłat na transport włóczęgów i rekrutów, Rząd Gubernialny do niniejszego reskryptu stósować się winien.

Warszawa, dnia 1 (13) Stycznia 1852 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

№ 39,322/19,500.

№ 32.

Распоряженіе относительно конвоирования нижними чинами инвалидныхъ командъ, дезертировъ и военныхъ арестантовъ къ этапнымъ станціямъ изъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ этаповъ не имѣется.

(18 (30) Сентября 1852 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По докладу Господину Генералъ Фельдмаршалу: что Начальники нѣкоторыхъ уѣздныхъ инвалидныхъ командъ, въ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ этаповъ, отказываютъ въ командированіи нижнихъ чиновъ для конвоирования къ этапнымъ станціямъ дезертировъ и военныхъ арестантовъ, Его Свѣтлость приказать изволилъ:

чтобы Начальники тѣхъ уѣздныхъ инвалидныхъ командъ гдѣ нынѣ нѣтъ этаповъ, если инвалиды не отправляютъ никакой службы, принимали и доставляли въ этапныя станціи арестантовъ, которые выписаны гражданскими и другими властями изъ гражданскихъ больницъ и всякихъ военныхъ госпиталей и должны быть отправляемы къ мѣсту своего назначенія, а равно, чтобы, для препровожденія тѣхъ же арестантовъ къ ближайшему этапу, назначали нужное число инвалидовъ, не находящихся въ караулѣ и не отправляющихъ другихъ обязанностей по командѣ.

Вышеприведенное приказаніе Его Свѣтлости объявлено Начальнику 10-го Округа Внутренней Стражи въ отзывѣ Дежурнаго Генерала Арміи отъ 3 Сентября текущаго года, № 2,351;

№ 32.

Rozporządzenie względem przeprowadzania, przez żołnierzy komend inwalidnych, dezerterów i aresztantów wojskowych do stacyj etapowych, z miejsc gdzie nie ma etapów.

(d. 18 (30) Września 1852 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSJA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Książę Jenerał-Feldmarszałek, mając sobie przedstawioném, że Dowódcy niektórych powiatowych komend inwalidów w miejscach, gdzie nie ma etapów, odmawiają udzielania swych żołnierzy do przeprowadzania dezerterów i aresztantów wojskowych do stacyj etapowych, rozkazać raczył:

aby Dowódcy tych powiatowych komend inwalidów, gdzie nie istnieją na teraz etapy, wówczas gdy inwalidzi nie pełnią żadnej służby, przyjmowali i dostawiali do nich przez cywilne i inne Władze aresztantów, wypisanych ze szpitali cywilnych i wszelkich wojskowych, którzy winni być odsyłani do miejsca swego przeznaczenia, i ażeby dla odtransportowania tychże, do najbliższego etapu, przeznaczali potrzebną liczbę inwalidów wolnych od wart i innych obowiązków w komendzie.

Powyższy rozkaz Jego Książęcej Mości oznajmiony został Jenerałowi 10-go Okręgu Straży Wewnętrznej, przez odezwę Jenerała Dyżurnego Armii, pod d. 3 Września b. r. Nr. 2,351;

о чемъ Правительственная Коммисія, на основаніи отзыва Главнаго Штаба Арміи отъ 6 текущаго мѣсяца, № 2,387, уведомляетъ Губернское Правленіе для соотвѣтственнаго въ случаѣ надобности руководства.

Варшава, 18 (30) Сентября 1852 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) *Сковронскій*.

№ 19,251/39,315.

№ 33.

Распоряженіе, разрѣшающее употреблять при препровожденіи арестантовъ транспортнымъ порядкомъ оковы, состоящіе изъ двухъ желѣзныхъ полосъ, соединенныхъ скрытымъ винтомъ.

(10 (22) Февраля 1853 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Господинъ Намѣстникъ въ Царствѣ отъ 12 (24) Января 1852 года, № 342, предписалъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, дабы, вмѣсто введенія въ Царствѣ употребляемыхъ въ Пруссіи для препровожденія арестантовъ оковъ, изысканъ былъ другой родъ оныхъ, для устраненія неудобствъ, сопряженныхъ съ употребленіемъ теперешнихъ оковъ.

По истребованнымъ вслѣдствіе сего свѣдѣніямъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ удостовѣрилась, что на нѣкоторыхъ станціяхъ или этапахъ употребляются оковы, состоящіе изъ двухъ желѣзныхъ полосъ, соединенныхъ скрытымъ

o czymъ Kommissya Rządowa, na zasadzie odezwy Sztabu Głównego Armii z dnia 6 t. m. Nr. 2,387, zawiadamia Rząd Gubernialny, dla stosownego w razie potrzeby użytku.

w Warszawie, dnia 18 (30) Września 1852 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 19,251/39,315.

№ 33.

Rozporządzenie, upoważniające do używania w transportach osób aresztowanych oków na ręce, złożonych z dwóch sztabek żelaznych, ściśniętych śrubą ukrytą.

(d. 10 (22) Lutego 1853 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Decyzją z dnia 12 (24) Stycznia r. z. Nr. 342, Książę Namiestnik Królestwa polecił raczył Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, aby zamiast zaprowadzenia w Królestwie do transportu aresztantów oków, w Prussach używanych, obmyślony był inny system, któryby niedogodności oków, dotąd na wszystkich stacyach transportowych używanych, o ile możności usuwał.

Z otrzymanych, na skutek zarządzeń swoich, w tej mierze rapportów, pomieniona Kommissya Rządowa powzięła wiadomość, że na niektórych stacyach transportowych używane są okowy, składające się z dwóch sztab żelaza, ściśniętych szru-

винтомъ, имѣющихъ отверстія при концѣ, соразмѣрные обыкновенному объему руки.

Такія оковы накладываются на двухъ арестантовъ, каждому на одну руку и ключъ отъ винта хранится въ этапѣ, а не въ рукахъ проводниковъ, препровождающихъ арестантовъ, коимъ такимъ образомъ отнято всякое средство отпереть оковы съ какою либо злонамѣренною цѣлю, что иногда случается при употребленіи оковъ съ висящими замками, отъ коихъ ключи обыкновенно ввѣряются проводникамъ.

Намѣреваясь завести согласно съ вышеизложеннымъ единообразный повсемѣстно порядокъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ испрашивала на это, отъ 1 (13) Февраля текущего года, за № 415/1,423, разрѣшенія Совѣта Управленія.

Совѣтъ положилъ: что, такъ какъ Правительственная Коммисія признаетъ упомянутыя оковы соотвѣтствующими своему назначенію, то къ употребленію оныхъ со стороны Совѣта препятствій не встрѣчается.

Варшава, 10 (22) Февраля 1853 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Лебренъ*.

№ 10,573.

бѣ скрыта, а имеющихъ на концахъ отворы, відповідно звѣлкой грубоści рѣкъ.

Оковы те, слѣзѣ до замыканія двѣхъ аресѣтантовъ, казѣдего на одну рѣку, powyżej pięści, а ключъ od szruby znajduje się na stacyi, nie zaś w rękę transportujących; przez co ci ostatni nie mają możliwości otworzenia oków w jakimkolwiek złym zamiarze, co się niekiedy trafia, przy okowach zamykanych na kłódki, od których klucze zwykle powierzane są transportującym.

W takim sposobie zamierzając przedmiot niniejszy uregulować, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych upraszała Radę Administracyjną pod dniem 3 (15) Lutego r. b. Nr. 415/1,423, o wydanie na to decyzji.

Rada wyrzekła, że skoro Kommissya Rządowa okowy wymienione uznaje za odpowiednie swemu przeznaczeniu, przeto przeciw używaniu tychże nie ma nic do nadmienienia.

w Warszawie, dnia 10 (22) Lutego 1853 r.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Le Brun*.

• Nr. 10,573.

N° 34.

Распоряженіе о воспрещеніи полицейскимъ властямъ обращаться несоотвѣтственнымъ и противузаконнымъ образомъ съ арестованными и пересылаемыми транспортнымъ порядкомъ лицами.

(18 (30) Августа 1853 года.)

Н Гражданскому Губернатору.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Дошло до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи, что между больными въ тюремныхъ лазаретахъ бываетъ много такихъ арестантовъ, которые или были доставлены въ тюрьму уже больными, или заболѣли тотчасъ по прибытіи, и что поводомъ къ тому бываетъ часто слишкомъ строгое съ ними обращеніе и неудовлетвореніе первыхъ пуждъ жизни во время препровожденія ихъ со времени задержанія до времени доставленія въ тюрьму.

Такъ напримѣръ: пойманный на мѣстѣ преступленія преступникъ, пока его передадутъ Войту или Бургомистру, содержится, въ особенности въ осеннее или зимнее время, иногда цѣлую ночь, и даже долѣе, въ холодномъ помѣщеніи и голодный; Войты же гминя или Бургомистры отправляютъ арестанта въ дальнѣйшій путь, часто безъ снабженія его деньгами, предназначенными на пропитаніе, чѣмъ даютъ возможность проводникамъ приобрѣтать за безцѣнокъ его вещи, обувь и т. п.; сверхъ того, заковываютъ его въ кандалы, не соотвѣтственные его здоровью, силамъ и тѣлосложенію, то есть слишкомъ обширные или тѣсные, вслѣдствіе чего пойманный доставляется въ окружной Судъ

N° 34.

Rozporządzenie, zakazujące niewłaściwego i przeciwnego prawu obchodzenia się Władz policyjnych z aresztowanymi i transportem wysyłanymi osobami.

(d. 18 (30) Sierpnia 1853 r.)

do
Gubernatora Cywilnego gubernii N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Doszło do wiadomości Kommissyi Rządowej, że po lazaretachъ więziennychъ bywa pomiędzy chorymi wielu takichъ więźni, którzy, albo już chorzy do więzienia dostawieni zostali, albo zaraz po przybyciu na zdrowiu zapadli, i że powodem tego częstokroć bywa zbytъ surowe zъ nimi postępowanie i niezaspokojenie pierwszychъ potrzebъ życia wъ czasie transportowania ichъ od chwili ujęcia, aż do odstawienia do więzienia.

I tak: pojmany na uczynku przestępca, zwłaszcza wъ porze jesiennей lub zimowej, bywa niekiedy przez całą noc, a nawet i dłużej, trzymany wъ zimnie i o głodzie, nimъ go oddadzą do Wójta lub Burmistrza; ci zaś wysyłającъ аresztanta wъ dalszy transport, nie wydają mu częstokroć pieniędzy na żywnośćъ przeznaczonychъ, przezъ co pozwalają posłudze nabywać за bezcenъ jego rzeczy, obuwie i т. п., nadto zakuwają go wъ niestósowne do stanu zdrowia, siły i składu ciała kajdаны, за obszerne lub за ciasne, skutkiemъ czego уjęты доставiony zostaje do Sądu okręgowego zъ nadwątлонѣмъ zdrowiemъ. Jednémъ słowemъ, że nimъ аresztantъ dostanie się do Sądu Policji Poprawczej, wpada

съ разстроеннымъ здоровьемъ. Однимъ словомъ, арестантъ, до доставленія его въ Судъ Исправительной Полиціи, подвергается болѣзненному состоянію, почему тотчасъ долженъ быть отправленъ въ лазаретъ, гдѣ перѣдко умираетъ.

Подобное обращеніе противится закону и распоряженіямъ Правительства, помѣщеннымъ въ постановленіи Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 17 Мая 1823 года, и въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 3 (15) Апрѣля 1837 года, № 28,028/53,973.

Затѣмъ, для отвращенія сего на будущее время, Правительственная Коммисія проситъ Губернатора сдѣлать распоряженіе о воспрещеніи полицейскимъ властямъ вышеупомянутыхъ злоупотребленій, съ предвареніемъ, что, за нарушение существующихъ по сему предмету правилъ и даже за перадрѣны въ наблюденіи за соблюденіемъ сихъ правилъ подвѣдомственными лицами или людьми, употребленными для препровожденія арестантовъ, виновные въ томъ чиновники будутъ подвергнуты отвѣтственности по суду.

Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что Правительственная Коммисія Юстиціи, получивъ равномѣрно свѣдѣніе о вышеизложенномъ, сдѣлала распоряженіе, чтобы Суды Полиціи Простой и Исправительной, при производствѣ слѣдствій о лицахъ арестованныхъ, обращали вниманіе на то, какъ было поступаемо съ ними со времени ихъ задержанія до времени доставленія въ Судъ, и буде кто окажется виновнымъ въ нарушеніи существующихъ по сему предмету правилъ, подвергали бы его отвѣтственности.

Варшава, 18 (30) Августа 1853 года.

По порученію Главнаго Директора,
Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бирнацкій*.

№ 1,436/3,664.

w stan chorobliwy, tak, że zaraz w lazarecie musi być pomieszczonym, gdzie częstokroć życie kończy.

Podobne postępowanie przeciwne jest prawu i rozporządzeniom Rządu, objętym w postanowieniu Namiestnika Królewskiego z dnia 17 Maja 1823 r. i reskrypcie Kommissyi Rządowej z dnia 3 (15) Kwietnia 1837 r. Nr. 28,028/53,973.

Dla zapobieżenia więc temu na przyszłość, Kommissya Rządowa wzywa Gubernatora, ażeby wydał do Władz policyjnych rozkazy, zabraniające wzmiankowanych wyżej nadużyć, z ostrzeżeniem: że za przekroczenia tego rodzaju, a nawet zaniedbanie w przestrzeganiu swych podwładnych, albo ludzi do transportowania aresztantów używanych, winni urzędnicy sądowej odpowiedzialności ulegną.

Przytém nadmieniam Kommissya Rządowa, że Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, otrzymawszy również wiadomość w powyższym przedmiocie, wydała rozporządzenie, ażeby Sady Policyi Poprawczej i Policyi Prostej, przy prowadzeniu śledztwa z osobami więzionemi, zwracały uwagę na to, jak postępowano z niemi od chwili ich ujęcia, do odstawienia do Sądu, a jeśli się okaże kto winnym wykroczenia w tym względzie, tego do odpowiedzialności pociągnęły.

w Warszawie, dnia 18 (30) Sierpnia 1853 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

№ 1,436/3,664.

N° 35.

Распоряженіе о порядкѣ пересылки въ Институтъ Ксендзовъ демеритовъ на Лысой Горѣ — духовныхъ лицъ римско католическаго исповѣданія.

(19 (31) Іюля 1858 года.)

Всѣмъ епархіальнымъ начальствамъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Администраторъ Сandomирской епархіи вошелъ въ Правительственную Коммисію съ представленіемъ о томъ, что Ксендзы, приговориваемые за разные проступки къ заключенію въ Институтъ Ксендзовъ демеритовъ на Лысой Горѣ, бываютъ отправляемы въ этотъ Институтъ наравнѣ съ прочими арестантами отъ станціи до станціи, подѣ стражею постоянно перемѣняющихся надсмотрщиковъ, различнымъ образомъ расположенныхъ и неодинаково обращающихся съ пересылаемыми, съ обидою иногда для духовнаго званія.

Правительственная Коммисія, желая отвратить возникающее отъ сего неудобство, признала нужнымъ измѣнить таковой способъ пересылки, какъ несоотвѣтствующій достоинству духовнаго званія, и съ этою цѣлю, постановила, чтобы духовные, подвергнутые покаянію, были отправляемы изъ мѣста ихъ пребыванія въ Институтъ Ксендзовъ демеритовъ на Лысой Горѣ, на одной и той же подводѣ, подѣ надзоромъ одного и того же лица, пользующагося довѣріемъ и отличающагося хорошимъ поведеніемъ, а также, чтобы подвода была доставляема на счетъ самаго подверженнаго покаянію лица, или на собственныхъ его лошадахъ, или же посредствомъ найма, на его счетъ; наконецъ,

N° 35.

Rozporządzenie, dotyczące sposobu odsyłania do instytutu zdrojnych księży na Łyséj Górze duchownych wyznania rzymsko-katolickiego.

(d. 19 (31) Lipca 1858 r.)

do

Wszystkich zwierzchników Władz Dyecezyalnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Administrator Dyecezyi Sandomierskiej uczynił przełożenie do Kommissyi Rządowej, iż księża skazywani za różne wykroczenia na zamknięcie w instytucie zdrojnych księży na Łyséj Górze, odsyłani bywają do tegoż instytutu, na równi z innymi aresztantami, transportem od stacyi do stacyi, pod strażą coraz zmieniających się dozorców, różnie usposobionych i różnie obchodzących się z transportowanymi, a niekiedy z ubliżeniem stanowi duchownemu.

Kommissya Rządowa, pragnąc zaradzić niewłaściwości ztąd powstającej, uznała potrzebę zmienić takowy sposób transportowania, jako nieodpowiadający godności duchownego, i tym celem postanowiła, aby penitenci odwożonymi byli z miejsca ich pobytu do instytutu zdrojnych księży na Łyséj Górze, jedną ciągłą furmanką, pod dozorem jednej i téj samej osoby, zaufanie posiadającej i dobrą konduktą zalecającej się, oraz, aby furmanka dostarczoną była kosztem samego penitenta, czy to z własnej jego uprzedzi lub sposobem najmu na jego rachunek, tudzież, aby wynagrodzenie dozorey i wszelkie koszta, z transportu wynikające, z funduszków penitenta były ponoszone, z wy-

чтобы вознаграждение надсмотрщика и все расходы, по пересылке возникающие, пополнять из имущества подверженного покаянию, за исключением лишь таких духовных, которые ни собственной подводы, ни денег на наем оной, ни даже средств к собственному продовольствию не имеют.

Поэтому духовное начальство, постановляя приговор о подвержении Ксендза покаянию в сказанном Институте, обязано в том же приговоре указать способ его пересылки, не упуская из виду того, что Правительственная Коммисия в таких только случаях будет оказывать пособие для пополнения расходов по пересылке, когда необходимая в том надобность будет доказана, и то соразмерно сумме, могущей быть употребленною для этой цели, а равно, что, в случае истощания и тем самым недостатка этой суммы, пересылка, как не могущая быть произведенною вышесказанным порядком, должна по необходимости быть произведена на счет транспортных сумм, на существующем донинд основан.

О таком постановлении уведомляя епархиальныя начальства, Правительственная Коммисия имеет честь просить о наблюдении, чтобы, при постановлении приговоров, коими духовныя лица, за противозаконныя их действия, подвергаются заключению в вышеозначенном Институте, была принимаема в соображение состоятельность этих лиц, с тем, чтобы, в случае совершенной лишь невозможности отправления их в Институт на собственный счет, расходы по пересылке относить на счет суммы, состоящей в распоряжении Правительственной Коммисии, которая составляет едва 150 руб. сер., для всех епархий, а также, чтобы в таком случае обозначать цифру этих расходов, с приведением тут же подробнаго разчета опытных, как равно с изложением обстоятельств, объясняющих о невозможности удовлетворения таковых расходов подвергаемым покаянию лицом, с тою целью, чтобы Правительственная Коммисия, при утверждении решения и распоряжении о пересылке, была поставлена в возможность определить спо-

гатком jedynie takich duchownych, którzy, ani własnej furmanki, ani funduszu na jej wynajęcie, a nawet na własne utrzymanie nie posiadają.

Dla tego Władza duchowna wydając wyrok, skazujący penitenta na pokutę w instytucie pomienionym, obowiązana jest zaraz wskazać w wyroku środki odtransportowania onego, mając na ścisłej baczności, że Kommissya Rządowa tam tylko przychodzić będzie w pomoc, gdzie konieczna potrzeba usprawiedliwioną zostanie i to w zakresie funduszu, na ten cel użyć się mogącego, oraz że w przypadku wyczerpania i tem samem braku tego funduszu, odtransportowanie nie mogąc mieć miejsca w sposobie wyżej postanowionym, musiałoby z konieczności być dokonaniem z funduszy transportowych, wedle dotychczasowego postępowania.

O postanowieniu takowem, zawiadamiając JW. Pana, Kommissya Rządowa ma zaszczyt prosić Go o dopilnowanie, aby przy wydawaniu wyroków, skazujących księży występnych do instytutu wyżej namienionego, rozbierano ściśle zamożność tychże i w razie tylko zupełnej niemożności odstawiania ich do instytutu własnym ich kosztem, odnoszono kosztu transportu do funduszu, pod dyspozycją Kommissyi Rządowej będącego, który na wszystkie dyeccezye zaledwie rsr. 150 wynosi; oraz, aby w takim razie wykazywano cyfrę tych kosztów i aby wysokość onychże, szczegółowym rachunkiem, jako też niemożność poniesienia ich przez penitenta, odpowiedniemu stanowi rzeczy objaśnieniem usprawiedliwiane były, tak, żeby Kommissya Rządowa przy akceptacji wyroku i zarządzaniu transportu, była w możności

собъ пересылки подобнаго лица и назначить, по мѣрѣ надобности, потребную на это сумму.

Варшава, 19 (31) Юля 1858 года.

По порученію Главнаго Директора,
Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Сольницкій*.
№ 9,699/43,522.

№ 36.

Распоряженіе о томъ, что отставныхъ нижнихъ воинскихъ чиновъ, отправляемыхъ, посредствомъ транспортныхъ станцій, въ мѣста ихъ происхожденія, не слѣдуетъ препровождать подъ стражею.

(11 (23) Юля 1860 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Радомское Губернское Правленіе, въ представленіи отъ 28 Января (9 Февраля) 1860 года, № 76,206, возбудило вопросъ: слѣдуетъ ли, при пересылкѣ транспортнымъ порядкомъ отставныхъ воинскихъ нижнихъ чиновъ въ мѣста ихъ происхожденія, назначать для ихъ препровожденія проводниковъ, или нѣтъ?

Въ разрѣшеніе сего вопроса, Правительственная Коммисія даетъ знать, что, такъ какъ въ сообщенномъ Губернскому Правленію отъ 25 Января (6 Февраля) 1843 года, за № 297/864, постановленіи Совѣта Управленія Царства отъ 18 (30) Декабря 1842 года, № 364, по силѣ котораго отставнымъ нижнимъ воинскимъ чинамъ, или безсрочно отпускнымъ изувѣченнымъ, или тяжело больнымъ, а также женамъ и солдатскимъ дѣтямъ

wskazać środki do odstawienia ich i udzielić fundusz, o ile okaże się potrzebny.

w Warszawie, dnia 19 (31) Lipca 1858 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Solnicki*.

Nr. 9,699/43,522.

№ 36.

Rozporządzenie wskazujące, iż dymissyonowanym żołnierzom, odsyłanym do miejsca pochodzenia przez stacje transportowe, straży dodawać nie potrzeba.

(d. 11 (23) Lipca 1860 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rapportem z dnia 28 Stycznia (9 Lutego) r. b. Nr. 76,206 Rząd Gubernialny Radomski uczynił zapytanie: czyli przy odsyłaniu dymissyonowanych wojskowych niższych stopni do miejsc pochodzenia, kosztem funduszków transportowych, ma być dodawana odpowiednia straż lub przeciwnie?

W odpowiedzi Kommissya Rządowa oznajmiła, że postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 18 (30) Grudnia 1842 r. Nr. 364, zakommunikowane Rządowi Gubernialnemu pod dniem 25 Stycznia (6 Lutego) 1843 r. Nr. 297/864, z mocy którego, dla żołnierzy dymissyonowanych, lub nieograniczenie urlopowanych, kaleków, lub ciężko chorych, oraz dla żon dzieci żołnierskich, powracających do miejsca pierw-

Przep. o pow. gnin. I.

возвращающимися въ мѣста прежняго ихъ жительства, назначаются подводы, съ выдачею кромѣ того во время препровожденія по 5 коп. сер. въ сутки на продовольствіе, вовсе не сказано, чтобы тѣхъ же нижнихъ чиновъ препровождать подѣ стражею; почему при пересылкѣ транспортнымъ порядкомъ отставныхъ воинскихъ нижнихъ чиновъ въ мѣста ихъ происхожденія, Губернское Правленіе обязано поступать еѣ точности сообразно вышеприведенному постановленію Совѣта Управленія Царства.

О чемъ Правительственная Коммисія увѣдомляетъ Губернское Правленіе для свѣдѣнія и руководства.

Варшава, 11 (23) Іюля 1860 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бьернацкий*.

№ 6,026/2,948.

№ 37.

Распоряженіе о томъ, чтобы всякаго рода взносы и платежи, причитающіеся въ счетъ транспортныхъ суммъ, были записываемы на приходъ и показываемы слѣдующими къ поступленію въ подлежащей статьѣ случайныхъ доходовъ, и чтобы въ концѣ года не были причисляемы къ сбереженію въ Казну.

(3 (15) Октября 1861 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ довела до свѣдѣнія Коммисіи Финансовъ, что одно изъ Губернскихъ Прав-

тнего замieszkania, udzielane są podwoły, i prócz tego po kop. 5 dziennie w czasie transportu na żywność, nie zastrzega bynajmniej, aby tymże wojskowym straż dodawaną była; przy odsyłaniu zatem dymissyonowanych wojskowych niższych stopni do miejsca pochodzenia, kosztem funduszów transportowych, Rząd Gubernialny ściśle stosować się jest obowiązany do powołanego postanowienia Rady Administracyjnej.

О чемъ Kommissya Rządowa zawiadamia Rząd Gubernialny, dla wiadomości i stosowania się.

в Warszawie, dnia 11 (23) Lipca 1860 roku.

Zarządzający Wydziałem,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 6,026/2,948.

№ 37.

Rozporządzenie zalecające, aby wszelkie wpływy i należności, funduszowi transportowemu przypadające, były prenotowane i perceptowane pod dochodami przypadkowemi we właściwej pozycji, i aby nie ulegały przekazowi z końcem roku na oszczędność Skarbu.

(d. 3 (15) Października 1861 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych podała do wiadomości Kommissyi Skarbu, że jeden z Rządów Gubernial-

лений, по взысканіи съ кого слѣдовало недочета, причиненнаго транспортнымъ суммамъ, предписало записать таковой на приходъ въ пользу Казны и вмѣстѣ съ тѣмъ потребовало распоряженія: чтобы всѣ недочеты и платежи, причитающіеся на пополненіе выдать, произведенныхъ изъ транспортныхъ суммъ, были взимаемы не въ пользу упомянутыхъ суммъ.

Вслѣдствіе сего и имѣя въ виду, что доходъ отъ транспортного сбора, взимаемый казенными Казначействами, имѣетъ свое особое назначеніе, и на столько можетъ быть выдаваемъ изъ этихъ Казначействъ, на соотвѣтственныя потребности, на сколько изъ того же источника поступило денегъ и записано оныхъ на приходъ по подлежащей статьѣ, — Правительственная Коммисія Финансовъ предписываетъ Губернскому Правленію распорядиться, чтобы, согласно вышеприведенному требованію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, всякіе причитающіеся въ счетъ транспортного сбора платежи были показываемы слѣдующими къ поступленію, по поступленіи же записываемы на приходъ, въ числѣ случайныхъ доходовъ, подъ статьею сбора „на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ.“

Варшава, 3 (15) Октября 1861 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ,
(подписано) Янишовскій.

№ 39,161.

ныхъ одыскаwszy od winnego defekt, zrządzony w funduszach transportowych, polecil takowy zaperceptować na bezwarunkową własność Skarbu, a zarazem zażądała wydania zarządzenia, aby wszelkie defekta i zwroty funduszom transportowym należne, nie na rzecz Skarbu, lecz na rzecz właściwego funduszu pobierane były.

Z tego powodu i z uwagi, że dochód z opłat transportowych, przez Kassy skarbowe pobierany, ma swoje oddzielne przeznaczenie, i o tyle tylko z tychże Kass na właściwy cel wydanym być może, o ile z tego źródła wpłynęło i pod właściwym tytułem zaperceptowanem zostało, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wzywa Rząd Gubernialny, aby zgodnie z powyższem żądaniem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, wszelkie należności, funduszowi transportowemu przypadające, nie gdzieindziej, jak tylko pod dochodami przypadkowemi, w pozycyi „z opłat na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów“ prenotować i perceptować polecil.

Warszawa, dnia 3 (15) Października 1861 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) Janiszowski.

Nr. 39,161.

№ 38.

Распоряженіе о томъ, чтобы, въ случаѣ пересылки транспортнымъ порядкомъ, преступника, военного дезертира или пойманнаго изъ укрывательства конскрипта, назначать для конвоя двухъ проводниковъ къ одному этого рода арестанту.

(1 (13) Августа 1866 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Предписаніемъ Правительственной Коммисіи отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, за № 29,427/56,452, препровожаемые посредствомъ транспортныхъ станцій арестанты раздѣлены на двѣ категоріи:

къ первой причислены: бродяги безъ паспортныхъ видовъ, арестанты, отправляемые къ мѣсту жительства, послѣ выдержанія наказанія, и т. п.;

къ второй: лица, кои совершили какое либо преступленіе, дезертиры и конскрипты.

Для конвоя первой категоріи, назначается число сторожей, въ размѣрѣ, указанномъ въ томъ же предписаніи; для конвоя же второй категоріи, назначается столько сторожей, сколько арестантовъ, — съ тѣмъ, что, въ случаѣ признанной надобности, дозволено назначать сторожей въ размѣрѣ, соответственномъ важности арестанта и мѣстнымъ обстоятельствамъ.

Упомянутое предписаніе представляетъ неудобства въ томъ: во 1-хъ, что усиленіе конвоя при пересылкѣ важныхъ арестан-

№ 38.

Rozporządzenie, aby w razie przesyłania transportem przestępcy, dezertera, lub ujętego zbiegłego spisowego, przeznaczać do pilnowania po dwóch wartowników do jednego tego rodzaju aresztanta.

(d. 1 (13) Sierpnia 1866 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Wedle reskryptu Kommissyi Rządowej z dnia 7 (19) Kwietnia 1837 r. Nr. 29,427/56,452, aresztanci, przesyłani za pośrednictwem stacyj transportowych, rozdzielają się na dwie kategorie:

do pierwszej należą: włóczęgi bez paszportów, aresztanci wyprawiani do miejsc zamieszkania po wycierpieniu kary i t. p.

do drugiej, osoby, które spełniły jakie przestępstwo, dezserterzy i spisowi.

Do pilnowania pierwszej kategorii przeznacza się odpowiednia ilość wartowników, wskazana w powołanym reskrypcie; do pilnowania zaś drugiej kategorii tylu wartowników, ilu aresztantów, z tѣm zastrzeżeniem, że w razie uznanej potrzeby, wolno jest przeznaczać wartowników w liczbie odpowiedniej do ważności aresztanta i miejscowych okoliczności.

Reskrypt na początku wymieniony przedstawia niedogodność w tѣm, że 1) powiększenie straży przy przesyłaniu wa-

товъ, предоставлено усмотрѣнію завѣдывающаго транспортною станціею, отъ чего не рѣдко возникаетъ произволь; во 2-хъ, что, назначая одного сторожа для конвоя одного преступника, опредѣляетъ 3-хъ сторожей для конвоя 4-хъ до 5-ти безпаспортныхъ бродягъ, и людей, кои, послѣ выдержанія наказанія, не представляютъ опасности побѣга, — не рѣдко женщинъ и даже малолѣтнихъ.

Посему, примѣнительно къ правилу, изданному въ приказѣ по Корпусу Жандармовъ отъ 26 Іюня с. г., за № 77, коимъ опредѣлено — всѣхъ вообще лицъ, пересылаемыхъ подъ присмотромъ жандармовъ, отправлять непременно при двухъ жандармахъ, Правительственная Коммисія, въ общемъ присутствіи своемъ отъ 20 Іюля (1 Августа) с. г., положила:

1) въ случаѣ пересылки, посредствомъ транспортных станцій, преступника, дезертира и пойманнаго изъ укрывательства конскрипта, назначать для присмотра двухъ сторожей къ одному этого рода арестанту;

2) наблюденіе за исполненіемъ сего правила, вѣнчить въ обязанность завѣдывающимъ станціями, подъ страхомъ отвѣтственности за упушеніе.

О вышеописанномъ Правительственная Коммисія извѣщаетъ N Губернское Правленіе, для надлежащаго распоряженія и наблюденія за точнымъ исполненіемъ сказаннаго правила.

Варшава, 1 (13) Августа 1866 года.

Главный Директоръ, (подписано) *Князь Черкасскій.*

№ 24,732/10,816.

зныхъ аresztantów pozostawiono uznaniu dozorca stacyi transportowej, z czego często wynika samowolność; 2) że przeznaczając po jednym wartowniku do pilnowania jednego przestępcy, назначаетъ также trzech wartowników do pilnowania 4 do 5 włóczęgów bez legitymacyi i ludzi, których ucieczka po odcierpieniu przez nich kary żadnego nie przedstawia niebezpieczeństwa, zwłaszcza kobiet lub nieletnich.

Z tego powodu, w zastosowaniu przepisu objętego rozkazem do Korpusu Żandarmów z d. 26 Czerwca r. b. za Nr. 77, którym postanowiono wszystkie osoby wyprawiane pod strażą żandarmów, przysyłać koniecznie z dwoma żandarmami, Kommissya Rządowa na posiedzeniu z dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) postanowiła:

1) w razie przesyłania transportem przestępcy, дезертера i ujętego zbiegłego spisowego, przeznaczать do pilnowania po dwóch wartowników do jednego tego rodzaju aresztanta;

2) włożyć na dozorców stacyj transportowych obowiązek bacznego czuwania nad wykonaniem powyższego przepisu, pod odpowiedzialnością za uchybienie.

Kommissya Rządowa zawiadamia o powyższym Rząd Gubernialny N. dla wydania stosownych rozporządzeń i przestrzegania ścisłego wykonania pomienionego przepisu.

w Warszawie, dnia 1 (13) Sierpnia 1866 r.

Dyrektor Główny,
(podpisano) *Książę Czerkaski.*

Nr. 24,732/10,816.

ГЛАВА II.

О РАСХОДАХЪ, ПРОИЗВОДИМЫХЪ ИЗЪ ТРАНСПОРТНЫХЪ СУММЪ.

В В В Д Е Н І Е.

Изъ транспортных суммъ производятся слѣдующіе расходы:

1) на плату для пѣшихъ проводниковъ, нанимаемыхъ къ препровожденію бродягъ;

2) на плату за подводы, нанимаемыя для арестованныхъ лицъ, кои, по случаю болѣзни или увѣчья, не могутъ слѣдовать пѣшкомъ, а также для отсылки, въ случаѣ надобности, больныхъ на излеченіе въ больницы;

3) на плату ночнымъ сторожамъ, употребляемымъ къ карауленію арестантовъ во время ночлеговъ, а равно во время нахожденія ихъ на излеченіи въ больницахъ;

4) на продовольствованіе арестованныхъ лицъ во время ихъ препровожденія или нахожденія подъ слѣдствіемъ;

5) на производство содержанія Счетчикамъ Губернскихъ Правленій и чиновникамъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, занимающимся поспрочно счетовъ по транспортной повинности и веденіемъ относящейся къ сказанной повинности переписки съ мѣстными и заграничными властями;

6) на письменные матеріалы, то есть на бумагу и печатные бланки для шнуровыхъ книгъ и контролей, назначенныхъ для

T Y T U Ł II.

O WYDATKACH Z FUNDUSZU TRANSPORTOWEGO PONOSZONYCH.

W S T Ę P.

Z funduszu transportowego ponoszone bywają następujące wydatki:

1) na opłatę straży pieszej, wynajmowanej do transportu włóczęgów;

2) na opłatę podwód, najmowanych dla osób aresztowanych, którym słabość lub kalectwo nie dozwolą odbywać drogi pieszo, a także w razie potrzeby odsyłania chorych do szpitali na kurację;

3) na opłatę straży nocnej, dostarczanej do pilnowania aresztantów w czasie noclegów, jakoteż podczas zostawiania ich na kuracyi w szpitalu;

4) na żywność osób aresztowanych w czasie ich transportu, lub zostawiania w indagacyi;

5) na płacę dla Rachmistrzów w Rządach Gubernialnych i urzędników Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, zajmujących się rewizyą rachunków służby transportowej i prowadzeniem odnoszących się do niej korespondencyj z Władzami krajowymi i zagranicznymi;

6) na materyały piśmienne, to jest na papier i druki, potrzebne

отчетности по препровождению лиц, пересылаемых транспортным порядком, и по производству для них на это расходов;

7) на постройку новых и починку старых снарядов, содержимых на транспортных станциях, для предупреждения погнбы более важных арестантов;

8) на покупку для транспортных станций платья, необходимого для снабжения оным, во время препровождения от станции до станции немнющих достаточной одежды арестантов, въ особенности въ зимнее время;

9) на погребение умерших во время препровождения бродяг и бдных арестантов;

10) наконецъ расходы на другія незначительныя и не предвидныя надобности, относимыя съ разршенія высшаго начальства на транспортныя суммы.

Ниже сего помпщаются соответственныя правила.

N° 1.

Распоряженіе, разршающее препровождать транспортным порядкомъ лицъ, виновныхъ въ нарушеніи финансовыхъ правилъ, съ возвратомъ Казною Царства произведенныхъ на это расходовъ.

(28 Января 1831 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полици.

Вслѣдствіе заявленнаго Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства требованія, чтобы препровождение лицъ,

бне до книгъ и контроллъ шнуrowыхъ, пресылкѣ osób transportowanych, i poniesione na to wydatki usprawiedliwiać mających;

7) на справленіе новыхъ и репарациę старыхъ narzędzi, utrzymywanych po stacjach transportowych, dla zabezpieczania od ucieczki ważniejszych aresztantów;

8) на справленіе dla stacji transportowych odzieży, do przyodziewania w takową na podróż od stacyi do stacyi aresztantów, niemających dostatecznego okrycia, zwłaszcza w porze zimowej;

9) на погребаніе zmarłych w transporcie włóczęgów i aresztantów ubogich;

10) наконецъ wydatki na inne pomniejsze i nieprzewidziane potrzeby, za upoważnieniem Władz wyższych do funduszu transportowego regulowane.

Odpowiednie przepisy poniżej zamieszczają się.

N° 1.

Rozporządzenie, upoważniające do dodawania posługi transportowej przesyłanym przez stacye defraudantom dochodów skarbowych, ze zwrotem przez Skarb Królestwa wydatków na ten cel poniesionych.

(d. 28 Stycznia 1831 r.)

do

Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WĘWNETRZNYCH I POLICYI.

Powodowana propozycją przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wniesioną, ażeby do transportowania

виновныхъ въ нарушеніи финансовыхъ правилъ, производилось транспортнымъ порядкомъ, по тому поводу, что финансовые стражники обязаны только доставлять лицъ этого рода въ ближайшее финансовое управленіе, и что употребленіе къ тому пограничной стражи подвергло бы Казну значительному ущербу, какой могъ бы произойти вслѣдствіе открытія границы, а равно имѣя въ виду, что сказанная Правительственная Коммисія обязывается возвращать транспортнымъ суммамъ расходы на препровожденіе и продовольствованіе во время пересылки упомянутыхъ лицъ; и что Коммисія эта предписала уже всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ, чтобы въ представляемыхъ ими ежегодно расчетахъ издержкамъ на содержаніе въ арестахъ бѣдныхъ контрабандистовъ, помѣщать, съ подкрѣпленіемъ надлежащими документами, и расходы на препровожденіе ихъ транспортнымъ порядкомъ,—Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи предлагаетъ Воеводской Коммисіи, для приведенія въ дѣйствіе вышеизложеннаго предположенія, дать кому слѣдуетъ соответственное предписаніе.

Варшава, 28 Января 1831 года.

Директоръ Отдѣленія Общаго Управленія,
Статскій Совѣтникъ (подписано) *Козьмянъ*.

№ 9,812/2,018.

defraudantów skarbowych posługa transportowa była dodawana, a to z powodu, iż strażnicy skarbowi obowiązani są tylko ludzi tego rodzaju doprowadzać do najbliższego urzędu skarbowego; przytém że użycie straży granicznej, naraziłoby Skarb na znaczne straty, jakieby przez odsłonięcie granicy ponieść musiał; gdy nadto pomieniona Kommissya Rządowa zapewnia funduszowi transportowemu zwrot kosztów transportu i żywienia w drodze defraudantów, i w tym celu wydać już miała polecenie do wszystkich Kommissyów Wojewódzkich, aby co-roczenie w składanych przez siebie likwidacyach wydatków z utrzymywania ubogich defraudantów w areszcie, doliczały i udowadniały wydatek na ich transportowanie poniesiony; przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji poleca Kommissyi Wojewódzkiej, aby celem doprowadzenia do skutku powyższej propozycyi, stósowne, komu wypada, zarządzenie wydała.

w Warszawie, dnia 28 Stycznia 1831 r.

Dyrektor Wydziału Administracyi Ogólnej,
Radca Stanu (podpisano) *Koźmian*.

Nr. 9,812/2,018.

N° 2.

О постройкѣ на счетъ транспортныхъ суммъ одежды для лицъ, препровождаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій.

(10 (22) Апрѣля 1837 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Разсмотрѣвъ представленныя Губернскимъ Правленіемъ, вслѣдствіе распоряженія Правительственной Коммисіи, предположенія относительно снабженія главнѣйшихъ транспортныхъ станцій платьемъ и обувью, для снабженія оными препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ, иногда почти нагихъ бродягъ, Правительственная Коммисія нашла, что, такъ какъ цѣль этой мѣры состоятъ только въ томъ, чтобы сказанныхъ лицъ предохранить отъ вредно дѣйствующихъ на здоровье послѣдствій сырости и холода, для отвращенія чего будетъ вполне достаточно снабдить станціи удобными кафтанами и сапогами, то для исчисленія издержекъ слѣдуетъ принять въ основаніе только вышепоименованную одежду, съ исключеніемъ прочихъ предполагаемыхъ Губернскимъ Правленіемъ вещей, какъ лишнихъ и увеличивающихъ безъ надобности расходы.

Изъ составленнаго на этомъ основаніи исчисленія, соразмѣрно цѣнамъ, предположеннымъ каждымъ изъ Губернскихъ Правленій на покупку означенныхъ вещей, оказалось: что необходимыя на это расходы могутъ быть произведены въ каждой

N° 2.

Rozporządzenie, upoważniające do sprawienia odzieży dla osób transportowanych z funduszu transportowego po stacyach.

(d. 10 (22) Kwietnia 1837 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Roztrząsnąwszy przedstawione, w wykonaniu rozporządzenia Kommissyi Rządowej, przez Rząd Gubernialny wnioski, co do zaopatrzenia główniejszych stacyj transportowych w odzież i obuwie, do okrywania transportowanych, niekiedy w stanie nagości, włóczęgów służyc mającą, znajduje Kommissya Rządowa: iż gdy celem tego środka jest tylko ochronienie takich osób od szkodliwych zdrowiu wpływów wilgoci i zimna, a temu dostatecznie zaradzi sprawienie po stacyach wygodnych kapot i butów; przeto do wyrachowania kosztów, dosyć jest wziąć za zasadę tylko takową odzież, nie przyjmując innych efektów, przez Rząd Gubernialny projektowanych, jako zbytanych i niepotrzebnie kosztą powiększających.

Z wyrachowania, na tej zasadzie dokonanego, według cen, jakie każdy z Rządów Gubernialnych na sprawunek rzeczonych efektów podał, okazało się, że kosztą potrzebne na to mogą być poniesione w każdej gubernii z funduszu etatami posługi

Przep. o pow. gmin. I.

губерніи изъ суммъ, предназначенныхъ по смѣтнымъ росписаніямъ на расходы по транспортной повинности, какъ это ближе объясняетъ приложенная при семъ форма вѣдомости подъ буквою G.

Итакъ этотъ расходъ соотвѣтственно всего будетъ пополнить изъ вышесказаннаго источника.

Вслѣдствіе сего N Губернское Правленіе должно приступить немедленно къ производству публичныхъ торговъ (in minus) на поставку вышепоименованныхъ вещей, начиная съ той суммы, какая показана въ вѣдомости, и наблюсти, дабы одежда и обувь, которыя обяжется поставить тотъ, за кѣмъ останутся торги, были построены изъ новыхъ и прочныхъ матеріаловъ.

Послѣ чего, Губернское Правленіе распорядится о снабженіи каждой штуки одежды клеймомъ съ названіемъ станціи, для которой она назначается, такъ, чтобы клеймо это не могло быть скоро уничтожено, при разсылкѣ же этихъ вещей по станціямъ, коимъ онѣ будутъ принадлежать, предпишетъ соотвѣтственные возможно правила, относительно содержанія сказанныхъ вещей въ цѣлости и порядкѣ, и обезпеченія того, дабы онѣ послѣ каждаго употребленія были возвращаемы непременно тѣмъ подлежащія станціи, возложивъ все это на отвѣтственность Бургомистровъ городовъ или Войтовъ гминъ, въ коихъ находятся станціи.

Варшава, 10 (22) Апрѣля 1837 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) Головинъ.

Nº 585/1,130.

transportowej w roku bieżącym do dyspozycji wskazanego, jak to bliżej wyjaśnia załączony tu wzór wykazu pod lit. G.

Najwłaściwiej więc ze źródła tego koszt pomieniony za spokojonym być może.

Winien przeto Rząd Gubernialny przystąpić niezwłocznie do odbycia in minus licytacji na entrepryzę dostawy pomienionych obiektów, biorąc za pretium liciti summę ogólną, wykazem objętą, i dopilnować, aby odzież i obuwie, które utrzymujący się przy entrepryzie dostarczyć zobowiąże się, była z nowych i mocnych sporządzoną materyałów.

Następnie poleci Rząd Gubernialny każdą sztukę oznaczyć nazwiskiem stacyi, dla której jest przeznaczoną, tak, aby ta cecha nie łatwo zniszczoną być mogła, a przy rozesłaniu tych obiektów stacyom, do których mają należyć, wyda najtrafniejsze, ile być może, urządzenia, zmierzające do utrzymywania tychże w całości i porządku, i do zapewnienia, aby po każdym użyciu, do stacyj właściwych nieodzownie zwracane były, a to wszystko pod odpowiedzialnością Burmistrzów miast lub Wójtów gmin, w których są stacje.

w Warszawie, dnia 10 (22) Kwietnia 1837 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
General-Lejtenant (podpisano) Gołowin.

Nr. 585/1,130.

Форма лит. G.

Приложение къ № 2-му.

Вѣдомость издержкамъ, необходимымъ на снабженіе транспортныхъ станцій одеждою, имѣющею служить для препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ и лишенныхъ таковой одежды лицъ.

Номеръ очередной	Названіе губерніи.	Количество станцій, нуж- дающихся въ одеждѣ.	Слѣду- етъ по- строить для нихъ		Цѣна				Общій расходъ со- ставляеть		Изъ транспортной суммы назначенной на текущій годъ, остается въ распор.	Примѣчаніе.
			кафтановъ	сапоговъ	одного кафтана		пары сапоговъ		Общій расходъ со- ставляеть			
					злот.	гр.	злот.	гр.				
1 Краковская . .	19	57	57	20	17	7	20	1,609	9	2,765	—	
2 Сандомирская.	18	49	58	20	—	7	10	1,572	—	1,789	15	
3 Калишская . .	30	60	60	20	—	7	—	1,620	—	2,057	21	
4 Люблинская . .	13	39	39	18	3	5	—	900	27	1,735	—	
5 Плоцкая . . .	11	33	33	18	—	5	—	759	—	1,842	—	
6 Мазовецкая . .	22	56	56	18	—	9	—	1,512	—	2,834	—	
7 Подляская . .	9	22	22	16	20	6	10	506	—	1,604	—	
8 Августовская.	12	27	54	18	—	8	—	918	—	2,824	—	
Итого .								9,397	6	17,451	6	

Wzór Lit. G.

Annex do Nr. 2-go.

Wykaz kosztów, potrzebnych na sprawienie po stacyach transportowych odzieży, dla osób transportowanych, takowej pozbawionych.

Numer bieżący	Nazwisko gubernii.	Ilość stacyj potrzebujących odzieży	Na które wypada sprawić		Cena				Ogólny koszt wynosi		Z funduszu składki transportowej, na rok bieżący zatwierdzonej, pozostaje do dyspozycji	U w a g i
			kapot	butów	jednej kaptoty	pary butów						
							złp.	gr.	złp.	gr.		
1	Krakowska .	19	57	57	20	17	7	20	1,609	9	2,765	—
2	Sandomierska	18	49	58	20	—	7	10	1,572	—	1,789	15
3	Kaliska . . .	30	60	60	20	—	7	—	1,620	—	2,057	21
4	Lubelska . .	13	39	39	18	3	5	—	900	27	1,735	—
5	Płocka . . .	11	33	33	18	—	5	—	759	—	1,842	—
6	Mazowiecka.	22	56	56	18	—	9	—	1,512	—	2,834	—
7	Podlaska . .	9	22	22	16	20	6	10	506	—	1,604	—
8	Augustowska	12	27	54	18	—	8	—	918	—	2,824	—
Razem .									9,397	6	17,451	6

№ 3.

Распоряженіе о томъ, что расходы по препровожденію транспортнымъ порядкомъ нищихъ въ мѣсто ихъ жительства должны быть отосимы на транспортныя суммы.

(15 (27) Апрѣля 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ предписаніи отъ 18 (30) Марта с. г., за № 4,863, Правительственная Коммисія, указавъ Губернскому Правленію мѣры, клонящіяся къ искорененію нищенства, и предписавъ задерживать всѣхъ нищихъ и отправлять ихъ въ подлежащія мѣстности, присовокупила: что относительно употребленія суммъ на продовольствованіе нищихъ, послѣ ихъ задержанія, и на дальнѣйшее препровожденіе ихъ куда слѣдуетъ, будетъ сдѣлано особое распоряженіе.

Вслѣдствіе сего, принимая нынѣ во вниманіе: что Совѣтъ Управленія Царства, рѣшеніемъ, состоявшимся 6 (18) Февраля текущаго года № 2,057, и объявленнымъ Губернскому Правленію въ вышеприведенномъ предложеніи, именно 3-ю статью, положить:

- а) „что сказанныхъ нищихъ слѣдуетъ считать наравнѣ съ лицами, препровождаемыми транспортнымъ порядкомъ въ подлежащія гмины, и посему, до времени доставленія ихъ въ подлежащія гмины, слѣдуетъ содержать ихъ изъ транспортныхъ суммъ;“

№ 3.

Rozporządzenie wskazujące, że koszt transportu żebraków do miejsc ich zamieszkania, odnoszone być mają do funduszu transportowego.

(d. 15 (27) Kwietnia 1840 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W reskrypcie z dnia 18 (30) Marca r. b. Nr. 4,863, wskazując Rządowi Gubernialnemu potrzebne ku wytepieniu żebractwa środki, i polecając ujęcie wszystkich żebraków, oraz zesłanie ich do miejsc właściwych, uczyniła Kommissya Rządowa wzmiankę, iż co do użycia funduszu na koszt żywienia żebraków, po ujęciu, i dalszego ich transportu, oddzielne rozporządzenie wydaném będzie.

Obecnie przeto zważając: iż Rada Administracyjna Królestwa w decyzji swojej z dnia 6 (18) Lutego r. b. Nr. 2,057, w powołanym reskrypcie Rządowi Gubernialnemu objawionej, a mianowicie w § 3-m wyrzekła:

- a) „że żebracy pomienieni, na równi z osobami do gmin właściwych transportowanymi uważani, i jako tacy z funduszów transportowych, aż do czasu wydania ich gminom właściwym, utrzymywani być mają;“

- б) „что изъ этихъ же суммъ слѣдуетъ производить и впредь расходы на содержаніе означенныхъ нищихъ, бѣжавшихъ изъ мѣста жительства, задержанныхъ вторично на нищенствѣ и вновь отправляемыхъ въ мѣсто происхожденія.“

Сверхъ того, имѣя въ виду, что, кромѣ остатковъ отъ транспортныхъ суммъ за прошедшіе годы, утверждено и уже препровождено въ Губернское Правленіе смѣтное на текущій годъ росписаніе транспортной повинности, Правительственная Комиссія даетъ знать: что расходы на продовольствованіе упомянутыхъ нищихъ, послѣ ихъ задержанія, а также на препровожденіе ихъ куда слѣдуетъ, примѣняясь съ точностію къ вышеприведенному постановленію Совета Управленія и къ существующимъ донинѣ правиламъ о транспортной повинности, Губернское Правленіе обязано удовлетворять изъ транспортныхъ суммъ и дѣйствительность этихъ расходовъ удостовѣрять въ надлежащихъ счетахъ, сообразно означеннымъ правиламъ.

Варшава, 15 (27) Апрѣля 1840 года.

За Директора Отдѣленія (подписано) *Сковронскій*.

№ 6,564/2,785.

- б) „że tenże sam fundusz ma być i nadal użyty na utrzymanie pomienionych żebraków z miejsca zamieszkania zbiegłych, powtórnie na żebractwie ujętych, i znów do miejsca urodzenia odsyłanych.“

Zważając nadto, że obok remanentu funduszu posługi transportowej, jaki z lat upłynionych znajduje się, już i etat tejże posługi na rok bieżący zatwierdzonym i Rządowi Gubernialnemu przesłanym został, Kommissya Rządowa oświadcza: iż kosztą żywienia wzmiankowanych żebraków, po ich ujęciu, oraz transportu tychże do miejsc właściwych, w ściśłym zastosowaniu się do powołanej decyzji Rady Administracyjnej i obowiązujących dotychczas przepisów posługi transportowej, obowiązany jest Rząd Gubernialny z funduszu tejże posługi zaspakajać, i w rachunkach właściwych, zgodnie z temiż przepisami, usprawiedliwiać.

w Warszawie, dnia 15 (27) Kwietnia 1840 r.

za Dyrektora Wydziału,
(podpisano) *Skowroński*.

Nr. 6,564/2,785.

№ 4.

Распоряжение о томъ, что печатные бланки для отчетности по транспортной повинности должны быть заготавлиемы на счетъ транспортныхъ суммъ, а также о томъ, какие документы должны быть представляемы въ оправданіе издержекъ на заготовленіе означенныхъ бланковъ и расходования таковыхъ бланковъ.

(18 (30) Августа 1841 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Постановленіемъ Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, № 10,504, опредѣлено: что на обязанности городскихъ и сельскихъ гминъ лежитъ препровождать транспортнымъ порядкомъ преступниковъ, подозрительныхъ людей и бродягъ, оставившихъ законное мѣсто жительства, для доставленія ихъ въ мѣста назначенія, согласно показаніямъ сихъ лицъ, какія снимаются съ нихъ при задержаніи.

Съ этою цѣлю, сообразно смѣтнымъ росписаніямъ и распределеніямъ утверждаемымъ ежегодно, гмины отправляютъ транспортную повинность натурою, или вносятъ на расходы по сему предмету денежный сборъ, который, совокупно съ поступлениями, происходящими отъ возврата издержекъ на пересылку препровождаемыхъ лицъ, взыскиваемыхъ съ ихъ имущества, и съ доходомъ, выручаемымъ отъ употребленія задерживаемыхъ въ губернскихъ городахъ, подъ полицейскимъ надзоромъ, лицъ въ заработки по мѣрѣ ихъ способностей, для возмѣщенія расходовъ на ихъ препровожденіе и продовольствованіе, составляетъ транспортныя суммы.

№ 4.

Rozporządzenie zalecające, aby druki do posługi transportowej potrzebne, przysposabiano z funduszu transportowego, oraz wskazujące, jakimi dowodami wydatek na też druki i obrót ich mają być usprawiedliwiane w rachunkach.

(d. 18 (30) Sierpnia 1841 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r. Nr. 10,504, przepisuje, że powinnością jest gmin miejskich i wiejskich odbywać posługę w transportowaniu ludzi występnych, podejrzanych i włóczęgów, opuszczających prawne zamieszkanie, dla odstawienia ich do miejsca przeznaczenia, a to podług wywodów słownych, które w czasie przytrzymania osoby są sporządzane.

W tym celu, stosownie do etatów i rozkładów corocznie potwierdzanych, gminy dostarczają posługę w naturze, lub opłacają składkę do użycia na wydatki przedmiotowe, która, połączona z wpływami, pochodzącymi ze zwrotu kosztów, z majątku osób transportowanych pozyskanych, i z dochodu, za użycie ludzi w miastach gubernialnych, pod dozorem policyjnym zatrzymywanych, podług ich sposobności, dla zarobienia na koszt transportu i życia, stanowi fundusz posługi transportowej.

Правилами, изданными на основаніи вышеприведеннаго постановленія, разрѣшено производить изъ транспортныхъ суммъ лишь издержки на ночной караулъ и на продовольствованіе во время препровожденія бродягъ.

Вслѣдствіе сего бывшая Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, предписаніемъ отъ 16 Ноября 1826 года, за № 3,357/243, разрѣшила на одинъ разъ, всѣмъ тогдашнимъ Воеводскимъ Коммисіямъ заготовить на счетъ транспортныхъ суммъ нужное количество печатныхъ бланковъ на шнуровыя квитанціонныя книги, съ тѣмъ, что впредь всѣ расходы на заготовленіе печатныхъ бланковъ для отчетности транспортной повинности слѣдуетъ производить изъ суммъ, назначаемыхъ по финансовой смѣтѣ на экстренныя издержки для административныхъ отдѣленій.

Какъ однако Губернскія Правленія входятъ безпрестанно съ представленіями, въ коихъ изъясняя, что суммы, назначаемыя ежегодно по финансовой смѣтѣ на экстренныя издержки для административныхъ отдѣленій, едва удовлетворяютъ обыкновеннымъ издержкамъ, и невозможно сдѣлать по онымъ никакого сбереженія на заготовленіе печатныхъ бланковъ для отчетности по транспортной повинности, ходатайствуютъ, дабы расходы на печатаніе этихъ бланковъ были производимы изъ транспортныхъ суммъ; то Правительственная Коммисія, побуждаемая такими возраженіями, и принимая во вниманіе, что дѣйствія правительственныхъ исполнительныхъ властей, а тѣмъ самымъ и денежныя по этой части расходы, увеличились, а между тѣмъ суммы, назначенныя на экстраординарныя издержки, уменьшены, — разрѣшаетъ Губернскому Правленію распорядиться, дабы расходы на заготовленіе печатныхъ бланковъ для отчетности по транспортной повинности, были за текущій годъ удовлетворены изъ суммы, назначенной для дальнѣйшаго распоряженія по смѣтѣ этой повинности, съ тѣмъ, чтобы впредь соотвѣтственная дѣйствительной потребности въ означенныхъ бланкахъ сумма была помѣщаема въ проектахъ смѣтныхъ росписаній транспортной повинности.

Урѣзденія, на основаніи powyższego postanowienia wydane, upoważniają, aby tylko wydatki na straż nocną i na żywność w czasie transportu włóczęgów, z funduszu transportowego skutecznie były.

Z powodu więc takiego położenia rzeczy, b. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi reskryptem z dnia 16 Listopada 1826 r. Nr. 3,357/243, na jeden raz dozwoliła wszystkim ówczesnym Kommissyom Wojewódzkim użyć funduszu transportowego na przysposobienie potrzebnej ilości druków na sznurowe kwitariusze, oświadczwszy, iż nadal kosztą wszelkich druków dla służby transportowej, z funduszu, corocznie etatami płatniczymi skarbowymi na ekstraordynaria dla Wydziałów administracyjnych przeznaczonego, zaspakajane być powinny.

Gdy jednak Rządy Gubernialne, nie przestając ponawiać przedstawień, że fundusze na ekstraordynaria dla Wydziałów administracyjnych corocznie etatami płatniczymi skarbowymi przeznaczane, zaledwie wystarczają na zwyczajne wydatki, i nie mogą być oszczędzone do użycia na druki transportowe, upraszają, aby kosztą na te druki z funduszu transportowego ponoszone były; przeto Kommissya Rządowa powodowana takimi reklamacyami, a przytém zważywszy, że obecnie czynności służby rządowej wykonawczej, a tém samém i wydatki pieniężne, powiększonemi zostały, a pomimo to fundusze na ekstraordynaria wyznaczone zmniejszono, upoważnia Rząd Gubernialny do zarządzenia: iżby kosztą druków transportowych na rok bieżący, z funduszu w etacie posługi transportowej do dyspozycji zachowanego, zaspokojono, a na przyszłość, aby kwoty, odpowiadające rzeczywistej potrzebie tychże druków, w projektach do etatów posługi transportowej zamieszczano.

Печатные бланки, долженствующие быть заготовляемыми на счет транспортных сумм, суть следующие:

- 1) транспортные листы, установленные 5-ю статьею постановления отъ 27 Мая 1823 года, № 10,504;
- 2) общія контроли для записыванія препровождаемыхъ лицъ;
- 3) контроли для записыванія возврата расходовъ, взыскиваемыхъ съ имущества препровождаемыхъ;
- 4) контроли для записыванія дохода отъ заработка арестантовъ, задерживаемыхъ, сообразно 8-й статьѣ означеннаго въ самомъ началѣ постановления, въ губернскомъ городѣ до времени окончанія съ кѣмъ слѣдуетъ переписки относительно ихъ происхожденія и дальнѣйшаго съ ними поступленія;
- 5) шнуровыя книги для квитанцій въ доставленіи препровождаемыхъ отъ станціи до станціи лицъ,

заготовленные по формамъ, препровожденнымъ бывшею Правительственною Коммисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи во все бывшія Воеводскія Коммисіи при предписаніяхъ отъ 28 Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, 31 Января 1826 года, № 96/3,942, и 16 Ноября 1826 года, № 3,357/243.

Печатные бланки на транспортные листы, должны быть по мѣрѣ надобности, препровождаемы въ административныя Управленія, съ тѣмъ, чтобы они представляли отчеты въ израсходованіи оныхъ. Печатные же бланки на контроли и шнуровыя квитанціонныя книги, послѣ помѣты ихъ по листамъ, опечатанія и засвидѣтельствованія Губернскимъ Правленіемъ, слѣдуетъ разсылать въ транспортныя станціи до начатія смѣтнаго года, для надлежащаго употребленія.

Расходы на заготовленіе транспортныхъ печатныхъ бланковъ должны быть удостовѣряемы въ счетахъ:

- a) смѣтными росписаніями транспортныхъ повинностей, утвержденными Правительственною Коммисіею;
- b) предписаніями Губернскаго Правленія;
- c) подробными расчетами поставщиковъ бумаги и печатныхъ бланковъ;

Друки, kosztem funduszu transportowego przysposabiać się powinny, są następujące:

- 1) karty drożne, art. 5-m postanowienia z dnia 27 Maja 1823 r. Nr. 10,504, przepisane;
- 2) kontrole ogólne, służące do zapisywania osób transportowanych;
- 3) kontrole, do zapisywania zwrotu kosztów z majątku osób transportowanych;
- 4) kontrole, do zapisywania przychodu z zarobku aresztantów, stosownie do art. 8-go postanowienia na początku cytowanego, w mieście gubernialném zatrzymywanych, do czasu przeprowadzenia z kim należy korespondencyi, względem ich pochodzenia i dalszego z nimi postąpienia;
- 5) księgi sznurowe, do kwitowania z odstawy osób transportowanych pomiędzy stacyami służące,

podług wzorów, które b. Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi przy reskryptach z datt 28 Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811, 31 Stycznia 1826 roku Nr. 96/3,942 i 16 Listopada 1826 r. Nr. 3,357/243, wszystkim bb. Kommissyom Wojewódzkim przesyłała, sporządzane.

Друки на карты дорожные, według potrzeby Urzędowi administracyjnemu winny być przesłane, do wyrachowania się z użycia onych. Друки zaś на kontrole i księgi sznurowe kwitariuszowe, przez Rząd Gubernialny oparafowane, opieczetowane i poświadczone, stacyom transportowym, przed zaczęciem roku etatowego, do właściwego użytku rozesłać należy.

Wydatki na друки transportowe udowodniane być mają w rachunkach:

- a) etatami posługi transportowej, przez Kommissyę Rządową potwierdzonemi,
- b) poleceniami Rządu Gubernialnego;
- c) szczegółowemi likwidacyami dostarczycieli papieru i druków;

- d) завіреною копією контракта, заключеннаго на поставку бумаги и печатныхъ бланковъ, нужныхъ для Губернскаго Правленія;
- e) приложеніемъ по одному экземпляру заготовленныхъ транспортныхъ печатныхъ бланковъ;
- f) и надлежащими росписками получателей денегъ.

Сверхъ того городскія кассы, въ коихъ сосредоточиваются транспортныя суммы, должны къ первому счету приложить настоящее предписаніе, копію котораго слѣдуетъ въ оныя пре-проводить.

Израсходование печатныхъ бланковъ, заготавливаемыхъ ежегодно по мѣрѣ дѣйствительной надобности, указанной опытомъ прошедшихъ годовъ, слѣдуетъ въ годичномъ отчетѣ оправдывать предписаніями Губернскаго Правленія и надлежащими росписками управленій, снабжаемыхъ означенными бланками, для удостовѣренія, сколько ихъ было заготовлено по мѣрѣ надобности и сколько употреблено согласно предназначенію.

Наконецъ Правительственная Коммисія извѣщаетъ Губернское Правленіе, что печатные бланки на квитанціонныя книги, служащія, согласно 47-й статьи кассовой инструкціи, изданной 15 Января 1822 года Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи въ руководство для городскихъ управленій, ко взиманію податей и всякаго рода сборовъ, слѣдующихъ съ отдѣльныхъ жителей для удовлетворенія общихъ обязанностей гмины, должны быть равномерно употребляемы для взиманія съ гминъ транспортного сбора.

Варшава, 18 (30) Августа 1841 года.

и. д. Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Генералъ-Лейтенантъ, Сенаторъ (подписано) *Писаревъ*.

№ 17,468/ 9,526.

- d) копія поświadczoną kontraktu, o dostarczanie papieru i druków na potrzebę Rządu Gubernialnego, zawartego;
- e) dołączeniem po jednym egzemplarzu druków, do posługi transportowej przysposobionych, i
- f) stosownemi pokwitowaniami odbierających pieniądze.

Nadto przy pierwszym rachunku, kassy miejskie, w których się koncentrują fundusze transportowe, złożą niniejszy reskrypt, który ma być im w kopii przesłany.

Obrót druków corocznie, podług rzeczywistej tylko potrzeby, opartej na doświadczeniu lat zeszłych, przysposabianych, winien być przy rachunku rocznym usprawiedliwiany poleceniami Rządu Gubernialnego i stóśownemi pokwitowaniami Urzędów odbierających druki, dla przekonania: o ile druki podług potrzeby były przysposobione, i do posługi transportowej użyte zostały.

W końcu Kommissya Rządowa uprzedza Rząd Gubernialny, iż druki kwitaryuszowe, jakie według art. 47-go instrukcyi kassowej, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi dnia 15 Stycznia 1822 r. dla Urzędów miejskich wydanej, służą do poboru podatków i wszelkich składek, od szczególnych mieszkańców wymaganych, na zaspokojenie ogólnego obowiązku gminy, winny być również użyte i do poboru od gmin składki transportowej.

w Warszawie, dnia 18 (30) Sierpnia 1841 r.

p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego,
Jeneral-Lejtenant, Senator (podpisano) *Pisarew*.

Nr. 17,468/9,526.

N° 5.

Распоряженіе относительно суммы на постройку одежды для арестантовъ гражданского вѣдомства, пересылаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій.

(9 (21) Октября 1842 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе возбужденнаго нѣкоторыми Губернскими Правленіями вопроса о томъ, на счетъ какихъ именно суммъ должна быть произведена постройка одежды для арестантовъ гражданского вѣдомства, препровождаемыхъ въ мѣста ихъ назначенія посредствомъ транспортныхъ станцій, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что согласно послѣдовавшему отъ 16 Августа 1836 года, за N° 1,883, приказанію Господина Генераль Фельдмаршала Намѣстника въ Царствѣ: для арестантовъ гражданского вѣдомства должна быть доставляема казенная одежда, бывшая въ употребленіи, или, въ случаѣ недостатка таковой, новая, по формѣ, установленной для исправительныхъ ротъ; что причитающіяся за означенную одежду деньги должны быть отпускаемы изъ суммы, назначенной на содержаніе лицъ, арестованныхъ военно-полицейскимъ начальствомъ, послѣ представленія военнымъ начальникомъ подлежащаго счета, заключающаго свѣдѣніе, для котораго именно изъ арестантовъ гражданского вѣдомства, какая именно одежда и на какую именно сумму доставлена; что на содержаніе лицъ, арестованныхъ военно-полицейскимъ начальствомъ въ N Губерніи, назначена по смѣтѣ тамошняго губернскаго Казначейства,

N° 5.

Rozporządzenie względem funduszu na odzież dla aresztantów cywilnych, przez stacye transportowe odsyłanych.

(d. 9 (21) Października 1842 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Powodowana zapytaniem niektórych Rządów Gubernialnych, z jakiego funduszu sprawiana ma być odzież dla aresztantów cywilnych, przez pośrednictwo stacyj transportowych do miejsca ich przeznaczenia odsyłanych, Kommissya Rządowa zawiadamia Rząd Gubernialny o treści rozkazu Księcia Feldmarszałka z dnia 16 Sierpnia 1836 r. Nr. 1,883, który mieć chce, aby dla aresztantów cywilnych dostarczana była odzież skarbowa używana, lub téż w braku takowej, nowa, podług wzoru dla kompanij poprawczych przepisanego, tudzież, aby za spokojenie należytości, za téż odzież przypadającą, następowało z funduszu, na utrzymanie osób aresztowanych przez Władze wojskowo-policyjne oznaczonego, za podaniem przez Naczelnika Wojennego likwidacyi, czyli obrachunku, obejmującego wiadomość, któremu mianowicie z aresztantów cywilnych, jaka odzież i za jaką kwotę dostarczoną została, nadto, że na utrzymanie osób, aresztowanych przez Władze wojskowo-policyjne, w gubernii N. jest oznaczony etatem tamtejszej Kassy gubernialnej potrzebny fundusz rsr., z którego Rząd Gubernialny

потребная сумма, въ количествѣ N рублей, изъ которой Губернское Правленіе вправе отпускать Военному Начальнику губерніи, по требованіямъ его, необходимое количество денегъ на соотвѣтственные расходы.

Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію руководствоваться въ точности вышеизложеннымъ приказаніемъ Его Сіятельства.

Варшава, 9 (21) Октября 1842 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.
№ 14,678/28,431.

№ 6.

Постановленіе о выдачѣ подводъ нижнимъ чинамъ, уволеннымъ въ отставку по увѣчью или безсрочно отпускнымъ, а также ихъ женамъ и дѣтямъ, на счетъ транспортныхъ суммъ.

(18 (30) Декабря 1842 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

До сего времени нижніе воинскіе чины, уволенные въ отставку по увѣчью или безсрочно отпускные, а равно солдатскія вдовы, возвращающіяся послѣ смерти мужей одинокія, или съ дѣтьми на родину, были пересылаемы къ военнымъ или гражданскимъ Начальникамъ губерній, для отправленія ихъ къ мѣсту избраннаго ими жительства, посредствомъ военныхъ этаповъ на подводахъ, доставляемыхъ бесплатно, или нанимаемыхъ на счетъ вносимаго гминами транспортного сбора.

удзieli Naczelnikowi Wojennemu gubernii, na żądanie jego, potrzebne kwoty na właściwe wydatki.

Kommissya Rządowa przeto poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby do powyższego rozkazu Jego Książęcej Mości ściśle się stosował.

w Warszawie, dnia 9 (21) Października 1842 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Badeni*.
Nr. 14,678/28,431.

№ 6.

Decyzja względem udzielania podwód żołnierzom kalekom, ze służby wojskowej uwolnionym, nieograniczenie urlopowanym, oraz ich żonom i dzieciom, za opłatą z funduszu transportowego.

(d. 18 (30) Grudnia 1842 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Dotąd żołnierze kalecy, ze służby wojskowej uwolnieni, lub nieograniczenie urlopowani, tudzież żony żołnierskie po śmierci mężów, same lub z dziećmi do rodzin powracające, nadsyłane bywają przez etapy wojskowe Naczelnikom Wojennym, lub Władzom cywilnym w Królestwie, w celu odsyłania ich na miejsce obranego przez nich zamieszkania, podwodami, albo bezpłatnie, lub na koszt funduszu transportowego, przez gminy składanego, nakazanemi.

Такъ какъ этотъ порядокъ не согласенъ съ дѣйствующими узаконеніями, а именно съ постановленіемъ Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, которымъ воспрещено требовать отъ гминъ бесплатныхъ подводъ, изъ вносимаго же гминами транспортнаго сбора могутъ быть производимы расходы на препровожденіе и продовольствованіе лишь однихъ преступниковъ, бѣглыхъ, подозрительныхъ людей и бродягъ; какъ притомъ, относительно доставленія этого рода подводъ не имѣется донинѣ въ виду никакого правила, и затѣмъ на уплату за такія подводы по финансовой смѣтѣ никакой суммы не назначено, то посему Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, отъ 17 (29) текущаго мѣсяца и года, за № 23,794, представила на усмотрѣніе Совѣта Управленія слѣдующія предположенія:

1) Чтобы гражданско-полицейскимъ начальствамъ предоставить право наряжать обывательскія подводы:

- a) для уволенныхъ изъ военной службы по увѣчью, или по тяжелой болѣзни нижнихъ чиновъ, передаваемыхъ въ вѣдѣніе гражданскаго начальства;
- b) для солдатскихъ женъ, отправляемыхъ по смерти мужей отдѣльно или вмѣстѣ съ дѣтьми, чрезъ посредство гражданскаго начальства, на мѣсто прежняго жительства;
- c) для нижнихъ воинскихъ чиновъ, уволенныхъ въ безсрочный отпускъ, которые, по тяжелой болѣзни, не въ состояніи слѣдовать пѣшкомъ въ мѣста, избранныя ими для жительства, — если, при сдачѣ подобныхъ людей гражданскому начальству, отъ Военныхъ Начальниковъ губерній, или отъ Комендантовъ городовъ, либо отъ этапныхъ Начальниковъ поступитъ требованіе о доставленіи для нихъ подводъ, или если гражданское начальство, въ вѣдѣніе котораго сданы лица, поименованныя въ пунктахъ a, b и c, само признаетъ это нужнымъ.

2) Чтобы уплата жителямъ за поставку такихъ подводъ была производима изъ транспортныхъ суммъ при самомъ до-

Gdy taki sposób transportowania zupełnie jest niewłaściwy, bo się sprzeciwia postanowieniu Księcia Namiestnika Królewskiego z d. 27 Maja roku 1823, wzbraniającemu wymagania od gmin podwód bezpłatnych, a nadto, gdy z funduszu transportowego gminnego, mogą być uskuteczniiane wydatki jedynie na transport i żywienie samych tylko zbrodniarzy, zbiegów, ludzi podejrzanych i włóczęgów, i gdy dostarczanie podobnego rodzaju podwód, dotąd żadnemi przepisami nie jest wskazane, a tém samém i na opłatę takowych podwód etat skarbowy potrzebnego funduszu nie obejmuje; przeto Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, w przedstawieniu swém z dnia 17 (29) m. i r. b. Nr. 23,794, odniosła do decyzji Rady Administracyjnej następujące wnioski:

1) Izby Władze cywilno-policyjne mogły zarządzać dawanie podwód obywatelskich:

- a) dla żołnierzy kaléków, lub ciężko chorych, z wojska uwolnionych, i Władzom cywilnym zdawanych;
- b) dla żon żołnierskich samych i z dziećmi, które po śmierci mężów, zwracane są same, lub z dziećmi, do miejsca pierwotnego ich zamieszkania, przez pośrednictwo Władz cywilnych;
- c) dla żołnierzy nieograniczenie urlopowanych, którzy, dla ciężkiej słabości nie mogą pieszo odbywać drogi do miejsca obranego przez siebie zamieszkania, a to w każdym razie, skoro przy zdawaniu takich ludzi Władzom cywilnym, wydane będzie o podwodę dla nich wezwanie, bądź od Naczelników Wojskowych gubernij, bądź od Komendantów miast, lub Naczelników etapowych, albo téż, skoro Władza cywilna, w której wiedzę osoby wymienione ad a, b, c, postąpią, sama uzna tego potrzebę.

2) Aby opłata mieszkańcom za подводы takie następowała zaraz przy wzięciu podwozy, z funduszów gminnych

ставленіи оныхъ, а именно за каждую пароконную подводу по 22½ коп. сер., а за каждую одноконную по 15 коп. сер. на милю.

3) Чтобы каждому изъ лицъ, упомянутыхъ выше подъ литерами *a*, *b* и *c*, было выдаваемо изъ тѣхъ же суммъ продовольствіе и содержаніе по 5 коп. сер. въ сутки.

4) Еслибы расходы, показанные въ предыдущихъ пунктахъ, оказались вполнѣ для транспортныхъ суммъ обременительными, въ такомъ случаѣ предоставить Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ войти въ Совѣтъ Управленія съ особымъ представленіемъ объ отнесеніи этихъ расходовъ на сумму, назначаемую по смѣтѣ на потребности мѣстнаго военного Управленія.

Для прекращенія существовавшего донинѣ неправильнаго порядка требованія подводъ для уволенныхъ изъ военной службы по увѣчью нижнихъ чиновъ, или для безсрочно отпусковыхъ, а также для солдатскихъ вдовъ, возвращающихся послѣ смерти мужей на родину отдѣльно или съ дѣтьми, какъ равно для обезпеченія вышепомянутымъ лицамъ средствъ къ совершенію пути на мѣсто ихъ жительства, Совѣтъ положилъ: разрѣшить доставленіе этимъ лицамъ подводъ на предположенныхъ Правительственною Коммисіею основаніяхъ.

Варшава, 18 (30) Декабря 1842 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.

№ 31,595.

transportowych, a mianowicie za każdą parokonną podwodę po kop. 22½, a za każdą jednokonną podwodę po kop. 15 na milę.

3) Aby każdej z osób, należących do kategorii wymienionych *a*, *b* i *c*, w czasie transportu wydawano na żywność i utrzymanie dziennie po kop. 5, z funduszków gminnych transportowych.

4) W razie, gdyby wydatki *a* 1, 2 i 3-m okazały się z czasem uciążliwymi dla funduszków transportowych, obowiązkiem wtedy będzie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych wyjednać u Rady Administracyjnej upoważnienie, na zaregulowanie takowych do funduszków, etatem swym na potrzebę miejscowej administracyi wojennej oznaczonego.

Rada prostując nielegalność postępowania, jakie dotąd miało miejsce przy udzielaniu podwód żołnierzom kalekom, ze służby wojskowej powracającym, lub nieograniczenie urlopowanym, tudzież żonom żołnierskim, po śmierci mężów samym lub z dziećmi do rodzin swych udającym się, a zarazem w zamiarze zapewnienia osobom powyżej wyrażonym sposobu odbycia drogi, oświadczyła: że na udzielenie im podwód na zasadach przez Kommissyę Rządową przedstawionych, zezwala.

w Warszawie, dnia 18 (30) Grudnia 1842 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*.

Nr. 31,595.

№ 7.

Распоряженіе о томъ, изъ какихъ суммъ должны быть пополняемы расходы по препровожденію лицъ, подозрѣваемыхъ въ тайномъ переходѣ границы въ запрещенномъ пунктѣ.

(14 (26) Августа 1843 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (*).

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе отзыва Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 24 Іюня (6 Іюля) с. г., за № 20543/10957, о томъ, чтобы Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства было дано Губернскимъ Правленіямъ наставленіе, изъ какихъ именно казенныхъ суммъ должны быть возмѣщаемы издержки, производимыя заимообразно изъ транспортныхъ суммъ на препровожденіе и продовольствованіе лицъ, задержанныхъ при тайномъ переходѣ границы въ запрещенномъ пунктѣ, а также, изъ какихъ именно суммъ должны быть производимы впредь означенныя издержки, — Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства имѣетъ честь сообщить слѣдующее.

Штрафы за тайный переходъ границы въ запрещенномъ пунктѣ, не опредѣлены лишь постановленіемъ Совѣта Управ-

(*) Отзывъ этотъ препровожденъ Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ копіяхъ, въ Губернскія Правленія, при предписаніи отъ 29 Сентября (11 Октября) 1843 г., № 35,288/19,315, для свѣдѣнія и точнаго руководства.

№ 7.

Odezwa wskazująca fundusze, z jakich ponoszone być winny koszta transportu osób, o przejście granicy punktem zakazanym podejrzanym.

(d. 14 (26) Sierpnia 1843 r.)

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Na odezwę Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z d. 24 Czerwca (6 Lipca) r. b. Nr. 20,543/10,957, w której żąda od Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu udzielenia Rządowi Gubernialnym objaśnienia: z jakich funduszów skarbowych zwracane być mają koszta, które za transport i żywienie osób ujętych przy przebywaniu granicy punktem zakazanym awansowane są z funduszów transportowych, tudzież z jakich funduszów w przyszłości następować ma zaspakajanie takichże kosztów, — Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu ma honor oświadczyć co następuje:

Kary za przejście granicy punktem zakazanym, nie dopiero postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 20 Sty-

(*) Odezwa ta przesłana została w odpisach przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych Rządowi Gubernialnym, dla wiadomości i ścisłego stosowania się, przy reskrypcie z dnia 29 Września (11) Października 1843 roku Nr. 35,288/19,315.

ленія отъ 20 Января (1 Февраля) 1833 года, на которое ссылается Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ. Они существовали гораздо раньше, а именно полагались, на основаніи: 68 § инструкции по финансовому вѣдомству отъ 1 Октября 1809 года, постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 23 Ноября 1816 года, за № 6,213, и особыхъ распоряженій Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, и только умѣренность опредѣленныхъ сими узаконеніями взысканій, а также необходимость собранія этихъ узаконеній въ одно цѣлое, дали поводъ къ изданію упомянутого постановленія Совѣта Управленія.

Лица, обвиненныя въ тайномъ переходѣ границы въ запрещенномъ пунктѣ, по финансовымъ правиламъ, почитаются наравѣ съ контрабандистами, такъ какъ, по большей части, переходъ границы сопряженъ съ намѣреніемъ тайной доставки товаровъ, — и въ отношеніи производства дѣлъ объ этихъ лицахъ соблюдается такой же порядокъ, какой установленъ для производства дѣлъ о контрабандистахъ, задержанныхъ съ товарами; штрафы налагаются на нихъ такимъ же порядкомъ, то есть судебно-административными рѣшеніями финансовыхъ властей, и приведеніе этихъ рѣшеній въ исполненіе производится одинаковымъ же порядкомъ. А такъ, какъ, вслѣдствіе соединенія, на основаніи постановленія Совѣта Управленія отъ 1 (13) Апрѣля 1832 года, за № 3,635, арестовъ, устроенныхъ для контрабандистовъ, съ полицейско-исправительными арестами, суммы, назначавшіяся прежде, по смѣтамъ финансоваго вѣдомства, на содержаніе, и продовольствованіе контрабандистовъ, поступили съ 1833 года въ завѣдываніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, и, какъ видно изъ отрыва ея отъ 24 Марта 1834 года, за № 4,413/7,807, издержки сего рода производятся ею изъ упомянутыхъ суммъ, то къ тѣмъ же суммамъ должны быть отнесены и такіе же расходы въ отношеніи лицъ, задерживаемыхъ при тайномъ переходѣ границы въ запрещенномъ пунктѣ.

чнія (1 Лутего) 1833 року, na które Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych powołuje się, oznaczone zostały. Istniały one już dawniej, mianowicie zaś objęte były w § 68-m instrukcyi skarbowej z dnia 1 Października 1809 r., postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 23 Listopada 1816 r. Nr. 6,213, oraz w szczegółowych rozporządzeniach Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, i tylko z jednej strony łagodność, z drugiej potrzeba zebrania ich w jedną całość, spowodowały wydanie rzeczzonego postanowienia.

Osoby obwinione o przejście granicy punktem zakazanym, w przepisach skarbowych zarówno z defraudantami są uważane, bo najczęściej przejście granicy zamiarowi spełnienia defraudacyi celnej towarzyszy, wspólny co do nich jak i co do defraudantów z obiektami przytrzymanych służy porządek postępowania processowego, wymiar kar w tym samym sposobie, to jest wyrokami sądowo-administracyjnymi, przez Władze skarbowe wydawanymi, następuje, i w jednakowym sposobie uskutecznia się ich egzekucya. Że zaś przez połączenie, w skutek postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 1 (13) Kwietnia 1832 roku Nr. 3,635, aresztów defraudantów z więzieniami policyjno-poprawczemi, także i fundusz na utrzymanie, żywienie i transportowanie defraudantów, dawniej na etacie skarbowym zostający, przeszedł od roku 1833 pod zarząd Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, i jak przekonywa odezwa jej z dnia 24 Marca 1834 r. Nr. 4,413/7,807, kosztu tego rodzaju są przez nią z tego funduszu zaspakajane; zatem i także kosztu osób przebywających granicę punktem zakazanym, do tegoż funduszu należą.

Впрочемъ по опыту дознано, что въ препровожденіи контрабандистовъ или лицъ, обвиненныхъ въ тайномъ переходѣ границы, рѣдко встрѣчается надобность. При томъ же издержки по препровожденію, ежели таковыя производятся изъ транспортныхъ суммъ въ видѣ аванса, должны быть, на основаніи постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, за № 10,504, взыскиваемы съ имущества препровождаемыхъ лицъ, по мѣрѣ ихъ состоятельности. Поэтому, только въ случаѣ доказанной несостоятельности сихъ лицъ, можетъ предстать надобность въ возмѣщеніи означенныхъ расходовъ изъ суммы, назначенной на содержаніе контрабандистовъ; изъ чего слѣдуетъ, что расходы сего рода не могутъ быть значительны и несоразмѣрны съ этою суммою.

Изъ вышеизложеннаго Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ благоволила удостовѣриться, что сумма на расходы по препровожденію и продовольствованію лицъ, задерживаемыхъ при тайномъ переходѣ границы въ запрещенномъ пунктѣ, состоитъ въ ея завѣдываніи, и что затѣмъ ей самой гораздо соотвѣтственнѣе дать Губернскимъ Правленіямъ требуемое по сему предмету наставленіе.

Варшава, 14 (26) Августа 1843 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бобровскій*.

№ 52,517.

Zresztą nabyte doświadczenie wskazuje, że konieczność transportowania, tak defraudantów, jak równie osób, o samo przejście granicy obwinionych, nie często się przytrafia. Nadto kosztu transportu, skoro z funduszów transportowych sposobem awansu są ponoszone, na zasadzie postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z d. 27 Maja 1823 r. Nr. 10,504 winny być odzyskiwane z majątku osób transportowanych, o ileby go posiadały. Tylko więc w razie udowodnionego ubóstwa, zachodzić może potrzeba zwrotu onych z funduszu na utrzymanie defraudantów przeznaczanego, z czego wynika, że wydatki na ten cel nie mogą być znaczne, a tém samém, dla tegoż funduszu uciążliwe.

Z niniejszego wyjaśnienia Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych powziąć raczy przekonanie, że fundusz na kosztu transportu i żywienie osób, ujętych przy przebyciu granicy punktem zakazanym, sama do swęj dyspozycji posiada, i że tym sposobem wydanie żadanego objaśnienia Rządom Gubernialnym, do niej samėj właściwiej należy.

w Warszawie, dnia 14 (26) Sierpnia 1843 r.

Radca Stanu, Dyrektor Wydziału
(podpisano) *Bobrowski*.

Nr. 52,517.

N° 8.

Распоряжение о порядкѣ постройки одежды и обуви для лицъ, обвиненныхъ въ бродяжествѣ.

(4 (16) Сентября 1843 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Губернскія Правленія постоянно входятъ въ Правительственную Коммисію съ представленіями объ ассигнованіи суммы, потребной на постройку одежды и обуви для лицъ, обвиненныхъ въ одномъ только бродяжествѣ и пересылаемыхъ посредствомъ транспортныхъ станцій.

Правительственная Коммисія, имѣя въ виду:

что со времени установленія транспортной повинности, то есть съ 1823 по 1837 годъ, не было заготовляемо никакой одежды для бродягъ;

что даже до настоящаго времени транспортныя станціи въ Калишской губерніи не снабжены никакою одеждою для бродягъ, и одежда эта, согласно донесенію Калишскаго Губернскаго Правленія отъ 19 (31) Декабря 1836 г., N° 88,427/18,363, вовсе не нужна, такъ какъ весьма рѣдко случается, чтобы бродяги, о коихъ идетъ рѣчь, были задерживаемы и доставляемы безъ одежды;

что покупка, въ случаѣ надобности, одежды и снабженіе оною, какою либо станцією, лица, подлежащаго отправленію, повлекутъ за собою меньше издержекъ, нежели приобрѣтеніе и храненіе на многочисленныхъ транспортныхъ станціяхъ постоянной одежды, которая со временемъ, даже безъ употребленія, подвергается портѣ;

N° 8.

Rozporządzenie, co do sprawiania odzieży i obuwia dla osób, o samo włóczęgostwo obwinionych.

(d. 4 (16) Września 1843 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rządy Gubernialne czynią do Komisyyi Rządowej nieustanne wnioski o przeznaczenie funduszu, potrzebnego na sprawienie odzieży i obuwia dla osób, o samo włóczęgostwo obwinionych, przez stacye transportowe prowadzonych.

Kommissya Rządowa zważywszy:

że od czasu zaprowadzenia posługi transportowej, to jest od roku 1823 do 1837 żadne ubiory dla włóczęgów sprawiane nie były;

że dotychczas nawet stacye transportowe w gubernii Kaliskiej nie są zaopatrzone w żadne dla włóczęgów ubiory, które, jak Rząd Gubernialny Kaliski raportem z d. 19 (31) Grudnia 1836 r. Nr. 88,427/18,363 doniósł, nie są potrzebne; albowiem rzadko bardzo wydarzają się przypadki, aby włóczęgi, o których mowa, byli bez odzieży pojmani i prowadzeni;

zważając dalej, że zająć mogący szczególny wypadek na której stacyi, co do potrzeby kupna i użycia odzieży dla osoby transportowanej, mniejszy spowodzi wydatek, aniżeli zakupywanie i utrzymanie stałej odzieży na licznych stacyach transportowych, które przez sam czas niszczeniu ulegają;

Przep. o pow. gmin. I.

18

что случаи, въ конхъ необходимо приобрести одежду и обувь, могутъ встрѣчаться только на главныхъ станціяхъ —

дастъ знать, что Губернское Правленіе вправѣ, на основаніи сего разрѣшенія, дѣлать распоряженія о постройкѣ, на счетъ транспортной суммы, кафтаноѣ или сапогѣ, по цѣнамъ, опредѣленнымъ въ 1837 году, въ такомъ только случаѣ, и съ тѣмъ лишь непремѣннымъ условіемъ, ежели построенная въ 1837 году одежда окажется совершенно изношеною и негодною къ дальнѣйшему употребленію и притомъ для тѣхъ только станцій, которыя расположены при главныхъ дорогахъ.

На починку же кафтаноѣ и сапогѣ, Губернское Правленіе можетъ также отпускать деньги изъ транспортной суммы, съ тѣмъ чтобы расходъ на этотъ предметъ не превышалъ въ теченіе года 90 копѣекъ.

Въ отношеніи наблюденія за возвращеніемъ построенной и данной для употребленія бродягѣ одежды, слѣдуетъ руководствоваться правиломъ, изложеннымъ въ предписаніи отъ 10 (22) Апрѣля 1837 года, за № 29,470/56,784.

О каждомъ сдѣланномъ распоряженіи на счетъ постройки какой либо одежды или починки оной, Губернское Правленіе обязано въ то же время доносить Правительственной Коммисіи.

Варшава, 4 (16) Сентября 1843 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 20,563/10,990.

że przypadki co do sprawunku odzieży i obuwia mogą mieć miejsce tylko w stacyach głównych;

oświadcza, iż Rząd Gubernialny w takim tylko przypadku mocen jest i upoważnionym niniejszym reskryptem zostaje, do zarządzenia, z funduszu transportowego, sprawunku kapoty lub butów, po cenie w roku 1837 oznaczonej, oraz pod takim wyraźnym warunkiem, gdy sprawiony w r. 1837 ubiór zupełnie wydarty i zużyty zostanie, jak niemniej dla tych tylko stacyj, które są na traktach głównych położone.

Na reparacyę zaś kapoty lub butów, również może Rząd Gubernialny użyć funduszu transportowego, byleby wydatek na ten cel ponieść się mogący, nie przenosił w ciągu całego roku kop. 90.

Co do dopilnowania zwrotu zakupionej i danej włóczędze odzieży, służy i należy wykonywać przepis, objęty w reskrypcie z dnia 10 (22) Kwietnia 1837 r. Nr. 29,470/56,784.

Na przypadek zarządzenia nowego sprawunku jakiegokolwiek bądź ubioru, lub reparacyi takowego, ma być jednocześnie natychmiast złożony Kommissyi Rządowej rapport.

w Warszawie, dnia 4 (16) Września 1843 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Badeni*.

Nr. 20,563/10,990.

N° 9.

Распоряженіе о томъ, что издержки на расходы по препровожденію военныхъ дезертировъ должны быть производимы изъ транспортной суммы.

(31 Января (12 Февраля) 1844 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Впослѣдствіе предписанія отъ 25 Августа (6 Сентября) прошлаго года, за N° 30,552/16,656, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что, согласно приказанію Господина Намѣстника въ Царствѣ, объявленному въ отзывѣ Канцеляріи Намѣстника отъ 8 (20) Января сего года, за N° 263, издержки на расходы по препровожденію военныхъ дезертировъ должны быть впредь, подобно тому какъ и донны, производимы изъ транспортныхъ суммъ.

Варшава, 31 Января (12 Февраля) 1844 года.

Директоръ Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій*.

N° 2,502/1,198.

N° 9.

Rozporządzenie, względem zaspakajania z funduszu transportowego wydatków na kosztą transportu dezertérów wojskowych.

(d. 31 Stycznia (12 Lutego) 1844 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W dalszym ciągu reskryptu z daty 25 Sierpnia (6 Września) r. z. Nr. 30,552/16,656, Kommissya Rządowa oznajmia Rządowi Gubernialnemu, że stosownie do decyzji Księcia Namiestnika Królestwa, objawionej przez odezwę Kancellaryi tegoż Namiestnika z d. 8 (20) Stycznia r. b. Nr. 263, wydatki na kosztą samego transportu dezertérów wojskowych w przyszłości uskutecznić się mogące, winny być zaspakajane z funduszów transportowych, jak to dotychczas miało miejsce.

w Warszawie, dnia 31 Stycznia (12) Lutego 1844 r.

Dyrektor Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 2,502/1,198.

№ 10.

Отзывъ съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія о снабженіи одеждою и продовольствованіи бродягъ, отправляемыхъ изъ Царства въ Имперію и обратно на счетъ Казны Царства или Имперіи, смотря по тому, откуда они пересылаются.

(31 Мая (12 Іюня) 1844 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

СТАТСЬ-СЕКРЕТАРЬ ПРИ СОВѢТѢ УПРАВЛЕНІЯ.

Ссылаясь на представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 3 (15) Января 1842 года, № 33,573/17,618, съ разрѣшенія Совѣта Управленія, имѣю честь препроводить въ оную къ исполненію отзывъ Министра Статсь-Секретаря отъ 11 (23) Мая текущаго года, № 1,166, съ объявленіемъ, что Государь Императоръ, по докладу мнѣнія Государственнаго Совѣта относительно расходовъ на препровожденіе бродягъ, отправляемыхъ посредствомъ подлежащаго начальства изъ Имперіи въ Царство и обратно, повелѣть соизволилъ:

„Бродяги, возвращаемые, какъ изъ Россійской Имперіи въ Царство Польское, такъ и обратно изъ Царства въ Имперію, въ случаѣ неимущества ихъ, продовольствуются отъ мѣста отправленія до границы и снабжаются необходимою одеждою на счетъ Казны Имперіи или Царства, смотря по тому, откуда они пересылаются, и употребленные на сіе издержки въ возвратъ отъ тѣхъ, коимъ принадлежать бродяги, не требуются.“

Варшава, 31 Мая (12 Іюня) 1844 года.

Статскій Совѣтникъ (подписано) *Θ. Лебренъ.*

№ 13,969.

№ 10.

Odezwa, oznajmająca Najwyższe postanowienie o zaopatrywaniu w odzież wysyłanych włóczęgów z Królestwa do Cesarstwa i nawzajem, kosztem kraju wysyłającego.

(d. 31 Maja (12 Czerwca) 1844 r.)

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

W odwołaniu się do przedstawienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 3 (15) Stycznia 1842 r. Nr. 33,573/17,618, mam honor przesłać jej, z polecenia Rady Administracyjnej, do wykonania, odezwę Ministra Sekretarza Stanu z dnia 11 (23) Maja r. b. Nr. 1,166, oznajmającą, że NAJJAŚNIEJSZY PAN, mając sobie przedstawioném zdanie Rady Państwa, w przedmiocie ponoszenia kosztów transportu włóczęgów z Cesarstwa do Królestwa i nawzajem przez Władze odsyłanych, postanowić raczył:

„Włóczęgi, tak z Cesarstwa do Królestwa, jako i z Królestwa do Cesarstwa zwracani, w razie nieposiadania żadnego funduszu, utrzymywani będą i opatrywani w odzież kosztem tego kraju, z którego wysłani zostaną, bez żądania zwrotu poniesionych kosztów od strony, do której należą.“

w Warszawie, dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1844 r.

Radca Stanu (podpisano) *T. Le Brun.*

№ 13,969.

Приложение къ № 10-му.

Милостивый Государь

Князь Иванъ Оедоровичъ.

Покойный Генераль-Адъютантъ Раутенштраухъ въ отсутствіе Вашей Свѣтлости, отнесся ко мнѣ отъ 30 Генваря (11 Февраля 1842 г., № 22,496 (по Канц. Сов. Упр.), объ учиненіи съ моей стороны съ Господиномъ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ сношенія на счетъ прекращенія, на будущее время, домогательствъ Начальствъ Имперіи къ Правительству Царства Польскаго о возвратѣ расходовъ по пересылкѣ бродягъ изъ Имперіи въ Царство, примѣняясь въ семъ случаѣ, на правахъ взаимности, къ образу дѣйствія властей сего послѣдняго, которыя возврата таковыхъ издержекъ за русскихъ бродягъ, отправляемыхъ въ предѣлы Имперіи, не требуютъ.

По предмету сему я входилъ въ сношеніе съ Господиномъ Дѣйствительнымъ Тайнымъ Совѣтникомъ Перовскимъ и, изъяснивъ въ отзывѣ своемъ къ нему отъ 28 Февраля (12 Марта) того же 1842 года уважительность требованія Правительства Царства, просилъ предпринять къ удовлетворенію того зависящаго отъ него мѣры.

Нынѣ Г. Министръ Внутреннихъ Дѣлъ, отношеніемъ отъ 3 Мая с. г., увѣдомляетъ меня, что онъ, по соглашеніи съ Управляющимъ Министерствомъ Финансовъ, входилъ по дѣлу, о которомъ идетъ рѣчь, съ представленіемъ въ Государственный Совѣтъ, по мнѣнію коего Государь Императоръ 1 сего Мая Высочайше повелѣтъ соизволилъ, въ дополненіе ст. 611-й Свода Установленій о паспортахъ и бѣглыхъ, тома XIV (изданіе 1842 г.), постановить въ видѣ примѣчанія:

Annex do Nr. 10-go.

Jaśnie Oświecony Książę

Janie Teodorowiczu!

Świętej pamięci Jenerał-Adjutant Rautenstrauch, pod nieobecność Waszej Książęcej Mości, zażądał odemnie pod datą 30 Stycznia (11 Lutego) 1842 roku Nr. 22,496, zniesienia się z Ministrem Spraw Wewnętrznych, w przedmiocie usunięcia na przyszłość pretensyj Władz Cesarstwa do Rządu Królestwa Polskiego, o zwrot kosztów transportu włóczęgów z Cesarstwa do Królestwa, stosując się w tym razie, podług prawa wzajemności, do postępowania Władz Królestwa, które nie wymagają zwrotu takich samych kosztów transportu ruskich włóczęgów, odstawionych do granic Cesarstwa.

W skutek tego zniósłem się z Rzeczywistym Tajnym Radcą Perowskim i wyjaśniwszy, w odezwie z daty 28 Lutego (12 Marca) r. b. 1842, słuszność wymagań Rządu Królestwa Polskiego, prosiłem o przedsięwzięcie należytych środków do ich zaspokojenia.

Obecnie Minister Spraw Wewnętrznych odezwą z dnia 3 Maja roku bieżącego zawiadomił mnie, że po zniesieniu się z Zarządzającym Ministerstwem Skarbu, przedstawił kwestyę niniejszą na posiedzenie Rady Państwa, na wniosek której NAJJAŚNIEJSZY PAN d. 1 bieżącego Maja NAJMIŁOŚCIWIEJ rozkazać raczył, w dopełnieniu art. 611-go, XIV tomu Zbioru przepisów o paszportach i zbiegłych (wydanie roku 1842), postanowić, w rodzaju uwagi:

„Бродяги, возвращаемые, какъ изъ Россійской Имперіи въ Царство Польское, такъ и обратно изъ Царства въ Имперію, въ случаѣ неимущества ихъ, продовольствуются отъ мѣста отправленія до границы и снабжаются необходимою одеждою на счетъ Казны Имперіи или Царства, смотря по тому, откуда они пересылаются, и употребленные на сіе издержки въ возвратъ отъ тѣхъ, коимъ принадлежатъ бродяги, не требуются.“

Имѣя честь донести Вашей Свѣтлости о такомъ Высочайшемъ повелѣніи, долгомъ считаю присовокупить, что объ ономъ донесено г. Дѣйствительнымъ Тайнымъ Совѣтникомъ Перовскимъ Правительствующему Сенату, для приведенія въ исполненіе въ Имперіи.

Съ совершеннѣйшимъ высокопочитаніемъ и преданностію имѣю честь быть Вашей Свѣтлости

всепокорнѣйшимъ слугою

(подписано) *Игн. Туркулл.*

С.-Петербургъ, 11 (23) Мая 1842 года.

№ 1,166.

„aby włóczęgi, tak z Cesarstwa do Królestwa, jako i z Królestwa do Cesarstwa zwracani, w razie nieposiadania żadnego funduszu, utrzymywani byli od miejsca wysłania ich do granicy i opatrywani w odzież kosztem tego kraju, z którego wysłani zostaną, bez żądania zwrotu poniesionych kosztów, od strony do której należą.“

Mając honor o takowej woli NAJWYŻSZEJ zakommunikować Waszej Książęcej Mości, uważam za stosowne nadmienić, że Rzeczywisty Tajny Radca Perowski zawiadomił o powyższej woli Senat Rządzący, dla wprowadzenia jej w wykonanie w Cesarstwie.

Z prawdziwem uszanowaniem i życzliwością mam zaszczyt pozostawać Waszej Książęcej Mości

najpokorniejszym sługą

(podpisano) *Ign. Turkull.*

w Petersburgu, dnia 11 (23) Maja 1842 r.

Nr. 1,166.

N° 11.

Распоряженіе о томъ, изъ какихъ суммъ должны быть производимы расходы по препровожденію арестантовъ и контрабандистовъ.

(19 (31) Января 1845 года.)

Люблинскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе внесенія въ текущемъ году транспортнаго сбора въ общую финансовую роспись, а также по поводу неудовлетворенія, до истеченія 1844 года, представленныхъ за послѣднюю четверть текушаго года Бургомистрами, содержащими транспортныя станціи, счетовъ расходамъ по препровожденію бродягъ, Люблинское Губернское Правленіе, въ донесеніи отъ 28 Декабря (9 Января) 1844/5 года, N° 330/30, просило Правительственную Коммисію о наставленіи:

1) слѣдуетъ ли удостовѣряющія о движеніи препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ шнуrowыя за 1844 годъ книги, представленные при поданныхъ за послѣднюю четверть того же года расчетахъ произведеннымъ на этотъ предметъ издержкамъ, прилагать къ транспортнымъ за 1844 годъ счетамъ, которые имѣютъ быть представлены на окончательное утвержденіе Правительственной Коммисіи, или же надлежитъ препроводить таковыя въ казенныя Казначейства вмѣстѣ съ означенными подробными расчетами, удовлетвореніе коихъ будетъ возложено на сказанныя Казначейства;

(*) Таковое же предписаніе дано и остальнымъ четыремъ Губернскимъ Правленіямъ.

N° 11.

Rozporządzenie objaśniające, z jakich funduszków ponoszone być winny koszta transportu więźni i defraudantów.

(d. 19 (31) Stycznia 1845 r.)

do
Rządu Gubernialnego Lubelskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Skutkiem przejścia w bieżącym roku na budżet ogólny skarbowy opłaty transportowej, tudzież z powodu niezrealizowania przed upływem roku 1844 likwidacyj kosztów transportu włóczęgów, przez Burmistrzów, stacye transportowe utrzymujących, za kwartał IV-y t. r. podanych, Rząd Gubernialny Lubelski raportem daty 28 Grudnia (9 Stycznia) 1844/5 roku Nr. 330/30 upraszał Kommissyę Rządową o objaśnienie:

1) czy złożone za rok 1844 księgi sznurowe, obieg osób transportowanych usprawiedliwiające, przy likwidacyach wydatkowych za czwarty kwartał tegoż roku podanych, winny być dołączone do rachunków transportowych, za rok służby 1844, do ostatecznej decyzji Kommissyi Rządowej przedstawić się mających, lub téż takowe doręczyć należy kassom skarbowym, wraz z powołaniami szczegółowemi likwidacyami, których realizacya obecnie z tychże kass zarządzoną zostanie;

(*) Reskrypt ten wydanym został i do czterech innych Rządów Gubernialnych.

2) равнымъ образомъ слѣдуетъ ли впредь составлять отдѣльные расчеты издержкамъ по препровожденію судебныхъ арестантовъ, а также и контрабандистовъ, или расходы на препровожденіе лицъ этого рода относить на тюремныя суммы, или же помѣщать оныя въ одномъ расчетѣ и разрѣшать отпускъ причитающихся по означеннымъ расчетамъ денегъ изъ тѣхъ же Казначействъ.

Въ разрѣшеніе сего представленія, Правительственная Комиссія даетъ знать Губернскому Правленію:

Относительно 1-го, что слѣдующіе документы:

- a) общіе контроли препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ;
- b) шнуровыя квитанціонныя книги;
- c) контроли возврата издержекъ, взыскиваемыхъ съ имущества арестованныхъ лицъ;
- d) алфавитные списки препровождаемыхъ лицъ;
- e) счетъ по расходованію печатныхъ бланковъ, —

должны быть прилагаемы къ транспортнымъ счетамъ, которые имѣютъ быть представлены въ Правительственную Комиссію за 1844 годъ, каковыя документы, по сдѣланіи изъ оныхъ соотвѣтственнаго при главной ревизіи употребленія, будутъ представлены Правительственною Комиссіею въ Высшую Счетную Палату, по мѣрѣ связи оныхъ со счетами за 1845 годъ, имѣющими быть представленными казенными Казначействами въ сказанную Высшую Счетную Палату.

Относительно 2-го. Такъ какъ рѣшеніе Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня истекшаго года, № 14,768, предписывающее внести транспортный сборъ въ бюджетную роспись за текущій годъ, ни въ чемъ не измѣняетъ основаній постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, № 10,504, по силѣ коего транспортныя суммы предназначены только на расходы по препровожденію:

- a) преступниковъ, до передачи ихъ въ руки правосудія, —
а также

2) czy również potrzeba w przyszłości formować oddzielne likwidacye za transport aresztantów sądowych, oraz defraudantów, i czy kosztą transportu tego rodzaju osób, mają być regulowane do funduszków więziennych, lub w jednej likwidacyi mieszczono, i na kassy skarbowe assygnowane?

W załatwieniu takowego rapportu, Kommissya Rządowa oznajmia Rządowi Gubernialnemu:

Ad 1-um. Że dowody, jako to:

- a) kontrolle ogólne osób transportowanych,
- b) księgi sznurowe kwitaryuszowe,
- c) kontrolle zwrotu kosztów z majątku osób aresztowanych,
- d) lista alfabetyczna osób transportem prowadzonych,
- e) rachunek ekspensy druków,

winny być dołączane do rachunków transportowych, Kommissyi Rządowej za rok służby 1844 przedstawić się mających, które to dowody, po zrobieniu z nich stosownego przy superrewizyi użytku, o tyle, o ile będą mogły mieć związek z rachunkami za rok 1845, przez kassy skarbowe Najwyższej Izbie Obrachunkowej przedstawić się mającemi, przez Kommissyę Rządową téż Izbie Obrachunkowej zakommunikowane zostaną.

Ad 2-um. Ponieważ decyzya Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca r. z. Nr. 14,768, polecająca wprowadzenie do budżetu ogólnego skarbowego w roku bieżącym, opłaty transportowej, w niczem nie zmienia zasad postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 r. Nr. 10,504, z mocy którego, fundusze transportowe służą tylko na kosztą transportu:

- a) zbrodniarzy, zanim w ręce sprawiedliwości oddani zostaną, tudzież

b) военныхъ дезертировъ,

c) и наконецъ бродягъ;

то изъ сего явствуетъ: что расходы, могущіе впредь произойти по препровожденію:

a) арестантовъ, пересылаемыхъ изъ одной тюрьмы въ другую;

b) судебныхъ арестантовъ, препровождаемыхъ изъ detentionной тюрьмы въ Судъ Исправительной Полиции;

c) лицъ, обвиняемыхъ въ нарушении финансовыхъ правилъ, находящихся въ бѣдномъ состояніи; —

слѣдуетъ удовлетворять, какъ это происходило по настоящее время, изъ тюремныхъ суммъ, на основаніи особыхъ расчетовъ, подкрѣпленныхъ надлежащими документами.

Варшава, 19 (31) Января 1845 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
за Директора Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Сковронскій*.

№ 1,409/672.

b) зbiegów wojskowych, i naostatek

c) włóczegów;

przeto rozumie się, że wydatki w przyszłości ponieść się mogące na transport:

a) więźni, z jednego do drugiego więzienia przesyłanych;

b) aresztantów sądowych, z aresztów detencyjnych do Sądów Policji Poprawczej odstawianych;

c) defraudantów skarbowych, w stanie ubóstwa zostających;

z funduszków więziennych, jak to dotychczas miało miejsce, na zasadzie oddzielnych likwidacyj, odpowiednimi dowodami usprawiedliwionych, zaspakajane być winny.

w Warszawie, dnia 19 (31) Stycznia 1845 roku.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 1,409/672.

N° 12.

Распоряжение о томъ, что отпускъ денегъ на расходы по пересылкѣ лицъ, препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ, можетъ происходить лишь по представлениямъ Уѣздныхъ Начальниковъ, и что вѣдомости о заимообразныхъ выдачахъ изъ транспортныхъ суммъ, должны быть представляемы каждое полугодіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

(22 Апрѣля (3 Мая) 1845 года.)

Варшавскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Неоднократными распоряженіями Правительственной Коммисіи, подтверждаемыми постоянно при ревизіи годовыхъ транспортныхъ счетовъ, вмѣнено Губернскому Правленію въ обязанность наблюдать, дабы авансы на расходы по транспортной повинности были выдаваемы Бургомистрамъ и Войтамъ Гминъ, содержащимъ транспортныя станціи лишь по мѣрѣ надобности и по предварительномъ представленіи надлежащаго отчета въ израсходованіи отпущенныхъ имъ уже въ зачетъ денегъ.

Не смотря однако на означенныя распоряженія, Правительственная Коммисія удостовѣрилась, что упомянутыя правила надлежащимъ образомъ не исполняются, такъ какъ Бургомистрамъ, содержащимъ транспортныя станціи, выдаются произволь-

(*) Распоряжение это сообщено четыремъ прочимъ Губернскимъ Правленіямъ.

N° 12.

Rozporządzenie, że wypłaty na służbę transportową tylko na wnioszek Naczelników Powiatowych mają być czynione, i że Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych ma być składany co pół roku wykaz awansów, z funduszu transportowego poczynionych.

(d. 22 Kwietnia (3 Maja) 1845 r.)

do
Rządu Gubernialnego Warszawskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Wielokrotne rozporządzenia, przez Kommissyę Rządową wydane, a przy superrewizyi rachunków rocznych transportowych ciągle powtarzane, wkładają na Rząd Gubernialny obowiązki czuwania, aby forszusa na przedmiot posługi transportowej udzielane były Burmistrzom i Wójtom gmin, stacye transportowe utrzymującym, w miarę jedynie tylko miejscowej potrzeby, i za poprzedniem wyrachowaniem się z wypłat salvo calculo już uskuteczionych.

Pomimo przecież takich rozporządzeń, przekonała się Kommissya Rządowa, że przepisy wyżej wzmiankowane nie są należycie wykonywane; albowiem Burmistrzom, stacye transportowe utrzymującym, dawane bywają dowolnie i ze szkodą fun-

(*) Rozporządzenie to przesłane zostało i do czterech innych Rządów Gubernialnych.

но, въ ущербъ транспортныхъ суммъ, значительные авансы, чему самымъ лучшимъ доказательствомъ служить вновь произшествіе, приключившееся на станціи Блонъ, гдѣ обнаружено растрату денегъ на 254 рублей 45 коп. сер., причиненную Бургомистромъ Балазинскимъ, преимущественно по причинѣ снабженія его Губернскимъ Правленіемъ слишкомъ значительными авансами, не сообразно размѣру происходившихъ на сказанной станціи расходовъ, а также— что еще хуже— безъ представленія поименованнымъ Бургомистромъ отчета въ отпущенныхъ ему прежде авансомъ деньгахъ.

Вышеприведенныя обстоятельства побуждаютъ Правительственную Коммисію къ обращенію еще разъ вниманія Губернскаго Правленія на подобнаго рода неисправности и къ внушенію ему въ особенности, дабы впредь распоряженія, изданныя Правительственною Коммисіею относительно выдачи авансовъ въ соразмѣрныхъ суммахъ были исполняемы со всею точностію.

Для отвращенія же впредь всякихъ злоупотребленій, а тѣмъ самымъ, для предупрежденія растраты суммъ, Правительственная Коммисія опредѣляетъ:

1) Никакія займообразныя выдачи не могутъ быть дѣлаемы иначе, какъ только по представленіямъ Уѣздныхъ Начальниковъ.

2) Для предоставленія Начальникамъ Уѣздовъ или ихъ Помощникамъ возможности въ томъ, дабы они, повѣряя во время объѣздовъ и свидѣтельствуя, на основаніи 2-й статьи инструкции Правительственной Коммисіи отъ 16 (28) Іюля 1823 года № 2,562/1,811, контроли препровождаемымъ транспортнымъ порядкомъ лицамъ, имѣли точныя свѣдѣнія объ авансахъ, отпущенныхъ по мѣрѣ необходимости и дѣйствительной надобности изъ суммъ Казны на транспортные расходы,—Губернское Правленіе обязано поставять въ извѣстность Уѣздныхъ Начальниковъ о каждой именно выдачѣ авансомъ денегъ, какая можетъ быть сдѣлана на транспортные расходы.

3) Для полученія въ назначенный срокъ отъ Бургомистровъ расчетовъ произведеннымъ за четверть года расходамъ,

duszów transportowych znaczne awanse, jak to najlepiej usprawiedliwia świeży wypadek, jaki miał miejsce na stacyi Błonie, przy której okazał się defekt w summie rsr. 254 kop. 45, przez Bałazińskiego Burmistrza zrzadzony, głównie z przyczyny udzielania mu w nader znacznych kwotach przez Rząd Gubernialny forszusów, bez zastosowania się do wysokości praktykowanych wydatków na powołanej stacyi, tudzież, co gorsza, bez należnego usprawiedliwienia się z udzielonych temuż Burmistrzowi poprzednich awansów.

Takie to powody skłaniają Kommissyę Rządową do zwrócenia raz jeszcze uwagi Rządu Gubernialnego na przestrzeganie podobnych uchybień, i do zobowiązania go wyłącznie, aby w przyszłości rozporządzenia Kommissyi Rządowej co do udzielania forszusów salvo calculo wydane, z całą ścisłością wykonywane były.

Aby zaś nadal usunąć wszelkie nadużycia, a tѣm samѣm zapobiedz defektom, Kommissya Rządowa stanowi:

1) Żadne wypłaty salvo calculo na przedmiot służby transportowej, nie mogą być inaczѣj udzielane, jak tylko na wnioszek Naczelników Powiatowych.

2) W zamiarze, iżby Naczelnicy Powiatów, lub ich Pomocnicy, przy objeździe rewidując i wizując z mocy § 2-go instrukcyi Kommissyi Rządowej daty 16 (28) Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811, kontroлле ogólne osób transportem prowadzonych, byli w możności posiadać wiadomości o forszusach, jakie w miarę nieodzowności i rzeczywistej potrzeby na wydatki transportowe z kass skarbowych podnoszone będą, Rząd Gubernialny obowiązany jest uwiadamiać tychże Naczelników Powiatowych o każdym w szczególności awansie, na przedmiot posługi transportowej udzielić się przezeń mogącym.

3) Celem ściągnięcia w terminie przepisanyм likwidacyj kwartalnych wydatkowych od rachujących się Burmistrzów,

Приложение къ № 12-му.

Форма литеры Н.

ПОДРОБНАЯ ВѢДОМОСТЬ

о количествахъ авансовъ, выданныхъ на препровождение лицъ, пересылаемыхъ транспортнымъ порядкомъ въ N губернии, а именно за время отъ дня . . . мца года.

Номеръ очередной.	Поименованіе.				Авансы, выданные по концѣ истекшаго полугодія, составляющіе вообще		Въ продолженіе N полугодія въ позаврагъ авансовъ, выданныхъ въ истекшемъ полугодіи текшемъ полугодіи поступило				На сѣдущее же N полугодіе выдано въ видѣ аванса.		Объясненіе причинъ, по которымъ расходы произведены за истекшее полугодіе расходамъ не выгребованы отъ лицъ обзаванныхъ представить въ оныхъ отчетъ и недоставлены казначействамъ
	уѣзда	Казначейства, изъ коего отпущено на заимообразная выдача.	станціи.	лицъ, содержащихъ транспортныя станціи.			документами оправдывающимися расходами		наличными деньгами				
					руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.			
					руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.			
1	N.	N.	N.	N.	00	0	0	0	0	0	0	0	
2	"	"	"	"	0	0	0	—	0	—	0	—	
3	"	"	"	"	000	—	0	—	0	—	0	—	
4	"	"	"	"	0	—	0	—	0	—	0	—	
5	"	"	"	"	00	—	0	0	0	0	00	0	
Всего . .					000	0	00	0	00	0	00	0	

Annex do Nr. 12-go.

Wzór Lit. H.

WYKAZ SZCZEGÓŁOWY,

obejmujący wiadomość o ilości uskuteczionych wypłat *salvo calculo*, na przedmiot służby transportowej, w gubernii N, mia nowicie za czas od dnia. . . mca roku.

Numer bieżący	Wyszczególnienie				Po koniec upływającego półrocza wypłaty, salvo calculo uzupełnione, wyniosły ogółem		W ciągu półrocza N. na rzecz forszu sów w półroczu poprzednim udzielonych, zwrócono				Na półrocze zaś następne N. uskuteczono wypłaty salvo calculo w summie		Usprawiedliwienie powodów, dla jakich likwidacye wydatkowe za półrocze poprzedzające od rachujących się sciągnięte i Kasom skarbowym doręczone zostały.
	Powiatu	Kassy skarbowej, z której awans nastąpił	Stacyi	Nazwisko osób, stacye transportowe utrzymujących.			w dowodach wydatkowych		w gotowiznie				
					rur.	kop.	rur.	kop.	rur.	kop.			
1	N.	N.	N.	N.	00	0	0	0	0	0	0	0	
2	"	"	"	"	0	—	0	—	0	—	0	—	
3	"	"	"	"	000	—	0	—	0	—	0	—	
4	"	"	"	"	0	—	0	—	0	—	0	—	
5	"	"	"	"	00	—	0	0	0	0	00	0	
Ogółem .					000	0	00	0	00	0	00	0	

№ 13.

Распоряженіе о препровожденіи на счетъ транспортныхъ суммъ лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію.

(25 Августа (6 Сентября) 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Не рѣдко случается, что лица, задержанныя на бродяжествѣ въ городѣ или гминѣ и происходящія изъ другихъ городовъ и деревень, иногда же не имѣющія постоянного мѣсто-пребыванія, бываютъ одержимы болѣзнями, а въ особенности сифилитическими, требующими скорой отсылки ихъ въ больницу, или же, что лица, помѣщенные уже въ больницу спасаются отсюда бѣгствомъ и, по поимкѣ ихъ, должны быть обратно отправляемы въ больницу; расходы же по препровожденію такихъ лицъ, какъ обыкновенно бѣдныхъ, падаютъ на гмины, изъ коихъ происходятъ означенныя лица, а тѣмъ самымъ эти гмины, независимо отъ уплаты транспортнаго сбора, подвергаются вторично того же самого рода повинности. Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, побуждаясь поступившими въ оную по сему предмету представленіями нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій, испросила постановленіе Господина Намѣстника въ Царствѣ, дополняющее существующія донинѣ правила въ томъ именно, что впредь расходы по препровожденію въ больницы лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію, слѣдуетъ, въ случаѣ несостоятельности этихъ лицъ къ удовлетворенію означенныхъ расходовъ, относить непосредственно на транспортныя суммы.

№ 13.

Rozporządzenie, co do transportu osób, chorobą syfilityczną dotkniętych do szpitali, kosztem funduszu transportowego.

(d. 25 Sierpnia (6 Września) 1845 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu wydarzających się wypadków, że osoby na włóczęgostwie w mieście lub w gminie schwytane, z innych miast i wsiów pochodzące, a nawet niemające stałego zamieszkania, dotknięte bywają częstokroć chorobami, mianowicie syfilitycznymi, wymagającymi spiesznego odsyłania onych do szpitali, albo też, że osoby, w podobnym szpitalu już zamieszczone, zbiegają zamtąd i, będąc gdziekolwiek schwytanymi, zaraz na powrót do szpitala muszą być odsyłane; koszta zaś transportu takich osób, jako zwykle ubogich, ponosić muszą respective gminy, z których pochodzą, a tém samém téż gminy, obok uiszczanej już składki transportowej, powtórny z tegoż samego tytułu ponoszą ciężar, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych powodowana, wniesionemi w tym względzie do siebie przełożeniami niektórych Rządów Gubernialnych, wyjednała decyzję Księcia Namiestnika Królestwa, uzupełniającą dotychczasowe przepisy, pod tym mianowicie względem, aby odtąd koszta transportu do szpitali osób, syfilitycznymi chorobami dotkniętych, w razie, gdy te z powodu ubóstwa kosztów takich ponieść nie będą w stanie, wprost do funduszy transportowych regulowane były.

Препровождая въ Губернское Правленіе завѣренную копію вышеизложеннаго постановленія, объявленнаго въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 9 (21) Іюля текущаго года, № 25,005, Правительственная Коммисія предлагаетъ дать въ развитіе онаго соотвѣтственныя съ своей стороны предписанія Уѣзднымъ Начальникамъ и Смотрителямъ транспортныхъ станцій, относительно однообразнаго и точнаго впрѣдъ исполненія этого постановленія.

Варшава, 25 Августа (6 Сентября) 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 30,575/15,957.

Приложеніе къ № 13-му.

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ
и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Имѣю честь увѣдомить Правительственную Коммисію, что Господинъ Намѣстникъ въ Царствѣ, согласно представленію отъ 2 (14) текущаго мѣсяца и года, за № 1,282/2,711, разрѣшить извоили: расходы по пересылкѣ въ больницы лицъ, одержимыхъ сифилитическими болѣзнями, въ случаѣ несостоятельности оныхъ къ удовлетворенію сказанныхъ издержекъ, относить на транспортныя суммы.

Варшава, 9 (21) Іюля 1845 года.

Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.

№ 25,005.

Decyzję tę, przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej daty 9 (21) Lipca r. b. Nr. 25,005, oznajmioną, Kommissya Rządowa przesyła Rządowi Gubernialnemu w odpisie wierzytelnym, polecając, aby w dalszém rozwinięciu takowej, wydał ze swęj strony odpowiednie zarządzenie Naczelnikom Powiatowym i Dozorcom stacyj transportowych, pod względem jednostajnego i ścisłego jęj na przyszłość wykonywania.

w Warszawie, dnia 25 Sierpnia (6 Września) 1845 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 30,575/15,957.

Annex do Nr. 13-go.

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

Mam honor oznajmić Kommissyi Rządowej, że Książę Namiestnik Królestwa, w przychyleniu się do przedstawienia jęj z dnia 2 (14) b. m. i r. Nr. 1,282/2,711, raczył zezwolić na regulowanie do funduszów transportowych kosztów odsyłania do szpitali osób, chorobami syfilitycznymi dotkniętych, w razie, gdy te, z powodu ubóstwa, kosztów takich ponieść nie będą mogły.

w Warszawie, dnia 9 (21) Lipca 1845 r.

Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*.

Nr. 25,005.

N° 14.

Распоряжение о порядкѣ погребенія лицъ, умершихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ, и о происходящихъ отъ этого расходахъ.

(1 (13) Юня 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Изъ донесенія Люблинскаго Губернскаго Правленія отъ 28 Марта (9 Апрѣля) текущаго года, N° 8,464/1,364, Правительственная Коммисія освѣдомилась, что бродяга Янъ Краковский, во время препровожденія его транспортнымъ порядкомъ изъ города Лукова въ Пултускій уѣздъ, то есть въ мѣсто его происхожденія, умеръ въ городѣ Сѣдльцы, и по причинѣ неоставленія имъ никакого имущества, похороненъ изъ добровольныхъ складокъ чинowników.

Вслѣдствіе сего, для предоставленія на будущее время полицейско-административнымъ властямъ средствъ къ производству этого рода расходовъ, Правительственная Коммисія постановила:

что, въ случаѣ смерти бродяги, во время нахождения его подъ арестомъ, издержки на покупку гроба, а также на наемъ подводы для провоза тѣла усопшаго на кладбище, должны быть относимы на суммы, назначенныя на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ.

Дабы однако могущія происходить на означенный предметъ издержки не были произвольно выводимы Начальниками стан-

(*) Настоящее распоряженіе вмѣстѣ съ симъ сообщено Высшей Счетной Палатѣ.

N° 14.

Rozporządzenie, przepisujące sposób i kosztą grzebania zmarłych w transporcie osób.

(d. 1 (13) Czerwca 1846 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z rapportu Rządu Gubernialnego Lubelskiego daty 28 Marca (9 Kwietnia) r. b. Nr. 8,464/1,364 Kommissya Rządowa powzięła wiadomość, że włóczęga Jan Krakowski, transportem z miasta Łukowa, w powiat Pułtowski, jako do miejsca swego pochodzenia, prowadzony, zmarł w mieście Siedlcach, a niepozostawiwszy po sobie żadnego funduszu, z dobrowolnych składek urzędników został pochowany.

W zamiarze przeto podania Władzom policyjno-administracyjnym możliwości na przyszłość pokrywania tego rodzaju kosztów, Kommissya Rządowa postanowiła:

że w razie wynikłej śmierci włóczęgi, w czasie onego przyaresztowania, kosztą dostawy trumny, tudzież podwozy do przewiezienia zwłok zmarłego na cmentarz, regulowane być winny do funduszków, służących na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów.

Aby jednak kosztą na cel powyższy skutecznie się mogące, nie były w rachunkach transportowych przez Dozorców

(*) Rozporządzenie to zakomunikowane było i Najwyższej Izbie Obrachunkowej.

цій въ разсчетахъ расходамъ по транспортной повинности, Правительственная Коммисія нужнымъ считаетъ присовокупить:

1) Гробъ длиною обыкновенно наиболѣе въ три съ половиною локтя, шириною среднимъ числомъ въ три четверти локтя, вышиною или лучше глубиною въ полъ локтя, или содержащій въ цѣлой поверхности одинадцать квадратныхъ локтей, можетъ быть сдѣланъ изъ однодюймовыхъ досокъ, цѣна одного квадратнаго локтя коихъ, вмѣстѣ съ работою, полагается въ пятнадцать копѣекъ; вслѣдствіе чего издержки на покупку гроба опредѣляются въ одинъ рубль шестьдесятъ пять копѣекъ серебромъ, и въ большемъ нежели вышеописанный размѣръ, не могутъ быть ни выводимы въ разсчетахъ, ни удовлетворяемы.

2) Въ случаѣ встрѣчающейся надобности въ провозѣ тѣла умершаго, во время нахождения подъ арестомъ лица, на кладбище, деньги за наемъ подводы слѣдуетъ помѣщать въ разсчетахъ и удовлетворять въ количествѣ пятнадцати копѣекъ, то есть въ томъ размѣрѣ, въ какомъ удовлетворяется плата за одну милю, за подводы, поставленные для пересылки больныхъ бродягъ.

Расходы, могущіе происходить впредь на погребеніе тѣлъ умершихъ бродягъ, слѣдуетъ удостовѣрять въ счетахъ, представляемыхъ Начальниками транспортныхъ станцій:

Относительно издержекъ на гробъ:

- a) разсчетомъ поставщика,
- b) и роспискою получающаго деньги отъ Начальника станціи.

Относительно издержекъ на наемъ подводы:

роспискою поставляющаго подводу въ полученіи имъ денегъ.

Издержки на погребеніе должны быть взыскиваемы съ имущества умершихъ лицъ, если какое либо имущество дѣйствительно послѣ нихъ останется.

Варшава, 1 (13) Іюня 1846 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій*.

№ 16,804/8,517.

стacyjnych likwidowane dowolnie, Kommissya Rządowa znajduje właściwemъ надmienić:

1) Trumna bywa zwykle długości najwięcej łokci trzy i pół, szerokości średnio trzy czwarte łokcia, wysokości a raczej głębokości pół łokcia, czyli cała powierzchnia, obejmująca łokci kwadratowychъ jedenaste, może być zrobioną zъ desekъ jedno-calowych, których jeden łokieć kwadratowy zъ robotą determinuje się na kop. sr. 15, wyraźnie kopiejekъ piętnaście; zatemъ koszta dostawy trumny téj ustanawiają się na rsr. 1 kop. 65, wyraźnie rubel srebremъ jeden kopiejekъ sześćdziesiąt pięć, i wъ większej ilości nad kwotę powyżej wyrachowaną, likwidowane, ani téż płacone być nie mogą.

2) W razie wynikłej potrzeby odwiezienia ciała zmarłego osoby, pod aresztemъ zostającej, na cmentarz, należność za dostarczoną podwodę, wъ ilości po kopiejekъ piętnaście (kop. 15), wъ rachunkachъ likwidować i płać należy; to jest wъ takimъ stosunku, wъ jakimъ są zaspakajane podwody, do transportu słabychъ włóczęgówъ dostarczane, za milę jedną.

Wydatki na grzebanie ciałъ zmarłychъ włóczęgówъ wъ przyszłości uskutecznić się mogące, winny być wъ rachunkachъ, przezъ dozorcówъ stacyjъ transportowychъ składanychъ, usprawiedliwione:

co do kosztówъ trumny:

- a) likwidacyą dostarczyciela, i
- b) kwitemъ odbierającego należność zъ rąkъ dozorczy stacyjnego;

co do kosztówъ dostawy podwody:

kwitemъ dostarczyciela podwody, zъ odbioru należności.

Zwrotъ kosztówъ pogrzebu winienъ być poszukiwany zъ majątku osóbъ zmarłychъ, jeśli jaki rzeczywiście po nichъ pozostanie.

w Warszawie, dnia 1 (13) Czerwca 1846 r.

Za Dyrektora Wydziału, Referendarzъ Stanu

(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 16,804/8,517.

№ 15.

Постановленіе о томъ, чтобы за пользованіе каждаго заболѣвшаго во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ лица, отправленнаго на излеченіе въ гражданскую больницу, уплачивать больницамъ по 15 коп. въ день.

(2 (14) Августа 1846 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Находящіеся въ губернскихъ и уѣздныхъ городахъ Царства больницы, содержимыя по большей части изъ пожертвованій и складокъ жителей, предназначены для пользованія одержимыхъ болѣзнями мѣстныхъ неимущихъ лицъ. Этой однако обязанности означенныя заведенія не всегда въ состояніи удовлетворить, по той причинѣ, что средствамъ ихъ причиняетъ значительный ущербъ передача въ опья, для безплатнаго пользованія, больныхъ бродягъ, препровождаемыхъ изъ одного мѣста въ другое транспортнымъ порядкомъ и арестантовъ, содержимыхъ въ уголовныхъ тюрьмахъ.

Для отвращенія сего неудобства, Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ отъ 27 Іюля (8 Августа) с. г., за № 36,744, вошла съ представленіемъ, въ коемъ изъясняетъ слѣдующее:

Въ силу постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 (27) Марта 1823 года, повинность, называемая транспортной, отправляется жителями, посредствомъ взноса соотвѣстнаго денежнаго сбора; когда же препровождаемое лицо заболѣетъ и не въ состояніи продолжать путь, то слѣдуетъ давать ему продовольствіе и назначать для надзора надъ нимъ днемъ и ночью нанимаемыхъ для сего сторожей; поелику же содержаніе бродяги на транспортной станціи обходится въ 35 коп. сер. въ сутки, то помѣщеніе въ больницы заболѣвшихъ во вре-

№ 15.

Decyzja co do wypłacania szpitalom cywilnym, z funduszu transportowego, po kop. 15 dziennie, za każdego chorego, z transportu na kurację odesłanego.

(d. 2 (14) Sierpnia 1846 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Istniejące w miastach gubernialnych i powiatowych Królestwa szpitale, utrzymywane głównie z ofiar i składek mieszkańców, mają przeznaczenie leczenia podpadłych słabościom miejscowych ubogich. Temu jednak obowiązkowi nie zawsze są w stanie uczynić zadość, z powodu, że w funduszach swych znaczного doznają uszczerbku, przez przysyłanie sobie do bezpłatnej kuracji chorych włóczęgów, transportem z miejsc do miejsc prowadzonych, i aresztantów, w więzieniach detencyjnych utrzymywanych.

Dla zaradzenia téj niedogodności, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w przedstawieniu swoim z d. 27 Lipca (8 Sierpnia) r. b. Nr. 36,744, przedstawiła co następuje:

Gdy z mocy postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Marca 1823 roku, powinność, pod nazwą usługi transportowej, spełniają mieszkańcy, przez uiszczanie odpowiedniej składki pieniężnej, a gdy osoba transportowana zasłabnie i podróży odbywać nie może, należy udzielać jej żywność i dodać straż płatną do pilnowania dniem i nocą; zatrzymanie zaś włóczęgi na stacyi transportowej kosztuje na dobę kop. sr. 35; zatem mieszczanie chorych transportowanych w szpitalu, nietylko nie byłoby przeciwne zasadzie cytowane-

мя препровождения лицъ, за уплатою въ пользу больницы по 15 коп. сер. не только не противорѣчило бы основаніямъ вышеприведеннаго постановленія, но напротивъ того въ мѣстахъ, гдѣ нѣтъ полицейскихъ арестовъ, было бы выгодно для транспортных суммъ.

Правда, что въ городахъ уѣздныхъ и окружныхъ, гдѣ имѣются полицейскіе аресты, въ которыхъ суточное содержаніе бродяги обходится въ 5 коп. сер. безъ медицинскаго пособія, плата для больницы по 15 коп. сер. увеличила бы расходы, относимые на счетъ транспортных суммъ, но съ другой стороны таковая разниа въ расходахъ уравнилась бы въ общей суммѣ издержекъ на препровожденіе больныхъ бродягъ, потому что, независимо отъ обезпеченія препровождаемому транспортнымъ порядкомъ лицу медицинскаго пособія, таковое лицо, вслѣдствіе именно этого пособія, скорѣе можетъ выздороветь и быть доставлено къ мѣсту назначенія въ менѣе продолжительное время, а тѣмъ самымъ не столь долго будетъ задерживаемо и продовольствуемо, какъ оставаясь въ полицейскомъ арестѣ.

Что касается detenціонныхъ арестовъ, такъ, какъ по правиламъ инструкции для этихъ арестовъ отъ 29 Апрѣля 1822 года, разрѣшено для больныхъ арестантовъ, кромѣ опредѣленныхъ расходовъ, на отопленіе, освѣщеніе и селенію, отпускать изъ тюремныхъ суммъ, на основаніи подаваемыхъ расчетовъ, деньги за поставляемые для нихъ лекарства, а также давать имъ лучшую пищу, стоимость коей можетъ составлять 8 коп. сер. въ день; то, коль скоро всѣ эти надобности будутъ удовлетворены въ больницѣ, за уплатою по 15 коп. сер. въ день за каждаго арестанта, произойдетъ отъ этого равномерно выгода для тюремныхъ суммъ, ибо больному, безъ увеличенія расходовъ, производимыхъ изъ тюремныхъ суммъ на содержаніе лицъ этого рода въ обыкновенномъ арестѣ, будетъ обезпечено медицинское пособіе, котораго онъ былъ бы лишенъ содержась въ арестѣ.

По симъ уваженіямъ Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ испрашиваетъ разрѣшенія на сдѣланіе разъ на

го постановленія, lecz owszem, wynagrodzenie po kop. sr. 15 dla szpitala, gdzie nie ma aresztu policyjnego, uważane być musi za korzystne dla funduszu transportowego.

Wprawdzie w miastach powiatowych i okręgowych, gdzie się znajdują areszta policyjne i gdzie utrzymywanie 24-godzinne włóczęgi kosztuje kop. sr. 5, bez pomocy lekarskiej, wynagrodzenie dla szpitali po kop. sr. 15 zwiększy wydatek dla źródeł transportowych; w ogólnym wszakże koszcie transportu osób ubogich chorych zrównoważają się wykazane wyżej różnice; ponieważ, obok zapewnienia w szpitalu pomocy choremu, jeszcze osiąganą będzie ta korzyść, iż tenże transportowany, przy pomocy lekarskiej, rychlej powracając do zdrowia, prędzej będzie mógł być odstawiony do miejsca swego przeznaczenia; a tém samém nie będzie tak długo zatrzymywany i żywiony jak w areszcie policyjnym.

Co się tycze aresztów detencyjnych, gdy instrukcja dla aresztów tego rodzaju z dnia 29 Kwietnia 1822 roku dozwala dla chorych, z funduszów więziennych, prócz innych kosztów, jakoto na opał, światło, słomę, płacić należytość za lekarstwa, podług podanej likwidacyi, a nadto dawać lepszą żywność, kosztować mogącą kop. sr. 8; tym sposobem więc, jeżeli wszystkie te potrzeby dostarczane będą w szpitalach cywilnych, za opłatą po kop. sr. 15 dziennie od każdego aresztanta, wyniknie również dla właściwych funduszów korzyść; albowiem choremu zapewnioną będzie pomoc lekarska, której w miejscu swojego zatrzymania byłby pozbawiony, bez zwiększenia wydatków na zwyczajny areszt tego rodzaju ludzi, z funduszu więziennego ponoszonych.

Z tych zatém powodów, Kommissya Rządowa upraszała Radę Administracyjną o upoważnienie do zarządzenia raz na

всегда распоряженія, чтобы всѣмъ больницамъ за каждаго больного, передаваемого въ оныя какъ изъ числа лицъ, препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ, такъ и изъ detenционныхъ арестовъ, было производимо вознагражденіе изъ подлежащихъ транспортныхъ суммъ по 15 коп. сер. въ сутки.

Совѣтъ положилъ: представленіе Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ утвердить.

Варшава, 2 (14) Августа 1846 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.

N° 16.

Распоряженіе о томъ, что Губернскія Правленія не вправе, безъ вѣдома и разрѣшенія Правительственной Комисіи Финансовъ, производить изъ транспортныхъ суммъ расходовъ, превышающихъ смѣтныя на каждый годъ назначенія, такъ какъ расходы изъ этихъ суммъ для предохраненія Казны отъ убытковъ, должны быть соразмѣрены съ поступающими доходами.

(5 (17) Декабря 1847 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.

Губернскому Правленію извѣстно, что послѣ внесенія транспортныхъ суммъ въ бюджетную роспись 1845 года, предстоящіе изъ означенныхъ суммъ расходы условно только обременяютъ Казну, то есть, что таковыя расходы могутъ быть произ-

завсегда, aby wszystkim szpitalom cywilnym Królestwa wypłacane było wynagrodzenie za każdego chorego, na kurację do szpitala odesłanego, czy to z transportu, czy z aresztu detencyjnego, po kop. sr. 15 dziennie, z właściwego funduszu transportowego lub więziennego.

Rada przychyliła się do przedstawienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

w Warszawie, dnia 2 (14) Sierpnia 1846 roku.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*.

N° 16.

Rozporządzenie, zabraniające Rządom Gubernialnym powiększania bez wiedzy i upoważnienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu należności płatniczej, etatem co rok oznaczanej w funduszu transportowym; gdyż wydatki z tego funduszu winny być odpowiednie osiągniętym wpływom, dla nienarażenia Skarbu na straty.

(d. 5 (17) Grudnia 1847 r.).

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Wiadomo jest Rządowi Gubernialnemu, że po wniesieniu na budżet 1845 r. funduszków, na posługę transportową przeznaczonych, wydatki z pomienionych funduszków stały się warunkowym ciężarem Skarbu, czyli: że miarą ich wysokości mo-

водимы соразмѣрно поступлениямъ изъ указаннаго источника. Балансъ означеннымъ поступлениямъ и расходамъ, на основаніи вѣдомостей, доставляемыхъ Губернскими Казначействами, производится одною лишь Коммисією Финансовъ; на основаніи же этого баланса можетъ быть опредѣляемъ размѣръ суммы на расходы по препровожденію арестантовъ, соразмѣрно съ поступившими доходами.

Между тѣмъ, изъ представленныхъ до сего времени Губернскими Правленіями вѣдомостей за текущій годъ, оказывается, что нѣкоторыми Губернскими Правленіями увеличенъ размѣръ суммы на расходы по препровожденію арестантовъ за минувшіе годы, на основаніи распоряженій Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, съ отнесеніемъ сверхсмѣтныхъ расходовъ на счетъ остатковъ оказавшихся по концѣ 1846 года, по сравненію поступившаго дохода съ расходами. Какъ затѣмъ, вслѣдствіе такового образа дѣйствій, Казна Царства Польскаго можетъ подвергнуться убыткамъ, производя расходы въ большемъ размѣрѣ, нежели поступило въ приходъ, и какъ, сверхъ того, таковой образъ дѣйствій не согласенъ съ кассовыми правилами, на основаніи коихъ измѣненія въ смѣтныхъ расходахъ, могутъ происходить только по разрѣшеніямъ Коммисіи Финансовъ; то Коммисія сія строжайше предписываетъ Губернскому Правленію—размѣра суммы на удовлетвореніе расходовъ, о коихъ идетъ рѣчь, не увеличивать впредь, безъ ея вѣдома и разрѣшенія.

Варшава, 5 (17) Декабря 1847 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Островскій*.

№ 105,518.

га быть только wpływy, jakie ze wskazanego źródła osiągnąć się dadzą; porównanie rzeczonych wpływów i wydatków na zasadzie ekstraktów Kass gubernialnych, sama tylko Kommissya Skarbu dopełnia, i na zasadzie onego regulowaną być może należność płatnicza funduszów transportowych, odpowiednio osiągniętyм wpływом.

Tymczasem, ze złożonych dotąd przez Rządy Gubernialne za rok bieżący ekstraktów okazuje się, że niektóre Rządy Gubernialne powiększyły należność płatniczą funduszów transportowych lat zeszłych, na mocy rozporządzeń Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na rachunek przewyżki dochodów nad wydatki, jaka po koniec 1846 r. pozyskaną została; gdy więc skutkiem takiego postępowania, Skarb Królestwa narażonym być może na straty, płacąc więcej niż pobrał, a oprócz tego postępowanie to sprzeciwia się przepisom kassowym, według których zmiany w należności etatowej, tylko za upoważnieniem Kommissyi Skarbu następować mogą; przeto Kommissya Skarbu poleca jak najmocniej Rządowi Gubernialnemu, ażeby bez jej wiedzy należności płatniczej funduszów w mowie będących powiększać nie ważył się.

w Warszawie, dnia 5 (17) Grudnia 1847 r.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Ostrowski*.

№. 105,518.

№ 17.

Постановление, определяющее для нижнихъ воинскихъ чиновъ, употребляемыхъ для препровождения пересылаемыхъ по желѣзной дорогѣ арестантовъ, вознаграждение изъ транспортныхъ суммъ по 20 коп. сер. въ сутки.

(11 (23) Декабря 1847 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Для конвоя нѣсколькихъ партій арестантовъ, перевезенныхъ по желѣзной дорогѣ изъ Петрова въ Варшавскую уголовную тюрьму, Начальникъ Петровскаго уѣзда употребилъ козаковъ, съ назначеніемъ имъ въ вознаграждение по 15 коп. сер. въ сутки.

Донинѣ не имѣется правилъ, определяющихъ размѣръ вознагражденія для нижнихъ воинскихъ чиновъ или гражданскихъ стражниковъ, употребляемыхъ для конвоирования преступниковъ, пересылаемыхъ по желѣзной дорогѣ.

Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, принимая во вниманіе: что предписаніемъ Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 21 Декабря (12 Января) 1841/2 года определено на продовольствіе для воинскихъ чиновъ, назначаемыхъ для препровождения арестантовъ изъ Новогеоргіевской или Замостеской крѣпости въ гражданскія тюрьмы, считать на каждого нижняго по 6½ коп. въ сутки; что предписаніе это не дѣлаетъ никакой разницы между воинскими чинами, которые могутъ быть употребляемы для конвоирования преступниковъ, а тѣмъ самымъ обязательно для всякаго рода нижнихъ воинскихъ чиновъ, не исключая и козаковъ, и по неимѣнію въ виду другихъ правилъ, приняла въ руководство по сему предмету помянутое предписаніе Господина Намѣстника, и на этомъ основаніи не утвердила распоряженія Петровскаго Уѣзднаго Начальника о назначеніи козакамъ, упо-

№ 17.

Decyzja, oznaczająca wynagrodzenie dla żołnierzy transportujących koleją żelazną więźniów cywilnych po k. sr. 20 dziennie, z funduszu transportowego.

(d. 11 (23) Grudnia 1847 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Do kilku transportów więźni, koleją żelazną z Piotrkowa do tutejszego więzienia karnego dopełnianych, Naczelnik Powiatu Piotrkowskiego użył kozaków, zapewniając dla każdego z nich wynagrodzenie na żywność po kop. sr. 15 dziennie.

Dotąd nie ma jeszcze przepisu, stanowiącego wysokość wynagrodzenia żołnierzy, lub strażników cywilnych, za konwojowanie drogą żelazną transportowanych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zważając jednakże: że rozkaz Księcia Namiestnika Królestwa z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1841/2 roku przepisuje, iż na żywność dla wojskowych konwojujących aresztantów z twierdzy Nowogeorgiewskiej, lub Zamościa, do więzień cywilnych, ma być liczonem na jednego człowieka z konwoju po kop. 6½ na dobę, że rozkaz ten nie robi żadnej różnicy pomiędzy wojskowymi, do transportu więźni użyć się mogącymi, tém samém jest obowiązującym co do wszystkich żołnierzy jakiegobądź broni, przyjęła, w braku innego odpowiedniego przepisu, rozkaz ten za prawidło w niniejszym przedmiocie, i na tej zasadzie uznała postąpienie Naczelnika Powiatu Piotrkowskiego, w wyznaczeniu użytym, w miejsce straży cywilnej, do konwoju więźni kozakom, wbrew powyższemu rozkazowi po kop. sr. 15 dzien-

требленнымъ вмѣсто гражданской стражи для конвоя преступниковъ, перевезенныхъ по желѣзной дорогѣ въ Варшаву, по 15 коп. сер., то есть по $8\frac{1}{2}$ болѣе противу назначеннаго помянутымъ предписаніемъ Намѣстника, и предписала Варшавскому Губернскому Правленію взыскать съ означеннаго чиновника передержанныя деньги.

Между тѣмъ не подлежитъ сомнѣнію, что ѣдущіе по желѣзной дорогѣ не могутъ останавливаться для продовольствованія себя, гдѣ имъ удобнѣе, но должны продовольствоваться на станціяхъ тѣмъ, что найдутъ въ устроенныхъ тамъ буфетахъ, по опредѣленнымъ цѣнамъ, которыя обыкновенно бываютъ довольно высоки; почему нижніе воинскіе чины, употребляемые для конвоированія арестантовъ по желѣзной дорогѣ, равно какъ и гражданскіе сторожа, получающіе по положенію суточныхъ денегъ по 15 коп. въ день, могутъ находиться въ затруднительномъ положеніи, не имѣя возможности прокормиться за столь незначительныя деньги. Посему Правительственная Комиссія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, въ представленіи своемъ отъ 9 (21) Декабря сего года, за № 9,943/47,631, полагала: что всего соотвѣтственнѣе было бы, чтобы упомянутымъ конвойнымъ выдавать вознагражденіе въ опредѣленномъ правилами для каждаго изъ нихъ размѣрѣ, но не въ соразмѣрности времени, употребленнаго на проѣздъ по желѣзной дорогѣ, а въ соразмѣрности времени, потребнаго на совершеніе пути при обыкновенной пересылкѣ на подводахъ. На этомъ основаніи, козакамъ за 10 дней, которые они были бы должны употребить при обыкновенномъ препровожденіи арестантовъ не по желѣзной дорогѣ изъ Петркова въ Варшаву, то есть по разстоянію 288 верстъ сюда и обратно, считая по 4 мили, то есть 28 верстъ въ день, какъ это опредѣлено 4-ю статьею постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 (27) Мая 1823 года, причиталось бы по цѣнѣ, установленной помянутымъ выше предписаніемъ Господина Намѣстника, то есть по $6\frac{1}{2}$ коп. сер. въ сутки, за два дня ѣзды по желѣзной дорогѣ не 13, но 65 коп. сер. каждому.

не, то jest więcj jak należało o kop. $8\frac{1}{2}$ na dobę, za niewłaściwe; a zatem na potwierdzenie niezasługujące, i z tego względu poleciła Rządowi Gubernialnemu Warszawskiemu, aby nadpłatę ztąd wynikłą, od niego ściagnął.

Tymczasem nie podlega wątpliwości, że jadący drogą żelazną nie mogą zatrzymywać się dowolnie dla pożywienia się, lecz żywić się muszą na stacyach, i to tém co znajdują w bufetach tamże urządzonych, po cenach oznaczonych, które zwykle są dosyć wysokie. Żołnierze więc, użyci do konwoju więźni po drodze żelaznej, równie jak strażnicy cywilni, którzy, według przepisów, pobierają dyet po k. sr. 15 dziennie, mogą znajdować się w przykrém położeniu, niemożności wyżywienia się z tak szczupłego wynagrodzenia. Z tych względów Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych w przedstawieniu swoim z dnia 9 (21) Grudnia roku bieżącego Nr. 9,943/47,631, była zdania, że najwłaściwiej byłoby eskorcistów, o których tu mowa, wynagradzać podług stopy, dla każdego z nich przepisami oznaczonej, lecz nie w stosunku czasu, użytego do podróży drogą żelazną, ale tego, któryby był strawiony w transporcie zwyczajnym na podwodach. W obecnym więc przypadku, kozakom za dni 10, które musieliby strawić przy zwyczajném eskortowaniu z Piotrkowa do Warszawy, to jest na odległości 288 werst tu i napowrót, licząc po 4 mile dziennie, jak chce mieć artykuł 4-y postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku, i po cenie, ustanowionej wyżej powołanym rozkazem Jego Książęcej Mości, to jest po kop. $6\frac{1}{2}$ na dobę, przypadłoby, w miejsce trzynastu kopiejek srebrnych za dwa dni podróży po drodze żelaznej, kopiejek srebr. sześćdziesiąt pięć każdemu.

Совѣтъ Управленія, имѣя въ виду затрудненіе, встречаемое нижними воинскими чинами въ прокормленіи себя во время конвоированія арестантовъ по желѣзной дорогѣ, каковой случай не былъ предвидѣнъ существующими донинѣ узаконеніями, положилъ: вмѣсто назначенія упомянутымъ чинамъ вознагражденія, согласно предположенію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, то есть въ соразмѣрности времени, какое нужно было бы употребить для обыкновеннаго препровожденія арестантовъ, опредѣлить для нихъ постоянное вознагражденіе по 20 коп. сер. въ день.

Варшава, 11 (23) Декабря 1847 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Лебренъ*.
№ 18,569.

№ 18.

Распоряженіе о томъ, что снабженіе на счетъ транспортных суммъ Начальниковъ транспортных станцій печатными бланками на росписки въ полученіи бродягами денегъ на продовольствіе и бланками на трехмѣсячные счета расходамъ по препровожденію бродягъ — признается излишнимъ.

(4 (16) Февраля 1848 года.)

Радомскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Отъ 15 (27) Ноября истекшаго года, № 106,021, Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ о томъ, дабы, кромѣ

(*) Распоряженіе это сообщено четыремъ прочимъ Губернскимъ Правленіямъ.

Rada mając na względzie trudności, jakie pod względem wyżywienia się napotykają wojskowi konwojujący więźni, kolej żelazną transportowanych, który to przypadek przepisami obowiązującymi przewidziany nie był, postanowiła: w miejsce obliczania ich wynagrodzenia, stosownie do wniosku Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, w stosunku czasu, jakiby ciż wojskowi strawić musieli przy zwyczajném eskortowaniu więźni, — oznaczyć im stałe wynagrodzenie, licząc po kop. 20 dziennie.

w Warszawie, dnia 11 (23) Grudnia 1847 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) *Le Brun*.
Nr. 18,569.

№ 18.

Rozporządzenie, odmawiające dostarczania, kosztem funduszów transportowych, dla dozorców stacyjnych, druków na kwity z odbioru przez włóczęgów należności na żywność i na likwidacye kwartalne kosztów transportu tychże.

(d. 4 (16) Lutego 1848 r.)

do

Rządu Gubernialnego Radomskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W raporcie z daty 15 (27) Listopada z. r. Nr. 106,021, Rząd Gubernialny przełożył wniosek, ażeby oprócz druków,

(*) Rozporządzenie to przesłane zostało i czterem innym Rządom Gubernialnym.

печатныхъ бланковъ, заготавливаемыхъ донынѣ на счетъ транспортныхъ суммъ, для Начальниковъ транспортныхъ станцій, а именно:

- 1) на общія контроли препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ;
- 2) на шнуровыя квитанціонныя книги, служащія къ выдачѣ росписокъ въ доставленіи бродягъ;
- 3) на транспортныя листы;
- 4) на контроли возврата издержекъ, взыскиваемыхъ съ имущества препровождаемыхъ лицъ, —

заготавливать еще, для означенныхъ станціонныхъ Начальниковъ на счеги упомянутыхъ суммъ, слѣдующіе печатные бланки:

- a) на росписки въ полученіи денегъ на продовольствіе;
- b) на представляемые Начальниками станцій, каждые три мѣсяца, расчеты расходовъ по препровожденію бродягъ.

Въ разрѣшеніе сего представленія, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію:

что, такъ какъ росписки препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ въ полученіи денегъ на продовольствіе, состоя изъ слѣдующихъ нѣсколькихъ словъ: „получилъ пять копѣекъ на продовольствіе на N станціи“ составляютъ документы такого рода, которые для заготовленія ихъ, не требуютъ продолжительнаго времени, а тѣмъ самымъ не могутъ обременять Начальниковъ станцій до такой степени, чтобы происходила надобность въ заготовленіи и снабженіи ихъ печатными для сего бланками, то Правительственная Коммисія не усматриваетъ надобности въ снабженіи транспортныхъ станцій означенными печатными бланками.

Что касается печатныхъ бланковъ предполагаемыхъ на трехмѣсячные счета расходовъ, то Правительственная Коммисія нашла: что изъ представленія Губернскаго Правленія не видно, дабы которая либо изъ транспортныхъ станцій требовала означенныхъ печатныхъ бланковъ, и что надобность въ снабженіи транспортныхъ станцій этими бланками Губернское Правленіе

kosztem funduszów transportowych dotąd dla Dozorców, stacye transportowe utrzymujących, dostarczanych, jako to:

- 1) na kontrolle ogólne osób transportem prowadzonych;
 - 2) na księgi sznurowe kwitaryuszowe, do wydawania reversów z odstawy włóczęgów służące;
 - 3) na karty drożne;
 - 4) na kontrolle zwrotu kosztów, z majątku osób transportowanych poszukiwanych,
- mogły być jeszcze dla pomienionych Dozorców sporządzane, na rachunek tychże funduszów, druki, mianowicie:

- a) na kwity z odbioru należytości na żywność, tudzież
- b) na likwidacye ponoszonych kosztów na transport włóczęgów, co kwartał przez Dozorców stacyjnych składane.

W załatwieniu takowego raportu, Kommissya Rządowa oznajmia Rządowi Gubernialnemu:

kwity na odbiór należytości na żywność, przez osoby transportem prowadzone wystawiane, obejmujące w sobie te kilka wyrazów „odebrałem pięć kopiejek na żywność na stacyi N.“ są tego rodzaju annexami, iż pod względem ich sporządzania długiego czasu wymagać, a tém samém Dozorców stacyjnych utrudzać nie mogą, tak dalece, iżby im aż druki na ten cel przygotowywać i dostarczać wypadało; dla tego więc nie uznaje Kommissya Rządowa potrzeby zaopatrywać stacyj transportowych w pomienione druki.

Co się zaś dotyczy proponowanych druków na likwidacye kwartalne wydatkowe, Kommissya Rządowa znalazła: że Rząd Gubernialny nie usprawiedliwił, ażeby która ze stacyj transportowych o druki wzmiankowane reklamowała; a potrzebę dostarczania druków tych dla stacyj transportowych, Rząd Gubernialny

основывает преимущественно на необходимости соблюдения впредь единообразия въ составлении упомянутых счетовъ.

Такъ какъ транспортныя станціи снабжаются въ началѣ каждаго года общими по одной установленной Правительственной Коммисіею формѣ контролями, для записыванія препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, и эти контроли такъ упрощены, что составляемыя по онымъ, на обыкновенной разграфленной Начальниками станцій бумагахъ, расчеты или лучше сказать трехмѣсячныя вѣдомости, по единообразію своему, даютъ во всѣхъ отношеніяхъ возможность надлежащей повѣрки показанныхъ по онымъ расходовъ, въ чемъ Правительственная Коммисія удостовѣрилась вполне при ревизіи транспортныхъ счетовъ, представленныхъ за минувшіе годы, и какъ, наконецъ, транспортная служба обходилась донинѣ безъ бланковъ, о коихъ идетъ рѣчь; то по этимъ причинамъ Правительственная Коммисія не можетъ равнымъ образомъ изъяснить согласія на заготовленіе на счетъ транспортныхъ суммъ печатныхъ бланковъ на трехмѣсячные счета расходамъ, тѣмъ болѣе, что сказанныя суммы находятся въ такомъ состояніи, что едва будутъ удовлетворительны на пополненіе расходовъ по препровожденію бѣглыхъ и бродягъ.

Варшава, 4 (16) Февраля 1848 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сольницкій*.

№ 56,817/31,302.

ниалны опира главнымъ на необходимости zachowania jednostajności w sporządzaniu na przyszłość likwidacyj powołanych.

Ponieważ stacje transportowe są zaopatrywane z początkiem każdego roku w kontrolle ogólne, do zapisywania w nich osób transportem prowadzonych, podług jednego wzoru, przez Kommissyę Rządową przepisanego, i gdy kontrolle te są tak usymplifikowane, iż sporządzane z nich likwidacje, czyli raczej wyciągi kwartalne, na papierze prostym, przez Dozorców stacyjnych zarubrykowanym, będąc właśnie jednostajnymi, przedstawiają pod każdym względem możność należytego sprawdzenia wydatków, niemi objętych, o czym Kommissya Rządowa przy superrewizyi rachunków transportowych, z lat upłynionych złożonych, dostatecznie przekonała się, gdy nadto dotąd bez druków, o których mowa, służba transportowa odbywała się; przeto z tych powodów Kommissya Rządowa również na dostarczanie kosztem funduszów transportowych druków na likwidacje kwartalne wydatkowe zezwolić nie może, a to tém, bardziej, że fundusze pomienione są w takim obecnie stanie iż zaledwie pokryć będą w możności bieżące wydatki, dotyczące służby transportu zbiegów i włóczęgów.

w Warszawie, dnia 4 (16) Lutego 1848 r.

za Dyrektora Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Solnicki*.

Nr. 56,817/31,302.

N° 19.

Распоряженіе о томъ, что счета деньгамъ, слѣдующимъ за гробы для умершихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ лицъ, надлежитъ составлять на гербовой бумагѣ, а также объ опредѣленіи платы за рытье могилъ для погребенія тѣлъ умершихъ бродягъ.

(15 (27) Мая 1848 года.)

Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе возбужденнаго Радомскимъ Губернскимъ Правленіемъ вопроса:

слѣдуетъ ли представляемые столярами счета и росписки въ полученіи ими денегъ, причитающихся за постройку гробовъ для умершихъ бродягъ, заготавливаемыхъ на основаніи общаго распоряженія Правительственной Коммисіи отъ 1 (13) Іюня 1846 года, N° 16,804/8,517, составлять на гербовой бумагѣ, а также вслѣдствіе предположенія о томъ:

дабы, въ случаѣ смерти бродягъ, производить изъ транспортныхъ суммъ плату за рытье для нихъ могилъ, полагая за одну въ лѣтнее время 15, а въ зимнее — 30 копѣекъ, —

Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что счета, представляемые столярами за постройку гробовъ для бѣдныхъ бродягъ, какъ относящіеся къ частному интересу, не подлежатъ освобожденію отъ гербовой бумаги; росписки же въ полученіи значащихся по упомянутымъ счетамъ денегъ, сообразно постановленію Господина Намѣстника въ Цар-

N° 19.

Rozporządzenie, objaśniające że likwidacye należności za trumny dostarczane dla zmarłych w transporcie, na stemplu podawać należy, i wyznaczające zapłatę za kopanie grobów dla ciał zmarłych włóczęgów.

(d. 15 (27) Maja) 1848 r.

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Skutkiem zapytania Rządu Gubernialnego Radomskiego:

czy wystawione przez stolarzy rachunki i kwity z odbioru należności za trumny dla zmarłych włóczęgów, z mocy ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowej daty 1 (13) Czerwca 1846 roku Nr. 16,804/8,517 dostarczane, sporządzane być winny na papierze stemplowym, oraz uczynionego wniosku:

aby w razie śmierci włóczęgi, uskuteczniane być mogło, z funduszów transportowych, wynagrodzenie za wybieranie grobów, licząc od jednego po kop. 15 w porze letniej, a po kop. 30 w czasie zimy;

Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny, że rachunki czyli likwidacye, przez stolarzy za dostawę trumien dla ubogich włóczęgów składane, jako odnoszące się do interesu prywatnego, od stempla nie są wyłączone; kwity zaś z odbioru należności, powyższemi rachunkami czyli likwidacyami objętych, stosownie do postanowienia Księcia Namiestni-

ствѣ отъ 20 Февраля 1819 года, должны быть свободны отъ употребленія гербовой бумаги.

Что же касается вознагражденія за погребеніе тѣлъ умершихъ, то Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что, такъ какъ не имѣется въ виду основаній, по которымъ можно бы отнести къ обязанностямъ жителей прихода, въ коемъ скончался бродяга, бесплатное заготовленіе могилъ, для погребенія въ оныхъ тѣлъ умершихъ бродягъ, то Правительственная Коммисія опредѣляетъ: что на будущее время за вырытіе одной могилы, для умершаго бѣднаго бродяги, слѣдуетъ выдавать изъ транспортныхъ суммъ лицу, которое было для сего употреблено: въ лѣтнее время пятнадцать, а въ зимнее— тридцать копѣекъ серебромъ.

Варшава, 15 (27) Мая 1848 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Тайный Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 18,310/10,049.

№ 20.

Распоряженіе о томъ, на счетъ какихъ суммъ и какое слѣдуетъ заготовлять платье для бродягъ и бѣглецовъ, происходящихъ изъ Имперіи, или передаваемыхъ изъ за границы.

(21 Іюля (2 Августа) 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе донесеній нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій, представляются къ разрѣшенію слѣдующіе вопросы:

ка Królewskiego z daty 20 Lutego 1819 roku wolne być winny od użycia papieru stemplowego.

Co się zaś dotyczy wynagrodzenia za grzebanie ciał zmarłych, Kommissya Rządowa nadmienia, że gdy nie przedstawiają się zasady, z mocy których możnaby znaglać mieszkańców parafii, w której włóczęga zmarł, do bezpłatnej pracy około kopania grobów, celem złożenia w nich ciał zmarłych włóczęgów; przeto Kommissya Rządowa stanowi, że osobie, użyć się mogącej w przyszłości do wykopania jednego grobu, dla zmarłego ubogiego włóczęgi, płaconą być ma, z funduszów transportowych, należność, mianowicie w porze letniej po kop. 15, w czasie zaś zimy po kop. 30.

в Warszawie, dnia 15 (27) Maja 1848 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Radca Tajny (podpisano) *Badeni*.

Nr. 18,310/10,049.

№ 20.

Rozporządzenie wskazujące, z jakich funduszów i jaka ma być sprawiana odzież dla włóczęgów i zbiegów z Cesarstwa Rossyjskiego pochodzących i z zagranicy wydawanych.

(d. 21 Lipca (2 Sierpnia) 1848 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z rapportów, przez niektóre Rządy Gubernialne składanych, następują się do rozwiązania kwestye następujące:

- a) слѣдуетъ ли и на счетъ какихъ суммъ заготовлять платье для пропеходящихъ изъ Имперіи бродягъ, кои задержаны въ Царствѣ Польскомъ и подлежатъ передачѣ въ Имперію;
- b) изъ какихъ суммъ слѣдуетъ производить такіе же расходы для бродягъ, передаваемыхъ здѣшнимъ властямъ изъ за границы и подлежащихъ отправленію въ Имперію;
- c) кто долженъ заниматься снабженіемъ платьемъ и обувью бродягъ, русскихъ подданныхъ, не состоящихъ въ вѣдѣніи гражданскаго вѣдомства.

Въ разрѣшеніе вышеизложенныхъ вопросовъ, Правительственная Коммисія даетъ знать:

Относительно пункта а. Одежду и обувь для бродягъ этой категоріи слѣдуетъ заготовлять изъ суммъ, назначенныхъ на препровожденіе транспортнымъ порядкомъ бродягъ и бѣглыхъ.

Относительно пункта б. Расходы на покупку платья и обуви для бродягъ, передаваемыхъ здѣшнимъ властямъ изъ за границы для отправленія ихъ въ Россію, слѣдуетъ относить на суммы, назначенныя отъ Казны на расходы по передачѣ бѣгловъ изъ за границы.

Относительно пункта с. Снабженіе одеждою и обувью, равно и удовлетвореніе другихъ потребностей лицъ, арестованныхъ военно-полицейскими властями, принадлежитъ исключительно военнымъ Начальникамъ, въ распоряженіе коихъ выдаются авансы изъ суммы, опредѣленной ежегодно на сей предметъ по финансовымъ смѣтнымъ росписаніямъ.

Одежду для бродягъ сего рода должны составлять:

въ зимнее время:

- a) кафанъ изъ обыкновеннаго толстаго сукна,
- b) суконные штаны,
- c) рубаха изъ обыкновеннаго холста,
- d) фуражка или шапка,
- e) сапоги изъ обыкновенной кожи;

- a) czy i z jakich funduszów ma być sprawiana odzież dla włóczęgów, z Cesarstwa Rossyjskiego pochodzących, i do wydania tamże kwalifikujących się, a w Królestwie Polskiem ujmowanych;
- b) z jakich funduszów ma być ponoszony takiż wydatek na włóczęgów, wydawanych Władzom tutejszym z zagranicy, i mających być wyekstradowanymi do Cesarstwa;
- c) kto ma się trudnić zaopatrywaniem odzieżą i obuwiem włóczęgów poddanych rossyjskich, nie znajdujących się w zawiadywaniu Władzy cywilnej.

W odpowiedzi na powyższe zapytania, Kommissya Rządu wa oświadcza:

Co do a. Odzież i obuwie, dla włóczęgów téj kategorii, sprawiane być winny z funduszów, na transport włóczęgów i zbiegów przeznaczonych.

Co do b. Dla włóczęgów z zagranicy tutejszym Władzom dla wyekstradowania do Rossyi wydawanych, wydatek na odzież i obuwie odnoszony być ma do funduszów, wydzielanych ze Skarbu na ekstradycję zbiegów zagranicznych.

Co do c. Zaopatrywanie odzieżą i obuwiem, podobnie jak i zaspakajanie wszelkich innych potrzeb osób, przez Władze policyjno-wojskowe aresztowanych, należy wyłącznie do Naczelników Wojennych, którym dawane są zaliczenia, z oznaczonego corocznie na ten przedmiot na etatach skarbowych płatniczych funduszu.

Okrycie dla włóczęgów kategorii powyższych składać się ma:

w czasie zimy:

- a) z kapoty, z sukna grubego ordynaryjnego,
- b) spodni sukiennych,
- c) koszuli, z płótna ordynaryjnego,
- d) furażerki, czyli czapki,
- e) butów, ze skóry ordynaryjnej.

въ лѣтнее время:

- a) полукафтанъ,
- b) лѣтніе штаны,
- c) рубаха изъ обыкновеннаго холста,
- d) фуражка.

Самый низкій размѣръ торговыхъ цѣнъ въ губернскомъ городѣ долженъ служить основаніемъ расхода на заготовленіе вышепоименованнаго платья.

Платьемъ должны быть снабжаемы только совершенно бѣдные и неимѣющіе никакихъ собственныхъ средствъ бродяги, и сверхъ того какъ изъ зимняго, такъ и изъ лѣтняго платья слѣдуетъ давать такіе только предметы, въ коихъ препровождаемые лица будутъ дѣйствительно нуждаться.

Варшава, 21 Іюля (2 Августа) 1848 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 24,735/13,743.

№ 21.

Распоряженіе о томъ, какіе предметы и приборы, необходимые для препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ арестантовъ, слѣдуетъ заготовлять на счетъ транспортныхъ суммъ.

(10 (22) Декабря 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе представленій Губернскихъ Правленій, относительно снабженія транспортныхъ станцій разными предметами,

в czasie lata:

- a) z szpancerka,
- b) spodni letnich,
- c) koszuli, z płótna ordynaryjnego,
- d) furażerki.

Ceny najniższe, w mieście gubernialnémъ praktykowane, winny służyć за zasadę do kosztu na sprawienie wyżej wyszczególnionej odzieży.

Okrycie dla zupełnie ubogichъ и żadnych własnychъ nieposiadającychъ funduszkówъ ma być jedynie udzielane; a nadto z odzieży zimowej i letniej, te tylko po szczególe efektu winny być dostarczane, na których rzeczywiście transportowanymъ zbywać będzie.

w Warszawie, dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) 1848 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 24,735/13,743.

№ 21.

Rozporządzenie objaśniające, jakie mają być sprawiane po stacyachъ z funduszkówъ transportowychъ efektu i narzędzia, dla transportowanychъ aresztantówъ.

(d. 10 (22) Grudnia 1848 r.)

do
Rządówъ Gubernialnychъ.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCHъ I DUCHOWNYCHъ.

Na przedstawienia Rządówъ Gubernialnychъ, względemъ sprawunku różnychъ efektówъ dla stacyjъ transportowychъ, Kom-

Правительственная Коммисія даетъ знать: что относительно кафтановъ, штановъ, рубахъ и сапоговъ, постройка коихъ можетъ быть произведена на тюремныхъ фабрикахъ, дано уже Варшавскому Губернскому Правленію отъ 2 (14) Ноября текущаго года надлежащее распоряженіе о заготовленіи сказанныхъ предметовъ, коими впослѣдствіи будутъ снабжаемы, по мѣрѣ надобности, прочія Губернскія Правленія. Затѣмъ требованія свои по сему предмету каждое изъ Губернскихъ Правленій должно своевременно сообщать Варшавскому Губернскому Правленію.

Вмѣстѣ съ тѣмъ, Правительственная Коммисія поручаетъ Губернскому Правленію дать транспортнымъ станціямъ въ руководство слѣдующее предписаніе:

1) что имѣющіе быть заготовленными рубахи и штаны не должны быть даваемы арестантамъ безвозвратно, но что предметы эти назначены къ употребленію, какъ инвентарныя вещи, для удобства всѣхъ бродягъ, нуждающихся во время нахождения въ арестѣ въ бѣльѣ;

2) что бродяги, помѣщаемые въ назначенныхъ на полицейскіе аресты и сверхъ сего отопливаемыхъ въ зимнее время квартирахъ, должны довольствоваться обыкновенною даваемою имъ на подстилку соломою, и не слѣдовало бы даже лицамъ, уклоняющимся отъ трудовъ, а тѣмъ самымъ составляющимъ тягость общества, предоставлять болѣе удобствъ противъ тѣхъ, какими пользуются препровождаемые по этапамъ военные арестанты, коимъ, по повелѣнію Господина Намѣстника въ Царствѣ, состоявшемуся въ 1839 году, за № 4,598, запрещено даже давать солому на подстилку; вслѣдствіе чего Правительственная Коммисія не можетъ изъявить согласія на предположенія нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій, относительно постройки соломенныхъ тюфяковъ;

3) что Правительственная Коммисія не раздѣляетъ предположенія нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій о томъ, чтобы

missya Rządowa oświadcza: iż co do kapot, spodni, koszul i butów, gdy takowe w fabrykach więziennych wykonane być mogą, — wydano więc już w téj mierze Rządowi Gubernialnemu Warszawskiemu pod dniem 2 (14) Listopada r. b. odpowiednie zarządzenie, do przygotowania tych efektów, w które następnie inne Rządy Gubernialne, w miarę potrzeby, zaopatrywane będą; o co każdy Rząd Gubernialny, w właściwym czasie, żądania swoje Rządowi Gubernialnemu Warszawskiemu przysyłać winien.

Obok tego, Kommissya Rządowa wkłada obowiązek na Rząd Gubernialny wydania rozporządzeń dla stacyj transportowych, treści następującej:

1) Iż koszule i spodnie, sprawić się mające, nie tytułem darowizny dla respective aresztantów dawane być mogą, lecz służyć mają, jako rzeczy inwentarskie, dla wygody wszystkich włóczęgów, bielizny w aresztach potrzebujących.

2) Włóczęgi w lokalach, na areszta policyjne przeznaczonych, a do tego jeszcze w porze zimowej opalanych, mieszczeni, poprzestać winni na prostej słomie, na posłanie im dawanéj, i nie wypadałoby przypuszczać włóczęgów cywilnych, pracować nie chcących, a tém samém ciężarem dla społeczeństwa będących, do większych wygod, jakie są zapewnione dla aresztantów wojskowych, przez etapy prowadzonych, którym nawet udzielanie słomy na posłanie, rozkazem Księcia Namieśnika Królestwa z roku 1839 r., za Nr. 4,598 objawionym, wzbronione zostało; dla tego Kommissya Rządowa propozycji przez niektóre Rządy Gubernialne względem sprawunku sienników uczynionéj, przyjąć nie może.

3) Wniosku niektórych Rządów Gubernialnych, ażeby dla tych stacyj, które dotąd odzieży nie posiadają, sprawione

станции, на которыхъ не имѣется донинѣ одежды, снабдить тулупами, — такъ какъ тулупы эти, не говоря уже о томъ, что они дороги, не имѣютъ во все необходимой прочности, ибо, въ случаѣ употребленія ихъ во время дождя или снѣга, промокаютъ отъ сырости, вслѣдствіе чего могутъ иссыхать и рваться, кромѣ же сего, не будучи свободными отъ насѣкомыхъ и служа по очереди для всѣхъ препровождаемыхъ арестантовъ, могутъ еще быть поводомъ сообщенія здоровымъ арестантамъ болѣзней, какими были одержимы лица, употреблявшія прежде то же самое платье; вслѣдствіе всего этого Правительственная Коммисія распорядилась о заготовленіи для транспортныхъ станцій вмѣсто тулуповъ — кафтаноу, построенныхъ изъ сѣраго, обыкновеннаго, прочнаго сукна, съ подкладкою по поясу изъ толстаго полотна;

4) что снабженіе транспортныхъ станцій кандалами не принесло бы равнымъ образомъ пользы, ибо бродяги, въ случаѣ наложенія на нихъ кандаловъ, не могли бы слѣдовать пѣшкомъ, вслѣдствіе чего, а также по уваженію къ тому, что изданными о транспортной повинности правилами и новымъ уголовнымъ уложеніемъ не разрѣшено надѣвать кандалы или цѣпи на задержанныхъ на бродяжествѣ лицъ, какъ не уличенныхъ въ преступленія, по этому Правительственная Коммисія находитъ, что нѣтъ уважительныхъ причинъ къ разрѣшенію предположенной Губернскимъ Правленіемъ покупки 36 паръ кандаловъ, а также и 36 паръ цѣпей на руки и на ноги, приобрѣтеніе коихъ повлекло бы за собою расходъ въ количествѣ 171 рубля серебромъ.

Для воспрепятствованія однако побѣгу препровождаемыхъ арестантовъ и бродягъ, Правительственная Коммисія, вмѣсто предполагаемыхъ Губернскимъ Правленіемъ надѣваемыхъ на ноги и руки кандаловъ и цѣпей, разрѣшаетъ покупку цѣпочекъ на руки (такъ называемыхъ перчатокъ).

5) Что предположеніе о покупке всякихъ замковъ для запиранія цѣпей и такихъ же замковъ для запиранія дверей въ полицейскихъ арестахъ, Правительственная Коммисія нахо-

были кожухи, Kommissya Rządowa nie podziela; кожухи te albowiem nietylko że są kosztowne, ale nadto, nie zapewniają bynajmniej koniecznej trwałości; gdyż w razie ich użycia w czasie deszczu lub śniegu, pomienione кожухи przesiąkną wilgocią, zsycać się a następnie pękać mogą, a mimo to nie będąc wolne od robactwa i służąc po kolei dla wszystkich w ogóle aresztantów transportowanych, mogłyby jeszcze stać się powodem komunikowania zdrowym aresztantom chorób, którym poprzednio inni tѣже samej odzieży używający ulegali; dla tego więc Kommissya Rządowa, w miejsce кожухów, zarządziła sprawienie dla stacyj transportowych kapot, z sukna siwego ordynaryjnego mocnego, podszewką z płótna grubego do pasa podbitych.

4) Sprawienie dybów dla stacyj transportowych nie przyniosłoby również pożytku; albowiem, w razie zakucia w takowe włóczęgów, ciż nie mogliby odbywać drogi pieszo; z tego powodu, oraz z uwagi, że tak przepisy o posłudze transportowej wydane, jakoteż i nowe prawo kryminalne, nie upoważniają do kucia w dyby lub w kajdany osób na włóczęgowie pojmanych, jako o zbrodni nieprzekonanych, Kommissya Rządowa znajduje, iż nie przedstawiają się przyczyny, dla którychby projektowany przez Rząd Gubernialny sprawunek dybów par 36, tudzież kajdanek na ręce i nogi par 36, pociągających za sobą koszt rsr. 171, dołnićce wypadło.

Dla zabezpieczenia wszakże od ucieczki transportowanych więźniów i włóczęgów, Kommissya Rządowa, w miejsce proponowanych przez Rząd Gubernialny dybów i kajdan, na ręce i nogi służących, zezwała zarządzić sprawunek kajdanek, czyli rękawiczek.

5) Sprawunek klódek do zamykania kajdanek, tudzież klódek do zamykania drzwi w aresztach policyjnych, Kommissya Rządowa znajduje usprawiedliwionym i wydatki na powyż-

дѣть основательнымъ и расходы на приобрѣтеніе означенныхъ предметовъ разрѣшаетъ отнести на транспортныя суммы.

Варшава, 10 (22) Декабря 1848 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 25228/42,822.

№ 22.

Распоряженіе о томъ, что скоропостижно умершихъ бѣдныхъ, неизвѣстныхъ по происхожденію лицъ слѣдуетъ считать наравнѣ съ бродягами и хоронить ихъ на счетъ транспортныхъ суммъ.

(22 Октября (3 Ноября) 1849 года.)

Радомскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе возбужденнаго въ представленіи Губернскаго Правленія отъ 10 (22) Августа текущаго года, № 74,676, вопроса о томъ: къ кому слѣдуетъ относить удовлетвореніе издержекъ на погребеніе такихъ бѣдныхъ, скоропостижно умершихъ лицъ, которыя неизвѣстны по своему происхожденію, Правительственная Коммисія даетъ знать, что бѣдныхъ скоропостижно умершихъ и неизвѣстныхъ по происхожденію своему лицъ слѣдуетъ считать наравнѣ съ бродягами и тѣла ихъ хоронить на счетъ транспортныхъ суммъ.

(*) Копія настоящаго распоряженія препровождена въ четыре проція Губернскія Правленія.

szę sprawunki, do funduszków transportowych odnieść niniejszém upoważnia.

Warszawa, dnia 10 (22) Grudnia 1848 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 25,228/42,822.

№ 22.

Rozporządzenie objaśniające, że osoby ubogie, nagle zmarłe, z pochodzenia niewiadome, za włóczęgów uważane i kosztem funduszków transportowych grzebane być winny.

(d. 22 Października (3 Listopada) 1849 r.)

do
Rządu Gubernialnego Radomskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na zapytanie Rządu Gubernialnego, w raporcie daty 10 (22) Sierpnia b. r. Nr. 74,676, do kogo należy regulować kosztą pochowania zwłok ubogich osób, nagle zmarłych, a z pochodzenia swego niewiadomych, — Kommissya Rządowa oznajmia: że ubogie osoby, nagle zmarłe, a z pochodzenia niewiadome, za włóczęgów uważać i ciała ich kosztem funduszków transportowych grzebać należy.

(*) Reskrypt ten przesłany został w kopii i czterem innym Rządowi Gubernialnym.

Przep. o pow. gmin. I.

О дѣйствительности неимѣнія свѣдѣній относительно происхожденія скоропостижно умершихъ лицъ должны удостовѣрять протоколярныя показанія, составляемыя мѣстными полицейскими властями, каковыя показанія слѣдуетъ прилагать къ транспортнымъ счетамъ.

Издержки на похороны лицъ сказаннаго рода, а именно:

- a) на покупку гробовъ,
- b) на вырытіе могилы, въ лѣтнее или въ зимнее время,
- c) за наемъ подводы, употребленной для провоза тѣла на кладбище, —

не должны превышать расходовъ, опредѣленныхъ постановленіями Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ отъ 1 (13) Іюня 1846 года, № 16,804/8,517, и 15 (27) Мая 1848 года, № 18,310/10,049, на погребеніе арестованныхъ бродягъ, умершихъ во время препровожденія ихъ транспортнымъ порядкомъ.

Варшава, 22 Октября (3 Ноября) 1849 года.

Главный Директоръ Предѣлательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 38,618/21,970.

Rzeczywistą niewiadomość pochodzenia osób zmarłych nagle usprawiedliwiać winny protokolarne wywody słowne, przez miejscowe Władze policyjne sporządzane, które przy rachunkach transportowych składane być winny.

Wydatki, na pochowanie powyższego rodzaju osób, mianowicie:

- a) na dostawę trumien,
- b) za wykopanie grobu w porze letniej lub zimowej,
- c) na podwozy, dodawane do przewiezienia ciał na cmentarz,

nie mają przechodzić zakresłonych reskryptami Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z datt 1 (13) Czerwca 1846 roku Nr. 16,804/8,517 i 15 (27) Maja 1848 roku Nr. 18,310/10,049, kosztów, jakie są ponoszone na grzebanie aresztowanych włóczęgów, w czasie transportu zmarłych.

w Warszawie, d. 22 Października (3 Listopada) 1849 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 38,618/21,970.

№ 23.

Распоряжение о томъ, на какихъ основаніяхъ должны быть выводимы въ счетахъ расходы на наемъ сторожей для ночного караула препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, а также въ какихъ случаяхъ число сторожей можетъ быть увеличено противъ опредѣленнаго общими правилами.

(3 (15) Января 1850 года.)

Люблинскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе того, что Высшая Счетная Палата, при окончательной ревизіи транспортныхъ счетовъ, налагаетъ будто бы на содержащихъ транспортныя станціи значительные начеты по случаю показыванія ими въ счетахъ расходовъ:

1) на ночныхъ сторожей въ большемъ противъ опредѣленнаго распоряженіемъ Правительственной Коммисіи отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, № 29,427/56,452, размѣрѣ;

2) на пѣшихъ сторожей, употребляемыхъ для карауленія арестантовъ, пересылаемыхъ на подводахъ, —

Губернское Правленіе, въ представленіи отъ 23 Сентября (5 Октября) текущаго года, за № 92,114/14,114, ходатайствуетъ о постановленіи положительныхъ правилъ, могущихъ впредь отклонить замѣчанія Высшей Счетной Палаты и предохранить отъ наложенія оной начетовъ.

(*) Копія настоящаго распоряженія препровождена и четыремъ прочимъ Губернскимъ Правленіямъ.

№ 23.

Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób mają być likwidowane koszta straży nocnej, osobom transportowanym dodawanej, oraz w jakich przypadkach liczba stróżów może być nad ogólny przepis zwiększoną.

(d. 3 (15) Stycznia 1850 r.)

do
Rządu Gubernialnego Lubelskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu, że jakoby Najwyższa Izba Obrachunkowa, decydując ostatecznie rachunki transportowe, miała ustanawiać znaczne defekta na utrzymujących stacye transportowe, za likwidowanie w rachunkach:

1) kosztów straży nocnej w większej ilości, jak oznacza rozporządzenie Kommissyi Rządowej daty 7 (19) Kwietnia 1837 roku Nr. 29,427/56,452,

2) wydatków na straż pieszą dodawaną do aresztantów na podwodach odstawianych;

Rząd Gubernialny raportem daty 23 Września (5 Października) b. r. Nr. 92,114/14,114 upraszał Kommissyę Rządową o stanowczą decyzję, któraby w przyszłości od monit Najwyższej Izby Obrachunkowej, i tego rodzaju defektów, zasłonić mogła.

(*) Reskrypt ten przesłany był w kopii i czterem innym Rządom Gubernialnym.

Въ разрѣшеніе сего представленія, Правительственная Комисія даетъ знать Губернскому Правленію:

Относительно 1-ю: что, во время остановки для ночлега въ одномъ мѣстѣ болѣе значительнаго числа препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, расходы на ночныхъ сторожей по 15 коп. за одну ночь слѣдуетъ изчислять не за каждое препровождаемое лицо, но согласно распоряженію Правительственной Комисіи отъ 28 Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, ближе разъясненному въ предписаніи отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, № 29,427/56,452, которое нынѣ измѣнено быть не можетъ, соразмѣрно числу сторожей, въ какомъ они должны быть употребляемы для карауленія въ ночное время арестантовъ, смотря по количеству сихъ послѣднихъ и по важности совершенныхъ ими преступленій, и что только расходы, выводимые на этомъ основаніи въ счетахъ, представляемыхъ Бургомистрами и Войтами гминъ, содержащими транспортныя станціи, будутъ почитаемы правильными.

Относительно 2-ю: что, такъ какъ бродяга дѣйствительно больной, до такой степени, что его слѣдуетъ пересылать на подводѣ, не можетъ спастись бѣгствомъ, то для карауленія его нѣтъ надобности назначать отдѣльной пѣшей стражи, за которую Станціонные Начальники имѣли бы право выводить въ счетахъ расходы въ опредѣленномъ размѣрѣ, и карауленіе больного бродяги можетъ быть предоставляемо сопровождающему подводу извозчику.

Къ сему однако Правительственная Комисія присовокупляетъ: что, еслибы препровождаемая пѣшкомъ или пересылаемая на подводахъ лица были крѣпкаго тѣлосложенія, — равнымъ образомъ еслибы они обвинялись или подозрѣвались въ важныхъ преступленіяхъ, и сверхъ сего еслибы болѣзнь ихъ, временная или притворная, наводила сомнѣніе въ безопасномъ препровожденіи ихъ отъ одной станціи до другой, то въ такихъ случаяхъ Бургомистры и Войты, содержащіе транспортныя станціи, обязаны увеличивать число сторожей, какъ во время препровожденія, такъ и во время ночлеговъ, въ особенности въ тѣхъ

W załatwieniu takowego raportu, Kommissya Rządowa oświadcza Rządowi Gubernialnemu:

Ad 1. Że kosztą straży nocnej nie od każdej respective osoby, transportem prowadzonej, i na nocleg w jednym miejscu w większej liczbie zatrzymywanych, po kop. 15 za jedną noc, lecz stosownie do rozporządzenia Kommissyi Rządowej daty 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1811, objaśnionego bliżej przez reskrypt z d. 7 (19) Kwietnia 1837 r. N. 29,427/56,452, które obecnie zmienione być nie może, od liczby stróżów, do straży nocnej, w miarę ilości aresztantów, i ważności ich przestępstw, dodawać się winnych, po kop. 15 za jedną noc likwidowane, i w rachunkach składanych przez Burmistrzów i Wójtów gmin, stacye transportowe utrzymujących, przyjmowane być mogą.

Ad 2. Że włóczęga rzeczywiście chory tak dalece, że aż na podwoźcie musi być odstawiany, jako nie mogący ratować się ucieczką, nie wymaga dodawania oddzielnej straży pieszej, za którąby Dozorcy stacyjni likwidować mogli należność, i furman wiozący na podwoźcie chorego włóczęga, winien być zarazem jego stróżem.

Obok tego jednak Kommissya Rządowa nadmienia, że gdyby osoby transportem pieszo prowadzone, lub na podwoźcie odwożone, w stanie silnej budowy ciała znajdowały się, tudzież o ważne przestępstwa były obwinione, albo podejrzane, i nadto w razie choroby, jeżeliby słabość ich, jako chwilowa, lub upozorowana, wzbudziła obawę pod względem pewności odtransportowania ich z jednej do drugiej stacyi, w takim razie, Burmistrze i Wójci, stacye transportowe utrzymujący, liczbę stróżów, tak w transporcie, jakoteż i w czasie noclegów, tam mianowicie, gdzie nie ma urządzonych aresztów, powiększyć,

мѣстахъ, гдѣ аресты не учреждены, а также обязаны прибавлять пѣшую стражу для карауленія пересылаемыхъ на подводахъ арестантовъ.

Варшава, 3 (15) Января 1850 года.

За Главнаго Директора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бруевичъ*.

№ 55,017/30,311.

№ 24.

Распоряженіе съ указаніемъ основаній къ опредѣленію числа сторожей для карауленія отправляемыхъ на излеченіе въ гражданскія больницы арестантовъ, заболѣвшихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ а равно къ назначенію платы для этихъ сторожей.

(14 (26) Марта 1850 года.)

Радомскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Велѣдствіе распоряженія Правительственной Коммисіи, разрѣшающаго Губернскія Правленія назначать сторожей для карауленія арестованныхъ лицъ, отсылаемыхъ въ случаѣ болѣзни въ больницы на излеченіе, съ производствомъ этимъ сторожамъ платы изъ транспортныхъ суммъ, Радомское Губернское Прав-

(*) Копія настоящаго распоряженія сообщена къ руководству четыремъ прочимъ Губернскимъ Правленіямъ.

jakoteż do aresztantów, na podwodach odstawianych, straż pieszą dodawać są obowiązani.

w Warszawie, dnia 3 (15) Stycznia 1850 r.

W zastępstwie Dyrektora Głównego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Bruiewicz*.

Nr. 55,017/30,311.

№ 24.

Rozporządzenie wskazujące zasady, co do liczby i płacy stróżów do pilnowania chorych aresztantów, z transportu dla kuracyi w szpitalach cywilnych lokowanych.

(d. 14 (26) Marca 1850 r.)

do
Rządu Gubernialnego Radomskiego (*).

KOMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Skutkiem wydanego przez Kommissyę Rządową rozporządzenia, upoważniającego Rządu Gubernialnego dodawać, za opłatą z funduszów transportowych, stróżów, do pilnowania osób aresztowanych, na kuracyę do szpitali, w razie choroby, odsłanych, Rząd Gubernialny Radomski raportem daty 25 Sty-

(*) Reskrypt ten przesłany został w kopii czterem innym Rządom Gubernialnym, do stosowania się.

леніе, въ представленіи въ Правительственную Коммисію отъ 25 Января (6 Февраля) текущаго г., № 118,672, спрашивало:

1) на какое число помѣщаемыхъ въ больницахъ больныхъ арестантовъ слѣдуетъ назначать одного сторожа? а равно:

2) какая должна быть производима такому сторожу плата?

Въ разрѣшеніе сего представленія Губернскаго Правленія, Правительственная Коммисія даетъ знать:

Относительно 1-ю: что въ назначеніи сторожей для карауленія больныхъ бродягъ или арестованныхъ преступниковъ, передаваемыхъ въ гражданскія больницы на излеченіе, слѣдуетъ соображаться съ правилами, изложенными въ предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, № 29,427/56,152, въ которомъ препровождаемые транспортнымъ порядкомъ арестанты распределены на категоріи, а также определено число сторожей, кои должны быть назначаемы для карауленія лицъ сего рода, во время ночлега на транспортныхъ станціяхъ.

Относительно 2-ю: что, такъ какъ, по смыслу 22-й статьи инструкции, изданной Правительственною Коммисіею отъ 28 Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, карауленіе въ ночное время считается за двѣ мили пути, и какъ плату за оное слѣдуетъ исчислять и производить въ той же соразмѣрности, то есть по 15 копѣекъ за одну ночь, то, если сторожъ, употребленный къ надзору за арестантомъ въ больницѣ въ ночное время, будетъ караулить его и днемъ, въ такомъ случаѣ за дневной караулъ слѣдуетъ производить ему плату также въ вышесказанномъ размѣрѣ, то есть по 15 копѣекъ, или всего въ сутки тридцать копѣекъ серебромъ.

Варшава, 14 (26) Марта 1850 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 8,787/4,520.

чнія (6 Lutego) b. r. Nr. 118,672 upraszał Kommissyę Rządową o objaśnienie:

1) do jakiej liczby aresztantów chorych, w szpitalach lokowanych, dodawać należy jednego stróża, oraz

2) jaka ma być jego płaca?

W załatwieniu takowego Rządu Gubernialnego rapportu, Kommissya Rządowa oświadcza:

Ad 1. Że straż do pilnowania słabych włóczęgów, lub zbrodniarzy aresztowanych, na kuracyę do szpitali cywilnych oddawanych, ma być dodawaną, podług zasad, wskazanych w reskrypcie Kommissyi Rządowej daty 7 (19) Kwietnia 1837 roku Nr. 29,427/56,152, klasyfikującym na categorye aresztantów, prowadzonych transportem, oraz przepisującym ilość straży dodawać się winnej do tego rodzaju osób, po stacyach transportowych na noc mieszczonych.

Ad 2. Że gdy wedle § 22-go instrukcyi Kommissyi Rządowej daty 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811 straż na noc użyta, rachuje się za mil dwie podróży, i w tym stosunku, mianowicie po kop. 15 za jedną noc jest rachowaną i płaconą; przeto jeśli stróż, do strzeżenia aresztanta w szpitalu na noc dodany, będzie go pilnował i we dnie, w takim razie, należność za dopełnioną posługę we dnie, w podobnymże stosunku, to jest po kop. 15, czyli ogółem na dobę po kopiejek trzydzieści winna być płaconą.

w Warszawie, dnia 14 (26) Marca 1850 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator, (podpisano) *Storozenko*.

№ 8,787/4,520.

№ 25.

Распоряжение о томъ, что расходы на погребение бѣдныхъ евреевъ, передаваемыхъ во время препровождения ихъ транспортнымъ порядкомъ на излеченіе въ больницы и тамъ скончавшихся, должны быть производимы изъ транспортныхъ суммъ.

(15 (27) Апрѣля 1850 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе представленія Губернскаго Правленія отъ 1 (13) Декабря истекшаго года, № 104,943, Правительственная Коммисія опредѣляетъ, что расходы на погребеніе бѣдныхъ евреевъ, задерживаемыхъ на бродяжествѣ или по другимъ влекущимъ за собою наказанія причинамъ и, по передачѣ ихъ во время препровождения транспортнымъ порядкомъ на излеченіе въ больницы, тамъ скончавшихся, слѣдуетъ производить изъ назначенныхъ на препровожденіе бѣглыхъ и бродягъ транспортныхъ суммъ.

Издержки на погребеніе лицъ этого рода, а именно на покупку тесницъ или досокъ для обставленія ими тѣла въ могилѣ, по обряду еврейскаго исповѣданія, вмѣстѣ съ распиленіемъ означенныхъ досокъ, опредѣляются на сорокъ восемь копѣекъ.

Что же касается издержекъ за вырытіе въ лѣтнее или зимнее время могилы, а также за подводы для провоза тѣлъ умершихъ въ больницы евреевъ на кладбище, то таковыя не должны превышать опредѣленныхъ постановленіемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 1 (13)

№ 25.

Rozporządzenie wskazujące, iż ubodzy starozakonni, w czasie transportu do szpitali oddawani i tamże zmarli, mają być grzebani kosztem funduszów transportowych.

(d. 15 (27) Kwietnia 1850 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Na wniosek Rządu Gubernialnego Radomskiego, w raporcie daty 1 (13) Grudnia r. z. Nr. 104,943 przełożony, Kommissya Rządowa stanowi: że ubodzy starozakonni, na włóczęgostwie, lub z innych powodów, kary za sobą pociągających, pojmani, na kuracyę w czasie transportu do szpitali oddawani i tamże zmarli, grzebani być mają kosztem funduszów, służących na transport zbiegów i włóczęgów.

Wydatki na pochowanie powyższego rodzaju osób, miaowicie na tarcice czyli deski do obstawienia ciała w grobie, podług obrządku mojżeszowego, wraz z porznięciem, oznaczają się na kopiejek czterdzieści ośm.

Co się zaś dotyczy kosztów wykopania grobu w porze letniej lub zimowej, oraz dostawy podwódt do przewiezienia ciał zmarłych starozakonnych w szpitalach na cmentarz, takowe nie mają przechodzić zakresłonych reskryptem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z daty 1 (13)

Юня 1846 года, № 16,804/8,517, на похороны арестованных бродягъ христіанскаго исповѣданія, умершихъ во время препровожденія ихъ транспортнымъ порядкомъ.

Варшава, 15 (27) Апрѣля 1850 года.

За Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бруевичъ*.

№ 17,026/8,756.

№ 26.

Распоряженіе о томъ, что въ транспортныхъ листахъ для препровожденія въ больницы лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію, слѣдуетъ оговаривать: должны ли расходы на леченіе быть отнесены на транспортныя суммы, или на счетъ больного.

(10 (22) Сентября 1851 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе распоряженія своего отъ 25 Августа (6 Сентября) 1845 года, № 30,575/15,957, о томъ, что расходы по препровожденію въ больницы на излеченіе бродягъ или бѣдныхъ лицъ, одержимыхъ сифилитическою болѣзнію, слѣдуетъ относить не на гмины, но безусловно на транспортныя стціи, Правительственная Коммисія предлагаетъ Губернскому Правленію вмѣнить въ непремѣнную обязанность административно-полицейскимъ властямъ, дабы онѣ, при отправленіи въ больницы на

Czerwca 1846 roku Nr. 16,804/8,517, wydatków, jakie są ponoszone na grzebanie aresztowanych włóczęgów chrześcian, w czasie transportu zmarłych.

w Warszawie, dnia 15 (27) Kwietnia 1850 r.

W zastępstwie Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Brujewicz*.

Nr. 17,026/8,756.

№ 26.

Rozporządzenie objaśniające, że w kartach drożnych dla transportowanych syfilityków, wysyłanych do szpitali, należy wzmiankować: czy na koszt funduszu transportowego, czy na koszt chorego kuracya ma się odbyć.

(d. 10 (22) Września 1851 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W dalszym ciągu rozporządzenia swego z d. 25 Sierpnia (6 Września) r. 1845, Nr. 30,575/15,957 stanowiącego, że kosztą odsyłania do szpitali na kuracyę włóczęgów, lub ubogich osób, syfilityczną chorobą dotkniętych, nie do gmin, lecz warunkowo do funduszy transportowych regulowane być winny, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby ściśle włożył obowiązek na Władze administracyjno-policyjne, iżby, przy odsyłaniu do szpitali ubogich syfilityków

излечение бѣдныхъ одержимыхъ сифилитическою болѣзнію лицъ, въ транспортныхъ листахъ и отзываютъ къ начальству больницъ, прибавляли слова: „на счетъ транспортныхъ суммъ.“ Если же одержимое болѣзнію и подлежащее отправленію въ больницу на излечение лицо было бы въ состояніи удовлетворить сказанныя издержки, въ такомъ случаѣ въ означенныхъ транспортныхъ листахъ и отзываютъ слѣдуетъ прописывать: „на счетъ больного.“

Варшава, 10 (22) Сентября 1851 года.

По порученію Главнаго Директора,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бернацкий*.

№ 15,223/25,328.

№ 27.

Распоряженіе о томъ, что расходы на погребеніе лицъ, переданныхъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ на излечение въ гражданскія больницы и умершихъ тамъ вслѣдствіе сифилитической болѣзни, слѣдуетъ производить изъ транспортныхъ суммъ.

(16 (28) Января 1853 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе возбужденнаго Августовскимъ Губернскимъ Правленіемъ въ представленіи отъ 25 Ноября (7 Декабря) истекшаго года, № 55,884/8,971, вопроса:

на кураче, в картках drożnych i odezwach do zwierzchności szpitalnych czynionych, dodawały wyrazy: „na koszt funduszów transportowych.“ Jeżeli zaś osoba, chorobą dotknięta, i do odesłania ją na kurację do szpitala kwalifikująca się, była w stanie powrócenia wydatków, w takim razie, w tychże kartach drożnych i odezwach domieszczać należy wzmiankę: „na koszt chorego.“

в Warszawie, dnia 10 (22) Września 1851 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Biernacki*.

№ 15,223/25,328.

№ 27.

Rozporządzenie objaśniające, że koszta grzebania zmarłych na choroby weneryczne osób, do szpitali cywilnych z transportu oddawanych, należy odnosić do funduszków transportowych.

(d. 16 (28) Stycznia 1853 r.)

до
Всѣхъ Рządów Gubernialnych.

KOMMISSYA Rządowa SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu uczynionego przez Rząd Gubernialny Augustowski pod d. 25 Listopada (7 Grudnia) r. z. N. 55,884/8,971, zapytania:

Przep. o pow. gmin. I.

„изъ какихъ суммъ слѣдуетъ производить расходы на погребеніе лицъ, умершихъ въ больницахъ вслѣдствіе сифилитической болѣзни?“

Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что, такъ какъ въ предписаніи ея отъ 25 Августа (6 Сентября) 1845 года, № 30,575/15,957, которое основано на постановленіи Господина Намѣстника въ Царствѣ, объявленномъ въ отзывѣ Статсъ-Секретаря при Совѣтѣ Управленія отъ 9 (21) Іюля того же года, № 22,005, опредѣлено положительно: что расходы по пересылкѣ въ гражданскія больницы лицъ, одержимыхъ сифилитическими болѣзнями, слѣдуетъ, въ случаѣ несостоятельности этихъ лицъ, относить на транспортныя суммы, то не подлежитъ сомнѣнію, что издержки, могущія потребоваться на похороны означенныхъ лицъ, въ случаѣ ихъ смерти въ больницахъ, должны быть равномерно относимы на вышесказанныя суммы.

Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что расходы на погребеніе тѣхъ лицъ, умершихъ въ больницахъ, вслѣдствіе сифилитическихъ болѣзней, не должны превышать расходовъ, опредѣленныхъ постановленіемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 1 (13) Іюня 1846 года, № 16,804/8,517, на погребеніе бродягъ, умершихъ во время препровожденія ихъ транспортнымъ порядкомъ.

Варшава, 16 (28) Января 1853 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 51,866/25,866.

„зъ какого funduszu kosztu chowania osób, zmarłych w szpitalach na choroby weneryczne, mają być ponoszone;“

Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny, że gdy jej rozporządzenie daty 25 Sierpnia (6 Września) 1845 roku Nr. 30,575/15,957, oparte na decyzji Księcia Namiestnika Królestwa, objawionej przez odezwę Sekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej z dnia 9 (21) Lipca t. r. Nr. 22,005, wyraźnie stanowi: że koszta transportu do szpitali cywilnych osób słabościami syfilitycznymi dotkniętych, w razie ich ubóstwa, regulowane być winny do funduszów transportowych; nie ulega przeto wątpliwości, iż wydatki, czynić się mogące na pochowanie tychże osób w przypadku ich śmierci w szpitalach, odnosić należy do powołanych funduszów.

Przytém Kommissya Rządowa nadmienia, że kosztu grzebania ciał zmarłych w szpitalach syfilityków, nie mają przechodzić zakresłonych reskryptem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 1 (13) Czerwca 1846 r. Nr. 16,804/8,517, wydatków, jakie są ponoszone na chowanie włóczęgów, w czasie transportu zmarłych.

w Warszawie, dnia 16 (28) Stycznia 1853 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 51,866/25,866.

N° 28.

Распоряженіе о медицинскомъ пособіи и помѣщеніи для беременныхъ и заболѣвшихъ, во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ женщинъ, а также о томъ, на какія суммы слѣдуетъ относить расходы по сему предмету.

(6 (18) Мая 1854 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Августовское Губернское Правленіе просило разрѣшенія въ томъ: какіе расходы слѣдуетъ, при повѣркѣ представляемыхъ Надзирателями станцій счетовъ, признавать правильными въ слѣдующихъ, не предусмотрѣнныхъ правилами, случаяхъ:

1) если доставленная на станцію беременная женщина, не въ состояніи продолжать дальнѣйшій путь и разрѣшается отъ бремени на станціи, то сколько слѣдуетъ выдавать денегъ на ея продовольствіе, такъ какъ находящаяся въ подобномъ положеніи женщина, не можетъ прокормиться за 5 копѣекъ?

2) если такая женщина разрѣшается отъ бремени въ мѣстѣ, гдѣ нѣтъ повивальной бабки, получающей жалованье отъ Правительства, то могутъ ли быть производимы станціонными Начальниками и принимаемы Губернскимъ Правленіемъ, и въ какомъ размѣрѣ, издержки на удовлетвореніе принимающей дитя и имѣющей дальнѣйшее о больной попеченіе женщины?

3) если женщина заболѣетъ и встрѣтится необходимость въ употребленіи лекарства, то можно ли произведенныя на это издержки принимать за представленіемъ, подкрѣпленныхъ рецептами лекаря, счетовъ аптекаря и слѣдуетъ ли на счета и на

N° 28.

Rozporządzenie wskazujące, jaka pomoc lekarska i pomieszczenie dawane być mają kobietom brzemiennym i chorym w czasie transportowania onych, i z jakich funduszów.

(d. 6 (18) Maja 1854 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rząd Gubernialny Augustowski upraszał o wydanie decyzji: jakie przy rewizji likwidacyj, składanych przez Dozorców stacyj transportowych, przyjmować może wypłaty, w następnych wypadkach, przepisami nieobjętych:

1) jeżeli do stacyi dostawioną zostanie kobieta w ciąży, i ta, niemogąc już dalej być transportowaną, połóg na stacyi odbywać musi; jaką w takim razie, dla kobiety w tém położeniu będącej, można przyznać kwotę na żywność dzienną; gdyż za 5 kopiejek trudne jest ję wyżywienie;

2) jeżeli taka kobieta odbywa połóg w miejscu, gdzie nie ma akuszerki z Rządu płatnej, czy kobiecie przyjmującej dziecię i mającej dalszy dozór przy chorąg, mogą być wypłacone przez Dozorców, i przyjmowane przez Rząd Gubernialny, koszta, i w jakiej wysokości?

3) jeżeli kobieta okaże się być słabą i zajdzie potrzeba użycia lekarstw, czyli wydatki na to łożone mogą być przyjmowane, za złożeniem likwidacyi Aptekarza, receptami wspar-

росписки въ полученіи денегъ употреблять гербовую, или же обыкновенную бумагу?

4) слѣдуетъ ли для подобной женщины нанимать отдѣльное помѣщеніе до времени ея выздоровленія, и сколько слѣдуетъ платить въ сутки за такое помѣщеніе?

При семъ Августовское Губернское Правленіе предполагаетъ, дабы въ такомъ случаѣ отводить отдѣльную квартиру на счетъ транспортныхъ суммъ.

Въ разрѣшеніе этихъ вопросовъ, Правительственная Комиссія дала знать Августовскому Губернскому Правленію:

1) что если беременная женщина разрѣшается отъ бремени во время препровожденія ея транспортнымъ порядкомъ, то на такихъ станціяхъ, гдѣ учреждены больницы, слѣдуетъ передавать ее въ эти больницы на время болѣзни, съ уплатою въ пользу больницы по 15 коп. сер. за каждый день, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 2 (14) Августа 1846 года, № 5,032, коимъ опредѣленъ таковой размѣръ платы за помѣщаемыхъ въ гражданскихъ больницахъ больныхъ арестантовъ.

По вниманію же къ тому, что больницы учреждены въ городахъ, и что въ нихъ находятся штатные больничные лекаря, или городскія штатныя повивальныя бабки, медицинское въ такихъ мѣстахъ пособіе не должно причинять никакихъ расходовъ.

2) Въ случаѣ, еслибы препровождаемая женщина занемогла на станціи гдѣ не имѣется больницы, можно выдавать на продовольствіе больной по $7\frac{1}{2}$ коп. сер. въ день, то есть въ размѣръ, опредѣленномъ постановленіемъ Господина Намѣстника въ Царствѣ, отъ 27 Мая 1823 года, для препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ; за акушерское же пособіе слѣдуетъ назначать единовременное вознагражденіе, которое, по вниманію къ тому, что пособіе оказывается бѣдному лицу, не должно превышать одного рубля серебромъ.

3) Еслибы происходила надобность въ употребленіи лекарствъ тамъ, гдѣ не имѣется больницы, тогда издержки на это должны быть отнесены на транспортныя суммы. Сверхъ сего, слѣдуетъ распорядиться, чтобы лекарства выдавались апте-

тѣй, и czy do likwidacyi i pokwitowania z odbioru należności, ma być używany papier stempłowy, lub téż zwyczajny?

4) czy dla kobiety takiej może być wynajmowany oddzielny lokal, do czasu przyjścia jej do zdrowia, i ile na dobę płatny?

Przy tém Rząd Gubernialny Augustowski projektuje, ażeby na taki wypadek, oddzielny lokal był udzielany, kosztem funduszu transportowego.

W zadecydowaniu tych kwestyj, Kommissya Rządowa oświadczyła Rządowi Gubernialnemu Augustowskiemu:

1) Że jeżeli kobieta ciężarna w transporcie ma odbywać połów, na stacyach tych, gdzie są urządzone szpitale, do tychże na słabość odsyłaną być winna, a to za opłatą na rzecz szpitala po kop. sr. 15 na dzień, jaką według decyzji Rady Administracyjnej z d. 2 (14) Sierpnia 1846 r. Nr. 5,032, za aresztantów chorych, w szpitalach cywilnych pomieszczonych, płacić należy.

Ponieważ zaś szpitale są w miastach, a w nich Lekarze szpitalni etatowi, lub akuszerki miejskie etatowe; przeto pomoc lekarska kosztów wywoływać tu nie powinna.

2) Na wypadek, gdy słabość spotka kobietę transportowaną na stacyi, gdzie nie ma szpitala, można płacić na żywność dla choréj dziennie kwotę kop. $7\frac{1}{2}$, to jest oznaczoną dla osób w transporcie będących, postanowieniem Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku; za pomoc zaś akuszeryjną, wyznaczyć ryczałtowe wynagrodzenie, które ze względu, że pomoc odnosi się do osoby ubogiej, rubla srebrnego jednego przechodzić nie powinno.

3) Jeżeliby zachodziła potrzeba dania lekarstw tam gdzie szpitali nie ma, wtenczas koszt na to zaregulowany być winien do funduszu transportowego. A nadto wypada zalecić, aby Aptekarze, za receptami Lekarzy i wezwaniami utrzymu-

карями по рецептамъ лекарей и по требованію содержащихъ станцій, и чтобы деньги за сказанныя лекарства были удовлетворяемы станціонными Начальниками изъ отпускаемыхъ заимообразно въ ихъ распоряженіе на транспортные расходы суммъ, за представленіемъ завѣреннаго лекаремъ и подкрѣпленнаго его рецептами счета. Означенные счета, вмѣстѣ съ документами, должны быть впослѣдствіи прилагаемы къ представляемымъ станціонными Начальниками счетамъ. Счета аптекарей должны быть составляемы на гербовой бумагѣ; росписки же, по вниманію къ тому, что уплата производится расходною кассою, могутъ быть писаны на простой бумагѣ.

4) Что касается помѣщеній, то въ такихъ городахъ, гдѣ находятся полицейскіе аресты, можно помѣщать въ оныхъ женщинъ, о коихъ идетъ рѣчь; гдѣ же полицейскихъ арестовъ не имѣется, или гдѣ въ оныхъ не можетъ быть отведено удобное и отдѣльное помѣщеніе для разрѣшающей отъ бремени женщины, — слѣдуетъ помѣщать сказанныхъ женщинъ такимъ образомъ, какъ прочихъ пересылаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, то есть поочередно у владѣльцевъ домовъ съ уплатою въ пользу ихъ за квартиру пятнадцати копѣекъ серебромъ въ сутки, согласно размѣру платы, производимой донинѣ за ночлегъ одного препровождаемаго лица съ надзоромъ за онымъ.

Извѣщая о вышеизложенномъ Губернское Правленіе, Правительственная Коммисія предлагаетъ, въ случаѣ надобности, руководствоваться въ точности вышеуказанными основаніями.

Варшава, 6 (18) Мая 1854 года.

По порученію Главнаго Директора,
Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 42,853/20,118.

ящихъ стацие, выдавали lekarstwa, a Dozorcy stacyjni, za podaniem likwidacyi poświadczonej przez Lekarza i zaopatrzonej w recepty, mogą płacić należność z funduszów zaliczanych im na kosztu transportu. Likwidacye takowe z dowodami następnie ciż Dozorcy przy rachunkach składać winni. Likwidacye Aptekarzy powinny być na stemplu podawane; kwity zaś wydawać mogą na papierze prostym, jako na odbiór wyplat z kass szafunkowych.

4) Co się tycze lokalu — ponieważ w miastach są areszta policyjne, w nich więc kobiety, o jakich mowa, mogą być mieszczono; gdzie zaś ich nie ma, lub gdzie areszt policyjny nie może zapewnić dogodnej i oddzielnej dla kobiety rodzącej lokacyi, w takim razie, wypada pomieszczać je tak, jak inne osoby, transportowi ulegające, kolejną u właścicieli domów, za opłatą po kop. 15, wyraźnie kopiejek srebrnych piętnaście na dobę, to jest w tej wysokości, w jakiej się dotąd płaci za nocleg ze strażą jednego transportowanego.

O czém Kommissya Rządowa Rząd Gubernialny zawiadamiając, zaleca ściśle, w razie potrzeby, do zasad wskazanych stosowanie się.

w Warszawie, dnia 6 (18) Maja 1854 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 42,853/20,118.

№ 29.

Постановление о доставлении на счет транспортных сумм подводъ для судебных чиновниковъ и лекарей, командируемыхъ для производства осмотра и вскрытія тѣлъ лицъ, умершихъ скоропостижно или случайно въ гминахъ, расположенныхъ въ семиверстномъ отъ г. Варшавы районѣ.

(7 (19) Декабря 1855 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Варшавское Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ о томъ, что доставленіе гминами, на существующемъ донынѣ основаніи, бесплатныхъ подводъ для судебных чиновниковъ и лекарей, командируемыхъ для производства осмотра тѣлъ лицъ, умершихъ скоропостижно, или вслѣдствіе какого либо несчастнаго случая, оказывается обременительнымъ, въ особенности въ городѣ Варшавѣ и его окрестностяхъ, гдѣ, по причинѣ стеченія бродягъ, временно пребывающихъ работниковъ и расположенія войскъ, часто происходятъ случаи скоропостижной смерти, вслѣдствіе чего и означенная повинность болѣе для жителей отяготительна.

Это отягощеніе преимущественно во время полевыхъ работъ и въ такихъ мѣстностяхъ, въ которыхъ существуетъ недостатокъ въ лошадяхъ, замедляетъ доставленіе подводъ, или имѣетъ послѣдствіемъ то, что суды, по причинѣ негодности къ употребленію доставленныхъ подводъ, вынуждены бываютъ возвращать ихъ съ требованіемъ доставленія другихъ, или же нанимать подводы на счетъ гминъ; чаще же всего члены Судовъ вынуждены совершать упомянутыя утомительныя поѣздки и на дурныхъ лошадяхъ и неудобныхъ повозкахъ, отъ чего происходитъ вредное для службы замедленіе въ производствѣ слѣдствій.

№ 29.

Decyzja, upoważniająca do dostarczania kosztem funduszów transportowych furmanek urzędnikom sądowym i lekarskim, dla odbycia sekcji i obdukcji na ciałach osób nagle lub przypadkowo zmarłych, w gminach w obrębie jednolitego od miasta Warszawy położonych.

(d. 7 (19) Grudnia 1855 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Rząd Gubernialny Warszawski przedstawił, że dostawa bezpłatnych podwód pod urzędników sądowych i Lekarzy, delegowanych do odbycia sekcji i obdukcji na osobach nagle lub przypadkowo zmarłych, według dotychczasowych urządzeń uskuteczniiana przez gminy, okazała się uciążliwą, szczególnie w mieście Warszawie i jej okolicach, gdzie napływ włóczęgów, czasowych wyrobników i konsystencya wojsk, a ztąd częste wypadki, wymagające zjazdu urzędników do odbycia sekcji i obdukcji, zwiększają ciężar tej posługi.

Przeciążenie to, mianowicie w czasie roboczym i w takich okolicach, gdzie mieszkańcy nie są zamożni w sprzężaj, zrządza opóźnienie dostawy, albo też dostawiane bywają tak niezdatne do użycia podwozy, że Sądy częstokroć są zmuszone zwracać takowe, żądając nadesłania innych, lub wynajmować furmanki na koszt gminy, a najczęściej wystawiać się muszą na utrudzającą podróż złemi końmi, na niewygodnych wozach, przez co śledztwa na szkodliwą zwłokę są narażane.

Для отвращения столь важных по своимъ послѣдствіямъ неудобствъ, Варшавское Губернское Правленіе полагаетъ, чтобы въ вышеприведенныхъ случаяхъ не требовать отъ гминъ доставленія бесплатныхъ подводъ, но предоставить Судамъ Полиции Простой и лекарямъ, въ случаѣ необходимой надобности сѣзда на мѣсто происшествія, или отправляться туда на почтовыхъ лошадяхъ, или нанимать подводъ на мѣстѣ, съ отнесеніемъ происходящаго отъ этого расхода на транспортныя суммы.

Правительственная Коммисія Юстиціи, съ которою Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ входила по сему предмету въ сношеніе, признала изъясненное предположеніе уважительнымъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, имѣя въ виду, что предположеніе Губернскаго Правленія повлекло бы за собою измѣненіе въ цѣломъ краѣ существующаго донинѣ въ этомъ отношеніи порядка, старалась предварительно привести въ извѣстность, сколько приблизительно могутъ составлять расходы влѣдствіе упомянутаго предположенія.

Принимая затѣмъ въ основаніе примѣрное число чрезвычайныхъ происшествій, требующихъ доставленія подводъ и расходъ по найму почтовыхъ лошадей для переѣзда на пространства 14 верстъ, оказывается, что расходъ этотъ въ цѣломъ краѣ составлялъ бы всего около 9,000 руб. сер.

Отнесеніе столь значительнаго расхода на транспортныя суммы, имѣющія особое предназначеніе, повлекло бы за собою увеличеніе сбора, вносимаго жителями на удовлетвореніе потребностей другаго рода и отягощало бы весь край безъ надобности, такъ какъ поставка бесплатныхъ подводъ въ другихъ губерніяхъ, при менѣ затруднительныхъ чѣмъ въ окрестностяхъ г. Варшавы условіяхъ, производится безъ обремененія жителей, доказательствомъ чему служить то, что отъ другихъ Губернскихъ Правленій не поступило никакихъ по сему предмету возраженій.

Съ другой стороны, предоставленіе судамъ и лекарямъ брать почтовыхъ лошадей для проѣзда въ гмины, разстояніе коихъ отъ почтовыхъ станцій, какъ расположенныхъ не по направле-

Для zaradzenia tak ważnym w skutkach niedogodnościom, zaprojektował Rząd Gubernialny Warszawski, aby w powyższych przypadkach nie wymagać od mieszkańców gmin dostarczania bezpłatnych podwód, lecz dozwolić Sądom Policji Prostej i Lekarzom, w razie nieodzownej potrzeby zjazdu na grunt, użycia ekstrapoczt, lub wynajęcia z miejsca podwoły; koszta zaś ztąd wynikłe, zaspakajac z funduszów transportowych.

Wniosek ten, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, z którą Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych zniosła się w tym względzie, słusznym uznała.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych rozważywszy propozycję Rządu Gubernialnego, która wywołałaby zmianę dotychczasowych urządzeń w całym kraju, przedewszystkiem starała się w przybliżeniu obliczyć, jakie wyniknąć mogą z projektowanego stanu rzeczy wydatki.

Biorąc więc za podstawę przybliżoną liczbę wypadków nadzwyczajnych, wymagających dostawy podwód, oraz koszta ekstrapoczt na odległość 14-tu wiorst, przekonała się, że w całym kraju wydatek ogólny wynosiłby około rsr. 9,000.

Tak znakomita summa, odniesiona do funduszów transportowych, odmienne mających przeznaczenie, pociągnęłaby za sobą potrzebę zwiększenia składki od mieszkańców, na inny przedmiot uiszczanej, obciążając kraj niepotrzebnie, skoro dostawa podwód bezpłatnych po innych guberniach, przy mniej trudnych, jak w okolicach Warszawy warunkach, odbywa się bez przeciążenia; inne bowiem Rządy Gubernialne żadnych w tym względzie nie zносиły reklamacyj.

Z drugiej strony dozwolenie Sądom i Lekarzom brania ekstrapoczt do gmin, w bocznych kierunkach od stacyj pocztowych położonych, których odległość nie jest należycie ude-

нію почтовыхъ трактовъ, надлежаще не опредѣлено, произвело бы запутанность въ отчетности и дало поводъ къ многочисленной съ почтовымъ вѣдомствомъ перепискѣ. Кромѣ того, такъ какъ, для провоза судебныхъ чиновниковъ обратно, почтовые лошади не могутъ ждать до тѣхъ поръ, пока эти чиновники окончатъ слѣдствіе, которое можетъ продолжиться иногда цѣлыя сутки и долѣе, то обратный проѣздъ командированныхъ чиновниковъ повлекъ бы за собою новые расходы и встрѣтилъ затрудненія въ приисканіи подводъ, которыя не всегда можнобы найти на мѣстѣ.

По этимъ причинамъ Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ нашла, что впредь слѣдуетъ сохранить существующій донинѣ порядокъ доставленія бесплатныхъ подводъ для судебныхъ чиновниковъ и лекарей, командируемыхъ къ производству осмотра и вскрытія тѣлъ скоропостижно умершихъ лицъ.

Что касается г. Варшавы и его окрестностей, въ которыхъ жители могутъ быть дѣйствительно, по вышеприведеннымъ причинамъ, обременены доставленіемъ бесплатныхъ подводъ, а ходъ правосудія можетъ встрѣчать замедленіе и затрудненія, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, согласно съ мнѣніемъ Правительственной Коммисіи Юстиціи, вошла въ Совѣтъ Управленія отъ 19 (31) Іюля сего года, за № 51,147/25,373, съ представленіемъ о томъ, чтобы городскія и сельскія гмины, расположенныя въ семиверстномъ отъ Варшавы разстояніи, освободить отъ поставки бесплатныхъ подводъ, но въ такомъ лишь случаѣ, когда лица, осмотръ и вскрытіе тѣлъ коихъ должно быть произведено, принадлежать къ категоріи бродягъ, работниковъ, временно пребывающихъ въ гминѣ, или воинскихъ чиновъ, однимъ словомъ лицъ, не осѣдлыхъ въ гминѣ, то есть не внесенныхъ въ книги мѣстнаго народонаселенія, и чтобы вмѣсто этой повинности, въ случаѣ надобности слѣзда судебныхъ чиновниковъ и лекарей на мѣсто произшествія въ вышеприведенныхъ случаяхъ, назначать имъ на наемъ подводъ по 4 руб. сер., съ отнесеніемъ сего расхода на транспортныя суммы.

terminowaną, zrządziłoby zawikłanie rachunkowości, i liczne z Władzami pocztowymi korespondencye. A że ekstrapocztą nie mają obowiązku oczekiwać z powrotem tak długo na urzędników delegowanych, aż ci załatwią śledztwo, które niejednokrotnie, nawet całą dobę i więcej pertraktować się może; powrót zaś delegowanych pociągnąłby nowe koszty i trudy wyszukiwania podwódek, które nie zawsze w miejscu znajdować się mogą.

Z tych powodów Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych uznała: że dostarczanie bezpłatnych podwódek dla urzędników delegowanych na sekcye i obdukcye, należy utrzymać w dotychczasowym porządku.

Co się zaś tyczy jednak miasta Warszawy i jego okolic, których mieszkańcy, z powodów wyżej przywiedzionych, mogą rzeczywiście być przeciążeni dostawą bezpłatnych podwódek a bieg sprawiedliwości narażony na zwłokę i utrudzenie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, zgodnie ze zdaniem Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości, uczyniła do Rady Administracyjnej na dniu 19 (31) Lipca r. b. Nr. 51,147/25,373 wniosek, aby gminy miejskie i wiejskie, w obrębie jednomilowym od miasta Warszawy położone, uwolnione zostały od dostarczania podwódek bezpłatnych; lecz tylko w takim razie, jeżeli ciała zmarłych, na których ma się odbyć sekcya i obdukcya, należą do kategorii włóczęgów, wyrobników czasowo przebywających i żołnierzy, słowem osób, w obrębie tych gmin niezamieszkałych, to jest ludzi, księgami miejscowej ludności nie objętych, i aby w miejsce tej posługi, przeznaczonem było oddzielne dla urzędników sądowych i lekarzy na najem podwódek, w razie potrzeby zjazdu na grunt w wyżej wymienionych wypadkach, po rsr. 4, z odniesieniem wydatku tego do funduszów transportowych.

Къ сему Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ присовокупила, что этотъ расходъ не будетъ значителенъ, такъ какъ, по исчисленію Варшавскаго Губернскаго Правленія, въ Варшавской губерніи, состоящей изъ 12-ти уѣздовъ, число возникающихъ внѣ городовъ, въ которыхъ находятся окружные Суды, происшествій, требующихъ производства медицинско-судебныхъ слѣдствій, не превышаетъ 500 въ годъ; полагая затѣмъ одну шестую часть этой цифры на семиверстную отъ г. Варшавы черту, въ которой, по причинѣ стеченія разнаго рода населенія, происшествія, о коихъ идетъ рѣчь, происходятъ обыкновенно чаще, чѣмъ въ другихъ окрестностяхъ края, число случаевъ, въ коихъ можетъ встрѣтиться надобность съѣзда на мѣсто происшествія, составляло бы около 63; считая же расходъ по найму двухъ подводъ въ 8 руб. сер., весь расходъ составитъ 504 руб. сер. въ годъ; наконецъ, допустивъ двойное число происшествій, расходъ составилъ бы наиболѣе 1008 руб. сер. Правительственная Коммисія Юстиціи, отъ которой, по приказанію Господина Намѣстника еще разъ было требуемо сообщеніе окончательнаго по сему предмету мнѣнія, отъ 2 (14) Ноября сего года, за № 19,331, донесла, что, какъ для общественной пользы, такъ и для пользы службы, было бы весьма желательно, чтобы предполагаемое для семиверстной отъ города Варшавы черты, измѣненіе было распространено и на всѣ гмины въ Царствѣ; но, какъ въ томъ встрѣчаются важныя затрудненія, то остается, только согласиться съ предположеніемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, объ отнесеніи только къ гминамъ, расположеннымъ въ семиверстной отъ границы чертѣ, измѣненія существующаго донинѣ порядка доставленія подводъ для судебныхъ и медицинскихъ чиновниковъ, съ тѣмъ еще условіемъ, чтобы семиверстную отъ Варшавы черту считать отъ городской заставы, чрезъ которую слѣдуетъ командированный на слѣдствіе чиновникъ, такъ какъ этотъ районъ былъ бы слишкомъ малъ, еслибы считать оный отъ центра города.

Совѣтъ положилъ: изъявить согласіе на представленіе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, съ

Nadmieniła przytém Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że wydatek ten nie będzie znaczącym; albowiem, według obrachowania Rządu Gubernialnego Warszawskiego, w gubernii téj, składającej się z 12 powiatów, wypadki śledztwu sądowemu i lekarskiemu ulegające, po za obrębem miast, w których Sądy Okręgowe istnieją, dochodzić mogą rocznie do liczby 500; biorąc zatem jedną szóstą część na obręb milowy od miasta Warszawy, gdzie z powodu napływu rozmaitej klasy ludności, więcej niż w innych okolicach kraju wypadki, o których mowa, zdarzać się zwykły, będzie w przybliżeniu zdarzeń potrzeby zjazdu 63, a licząc koszt wynajęcia dwóch furmanek po rsr. 8, to uczyni rocznie rsr. 504; wreszcie w przypuszczeniu podwójnej liczby, koszt wynosiłby najwyżej rsr. 1,008. Wezwana przed załatwieniem niniejszego przedmiotu, z polecenia Księcia Namiestnika Królestwa Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, o wynurzenie raz jeszcze ostatecznej w tym przedmiocie opinii, oświadczyła w raporcie z d. 2 (14) Listopada b. r. Nr. 19,331, że w interesie dobra ogółu i służby rządowej, byłoby pożądanem, aby zmiana dla gmin, w obrębie jednomilowym miasta Warszawy położonych, projektowana, do wszystkich gmin w Królestwie rozciągniętą być mogła; gdy jednak w téj mierze zachodzą ważne trudności, przeto należy się zgodzić z propozycją Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, aby zmiana dotychczasowej zasady dostarczania furmanek dla urzędników sądowych i lekarskich, jedynie do gmin, w obrębie jednomilowym od miasta Warszawy położonych, była zastosowaną, z tém atoli zastrzeżeniem, aby obręb jednomilowy od miasta Warszawy liczony był od rogatek, któremi urzędnik na śledztwo udający się wyjeżdża; albowiem zakres ten byłby zbyt mały, gdyby się miła od środka już miasta liczyć miała.

Rada oświadczyła: że się do przedstawienia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych przychyła,
Przep. o pow. gmin. I.

тѣмъ, что, согласно предположенію Правительственной Комисіи Юстиціи, семиверстную отъ города Варшавы черту слѣдуетъ считать отъ городской заставы, чрезъ которую отправляется командированный на слѣдствіе чиновникъ.

Варшава, 7 (19) Декабря 1855 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *О. Лебренъ.*

№ 7,379.

№ 30.

Распоряженіе объ увеличеніи оклада содержанія сторо-
жамъ при транспортныхъ станціяхъ.

(15 (27) Ноября 1861 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ.

По разсмотрѣніи представленія Плоцкаго Губернскаго Прав-
ленія отъ 25 Іюля (6 Августа) 1858 года, за № 42,480/8,717,
объ увеличеніи оклада содержанія сторожамъ, нанимаемымъ для
наблюденія за арестантами на транспортныхъ станціяхъ, Прави-
тельственная Комисія, находя, что получаемое ими донинѣ со-
держаніе по 37 руб. 50 коп. въ годъ слишкомъ ограничено и
неудовлетворительно на необходимыя потребности жизни, поста-
новила: увеличить таковое до 54 руб. 75 коп. въ годъ для сто-
рожей при всѣхъ транспортныхъ станціяхъ, за исключеніемъ
впрочемъ сторожа при транспортной станціи въ губернскомъ
городѣ N, коему нынѣшнее содержаніе по 75 рублей въ годъ

мiecъ chcąc, аżeby zgodnie z wnioskiem Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości, obręb jednomilowy od miasta Warszawy li-
czony był od rogatek, któremi urzędnik na śledztwo udający
się wyjeżdża.

Warszawa, d. 7 (19) Grudnia 1855 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *T. Le Brun.*

Nr. 7,379.

№ 30.

Rozporządzenie, podwyższające płacę dla stróżów przy
stacjach transportowych.

(d. 15 (27) Listopada 1861 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Po rozpoznaniu wniosków Rządu Gubernialnego Płockie-
go z dnia 25 Lipca (6 Sierpnia) 1858 roku Nr. 42,480/8,717,
w przedmiocie podwyższenia płac dla stróżów, wynajmowa-
nych do strzeżenia aresztantów przy stacjach transporto-
wych, Kommissya Rządowa zważywszy, że płaca przez nich
dotychczas pobierana po rsr. 37 kop. 50 rocznie, jest zbyt
szczupła i nie może wystarczyć na ich utrzymanie, postano-
wiła takową podwyższyć do rsr. 54 kop. 75 rocznie dla stró-
żów przy wszystkich stacjach transportowych, pozostawiając
wszakże bezmiennie stróża przy stacyi transportowej w mie-
ście gubernialnem N. z płacą rsr. 75 rocznie, i zezwoliła, aby

оставлено безъ измѣненія, съ тѣмъ, чтобы содержаніе въ выше-показанномъ увеличенномъ размѣрѣ было имъ произведено съ 19 Іюня (1 Іюля) 1861 года.

Давая знать о семъ Губернскому Правленію, Правительственная Коммисія разрѣшаетъ оное увеличенный по этому поводу расходъ отнести на счетъ транспортной суммы, назначенной въ его распоряженіе.

Варшава, 15 (27) Ноября 1861 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гудовскій*.

№ 12,963/25,145.

№ 31.

Распоряженіе, коимъ плата на продовольствіе арестанта во время препровожденія увеличена до 7½ коп. въ сутки, на прокормленіе же лошадей, въ случаѣ доставленія оныхъ на транспортную станцію, назначено по 30 коп. въ сутки.

(27 Января (8 Февраля) 1862 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

Губернскія Правленія входили разновременно въ Правительственную Коммисію съ представленіями, въ которыхъ, изъясняя, что, по причинѣ значительнаго возвышенія цѣнъ на всѣ жизненные припасы, назначаема доселѣ на продовольствіе препро-

плага въ томъ stosunku podwyższona, uiszczana im była od d. 19 Czerwca (1 Lipca) 1861 r.

Zawiadamiając o takowej decyzji, upoważnia niniejszém Rząd Gubernialny, aby wydatek z tego tytułu zwiększony, odniósł do funduszu transportowego, do dyspozycji jego wydzielanego.

в Варшавіе, д. 15 (27) Listopada 1861 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gudowski*.

Nr. 12,963/25,145.

№ 31.

Rozporządzenie, podwyższające placę na żywienie w transporcie aresztanta do kop. 7½ na dobę, a na utrzymanie koni, w razie przyprowadzenia onych na stację transportową, wyznaczające fundusz po kop. sr. 30 na dobę.

(d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1862 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Rządy Gubernialne czyniły do Komisji Rządowej różnemi czasy przedstawienia, w których przytaczając, że z powodu znacznego podrożenia artykułów żywności, wydzielana dotąd na żywność dla aresztantów, w transporcie będących,

вождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ арестантовъ сумма по 5 коп. сер. въ сутки на человѣка, оказывается недостаточною, просили объ увеличеніи означенной платы.

Притомъ Губернскія Правленія спрашивали, изъ какой именно суммы и въ какомъ количествѣ должны быть производимы расходы на прокормленіе лошадей, доставляемыхъ на транспортныя станціи.

Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія предписываетъ дать исполнительнымъ властямъ слѣдующее распоряженіе:

1) начиная съ 1-го Марта текущаго года, отпускать на продовольствіе арестантовъ по $7\frac{1}{2}$ коп. въ сутки на каждое взрослое лицо и столько же въ сутки на двухъ дѣтей, не старше 6-ти лѣтъ, съ отнесеніемъ этого расхода на транспортную сумму;

2) въ случаѣ доставленія на транспортную станцію лошадей, назначать на прокормленіе оныхъ, изъ транспортныхъ суммъ, потребное количество денегъ, не выше 30 коп. въ сутки, на одну лошадь, до времени возвращенія лошади хозяину или передачи оной въ подлежащій Судъ, съ тѣмъ однако, чтобы эти издержки были возвращены хозяиномъ, для пополненія транспортныхъ суммъ; въ случаѣ же неотысканія хозяина, эти издержки слѣдуетъ пополнить изъ суммы, вырученной отъ продажи лошади.

Варшава, 27 Января (8 Февраля) 1862 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гудовскій*.

№ 25,075/39,519.

квота по коп. ср. 5 на добę для одного человѣка jest nie wystarczającą, upraszały o podwyższenie stopy takowej opłaty.

Zapytywały nadto, z jakiego funduszu i w jakiej wysokości zaspakajać należy koszt żywienia koni, na stacyach transportowych zatrzymywanych?

W skutek tego Kommissya Rządowa poleca wydać do Władz wykonawczych następujące rozporządzenie:

1) poczynając od dnia 1 Marca r. b. płacić na żywienie aresztanta po kop. sr. $7\frac{1}{2}$ na dobę dla jednej osoby dorosłej i po tyleż na dobę dla dwojga dzieci, nie starszych nad lat 6, z odniesieniem wydatku tego do funduszu transportowego;

2) w razie przyprowadzenia na stację transportową koni, przeznaczać na utrzymywanie onych z funduszków transportowych odpowiednią kwotę, niewyższą nad kop. 30 na dobę na jednego konia, do czasu oddania go właścicielowi lub właściwemu Sądowi; z tém wszakże zastrzeżeniem, aby koszt rzeczony powrócone były funduszom transportowym przez właściciela, a jeżeliby ten wynalezionym nie został, potrącić one należy z funduszu osiągniętego ze sprzedaży konia.

w Warszawie, d. 27 Stycznia (8 Lutego) 1862 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gudowski*.

Nr. 25,075/39,519.

№ 32.

Отзывъ съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія объ увеличеніи платы за наемъ сторожей и подводъ для препровожденія лицъ, пересылаемыхъ транспортнымъ порядкомъ.

(12 (24) Марта 1862 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ (*).

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Министръ Статсъ-Секретарь, въ отзывѣ отъ 22 Февраля (6 Марта) с. г. за N. 4,459, увѣдомилъ, что, по всеподданнѣйшему докладу Государю Императору представленнаго исправляющимъ должность Намѣстника въ Царствѣ мнѣнія Совѣта Управленія, Его Величество Высочайше разрѣшить соизволилъ: для надлежащаго обезпеченія хода транспортной службы, плату за наемъ людей и подводъ для препровожденія транспортнымъ порядкомъ арестантовъ увеличить, а именно установить: за наемъ лѣшаго сторожа, вмѣсто семи съ половиною, по десяти копѣекъ за одну милю, или семь верстъ, а за наемъ подводы за такое же разстояніе и безъ различія числа употребленныхъ подъ оную лошадей, вмѣсто пятнадцати, двадцать копѣекъ серебромъ.

Изясненный отзывъ Министра Статсъ-Секретаря имѣю честь, по порученію Совѣта Управленія, въ послѣдствіе пред-

(*) Здѣсь объясняется, что вышепрописанное Высочайшее повелѣніе возымѣло законную силу съ 19 Апрѣля (1 Мая) 1862 г., распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ отъ 28 Апрѣля (9 Мая) 1862 г. № 6,075/9,284, даннымъ Губернскимъ Правленіемъ, и что объ означенномъ повелѣніи сказанная Коммисія поставила въ извѣстность Высшую Счетную Палату.

№ 32.

Odezwa, oznajmiająca o Najwyższej decyzji, zezwalającej na podwyższenie wynagrodzeń za najem stróży i podwód dla posługi transportowej.

(d. 12 (24) Marca 1862 r.)

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych (*).

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNÉJ.

Minister Sekretarz Stanu w odezwie z dnia 22 Lutego (6 Marca) r. b. Nr. 4,459, oznajmił: że NAJJAŚNIEJSZY PAN, w skutku przedstawionego przez p. o. Namiestnika Królestwa wniosku Rady Administracyjnej, NAJWYŻEJ zezwolić raczył na podwyższenie, dla należytego zapewnienia biegu służby transportowej, stopy wynagrodzeń, za wynajęcie ludzi i podwód do transportu aresztantów, w stosunku następującym, za najem stróża pieszego, w miejsce 7½, po 10 kop. za milę, czyli za werst siedm; za najem zaś podwody na taką odległość, i bez względu na ilość uprzęży (t. j. koni), zamiast 15, po 20 kopiejek srebrem.

Takową odezwę Ministra Sekretarza Stanu, w odwołaniu się do rapportu Kommissyi Rządowej z dnia 23 Stycznia (4 Lu-

(*) Objaśnia się tu, że powyższa decyzja Najwyższa, wprowadzoną została w wykonanie od dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1862 r. rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, pod dniem 28 Kwietnia (9 Maja) 1862 r. Nr. 6,075/9,284 do Rządów Gubernialnych wydaném, i że o takowej decyzji rzeczona Kommissya Rządowa zawiadomiła jednocześnie Najwyższą Izbę Obračunkową.

ставленія Правительственной Коммисіи отъ 23 Января (4 Февраля) сего года, за № 25,075/39,519, препроводить при семъ въ оную, въ засвидѣтельствованной копіи для свѣдѣнія и исполненія изложеннаго въ этомъ отзывѣ Высочайшаго повелѣнія.

Варшава, 12 (24) Марта 1862 года.

(подписано) *Энохъ*.

№ 9,043.

Приложение къ № 32-му.

Милостивый Государь

Александръ Николаевичъ.

По всеподданнѣйшему докладу представленія Вашего Высочайшаго Превосходительства, за № 8,731, и по разсмотрѣніи 85-ой статьи журнала засѣданія Совѣта Управленія 26 Января (7 Февраля) о необходимости нѣкоторыхъ измѣненій въ постановленіи б. Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ 15 (27) Мая 1823 года, внесеннаго въ Дневникъ Законовъ, относительно порядка препровожденія преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ по этапамъ на мѣсто назначенія, Государь Императоръ, принявъ во вниманіе, что опредѣленные симъ постановленіемъ платежи изъ такъ называемаго транспортнаго денежнаго сбора, за наемъ сторожей и подводъ подъ эти транспорты, по случаю значительнаго въ настоящее время возвышенія цѣнъ на жизненные припасы, оказываются недостаточными, и поставляютъ Смотрителей этапныхъ станцій въ затруднительное положеніе, согласно опредѣленію Совѣта Управленія, Высочайше разрѣшить соизволилъ: означенную плату увеличить, именно, установить за наемъ пѣшаго сторожа, вмѣсто $7\frac{1}{2}$, по десяти копѣекъ на одну милю или семь верстъ, а за наемъ конной подводъ на такое же раз-

тего) r. b. Nr. 25,075/39,519, mam honor, z polecenia Rady Administracyjnej, zakommunikować Kommissyi Rządowej w kopii wierzytelnej, dla wiadomości, i stosowania się do objętej nią NAJWYŻSZĘJ decyzji.

w Warszawie, d. 12 (24) Marca 1862 r.

(podpisano) *Enoch*.

Nr. 9,043.

Annex do Nr. 32-go.

Jaśnie Wielmożny

Aleksandrze Mikołajewiczu!

W skutek najpoddanniejszego przedstawienia odezwy Jaśnie Wielmożnego Pana za Nr. 8,731, i po roztrząśnięciu 85-go art. protokołu posiedzeń Rady Administracyjnej z d. 26 Stycznia (7 Lutego) o konieczności wprowadzenia niejakich zmian, w zamieszczoném w Dzienniku Praw postanowieniu b. Namiestnika w Królestwie Polskiem z d. 15 (27) Maja 1823 r., określającém sposób transportowania do miejsc przeznaczenia przestępców, zbiegów i włóczęgów, — NAJJAŚNIEJSZY PAN, biorąc na uwagę, że wyznaczone powyższém postanowieniem wynagrodzenie, z tak zwanego funduszu transportowego, za najem stróży i podwód do posługi transportowej, okazuje się, ze względu na znaczne podrożenie w obecnym czasie artykułów żywności, niedostateczném, i stawia Nadzorców stacyj transportowych w trudném położeniu, — zgodnie z wnioskiem Rady Administracyjnej NAJMIŁOŚCIWIEJ rozkazać raczył: podwyższyć stopę wzmiankowanego powyżej wynagrodzenia, licząc mianowicie za najem pieszego stróża zamiast $7\frac{1}{2}$ po dziesięć kopiejek za jedną milę, czyli za wiorst siedm; za najem zaś konnej podwody na takąż odle-

стояние и безъ различія числа употребленныхъ подъ оную лошадей, вмѣсто 15—20 копѣекъ серебромъ.

О такомъ Высочайшемъ соизволеніи имѣю честь уведомить Ваше Высокопревосходительство, покорнѣйше прося принять увѣреніе въ моемъ отличномъ почтеніи и истинной преданности.

С.-Петербургъ, 22 Февраля (6 Марта) 1862 года.

(подписано) *Тымовскій.*

№ 4,459.

№ 33.

Распоряженіе о томъ, чтобы бродягамъ, содержащимся въ устроенныхъ на транспортныхъ станціяхъ арестахъ, до времени повѣрки ихъ показаній, было отпускаемо на продовольствіе по $7\frac{1}{2}$ коп. въ сутки.

(3 (15) Января 1863 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе представленія отъ 25 Октября (6 Ноября) прошлаго года, за № 55,046/952, въ которомъ Губернское Правленіе испрашиваетъ разрѣшенія о томъ, сколько именно слѣдуетъ отпускать на продовольствіе бродягамъ, содержащимся въ арестахъ на транспортныхъ станціяхъ, до времени повѣрки ихъ показаній, Правительственная Коммисія даетъ знать, что бродяги, содержащіеся въ арестахъ на транспортныхъ станціяхъ, должны считаться состоящими въ пересылкѣ, и на этомъ осно-

гłość i bez względu na ilość uprzęży, to jest koni, zamiast piętnastu po dwadzieścia kopiejek srebrem.

O takowej Najwyższej decyzji mam honor zawiadomić Jaśnie Wielmożnego Pana, najuprzejmiej prosząc o przyjęcie zapewnienia wysokiego szacunku i prawdziwej życzliwości.

w S. Petersburgu, d. 22 Lutego (6 Marca) 1862 r.

(podpisano) *Tymowski.*

Nr. 4,459.

№ 33.

Rozporządzenie zalecające, iż włóczęgi w aresztach transportowych do czasu sprawdzenia zeznań osadzeni, otrzymywać mają po kop. $7\frac{1}{2}$ dziennie na żywność.

(d. 3 (15) Stycznia 1863 r.)

do

Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Na rapport z dnia 25 Października (6 Listopada) r. z. Nr. 55,046/952, którym Rząd Gubernialny Płocki, między innymi, upraszał o decyzję, ile powinno się płacić na żywność dla włóczęgów, w aresztach transportowych osadzonych, do czasu sprawdzenia ich zeznań, — Kommissya Rządowa oświadcza, że włóczęgi w aresztach transportowych zatrzymywani, uważani być muszą, jako zostający pod transportem, i jako tacy, stosownie do reskryptu z dnia 27 Stycznia (8 Lutego)

ваніи, согласно предписанію отъ 27 Января (8 Февраля) прошлаго года, за № 25,075/39,519, они имѣють получать на продовольствіе по 7½ коп. въ сутки.

Варшава, 3 (15) Января 1863 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гудовскій*.

№ 37,595/26,255.

№ 34.

Постановленіе объ увеличеніи съ 15 до 20 коп. сер. въ сутки вознагражденія за пользованіе бродягъ, заболѣвшихъ во время препровожденія транспортнымъ порядкомъ и передаваемыхъ на излеченіе въ гражданскія больницы.

(10 (22) Сентября 1863 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Совѣтъ Управленія, постановленіемъ отъ 2 (14) Августа 1846 года, за № 5,302, опредѣлилъ за пользованіе въ гражданскихъ больницахъ бродягъ и арестантовъ вознагражденіе по 15 коп. сер. въ сутки, въ постановленіи же отъ 22 Декабря (3 Января) 1859/60 года, за № 16,034, положилъ: чтобы за леченіе нижнихъ чиновъ Варшавской пѣшей полицейской стражи и Пожарной команды, означенныя больницы взимали плату по тарифу, установленному за леченіе больныхъ гражданскихъ лицъ, пользующихся въ общихъ залахъ.

Такъ какъ Главный Попечительный Совѣтъ благотворительныхъ заведеній, по причинѣ значительнаго возвышенія съ нѣкотораго времени цѣнъ на съѣстные припасы, отопленіе, освѣ-

р. з. Nr. 25,075/39,519 po kop. 7½ dziennie na żywność dostawać powinni.

w Warszawie, d. 3 (15) Stycznia 1863 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu (podp.) *Gudowski*.

Nr. 37,595/26,255.

№ 34.

Decyzja, podwyższająca wynagrodzenie za kurację włóczęgów z transportu do szpitali cywilnych oddawanych, z 15 do 20 kopiejek srebrem dziennie.

(d. 10 (22) Września 1863 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Rada Administracyjna decyzją z d. 2 (14) Sierpnia 1846 r. Nr. 5,302, za kurację w szpitalach cywilnych włóczęgów i aresztantów detencyjnych. oznaczyła cenę kopiejek 15 dziennie; zaś pod dniem 22 Grudnia (3 Stycznia) 1859/60 roku Nr. 16,034, postanowiła, ażeby za kurację niższych stopni Warszawskiej straży policyjnej pieszej i straży ogniowej, tutejsze szpitale likwidowały opłatę podług taryfey, ustanowionej za kurację chorych cywilnych, na salach ogólnych leczonych.

Gdy obecnie Rada Główna Opiekuńcza Zakładów Dobroczynnych tę ostatnią cenę, to jest dla zwykłych chorych cywilnych, z powodu znacznego od niej czasu podrożenia cen

шеніе, упомянутую плату за леченіе въ обыкновенныхъ гражданскихъ больницахъ увеличилъ нынѣ, на основаніи 89 § Высочайше утвержденного въ 1842 году больничнаго устава, съ 15 до 20 коп. въ сутки, то Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, имѣя въ виду, что взимаемая доселѣ, согласно вышеприведеннымъ правиламъ, плата по 15 коп. въ сутки за леченіе бродягъ и арестантовъ, а равно нижнихъ чиновъ Варшавской пѣшей полицейской стражи и пожарной команды слишкомъ мала и причиняетъ ущербъ больничнымъ суммамъ, коль скоро содержаніе одного лица въ сутки обходится среднимъ числомъ въ 25 коп. и даже и болѣе, въ представленіи отъ 2 (14) Сентября сего года, за № 1,094/7,748, согласно съ мнѣніемъ Главнаго Попечительнаго Совѣта, испрашивала разрѣшенія на увеличеніе всѣмъ гражданскимъ больницамъ въ Царствѣ платы за пользованіе и содержаніе упомянутыхъ лицъ съ 15 до 20 коп. сер., съ тѣмъ, чтобы расходъ за леченіе бродягъ, изъ числа препровожаемыхъ транспортнымъ порядкомъ, былъ отнесенъ на транспортныя суммы; за леченіе арестантовъ передаваемыхъ изъ detenционныхъ арестовъ, на сумму, назначенную на содержаніе тюремъ, а за леченіе нижнихъ чиновъ Варшавской полицейской стражи и пожарной команды, — на городскія суммы столичнаго города Варшавы.

Совѣтъ положилъ согласиться съ представленіемъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 10 (22) Сентября 1863 года.

Вѣрно съ журналомъ:

За отсутствіемъ Статсъ-Секретаря, его Помощникъ
(подписано) *Заборовскій*.

№ 25,722.

на продукта żywności, opału i światła, z mocy § 89-go Ustawy szpitalnej, w r. 1842-m Najwyżej zatwierdzonej, podwyższyła z 15 do 20 kop. dziennie; Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych przeto, mając na uwadze, że pobierana dotychczas, stosownie do powołanych na wstępie przepisów, opłata po kopiejek piętnaście dziennie za kurację włóczęgów, aresztantów, oraz straży policyjnej pieszej i straży ogniowej, jest zbyt niską i przynosi uszczerbek w funduszach szpitali, skoro koszt utrzymania w przecięciu dwadzieścia pięć kopiejek lub więcej dziennie na osobę wynoszą, zgodnie z wnioskiem Rady Głównej Opiekuńczej, w przedstawieniu z dnia 2 (14) Września r. b. Nr. 1,094/7,748, upraszała, o zezwolenie na podwyższenie z kop. 15 do 20 dziennie opłaty wszystkim szpitalom cywilnym w Królestwie za kurację i utrzymanie włóczęgów, z transportu nadsyłanych, z funduszu transportowego, aresztantów detencyjnych z funduszów więziennych, a za Warszawską straż policyjną i ogniową, z funduszów miejskich miasta stołecznego Warszawy.

Rada przychyliła się do takowego przedstawienia.

w Warszawie, d. 10 (22) Września 1863 r.

Zgodno z protokołem:

W zastępstwie Sekretarza Stanu, Podsekretarz Stanu
(podpisano) *Zaborowski*.

Nr. 25,722.

Г Л А В А III.

О СОСТАВЛЕНИИ СМѢТНЫХЪ РОСПИСАНИЙ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ ПО СТАТЬЯМЪ, КАКЪ ПРИХОДА, ТАКЪ И РАСХОДА, О ВЗИМАНІИ СЪ ГМИНЪ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ, ВЫДАЧѢ ИЗЪ ОНАГО ТРАНСПОРТНЫМЪ СТАНЦІЯМЪ ПОТРЕБНЫХЪ СУММЪ НА РАСХОДЫ ПО ПРЕПРОВОЖДЕНІЮ БРОДЯГЪ, А РАВНО О ПРЕДСТАВЛЕНІИ ГОДИЧНЫХЪ СЧЕТОВЪ ОБЪ УПОТРЕБЛЕНІИ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ И РАСХОДОВАНИИ НАЗНАЧЕННЫХЪ НА ОНУЮ СУММЪ.

В В Е Д Е Н І Е.

Смѣтныя росписанія транспортной повинности, какъ приходной, такъ и расходной, были составляемы съ точнымъ примѣненіемъ къ постановленію Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, Губернскими Правленіями и утверждаемы Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ, въ которую также представлялись на окончательную ревизію счета расходовъ, дѣлаемыхъ на эту повинность. По внесеніи однако, на основаніи постановленія Совѣта Управленія, отъ 10 (22) Іюня 1844 года, въ общую бюджетную роспись Царства дохода отъ транспортнаго сбора и производимыхъ изъ этого сбора расходовъ, смѣтныя росписанія для казначействъ, какъ по поступленію транспортнаго сбора, такъ и по производству относимыхъ на оный расходовъ, составляются Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и препровождаются оною къ исполненію въ Губернскія Правленія; о чемъ ближе поясняютъ помѣщенные ниже сею подробныя правила.

Т Y T У Ł III.

O FORMOWANIU ETATÓW POSŁUGI TRANSPORTOWÉJ POBOROWYCH I PŁATNICZYCH, ŚCIĄGANIU Z GMIN OPŁATY TRANSPORTOWÉJ, UDZIELANIU Z NIÉJ STACYOM POTRZEBNYCH KWOT NA KOSZTA TRANSPORTU, ORAZ O SKŁADANIU RACHUNKU ROCZNEGO Z UŻYCIA POSŁUGI TRANSPORTOWÉJ I FUNDUSZÓW TĘJŻE.

W S T Ę P.

Etaty posługi transportowej co do przychodu i rozchodu formowane były przez Rządy Gubernialne, w ścisłym zastosowaniu się do postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r. i potwierdzane przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych, której także rachunki z wydatków, na też posługę ponoszonych, składano do ostatecznej rewizyi. Po wprowadzeniu wszakże, z mocy decyzji Rady Administracyjnej z dnia 10 (22) Czerwca 1844 r. na ogólny budżet Królestwa dochodu i wydatków opłaty transportowej, etaty poborowe i płatnicze funduszu transportowego z kass skarbowych, na służbę dla stacyj transportowych, formuje i rozsyła Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych Rządom Gubernialnym do wykonania, o czym bliższego dostarczają przekonania zamieszczone poniżej szczegółowe przepisy.

N° 1.

Распоряжение о томъ, что счета по транспортнымъ суммамъ должны быть представляемы въ Юнѣ мѣсяцѣ каждаго года.

(2 Мая 1826 года.)

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Удостоверившись изъ донесеній Воеводскихъ Коммисій, что представленіе, согласно предписанію отъ 28 Іюля 1823 года, за № 2,562/1,811, счетовъ по транспортнымъ суммамъ въ Мартѣ мѣсяцѣ, не возможно въ особенности потому, что городскія Кассы, въ которыя эти суммы поступаютъ въ Январѣ и Мартѣ мѣсяцахъ каждаго года, заняты взиманіемъ податей, при томъ же, для предоставленія городскимъ кассамъ необходимаго времени къ составленію и представленію отчетовъ въ подлежащихъ суммахъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, 7-й пунктъ вышеприведеннаго предписанія измѣняетъ въ томъ, что счета по транспортнымъ суммамъ должны быть впредь представляемы, не въ Мартѣ, но въ Юнѣ каждаго года.

Ежели затѣмъ означенные счета не будутъ представлены Воеводскою Коммисіею въ назначенный срокъ, то на нее, безъ

N° 1.

Rozporządzenie, co do składania rachunków z funduszu transportowego w miesiącu Czerwcu każdego roku.

(d. 2 Maja 1826 r.)

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Przekonywając się z raportów Kommissyj Wojewódzkich, iż składanie rachunków transportowych w miesiącu Marcu, podług reskryptu z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811 jest niepodobnem, a to szczególnie z powodu, że Kassy miejskie, w których fundusz transportowy jest zbieranym, w miesiącach Stycznia i Marcu każdego roku są zatrudnione poborem podatków, jako téż zostawiając czas do ułożenia i podania rachunków z właściwych funduszy Kassom miejskim, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi punkt 7-my z wyż rzeczonego reskryptu zmienia w ten sposób, że rachunki transportowe, już nie w miesiącu Marcu, lecz w miesiącu Czerwcu każdego roku mają być składane.

Jeżeli przeto Kommissya Wojewódzka w terminie ozna-

дальнѣйшихъ понужденій, будетъ каждый разъ наложенъ денежный штрафъ.

Варшава, 2 Мая 1826 года.

За Министра Предсѣдательствующаго, Статсъ-Совѣтникъ
(подписано) *Радосшевскій*.

№ 1,184/680.

№ 2.

Распоряженіе съ приложеніемъ формы для составленія смѣтнаго на каждый годъ для цѣлаго воеводства росписанія транспортной повинности.

(27 Мая 1826 года)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полици.

Въ предписаніи отъ 13 Января 1824 года опредѣлена форма для составленія Воеводскими Коммисіями исчисленія и раскладки транспортной повинности, которые должны быть ежегодно представляемы въ Правительственную Коммисію на утверженіе. Затѣмъ въ пунктѣ *a* предписанія отъ 6 Декабря 1825 года, за № 4,300/1,861, постановлено: что транспортные листы должны быть всегда возвращаемы изъ первой станціи другого обвода, или другого воеводства, въ учрежденіе, распорядившееся о высылкѣ лицъ, препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ; наконецъ, распоряженіемъ отъ 30 Ноября 1824 года предписано, чтобы транспортныя суммы были собираемы въ экономическихъ кассахъ обводовыхъ городовъ. Какъ по сему эти

czonym rachunków nie złoży, bez dalszego napomnienia karze stempla za każdym razem ulegnie.

w Warszawie, d. 2 Maja 1826 r.

Minister Prezydujący, w zastępstwie, Radca Stanu
(podpisano) *Radoszewski*.

Nr. 1,184/680.

№ 2.

Rozporządzenie, przepisujące wzór do układania corocznie ogólnego na całe województwo etatu funduszu posługi transportowej.

(d. 27 Maja 1826 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Reskryptem z d. 13 Stycznia 1824 roku, ma sobie Kommissya Wojewódzka przepisane wzory do obrachowania i rozkładu posługi transportowej, corocznie podawać się winnych Kommissyi Rządowej do zatwierdzenia. Następnie reskryptem z dnia 6 Grudnia 1825 r. Nr. 4,300/1,861 w ustępie lit. *a* postanowiono, iż karty drożne zawsze z pierwszej stacyi obcego obvodu lub obcego województwa winny być zwracane Urzędowi transport zarządzającemu. Niemniej reskrypt z dnia 30 Listopada 1824 roku przepisuje, iż fundusze transportowe w kassach ekonomicznych miast obwodowych mają być zbierane. Tém samém więc obowiązane są też kassy składać z po-

кассы обязаны представлять счета по транспортной повинности по обводамъ, то слѣдуетъ снабдить ихъ нужными смѣтными росписаніями.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, предоставляет Воеводской Коммисіи непосредственно отъ себя снабдить экономическія кассы обводовыхъ городовъ смѣтными росписаніями, составляемыми на основаніи общей для цѣлаго воеводства смѣты, проектъ которой Воеводская Коммисія обязана, по прилагаемой у сего формѣ подъ лит. *Ж*, представлять ежегодно въ Правительственную Коммисію на утвержденіе, съ отчисленіемъ расходовъ по транспортной повинности и раскладки таковой повинности, которые должны быть составляемы въ сообразность приведеннаго въ началѣ предписанія.

Варшава, 27 Мая 1826 года.

Предсѣдательствующій Министръ,
(подписано) *Мостовскій*.

№ 1,131/394.

сługi transportowej rachunki obwodami. Należy zatem te kas-
sy w potrzebne etaty zaopatrzyć.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji zostawia szczegółowe zaopatrzenie w etaty kass ekonomicznych miast obwodowych samej Kommissyi Wojewódzkiej; a to na fundamencie ogólnego etatu na całe województwo, do którego projekt, według załączonego tu wzoru lit. *J*. sporządzony, Kommissya Wojewódzka corocznie do potwierdzenia przedstawiać ma Kommissyi Rządowej, razem z obrachowaniem kosztów i rozkładem posługi transportowej, podług rękryptu na wstępie cytowanego podawać się winnemi.

w Warszawie, d. 27 Maja 1826 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Mostowski*.

Nr. 1,131/394.

Приложение къ № 2-му.

Литера J.

Ф О Р М А

смѣтнаго росписанія транспортной повинности

№ воеводства, на N годъ.

П р и х о д ь					
№ по порядку	Поименование статей прихода	въ частности		вообще	
		злот.	гр.	злот.	гр.
	<i>Ст. I. Отъ сбора, вносимаго гминами.</i>				
1	Согласно исчисленному размѣру суммы, потребной, въ теченіе 18... года, на расходы по транспортной повинности, общее число дней этой повинности, полагая по 15 гр. за каждый день, составляетъ дней 66,896.				
	Какъ въ городахъ и селеніяхъ N воеводства находится 66,896 дымовъ, то изъ вышеозначеннаго общаго количества дней приходится на каждый дымъ одинъ день; считая же одинъ день по 15 грошей, сборъ съ дыма составитъ 15 грошей.				
	Если затѣмъ жители заявятъ желаніе, въ замѣнъ исполненія настоящей повинности въ вышепоказанномъ общемъ количествѣ дней натурою, внести деньги, то сборъ съ 66,896 дымовъ, считая по 15 грошей съ дыма, составитъ	33,448	—	33,448	—
	<i>Ст. II. Отъ случайныхъ доходовъ.</i>				
	Сообразно постановленію Князя Намѣстника Царскаго отъ 27 Мая 1823 года, могутъ имѣть мѣсто слѣдующія поступленія, а именно:				
2	Согласно 2-му §, штрафы за неподачу жителями заявленій о томъ: соглашаются ли они транс-				
	Транспортъ	—	—	33,448	—

Р а с х о д ь							
№ по порядку	Поименованіе статей расхода	въ частности				вообще	
		дней	миль	злот.	гр	злот.	гр
	По опыту прежнихъ лѣтъ нужно употребить для транспортной повинности въ теченіи 18..... года 10,000 дней.						
	Сообразно 4-му § постановленія Князя Намѣстника Царскаго отъ 27 Мая 1823 года, на одинъ день полагается 4 мили пути; затѣмъ выше принятое количество дней составитъ 40,000 миль.						
	Изъ сего числа исключается $\frac{1}{20}$ часть или 2,000 миль на случай употребленія для пересылки подводъ.						
	Затѣмъ остается для препровожденія пѣшкомъ 38,000 миль.						
	На этомъ основаніи, расходы опредѣляются слѣдующимъ образомъ:						
	<i>Ст. I. На препровожденіе и продовольствіе.</i>						
	А) На основаніи 5-го § вышеупомянутаго постановленія.						
1	На плату для пѣшей стражи по 15 грошей за милю, за миль.....	—	38,000	19,000	—	—	—
2	На плату для стражи съ подвоею по 1 польскому злотому за милю, за миль	—	2,000	2,000	—	—	—
3	На плату ночной стражѣ въ случаяхъ, предусмотрѣнныхъ въ 21-й и 22-й ст. предписанія Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 28 Іюня 1823 г. № 1,811, соразмѣрно $\frac{1}{10}$ части установленнаго общаго количества дней, за исключеніемъ городовъ: уѣздныхъ, обводныхъ и губернскихъ, въ коихъ имѣются казенные detenціонные аресты и установлены сторожа....	1,000	1,000	—	—	—	—

П р и х о д ъ

№ по по- рядку	Поименованіе статей прихода	въ част- ности		вообще
		злот.	гр.	
	Транспортъ	—	—	33,448
	портную повинность исполнять въ натурѣ или уплачивать деньгами, налагаемые въ размѣръ двойной платы за каждый день.....	12	—	—
4	Согласно 9-му § штрафы, налагаемые на Бурго- мистровъ и станціонныхъ Начальниковъ въ количествѣ отъ 6 до 20 злотыхъ въ случаѣ назначенія ими для препровожденія пересы- лаемыхъ транспортнымъ порядкомъ лицъ, не- надежныхъ и нерадивыхъ проводниковъ....	13	—	—
5	Согласно 16-й ст. распоряженія Правительствен- ной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 28 Іюля 1823 года, N. 1,811, штрафы, на- лагаемые въ размѣръ 2 злот. на проводниковъ, за входъ съ препровождаемыми лицами въ корчмы	25	—	50
6	Кромѣ того по смыслу вышеозначеннаго поста- новленія Князя Намѣстника въ Царствѣ, а именно § 8 за употребленіе въ заработки лицъ, задерживаемыхъ въ губернскомъ городѣ, до окончанія съ подлежащими властями переписки, относительно ихъ происхожденія и пріема	50	—	50
	§ 10 возвратъ расходовъ взыскиваемыхъ съ иму- щества препровождаемыхъ лицъ	400	—	400
	Всего вообще	—	—	33,948

Р а с х о д ъ

№ по по- рядку	Поименованіе статей расхода	въ частности				вообще	
		дней	миль	злот.	гр.	злот.	гр.
	В) На основаніи 10-го § означеннаго поста- новленія, развитаго Правительственной Ком- мисіею Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи въ предписаніи отъ 28 Іюля 1853 г. № 2562/1811.						
4	На продовольствіе препровожденныхъ бродягъ по 10 грошей въ сутки на одного, за дней.....	1,000	—	3,333	10	25,333	10
	<i>Ст. II. На жалованье.</i>						
5	На жалованье транспортному Рахми- стру въ Губернскомъ Правленіи..	—	—	2,000	—	—	—
6	На расходы по ревизіи транспортныхъ счетовъ въ Правительственной Ком- мисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи	—	—	2,300	—	4,300	—
	<i>Ст. III. На канцелярскіе припасы.</i>						
7	Для пяти Кассировъ экономическихъ кассъ ободовыхъ городовъ, на пись- менные припасы и на приличный переплетъ транспортныхъ счетовъ и документовъ.....	—	—	500	—	500	—
	<i>Ст. IV. Въ распоряженіе Губернскаго Правленія.</i>						
8	Въ распоряженіе Губернскаго Прав- ленія	—	—	3,814	20	3,814	20
	Вообще расходовъ	—	—	—	—	33,948	—
	Б а л а н с ъ:						
	Приходъ составляетъ 33,948 злот.						
	Расходъ „ 33,948 „						
	Равняется. — —						

Annex do Nr. 2-go.

Lit. J.

W Z Ó R

do etatu funduszu posługi transportowej
dla województwa N, na rok N.

P r z y c h ó d

Numer kolejny	Wyszczególnienie przychodu	w szcze- góle		w ogóle	
		złp.	gr	złp.	gr
	<i>Tytuł I-y. Ze składki od gmin.</i>				
1	W stosunku do obrachowanej wysokości funduszu na wydatki posługi transportowej, w ciągu roku 18.... potrzebnego, ogólna ilość dni téjże posługi, w szacunku po gr. 15 za każdy dzień, wynosi dni 66,896. Gdy zaś w miastach i wsiach województwa N. znajduje się dymów 66,896, z powyższej przeto ogólnej ilości dni, wypada na każdy dym dzień jeden, a licząc po groszy 15 za każdy dzień, wyniesie składka z dymu po gr. 15. Jeżeli więc mieszkańcy zdeklarują się powyższą ogólną ilość dni, nie w naturze, lecz w opłacie uiścić, składka z dymów 66,896 po groszy piętnaście wynosi	33,448	—	33,448	—
	<i>Tytuł II-gi. Z dochodów przypadkowych.</i>				
	Stosownie do postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 roku mogą mieć miejsce wpływy, jako to:				
2	Podług art. 2-go z kar na mieszkańców za niepodanie deklaracji, czy posługę transportową w na-				
	do przeniesienia	—	—	33,448	—

R o z c h ó d

Numer kolejny	Wyszczególnienie rozchodu	w szczególe				w ogóle	
		dnie	mile	złp.	gr	złp.	gr
	Z doświadczenia lat poprzednich wynika potrzeba użycia do posługi transportowej przez ciąg roku 18..... dni 10,000.						
	Stosownie do art. 4-go postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1823 r. liczy się cztery mile podróży w transporcie na każdy dzień; zatem z przyjętej jak wyżej liczby dni, wynika mil 40,000.						
	Z tych oznacza się $\frac{1}{20}$ część na przypadek użycia do transportu podwody, czyli mil 2,000.						
	A zatem pozostaje do transportu pieszego mil 38,000.						
	Na téj zasadzie wydatki potrzebne obliczają się w rozchodzie jak następuje:						
	<i>Tytuł I-y. Na transport i żywność.</i>						
	A) Podług art. 5-go wyżej wspomnianego postanowienia.						
1	Na opłatę straży pieszej po groszy 15 na milę, za mil	—	38,000	19,000	—	—	—
2	Na opłatę straży z podwodą po złp. 1 na milę, za mil	—	2,000	2,000	—	—	—
3	Na opłatę straży nocnej, w przypadkach przewidzianych w ustępach 21 i 22-m reskryptu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z d. 28 Lipca 1823 r. Nr. 1,811, w stosunku $\frac{1}{10}$ części ustanowionej ogólnej liczby dni wyłącznie miast powiatowych, obwodowych i gubernialnego, w których są urządzane areszta detencyjne i ustanowieni stróże.	1,000	—	1,000	—	—	—

P r z y c h ó d					
Numer kolejny	Wyszczególnienie przychodu	w szcze- góle		w ogóle	
		złp.	gr	złp.	gr
	z przeniesienia	—	—	33,448	—
	turze chcą odbyć, lub opłacić, wymierzanych w wysokości podwójnej opłaty za każdy dzień...	12	—	—	—
3	Podług art. 9-go z kar na Burmistrzów, oraz Kom- missarzy stacyjnych wymierzać się mających od złp. 6 do złp. 20, w razie przybierania ludzi nie- pewnych i niepilnych do straży osób transporto- wanych	13	—	—	—
4	Stosownie do ustępu 16-go urządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 1811, z kar wymierzać się mających na stróżów po złp. 2, za wstępowanie z transportowanymi do karczem	25	—	50	—
5	Nadto w myśl powołanego wyżej postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego, a mianowicie art. 8-go, za wysyłanie do robót ludzi zatrzymy- wanych w mieście gubernialnym, do czasu prze- prowadzenia korespondencji z Władzami, wzglę- dem ich pochodzenia i przyjęcia	50	—	50	—
6	Art. 10-y. Zwrot kosztów z majątku osób trans- portowanych	400	—	400	—
	Ogół dochodzi	—	—	33,948	—

R o z c h ó d							
Numer kolejny	Wyszczególnienie rozchodu	w szczególe				w ogóle	
		dnie	mile	złp.	gr	złp.	gr
	B) Podług art. 10-go powołanego postanowienia, rozwinętego reskryptem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811.						
4	Na żywienie włóczęgów transportowanych po gr. 10 dziennie dla jednego, za dni <i>Tytuł II-gi. Na pensye.</i>	1,000	—	3,333	10	25,333	10
5	Na pensję Rachmistrza transportowego przy Rządzie Gubernialnym	—	—	2,000	—	—	—
6	Na kosztą superrewizyi rachunków transportowych w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji. .	—	—	2,300	—	4,300	—
	<i>Tytuł III-ci. Na materiały piśmienne.</i>						
7	Dla pięciu Kassyerów kass ekonomicznych miast obwodowych na materiały piśmienne i na porządną oprawę rachunków i dowodów transportowych	—	—	500	—	500	—
	<i>Tytuł IV-ty. Do dyspozycji Rządu Gubernialnego.</i>						
8	Do dyspozycji Rządu Gubernialnego. .	—	—	3,814	20	3,814	20
	Ogół wydatku	—	—	—	—	33,948	—
	P o r ó w n a n i e.						
	Przychód wynosi złp. 33,948						
	Rozchód czyni „ 33,948						
	Równa się — —						

№ 3.

Распоряжение съ приложеніемъ формы квитанціонной книги для удостовѣренія о обращеніи транспортной суммы и дѣйствительности какъ произведенныхъ расходовъ, такъ и употребленной въ натурѣ повинности.

(16 Ноября 1826 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

При повѣркѣ счетовъ по транспортнымъ суммамъ, оказывается, что транспортныя станціи не имѣютъ доказательствъ, для удостовѣренія о дѣйствительности произведенныхъ расходовъ и употребленной въ натурѣ повинности, такимъ образомъ, какъ того требуетъ порядокъ службы и охраненіе правильного расходования общественныхъ суммъ. Постановленное въ распоряженіи отъ 6 Декабря минувшаго года, № 4,300/1,561, правило, относительно перемѣны на границѣ каждаго обвода и воеводства транспортныхъ листовъ, не смотря на то, что оно введено по настоятельному требованію нѣкоторыхъ Воеводскихъ Коммисій, не удовлетворяетъ однако вышепрописанной потребности, ибо при этомъ порядкѣ каждая транспортная станція не можетъ еще имѣть доказательствъ, необходимо нужныхъ для подкрѣпленія своихъ счетовъ въ томъ именно, употреблена ли для препровожденія пересылаемаго лица транспортная повинность въ натурѣ, или же это лицо отправлено въ сопровожденіи нанятаго на счетъ транс-

(*) Настоящее распоряженіе вмѣстѣ съ симъ сообщено для свѣдѣнія и руководства Муниципальному Управленію столичнаго города Варшавы.

№ 3.

Rozporządzenie, przepisujące wzór kwitariusza do udowadniania, w rachunkach z obrotu funduszu transportowego, rzeczywistości nastąpionych wydatków i użytej w naturze posługi.

(d. 16 Listopada 1826 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Przy sprawdzaniu rachunków z funduszu transportowego, okazuje się, iż stacje transportowe nie mają dowodów, któreby usprawiedliwiać mogły rzeczywistość nastąpionych wydatków i użytej w naturze posługi, w sposobie, jak tego czynności urzędowe i zabezpieczenie się w szafunku grosza publicznego wymagają. Urządzenie z dnia 6 Grudnia r. z. Nr. 4,300/1,561, ażeby karty drożne na granicach każdego obvodu i województwa zmieniane były, chociaż nastąpiło na wyraźne żądanie niektórych Kommissyj Wojewódzkich, potrzebie atoli na początku namienionej nie zaradziło; nie może jeszcze bowiem każda stacja transportowa mieć dowodu niezbędnie potrzebnego do poparcia własnego rachunku w tém mianowicie, czy transportowany odesłanym został posługą użytą w naturze, lub posłańcem z funduszu transportowego, i w jakiej kwocie zapłaconym? tudzież ile i na jaki czas udzielono transportowanemu pieniędzy na żywność? Nadto z powodu zmia-

(*) Rozporządzenie to zakommunikowane zostało jednocześnie w odpisie Urzędowi Muncypalnemu miasta stołecznego Warszawy, dla wiadomości i stosowania się.

портныхъ суммъ, и за какую именно плату, проводника, а равно, сколько выдано препровождаемому денегъ на продовольствіе. Кроме того, по случаю перемѣны транспортныхъ листовъ во время препровожденія пересылаемаго лица, учрежденіе, отправившее транспортнымъ порядкомъ бродягу или преступника не имѣть удостовѣренія и доказательства въ томъ, что отправленный доставленъ на мѣсто назначенія.

Въ видахъ отвращенія подобныхъ неудобствъ, Правительственная Коммисія находить, что будетъ всего соотвѣтственнѣе, кромѣ транспортного листа, имѣющаго служить на все разстояніе, на которомъ производится пересылка, то есть отъ мѣста высылки до мѣста назначенія, или до послѣдней станціи, если препровождаемый отправляется за границу Царства, завести особую на каждой станціи прошнурованную книгу, для выдачи подлежащимъ сосѣднимъ станціямъ вырѣзываемыхъ изъ оной квитанцій, которыя заключали бы нужныя для подкрѣпленія счетовъ отдѣльныхъ станцій подробности. Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія предписываетъ Воеводской Коммисіи:

1) Сдѣлать распоряженіе, чтобы транспортные листы, установленные въ предписаніи отъ 28 Іюля 1823 г., № 2,562/1,811, по приложенной при ономъ подъ лит. А формѣ, были возвращаемы только съ мѣста назначенія препровождаемаго въ то учрежденіе, которое, отправивъ его транспортнымъ порядкомъ, выдало транспортный листъ; при чемъ на означенномъ листѣ должна быть помѣщена росписка, удостовѣряющая въ томъ, что препровождаемый доставленъ на мѣсто назначенія. Упомянутые транспортные листы могутъ быть пересылаемы по почтѣ, съ надписью на конвертѣ: „по казенному дѣлу.“ Еслибы препровождаемый, не достигнувъ мѣста назначенія, успѣлъ во время пересылки его спастись бѣгствомъ, транспортная станція, на которой это произошло, независимо отъ производства безъ замедленія слѣдствія и донесенія о побѣгѣ Обводовому Коммисару, обязана равномѣрно увѣдомить о томъ учрежденіе, которымъ сдѣлано распоряженіе о пересылкѣ и выданъ транспортный листъ.

ny kart drożnych w czasie transportu, Władza, która wło-
częgę, lub innego zbrodniarza na transport wysłała, nie ma
przekonania i dowodu, czy wysłany miejsca przeznaczenia do-
szedł.

Celem więc zarządzenia rzeczonym niedogodnościom, Kom-
missya Rządowa uważa, iż najstosowniej będzie, kiedy, prócz
karty drożnej, służyć mającej na cały ciąg transportu, to jest,
od miejsca wysłania do miejsca przeznaczenia, lub do stacyi
ostatniej, jeżeli transport uskutecznia się za granicę kraju, za-
prowadzona zostanie osobna na każdej stacyi księga sznurowa,
służąca do kwitowania jednej stacyi przez drugie sąsiednie,
a której wycinki obejmują szczegóły potrzebne do usprawie-
dliwienia rachunków pojedynczych stacyj. Tym końcem Kom-
missya Rządowa poleca Kommissyi Wojewódzkiej:

1) Wydać rozporządzenie, ażeby karty drożne, przepisa-
ne reskryptem z dnia 28 Lipca 1823 r. Nr. 2,562/1,811, po-
dług wzoru lit. A, przy tymże dołączonego, były zwracane do-
piero z miejsca, dokąd transportowany był przeznaczony, i to
Władzy, która pierwotnie na transport go wysławszy, kartę
drożną wydała, z domieszczeniem na téjże karcie drożnej po-
kwitowania, że transportowany miejsca przeznaczenia doszedł.
Karty drożne wzmiankowane mogą być odsyłane pocztą, pod
rubrum: „interest rządowy.“ Gdyby transportowany, niedo-
szedłszy miejsca przeznaczenia, w drodze transportu zbiegł,
stacya transportowa, na której to nastąpiło, oprócz przedsię-
wzięcia spiesznego śledztwa i doniesienia Kommissarzowi Ob-
wodowemu, winna również o tém zawiadomić Władzę, od któ-
rój pierwotnie transport zarządzony i karta drożna wydana
była.

2) Воеводская Коммисія распорядится заведеніемъ на каждой станціи шнуровой книги для квитанцій по прилагаемой подъ лит. К формѣ, сообразно печатнымъ квитанціонно-кассовымъ книгамъ, такъ, чтобы, какъ на остающейся въ книгѣ половинѣ, такъ и на назначенной для вырѣзанія, были прописываемы слово въ слово однѣ и тѣ же подробности и находились тѣ же самыя подписи. Эта квитанція по замѣщеніи въ оной требуемыхъ свѣдѣній, вырѣзанная по обозначенному направленію и такъ, чтобы оттиснутая въ типографіи, или приложенная въ Канцеляріи Правительственной Коммисіи печать, была раздѣлена по поламъ, должна быть отправлена въ предъидущую станцію, чрезъ посредство сопровождавшихъ конвой проводниковъ, въ доказательство того, что препровождаемый доставленъ на станцію, и будетъ служить къ оправданію счетовъ.

Если будетъ препровождаемо болѣе чѣмъ одно лицо, имена и прозванія ихъ, по недостатку мѣста на печатной сторонѣ, могутъ быть прописываемы на оборотѣ. Такъ какъ установленный настоящимъ предписаніемъ порядокъ долженъ быть приведенъ въ дѣйствіе непременно съ 1 Января 1827 года, то Воеводская Коммисія обязана заблаговременно распорядиться заготовленіемъ на счетъ транспортныхъ суммъ нужнаго количества печатныхъ бланковъ, и затѣмъ разсылкою во всѣ станціи помѣченныхъ въ ея канцеляріи и снабженныхъ печатями шнуровыхъ книгъ; объ исполненіи же этого распоряженія не оставить донести Правительственной Коммисіи.

Варшава, 16 Ноября 1826 года.

Предсѣдательствующій Министръ
(подписано) *Мостовскій.*

№ 3,357/243.

2) Кsięgę sznurową do kwitowania, według załączonego Wzoru lit. K, Kommissya Wojewódzka zarządzi na każdej stacyi zaprowadzić, na sposób drukowanych kwitaryuszów kasowych, zaleciwszy, aby u grzbietu książki będąca połowa dosłownie jak i wycinek były wypełniane i podpisane. Wycinek zaś, po wypełnieniu objętych w nim wiadomości, podług znaku i w pół pieczęci drukowanej lub w biurze Kommissyi Rządowej wycisnąć się winnej, oderżnięty przez ludzi, którzy z transportem przybyli, na dowód, że transportowany stacyi doszedł, ma być poprzedniej stacyi odesłany, i téj służyć będzie do usprawiedliwienia rachunku.

Gdyby więc jak jedna osoba była transportowaną, imiona ich i nazwiska, zamiast w miejscu na ten cel w druku zostawioném, jako szczupłém, mogą być na odwrotnej stronie wypisane. Ponieważ urządzenie niniejsze od 1 Stycznia 1827 r. nieochybnie ma być w egzekucję wprowadzone; przeto Kommissya Wojewódzka potrzebną ilość druków z funduszu transportowego wcześniej przygotować każe i książki sznurowe w biurze swém pofoliowane i opieczetowane, stacyom roześle; o dopełnieniu zaś tego raportem Kommissyi Rządowej doniesie.

w Warszawie, d. 16 Listopada 1826 r.

Minister Prezydujący
(podpisano) *Mostowski.*

Nr. 3,357/243.

Приложение къ N° 3-му.

Литера К.

Ф О Р М А

шнуровой квитанціонной книги, для выдачи росписокъ
въ пріемъ доставленныхъ арестантовъ.

Форма.

Корешокъ, остающийся въ шнуровой книгѣ.

№.

N губернія, N обводъ.

Транспортная Станція въ N

симъ свидѣтельствуешь, что изъ N станціи, N обвода, N губерніи, отстоящей въ миляхъ, доставленъ сего числа въ ... часовъ, NN, согласно транспортному листу, выданному N, отъ числа, мѣсяца, года, за N^о обвиняемый въ отправленный въ N городъ, N деревню, N обвода, N губерніи, подъ конвоемъ проводниковъ NN, которые объявили, что транспортную повинность исполняютъ (*)

Согласно отмѣткѣ, значащейся на транспортномъ листѣ, выдано на предъидущей станціи арестанту на продовольствіе ... золотыхъ, ... грошей.

... числа, мѣсяца, года.

Содержащій NN транспортную станцію

(*) Въ этомъ мѣстѣ слѣдуетъ пояснить „въ натурѣ“ или „за деньги.“

Отрѣзокъ, служащій квитанціею въ доставленіи на станцію арестанта.

№.

N губернія, N обводъ.

Транспортная Станція въ N

симъ свидѣтельствуешь, что изъ N станціи, N обвода, N губерніи, отстоящей въ миляхъ, доставленъ сего числа въ ... часовъ, NN, согласно транспортному листу, выданному N, отъ числа мѣсяца года, за N^о обвиняемый въ отправленный въ N городъ, N деревню, N обвода, N губерніи, подъ конвоемъ проводниковъ NN, которые объявили, что транспортную повинность исполняютъ (*)

Согласно отмѣткѣ, значащейся на транспортномъ листѣ, выдано на предъидущей станціи арестанту на продовольствіе ... золотыхъ, ... грошей.

... числа, мѣсяца года.

Содержащій NN транспортную станцію

М. П.

(*) Въ этомъ мѣстѣ слѣдуетъ пояснить „въ натурѣ“ или „за деньги.“

Annex do Nr. 3-go.

Lit. K.

W Z Ó R

księgi sznurowej kwitaryuszowej, służącej do wydawania
rewersów z odstawy aresztantów.

Grzbiet, który się zostaje w księdze sznurowej.

Nr.

Gubernia N, Obwód N.

Stacja transportowa w N.

Zaświadcza, jako ze stacyi N, obwodu N, gubernii N, o mil N odległej, dnia dzisiejszego o godzinie N, dostawiony został N N, obwiniony o N, podług karty drożnej, wydanej przez N, dnia miesiąca roku ad Nr. wysłany do miasta N, wsi N, obwodu N, gubernii N, przez ludzi NN, którzy oświadczyli, iż są użyci (*)

Podług zanotowania w karcie drożnej, dano na poprzedniej stacyi transportowanemu na żywność złp. gr.

w N. dnia ... miesiąca roku

Utrzymujący stację transportową
NN.

(*) W miejscu tém wpisywać należy: „w naturze lub za pieniądze.”

Wycinek, służący za kwit z odstawionego do stacyi transportenta.

Nr.

Gubernia N, Obwód N.

Stacja transportowa w N.

Zaświadcza, jako ze stacyi N, obwodu N, gubernii N, o mil N odległej, dnia dzisiejszego o godzinie N, dostawiony został NN, obwiniony o N, podług karty drożnej, wydanej przez N, dnia miesiąca roku ad Nr. wysłany do miasta N, wsi N, obwodu N, gubernii N, przez ludzi NN, którzy oświadczyli, iż są użyci (*)

Podług zanotowania w karcie drożnej, dano na poprzedniej stacyi transportowanemu na żywność złp. gr.

w N. dnia ... miesiąca N. roku

Utrzymujący stację transportową
NN.

(L. S.)

(*) W miejscu tém wpisywać należy: „w naturze lub za pieniądze.”

№ 4.

Распоряжение о томъ, какимъ порядкомъ должна быть выдаваема квитанція въ доставленіи посредствомъ транспортной пересылки лица начальствомъ, которое находится въ мѣстѣ, гдѣ нѣтъ транспортной станціи.

(14 Марта 1827 года.)

Н Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Хотя распоряженіемъ отъ 16 Ноября 1826 года, за № 3,357/243, предписано, что транспортныя станціи, въ доказательство доставленія пересылаемыхъ по назначенію лицъ, должны имѣть квитанціи, вырѣзанныя изъ шнуровой книги, находящейся на каждой станціи, но, какъ между тѣмъ оказалось, что многія лица отправляются въ Суды или къ военному начальству, а также къ Войтамъ гминъ и Бургомистрамъ, гдѣ транспортныя станціи не учреждены, и что затѣмъ послѣдняя транспортная станція не можетъ получить отъ означенныхъ начальствъ квитанціи, вырѣзанной изъ шнуровой книги, потому, что эти начальства не снабжены шнуровыми квитанціонными книгами, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции постановила: что послѣдняя станція, отправляющая къ поименованнымъ выше начальствамъ пересылаемое лицо, вправе требовать, кромѣ надлежащей росписки на транспортномъ листѣ, особой еще квитанціи въ такой формѣ, какая установлена для шнуровыхъ книгъ. Поэтому начальникъ послѣдней станціи долженъ приготовить означенную квитанцію, приложить оную къ транспортному листу и потребовать возвраще-

№ 4.

Rozporządzenie wskazujące, jakie winno być udzielane zakwitowanie przez Władzę, której dostawioną została transportem osoba, gdzie nie istnieją stacye transportowe.

(d. 14 Marca 1827 r.).

do
Kommissyi Województwa N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Lubo rozporządzeniem z dnia 16 Listopada 1826 r. Nr. 3,357/243 przepisano, że stacya transportowa powinna mieć dowody wyciętego zakwitowania z książki sznurowej, na każdej stacyi znajdującej się, gdy jednakowoż w trakcie tego okazało się, iż wiele osób bywa transportowanych do Władz sądowych, wojskowych, Wójtów gmin i Burmistrzów, gdzie stacye transportowe nie są urządzone, od których to Władz ostatnia stacya, transport uzupełniająca, kwitu sznurowego uzyskać nie może, dla tego, że Władze te nie mają sobie udzielonych książek sznurowych, — Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiła, iż ostatnia stacya, która transportowanego do Władz wyżej wymienionych odsyła, ma prawo żądania, oprócz pokwitowania na karcie drożnej, osobnego zakwitowania, jak w książce sznurowej przepisano. I dla tego Kommissarz stacyjny z ostatniej stacyi podobne zakwitowanie przygotowuje i do karty drożnej dołącza, oraz zażąda zwrotu po podpisaniu tegoż zakwitowania, które jako dowód, że transport swego przeznaczenia doszedł, do rachunków dołącza; kartę dro-

нія оной послѣ подписанія, по исполненіи же сего, означенную росписку, въ доказательство доставленія пересылаемаго лица по назначенію, приложить къ счетамъ, транспортный же листъ отослать по почтѣ къ тому начальству, коимъ сдѣлано распоряженіе о пересылкѣ препровождавшагося транспортнымъ порядкомъ лица. Воеводская Комисія не оставитъ сдѣлать по подвѣдомственнымъ ей управленіямъ, соотвѣтственное по сему предмету распоряженіе.

Варшава, 14 Марта 1827 года.

За Министра Предсѣдательствующаго,
Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *А. Суминскій*.

№ 872/537.

№ 5.

Распоряженіе, увѣдомляющее о разрѣшеніи Главному Казначейству Царства принимать на храненіе суммы, вносимыя Воеводскими Комисіями изъ транспортного капитала, на производство содержанія лицамъ, занимающимся ревизією счетовъ по транспортной повинности.

(9 Января 1829 года.)

Въ Правительственную Комисію Финансовъ.

Правительственная Комисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

На производство содержанія лицамъ, употребленнымъ для ревизіи счетовъ по транспортной повинности, подобно тому, какъ это имѣетъ мѣсто относительно ревизіи счетовъ городскихъ

знą заŝ тѣй Влady почтą odeŝle, która transport zarządziła. Stosowne więc rozporządzenie Kommissya Wojewódzka wydać jest obowiązana do podwładnych sobie Urzędów.

в Варшавіе, д. 14 Марца 1827 р.

Minister Prezydujący,
в заступствіе, Radca Stanu (podpisano) *А. Суминскій*.

№. 872/537.

№ 5.

Odezwa, wzywająca o upoważnienie Kassy Jeneralnej Królestwa do przyjęcia do depozytu kwot, nadsyłanych przez Kommissye Wojewódzkie, z funduszu transportowego, na płace dla osób, trudniących się rewizją rachunków z posługi transportowej.

(d. 9 Stycznia 1829 r.)

do
Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Podobnie, jak na rewizję rachunków kass miejskich, oznaczony także został przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policyi fundusz ze składki posługi transportowej,

кассъ, назначена Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи изъ транспортнаго сбора соотвѣтственная сумма, о внесеніи коей въ опредѣленномъ количествѣ, то есть по 700 злотыхъ по каждому воеводству, или всего по цѣлому царству 5,600 злотыхъ, дано уже Воеводскимъ Коммисіямъ предписаніе при утвержденіи смѣтнаго на текущій годъ росписанія по транспортной повинности.

Вслѣдствіе сего, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи имѣетъ честь покорнѣйше просить Правительственную Коммисію Финансовъ разрѣшить Главному Казначейству въ Царствѣ Польскомъ: принимать на храненіе означенную сумму и производить изъ оной выдачи по ассигновкамъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, и о послѣдующемъ увѣдомить сію Коммисію.

Варшава, 9 Января 1829 года.

Предсѣдательствующій Министръ (подписано) *Мостовскій*.

№ 166.

№ 6.

Распоряженіе, извѣщающее о томъ, что Главному Казначейству дано разрѣшеніе—изъ вносимой въ оное Воеводскими Коммисіями на храненіе суммы производить отпускъ ассигнуемыхъ по частямъ денегъ для лицъ, занимающихся ревизією счетовъ по транспортной повинности.

(29 Января 1829 года.)

Въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства

имѣетъ честь увѣдомить Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, что, вслѣдствіе отзыва ея отъ

на utrzymanіе osób, potrzebnych do rewizyi rachunków z téjże posługi, wniesienie którego już Kommissyom Wojewódzkim, przy zatwierdzeniu etatów posługi transportowej na rok bieżący, poleconém zostało, to jest po złotych siedmset z każdego Województwa, czyli razem z całego kraju złp. 5,600.

Aby zaś Kassa Jeneralna fundusz powyższy do depozytu przyjąć, i z niego, za dyspozycjami Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, wypłaty uskutecznić była w stanie, Kommissya Rządowa ma honor upraszać Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, aby Kassie Jeneralnej stosowne upoważnienie na to udzielić raczyła, i Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji o tém zawiadomiła.

w Warszawie, d. 9 Stycznia 1829 r.

Minister Prezydujący (podpisano) *Mostowski*.

Nr. 166.

№ 6.

Odezwa zawiadamiająca, że Kassa Jeneralna upoważnioną została, aby z wniesionego do niej przez Kommissyę Wojewódzkie na depozyt funduszu, uskuteczniała częściowe wypłaty assygnowane dla osób, trudniących się rewizyą rachunków posługi transportowej.

(d. 29 Stycznia 1829 r.)

do
Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ma zaszczyt zawiadomić Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji, iż w skutku jej odezwy z dnia 9 Stycz-

9 Января текущего года, за № 166, предоставлено Главному Казначейству — изъ суммы 5,600 злотыхъ, которую Воеводскія Коммисіи имѣютъ вносить на производство содержанія лицамъ, употребленнымъ въ Коммисіи для ревизіи счетовъ по транспортной повинности, по занесеніи оной на приходъ по статьѣ суммъ, состоящихъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи, производить выдачи по мѣрѣ получаемыхъ отъ нея ассигновокъ.

Варшава, 29 Января 1829 года.

По порученію Предсѣдательствующаго Министра,
Статей-Совѣтникъ (подписано) *Карскій*.

№ 1,969.

№ 7.

Распоряженіе о порядкѣ, какой слѣдуетъ соблюдать при исполненіи обязанностей транспортной службы, для отклоненія замѣчаній высшаго начальства, производящаго ревизію счетовъ по этой повинности.

(17 Декабря 1833 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ
и Народнаго Просвѣщенія.

При ревизіи счетовъ по транспортнымъ суммамъ, замѣчены многія отступленія отъ изданныхъ по сему предмету правилъ, а именно несходство квитанціонной книги съ контрольною книгою, которыя должны согласоваться вполнѣ между со-

б. Nr. 166, upoważnioną została Kassa Jeneralna, ażeby sumę złp. 5,600, nadesłać się mającą przez Kommissye Wojewódzkie na utrzymanie osób, użytych do rewizyi w jej biurze rachunków z posługi transportowej, za wniesieniem wśród depozytów, od dyspozycyi Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji zależących, zapreceptowała, a następnie uskuteczniała z niej wypłaty, w miarę assygnacyj, jakie od niej odbierać będzie.

w Warszawie, d. 29 Stycznia 1829 r.

Z polecenia Ministra Prezydującego,
Radca Stanu (podpisano) *Karski*.

Nr. 1,969.

№ 7.

Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób prowadzić należy służbę transportową, aby uniknąć monit Władzy, rewizję rachunków dopełniając.

(d. 17 Grudnia 1833 r.)

do
Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Przy rewizyi rachunków z funduszków posługi transportowej, dostrzegając liczne uchybienia, pomimo przepisów już w tej mierze udokładnionych, mianowicie niezgodności kwitury z kontrolą, gdy te szczególnie, dla porównania obie-

бою для того, чтобы имѣть точное свѣдѣніе о движеніи каждаго арестанта, и съ этою цѣлію:

1) Доставленный арестантъ въ то же самое время, когда въ доказательство того вырѣзывается изъ книги квитанція для высланной его станціи, долженъ быть внесенъ въ контроль; въ случаѣ же, если арестантъ подлежитъ дальнѣйшему отправленію, слѣдуетъ отмѣтить въ назначенномъ для того мѣстѣ, что съ нимъ случилось.

2) Отправленіе арестантовъ безъ транспортныхъ листовъ или съ листами, написанными не по формѣ, въ первомъ случаѣ нарушаетъ установленный порядокъ, во второмъ — затрудняетъ ревизію.

3) На транспортныхъ листахъ не обозначаются примѣты арестанта, а также имѣющіяся у него вещи или деньги; это составляетъ важное упущеніе, ибо, на случай побѣга арестанта, прекращается возможность слѣдить его; при чемъ, если нѣтъ свѣдѣнія о его состояніи, нельзя имѣть убѣжденія: правильно ли, или неправильно транспортныя суммы несутъ расходы по пересылкѣ и продовольствованію арестанта, и не слѣдовало ли бы взыскать таковыя съ его имущества.

4) Ни транспортныя листы, ни квитанціи, вырѣзываемыя изъ шнуровыхъ книгъ не заключаютъ свѣдѣній, въ чемъ именно обвиняется арестантъ; почему не извѣстно, къ какому разряду расходовъ слѣдуетъ отнести расходы по его препровожденію и продовольствованію.

5) Объ удовлетвореніи употребленныхъ для препровожденія арестантовъ людей, а равно о пополненіи расходовъ на продовольствованіе арестантовъ и другіе тому подобные предметы, не имѣется посвидѣтельствowań двухъ заслуживающихъ довѣрія свидѣтелей, присутствовавшихъ при уплатѣ денегъ.

6) Замедленіе въ отправленіи арестантовъ, или, какъ это неоднократно замѣчено, задерживаніе ихъ по нѣсколько, а иногда болѣе десятка или нѣсколькихъ десятковъ дней, увеличиваетъ расходы, производимыя изъ транспортныхъ суммъ на ихъ продовольствованіе; случается также, что задерживаемыя лица,

gu аresztanta kaźdego, w ścisłej zgodności co do dnia i godziny utrzymywać wypada, tak:

1) Aby dostawiony аresztant, w тѣj samej zaraz chwili, gdy na niego z kwitariusza odstawiającej stacyi kwit się wycina, do kontrolli był zapisany; a jeżeliby ten, na dalszy transport nie był wysyłany, w adnotacyi wyjaśnić należy: co się z nim stało.

2) Wysyłanie аresztantów bez karty drożnej, lub nie podług wzoru napisanej, pierwsze jest uchybieniem koniecznego porządku, drugie — utrudza rewizję.

3) Na kartach drożnych nie opisują rysopisu, ani rzeczy, lub funduszu, jakieby transportowany posiadać mógł; jest to także znaczącem uchybieniem, gdyż na przypadek ucieczki интересующего аresztanta, pozbawia się możność śledzenia go, tudzież, gdy nie ma wzmianki o jego funduszach, nie można mieć przekonania, czy fundusz transportowy słusznie lub nie-słusznie ponosi kosztą transportu i żywności, i czyliby te z transportowanego nie mogły być odwetowane.

4) Ani w kartach drożnych, ani w kwitach z kwitariuszów wyciętych, nie wyrażają, o co аresztant obwiniony; nie-wiadomo więc, do jakiego tytułu wydatków, kosztą transportu i żywności mają być aplikowane.

5) Opłata użytych ludzi do transportu, lub wydatek na żywność, jako też tym podobne wypłaty, nie poświadczone przez dwóch świadków wiarogodnych, wypłacie obecnych.

6) Opóźnianie się w ekspedycyi transportowanych, a trzymając ich na stacyi w аreszcie po dni kilka, kilkanaście, a czasami dni kilkadziesiąt, jak się to już dało dostrzedz, przez opieszałość tę, narażają fundusz transportowy na kosztą żywności, a zdarza się i tak, że przytrzymanego po kilku dniach

по прошествіи нѣсколькихъ дней, признаются невинными и выпускаются на свободу; каковыя случаи соединены съ ущербомъ для транспортныхъ суммъ и лицъ, подверженныхъ аресту.

7) Съ арестантовъ, у коихъ имѣется имущество не только не взыскиваются дѣлаемые по ихъ препровожденію расходы, но еще выдаются имъ деньги на продовольствіе, что составляетъ упущеніе, соединенное съ ущербомъ транспортныхъ суммъ.

8) Въ случаѣ побѣга арестанта, не дѣлается въ отѣтъ какъ контрольной книги никакихъ объясненій, приняты ли вслѣдствіе сего и какія именно мѣры, а также переданы ли виновный въ упускъ Сулу, или же, подверженъ ли Начальникъ станціи, буде онъ оказался виновнымъ, законному взысканію.

9) Расходы по препровожденію и продовольствованію арестантовъ, а равно количество миль, на пространствѣ коихъ они были пересылаемы, выводятся въ счетахъ несогласно съ квитанціями; это будетъ почитаемо однимъ изъ самыхъ важныхъ злоупотребленій, и за недостатокъ надзора въ допущеніи таковыхъ злоупотребленій подвергнутся отвѣтственности—относительно станцій, существующихъ въ городахъ, Бургомистры; относительно же станцій, учрежденныхъ по деревнямъ, Ободовые Коммисары.

10) Не принимаются мѣры къ раскрытію происхожденія контрабандистовъ, съ цѣлю взысканія съ нихъ издержекъ по ихъ пересылкѣ и отнятія у нихъ этимъ охоты отъ занятія подобнымъ промысломъ; въ случаѣ же дѣйствительной бѣдности контрабандистовъ, не соблюдаются правила, предписанныя распоряженіемъ Правительственной Коммисіи отъ 28 Января 1831 года, за № 9,812/2,018.

11) Счеты представляются безъ надлежащихъ документовъ, съ объясненіемъ, что документы будутъ приобщены къ слѣдующему счету; такой порядокъ почитается совершенно неумѣстнымъ, ибо счета должны быть оправданы надлежаще въ подлежащемъ мѣстѣ и времени, и счета безъ документовъ, или документы безъ счетовъ никакого не имѣютъ значенія.

uznają niewinnym i uwalniają, co jest ze szkodą funduszu i przyaresztowanego.

7) Że tym aresztantom, którzy posiadają fundusz, nie tracą kosztów transportu, a nawet na żywność fundusz udzielają, co jest razem uchybieniem i szkodą dla funduszu transportowego.

8) W przypadku, gdy aresztant zbiegnie, nie robią żadnych wyjaśnień w adnotacyi kontrolli, co przedsięwzięto, i czy winny oddany pod sąd, lub czy kara na Dozorcę stacyi, jeżeliby jego winy w tém zachodziła, rozciągniona.

9) Likwidują koszta transportu, żywności i liczbę mil, niezgodnie z kwitami, ze szkodą funduszu transportowego; okoliczność ta, jako główne nadużycie uważaną będzie i ściagnie odpowiedzialność na Burmistrzów co do miast, a co do stacyj pośrednich po wsiach ustanowionych, na Kommissarzy Obwodowych, za niedostrzeżenie.

10) Nie starają się śledzić pochodzenia defraudantów, celem dochodzenia na nich kosztów transportowych, aby tym sposobem odstręczyć ich od podobnego zarobkowania, lub w razie istotnego ubóstwa tychże, nie stosują się do rozporządzenia Kommissyi Rządowej z d. 28 Stycznia 1831 r. N. 9,812/2,018.

11) Składają rachunki w niekompletne dowody zaopatrzone, z zapewnieniem tylko, że przy następnym rachunku będą dołączone, co jest wcale niewłaściwem; albowiem rachunki winny być należycie w właściwem miejscu i czasie usprawiedliwione; bo na cóż się zdały rachunki bez dowodów, lub dowody bez rachunków.

12) Остатки отъ транспортныхъ суммъ, значащіяся по предыдущимъ счетамъ, или во все не показываются, или показываются ошибочно; равномерно не показываются подлежащими взысканію числившіяся по предыдущимъ счетамъ въ недоимкѣ платежи, либо недочеты, когда между тѣмъ это признается необходимымъ.

13) Въ слѣдующихъ съ плательщиковъ взносахъ допускаются значительныя недоимки, вслѣдствіе чего, отъ недостатка суммъ терпитъ ходъ службы.

Въ отклоненіе многочисленныхъ замѣчаній, возникающихъ по поводу ненадлежаще оправданныхъ счетовъ, которые затрудняютъ только ревизію оныхъ, влекутъ за собою бесполезную потерю времени и, вслѣдствіе многочисленности неудовлетворительно объясненныхъ замѣчаній, порождаютъ замѣшательство; имѣя притомъ въ виду важность и пользу транспортной повинности, для отправленія коей изданы къ руководству надлежащія правила, а равно, что нельзя долѣе довольствоваться остающимися безъ послѣдствій увѣреніями въ соблюденіи въ будущемъ надлежащей по этой части исправности,—Правительственная Коммисія даетъ знать, что впредь никакое упущеніе не будетъ оставлено безъ законнаго взысканія, ибо пора уже, чтобы эта отрасль службы, для которой, какъ выше сказано, изданы къ руководству удовлетворительныя правила, и при томъ столь полезная и столько уже лѣтъ надлежаще устроенная, была ведена со всею точностію.

Варшава, 17 Декабря 1833 года.

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій
(подписано) *Графъ Строгоновъ.*

№ 16,271/31,083.

12) Z poprzednich rachunków mylnie lub wcale nie przenoszą remanentów, ani zaległych wpływów defektów do poboru nie wskazują; co wszakże jest niezbędnem.

13) Dopuszczają znacznej zaległości na kontrybuentach, a ztąd przez niedostatek funduszu, bieg służby wystawiają na zawód.

Aby uniknąć przeto licznych monit, z niedokładnie usprawiedliwionych rachunków rodzących się, które tylko utrudzają Władzy rewizyę, czas bezużytecznie zabierają, i w końcu z wielości spostrzeżeń, zwykle mniej dostatecznie objaśnionych, zawikłanie stwarzają; zważając przytém na ważność i użyteczność urządzenia posługi transportowej, należyście w przepisy zaopatrzonej; gdy nakoniec niepodobna dłużej na zapewnieniach poprzestawać, które ciągle bez poprawy pozostają, — Kommissya Rządowa oświadcza: że w przyszłości, żadnego uchybienia bezkarnie nie przepuści; albowiem już czas, aby ten oddział służby, jak się rzekło przepisami dostatecznie zaopatrzony, tyle zbawienny i od tylu lat w bieg wprowadzony, z należytą dokładnością był wykonywany.

w Warszawie, d. 17 Grudnia 1833 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) *Hr. Strogonow.*

№ 16,271/31,083.

№ 8.

Распоряженіе о томъ, какимъ порядкомъ должны быть составляемы, для соблюденія единообразія, смѣтныя росписанія по транспортной повинности и требуемые въ объясненіе таковыхъ росписаній протоколы.

(13 (25) Сентября 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Не всѣ Губернскія Правленія представляютъ въ одинаковомъ порядкѣ проекты смѣтныхъ росписаній по транспортной повинности, отправляемой на основаніи постановленія Князя Царскаго Намѣстника отъ 27 Мая 1823 года, № 10,504, и не доставляютъ объясненій, необходимыхъ при утвержденіи смѣтъ этого рода.

Велѣдствіе сего и въ видахъ избѣжанія всѣхъ могущихъ встрѣтиться недоразумѣній, какъ равно для того, чтобы имѣть увѣренность, что всѣ относящіеся къ сему предмету свѣдѣнія доставляются съ надлежащею точностію, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію проектъ, заключающій приходъ и расходъ для смѣтнаго росписанія по транспортной повинности на 1841 годъ, составить по формѣ, предписанной вообще для смѣтныхъ росписаній административнаго вѣдомства и препровожденной въ б. Воеводскую Коммисію при предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 18 (30) Апрѣля 1835 года, № 10,423/20,096, и таковой проектъ, вмѣстѣ съ объяснительнымъ протоколомъ, представить въ Правительственную Коммисію не позже 15 Ноября текущаго года, не ожидая дальнѣйшихъ подтвержденій, подлѣ опасеніемъ дисциплинарнаго взысканія.

№ 8.

Rozporządzenie wskazujące, w jaki sposób mają być sporządzane w jednostajnej formie etaty posługi transportowej i objaśniane szczegółowo odpowiednimi protokołami.

(d. 13 (25) Września 1840 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Nie wszystkie Rządy Gubernialne w jednakowym sposobie podają projekta do etatów posługi transportowej, z przepisu postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 roku Nr. 10,504 odbywanej, i nie udzielają stosownych wyjaśnień, jakie, przy zatwierdzeniu tego rodzaju etatów, są nieodzownie potrzebne.

Z tego powodu, jakoteż w celu zaradzenia wszelkim wydarzyć się mogącym wątpliwościom, i upewnienia się, że wiadomości tego przedmiotu dotyczące, z dokładnością są dostarczane, — Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby projekt, obejmujący przychód i rozchód do etatu posługi transportowej, w zastosowaniu się do wzorów na etaty administracyjne w ogólności przepisanych, a przy reskrypcie jej daty 18 (30) Kwietnia 1835 roku Nr. 10,423/20,096, b. Kommissyi Wojewódzkiej przesłanych, na rok 1841 uformował, i takowy, zaopatrzony protokołem objaśniającym, najpóźniej na dzień 15 Listopada r. b. pod karą porządkową, bez nowego dalszego przypomnienia wymierzyć się mającą, niezawodnie Kommissyi Rządowej przedstawił.

Приходъ и расходъ по транспортной повинности должны заключаться въ одномъ проектѣ, съ распределеніемъ всѣхъ статей, указанныхъ утвержденною на 1840 годъ смѣтою, сообразно подлежащимъ частямъ и родамъ, при подробномъ оправданіи каждой отдѣльной статьи въ объяснительномъ протоколѣ.

До сего времени къ проектамъ были прилагаемы раскладки, составляемыя по обводамъ и заключающія свѣдѣнія о количествахъ какъ дымовъ, такъ и причитающагося ко взносу транспортного сбора. Эти свѣдѣнія, необходимыя при утвержденіи смѣты и для контроля, Правительственная Коммисія предписываетъ помѣщать по обводамъ въ объяснительномъ протоколѣ.

Такъ какъ транспортныя станціи, сообразно вышеупомянутому постановленію и инструкціи б. Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 28 Іюля 1823 г. № 2,562/1,811, не обязаны составлять и представлять годичнаго кассоваго счета, заключающаго приходъ и расходъ суммъ, отпускаемыхъ на транспортъ и продовольствованіе бродягъ, но должны только по истеченіи каждой четверти года представлять въ Губернское Правленіе расчетъ произведенныхъ на этотъ предметъ расходовъ, для утвержденія и передачи этого расчета къ годичному отчету подлежащей городской кассы; то Губернское Правленіе, получивъ въ теченіе Октября мѣсяца свѣдѣніе о расходахъ за первые три четверти текущаго года, будетъ имѣть возможность приблизительно опредѣлить расходы подлежащіе удовлетворенію въ послѣдней четверти года. Посему Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію—остатки отъ расходовъ по подлежащимъ статьямъ показывать въ проектѣ приходомъ, съ соотвѣтственнымъ уменьшеніемъ слѣдующаго съ гминъ сбора, и затѣмъ дѣйствіе это оправдать въ объяснительномъ протоколѣ.

Варшава, 13 (25) Сентября 1840 года.

Исправляющій должность Главнаго Директора
(подписано) *Писаревъ.*

№ 13,717/812.

Przychód i rozchód co do posługi transportowej jednym projektem objęte być mają, w których, wszystkie pozycye, etatem na rok 1840 potwierdzonym wskazane, tytułami i rodzajami zamieszczone, i protokółem objaśniającym szczegółowo, oraz oddzielnie co do każdej pozycyi, usprawiedliwione będą.

Dotychczas do projektów były dołączane rozkłady, obwodami sporządzane, a obejmujące wiadomość: jaka liczba dymów w każdym znajduje się obwodzie, i wiele składki na posługę transportową przypada do opłacenia. Wiadomości te, przy zatwierdzaniu etatu i dla kontrolli potrzebne, — Kommissya Rządowa poleca wykazać obwodami w protokóle objaśniającym.

Gdy stacye transportowe, w zastosowaniu się do postanowienia powyżej zacytowanego i do instrukcyi b. Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji daty 28 Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811, nie mają obowiązku sporządzania i składania rachunku kassowego rocznego, obejmującego przychód i rozchód z funduszu, podnoszonego na transport i żywność włóczęgów, ale powinny, po upłynieniu każdego kwartału, podawać Rządowi Gubernialnemu likwidacye, poniesionych na przedmiot dopiero wymieniony kosztów, w celu potwierdzenia i oddania tychże likwidacyj do rachunku rocznego właściwej kassie miejskiej, i gdy tym sposobem, Rząd Gubernialny najdalej w przeciągu miesiąca Października posiadać będzie wiadomość o wydatkach z trzech pierwszych kwartałów r. b., a następnie, będzie w stanie stosunkowo obliczyć potrzeby wydatkowe, do zaspokojenia za czwarty kwartał przypadające;— przeto Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby remanenta od wydatku przedmiotowego zbywające, w projekcie pod przychodem zamieścić, o tyle opłatę składki od gmin wymaganą zmniejszyć, i postąpienie swoje w tej mierze w protokóle objaśniającym usprawiedliwić.

w Warszawie, d. 13 (25) Września 1840 r.

p. o. Dyrektora Głównego,
(podpisano) *Pisarew.*

№ 13,717/812.

N° 9.

Распоряженіе о порядкѣ представленія и оправдыванія счетовъ расходамъ, производимымъ по препровожденію и продовольствованію военныхъ дезертировъ.

(25 Августа (6 Сентября) 1843 года.)

Н Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Рапортомъ отъ 16 (28) Іюля сего года, за N° 44,459, Плоцкое Губернское Правленіе испрашивало разрѣшенія Правительственной Коммисіи о томъ, какимъ порядкомъ должны быть представляемы и оправдываемы счета расходамъ, производимымъ по препровожденію и продовольствованію военныхъ дезертировъ, присовокупивъ въ томъ же рапортѣ, что, до полученія испрашиваемаго разрѣшенія, оно не въ состояніи распорядиться объ исключеніи изъ счетовъ произведенныхъ на этотъ предметъ изъ транспортных суммъ авансовъ, ни привести въ исполненіе замѣчаній, сдѣланныхъ Правительственною Коммисіею при ревизіи счетовъ по транспортнымъ суммамъ.

Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія даетъ знать, что расходы, произведенные на продовольствованіе военныхъ дезертировъ, примѣняясь къ общему распоряженію отъ 27 Декабря 1832 года, за N° 19,492/34,731, должны быть возмѣщаемы Интендантствомъ Дѣйствующей Арміи, на основаніи составленныхъ и представленныхъ оному расчетовъ таковымъ расходамъ, такъ какъ всѣ прочіе документы, а именно: транспортные листы, росписки въ доставленіи дезертировъ по принадлежности и квитанціи въ полученіи денегъ за доставленіе,

N° 9.

Rozporządzenie względem likwidowania i udowadniania wydatków na żywność i transport zbiegów wojskowych.

(d. 25 Sierpnia (6 Września) 1843 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WĘWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rapportem z d. 16 (28) Lipca r. b. Nr. 44,459, Rząd Gubernialny Płocki upraszał Kommissyę Rządową o poinformowanie, w jaki sposób mają być likwidowane i udowadniane wydatki, uskuteczniiane na żywność i transport zbiegów wojskowych, i zarazem w tymże raporcie nadmienił, iż bez otrzymania takiej wiadomości, nie jest w stanie zarządzić zniesienia forszusów z funduszków transportowych na ten cel poniesionych, ani załatwić spostrzeżeń, przez Kommissyę Rządową nad rachunkami transportowemi poczynionych.

Na powyższy raport Kommissya Rządowa oświadcza, iż wydatki na żywność zbiegów, o których mowa, w zastosowaniu się do ogólnego urządzenia z dnia 27 Grudnia 1832 Nr. 19,492/34,731, odzyskane być powinny jedynie tylko za uformowaniem i podaniem stosownej likwidacyi do Intendatury Czynnej Armii; wszystkie bowiem inne dowody jako to:

должны храниться въ числѣ документовъ по транспортной повинности.

Относительно же того, изъ какихъ источниковъ должны быть возвращаемы расходы по пересылкѣ тѣхъ же дезертировъ, Губернское Правленіе получить вслѣдъ за симъ, особое предписаніе.

Варшава, 25 Августа (6 Сентября) 1843 года.

За Директора Отдѣленія, Статсъ-Референдарій
(подписано) *Сковронскій*.

№ 30,552/16,653.

№ 10.

Распоряженіе съ препровожденіемъ проекта смѣтнаго росписанія прихода и расхода по транспортнымъ суммамъ, для внесенія онаго въ общую бюджетную роспись Царства на 1845 годъ.

(11 (23) Іюля 1844 года.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ
и Казначейства.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Совѣтъ Управленія, постановленіями отъ 25 Апрѣля (7 Мая), № 13,304, и отъ 10 (22) Іюня текущаго года, за № 14,768, положилъ, чтобы вносимый жителями Царства сборъ на расходы по препровожденію бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ былъ включенъ въ бюджетную роспись на 1845 годъ.

Въ исполненіе этихъ постановленій Совѣта Управленія Царства, Правительственная Коммисія имѣетъ честь препроводить

карты drożne, rewersa z odstawy, oraz kwity z wypłaty za transport, mają pozostać przy dowodach transportowych.

Z jakich zaś źródeł wydatki na transport tychże zbiegów poczynione, winny być zwracane, oddzielną wkrótce w tej mierze Rząd Gubernialny otrzyma decyzję.

w Warszawie, d. 25 Sierpnia (6 Września) 1843 r.

Za Dyrektora Wydziału, Referendarz Stanu
(podpisano) *Skowronski*.

Nr. 30,552/16,653.

№ 10.

Odezwa, komunikująca projekt do etatu dochodu i wydatku funduszu transportowego, dla zamieszczenia go w budżecie ogólnym Królestwa, na służbę roku 1845.

(d. 11 (23) Lipca 1844 r.)

do
Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rada Administracyjna przez decyzje z dat 25 Kwietnia (7 Maja) b. r. Nr. 13,304 i 10 (22) Czerwca b. r. Nr. 14,768 postanowiła, aby składka na transport włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy, uiszczana przez mieszkańców Królestwa, pomieszczona była w projekcie do budżetu na służbę r. 1845.

W wykonaniu tych decyzji Rady Administracyjnej Królestwa, Kommissya Rządowa ma honor przesłać w załączeniu,

при семъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ проектъ смѣты прихода и расхода по транспортнымъ суммамъ, составленный на 1845 годъ, по которому полагается прихода на 32,702 руб. 44 коп. вмѣстѣ съ протоколомъ, объясняющимъ этотъ проектъ.

Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что относительно предписаннаго Совѣтомъ Управленія взаимнаго соглашенія съ Правительственною Коммисією Финансовъ по предмету устройства контроля поступающихъ въ счетъ транспортного сбора платежей и производства кассами выдачъ на расходы по транспортной повинности, Правительственная Коммисія независимо отъ сего не преминетъ войти по этому предмету въ сношеніе съ Правительственною Коммисією Финансовъ.

Варшава, 11 (23) Іюля 1844 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) *Писаревъ*.

№ 25,893/13,511.

do właściwego użytku Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, projekt do etatu dochodu i wydatku funduszów transportowych, na rok 1845 uformowany, a obejmujący przychodu rsr. 32,702 kop. 44, wraz z protokołem, takowy projekt objaśniającym.

Obok tego nadmienienia Kommissya Rządowa, iż co się dotyczy poleconego przez Radę Administracyjną wspólnego porozumienia się z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, względem urządzenia kontrolli opłat składek transportowych, i dopełniania wypłat przez Kassy na posługę transportową, Kommissya Rządowa oddzielnie w tym przedmiocie z Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu zniesie się.

w Warszawie, d. 11 (23) Lipca 1844 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) *Pisarew*.

Nr. 25,893/13,511.

Приложение 1-е къ № 10-му.

ПРОЕКТЪ

смѣтнаго росписанія доходамъ и расходамъ по транспортнымъ
суммамъ, составленный на 1845 годъ.

№ по порядку	Родъ прихода	Полагается на 1845 г.			
		въ частности		вообще	
		руб.	к.	руб.	к.
1	Транспортнаго сбора отъ жителей Царства 436,032½ дней въ натурѣ, или	32,702	44		
	Итого дней въ натурѣ 436,032½	—	—	32,702	44

№ по порядку	Родъ расхода	Полагается на 1845 г.			
		въ частности		вообще	
		руб.	к.	руб.	к.
1	На расходы по препровожденію бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ	32,702	44		
	Итого	—	—	32,702	44
	С р а в н е н і е.				
	Доходъ составляетъ 32,702 руб. 44 к.				
	Расходъ „ 32,702 „ 44 „				
	Затѣмъ въ остаткѣ — —				
	Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ				
	настоящій проектъ смѣты по транспортнымъ суммамъ, заключающій дохода 436,032½ дней въ натурѣ, или деньгами 32,702 руб. 44 коп. (тридцать двѣ тысячи семь сотъ два рубля, сорокъ четыре копѣйки серебромъ) и столько же расхода, свидѣтельствуеть.				
	Варшава, 11 (23) Юля 1844 года.				
	По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Директоръ Отдѣленія Общаго Управленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) Бадени.				

1-y Annex do Nr. 10-go.

P R O J E K T

do etatu dochodu i wydatku funduszków transportowych,
na rok 1845 uformowany.

Numer po- rządkowy.	R o d z a j d o c h o d u	Projektuje się na rok 1845			
		w szcze- góle		w ogóle	
		rsr.	k.	rsr.	k.
1	Ze składki transportowej od mieszkańców Królestwa dni w naturze 436,032 ¹ / ₂ lub	32,702	44		
	Ogółem dni w naturze 436,032 ¹ / ₂	—	—	32,702	44

Numer po- rządkowy	R o d z a j w y d a t k u	Projektuje się na rok 1845			
		w szcze- góle		w ogóle	
		rsr.	k.	rsr.	k.
1	Na służbę dotyczącą posługi transportu, włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy. . . .	32,702	44		
	Ogółem	—	—	32,702	44
	P o r ó w n a n i e.				
	Dochód wynosi rsr. 32,702 kop. 44				
	Rozchód czyni „ 32,702 „ 44				
	Zatém billansuje się — —				
	KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.				
	Niniejszy projekt do etatu funduszków transportowych, obejmujący dochodu w na- turze dni 436,032 ¹ / ₂ , lub w pieniądzech rsr. 32,702 k. 44, wyraźnie rubli srebrem trzydzieści dwa tysiące siedmset dwa kopie- jek czterdzieści cztery i tyleż wydatku, po- świadcza.				
	w Warszawie, d. 11 (23) Lipca 1844.				
	Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Dyrektor Wydziału Admini- stracji Ogólnej, Radca Stanu (podpisano) <i>Badeni</i> .				

Приложение 2-е къ № 10-му.

ПРОТОКОЛЬ

съ объясненіемъ проекта смѣтнаго росписанія доходовъ и расходовъ по транспортнымъ суммамъ на 1845 годъ.

Совѣтъ Управленія, прилагаемою у сего въ копіи выпискою изъ журнала засѣданія своего отъ 25 Апрѣля (7 Мая) текушаго года, за № 13,304, положили, чтобы доходъ отъ сбора на препровожденіе бродягъ, бѣглыхъ и преступниковъ, а также производимые на эту часть службы расходы, были включены въ проектъ бюджетной росписи Царства на 1845 годъ.

Затѣмъ, рѣшеніемъ отъ 10 (22) Іюня текушаго года, за № 14,768, равномерно въ копіи у сего прилагаемымъ, Совѣтъ предписалъ, чтобы изъ вышеупомянутаго сбора такая сумма была внесена въ бюджетъ на приходъ и расходъ, какая окажется изъ вывода средней сложности доходовъ за послѣдніе четыре года.

Въ исполненіе этихъ распоряженій Совѣта Управленія, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ составила проектъ смѣтнаго росписанія доходовъ и расходовъ по транспортной повинности на 1845 годъ, и къ оному присовокупляетъ слѣдующее объясненіе:

Относительно дохода.

Транспортная повинность въ послѣднихъ 4-хъ годахъ составляла вообще въ натурѣ 1,744,130 дней, или деньгами

2-gi Annex do Nr. 10-go.

PROTOKÓŁ,

objaśniający projekt do etatu dochodu i wydatku funduszów transportowych na rok 1845.

Rada Administracyjna przez wypis z protokołu posiedzenia swego z daty 25 Kwietnia (7 Maja) b. r. Nr. 13,304, tu w odpisie komunikujący się, postanowiła, aby dochód ze składki, rozpisywanej na transporta włóczęgów, zbiegów i zbrodniarzy, jakoteż i wydatki, na tę część służby praktykowane, wprowadzone były do projektu budżetu Królestwa na rok 1845.

Następnie przez decyzję z dnia 10 (22) Czerwca r. b. Nr. 14,768, również w kopii komunikującą się, zaleciła taż Rada, aby ze składki, o której mowa, taka summa pod dochód jako i wydatek w projekt do budżetu wprowadzoną została, jaka okaże się z przecięcia wpływów z lat czterech.

W wykonaniu tych decyzji Rady Administracyjnej, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych ułożyła projekt do etatu dochodów i wydatków na posługę transportową na służbę r. 1845, do którego domieszcza następujące objaśnienie:

Co do dochodu.

Rozpis składki transportowej, w czterech ostatnich latach, miał miejsce w summie dni w naturze 1,744,130, czyli w pie-

130,809 руб. 76 коп. сер. Затѣмъ изъ 4-хъ-лѣтней сложности полагается на 1845 годъ въ натурѣ 436,032 $\frac{1}{2}$ дней, или деньгами 32,702 руб. 44 коп. сер., каковая сумма въ смѣтѣ доходовъ полагается приходомъ.

Относительно расходовъ.

Такъ какъ, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня текущаго года, № 14,768, доходъ отъ транспортныхъ суммъ, какъ имѣющій особое свое назначеніе, то есть на пополненіе расходовъ по транспортной повинности, почитается въ отношеніи казенныхъ суммъ условнымъ, то соотвѣтственная доходу сумма показана въ смѣтѣ расходовъ.

Въ заключеніе Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что подробныя росписи по приходу и расходу будутъ своевременно сообщены Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Главный Контролеръ Правительственной Коммисіи
Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ (подписано) *Сковронскій*.

нидзачъ rsr. 130,809 kop. 76; затѣмъ з przecięcia lat czterech, wypada na rok 1845, w naturze dni 436,032 $\frac{1}{2}$, czyli w pieniądзачъ rsr. 32,702 kop. 44, która to summa w przychodzie do etatu pod dochódъ jest wprowadzona.

Co do wydatku.

Ponieważ, stosownie do decyzji Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca b. r. Nr. 14,768, dochódъ ze składki transportowej jest warunkowymъ względemъ funduszówъ Skarbu, to jest mającymъ swoje wyłączne przeznaczenie na zaspokojenie kosztówъ posługi transportowej, przeto summa odpowiednia dochodowi pod wydatkami zamieszczoną została.

Dodaje w końcu Kommissya Rządowa, iż szczegółowe rozkłady poborowe i płatnicze w swoimъ czasie Kommissyi Rządowej Przychodówъ i Skarbu zakommunikowane będą.

Naczelný Kontroller Kommissyi Rządowej
Spraw Wewnętrznychъ i Duchownychъ (podpisano) *Skowronski*.

№ 11.

Распоряжение о томъ, что проекты къ смѣтнымъ росписаніямъ транспортной повинности на 1845 годъ Губернскія Правленія не должны представлять на утверждение въ Правительственную Коммисію, которая сама составитъ таковыя смѣты и препроводить оныя къ исполненію.

(21 Октября (2 Ноября) 1844 года.)

Подляскому Губернскому Правленію (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Велѣдствіе полученнаго увѣдомленія, что транспортный сборъ будетъ внесенъ въ бюджетную роспись Казны на 1845 годъ, а также, что Подляская губернія, на основаніи Высочайшаго указа, съ начала будущаго года соединяется съ Люблинскою губерніею, и что по сему Подляское Губернское Правленіе, рапортомъ отъ 23 Сентября (5 Октября) текущаго года, за № 42,691/15,312, испрашивало разрѣшенія Правительственной Коммисіи о томъ:

- a) слѣдуетъ ли въ назначенный срокъ, то есть 3 (15) Ноября текущаго года, представить въ Правительственную Коммисію проектъ смѣтнаго росписанія транспортной повинности на 1845 годъ, и
- b) въ правѣ ли Губернское Правленіе разослать въ наступающій вскорѣ срокъ, транспортнымъ станціямъ, расположеннымъ въ тамошней губерніи, нужные имъ на

(*) Распоряжение это сообщено равномерно въ копіяхъ и остальнымъ 7-ми Губернскимъ Правленіямъ, для свѣдѣнія и руководства въ случаѣ надобности.

№ 11.

Rozporządzenie objaśniające, że projektów do etatu posługi transportowej na rok 1845 Rządu Gubernialne nie mają już przedstawiać do potwierdzenia Kommissyi, i że sama takowe etaty formować i do wykonania przesyłać będzie.

(d. 21 Października (2 Listopada) 1844 r.)

do
Rządu Gubernialnego Podlaskiego (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Skutkiem odebrania zawiadomień, że opłata transportowa w budżecie skarbowym na r. 1845 będzie pomieszczoną, tudzież, że gubernia Podlaska, z mocy Najwyższego Ukazu z gubernią Lubelską z początkiem p. r. zostanie połączoną, Rząd Gubernialny Podlaski raportem z dnia 23 Września (5 Października) b. r. Nr. 42,691/15,312, upraszał Kommissyę Rządową o objaśnienie:

- a) czy ma przedstawić Kommissyi Rządowej projekt do etatu posługi transportowej na rok 1845, w czasie zakreślonym, to jest na dzień 3 (15) Listopada b. r., oraz
- b) czy jest mocen, w zbliżającym się terminie, rozesłać stacyom transportowym, w tamecznej gubernii poło-

(*) Rozporządzenie to przesłane zostało jednocześnie w odpisach i innym siedmiu Rządom Gubernialnym, dla wiadomości i stosowania się do niego w razie potrzeby.

1845 годъ печатные бланки, которыхъ запасъ имѣется въ Губернскомъ Правленіи, —

Правительственная Коммисія даетъ знать:

относительно а), что Губернскому Правленію не предстоить надобности въ представленіи проекта смѣтнаго росписанія транспортной повинности на будущій годъ, ибо смѣта по приходу и расходу той же повинности, на означенный годъ, составленная Правительственною Коммисією Внутреннихъ Дѣлъ, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 25 Апрѣля (7 Мая) № 13,304, и отъ 10 (22) Іюня текущаго года, № 14,768, будетъ оною препровождена своевременно въ Люблинское Губернское Правленіе, обще съ другими смѣтами по финансовому вѣдомству;

относительно б), что, въ видахъ соблюденія надлежащаго порядка въ отправленіи служебныхъ обязанностей, а также по случаю имѣющагося запаса готовыхъ печатныхъ бланковъ, Губернское Правленіе въ правѣ снабдить въ установленный срокъ транспортныя станціи:

- 1) шнуровыми квитанціонными книгами;
- 2) общими контролями препровождаемыхъ лицъ; и
- 3) контролями расходовъ, взыскиваемыхъ съ имущества лицъ, препровождаемыхъ транспортнымъ порядкомъ.

Вмѣстѣ съ тѣмъ Правительственная Коммисія нужнымъ считаетъ присовокупить, что Губернское Правленіе, препровождая вышеозначенныя книги, обязано предварить транспортныя станціи, чтобы онѣ, съ наступленіемъ 1845 года, въ выдаваемыхъ изъ квитанціонныхъ книгъ роспискахъ въ доставленіи препровождаемыхъ арестантовъ, перечеркивали названіе „Подляская,“ а вмѣсто сего надписывали „Люблинская,“ подъ опасеніемъ, за неизмѣненіе названія губерніи, дисциплинарнаго взысканія.

Наконецъ Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что относительно представленія впредь въ Правительственную Коммисію проектовъ смѣтъ транспортной повинности, а также порядка, какой будетъ установленъ съ наступленіемъ 1845 года,

знымъ, на rok 1845 druki, do użytku im potrzebne, których zapas w biurze swoim posiada.

W załatwieniu takowego raportu, Kommissya Rządowa oświadcza:

ad a) że Rząd Gubernialny nie ma potrzeby przedstawiać projektu do etatu posługi transportowej na rok przyszły, gdyż etat poborowy płatniczy téjże posługi na rok wzmiankowany, w zastosowaniu się do decyzji Rady Administracyjnej daty 25 Kwietnia (7 Maja) b. r. Nr. 13,304 i 10 (22) Czerwca t. r. Nr. 14,768 sporządzony, razem z innemi etatami skarbowemi, Rządowi Gubernialnemu Lubelskiemu, w swoim czasie, do wykonania przesłanym przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych będzie;

ad b) że dla utrzymania przyzwoitego biegu służby, tudzież z powodu posiadania przysposobionych druków, mocen jest Rząd Gubernialny zaopatrzyć w przepisany czasie stacye transportowe:

- 1) w księgi sznurowe kwitaryuszowe;
- 2) w kontrolle ogólne osób transportowanych, i
- 3) w kontrolle zwrotu kosztów, osiągniętych z majątku osób transportem przesyłanych.

Obok tego, Kommissya Rządowa znajduje właściwem nadmienić, że Rząd Gubernialny, przy przesłaniu powołanych ksiąg i kontroll stacyom transportowym, obowiązany jest ostrzedz też stacye, ażeby z początkiem r. 1845-go w wydawać się mających przez nich z ksiąg kwitaryuszowych rewersach z odstawy aresztantów, wyraz „Podlaska“ przekreślały, a w miejsce tego „Lubelska“ dopisywały, a to pod karą administracyjną, za niedopełnienie zmiany nazwiska gubernii.

W końcu dodaje jeszcze Kommissya Rządowa, iż co się dotyczy przedstawiania w przyszłości Kommissyi Rządowej projektów do etatu posługi transportowej, oraz sposobu, w jaki z początkiem roku 1845, urządzenie kontroli poboru i wy-

въ устройствѣ контроля прихода и расхода транспортныхъ суммъ, подлежащія Губернскія Правленія получать своевременно нужныя наставленія.

Варшава, 21 Октября (2 Ноября) 1844 года.

За Директора Отдѣленія Общаго Управленія,
Главный Контролеръ (подписано) *Сковронскій*.

№ 41,990/22,144.

№ 12.

Распоряженіе о распредѣленіи въ 1845 году транспортной повинности въ натурѣ, или деньгами, на дымы, сообразно смѣтнымъ росписаніямъ, разосланнымъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства; о порядкѣ производства расходовъ изъ транспортныхъ суммъ, и о томъ, кѣмъ должны быть представляемы Высшей Счетной Палатѣ счета по этимъ суммамъ; наконецъ о томъ, какія должны быть впредь прилагаемы вѣдомости къ составляемымъ Губернскими Правленіями смѣтнымъ росписаніямъ транспортной повинности.

(19 (31) Декабря 1844 года.)

Веѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По поводу внесенія сбора на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ въ разосланныя уже Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства для казенныхъ каз-

datku funduszów transportowych będzie miało miejsce, właściwe Rządy Gubernialne, w swym czasie poinformowane zostaną.

w Warszawie, d. 21 Października (2 Listopada) 1844 r.

Za Dyrektora Wydziału Administracyi Ogólnej,
Naczelný Kontroller (podpisano) *Skowronski*.

Nr. 41,990/22,144.

№ 12.

Rozporządzenie, zalecające pobór opłaty transportowej z dy-mów na r. 1845, do kass skarbowych w naturze lub pienią-dzach, według etatów poborowych, przez Kommissyę Rządo-wą Skarbu rozesłanych, tudzież wskazujące sposób czynienia wydatków z funduszu transportowego i kto składać ma ra-chunki z nich Najwyższej Izbie Obrachunkowej, oraz jakie mają być dołączane wykazy przy formowanych na przy-szłość przez Rządy Gubernialne etatach posługi trans-portowej.

(d. 19 (31) Grudnia 1844 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu zamieszczenia już opłaty na transport zbro-dniarzy, zbiegów i włóczęgów w etatach poborowych dla kass skarbowych powiatowych, przez Kommissyę Rządową Przy-

начействъ росписанія, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ съ своей стороны предписываетъ слѣдующее:

1) Сообразно постановленію Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня текушаго года за № 14,768, на основаніи котораго доходъ отъ транспортнаго сбора внесенъ въ общую бюджетную роспись Казны, въ суммѣ, соотвѣтствующей доходу изъ этого источника по сложности четырехъ предыдущихъ лѣтъ, и имѣются данныя для приблизительнаго опредѣленія размѣра нужныхъ въ 1845 году по транспортной повинности расходовъ, общее въ цѣломъ Царствѣ количество дней этой повинности, считая одинъ день по $7\frac{1}{2}$ коп. сер. установлено на 436,032 $\frac{1}{2}$ дней въ натурѣ, или деньгами на 32,702 руб. 44 коп.

Соразмѣрно затѣмъ числу дымовъ въ цѣломъ Царствѣ причитается съ каждаго дыма транспортной повинности въ натурѣ семь осмьмьхъ дня, или деньгами шесть съ половиною копѣекъ серебромъ.

Поэтому Губернское Правленіе должно сдѣлать въ показанномъ размѣрѣ подробныя раскладки транспортной повинности на дымы, соотвѣтственно числу дымовъ, находящихся въ каждомъ уѣздѣ, а затѣмъ заготовить квитанціонныя книги, и какъ раскладки, такъ и означенныя книги, прошнурованныя, опечатанныя, помѣченныя по листамъ и посвидѣтельствованныя Губернскимъ Правленіемъ, препроводить въ подлежащія казначейства вмѣстѣ съ копіею настоящаго предписанія и съ распоряженіемъ о взиманіи транспортнаго сбора на пополненіе статей бюджетной росписи и объ удовлетвореніи жителями таковой повинности въ натурѣ, въ соразмѣрности $\frac{7}{8}$ дня съ дыма, или деньгами, буде они въ срокъ, опредѣленный 2-ю статьею постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, то есть въ теченіе одного мѣсяца по объявленіи имъ раскладки, заявятъ желаніе заплатить по $6\frac{1}{2}$ коп. сер. съ дыма.

2) Правительственная Коммисія подтверждаетъ прежнее свое распоряженіе о немедленномъ устраненіи всѣхъ числящихся по транспортнымъ счетамъ по 1843 году включительно недоимокъ.

ходовъ и Скарбу на rok 1845 розсланныхъ, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych z swęj strony następujące wydaje rozporządzenie.

1) W zastosowaniu się do postanowienia Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca b. r. Nr. 14,768, z mocy którego dochód z opłaty transportowej, jaki w przecięciu z poprzednich lat czterech miał miejsce, do budżetu ogólnego skarbowego został wprowadzony; zatem wskazując w przybliżeniu wysokość potrzebnego funduszu na wydatki transportowe, w r. 1845 ponieść się mające, ustanowioną została z całego Królestwa ogólna ilość dni téjże posługi, w szacunku po kop. $7\frac{1}{2}$ za jeden dzień, to jest dni w naturze 436,032 $\frac{1}{2}$ lub w pieniądzech rsr. 32,702 kop. 44.

Odpowiednio przeto do liczby dymów w całym Królestwie, wypada na każdy dym opłaty transportowej za rok 1845 w naturze po $\frac{7}{8}$ dnia, wyraźnie siedm ósmym dnia, lub w pieniądzech po kop. $6\frac{1}{2}$, wyraźnie kopiejek sześć i pół.

W tym więc stosunku Rząd Gubernialny winien szczegółowe rozkłady na gminy, odpowiednio do ilości dymów, znajdujących się w powiatach, sporządzić, a następnie księgi kwitariuszowe poborowe sformować i tak pierwsze, jako téż drugie, osznurowane, opieczetowane i przez siebie oparafowane i poświadczone, kassom skarbowym respective powiatów doręczyć, wraz z kopią niniejszego reskryptu, tudzież ze stosowném z swęj strony zarządzeniem, do poboru składki transportowej na rzecz pozycyij budżetowych upoważniającem, celem załatwienia takowej posługi przez kontrybuentów w naturze po $\frac{7}{8}$ dnia z dymu, lub ściągnięcia w pieniądzech, w razie zadeklarowania się gmin, po $6\frac{1}{2}$ kop. z jednego dymu, a to w terminie, art. 2-m postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 r. zakreslonym, to jest w miesiąc po ogłoszeniu rozkładu mieszkańcom.

2) Kommissya Rządowa ponawia dawniejsze swe rozporządzenie, nakazujące bezzwłoczne uprzątnienie wszelkich zaległości poborowych, w rachunkach transportowych, po koniec

На Губернское Правленіе возложено Правительственною Комисією наблюсти за составленіемъ, по окончаніи текущаго года, экономическими кассами губернскаго и уѣздныхъ городовъ въ-домостей объ означенныхъ недоимкахъ.

Если затѣмъ, съ окончаніемъ года, означенныя недоимки, по непредвидѣннымъ причинамъ, будутъ еще имѣть мѣсто, то должны быть внесены не только въ квитанціонныя книги, которыя имѣютъ быть отдѣльно заготовлены Губернскимъ Правленіемъ для взысканія сихъ недоимокъ казенными казначействами въ счетъ транспортных суммъ, но, кромѣ того, упомянутыя составленныя городскими экономическими кассами о недоимкахъ въдомости, посвидѣтельствованныя Уѣздными Начальниками и утвержденныя Губернскимъ Правленіемъ, должны быть сообщены въ подлинникахъ означеннымъ казеннымъ казначействамъ, подъ опасеніемъ подверженія Губернскаго Правленія за неисполненіе сего отвѣтственности.

3) Согласно 27-му § инструкции б. Правительственной Комисіи Внутреннихъ Дѣлъ и Полиціи отъ 16 (28) Іюля 1823 года, № 2,562/1,811, освобождены отъ платежа транспортного сбора дома: казенные, почтоваго въдомства и занятые безъ вознагражденія за то владѣльцевъ на помѣщеніе казначействъ, казенныхъ магазиновъ и складовъ, и на воинскія потребности.

Въ отклоненіе затѣмъ того, чтобы по кассовымъ книгамъ не числились недоимки, которыя слѣдовало бы слагать въ послѣдствіи, Губернское Правленіе не должно домовъ подобнаго рода помѣщать въ упомянутыхъ въ 1-мъ пунктѣ раскладкахъ.

4) Такъ какъ, согласно рѣшенію Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня текущаго года, № 14,768, при семъ въ копіи прилагаемому, доходъ отъ сбора на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ поступаетъ въ казенныя казначейства, которыми производятся также подлежащія удовлетворенію изъ этого дохода расходы, и какъ такимъ образомъ дѣйствія по взиманію и расходованію транспортных суммъ, будутъ составлять часть годовыхъ счетовъ, представляемыхъ казенными казначей-

1843-го находящихся się, Kommissya Rządowa włożyła na Rząd Gubernialny obowiązek dopilnowania: ażeby z upływem służby r. b. sporządzone były przez kassy ekonomiczne miast powiatowych i gubernialnego delaty pomienionych zaległości.

Jeśli przeto z końcem bieżącego roku, dla nieprzewidzianych przyczyn, zaległości, o jakich mowa, będą rzeczywiście miały miejsce, takowe również, nietylko do ksiąg kwitaryuszowych, przez Rząd Gubernialny oddzielnie sporządzić się winnych, jednocześnie wprowadzone, celem odzyskania onych przez kassy skarbowe na rzecz funduszów transportowych, ale nadto, delaty te, przez kassy ekonomiczne miast uformowane, a przez Naczelników Powiatowych poświadczone, tudzież przez Rząd Gubernialny potwierdzone, pomienionym kassom skarbowym zakommunikowane być mają w oryginałach, pod odpowiedzialnością Rządu Gubernialnego.

3) Stosownie do § 27-go instrukcyi b. Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji daty 16 (28) Lipca 1823 roku Nr. 2,562/1,811 od uiszczania składki transportowej są wolne domy skarbowe, pocztowe, kass, magazynów i składów rządowych, domy na użytek wojskowy, bez wynagrodzenia właścicieli użyte, jakoteż szpitale.

W zamiarze przeto ochrony w przyszłości ksiąg kassowych od niedoborów, a tém samém uniknienia potrzeby onych w przyszłości umarzania, Rząd Gubernialny podobnego rodzaju domów w rozkładach, w punkcie ad 1-m wzmiankowanych, mieścić nie powinien.

4) Ponieważ wedle decyzji Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca b. r. Nr. 14,768, w wyciągu przy niniejszém dołączającej się, dochód z opłat uiszczanych na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, przez kassy skarbowe pobierany, tudzież wydatki z takowego dochodu przez kassy skarbowe czynione będą, i gdy tym sposobem czynności dotyczące percepty i ekspensy funduszów transportowych, stanowić będą część rachunków rocznych, przez kassy skarbowe Najwyższej Izbie

ствами Высшей Счетной Палаты, то по этому поводу, съ наступленіемъ 1845 года, прекращается надобность представленія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ на ревизію и окончательное рѣшеніе отдѣльныхъ счетовъ по означеннымъ суммамъ.

5) Согласно финансовымъ правиламъ, заимообразныя выдачи не допускаются.

Но, какъ на транспортныя расходы, по самому порядку вещей, должны быть отпускаемы въ распоряженіе Начальникамъ транспортныхъ станцій извѣстныя суммы, въ израсходованіи коихъ они обязаны давать отчетъ, то Губернское Правленіе, въ случаѣ поступленія о томъ требованій отъ котораго либо изъ Бургомистровъ или гминныхъ Войтовъ, содержащихъ транспортныя станціи, и соображаясь съ мѣстною потребностію, можетъ, посредствомъ казенныхъ уѣздныхъ кассъ, ассигновать примѣрныя суммы, которыя тотчасъ послѣ отпуска должны быть внесены по счетамъ въ число дѣйствительныхъ расходовъ.

Затѣмъ, для оправданія означенныхъ примѣрныхъ авансовъ, Губернское Правленіе обязано препроводить въ подлежащее казенное Казначейство, подкрѣпленные надлежащими документами, повѣренныя и утвержденныя Губернскимъ Правленіемъ счета подробнымъ выдачамъ, произведеннымъ Бургомистрами или гминными Войтами изъ отпущенныхъ имъ суммъ, каковыя счета Бургомистры и гминные Войты обязаны, согласно дѣйствующимъ узаконеніямъ, представлять за каждую четверть года.

Кромѣ того, въ случаѣ, еслибы примѣрные авансы и внесенные по счетамъ казенныхъ Казначействъ въ число дѣйствительныхъ расходовъ, не соотвѣтствовали расходамъ, показаннымъ въ трехъ-мѣсячныхъ счетахъ, а именно, еслибы Начальники транспортныхъ станцій израсходовали на транспортную повинность болѣе или менѣе противъ отпущенной имъ примѣрной суммы, въ такомъ случаѣ Губернское Правленіе обязано произведенные Бургомистрами или гминными Войтами изъ собственныхъ денегъ расходы ассигновать дополнительно, или же, напротивъ того, разрѣшить подлежащему Казначейству взыска-

Obrachunkowej corocznie składanych; z tego przeto powodu, z początkiem służby roku przyszłego 1845 ustaje już potrzeba przedstawiania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych do superrewizyi i ostatecznej decyzji, oddzielnych rachunków z funduszków wzmiankowanych.

5) Według przepisów skarbowych, wypłaty forszusowe nie mogą mieć miejsca.

Że zaś na kosztą transportowe, z natury rzeczy, muszą być dawane fundusze do wyrachowania się zarządzającym stacyami transportowymi; przeto Rząd Gubernialny, w razie żądania którego z Burmistrzów lub Wójtów gmin, stacye transportowe utrzymujących, i w ścisłym zastosowaniu się do miejscowej potrzeby, może salvo calculo, za pośrednictwem kass skarbowych powiatowych, udzielać fundusze, które zaraz po nastąpiej wypłacie do realnego rozchodu w rachunkach wprowadzone być winny.

Następnie zaś, celem usprawiedliwienia wzmiankowanych wypłat, salvo calculo skutecznic się jedynie mogących, Rząd Gubernialny winien przesłać właściwej kassie skarbowej likwidacye szczegółowych rozpłat, przez Burmistrzów lub Wójtów gmin, z podniesionych awansów dopełnionych, w należyte dowody zaopatrzone, a przez Rząd Gubernialny sprawdzone i potwierdzone, które to likwidacye ciż Burmistrze i Wójci gmin, stosownie do obowiązujących przepisów, co kwartał składać są obowiązani.

Nadto w przypadku, gdyby fundusze salvo calculo udzielone i do aktualnego rozchodu w rachunkach kass skarbowych wprowadzone, nie odpowiadały wydatkom likwidacyami kwartalnymi objętym, a mianowicie, jeśliby zarządzający stacyami transportowymi, na służbę transportową więcj lub mniej nad ilość funduszków salvo calculo im udzielonych wyekspensowali, w takim razie Rząd Gubernialny obowiązany jest wydatki z własnych funduszków przez Burmistrzów albo Wójtów gmin zastąpione dodatkowo wyassynować, lub nawzajem, upowa-

ніе и записаніе на приходъ въ пользу транспортных суммъ причитающихся отъ нихъ къ возврату денегъ.

6) Согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня текущаго года, № 14,768, могущіе оказаться съ концомъ года, за удовлетвореніемъ расходовъ, остатки отъ транспортных суммъ, какъ условныхъ и имѣющихъ особое назначеніе, не подлежатъ перечисленію въ сбереженіе Казны, но должны переходить съ года на годъ, для уменьшенія, по мѣрѣ усмотрѣнія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, размѣра транспортного сбора.

Посему Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, чтобы, при представленіи, вмѣстѣ съ другими смѣтными росписаніями, проекта смѣты транспортных суммъ на 1846 годъ и слѣдующіе годы, а именно въ Маѣ мѣсяцѣ 1845 года, доставилъ вѣдомости о недоимкахъ, числящихся, какъ на плательщикахъ по неудовлетворенію транспортного сбора, такъ и на Бургомистрахъ и гминныхъ Войтахъ, содержащихъ транспортныя станціи, по случаю оказавшихся на нихъ недочетовъ, а равно объ остаткахъ отъ транспортных суммъ, какіе, по приблизительному исчисленію, могутъ, за удовлетвореніемъ всѣхъ текущихъ расходовъ, оказаться, съ окончаніемъ 1845 года, въ казенныхъ Казначействахъ. Эти свѣдѣнія необходимы для опредѣленія слѣдующаго съ жителей транспортного сбора и внесенія онаго въ общую бюджетную роспись Казны на 1846 годъ, въ такомъ только размѣрѣ, въ какомъ сборъ этотъ будетъ нуженъ на расходы 1846 года, при вниманіи къ могущимъ оказаться съ окончаніемъ 1845 года, какъ подлежащимъ взысканію недоимкамъ, такъ и остаткамъ въ наличныхъ деньгахъ.

Вмѣстѣ съ тѣмъ Правительственная Коммисія предвѣщаетъ Губернское Правленіе, что относительно расходной смѣты транспортных суммъ, таковая, обще съ другими финансовыми смѣтами, будетъ въ скоромъ времени сообщена Губернскому Правленію.

зніе właściwą kasę skarbową do pobrania i zapreceptowania na rzecz funduszów transportowych, przypadających od nich do zwrotu kwot.

6) Stosownie do decyzji Rady Administracyjnej daty 10 (22) Czerwca b. r. Nr. 14,768 fundusze transportowe, jako warunkowe, i szczególnie przeznaczenie mające, o ileby z końcem roku od potrzeb zbywały, nie mogą być przepisywane na oszczędność Skarbu, lecz z roku na rok mają przechodzić, i w miarę uznania Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na zmniejszenie składek transportowych wpływać powinny.

Dla tego więc Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, iżby przy przedstawieniu projektu do etatu funduszów transportowych na r. 1846 i na lata następne, razem z innemi etatami, mianowicie w miesiącu Maja roku 1845, dołączył zarazem wykazy, obejmujące zaległości poborowe, składające się, bądź z samej opłaty transportowej, na kontrybucjach zalegającej, bądź z defektów Burmistrzów i Wójtów gmin, stacye transportowe utrzymujących, tudzież remanenta funduszów transportowych, jakie przez przybliżenie, z końcem roku 1845 po zaspokojeniu wszelkich wydatków bieżących, w kasach skarbowych pozostać będą mogły, a to celem ustanowienia na mieszkańców opłaty transportowej, i wprowadzenia takowej do budżetu ogólnego skarbowego na rok 1846, w takiej tylko ilości, w jakiej opłata ta, ze względu na wykryć się mogące z końcem służby r. 1845 zaległości poborowe, jakoteż remanenta w gotowiźnie, okaże się potrzebną na wydatki, w r. 1846 ponieść się mające.

Obok tego Kommissya Rządowa uprzedza Rząd Gubernialny, iż co się dotyczy etatu płatniczego funduszów transportowych, takowy razem z innemi etatami skarbowemi Rząd Gubernialny wkrótce przesłanym mieć sobie będzie.

Объ исполненіи настоящаго предписанія, а въ особенности пункта 1-го и 2-го, Правительственная Коммисія будетъ ожидать отъ Губернскаго Правленія донесенія.

Варшава, 19 (31) Декабря 1844 года.

Главный Директоръ (подписано) *Писаревъ*.

№ 49,675/27,127.

№ 13.

Распоряженіе о порядкѣ отпуска транспортнымъ станціямъ изъ казенныхъ Казначействъ денегъ на расходы по транспортной повинности въ 1845 году и о томъ, кѣмъ должны быть представляемы счета по этой повинности.

(16 (28) Февраля 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ разрѣшеніе возбужденнаго вопроса о томъ, должны ли слѣдующія къ выдачѣ транспортнымъ станціямъ деньги быть ассигнуемы изъ казенныхъ Уѣздныхъ Казначействъ, на счетъ Главнаго Губернскаго Казначейства, а также какими именно Казначействами и кому должны быть представляемы годичные счета о приходѣ и расходѣ транспортныхъ суммъ, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что представляемые Бургомистрами и гминными Войтами, содержащими транспортныя станціи, расходные счета должны быть удовлетворяемы казенными Уѣздными Казначействами на счетъ Главнаго Губернскаго Казначейства и затѣмъ пересылаемы озна-

O wykonaniu niniejszego reskryptu, mianowicie punktów 1 i 2-go, Kommissya Rządowa oczekiwać będzie stosownego od Rządu Gubernialnego raportu.

w Warszawie, d. 19 (31) Grudnia 1844 r.

Dyrektor Główny (podpisano) *Pisarew*.

Nr. 49,675/26,127.

№ 13.

Rozporządzenie objaśniające, jakim porządkiem mają być stacyom transportowym assygnowane pieniądze na kosztą posługi transportowej z kass skarbowych w roku 1845, i kto ma składać rachunki z téjże posługi.

(d. 16 (28) Lutego 1845 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W odpowiedzi na raport uczyniony z zapytaniem: czy należytości stacyom transportowym przypadające, mają być assygnowane z kass skarbowych powiatowych, na rachunek kassy głównej gubernialnej, oraz które kassy i komu składać winny rachunki roczne z wpływów i wydatków funduszków transportowych? Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny, iż likwidacye wydatkowe, co kwartał przez Burmistrzów i Wójtów gmin, stacye transportowe utrzymujących, składane, z kass skarbowych powiatowych, na rachunek kassy głównej gubernialnej realizowane, a następnie dowody za gotowiznę przez pomienione kassy powiatowe przesyłane być winny téjże kas-

ченными Уѣздными Казначействами, вмѣсто наличныхъ денегъ тому же Главному Губернскому Казначейству, для оправданія передъ Высшею Счетною Палатою операций по приходу и расходу транспортныхъ суммъ, которыя нынѣ будутъ составлять часть представляемаго Высшей Счетной Палатѣ общаго годичнаго отчета о бюджетныхъ суммахъ за 1845 годъ.

Варшава, 16 (28) Февраля 1845 года.

За Директора Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Сковронскій.*

№ 4,069/1,941.

№ 14.

Распоряженіе съ опредѣленіемъ формы для ежегоднаго представленія вѣдомости о состояніи транспортныхъ суммъ.

(18 (30) Января 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ видахъ устройства контроля за транспортными суммами на текущій годъ, а также чтобы имѣть свѣдѣніе на сколько и въ какой соразмѣрности представится надобность въ раскладкѣ на будущій 1847 годъ сбора на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію составить, по прилагаемой при семъ подъ лит. *L* формѣ, точную вѣдомость о состояніи съ окончаніемъ минувшаго 1845 года транспортныхъ суммъ, чи-

сle głównej gubernialnej, celem usprawiedliwienia przed Najwyższą Izbą Obrachunkową operacyj, dotyczących percepty i wydatkowania funduszków transportowych, które obecnie stanowić będą część rachunku ogólnego rocznego z funduszków budżetowych, za rok służby 1845 rzezonęj Izbie Obrachunkowej do superrewizyi przedstawić się mającego.

w Warszawie, d. 16 (28) Lutego 1845 r.

za Dyrektora Wydziału, Radca Stanu
(podpisano) *Skowroński.*

№ 4,069/1,941.

№ 14.

Rozporządzenie, przepisujące wzór do corocznego przedstawiania wykazu o stanie funduszków transportowych.

(d. 18 (30) Stycznia 1846 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Celem uregulowania kontroli funduszków transportowych na b. r., tudzież posiadania wiadomości: o ile i jak dalece wyniknie potrzeba rozpisania składki na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów na rok przyszły 1847, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby podług załączającego się wzoru pod lit. *L*, z wszelką dokładnością sporządził wykaz, objaśniający stan funduszków transportowych z końcem służby upłynionego roku 1845, przy kassie głównej gubernial-

слящихся въ остаткѣ въ Главномъ Губернскомъ Казначействѣ, и таковую вѣдомость представить непременно къ 1 Марта текущего года.

При этомъ Правительственная Коммисія предвѣщаетъ Губернское Правленіе, что впредь подобныя вѣдомости должны быть представляемы въ вышеозначенный срокъ въ Правительственную Коммисію, подъ опасеніемъ дисциплинарнаго взысканія за упущеніе срока въ доставленіи Правительственной Коммисіи означенной вѣдомости, и что виновный въ этомъ чиновникъ неминуемо будетъ подвергнутъ таковому взысканію.

Варшава, 18 (30) Января 1846 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія
Общей Администраціи, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 4,460/2,039.

nej pozostałych, i takowy jój niezawodnie na dzień 1 Marca n. s. b. r. przedstawił.

Ostrzega przytém Rząd Gubernialny, iż na przyszłość podobne wykazy corocznie w terminie wyżej wskazanym mają być Kommissyi Rządowej przedstawianemi, pod zagrożeniem karą porządkową za uchybienie terminu, pod względem nadesłania Kommissyi Rządowej pomienionego wykazu, które to zagrożenie wywoła to następstwo, iż nieochoybnie kara na winnego urzędnika wymierzona zostanie.

w Warszawie, d. 18 (30) Stycznia 1846 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego,
Dyrektor Wydziału Administracyi Ogólnej, Radca Stanu
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 4,460/2,039.

о состояніи транспортных суммъ, находящихся съ окончаніемъ
18... года въ Н Главномъ Губернскомъ Казначействѣ.

На препровождение преступниковъ, бродягъ и									
Ст. I На пересылку бродягъ									
a		b		c		d			
на плату для пѣшей стражи		на наемъ стражи съ подводою		на плату для ночной стражи		на продо- вольствова- ніе препро- вождае- мыхъ лицъ		Итого	
руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
00	0	00	0	00	0	00	0	00	0

былыхъ израсходовано въ теченіи 1845 года

Ст. II	Ст. III	Ст. IV.		
на жалованье для Рахми- стровъ Гу- бернскихъ Правленій	на письмен- ные припасы	на разные потребности какъ-то: на постройку кандаловъ, по- чинку кафта- новъ, сапогъ и т. п.	Итого	
руб.	к.	руб.	к.	руб.
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
00	0	00	0	00

Кромѣ того въ теченіе 1845 года сложено со счетовъ не- доимокъ, безнадеж- ныхъ къ по- ступленію		Затѣмъ съ окончаніемъ 1845 года въ казенныхъ Казначействахъ осталось на 1846 годъ транспорт- ныхъ суммъ				А какъ транспортный сборъ по росписи на 1846 годъ, считая по 8 коп. съ дыма, состав- ляетъ			
		въ налич- ныхъ день- гахъ		въ недо- имкѣ		съ дым.		руб.	
руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.	руб.	к.
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
00	0	00	0	00	0	00	0	00	0

то въ 1846 году въ распоряженіи Правительствен- ной Коммисіи бу- детъ состоятъ въ Н Главномъ Гу- бернскомъ Казна- чействѣ, совокуп- но съ остатками отъ прошедшихъ лѣтъ, всего:	
руб.	к.
0	0
0	0
0	0
00	0

Annex do Nr. 14-go.

Wzór Lit. L.

W Y K A Z,

objaśniający stan funduszów transportowych, z końcem służby
roku N, przy Kassie głównej gubernii N, pozostałych.

Na służbę transportu zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów									
Tytuł I. Na transport włóczęgów.									
a		b		c		d			
Na opłatę straży pieszej		na opłatę straży z podwodą		na opłatę straży nocnej		na żywność osób transportowanych		łącznie	
rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
00	0	00	0	00	0	00	0	00	0

częgów w ciągu roku 1845 wydatkowano.							
Tyt. II.		Tyt. III.		Tyt. IV.			
na placę Rachmistrzów w biurach Rządów Gubernialnych		na materyały piśmienne		na rozmaite potrzeby, jako to: sprawienie kajdan, reparację kapot, butów i t. p.		ogółem	
rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0
00	0	00	0	00	0	00	0

Oprócz tego w ciągu roku 1845 odpisa- no na ubytek zaległości po- borowych, do odzyskania niekwalifiku- jących się		A zatém z końcem roku 1845 przy kassach skarbo- wych pozostało na r. 1846 funduszy transportowych				Że zaś składka transpor- towa na rok 1846 rozpi- sana, licząc z jednego dymu po kopiejek trzy, wynosi:			
		w goto- wiznie		w zaległo- ściach pobo- rowych					
rsr.	k.	rsr.	k.	rsr.	k.	z dymów		rsr.	k.
0	0	00	0	0	0	0		0	0
0	0	00	0	0	0	0		0	0
0	0	00	0	0	0	0		0	0
00	0	000	00	00	0	00		00	0

Ogółem przeto do dyspozycji Kom- missyi Rządowej będzie funduszu przy kassie głów- nej gubernialnej N, w roku 1846, wraz z pozostało- ściami z lat upły- nionych	
rsr.	k.
0	0
0	0
0	0
000	0

№ 15.

Распоряжение о сроках для взимания въ одинъ разъ транспортнаго сбора съ дымовъ, а равно, въ какихъ случаяхъ и въ какомъ порядкѣ слагаются со счетовъ недоимки.

(22 Января (3 Февраля) 1846 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Нѣкоторыя Губернскія Правленія входятъ съ особыми каждый разъ представленіями о сложеніи со счетовъ числящихся по кассовымъ книгамъ недоимокъ въ суммахъ, назначенныхъ на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ, и чрезъ это значительно увеличиваютъ переписку.

Правительственная Коммисія, желая, посредствомъ опредѣленія упрощеннаго порядка дѣйствій по сему предмету достигнуть впредь того, чтобы не только сократить переписку, но и чтобы поставить казенныя Казначейства въ возможность слагать периодически по своимъ книгамъ недоимки до заключенія счетовъ съ окончаніемъ каждого года, постановила сдѣлать слѣдующее распоряженіе.

Согласно 2-му § постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, за № 10,504, жители Царства, по объявленіи имъ раскладки количества дней, какое при-

(*) Копія съ этого распоряженія была препровождена одновременно въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, со ссылкой на ея отзывъ отъ 29 Ноября (11 Декабря) 1845 года, за № 88,979.

№ 15.

Rozporządzenie, wskazujące termin do poboru na raz jeden opłaty transportowej z dymów, oraz w jakich razach i jakim porządkiem niedobory mają być umarzane.

(d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1846 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Niektóre Rządy Gubernialne czyniąc szczegółowe przedstawienia, pod względem udzielenia im upoważnień do odpisywania w księgach kassowych na ubytek niedoborów, wynikających przy funduszach, służących na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów, znacznie przez to pomnażają korespondencyę.

Kommissya Rządowa, pragnąc w przyszłości, aby przez nadanie uproszczonego biegu tej czynności, ten mógł być osiągnięty skutek, iżby nietylko korespondencya, o której wyżej nadmieniono, skróconą została, ale nadto, i kassy skarbowe postawione były w możności odpisywać peryodycznie w księgach swych na ubytek niedobory, przed zamknięciem rachunków z końcem służby każdego roku, postanowiła wydać następujące rozporządzenie.

Stosownie do artykułu 2-go postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 r. Nr. 10,504, mieszkancy Królestwa, po ogłoszeniu im rozkładu, obejmującego

(*) Odpis tego rozporządzenia przesłany został Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, z powołaniem się do jej odezwy z d. 29 Listopada (11 Grudnia) 1845 r. Nr. 88,979.

ходится въ слѣдующемъ году для исполненія транспортной повинности, обязаны въ теченіе одного мѣсяца представить подлежащей административной власти заявленіе о томъ, что транспортную повинность желаютъ исполнить натурою или деньгами, считая по $7\frac{1}{2}$ коп. за одинъ день.

Такъ какъ впредъ Губернское Правленіе будетъ въ свое время поставляемо въ извѣстность о размѣрѣ транспортного сбора, въ какомъ сборѣ этотъ будетъ внесенъ въ общую бюджетную роспись, и въ какомъ долженъ быть показанъ по кассовымъ книгамъ Уѣздныхъ Казначействъ слѣдующимъ къ поступленію отъ плательщиковъ; то Губернское Правленіе, по полученіи соотвѣтственныхъ по сему предмету свѣдѣній, обязано наблюдать, чтобы раскладки сбора на препровожденіе преступниковъ, бѣглыхъ и бродягъ были составляемы къ 1 Декабря каждаго года и объявляемы гминамъ, для исполненія правила, опредѣленнаго 2-мъ § постановленія Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года и для распоряженія о взысканіи этого сбора, который долженъ быть вносимъ въ одинъ разъ въ теченіе Января наступающаго года.

По истеченіи Января мѣсяца, а также срока, назначеннаго для взысканія экзекуціонными мѣрами подобнаго рода платежей, Губернское Правленіе обязано войти въ подробнѣйшее разсмотрѣніе каждой показанной въ вѣдомости недоимки и, по удостовѣреніи, что всѣ принимаемыя ко взысканію оныхъ мѣры оказываются безуспѣшными, составить, по прилагаемой у сего подъ лит. *Е* формѣ, особую вѣдомость, съ показаніемъ поимянно неплательщиковъ, съ которыхъ, по разнымъ причинамъ, не могутъ быть взысканы значащіеся по кассовымъ книгамъ слѣдующими къ поступленію платежи.

Эти вѣдомости, составляемыя для каждаго Уѣзднаго Казначейства въ двухъ экземплярахъ, изъ коихъ къ одному слѣдуетъ прилагать для надлежащаго удостовѣренія счетъ означеннаго Казначейства и соотвѣтственные документы, должны быть представляемы Губернскимъ Правленіемъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ къ 1 Юля каждаго

ілоść dni, jaką tytułem posługi transportowej odbyć w roku następnym powinni, obowiązani są w upływie jednego miesiąca, przed właściwą Władzą administracyjną, złożyć deklaracje zapewniające, że повинność transportową w naturze, lub w pieniądzach, licząc po kop. $7\frac{1}{2}$ za jeden dzień, odbyć pragną.

Że zaś w przyszłości w właściwym czasie Rząd Gubernialny będzie uprzedzany o wysokości składki transportowej, w jakiej taż składka do budżetu ogólnego, na każdy rok następny, podaną została, i do manualów dochodów respective kass skarbowych powiatowych, w terminie przepisany, wprowadzoną i od kontrybuentów pobraną być winna; przeto za odebraniem w tym przedmiocie stosownej wiadomości, obowiązkiem jest Rządu Gubernialnego dopilnować, aby przed 1 Grudnia każdego roku, odpowiednie rozkłady opłaty na transport zbrodniarzy, zbiegów i włóczęgów sporządzane i takowe gminom ogłaszane były, a to celem zadosyć uczynienia obowiązкови, z art. 2-go postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z d. 27 Maja 1823 r. wynikającemu, tudzież zarządzenia poboru téż opłaty transportowej, która w ciągu miesiąca Stycznia roku następnego, na raz jeden, uskutecznić się winna.

Po upływie miesiąca Stycznia, tudzież terminu, do egzekucyi tego rodzaju należności przeznaczonego, Rząd Gubernialny winien jest zająć się najskrupulatnijszym rozbiorem każdej wykazanej na delacie zaległości, a po przekonaniu się że wszelkie środki względem jęj odzyskania okazały się bezskutecznymi, należy sporządzić, stosownie do załączającego się wzoru pod lit. *Е*, wykazy imienne debentów, od których, dla rozmaitych przyczyn, nie może być pobrana należytość, w księgach kassowych do poboru przekazana.

Wykazy te, oddzielnie dla każdej z kass powiatowych, w dwóch egzemplarzach sporządzone, z których jeden likwidacją téż kassy i stosownie, jak wypadnie, dowodami ma być usprawiedliwiony, przedstawiane być powinny Kommissyi

года, для разсмотрѣнія и сообщенія затѣмъ оныхъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, которая, на основаніи 10-го § постановленія Совѣта Управленія отъ 10 (22) Мая 1838 года, сдѣлаетъ распоряженіе о сложеніи недоимокъ по кассовымъ счетамъ.

Кромѣ того, Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что если числятся недоимки по транспортному сбору за 1845 годъ, то означенныя вѣдомости, составленныя указаннымъ здѣсь порядкомъ, должны быть представлены въ Правительственную Коммисію въ назначенный срокъ еще въ текущемъ году.

Наконецъ, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію, что вышеизложенное распоряженіе не касается недоимокъ по статьямъ смѣтнаго росписанія. Этого рода недоимки, по силѣ 38 и 180-го §§ счетныхъ правилъ, а также постановленія Совѣта Управленія отъ 10 (22) Мая 1838 года, само Губернское Правленіе въ правѣ слагать по кассовымъ книгамъ со счетовъ, съ донесеніемъ только объ этомъ Правительственнымъ Коммисіямъ: какъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, такъ Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 22 Января (3 Февраля) 1846 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ Сенаторъ (подписано) *Стороженко*.

№ 56,367/28,329.

Рządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych przez Rząd Gubernialny na dzień 1 Lipca każdego roku, do rozpoznania, a następnie zakommunikowania ich Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, która, na zasadzie art. 10-go postanowienia Rady Administracyjnej daty 10 (22) Maja 1838 r. wyda zarządzenia, do odpisania ubytków z ksiąg kassowych upoważniające.

Nadto dodaje Kommissya Rządowa, iż jeżeli przy funduszach transportowych mają miejsce niedobory za rok 1845; przeto wykazy takowych, w sposób wskazany sporządzone, przedstawione być winny Kommissyi Rządowej w bieżącym roku, w terminie wyżej oznaczonym.

W końcu Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny, iż zarządzenie powyższe nie dotyczy niedoborów, z zamierzenia etatowego pochodzących; tego rodzaju bowiem niedobory, z mocy § 38 i 180-go przepisów rachunkowości, oraz postanowienia Rady Administracyjnej z d. 10 (22) Maja 1838 r. sam Rząd Gubernialny na ubytek w księgach kassowych odpisywać mocen, i tylko o tém Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zawiadamiać powinien.

w Warszawie, d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1846 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 56,367/28,329.

№ 16.

Распоряженіе о представленіи транспортными станціями въ Высшую Счетную Палату отдѣльныхъ счетовъ деньгамъ, отпускаемымъ на расходы по препровожденію и содержанію пересылаемыхъ лицъ.

(17 (29) Мая 1850 года.)

№ Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Для устраненія разнорѣчія, встрѣчаемаго между квитанціями, выдаваемыми Начальникамъ транспортныхъ станцій, п въдомостями о числящихся съ концомъ каждаго года по транспортнымъ суммамъ остаткахъ, Варшавское Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ о томъ, не признается ли возможнымъ, на будущее время, счета по транспортнымъ суммамъ представлять отдѣльно и непосредственно въ Высшую Счетную Палату.

Признавъ это представленіе уважительнымъ и сдѣлавъ соотвѣтственное по сему предмету распоряженіе, Высшая Счетная Палата, для сохраненія однообразнаго контроля транспортныхъ суммъ, предписываетъ Губернскому Правленію, чтобы, начиная съ текущаго 1850 года включительно, счета деньгамъ, отпускаемымъ на препровожденіе и содержаніе бродягъ, подкрѣпленные надлежащими документами, были представляемы своевременно, отдѣльно за каждый годъ, по каждой станціи особо, съ приложеніемъ протоколовъ о первоначальномъ обревизованіи оныхъ.

Варшава, 17 (29) Мая 1850 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій
(подписано) *Віорогорскій*.

№ 3,080/50.

№ 16.

Rozporządzenie, aby stacye transportowe składały Najwyższej Izbie Obrachunkowej oddzielne rachunki z summ wydzielanych im na transport i utrzymanie transportowanych.

(d. 17 (29) Maja 1850 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

W celu usunięcia niezgodności, napotykaných między udzielanemi Dozorcom stacyj transportowych pokwitowaniami a wykazem remanentów, z końcem kaźdego roku pozostających, Rząd Gubernialny Warszawski uczynił przedstawienie, czyliby na przyszłość rachunki z funduszów transportowych oddzielne i wprost do Najwyższej Izby Obrachunkowej składane być nie mogły.

Przychylając się do tego wniosku, po wydaniu stosownego rozporządzenia, Najwyższa Izba, dla utrzymania jednolitej tych funduszów kontroli, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby poczynając od r. 1850 włącznie, z summ udzielanych Dozorcom stacyj na transport i utrzymanie włóczęgów, składane były w zwykłym czasie, z kaźdej w szczególności stacyi, oddzielne roczne rachunki, zaopatrzone w właściwe kompletne dowody i protokół pierwszej rewizyi.

w Warszawie, d. 17 (29) Maja 1850 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący
(podpisano) *Wiorogórski*.

Nr. 3,080/50.

№ 17.

Распоряжение, коимъ указываются подробныя правила для составления и представления, по каждой транспортной станціи, годовыхъ счетовъ суммамъ, отпускаемымъ займообразно Начальникамъ транспортныхъ станцій на расходы по препровождению и содержанию бродягъ.

(22 Марта (3 Апрѣля) 1852 года.)

Н Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Распоряженіемъ отъ 17 (29) Мая 1850 года, за № 3,080, предписано Губернскому Правленію, чтобы годовые счета суммамъ, отпускаемымъ Начальникамъ транспортныхъ станцій на расходы по препровождению и содержанию бродягъ, были представляемы по каждой станціи особо, съ приложеніемъ къ онымъ надлежащихъ и полныхъ документовъ.

При обревизованіи сказанныхъ счетовъ за 1850 годъ, Высшею Счетною Палатою замѣчено, что Губернское Правленіе не сообразовалось въ точности съ означеннымъ распоряженіемъ, такъ какъ эти счета представлены имъ безъ включенія въ оныя, по нѣкоторымъ станціямъ, расходовъ изъ той же суммы, показанныхъ по счету Губернскаго Казначейства, безъ помѣщенія въ оныхъ расходовъ, произведенныхъ въ послѣдней четверти 1850 года, и потому самому безъ приложенія къ документамъ за этотъ годъ контрольных и квитанціонныхъ книгъ по транспортнымъ суммамъ, которыя необходимы для повѣрки расходовъ этого рода. Поэтому, въ подтвержденіе вышеприведеннаго распоряженія, Высшая Счетная Палата предписываетъ на будущее время:

№ 17.

Rozporządzenie, wskazujące szczegółowo zasady, jak mają być formowane i składane z każdej stacyi transportowej rachunki roczne z udzielanych Dozorcom stacyj na transport i utrzymanie włóczęgów zaliczeń.

(d. 22 Marca (3 Kwietnia) 1852 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Rozporządzeniem z dnia 17 (29) Maja 1850 r. Nr. 3,080, polecono Rządowi Gubernialnemu, aby z summ udzielanych Dozorcom stacyj na transport i utrzymanie włóczęgów, składane były z każdej szczegółowo stacyi oddzielne roczne rachunki, zaopatrzone we właściwe, kompletne dowody.

Przy rewizyi otrzymanych za rok 1850 tychże rachunków, Najwyższa Izba Obrachunkowa spostrzegła, iż Rząd Gubernialny nie zastosował się ściśle do powyższego rozporządzenia; albowiem rachunki te złożył, nie obejmując w zupełności co do niektórych stacyj wydatków z tego funduszu rachunkiem Kassy gubernialnej wykazanych, ani zamieszczając wydatków z ostatniego kwartału 1850 r., a tém samém nie dołączając do dowodów z tegoż roku kontroll i kwitaryuszów transportowych, tyle potrzebnych przy sprawdzaniu tego rodzaju wydatków;— ponawiając przeto powyższe rozporządzenie, przy kategorycznym jego rozbiorze, poleca: aby na przyszłość, z funduszów transportowych:

- a) счета по транспортным суммам представлять в обыкновенный срок, при отдельном на каждой транспортной станции рапортъ; счета эти должны заключать: остатокъ, буде таковой числится за чиновником, подающимъ счетъ; приходъ, который долженъ вполне соответствовать расходу этой суммы, показанному по счету Губернскаго Казначейства; и расходъ, оправданный расчетами и надлежащими в полномъ комплектѣ документами;
- b) в счетъ каждой станции должны быть показаны расходы по ея содержанию, начиная съ 1-го Января по конецъ Декабря мѣсяца того года, за который отчетъ представляется;
- c) счетъ по каждой транспортной станции долженъ быть составленъ и подписанъ чиновникомъ, представляющимъ оный, и посвидѣтельствованъ Губернскимъ Правленіемъ;
- d) къ рапорту, при которомъ представляется счетъ, слѣдуетъ прилагать протоколъ о первоначальномъ обревизованіи онаго, заключающій слѣданныя по счету замѣчанія, или посвидѣтельствованіе о вѣрности онаго съ документами и объясненіе о назначеніи показанныхъ по счету оставшихся в остаткѣ денегъ;
- e) при этихъ счетахъ Губернское Правленіе обязано ежегодно представлять засвидѣтельствованную вѣдомость содержимымъ в губерніи транспортнымъ станціямъ, а также опись казенному на каждой изъ оныхъ имуществу;

При семъ Высшая Счетная Палата предваряетъ Губернское Правленіе, что, в случаѣ неисполненія настоящаго распоряженія относительно представленія счетовъ по транспортнымъ суммамъ за 1851 годъ, на сколько это будетъ возможнымъ, за послѣдующіе же годы безусловно, эти отчеты, вмѣстѣ съ принадлежащими къ онымъ документами, будутъ непременно воз-

- a) rachunki składane były w zwykłym terminie z każdej stacyi transportowej przy oddzielnej przesyłce, obejmujące:
 remanent, jeśli się jaki przy rachującym pozostał,
 przychód, któryby się w zupełności konfrontował z wydatkiem tego funduszu, w rachunku kassy gubernialnej wykazanym, i
 rozchód, usprawiedliwiony likwidacyami i właściwemi kompletnymi dowodami; nadto
- b) rachunek każdej stacyi ma obejmować wydatek, jaki miał miejsce na ich utrzymanie, poczynając od dnia 1 Stycznia do końca Grudnia roku, z którego rachunek jest złożony;
- c) każdy rachunek stacyjny ułożony i podpisany być winien przez rachującego się i poświadczony przez Rząd Gubernialny;
- d) przy przesyłce rachunku, dołączyć należy protokół pierwszej rewizyi, obejmujący spostrzeżenia, lub poświadczający zgodność tegoż z dowodami, i wzmiankę o obrocie remanentu rachunkiem okazanego;
- e) każdorocznie przy rachunkach, Rząd Gubernialny nadesłе poświadczony wykaz stacyj transportowych w gubernii utrzymywanych, oraz inwentarz utensyliów każdej stacyi.

Przytém ostrzega Rząd Gubernialny, że w razie niezastosowania się do niniejszego rozporządzenia w składaniu rachunków z funduszków transportowych (o ile być może w r. 1851), a za lata następne bezwarunkowo, rachunki takie, wraz z do-

вращены на счетъ Губернскаго Правленія, для передѣлки оныхъ по установленной формѣ.

О полученіи и принятіи къ руководству настоящаго распоряженія, Губернское Правленіе обязано донести соотвѣтственнымъ рапортомъ, не позже 1 (13) Мая сего года.

Варшава, 22 Марта (3 Апрѣля) 1852 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ (подписано) *Віорогорскій*.

№ 1,930/52.

№ 18.

Распоряженіе о томъ, что счета расходамъ по препровожденію бродягъ не должны быть впредь представляемы транспортными станціями.

(4. (16) Октября 1856 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Вслѣдствіе изложеннаго въ представленіи Варшавскаго Губернскаго Правленія, отъ 10 (22) Марта текущаго года, № 34,362/4,912, предположенія о томъ, чтобы по транспортнымъ станціямъ, на которыхъ производятся расходы въ незначительномъ размѣрѣ, счета этимъ расходамъ были представляемы не каждые три мѣсяца, но по полугодіямъ, или одинъ разъ въ году, для устраненія такимъ образомъ обширной переписки, которая, по существующимъ донынѣ правиламъ транспортнаго

wodami, na koszt Rządu Gubernialnego do przerobienia, według wskazanej formy, niezawodnie zwrócone zostaną.

O dojsciu niniejszego rozporządzenia do wiadomości Rządu Gubernialnego, stosowny rapport do dnia 1 (13) Maja b. r. złożonym być ma.

w Warszawie, d. 22 Marca (3 Kwietnia) 1852 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący,
Tajny Radca (podpisano) *Wiorogórski*.

Nr. 1,930/52.

№ 18.

Rozporządzenie objaśniające, że nadal likwidacye wydatkowe kosztów transportowych nie mają być przez stacye składane.

(d. 4 (16) Października 1856 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu wniosku przez Rząd Gubernialny Warszawski przelożonego w raporcie z dnia 10 (22) Marca r. b. Nr. 34,362/4,912, aby stacye transportowe, na których wydatki w pomniejszych ilościach są praktykowane, likwidacye kosztów, zamiast kwartalnie, składać mogły półrocznie lub rocznie, a to dla usunięcia obszernej korespondencyi, jaka skutkiem dotychczasowej rachunkowości transportowej prowadzo-

счетоводства, производилась по настоящее время, Правительственная Коммисія даетъ знать Губернскому Правленію слѣдующее:

Такъ какъ Высшая Счетная Палата, согласно отзыву ея отъ 1 (13) Сентября текущаго года, за № 3,012, предписаніемъ отъ 11 (23) Мая текущаго года, за № 2,582 и отъ 17 (29) Мая за № 3,080, разрѣшила Губернскимъ Правленіемъ, чтобы транспортныя станціи, начиная съ 1 Января 1850 года представляли отдѣльные за каждый годъ, подкрѣпленные всѣми нужными документами счета расходамъ, произведеннымъ въ теченіе года; какъ такимъ образомъ тѣ же самыя документы, которые донинѣ удостоверялись при трехмѣсячныхъ расчетахъ, будутъ прилагаться къ годовымъ по станціямъ счетамъ, Губернскія же Казначейства будутъ оправдывать произведенныя транспортнымъ станціямъ выдачи, лишь только ассигновками Губернскихъ Правленій и квитанціями содержащихъ станціи: то, въ такомъ положеніи дѣла, не встрѣчается надобности, чтобы транспортныя станціи представляли отдѣльные въ теченіе года расчеты, тѣмъ болѣе, что, по объясненію Высшей Счетной Палаты, документы, которые донинѣ были повѣряемы при ревизіи трехмѣсячныхъ расчетовъ, будутъ впредь подвергаемы, при ревизіи годовыхъ счетовъ, строгому разсмотрѣнію.

Варшава, 4 (16) Октября 1856 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бернацкій*.

№ 40,731/21,560.

на быѣ musiała, Kommissya Rządowa oznajmia Rządowi Gubernialnemu co następuje:

Ponieważ, wedle odezwы Najwyższej Izby Obrachunkowej z daty 1 (13) Września b. r. Nr. 3,012, таż Najwyższa Izba, przez rozporządzenia swe z dnia 11 (23) Maja b. r. Nr. 2,582 i d. 17 (29) Maja t. r. Nr. 3,080, upoważniła Rządy Gubernialne, aby stacye transportowe, z wydatków w ciągu roku poczynionych, składały oddzielne, wszystkimi dowodami poparte, począwszy od dnia 1 Stycznia 1850 r. roczne rachunki; i gdy tym sposobem te same dowody, które dotąd wspierały likwidacye kwartalne, dołączone będą do rachunków rocznych stacyjnych; kassy zaś gubernialne, wypłaty stacyom transportowym poczynione, jedynie tylko assygnacyami Rządów Gubernialnych i kwitami utrzymujących stacye usprawiedliwiać będą; przeto w takim już stanie rzeczy, stacye transportowe nie mają potrzeby podawać w ciągu roku likwidacyj, тѣмъ więcej, że jak Najwyższa Izba Obrachunkowa zapewnia, dowody, które dotychczas przy rewizjach likwidacyj kwartalnych sprawdzane były, odtąd przy rewizyi rachunków rocznych scisleму przejrzaniu ulegać będą.

w Warszawie, d. 4 (16) Października 1856 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Biernacki*.

№ 40,731/21,560.

№ 19.

Распоряженіе о томъ, чтобы, при первоначальномъ обревизованіи счетовъ деньгамъ, отпускаемымъ изъ транспортныхъ суммъ на содержаніе detenціонныхъ арестовъ и пересылку бродягъ, не были принимаемы расходы, произведенные въ противность правиламъ.

(27 Октября (8 Ноября) 1858 года.)

N Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

При ревизіи счетовъ суммамъ, отпускаемымъ на содержаніе detenціонныхъ арестовъ и пересылку бродягъ, Высшая Счетная Палата удостовѣрилась, что означенные счета съ каждымъ годомъ составляются и оправдываются съ большимъ беспорядкомъ и неакуратностью, не смотря на то, что изданными Правительственною Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ правилами, а именно: инструкціями отъ 29 Апрѣля 1822 года, отъ 7 (19) Апрѣля 1837 года, за № 29,427/56,452, отъ 16 (28) Юля 1823 года, за № 1,811/2,562, и предписаніемъ отъ 11 (23) Января 1846 года, за № 53,402/26,837, указано, какіе именно документы должны быть представляемы въ оправданіе издержекъ, производимыхъ на содержаніе detenціонныхъ арестовъ и на пересылку арестантовъ и бродягъ.

По сему для приведенія этой части отчетности въ надлежащій порядокъ и для устраненія необходимости въ многочисленныхъ замѣчаніяхъ, какія Высшая Счетная Палата вынуждена дѣлать по ревизіи означенныхъ счетовъ, предписываетъ Губернскому Правленію, сообразно съ 11-ю ст. указа отъ 9 (21)

№ 19.

Rozporządzenie o nieprzyjmowaniu przy pierwszej rewizyi rachunku z funduszu transportowego wydatków, na utrzymanie więzień detencyjnych i transport włóczęgów, przepisami niedozwolonych.

(d. 27 Października (8 Listopada) 1858 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Przy rewizyi rachunków z funduszków na utrzymanie więzień detencyjnych i transport włóczęgów, Najwyższa Izba Obrachunkowa powzięła przekonanie: że też rachunki z każdym rokiem co raz nieporządniej i niedokładniej są układane i udowadnianie, pomimo, że przepisami, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych wydanemi, a mianowicie instrukcyami z dnia 29 Kwietnia 1822 r., z dnia 7 (19) Kwietnia 1837 r. Nr. 29,427/56,452, z dnia 16 (28) Lipca 1823 r. Nr. 1,811/2,562 i reskryptem z dnia 11 (23) Stycznia 1846 r. Nr. 53,402/26,837, wskazane są dowody, jakiemi usprawiedliwiane być powinny wydatki, czynione na utrzymanie więzień detencyjnych i transport więźni i włóczęgów.

Dla przyprowadzenia więc do należytego porządku tej części służby rachunkowej, a tém samém usunięcia tylo-licznych postrzeżeń, jakie Najwyższa Izba Obrachunkowa przy rewizyi tych rachunków czynić jest zmuszoną, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby stosownie do art. 11-go Ukazu z dnia

Августа 1821 года, при первоначальномъ обревизованіи вышепомянутыхъ счетовъ, всѣ издержки, произведенныя свыше назначеній, изложенныхъ въ означенныхъ правилахъ, или такія, въ удостовѣреніе коихъ не представлены требуемые сими же правилами документы, не требуя объясненій отъ лицъ, представившихъ таковыя счета, зачислять въ недочетъ и взыскивать съ виновныхъ.

При семъ Высшая Счетная Палата обращаетъ вниманіе Губернскаго Правленія на то, что расходы, неправильно произведенные въ большемъ нежели опредѣлено размѣрѣ на наемъ сторожей и подводъ для пересылки арестантовъ и бродягъ, должны быть исчисляемы по всѣмъ станціямъ, черезъ которыя слѣдовали означенные арестанты и бродяги, и общее количество оныхъ, какъ недочетъ, должно быть взыскано съ лица, распорядившагося о пересылкѣ.

О настоящемъ распоряженіи Губернское Правленіе обязано поставить въ извѣстность чиновниковъ, заведывающихъ транспортными станціями и detenціонными арестами.

Варшава, 27 Октября (8 Ноября) 1858 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ Сенаторъ
(подписано) *Фундуклей*.

№ 8,089.

9 (21) Sierpnia 1821 r. przy pierwszej rewizyi powyższych rachunków wszelkie wydatki, poczynione nad zakres oznaczony powyższemi przepisami, lub nie poparte dowodami, temż przepisami wskazanemi, bez żądania wyjaśnień rachujących się, na deces zaliczał i od winnych ściagał.

Zwraca przytém uwagę Rządu Gubernialnego, iż wydatki nie właściwie dopełnione za użycie większej liczby stróży i podwód do transportu więźni i włóczęgów, zbierane być powinny ze wszystkich stacyj, przez które ciż więźnie lub włóczęgi transportowani byli, i jako deces ściągane od zarządzającego transport.

O zarządzeniu niniejszém, powiadomi Rząd Gubernialny utrzymujących stacye transportowe i więzienia detencyjne.

w Warszawie, d. 27 Października (8 Listopada) 1858 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Funduklej*.

Nr. 8,089.

№ 20.

Распоряжение о принятии мѣръ къ тому, чтобы къ годовымъ по транспортнымъ суммамъ счетамъ, въ удостовѣреніе произведенныхъ по препровожденію арестантовъ расходовъ, были прилагаемы транспортные листы.

(9 (15) Октября 1860 года.)

Н Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

При ревизіи счетовъ расходамъ по содержанію транспортныхъ станцій, Высшая Счетная Палата, встрѣчая весьма часто недостатокъ транспортныхъ листовъ, зачисляла въ недочетъ расходы, въ подкрѣпленіе коихъ не были представлены означенные листы.

Таковыя рѣшенія давали и даютъ поводъ къ многочисленнымъ возраженіямъ со стороны завѣдывающихъ транспортными станціями, которые оправдываются тѣмъ, что непредставленіе транспортныхъ листовъ происходитъ не по ихъ винѣ, но по винѣ послѣднихъ транспортныхъ станцій или полицейскихъ управленій, которыя не возвратили помянутыхъ листовъ въ первую отправившую арестантовъ станцію.

Эти объясненія не лишены основанія, такъ какъ транспортная станція, съ которой начинается пересылка, не имѣетъ возможности заставить послѣднюю станцію или учрежденіе возвратитъ въ оныя открытый листъ, по доставленіи по назначенію пересылаемыхъ лицъ; наблюденіе же за соблюденіемъ этого порядка принадлежитъ собственно начальству.

№ 20.

Rozporządzenie, wskazujące środki przedsiębrać się winne, aby do rachunków rocznych z funduszków transportowych dołączane były karty dróżne, jako dowody z poniesionych na transport wydatków.

(d. 3 (15) Października 1860 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Przy rewizyi rachunków z wydatków na utrzymanie stacyj transportowych, Najwyższa Izba Obrachunkowa, napotykaając bardzo często brak kart dróżnych, zaliczała na defekt wydatki, temi kartami nieoparte.

Decyzye takie wywoływały i wywołują liczne reklamacye utrzymujących stacye transportowe, którzy tłómaczą się, że nie z ich winy brak rzeczonych kart pochodzi, ale z winy tych ostatnich stacyj transportowych, lub urzędów policyjnych, które wspomnianych kart pierwszej stacyi, transport zarządzając, niezwróciły.

Tłómaczenia takie nie są pozbawione zasady, kiedy stacya transportowa transport zarządzająca, nieposiada możliwości zniewolenia ostatniej stacyi lub urzędu do zwrotu sobie karty dróżnej po odebraniu transportowanego, i kiedy dopilnowanie zachowania tego porządku, właściwie do Władz zwierzchnich należy.

Нѣкоторые Губернскія Правленія, вслѣдствіе предложеній Высшей Счетной Палаты, донесли, что ими сдѣлано по подвѣдомственнымъ имъ мѣстамъ соотвѣтственное распоряженіе, но что, не смотря на то, нѣтъ возможности предотвратить недостатка транспортныхъ листовъ.

При разсмотрѣніи вышеприведенныхъ представленій, Высшая Счетная Палата нашла:

что упомянутая невозможность не имѣла бы мѣста, если бы ближайшія власти не ограничиваясь лишь дѣланіемъ распоряженій, постоянно наблюдали за точнымъ исполненіемъ оныхъ, и виновныхъ въ неисполненіи или нерадѣіи подвергали взысканіямъ, тотчасъ по первоначальному обревизованіи счетовъ по транспортнымъ суммамъ;

что, какъ съ одной стороны было бы несправедливо зачислять безусловно въ недочетъ по транспортной станціи, сдѣлавшей распоряженіе о пересылкѣ арестантовъ, такія издержки, въ удостовѣреніе коихъ не представлены транспортные листы, ежели эти листы не возвращены послѣдними станціями или учрежденіями, не смотря на поступившія въ оныя отъ первыхъ станцій требованія; такъ съ другой стороны подобное несоблюденіе установленныхъ формальностей не можетъ быть оставлено болѣе, безъ взысканія.

Желая, на будущее время, упрочить точное исполненіе правилъ и сократить обширную переписку, Высшая Счетная Палата извѣщаетъ Губернское Правленіе, что, начиная съ 1860 года включительно, она будетъ требовать безусловно приложенія къ документамъ по транспортнымъ счетамъ всѣхъ, безъ исключенія, транспортныхъ листовъ; для понужденія же послѣднихъ станцій или полицейскихъ управъ, на которыхъ оканчивается пересылка арестованныхъ лицъ, къ немедленному возвращенію транспортныхъ листовъ, Высшая Счетная Палата признаетъ необходимымъ, чтобы тѣ станціи, на которыхъ оканчивается пересылка, за неисполненіе лежащей на нихъ обязанности, въ отношеніи возвращенія сказанныхъ транспортныхъ листовъ, были подвергаемы отвѣтственности.

Niektóre Rządy Gubernialne w skutku poleceń Najwyższej Izby Obrachunkowej doniosły, że wydały do Władz od siebie zależnych stosowne rozporządzenia, lecz że pomimo tego brakowi kart dróżnych stanowczo zaradzić niepodobna.

W ocenie powyższych przełożeń, Najwyższa Izba Obrachunkowa znajduje:

że przywiedzione niepodobieństwo nie miałyby miejsca, gdyby Władze przełożone, nieograniczając się na wydaniu poleceń, ściśle ich wykonania ciągle pilnowały i gdyby nieuległych lub niedbałych, zaraz przy pierwszej rewizji rachunków transportowych, do kar pociągały;

że jak z jednej strony niebyłoby słusznem bezwarunkowo zaliczać na defekt stacyj transportowych, transport zarządzających, wydatki kartami dróżnymi nieudowodnione, jeżeli ostatnie stacye lub urzęda, pomimo wezwań do siebie, przez pierwsze stacye uczynionych, kart dróżnych nie zwróciły; tak z drugiej strony nie podobna dłużej pomijać bezkarne zaniedbania podobnej formalności.

Aby na przyszłość przepisom ściśle wykonanie zapewnić i rozwlekłą korespondencyę usunąć, Najwyższa Izba Obrachunkowa uprzedza Rząd Gubernialny, że od włącznie roku 1860, dołączania do dowodów rachunkowych wszystkich kart dróżnych bezwarunkowo wynikać będzie; zaś dla zniewolenia ostatnich stacyj, lub Urzędów Policyjnych, na których transport aresztowanych kończy się, do bezzwłocznego zwracania kart dróżnych, stacyom transport zarządzającym, Najwyższa Izba Obrachunkowa znajduje konieczną potrzebę dotknąć pierwsze odpowiedzialnością za zaniedbanie obowiązku zwracania rzeczonych kart dróżnych.

Съ этою цѣлю, Высшая Счетная Палата предписываетъ Губернскому Правленію:

- a) еще разъ строго подтвердить подвѣдомственнымъ ему мѣстамъ сдѣланныя распоряженія, и за исполненіемъ этихъ распоряженій наблюдать неупустительно;
- b) предупредить сказанныя мѣста и лица, что за невозвращеніе транспортнаго листа, выданнаго первою станціею, виновные подвергнутся безусловно денежному штрафу по 2 рубля серебромъ за каждый листъ;
- c) при первоначальномъ обревизованіи транспортныхъ отчетовъ въ Губернскомъ Правленіи, за недостатокъ транспортныхъ листовъ тотчасъ же налагать означенныя штрафы и, для взысканія оныхъ подлежащими Казначействами, заносить оныя въ счета слѣдующими къ поступленію по статьѣ случайныхъ доходовъ, объ исполненіи же сего доносить въ одно время съ представленіемъ счета, съ поясненіемъ, какимъ именно Казначействомъ наложенные штрафы должны быть взысканы.

Такой порядокъ дѣйствій будетъ, безъ сомнѣнія, самою успешною мѣрою для предотвращенія на будущее время недостатка въ этихъ документахъ, безъ которыхъ счета по транспортнымъ суммамъ не могутъ быть признаваемы Высшею Счетною Палатою надлежаще оправданными.

О приведеніи въ исполненіе настоящаго распоряженія, слѣдуетъ довести рапортомъ не позже 1 (13) Декабря текущаго года.

Варшава, 3 (15) Октября 1860 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Фундуклей*.

№ 7,520/60.

W tym celu poleca Rządowi Gubernialnemu:

- a) wydać jeszcze raz surowe do podwładnych sobie Urzędów rozporządzenia i wykonania tych rozporządzeń ciągle pilnować;
- b) uprzedzić rzeczono Urzęda, że niezwrócenie karty dróżnej pierwszej stacyi, pociągacъ będzie za sobą bezwarunkowe wymierzanie na winnego kary po rsr 2, za każdą kartę oddzielnie;
- c) przy pierwszej rewizyi rachunków transportowych w Rządzie Gubernialnym, za brak kart dróżnych, kary wspomniane zaraz wymierzać, do poboru przy właściwych kassach skarbowych pod dochodami przypadkowemi prenotować, i o dopełnionej prenotacyi, ze wskazaniem kassy, przy której to nastąpiło, łącznie z przedstawieniem rachunku, donosić.

Taki sposób postępowania, będzie zapewne najskuteczniejszym środkiem zapobieżenia na przyszłość brakowi tych dowodów, bez których Najwyższa Izba Obrachunkowa rachunków transportowych za dostatecznie usprawiedliwione uznawać nie może.

O nadaniu skutku obecnemu rozporządzeniu, zastrzega złożenie raportu na dzień 1 (13) Grudnia r. b.

w Warszawie, d. 3 (15) Października 1860 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Funduklej*.

Nr. 7520/60.

№ 21.

Распоряженіе объ отпускѣ транспортнымъ станціямъ изъ тюремныхъ суммъ авансовъ, съ тѣмъ, чтобы таковыя были показываемы по годовымъ счетамъ транспортнымъ суммамъ отдѣльною статьею.

(7 (19) Января 1863 года.)

Н Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Рапортомъ отъ 3 (15) Мая прошлаго года, за № 25,899, Плоцкое Губернское Правленіе вошло съ представленіемъ о томъ, что, для сохраненія однообразнаго контроля и облегченія ревизіи производимыхъ транспортными станціями расходовъ на препровожденіе detenционныхъ арестантовъ и контрабандистовъ, оно полагаетъ—все транспортныя станціи, независимо отъ отпускаемыхъ имъ заимообразно изъ транспортныхъ суммъ денегъ, снабжать впредь особыми изъ тюремныхъ суммъ авансами, съ тѣмъ, чтобы завѣдывающіе станціями не составляли отдѣльныхъ по этимъ авансамъ счетовъ, но показывали оныя въ годовыхъ счетахъ, представляемыхъ по транспортнымъ суммамъ, въ особомой новой по приходу статьѣ, съ надписью: „отпущено въ видѣ аванса изъ суммъ на содержаніе арестантовъ,“ и по расходу: „израсходовано изъ суммъ на содержаніе арестантовъ,“ и сверхъ того помѣщали бы особый балансъ.

Признавая означенное предположеніе Губернскаго Правленія уважительнымъ и имѣя въ виду, что предполагаемое измѣненіе въ отчетности, относительно сказанныхъ расходовъ, не только стремится къ упрощенію оной, но еще даетъ возможность

№ 21.

Rozporządzenie, upoważniające do czynienia zaliczeń stacyom transportowym z funduszków więziennych i wykazywania onych w rachunkach rocznych, z funduszków transportowych składanych, w oddzielnym nowym tytule.

(d. 7 (19) Stycznia 1863 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Rapportem z d. 3 (15) Maja r. z. Nr. 25,899, Rząd Gubernialny Płocki przedstawił, że w celu utrzymania jednostajnej kontroli i ułatwienia rewizji wydatków, na transport więźni detenacyjnych i defraudantów, przez stacye dopełnianych, zamierzył wszystkim stacyom transportowym, niezależnie od pobieranych z funduszków transportowych zaliczeń, udzielać na przyszłość odpowiednie z funduszków więziennych zaliczenia, z warunkiem, aby utrzymujący stacye, oddzielnych z tego tytułu nie formowali rachunków, i tylko w rachunkach rocznych, z funduszków transportowych składanych, wykazywali w nowym tytule, pod przychodem: „zaliczenia z funduszków na utrzymanie więźni“, pod rozchodem: „wydatki z funduszków na utrzymanie więźni“, z okazaniem oddzielnego bilansu.

Oceniając słusność wniosków Rządu Gubernialnego, z uwagi oraz, że zamierzona zmiana w usprawiedliwieniu rzeczonych wydatków zmierza, nie tylko do uproszczenia rachunkowości, ale nadto ściślejszą kontrolę funduszków zapewnia,

къ точнѣйшей повѣркѣ суммъ, Высшая Счетная Палата, по предварительному сношенію съ Правительственною Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, разрѣшаетъ Губернскому Правленію дать по транспортнымъ станціямъ соотвѣтственное распоряженіе.

Варшава, 7 (19) Января 1863 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій,
Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ (подписано) *Фундуклей*.

№ 14/63.

№ 22.

Распоряженіе съ опредѣленіемъ формы для составляемыхъ завѣдывающими транспортными станціями годовыхъ счетовъ.

(11 (23) Марта 1865 года.)

Н Губернскому Правленію.

ВЫСШАЯ СЧЕТНАЯ ПАЛАТА ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

Радомское Губернское Правленіе, основываясь на предписаніяхъ Высшей Счетной Палаты, во 1-хъ отъ 24 Марта (5 Апрѣля) 1864 года, за № 1,139/64, о томъ, чтобы остатки денегъ, отпускаемыхъ изъ суммъ на препровожденіе бродягъ, какъ равно изъ суммъ на препровожденіе арестантовъ судебного вѣдомства, не были отсылаемы въ Уѣздныя Казначейства, но переводимы въ слѣдующіе счета той же самой станціи, и во 2-хъ, отъ 7 (19) Января 1863 года, за № 14/63, о томъ, чтобы, начиная съ 1 Января 1863 года, всѣ транспортныя станціи

Najwyższa Izba Obrachunkowa, za poprzedniem porozumieniem się z Kommissją Rządową Spraw Wewnętrznych, do wydania stosownego stacyom transportowym zarządzenia, Rząd Gubernialny upoważnia.

w Warszawie, d. 7 (19) Stycznia 1863 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący,
Tajny Radca, Senator (podpisano) *Funduklej*.

Nr. 14/63.

№ 22.

Rozporządzenie, wskazujące wzór do układania rachunków rocznych przez utrzymujących stacje transportowe.

(d. 11 (23) Marca 1865 r.)

do
Rządu Gubernialnego N.

NAJWYŻSZA IZBA OBRACHUNKOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Na skutek przedstawienia Rządu Gubernialnego Radomskiego z d. 18 (30) Września 1864 r. Nr. 31,929, w którym upraszał o zmianę wzoru na rachunki stacyj transportowych, a to na zasadzie reskryptu Najwyższej Izby Obrachunkowej z d. 24 Marca (5 Kwietnia 1864 r. Nr. 1,139/64, polecającego aby remanenta, tak z funduszów na transport włóczęgów, jako też z funduszów na transport aresztantów sądowych, nie do kass powiatowych, lecz do następnego rachunku téż samęj stacyi przenoszone były, oraz na zasadzie reskryptu Najwyż-

независимо отъ отпускаемыхъ имъ заимообразно изъ транспортныхъ суммъ денегъ, снабжать впредь особыми, въ потребномъ количествѣ, авансами изъ тюремныхъ суммъ, на удовлетворение расходовъ по пересылкѣ арестантовъ судебного вѣдомства, съ тѣмъ, чтобы завѣдывающіе станціями не составляли отдѣльныхъ счетовъ по таковымъ авансамъ, но показывали оныя въ счетахъ по транспортнымъ суммамъ, въ особой по приходу статьѣ, подъ заглавіемъ: „отпущено изъ тюремныхъ суммъ“ и по расходу: „израсходовано изъ тюремныхъ суммъ“, и помѣшали отдѣльный балансъ, — въ представленіи отъ 18 (30) Сентября 1864 года, за № 31,929 испрашивало разрѣшенія на измѣненіе формы для счетовъ транспортныхъ станцій. Вслѣдствіе сего, Высшая Счетная Палата препровождаетъ при семъ форму, по которой должны быть составляемы счета транспортныхъ станцій за 1864 и послѣдующіе годы.

При этомъ Высшая Счетная Палата даетъ знать Губернскому Правленію, что трехмѣсячные или полугодовые расчеты должны быть представляемы въ видѣ приложений къ подлежащимъ счетамъ, спитыми въ одну съ тѣми же счетами тетрадь, объ исполненіи чего Губернское Правленіе не оставитъ дать кому слѣдуетъ предписаніе; наконецъ Высшая Счетная Палата нужнымъ считаетъ напомнить, что, согласно 9-й ст. указа отъ 9 (21) Августа 1821 года, счета должны быть представляемы за годовой періодъ времени, раздѣленіе же такового счета необходимо тогда только, ежели въ теченіе года произошла перемѣна лицъ, представляющихъ счетъ.

Варшава, 11 (23) Марта 1865 года.

Главный Контролеръ Предсѣдательствующій,
Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ
(подписано) *Фундуклей*.

№ 7,398/64.

сзѣй Izby Obrachunkowej z d. 7 (19) Stycznia 1863 r. N. 14/63 polecającego, aby począwszy od dnia 1 Stycznia 1863 roku, wszystkim stacyom transportowym, niezależnie od pobieranych z funduszów transportowych zaliczeń, udzielać odpowiednie zaliczenia z funduszów więziennych na transport aresztantów sądowych, z warunkiem tylko, aby utrzymujący stacye, oddzielnie z tego tytułu nie formowali rachunków i tylko w rachunkach transportowych wykazywali w oddzielnym tytule pod przychodem: „zaliczenia z funduszów więziennych“, pod rozchodem: „wydatki z funduszów więziennych“, z okazaniem oddzielnego billansu, Najwyższa Izba Obrachunkowa przesyła, załączony wzór, według którego rachunki stacyj transportowych za r. 1864, i za lata następne, mają być formowane.

Przytém informuje Rząd Gubernialny, że likwidacye kwartalne, lub półroczne, jako annexa do właściwych rachunków, łącznie z tymże rachunkiem w jednym poszycie składane być mają, do czego stosować się komu wypada Rząd Gubernialny poleci, jak również przypomina Najwyższa Izba Obrachunkowa, że według art. 9-go ukazu z d. 9 (21) Sierpnia 1821 r. rachunki powinny być składane z peryodów rocznych; podział zaś rachunku wtenczas tylko jest koniecznym, kiedy w ciągu roku osoby rachujące się zmieniono.

w Warszawie, d. 11 (23) Marca 1865 r.

Kontroller Jeneralny Prezydujący,
Rzeczywisty Tajny Radca, Senator
(podpisano) *Funduklej*.

Nr. 7,398/64.

Приложение къ № 22-му.

Форма.

с ч е т ь

№ транспортной станціи, № уѣзда, № губерніи,
за 186.... годъ.

Составленъ завѣдывающимъ № транс-
портною станціею.

Обревизованъ въ № Губернскомъ
Правленіи
№ числа, № мѣсяца, № года.

П р и х о д ы														
по порядку документов	№	Число и номеръ предписанія, по которому отпущенъ авансъ или установленъ начеть	Изъ транспортной суммы					Изъ тюремной суммы						
			осталось отъ прошлаго года	прибыло	итого слѣдовало къ поступленію	поступило въ теченіе 186... года	осталось ко взысканію въ слѣдующемъ году	осталось отъ предшлагаго года	прибыло	итого слѣдовало къ поступленію	поступило въ теченіе 186... года	осталось ко взысканію въ слѣдующемъ году	№ по порядку	
			р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.	р. к.		
1		Осталось отъ 186... года	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	на жалованье
2		По начетамъ установленнымъ:	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	„ продовольствіе
3		Такимъ-то пунктомъ протокола о первоначальномъ обревизованіи въ Губернскомъ Правленіи . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	„ ночныхъ сторожей
4		Рѣшеніемъ Высшей Счетной Палаты отъ такого-то числа, мѣсяца и года за №	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4	„ наемъ проводниковъ для провожденія
5		Согласно распоряженію Губернскаго Правленія отъ такого-то числа, мѣсяца и года за № ассигновано къ отпуску изъ такого-то Уѣзднаго Казначейства.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5	„ наемъ подводъ
6			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	„ отопленіе
7			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	7	„ освѣщеніе
8			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8	„ еолому
		Итого въ приходѣ	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		Итого
			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		Балансъ
			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		въ приходѣ
			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		въ расходѣ
			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		въ остаткѣ
			.	.	.	.	.	.	.	.	.	.		въ передержкѣ

Р а с х о д ы														
по порядку документов	№	Согласно представленнымъ разсчетамъ или по особымъ предписаніямъ, израсходовано	Изъ транспортной суммы		Изъ тюремной суммы									
			руб.	к.	руб.	к.	Примѣчанія							
1		на жалованье	.	.	.	.								
2		„ продовольствіе	.	.	.	.								
3		„ ночныхъ сторожей	.	.	.	.								
4		„ наемъ проводниковъ для провожденія	.	.	.	.								
5		„ наемъ подводъ	.	.	.	.								
6		„ отопленіе	.	.	.	.								
7		„ освѣщеніе	.	.	.	.								
8		„ еолому	.	.	.	.								
		Итого	.	.	.	.								
		Балансъ	.	.	.	.								
		въ приходѣ	.	.	.	.								
		въ расходѣ	.	.	.	.								
		въ остаткѣ	.	.	.	.								
		въ передержкѣ	.	.	.	.								

Annex do Nr. 22-go.

Wzór.

RACHUNEK

stacyi transportowej N, powiatu N, gubernii N,
na rok 186...

Ułożony przez utrzymującego stacyę
transportową N.

Zrewidowany w Rządzie Guber-
nialnym N.

d. miesiąca roku

P r z y c h ó d

Nr.	Data i numer reskryptu, którym wydzielono zaliczenie lub ustanowiono defekt	z funduszu transportowego						z funduszu więziennego							
		pozostało z roku poprzedniego	przybyło	razem było do pobrania	wpłynęło w ciągu roku 186...	pozostało do pobrania na rok następny	pozostało z roku poprzedniego	przybyło	razem było do pobrania	wpłynęło w ciągu roku 186...	pozostało do pobrania na rok następny				
												rsr.	k.	rsr.	k.
1	Pozostało remanentem z roku 186... z defektów.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	Stosownie do protokołu pierwszej rewizji w punkcie N, przez Rząd Gubernialny ustanowionego.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	Stosownie do decyzji Najwyższej Izby Obračunkowej z dnia miesiąca roku Nr.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	Według rozporządzenia Rządu Gubernialnego z dnia miesiąca z roku Nr. wpłynąć powinno z kasy N.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Ogółem przychodu ..	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

R o z c h ó d					
Numer porządkowy	Stosownie do podanych likwidacji, lub szczególnych dyspozycji wydatkowano	z funduszu transportowego		z funduszu więziennego	
		rsr.	k.	rsr.	k.
1	na płace	.	.	.	.
2	„ żywność	.	.	.	.
3	„ straż nocną	.	.	.	.
4	„ straż do transportu	.	.	.	.
5	„ podwody	.	.	.	.
6	„ opał	.	.	.	.
7	„ światło	.	.	.	.
8	„ słomę	.	.	.	.
	Razem	.	.	.	.
	Porównanie.				
	przychód	.	.	.	.
	rozchód	.	.	.	.
	pozostałość	.	.	.	.
	nadpłata	.	.	.	.

ГЛАВА IV.

О ПОРЯДКѢ ОТПРАВЛЕНІЯ ТРАНСПОРТНОЙ ПОВИННОСТИ
ГОРОДОМЪ ВАРШАВОЮ.

ВВЕДЕНІЕ.

Городъ Варшава, какъ гмина, не подвергался и теперь не подвергается платежу транспортного сбора. Въ случай же надобности въ высылкѣ въ провинцію арестованныхъ Варшавскою полиціею бродягъ, препровожденіе ихъ до первой станціи производила прежде городская полиція, содержащая на счетъ экономической кассы. Нынѣ лица, не имѣющія узаконенныхъ видовъ на проживание въ Варшавѣ и признаваемые вслѣдствіе того бродягами, отправляются изъ городского полицейскаго ареста на транспортную станцію, учрежденную при управленіи Варшавскаго Уѣзднаго Начальника, откуда дальнѣйшее препровожденіе ихъ къ мѣсту назначенія производится обыкновеннымъ порядкомъ, подъ конвоемъ гражданской стражи.

Препровожденіе лицъ другихъ категорій, отправляемыхъ, какъ изъ полицейскаго ареста, такъ и изъ Варшавскихъ тюремныхъ заведеній, въ крѣпости или за границу Царства, производится посредствомъ военныхъ этаповъ, подъ конвоемъ козаковъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Оберъ-Полицеймейстера. Въ случай же невозможности употребленія къ тому козаковъ, назначаются проводники, нанимаемые на счетъ экономической кассы.

На продовольствованіе и одежду для этихъ арестантовъ, на сколько они собственныхъ средствъ не имѣютъ, отпускается примѣрная сумма, назначенная по смѣтѣ въ распоряженіе Оберъ-Полицеймейстера, на содержаніе полицейскаго ареста.

Соотвѣтственныя сему правила ниже сего помѣщаются.

T Y T U Ł IV.

O SPOSOBIE ODBYWANIA POSŁUGI TRANSPORTOWEJ PRZEZ
MIASTO WARSZAWĘ.

W S T Ę P.

Miasto Warszawa, jako gmina, nie była i nie jest pociągana do opłaty transportowej. Gdy więc zaszła potrzeba wysyłania na prowincję aresztowanych przez Policję Warszawską włóczęgów, transport onych do pierwszych stacyj na traktach, wykonywała dawniej milicya miejska, z kassy ekonomicznej płatna. Obecnie, osoby nieposiadające legitymacyi do pobytu w Warszawie i za włóczęgów uważane, odsyłają się z aresztu policyjnego miejskiego na stacyę transportową, przy biurze powiatu Warszawskiego zaprowadzoną, z kąd na dalszy transport do miejsca przeznaczenia zwykłym порядkiem pod strażą cywilną są odprawiane.

Transport osób innych kategorii, tak z aresztu policyjnego, jak i z więzień warszawskich, do twierdz, lub za granicę Królestwa, odbywa się przez etapy wojskowe, pod strażą kozaków, w wiedzy Ober-Policmajstra zostających. W razie zaś niemożności użycia ich do tej posługi, dodawani bywają do transportu stróże, płatni z kassy ekonomicznej.

Na żywienie zaś i odzież dla tychże aresztantów, o ile pozbawieni są własnych zasobów, wydzielany bywa salvo calculo fundusz, etatem na utrzymanie aresztu policyjnego do dyspozycji Ober-Policmajstra wskazany.

Odpowiednie temu przepisy, poniżej są domieszczone.

N° 1.

Распоряженіе о томъ, чтобы на транспортныхъ листахъ, возвращаемыхъ какъ Варшавскому Магистрату, такъ и другимъ учрежденіямъ, помѣщаемы были росписки въ принятіи препровождаемаго лица.

(21 Ноября 1829 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ (*).

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полиции.

Магистратъ столичнаго города Варшавы, рапортомъ отъ 2 Ноября текущаго года, N° 39,647, донесъ, что нѣкоторыя учрежденія возвращаютъ въ значительной части выданные Магистратомъ транспортные листы, иногда по одному при отдѣльныхъ отзывахъ, иногда по нѣсколько штукъ при одномъ отзывѣ, съ неявственными росписками, или же вовсе безъ таковыхъ, вслѣдствіе чего Магистратъ лишенъ возможности зачислять этого рода дѣла конченными. Посему Правительственная Коммисія, вполнѣдствіе предписанія своего отъ 16 Ноября 1826 года, N° 3,357/243, которымъ было вмѣнено въ обязанность, чтобы на транспортныхъ листахъ помѣщались росписки въ томъ, что арестантъ доставленъ къ мѣсту назначенія, предлагаетъ Воеводской Коммисіи подтвердить подлежащимъ мѣстамъ, чтобы

(*) Объ изданіи Воеводскимъ Коммисіямъ этого распоряженія дано знать одновременно Муниципальному Управленію города Варшавы.

N° 1.

Rozporządzenie zalecające, aby na kartach dróżnych, tak Urzędowi Muncypalnemu miasta Warszawy, jak innym Władzom zwracanych, domieszczano pokwitowanie z odstawy transportowanej osoby.

(d. 21 Listopada 1829 r.)

do
Wszystkich Kommissyj Wojewódzkich (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Urząd Muncypalny miasta stołecznego Warszawy raportem z daty 2 Listopada r. b. Nr. 39,647, uczynił doniesienie, iż niektóre Władze, zwracają mu w bardzo znacznej części wydawane przezeń karty dróżne do transportu, już to pojedynczo przy oddzielnej ekspedycji, a czasem i kilka sztuk razem przy jednej, albo z niewyraźnym pokwitowaniem, albo też wcale bez żadnego, przez co pomieniony Urząd Muncypalny pozbawionym jest możności ostatecznego załatwienia przedmiotu; Kommissya Rządowa przeto, w odwołaniu się do reskryptu swego z d. 16 Listopada 1826 r. N. 3,357/243, którym wyraźnie zastrzeżonem zostało, aby na kartach dróżnych domieszczano pokwitowanie, że transportowany miejsca przeznaczenia doszedł, poleca Kommissyi Wojewódzkiej ponowić rozkazy do Urzędów właściwych, iżby wskazane tymże re-

(*) O wydaniu tego rozporządzenia Kommissyom Wojewódzkim, zawiadomiony został jednocześnie Urząd Muncypalny miasta stołecznego Warszawy.

указанный этимъ предписаніемъ порядокъ быть соблюдаемъ въ точности, подъ опасеніемъ строгаго взысканія.

Варшава, 21 Ноября 1829 года.

Предсѣдательствующій Министръ,
(подписано) *Мостовскій*.

N° 9,391/347.

N° 2.

Распоряженіе о выдачѣ транспортных листовъ на цѣлое пространство, на которомъ производится пересылка до мѣста назначенія, или до послѣдней станціи, если пересылка производится за границу.

(23 Іюля 1830 года.)

Муниципальному Управленію столичнаго города Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ и Полици.

Побуждаясь донесеніемъ Подляской Воеводской Коммисіи о томъ, что для пересылаемыхъ транспортнымъ порядкомъ изъ Варшавы лицъ выдаются транспортные листы едва отъ станціи Минска до г. Седльце, и что эти листы не сопровождаются отзывами, изъ которыхъ можно было бы получить свѣдѣніе о дальнѣйшемъ съ препровождаемыми поступленіи, Правительственная Коммисія предписываетъ Муниципальному Управленію, чтобы транспортные листы, согласно предписанію отъ 16 Ноября 1826 года, за N° 3,354/243, были выдаваемы на цѣлое протяженіе, на которомъ производится пересылка до мѣста назначенія, или

скryptem formalności, pod surową odpowiedzialnością, nigdy pomijanemi nie były.

в Варшавіе, d. 21 Listopada 1829 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Mostowski*.

Nr. 9,391/347.

N° 2.

Rozporządzenie, względem wydawania kart dróżnych na cały ciąg transportu, aż do miejsca przeznaczenia, lub do ostatniej stacyi, jeżeli transport uskutecznia się za granicę.

(d. 23 Lipca 1830 r.)

do

Urzędu Municypalnego miasta stołecznego Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI.

Powodowana odebraném od Kommissyi Województwa Podlaskiego przedstawieniem: iż ludzie, przez transport z Warszawy wysyłani, karty dróżne dopiero ze stacyi Mińska do Siedlec mają sobie udzielane, i że do kart tych nie są dołączane odezwy, z którychby powziąć można wiadomość, co do dalszego z transportowanymi postąpienia, — Kommissya Rządowa poleca Urzędowi Municypalnemu, ażeby tytułując od siebie karty dróżne, takowe stosownie do reskryptu z dnia 16 Listopada 1826 roku Nr. 3,354/243, wystawiał na cały ciąg transportu, aż do miejsca przeznacze-

до послѣдней станціи, если пересылка производится за границу, съ опредѣленіемъ, по какому пересылаемый долженъ слѣдовать направленію, и съ объясненіемъ: прилагается ли къ транспортному листу отзывъ въ учрежденіе, въ распоряженіе котораго препровожаемое лицо должно быть доставлено, или же таковой отправленъ отдѣльно по почтѣ.

Варшава, 23 Іюля 1830 года.

Предсѣдательствующій Министръ,
(подписано) *Мостовскій*.

№ 9,669/616.

№ 3.

Распоряженіе о постройкѣ изъ назначенной на полицейскіе расходы экстраординарной суммы соотвѣтственной одежды и обуви для бродягъ, высылаемыхъ изъ города Варшавы къ мѣсту назначенія.

(2 (14) Декабря 1836 года.)

Варшавскому Оберъ-Полицеймейстеру,
Генералъ-Маіору Стороженку.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ
и Народнаго Просвѣщенія.

Вслѣдствіе представленія Вашего Превосходительства отъ 17 (29) Ноября текущаго года, за № 65,051, о необходимости заготовленія извѣстнаго количества одежды и обуви для бродягъ, высылаемыхъ полицейскимъ порядкомъ изъ города Варшавы на

на, lub do stacyi ostatniej, jeżeli transport uskutecznia się za granicę, z przepisaniem traktu i domieszczeniem uwagi, czy odezwa do Władzy, której wysłany ma być dostawionym, dołącza się do karty dróżnej, lub też oddzielnie przez pocztę jest odesłana.

в Варшавіе, d. 23 Lipca 1830 r.

Minister Prezydujący,
(podpisano) *Mostowski*.

Nr. 9,669/616.

№ 3.

Rozporządzenie, upoważniające do sprawienia, z ekstraordynaryów na wydatki policyjne przeznaczonych, stosownej odzieży i obóvia, dla włóczęgów z Warszawy do miejsca przeznaczenia transportowanych.

(d. 2 (14) Grudnia 1836 r.)

do
Jenerał-Majora Storożenko, Ober-Policmajstra m. Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

W załatwieniu raportu JW-go Jenerała z dnia 17 (29) Listopada r. b. Nr. 65,051, uczynionego, z wystawieniem potrzeby sprawienia pewnej ilości odzieży i obóvia dla włóczęgów, do miejsc urodzenia, lub ostatniego pobytu z Warszawy

мѣсто родины или послѣдняго пребыванія, Правительственная Коммисія имѣетъ честь увѣдомить, что, въ случаяхъ крайней необходимости, предоставляется Вашему Превосходительству распорядиться о покупкѣ соответственнаго, по Вашему усмотрѣнію, качества одежды и обуви изъ назначенной на полицейскіе расходы экстраординарной суммы.

Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что, въ видахъ предупрежденія неудобствъ подобнаго рода въ цѣломъ Царствѣ, Правительственная Коммисія предположила заготовить на главнѣйшихъ транспортныхъ станціяхъ соответственное количество одежды и обуви, и съ этою цѣлію вмѣстѣ съ симъ предписала Воеводскимъ Коммисіямъ представить соображенія о томъ: въ какой мѣрѣ состояніе транспортныхъ суммъ соответствуетъ этому предположенію, и какимъ порядкомъ оно могло бы быть въ скоромъ времени приведено въ дѣйствіе.

Варшава, 2 (14) Декабря 1836 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
(подписано) Головинъ.

policyjnie transportowanych, ma zaszczyt go zawiadomić, że w podobnych wypadkach nieuchronnej potrzeby, JW-y Jenerał mocen jest rozkazać zakupić, wedle swego uznania, stosowną co do gatunku odzież i obówie z ekstraordinaryów, na wydatki policyjne przeznaczonych.

Zawiadania obok tego JW-go Jenerała, iż pragnąc nie-dogodnościom tego rodzaju w całém Królestwie zapobiedz, zamierzyła na główniejszych stacyach transportowych zarządzić sprawienie stosownej liczby odzieży i obówia, i w tym celu wydaném jednocześnie do Kommissyj Wojewódzkich rozporządzeniem, poleciła przedstawić sobie informacye, czyli zamożność funduszów transportowych odpowiada temu zamiarowi, i przez jakie środki możnaby rychło i właściwie rzecz w wykonanie wprowadzić.

w Warszawie, d. 2 (14) Grudnia 1836 r.

Dyrektor Główny Prezydujący
(podpisano) Gołowin.

N° 4.

Распоряжение о томъ, чтобы бродяги, въ случаѣ недостатка козаковъ для ихъ препровождения изъ города Варшавы, были отправляемы подъ конвоемъ полицейской команды или нанимаемыхъ проводниковъ.

(4 (16) Февраля 1863 года.)

Господину Варшавскому Оберъ-Полицеймейстеру. (*)

Главный Директоръ, Предсѣдательствующій въ Правительственной Комиссии Внутреннихъ Дѣлъ.

По разсмотрѣніи представленія Вашего Превосходительства отъ 11 Февраля текущаго года, за № 9,113, о томъ, чтобы вмѣсто козаковъ, употребляемыхъ донинѣ для препровождения до ближайшихъ транспортныхъ станцій бродягъ, высылаемыхъ изъ города Варшавы, обязанность по отправленію лицъ этой категоріи въ означенныя станціи возложить на Начальника Варшавскаго уѣзда, имѣю честь увѣдомить, что Начальникъ Варшавскаго уѣзда, имѣя только семь постоянныхъ сторожей для сопровождения арестантовъ, отправляемыхъ изъ своего управления въ транспортныя станціи, лишенъ возможности, въ особенности въ настоящее время, когда количество арестантовъ бываетъ значительное, удовлетворить означенному требованію; что полицейскій арестъ, состоящій при Варшавскомъ уѣздномъ

(*) О содержаніи этого отвѣта, даннаго Оберъ-Полицеймейстеру города Варшавы, дано знать одновременно Президенту означеннаго города, для изданія имъ, кому слѣдуетъ, соотвѣтственныхъ по этому предмету распоряженій.

N° 4.

Rozporządzenie, aby w braku kozaków do transportowania włóczęgów z miasta Warszawy, ci odsyłani byli za pośrednictwem komendy policyjnej, lub przez wynajętych stróżów.

(d. 4 (16) Lutego 1863 r.)

do

Ober-Policmajstra miasta stołecznego Warszawy (*).

DYREKTOR GŁÓWNY, PREZYDUJĄCY W KOMISYI RZĄDOWEJ SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Po rozpoznaniu przedstawionego przełożeniem JW-go Pana z dnia 11 Lutego r. b. Nr. 9,113, żądania: aby zamiast używanych dotąd do transportowania włóczęgów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych kozaków, obowiązek odstawiania ludzi téj kategorii do stacyj rzeczonych włożyć na Naczelnika Powiatu Warszawskiego, mam honor oznajmić, że Naczelnik Powiatu Warszawskiego do transportowania aresztantów z biura swego do stacyj transportowych, mając tylko siedmiu stałych stróżów, w obecnym zwłaszcza czasie, gdzie liczba aresztantów bywa znaczna, nie posiada środków do zadosyć uczynienia powyższemu żądaniu; że areszt policyjny przy biurze powiatu Warszawskiego jest tak szczupły, iż miejscowej potrzebie nie wystarcza; témbardziej

(*) O treści téj odpowiedzi, Ober-Policmajstrowi miasta stołecznego Warszawy udzielonej, zawiadomiony został jednocześnie Prezydent miasta stołecznego Warszawy, celem wydania odpowiednich, komu należy, w téj mierze rozporządzeń.

Przep. o pow. gmin. I.

Управленіи, такъ недостаточенъ, что не удовлетворяетъ мѣстнымъ потребностямъ, и ни въ какомъ случаѣ не было бы возможности даже временно помѣстить въ ономъ доставляемыхъ Варшавскимъ Полицейскимъ Управленіемъ арестантовъ; наконецъ, что Начальнику Варшавскаго уѣзда не предоставлено требовать отъ города помощи къ препровожденію арестантовъ, посредствомъ нанимаемыхъ за соотвѣтственнымъ вознагражденіемъ проводниковъ.

По этимъ поводамъ я не могу возлагать на означеннаго Уѣзднаго Начальника обязанности отправления въ ближайшія транспортныя станціи состоящими въ его распоряженіи средствами высылаемыхъ изъ Варшавы арестантовъ.

Вмѣсто того нахожу соотвѣтственнымъ, чтобы, въ случаѣ недостатка козаконъ, Управление Оберъ-Полицеймейстера отправляло въ транспортныя станціи вышеозначенныхъ арестантовъ подъ конвоемъ полицейской команды; если же и это окажется невозможнымъ, то, по соглашенію съ Магистратомъ столичнаго города Варшавы, который вмѣстѣ съ симъ получаетъ соотвѣтственное распоряженіе, могутъ быть, для доставленія арестантовъ, нанимаемы Управленіемъ, за опредѣленную плату, проводники, съ отнесеніемъ сего расхода на счетъ транспортныхъ суммъ, если Управление на препровожденіе изъ города Варшавы арестантовъ, не имѣетъ въ своемъ распоряженіи другихъ суммъ.

Что же касается конскриптовъ, о которыхъ упоминается въ рапортѣ Вашего Превосходительства, то людей этой категоріи, по мѣрѣ ихъ происхожденія изъ Варшавской губерніи, Управление можетъ передавать Варшавскому Губернскому Правленію, которое распорядится о дальнѣйшемъ ихъ транспортнымъ порядкомъ отправления.

Варшава, 4 (16) Февраля 1863 года.

Камеръ-Юнкеръ Двора Его Величества
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Графъ Келлеръ*.

№ 4,277/2,880.

przeto w żadnym razie, choćby chwilowo tylko, nadsyłanych przez Zarząd Policji Warszawskiej aresztantów, nie byłby w stanie pomieścić, że наконецъ Naczelnik Powiatu Warszawskiego pozbawiony jest możności żądania od miasta pomocy do transportowania aresztantów przez stróży, za odpowiedniem wynagrodzeniem.

Z tych zatem powodów, nie mogę zobowiązywać rzeczowego Naczelnika Powiatu, aby aresztantów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych odstawiał, środkami w jego dyspozycji będącemi.

Natomiast uważam właściwem, aby w braku kozaków, Zarząd Ober-Policmajstra aresztantów, o jakich mowa, do stacyj transportowych odsyłał za pośrednictwem komendy policyjnej, a jeżeli i to miejsca mieć nie może, aby do odstawiania tych ludzi, po porozumieniu się z Magistratem miasta stołecznego Warszawy, który w tej mierze stosownie odbiera zarządzenie, wynajmował sam odpowiednich stróży, za przepisana opłatą, na rachunek funduszu transportowego, jeżeli oddzielnych, na transport z miasta Warszawy aresztantów, w dyspozycji swjej nie posiada funduszów.

Co do spisowych zaś, o jakich w raporcie swym JW-ny Pan wspominasz, to ludzi tej kategorii, o ile pochodzą z gubernii Warszawskiej, Zarząd odstawiać może Rządowi Gubernialnemu Warszawskiemu, który dalszy ich transport zarządzi.

w Warszawie, d. 4 (16) Lutego 1863 r.

Szambelan Dworu, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Hrabia Köller*.

Nr. 4,277/2,880.

N° 5.

Распоряжение о назначении суммы на содержание сторожей для доставления бродягъ изъ г. Варшавы въ ближайшія транспортныя станціи.

(21 Марта (2 Апрѣля) 1863 года.)

Исправляющему должность Президента столичнаго города Варшавы.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ.

На основаніи отзыва Управленія Варшавскаго Оберъ-Полицеймейстера, Ваше Превосходительство, отъ 26 Февраля (10 Марта) текущаго года, за N° 8,079, донесли Правительственной Коммисіи, что, въ замѣнъ козаковъ, которые, по случаю настоящихъ обстоятельствъ, не могутъ быть употребляемы для конвоя арестантовъ изъ города Варшавы въ ближайшія транспортныя станціи, означенное Управленіе приняло шесть сторожей изъ числа заслуживающихъ довѣрія отставныхъ солдатъ; что сіи послѣдніе съ 1 Марта текущаго года, начали отправленіе своихъ обязанностей, и что Управленіе, назначивъ имъ жалованья по 10 руб. въ мѣсяцъ, требуетъ отпуска нужныхъ на сей предметъ суммъ въ количествѣ 720 руб. сер. въ годъ, то есть для каждаго сторожа по 120 руб. сер. Съ своей стороны Ваше Превосходительство полагаете, что слѣдовало бы употребить предпринятую Управленіемъ Оберъ-Полицеймейстера мѣру и назначить изъ транспортнаго капитала, въ распоряженіе сего Управленія, впредь до встрѣченной въ томъ надобности, нужную на плату для нанятыхъ сторожей сумму.

Вслѣдствіе означеннаго представленія, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, съ возвращеніемъ отзыва Управленія Оберъ-Полицеймейстера и протокола о принятіи сторожей,

N° 5.

Rozporządzenie, wyznaczające fundusz na płace dla stróżów do transportowania włóczęgów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych.

(d. 21 Marca (2 Kwietnia) 1863 r.)

do
p. o. Prezydenta miasta stołecznego Warszawy.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

W przełożeniu daty 26 Lutego (10 Marca) r. b. Nr. 8,079, JW. Pan, na zasadzie otrzymanej odezwy od Zarządu Ober-Policmajstra miasta stołecznego Warszawy, donosząc Kommissyi Rządowej, że w celu zastąpienia kozaków, którzy, z powodu obecnych okoliczności, do konwojowania aresztantów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych używani być nie mogą, tenże Zarząd ugodził sześciu stróżów, z pośród dymissjonowanych żołnierzy, zasługujących na zaufanie, i ci od dnia 1 Marca r. b. służbę pełnić zaczęli, a zapewniwszy im płacy po rsr. 10 miesięcznie, domaga się wydzielenia potrzebnego na ten cel funduszu w kwocie rsr. 720 rocznie, to jest dla każdego stróża po rsr. 120 rocznie. Donosząc więc o takim stanie rzeczy, JW. Pan uczynił wniosek: o zatwierdzenie takiego postąpienia i o wydzielenie do dyspozycji Zarządu Ober-Policmajstra z funduszy transportowych potrzebnego na płace dla wynajętych stróżów źródła, a to na czas potrzeby utrzymania tychże.

W odpowiedzi na powyższe przełożenie, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, przy zwrocie odezwy Zarządu Ober-Policmajstra, oraz protokołu przyjęcia stróżów, oświadcza:

дасть знать: что означенное распоряжение касательно принятія шести сторожей для конвоя арестантовъ, съ платою въ мѣсяць по десяти руб. сер., симъ утверждается, но только на время дѣйствительной надобности. Что же касается открытія предложеннаго кредита изъ транспортныхъ суммъ въ размѣръ 720 руб. сер. въ годъ, то, какъ въ городѣ Варшавѣ транспортный сборъ во все не взимается, — означенный расходъ не можетъ быть отнесенъ на счетъ транспортныхъ суммъ. По правиламъ строгой справедливости, расходъ на содержаніе упомянутыхъ сторожей, сообразно постановленію Господина Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1823 года, слѣдовало бы распределить на жителей города, но, какъ таковой опредѣляется временно и составляетъ незначительную сумму, а при томъ суммы городской кассы почитаются гминною собственностію, то есть принадлежащими общественности жителей, то Правительственная Коммисія постановила, чтобы расходъ этотъ отнести на счетъ резерва, положеннаго ежегодно по смѣтѣ экономической кассы столичнаго города Варшавы на непредвидѣнные расходы.

Посему Правительственная Коммисія разрѣшаетъ Магистрату города, предписать своей экономической кассѣ, чтобы она, на счетъ суммъ „къ распоряженію“, которыя будутъ назначены по смѣтѣ текущаго года, отпускала по указанію Управленія здѣшняго Оберъ-Полицеймейстера, на содержаніе шести сторожамъ, принятымъ для конвоя арестантовъ изъ г. Варшавы въ ближайшія транспортныя станціи, по десяти руб. сер. въ мѣсяць каждому, или для всѣхъ по шестидесяти руб. сер., выдавая таковыя по истеченіи каждаго мѣсяца, до времени, пока употребленіе сторожей къ этимъ занятіямъ окажется необходимымъ, съ тѣмъ, чтобы производимыя на сей предметъ выдачи оправдывала въ годовомъ своемъ счетѣ надлежащими документами.

Варшава, 21 Марта (2 Апрѣля) 1863 года.

По порученію Главнаго Директора, Директоръ Отдѣленія
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гудовскій*.
№ 6,679/4,078.

изъ поступленіе powyższe, co do ugodzenia sześciu stróżów do konwojowania aresztantów z płacą miesięczną po rubli srebrem dziesięć, niniejszém zatwierdza, lecz tylko na czas rzeczywistej tego potrzeby. Co się zaś tycze otworzenia proponowanego kredytu z funduszów transportowych do wysokości rsr. 720 rocznie, to gdy w mieście Warszawie składka transportowa nie jest zupełnie pobierana; zatem wydatek pomieniony do funduszów transportowych nie może być regulowany. Ściśle rzecz biorąc, koszt utrzymania stróżów, o których mowa, w myśl postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego daty 27 Maja 1823 r. wypadłoby rozłożyć na mieszkańców miasta. Ponieważ jednak wydatek ten ma być tylko czasowy, i jest mało znaczący, a przytém z uwagi, że kassa miejska reprezentuje własność i fundusze gminy, czyli ogółu mieszkańców, — Kommissya Rządowa postanowiła koszt takowy odnieść do rezerwy, jaka corocznie etatem kassy ekonomicznej miasta stołecznego Warszawy na wydatki nieprzewidziane do dyspozycji jest pozostawiana.

Jakoż Kommissya Rządowa upoważnia niniejszém Magistrat miasta, aby wydał kassie swęj ekonomicznej rozporządzenie, iżby ta, na rachunek funduszu, do dyspozycji w etacie na rok bieżący oznaczyć się mającego, według wskazania Zarządu Ober-Policmajstra miasta tutejszego, uiszczala tytułem płacy dla sześciu stróżów, do konwojowania aresztantów z miasta Warszawy do najbliższych stacyj transportowych ugodzonych, dla każdego po rub. srebr. dziesięć miesięcznie, czyli dla wszystkich na miesiąc po rsr. sześćdziesiąt z dołu, a to do czasu, dopóki używanie takowych stróżów do tej czynności okaże się koniecznym, i aby wypłaty na ten cel czynione, w rachunku swym rocznym odpowiedniemi dowodami usprawiedliwiała.

w Warszawie, d. 21 Marca (2 Kwietnia) 1863 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego, Dyrektor Wydziału,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Gudowski*.
Nr. 6,679/4,078.

ОТДѢЛЪ II.

О СОДѢЙСТВІИ ЖИТЕЛЕЙ ГМИНЪ ВЪ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХЪ
СЛУЧАЯХЪ.

ГЛАВА I.

О СОДѢЙСТВІИ КЪ ИСТРЕБЛЕНІЮ САРАНЧИ И ДРУГИХЪ НАСѢКОМЫХЪ, ВРЕДНЫХЪ ДЛЯ ХЛѢБНЫХЪ ПОСѢВОВЪ ЛУГОВЪ И ЛѢСОВЪ, КЪ ПОТУШЕНІЮ ЛѢСНЫХЪ ПОЖАРОВЪ, ВЪ УСТРОЙСТВѢ ОБЛАВЪ ДЛЯ ПОИМКИ ДЕЗЕРТИРОВЪ И ПРЕСТУПНИКОВЪ, И КЪ ИСТРЕБЛЕНІЮ ХИЩНЫХЪ ЗВѢРЕЙ.

ВВЕДЕНІЕ.

На основаніи общихъ полицейскихъ правилъ, гмины обязаны оказывать одна другой взаимную помощь для предотвращения угрожающихъ имъ общихъ бѣдствій и опасностей, которыя могутъ быть причинены:

- a) истребленіемъ хлѣбныхъ посѣвовъ налетѣвшею и разродившеюся саранчею;
- b) истребленіемъ лѣсовъ вредными насѣкомыми и пожарами;
- c) размноженіемъ хищныхъ звѣрей, истребляющихъ домашній скотъ и бросающихся на людей, а равно скрывающимися въ лѣсахъ дезертирами и преступниками.

Поэтому, въ каждомъ изъ вышеозначенныхъ случаевъ, всѣ мѣстные жители, совокупно съ жителями окрестныхъ и ближайшихъ гминъ, по прилашенію подлежащихъ начальствъ, обя-

DZIAŁ II.

O NIESIENIU PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMIN POMOCY
W NADZWYCZAJNYCH WYPADKACH.

T Y T U Ł I.

O POMOCY DLA WYTEPIENIA SZARAŃCZY, ORAZ INNYCH OWADÓW, ZASIEWOM ZBOŻOWYM, PŁONOWI SIANA I LASOM SZKODLIWYCH, DLA UGASZENIA POŻARÓW W LASACH, I DLA ODBYWANIA OBLAWY W LASACH, CELEM UJĘCIA ZBIEGÓW I ZŁOCZYŃCÓW, ORAZ WYTEPIENIA DRAPIEŻNYCH ZWIERZĄT.

W S T Ę P.

Według ogólnych przepisów policyjnych, gminy są obowiązane nieść sobie wzajemną pomoc, dla odwrócenia grożących im wspólnie klęsk i niebezpieczeństw, wyniknąć mogących:

- a) ze zniszczenia plonów zbożowych przez roje naleciałej i wyległej szarańczy;
- b) z wyniszczenia lasów przez owady im szkodliwe i przez pożary;
- c) z rozmnożenia zbytlicznego drapieżnych zwierząt, tępiących inwentarze gospodarcze i rzucających się na ludzi, oraz z ukrywania się w lasach zbiegów i złoczyńców.

Skoro więc którykolwiek z powyższych wypadków zajdzie w pewnej miejscowości, wszyscy jej mieszkańcy, łącznie z mieszkańcami okolicznych i pobliskich gmin, na wezwanie właściwych

заны явиться въ указанныя мѣста, съ соответственными орудіями, для принятія и приведенія общими силами въ исполненіе спасительныхъ мѣръ, какія указаны будутъ чиновниками, командированными для руководства и наблюденія за ходомъ дѣйствій.

Средства эти и способы къ ихъ исполненію изложены въ нижеслѣдующихъ наставленіяхъ.

А) О СРЕДСТВАХЪ КЪ ИСТРЕБЛЕНІЮ САРАНЧИ И ДРУГИХЪ НАСѢКОМЫХЪ, ВРЕДНЫХЪ ДЛЯ ХЛѢБНЫХЪ ПОСЕВОВЪ И ЛУГОВЪ.

№ 1.

Распоряженіе, указывающее мѣры для истребленія саранчи.

(22 Іюня 1802 года.)

ИМПЕРАТОРСКО-КОРОЛЕВСКОЕ УПРАВЛЕНІЕ ЗАПАДНОЙ ГАЛИЦІИ.

Осенью прошедшаго года, по случаю появленія въ двухъ округахъ здѣшняго края нѣсколькихъ роевъ саранчи, указаны тамошнимъ Окружнымъ Управленіямъ подтвержденныя опытомъ средства, отъ примѣненія коихъ можно было ожидать истребленія большей части этихъ вредныхъ насѣкомыхъ.

Опасаясь однако, что изъ заграницы могутъ налетѣть новыя рои саранчи, мѣстное Управленіе считаетъ необходимымъ заблаговременно принять мѣры къ предотвращенію этого бѣдствія.

Для сего предписывается всѣмъ начальствамъ городскихъ и сельскихъ обществъ, дабы немедленно послѣ появленія въ какой либо мѣстности роевъ саранчи, они принимали самыя дѣятельныя мѣры къ приведенію въ дѣйствіе нижесказанныхъ

Zwierchności, stawić się powinni w miejscu oznaczoném, opatrzeni w odpowiednie narzędzia, do przedsięwzięcia i wykonania gromadnie środków ratunku, jakie wskazane będą przez urzędników, do kierowania działaniami w téj mierze delegowanych.

Środki te i sposoby wykonania onych są objęte w zamieszczonych poniżej przepisach.

А) О ŚRODKACH DO WYTEPIENIA SZARAŃCZY I INNYCH OWADÓW, ZASIEWOM ZBÓŻ I PŁONOWI SIANA SZKODLIWYCH.

№ 1.

Rozporządzenie, wskazujące środki do wytępienia szarańczy.

(d. 22 Czerwca 1802 r.)

CESARSKO-KRÓLEWSKIE GUBERNIUM GALICYI ZACHODNIEJ.

W jesieni przeszłego roku do wygubienia na dwa tutejszokrajowe cyrkuly padłych kilku rojów szarańczy, wskazano tamiecznym Urzędом cyrkularnym, doświadczeniem stwierdzone środki, których użyciem spodziewano się po największej części wygubić te nader szkodliwe owady.

Z obawy jednak, że nowe roje tych niszczących owadów z zagranicy znowu wpaśćby mogły, Rząd tutejszokrajowy widzi się spowodowanym przedsięwziąć zawczasu ochronne środki, przeciwko téj klęsce.

W tym celu zaleca jak najmocniej wszelkim Zwierchnościom, nad gromadami włości i miast ustanowionym, aby za ukazaniem się, w jakiejbądź miejscowości, rojów szarańczy, natychmiast najdzielniejszą rozwinęły działalność, ku wprowa-

способовъ удаленія и уничтоженія этихъ прожорливыхъ насекомыхъ.

I.

Способы къ отвращенію отъ полей роевъ летящей и къ истребленію напавшей на нихъ саранчи.

Довольно часто удается рои летящей саранчи отогнать отъ засеянныхъ полей крикомъ, звономъ и выстрѣлами изъ огнестрѣльныхъ орудій и сбивать ихъ на паровыя поля. Въ случаѣ однако безуспѣшности этого средства, необходимо въ томъ мѣстѣ, гдѣ сѣла саранча, развести огни, дабы принудить ее отлетѣть дымомъ, который убійственъ для нея. Если бы, по употребленіи этого средства, саранча не отлетѣла, то слѣдуетъ принять къ свѣдѣнію, что вечеромъ, по паденіи росы, или утромъ, пока она не высохнетъ, или же въ дождливую погоду саранча не можетъ летать. Въ это время жители, созванные мѣстнымъ начальствомъ въ достаточномъ числѣ изъ окрестныхъ селеній, запасшись цѣпами, заступами, толчеями и тому подобными орудіями, и собравшись облавою, должны убивать саранчу или загонять ее въ вырытые рвы и ямы, глубиною и шириною въ локоть, въ коихъ ее слѣдуетъ сжигать и прикрывать землею.

Извѣстно также, что рои саранчи почти всегда направляются отъ востока къ западу и никогда не летятъ противъ вѣтра; что необходимо имѣть въ виду при устраниеніи летящей саранчи и при копаніи рововъ.

II

Средства къ истребленію личекъ и вышедшей изъ нихъ молодой саранчи.

1) Саранча обыкновенно кладетъ свои яички, начиная съ Августа мѣсяца до половины Октября, на поляхъ и лугахъ, на

dzeniu w wykonanie wskazanych tu poniżej środków, do odpedzenia i wytepienia tego żarłocznego owadu.

I.

Sposoby odstraszania rojów szarańczy od spadnięcia na pola, i wygubienia spadłej.

Poloty szarańczy dają się częstokroć krzykiem, brzęczeniem i strzelaniem z broni palnej od spuszczenia się na zasiane pola odstraszac, i na odłogi lub ugory napędzać. Skoro wszakże to się nie powiedzie, należy w tém miejscu, gdzie ona siadła, ognie porozkładać, dla przymuszenia jej dymem, którego nie cierpi, do odlotu. Gdyby zaś i przy użyciu tego środka szarańcza nie odleciała, to wiedzieć należy, że wieczorem, kiedy rosa padnie, i rankiem, kiedy jeszcze rosa nie oschła, lub podczas dżdżystej pory, szarańcza nie zdolna jest do latania. Wtedy więc dostateczna liczba ludzi, przez Władze miejscowe z okolicznych włości zwołana, i opatrzonych w cepy, łopaty, tłuki i tym podobne narzędzia, obławą przystąpić powinna do zabijania szarańczy, lub napędzania jej w pokopane rowy i doły na łokieć głębokie i szerokie, w których szarańczę spalić i ziemią przysypać należy.

Wiadomo także, że roje szarańczy prawie zawsze od wschodu ku zachodowi dążą i nigdy przeciwko wiatru nie ciągną; przeto w odstraszaniu lecącej szarańczy i w kopaniu rowów do jej gubienia, według tej uwagi kierować się należy.

II.

Środki ku zniszczeniu jaj i wylęgłej z nich młodej szarańczy.

1) Szarańcza niesie zwyczajnie swoje plemienne jaja, zaczawszy od Sierpnia aż do połowy Października, na polach

которые она налетѣла и гдѣ зарылась; и потому сложенные тамъ яички слѣдуетъ отыскивать, собирать, сбрасывать въ вырытыя ямы, а потомъ сжигать и хорошо прикрыть землею; въ чемъ должны содѣйствовать собранные въ соотвѣтственномъ количествѣ окрестные жители, подъ наблюденіемъ мѣстнаго начальства.

Яички, сложенные самками въ устроенныя ими ямочки, величиною равняются муравьинымъ и бываютъ продолговатой формы и черно-желтаго цвѣта; они соединены обыкновенно въ небольшія комки, длиною въ суставъ пальца, которыя съ виду похожи на кисти и обмотаны паутиною.

2) На поля, где зарыты яички саранчи, пока позволяет погода и нет мороза, полезно выгонять свиней, которые, почуяв яички саранчи, вырывают и истребляют их.

3) Дабы помѣшать выходу гусеницъ изъ яичекъ, которыя обыкновенно складываются этими насѣкомыми не глубоко, необходимо тѣ участки, гдѣ находятся яичка въ значительномъ количествѣ, вспахивать поглубже, такъ чтобы они прикрывались болѣе плотнымъ слоемъ земли, что будетъ препятствовать выходу наружу личинокъ.

4) Для надлежащей очистки полей, необходимо выжидать время кладки яиц и по возможности воздержаться съ посѣвомъ озимыхъ хлѣбовъ, до совершеннаго истребленія саранчи.

5) Весною, когда молодая саранча выходит изъ яицъ, что случается въ Апрѣлѣ мѣсяцѣ, а въ случаѣ морозовъ и позже, поселяне обязаны общими силами разойтись по полямъ, лугамъ, лѣсамъ, горамъ, гдѣ въ прошломъ году сѣла саранча, и тамъ молодыхъ насѣкомыхъ, неспособныхъ еще къ полету, загонять крикомъ, прутьями и метлами во рвы, въ коихъ слѣдуетъ истреблять ихъ вышеуказаннымъ способомъ.

6) Сельскія общества обязаны имѣть наблюденіе за тѣмъ, чтобы поля, гдѣ окажется молодая саранча, заблаговременно были отдѣлены отъ смежныхъ участковъ рвами, шириною и глу-

i łąkach, na które padła i tam się zakopała; zniesione więc na takowych miejscach jaja wyszukiwać, zbierać i w doły wykopane wrzucać, a potem je palić i dobrze ziemią zasypywać należy, przez zgromadzoną w tym celu, pod kierunkiem Władz miejscowych, ludność okoliczną w dostatecznej liczbie.

Jaja przez samiczki w dołkach przez nie wyrobionych zniesione, są wielkości poduszek mrówczanych, podługowatęj postaci, a czarno-żółtego koloru, skupione razem w bryłki, na członek palca długie, a do grona podobne i przedzą osnute.

2) Na takowe grunta, gdzie zakopane plemię szarańczy się znajduje, dopóki pogoda pozwala i mrozu nie ma, wypędzać trzodę chlewną, która zwietrywszy jaja szarańczy, szuka ich ryjąc ziemię.

3) Dla przeszkodzenia wykluciu się plemienia szarańczy, z jaj przez te owady zwyczajnie nie głęboko złożonych, trzeba grunta, na których znajdują się w liczbie znaczniejszej, często głębiej przeorywać, ażeby jaja grubiej poprzykrywać ziemią, i przez to wydobyć na wierzch gasienic niedopuszczyć.

4) Dla należytego oczyszczenia pól, trzeba doczekać czasu, w którym szarańcza się lęgnie; zatem o ile możności odkładać siew ozimy, przed dopełnieniem którego szarańczę wygubić.

5) Na wiosnę, kiedy się młode owady wylęgają z jaj (co około miesiąca Kwietnia, a dla zapadłych mrozów czasem później następować zwykło), powinni włościanie, połączywszy swe siły, rozbiedz się po polach, łąkach, lasach, górach, gdzie się przeszłej jesieni spuściła była szarańcza, i tam młode owady, jeszcze do lotu niezdatne, krzykiem, różgami, lub miotłami w przekopy zaganiać, w których, sposobem powyżej nadmienionym, szarańcza powinna być gubiona.

6) Obowiązane są gromady czuwać, ażeby, gdzie zarodki szarańczy pokażą się, zawczasu pola, na których to plemię znajduje się, przekopami najmniej łokieć szerokimi i tyleż głę-

биною по крайней мѣрѣ въ локоть, и чтобы, сверхъ того, вырыты были на нихъ ямы глубиною въ полъ локтя, для сгребанія ту-да и истребленія насѣкомыхъ.

7) Затѣмъ гминные Войты обязаны разставить по полямъ общественную стражу, которая обязана обходить кругомъ рововъ, сгребать тихо ползающихъ насѣкомыхъ метлами въ ямы и тамъ раздавливать и убивать ихъ до смерти; если бы же количество ихъ стало немѣрно прибывать, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ потребовать помощи отъ сосѣднихъ гминъ.

8) Если бы, не смотря на всѣ вышеуказанныя мѣры, саранча, или вышедшая изъ зарытыхъ на мѣстѣ ямъ, или же пролетная, напала большими массами на посѣвы, въ такомъ случаѣ занятая ею поля, необходимо прежде всего отдѣлить отъ другихъ широкимъ и глубокимъ ровомъ, чтобы воспрепятствовать ея распространенію, и употребить всѣ возможныя усилія къ совершенному истребленію ея.

9) Для сего всѣ сосѣднія селенія и ближайшія общества, не испытавшія еще этого бѣдствія, безъ различія, принадлежать ли они къ одной, или къ разнымъ гминамъ, обязаны, безъ всякихъ уклоненій, подъ строгою отвѣтственностію, нести самую дѣятельную и поспѣшную помощь своимъ бѣдствующимъ сосѣдямъ для предупрежденія общей, всѣмъ угрожающей опасности.

10) Хотя Правительство увѣрено, что чиновники, Войты и сельскія общества окажутъ надлежащее усердіе въ исполненіи настоящихъ правилъ, имѣющихъ въ виду охраненіе ихъ собственности, и будутъ всѣми силами стараться отвратить отъ своихъ сосѣдей ту опасность, которой и они сами могутъ ежеминутно подвергнуться, — еслибы однако оказалось, что, не смотря на причиняемая саранчею опустошенія, они дѣйствовали гдѣ либо оплошно или неправильно, то Окружнымъ Управленіямъ предоставляется право строго взыскивать за такую оплошность, несовмѣстную съ общественными обязанностями, или за отказъ въ требуемой помощи.

bokiemi, od sąsiednich odłączono, i dolki pół łokcia głębokie do spędzania w nie owadów i zabijania, na tychże polach porobiono.

7) Poczém Wójci gmin powinni gromadzką straż rozstawić na polu, z tém zaleceniem, ażeby przekopy pilnie obchodząc, łącząc zwolna szarańczę miotłami w dolki zmiatała, na śmierć tłukła i gniołła; a gdyby wielkie jej mnóstwo nadiało, wtedy pomoc od sąsiednich gmin zażadana być powinna.

8) Gdyby szarańcza, pomimo użycia wszelkich wyżej opisanych środków, bądź wylęła z jaj zakopanych w miejscu, bądź przelotna, spadła na zasiewy w wielkich massach, w takim razie pola nią obsiadłe należy przedewszystkiem od reszty pól oddzielić przekopaniem szerokiego i głębokiego rowu, dla zapobieżenia rozszerzeniu się tej klęski, i jak najrychlejszém wezwaniem i użyciem wszelkich sił, starać się ją wygubić.

9) Dla tego wszystkie ościennie włości i pobliskie gromady, jeszcze na to złe nie narażone, bez względu, czy do téjże, lub do innych gmin należą, bez wszelkiego wzbraniania się, pod ciężką karą, obowiązane są nieść zagrożonym klęską sąsiadom, bacząc na wspólne niebezpieczeństwo, najspieszniejszą i najskuteczniejszą pomoc.

10) Aczkolwiek Rząd pokłada ufność w urzędnikach, Wójtach i gromadach, że niniejsze, ku ocaleniu ich własności dające przepisy, najczynniej wykonywać i od swych sąsiadów wszelkie niebezpieczeństwo, które każdej chwili do nich przejść może, wszystkiemi siłami odwracać będą; jednakże, gdyby w obec spustoszeń, przez szarańczę szerzonych, gdziekolwiek opieszale lub opacznie działano, nadaje się niniejszém Urzędом cyrkularnym moc karania dotkliwie takiego, wszelkim obowiązkom sprzeciwiającego się niedbalstwa, lub odmówienia żądanej pomocy.

При семъ вмѣняется Окружнымъ Управленіямъ въ обязанность — о всѣхъ дворовыхъ управленіяхъ и ихъ служителяхъ, а равно о Войтахъ и поселянахъ, отличившихся при истребленіи этихъ вредныхъ насѣкомыхъ и ихъ яичекъ, и оказывавшихъ скорую и успѣшную помощь своимъ сосѣдямъ, доносить Управленію края, для исходатайствованія имъ высочайшей Монаршей милости, съ означеніемъ ихъ именъ и фамилій.

Краковъ, 22 Іюня 1802 года.

Губернаторъ края,
(подписано) *Графъ Іоаннъ Непомукъ Траутмансдорфъ.*

№ 2.

Распоряженіе, указывающее мѣры къ истребленію насѣкомыхъ, вредныхъ для полевыхъ посѣвовъ, луговъ и пастбищъ.

(21 Октября (2 Ноября) 1837 года.)

Исправляющему должность Подляскаго Гражданскаго Губернатора. (*)

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Желая по возможности предотвратить описанное въ рапортѣ Вашемъ отъ 7 (19) Октября сего года, за № 50,028/18,179, бѣдствіе, причиненное появленіемъ насѣкомыхъ, истребляю-

(*) Копія сего распоряженія, съ инструкціею, одновременно сообщена и другимъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Przy tém Urzędомъ cyrkularnymъ zalecono, ażeby dominia, oraz ich oficyalistów, tudzież Wójtów i włościan z osobna, którzy się gubieniem tychъ niszczącychъ owadów i ichъ zarodków, tudzież dodaniemъ прѣдкіей i skutecznej pomocy swoimъ sąsiadomъ odznaczyli, tutejszo-krajowemu Rządowi, dla polecenia ichъ Najwyższej łasce Miłościwego Monarchy, z imionъ i nazwiskъ wymienili.

w Krakowie, d. 22 Czerwca 1802 r.

Gubernatorъ kraju,
(podpisano) *Janъ Nepomucenъ Hrabiaъ Trautmansdorfъ.*

№ 2.

Rozporządzenie, przepisujące środki do niszczenia owadówъ szkodliwychъ zasiewomъ w polachъ, oraz łąkomъ i pastwiskomъ.

(d. 21 Października (2 Listopada) 1837 r.)

do
p. o. Gubernatora Cywilnego gubernii Podlaskiej (*).

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCHъ, DUCHOWNYCHъ
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Pragnąc, w miarę możności, zaradzić opisanей rapportemъ z d. 7 (19) Października r. b. Nr. 50,028/18,179, klęsce zjawienia się owadu, zasiewy ozime w całej gubernii Podlaskiej

(*) Rozporządzenie to, łącznie z instrukcją, przesłane zostały jednocześnie w odpisachъ i innymъ Gubernatoromъ cywilnymъ.

шихъ въ Подляской губерніи озимые посѣвы, Правительственная Коммисія, собравъ краткія свѣдѣнія о средствахъ, употребляемыхъ опытомъ и предлагаемыхъ мѣстными агрономами и естество-испытателями, препровождаетъ къ Вашему Превосходительству особую о томъ инструкцію, предписывая опубликовать таковую безотлагательно во всеобщее свѣдѣніе и распорядиться о испытаніи указанныхъ въ ней способовъ, на сколько это позволитъ мѣстныя обстоятельства въ нынѣшнее позднее время года.

Обращая вниманіе на важность сего предмета, Правительственная Коммисія вмѣняетъ Вамъ въ особенную обязанность озаботиться обезпеченіемъ поврежденныхъ урожаевъ, присовокупляя, что, если только возможно еще принять какую либо успѣшную мѣру, то не слѣдуетъ стѣсняться въ этомъ отношеніи ни расходами, ни трудами, ни содѣйствіемъ землевладельцевъ и Правительства, и даже, согласно 4-му пункту прилагаемой инструкціи, распорядиться о совершеніи новыхъ посѣвовъ, тамъ гдѣ первоначальные не подають болѣе никакой надежды, если только, по опыту земледѣльцевъ, мѣра эта можетъ привести еще къ удовлетворительнымъ результатамъ.

Не излагая подробно порядка дѣйствій, который лучше всего можетъ указать Вашему Превосходительству Ваша собственная заботливость, Правительственная Коммисія о принятыхъ Вами мѣрахъ и ихъ послѣдствіяхъ будетъ ожидать обстоятельнаго рапорта.

Варшава, 21 Октября (2 Ноября) 1837 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) Головинъ.

№ 27,598/49,110.

пустошащего, — Коммиссія Рządowa зebrałe pokrótce środki, jakie w części doświadczenie, a w części wiadomości krajowych agronomów i zoologów doradzają, w dołączonej przy niniejszym Instrukcyi p. o. Gubernatora przesyła, z tém zaleceniem, aby nie tracąc ani chwili czasu, takowe ogłosił, upowszechnił, i zarządził doświadczenie sposobów, tą instrukcją objętych, na jakie miejscowe okoliczności i tak spóźniona pora dozwala.

Zważając na ważność przedmiotu, — Kommissya Rządowa starania o odzyskanie straconej nadziei zbiorów wyłącznie p. o. Gubernatora pieczy powierza, z tém nadmienieniem, iż cokolwiek by się jeszcze z dobrym skutkiem przedsięwziąć dało, ani kosztów, ani trudów z pracą właścicieli, z pomocą Władz w tej mierze szczerdzić nie należy, a nawet idąc za radą punktu 4 załączającej się instrukcyi, zarządzić wznowienie zasiewów, tam, gdzie są bez nadziei zniszczone, według wskazanego sposobu, jeżeli tylko środek ten, według rolnego doświadczenia, może być jeszcze skutecznie użytym.

Nie przepisując szczegółowego trybu postępowania, w tém oczekiwaniu: iż własna gorliwość p. o. Gubernatora wskaże mu najwłaściwszy, Kommissya Rządowa o zarządzonych środkach wykonawczych i o ich skutku szczegółowego raportu oczekiwać będzie.

w Warszawie, d. 21 Października (2 Listopada) 1837 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Jenerał-Lejtnant (podpisano) *Gólowin*.

Nr. 27,598/49,110.

Приложение къ № 2-му.

ИНСТРУКЦІЯ

о истребленіи насѣкомыхъ, вредныхъ для посѣвовъ

(Доктора Яроцкаго.)

Бѣдствіе, поразившее въ настоящемъ году земледѣльцевъ во всей почти Литвѣ и въ другихъ мѣстностяхъ по сую сторону Буга и Нѣмана, состоитъ въ почти совершенномъ истребленіи озимыхъ посѣвовъ, которые первоначально взошли очень хорошо. Особенно же истреблены посѣвы пшеницы, такъ что въ будущемъ году невозможно вовсе рассчитывать тамъ на какой либо урожай озимой пшеницы.

Столь ощутительный въ земледѣліи вредъ причиняется живущими въ землѣ личинками *чешуекрылыхъ насѣкомыхъ*, которыя появились въ такомъ множествѣ, что, по словамъ заслуживающаго довѣрія помѣщика, приказавшаго на участкѣ съ истребленнымъ посѣвомъ пшеницы перерыть въ своемъ присутствіи нѣсколько квадратныхъ локтей земли, на каждомъ изъ нихъ насчитано было болѣе ста сказанныхъ личинокъ.

Если предстоящая зима будетъ безъ оттепелей, и затѣмъ послѣдуетъ ранняя теплая весна и сухое лѣто, то въ будущемъ году эти мѣстности могутъ потерпѣть бѣдствіе гибельнаго нападенія саранчи, потому что самки этихъ насѣкомыхъ столь плодовиты, что каждая изъ нихъ кладетъ свыше двухъ сотъ яичекъ. Это столь опасное для земледѣльца насѣкомое называется:

Ночница посѣвная (Noctua segetis).

Въ развитомъ состояніи это — бабочка средней величины, мохнатая, рыжая, съ волосистымъ хохломъ на верхней части туловища, крылья имѣетъ съ гладкими краями, въ спокойномъ состояніи сомкнутыя горизонтально: верхнія рыжеватые, испещ-

Annex do Nr. 2-go.

INSTRUKCYA

do wygubiania owadów, niszczących zasiewy.

(przez D-ra Jarockiego.)

Dotkliwa klęska, która w tym roku zasmuca rolników, w całej prawie Litwie i w wielu okolicach po téj stronie Bugu i Niemna położonych, jest powszechne prawie zniknięcie ozimych zasiewów, które początkowo bardzo pięknie powschodziły. Szczególniej téż zasiew pszenicy, tak dalece widzą zniszczone, że w roku przyszłym żadnego żniwa pszenicy ozimej spodziewać się tam nie mogą.

Tę tak wielką szkodę w rolnictwie zrzadzają w ziemi żyjące *gąsienice owadów motylowatych*, które się w takim mnóstwie pokazały, że podług zapewnienia wiary godnego obywatela, który w miejscu zniszczonego u siebie zasiewu pszenicy, w obecności swojej kilka kwadratowych łokci ziemi przegrzebać kazał, na każdym z tych łokci kwadratowych do stu kiludziesiąt wspomnianych gąsienic naliczył.

Jeżeli ta zima będzie stałą, a po niej nastąpi wcześniej ciepła wiosna i suche lato, większe w roku przyszłym zagraża owym okolicom nieszczęście, niż przelot największej chmury szarańczy; gdyż samice tych owadów tak są płenne, że każda przeszło po dwieście jaj składa. Tym dla rolnika tak zagrażającym owadem jest:

Sówka siewnica (Noctua segetis).

W stanie dojrzałym, motyl mierniej wielkości, kosmaty, rudy, z gorsetem włosisto-czubatym, ma skrzydła nieząbkowane, w spoczynku poziomo złożone: wierzchnie rude, ciemniej

рены темнорыжими или свѣтло-бурыми извилистыми полосками, нижнія крылья бѣлесоваты.

Сяжки у самца гребенчатые, у самки волосистые.

Смотря по состоянію погоды, она вылетаетъ изъ земли въ концѣ Мая или первыхъ чиселъ Іюня. Днемъ она спитъ, присѣвъ на хлѣбныхъ стебляхъ при землѣ. По закатѣ солнца, она начинаетъ летать; полетъ имѣетъ тихій и медленный. Послѣ совокупленія, самка кладетъ яички въ землю. Изъ яичекъ выходятъ личинки, живущія въ землѣ и вырастающія въ длину до 19 линій. Онѣ питаются корнями молодыхъ хлѣбныхъ растений и бываютъ весьма прожорливы, такъ что, при значительномъ размноженіи, могутъ причинить страшный вредъ земледѣльцу.

Гусеница этой бабочки совершенно гладка, желтовато-свинцевато-синяго цвѣта, съ не очень явственными и слабо блестящими бурными точками, а по обоимъ бокамъ испещрена рядомъ черныхъ вогнутыхъ точекъ. Голова бурая, въ срединѣ блѣднѣе, чѣмъ по краямъ. Тѣло ея состоитъ изъ двѣнадцати суставовъ и имѣетъ шестнадцать ногъ, въ томъ числѣ шесть подъ переднюю его часть снабжены когтями, восемь бородавчатыхъ прикрѣплены внизу къ средней и двѣ такія же къ задней части тѣла. Гусеница эта въ Ноябрь мѣсяцъ превращается въ куколку безъ кокона, а весною вылетаетъ изъ земли бабочкою, внѣшній видъ которой описанъ выше.

Предлагаемая обыкновенно мѣры къ истребленію этихъ вредныхъ насѣкомыхъ сопряжены съ большими издержками и недоступны для земледѣльца.

Выжиганіе жнива тотчасъ послѣ уборки хлѣба на тѣхъ поляхъ, гдѣ замѣчены были бабочки, равно какъ и тамъ, гдѣ осенью поѣдала посѣвы гусеница, наиболѣе соотвѣтствуетъ цѣли; полезно также, во время вспахиванія полей, выпускать на оныя цѣлыя стада свиней.

Сверхъ того, если посѣвъ истребленъ и хорошая погода въ теченіе Ноября позволяетъ произвести вторичный посѣвъ на томъ же полѣ, то слѣдуетъ испытать и это средство.

rudemi, czyli blado-brunatnemi falowatemi prążkami upstrzone; skrzydła spodnie białawe.

Różki u samca grzebykowate, u samicy włosieniowate.

Względnie do pogody, wylatuje z ziemi w końcu miesiąca Maja, lub w pierwszych dniach Czerwca. Podczas dnia śpi przyczepiony do ździebeł zboża blisko ziemi. Po zachodzie słońca zaczyna latać. Lot ma cichy i powolny. Po odbytem parzeniu się, samica składa jaja w ziemię; z tych wylęgają się gąsienice, które żyją w ziemi i dorastają dziewiętnastu linii długości, a żywiąc się korzeniami młodego zboża i będąc nadzwyczaj żarłoczne, przy zbytнім rozmnożeniu się, mogą się stać okropną chłostą dla rolnika.

Gąsienica w mowie będąca jest naga, żółtawo-olowiastosina, nie bardzo wyraźnemi i słabo połyskującemi brunatnemi kropkami upstrzona; a na obu bokach, rzędem czarnych wklęsłych kropek naznaczona. Ma głowę brunatną, w środku bledszą niż na bokach. Składa się z dwunastu przegubów, a liczy nóg szesnaście, z których sześć pazurkowatych jest pod przodem, ośm brodawkowatych pod środkiem i dwie brodawkowate pod tyłem ciała. Ta gąsienica dopiero w miesiącu Listopadzie przeobraża się w pupkę bez oprędu; a na wiosnę wylatuje z ziemi motylem, którego opis wyżej jest umieszczony.

Podawane zwykle środki do wytępienia tych szkodliwych owadów, są za kosztowne, i dla rolnika niedostępne.

Wypalanie ścierni, zaraz po zebraniu zboża na tych polach, na których się wyżej opisane motyle sówki widzieć dały; równie jak na tych, na których téj jesieni gąsienice grasowały, tudzież napędzanie na te pola, w czasie ich orania, znacznej liczby świń, najbliżej odpowiadają celowi.

Nadto, jeżeli zasiew jest zjedzony, a pogodna w Listopadzie pora ponowienie zasiewu na témże polu dozwala, należy ten zasiew skutecznić.

Въ окрестностях Кракова, на поляхъ, гдѣ слишкомъ укоренился пырей, употребляется къ его истребленію слѣдующій способъ, которымъ можно воспользоваться и для уничтоженія зародышей саранчи: вспахиваютъ мелко двѣ борозды, оставляя третью не тронутою. Вспахавъ такимъ образомъ все поле, боронуютъ оное поперегъ тяжелыми боронами до тѣхъ поръ, пока невспаханныя полосы сравняются съ поднятыми. Такимъ образомъ вытаскиваютъ весьма много корней пырея; такимъ же способомъ можно извлечь наружу гусеницу бабочки, превратившуюся въ куколки, которыя, будучи подвергнуты вліянію атмосферныхъ перемѣнъ и дѣйствію холодныхъ вѣтровъ, большею частью совершенно погибаютъ. Весьма полезно было бы также, послѣ вышеописаннаго боронованія, высылать старшихъ крестьянскихъ дѣтей для уборки всѣхъ лежащихъ наружу куколокъ, которыя слѣдуетъ снести въ кучи и, перемѣшавъ съ соломой, сожигать. Въ одной сожженной такимъ образомъ куколкѣ истребляются сотни гусеницъ, которыя стали бы поѣдать посѣвы въ будущемъ году. Указанныя здѣсь средства болѣе другихъ доступны для сельскаго хозяина, который, обезпечивая такимъ образомъ свои посѣвы, обезпечить вмѣстѣ съ тѣмъ и своихъ сосѣдей и выполнить одну изъ главнѣйшихъ общественныхъ обязанностей.

Другой появляющійся равномерно на лугахъ и на засѣянныхъ поляхъ видъ бабочки называется:

Ночница корневая (*Noctua radicea*).

Въ зрѣломъ состояніи это — бабочка средней величины (нѣсколько больше предыдущей), мохнатая, рыжеватаго цвѣта, испещренная бѣлыми и бурными пятнами, имѣетъ на передней части туловища волосистый, виллообразный хохолъ, крылья зубчатая, опущенная внизъ. Болѣе подробныя примѣты ея суть слѣдующія: сяжки бурые, волосистые; голова и грудь рыжія съ черною полосой спереди. Верхнія крылья пестрыя, при основаніи черныя, нижнія — бѣлесоватыя, по верхнимъ краямъ бурія, снизу рыжія. Она обыкновенно вылетаетъ изъ земли въ Іюнь мѣсяцъ, днемъ спитъ, сидя на травяныхъ и хлѣбныхъ

Jestto sposób, którego w Krakowskiem używają na polach, w których się pyrz zbyt nie rozkrzewił, to jest orzą płytko tak, że dwie po sobie następujące skiby przewracają, a trzecią zostawiają plugiem nietkniętą. Tak zaorawszy całe pole, bronują potem w poprzek zagonów ciężkimi bronami dopóty, aż owe nietykane trzecie skiby zrównają się z pooraniem. Tym sposobem wyciągają wiele korzeni pyrzowych; tu zaś wydobędą się na wierzch pupki przeobrażonych gąsienic; a wystawione na zmiany temperatury i na ostrych wiatrów, w znacznej liczbie ulegną zagładzie. Nie mało przyczyniłoby się także do ich przzerzedzenia, gdyby po dopiero opisanem zabronowaniu nadsiewu, posłano bruzdami gromadzkie podrosłe dzieci, z poleceniem: ażeby wszystkie na wierzchu leżące pupki pozbierały; a zniosłszy na kupkę i przetrząsnawszy słomą, spalić trzeba, przez co w każdej zebranej i spalonej pupce, spali się sto, przyszłoroczne zasiewy niszczyć mających gąsienic. Dopiero wskazane sposoby są dla gospodarza wiejskiego najspodniejszymi, który tym sposobem zabezpieczając swoje zasiewy, zabezpieczać będzie i sąsiedzkie i wypełni najpierwszy obowiązek społeczny.

Други równie w łąkach jak w zasiewach zboża pokazujący się gatunek, jest:

Sówka korzenica (*Noctua radicea*).

W stanie dojrzałym, motyl mierniej wielkości (od poprzedzającego większy) kosmaty, rudobiaławy i brunatno upstrzony, z czubem na gorsecie włosistym, widelkowatym, ma skrzydła ząbkowane, zwisłe. Ścisłejszy opis jego jest następujący: Różki brunatne włosienkowate; głowa i gorset rude, z czarną pręgą na przodzie. Skrzydła wierzchnie upstrzone, mają nasadę czarną, spodnie białawe, mają końce z wierzchu brunatne, a pod spodem rude. Zwyczajnie dopiero w miesiącu Czerwcu wyłeciawszy z ziemi, siedzi podczas dnia na źdźbłach traw i zbóż blisko ziemi uspiiony. W nocy lata. Samice tego gatunku

стебляхъ довольно низко отъ земли. Летаетъ ночью. Самки этого вида весьма плодovиты, кладутъ свои яички въ землю. Изъ яичекъ выходятъ гусеницы нагія, шероховатыя, пенельнаго цвѣта, покрытыя бородавками, обѣ оконечности тѣла черноваты. Имѣютъ по шестнадцати ногъ и достигаютъ двухъ дюймовъ въ длину. Живутъ въ землѣ, питаются корнями молодыхъ хлѣбовъ и травъ, и, будучи необыкновенно прожорливы, могутъ быть, наравнѣ съ предыдущими, весьма вредны для земледѣлія. Позднею осенью онѣ превращаются въ куколки, не завиваясь въ коконы. Въ концѣ же наступающей весны вылетаютъ изъ земли въ видѣ бабочекъ. Способы къ истребленію ихъ точно такіе же, какъ и для предыдущаго вида.

№ 3.

Распоряженіе относительно средствъ къ истребленію насѣкомыхъ, похожихъ наружною на саранчу и истребляющихъ хлѣбныя посѣвы.

(29 Іюня (11 Іюля) 1850 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Радомскій Гражданскій Губернаторъ, рапортомъ отъ 14 (26) Іюня сего года, за № 1,281, доводя до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, что въ окрестностяхъ города Олькуша появились въ значительныхъ массахъ насѣкомыя, весьма похожія на саранчу, донесъ вмѣстѣ съ тѣмъ объ успѣшности мѣръ, принятыхъ къ ихъ истребленію.

bardzo plenne, składają jaja w ziemi. Z tych wylęgłe gasienice są nagie, chropowate, popielate, sączkami najeżone, mają oba końce ciała czarniawe. Liczą po szesnaście nóg. Dorastają dwóch cali długości. Żyją w ziemi, a żywiąc się korzeniami młodych zbóż i traw i będąc bardzo żarłoczne, mogą równie jak tamte stać się rolnictwu szkodliwemi. W późnej jesieni przeobrażają się w pupki bez oprzędu. Przy końcu następnej wiosny wylatują z ziemi motylami. Sposoby ich wygubienia podobne jak gatunku poprzedzającego.

№ 3.

Rozporządzenie co do sposobu wytępienia owadów, zbliżonych podobieństwem do szarańczy, a niszczących zasiewy zbóż.

(d. 29 Czerwca (11 Lipca) 1850 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Gubernator Cywilny guberni Radomskiej raportem z dnia 14 (26) Czerwca r. b. za Nr. 1,281, podając do wiadomości Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że w okolicy miasta Olkusza pojawiły się w znacznych massach owady, zbliżające się w podobieństwie do szarańczy, doniósł zarazem o skuteczności środków, do ich wytępienia przedsiębranych.

По удостовѣреніи о вредѣ, причиняемомъ этими насѣкомы-ми, самымъ лучшимъ средствомъ къ истребленію ихъ признано — стоять ихъ въ извѣстные пункты для сосредоточенія въ одну массу; для сего пространство, пораженное насѣкомымъ, окружаютъ люди, на разстояніи не больше локтя другъ отъ друга, и, мало помалу подвигаясь впередъ, съ помощью свѣжихъ вѣшниковъ, нагоняютъ насѣкомыхъ въ устроенныя для сего кучи сухихъ сосновыхъ вѣтвей. Средство это оказалось особенн полезнымъ въ тѣхъ случаяхъ, когда поперечникъ круга или квадрата, окружен-наго людьми, не превышалъ ста локтей, потому что насѣкомое, о коемъ идетъ рѣчь, большею частью безкрылое, уходитъ скачками и затѣмъ, уставъ послѣ продолжительнаго бѣга, прячется куда можетъ. Стѣняя такимъ образомъ постепенно окружность облавы, люди доходятъ до кучи сухихъ вѣтвей, которая должна занимать пространство не болѣе 10 локтей, и вся сосредоточенная масса насѣкомыхъ скрывается между вѣтвями. Тогда занимающіеся облавою люди, могутъ возвратиться на свои первоначальные посты и повторить эту гонку насѣкомыхъ еще одинъ разъ. Послѣ чего, нѣсколько людей должны вдругъ со всѣхъ сторонъ зажать хворостъ, другіе же съ помощью вѣшниковъ должны препятствовать бѣгству насѣкомыхъ. Такимъ образомъ повторяя гонку, можно вовсе истребить насѣкомыхъ.

Кромѣ этого способа, рекомендуется еще и другой, который тѣмъ отличается отъ перваго, что употребленные для облавы люди, будучи снабжены лопатами и пучками хвороста, прикрѣпленными къ длиннымъ палкамъ, идутъ сплошь одинъ возлѣ другаго, двумя или тремя рядами, и убиваютъ всѣхъ замѣченныхъ ими насѣкомыхъ, смѣтая ихъ послѣ того въ кучи, которыя по высушеніи обращаются въ кормъ для свиней или домашнихъ птицъ. Этотъ способъ истребленія успѣшнѣе всего примѣняется въ холодное и влажное время, на примѣръ утромъ или послѣ дождя; въ случаѣ же употребленія его днемъ и въ теплое время, необходимо поливать занятое насѣкомыми пространство водою помощью насосовъ, потому что иначе насѣкомыя быстро поднимаются и улетаютъ.

Якожъ по przekonaniu się o szkodliwości tych owadów, osadzono za najskuteczniejszy środek ich wytopienia, aby przez napędzanie do pewnych punktów skoncentrować je w masę, ku czemu należy przestrzeń owadami zaległą otoczyć w koło ludźmi, w odległości najwięcej łokcie od siebie oddalonymi, którzy posuwając się zwolna, za pomocą liściastych mioteł, napędzają je do urządzonych ku temu stosów suchych gałęzi sosnowych. Środek ten okaże się najskuteczniejszym wtenczas, kiedy średnica koła, lub kwadratu, w jaki ustawieni będą ludzie, do téj obławy użyci, nie będzie dłuższą nad sto łokci; gdyż owad, o którym mowa, pozbawiony po największej części skrzydeł, ucieka przez podskakiwanie, a gdy się długiem pędzeniem znuży, ukrywa się gdzie może. Następnie ściśniając stopniowo koło obławy, gdy się dojdzie do stosu suchych gałęzi, który nie większą nad 10 łokci przestrzeń zajmować powinien, cała masa skoncentrowanych tym sposobem owadów ukrywa się pod gałęzie, wtenczas więc użyci do obławy ludzie, mogą raz jeszcze na swe pierwsze stanowiska powrócić i podobne napędzanie owadów powtórzyć. Późem kilku ludzi powinno jednocześnie ze wszystkich stron gałęzie podpalić, a drudzy za pomocą mioteł zapobiegać będą ucieczce owadów. Tym sposobem, przez powtarzane napędzanie, wytopi się je prawie w zupełności.

Obok tego środka, zaleca się także swą skutecznością i inny, który tém się od pierwszego różni, że użyci do obławy ludzie, opatrzeni w łopaty i wiechy chróściane, na długich trzonkach osadzone, idąc gęsto obok siebie, w dwa lub trzy szeregi, biją wszystkie widziane przed sobą owady, i zmiatają takowe, które następnie, po ich ususzeniu, służą na karm dla trzody chlewniej lub drobiu. Ten środek wytopiania odbywa się najskuteczniej w porze chłodnej i wilgotnej, jak np. z rana, lub po deszczu, a jeżeliby miał być użytym wśród dnia i w czasie ciepłym, wtenczas przestrzeń owadem nawiedzoną zlać trzeba koniecznie wodą za pomocą sikawek; gdyż inaczej owady te szybko się zrywają i odlatują.

Хотя употребленіемъ этихъ способовъ и не охраняются пораженные посѣвы, однако тѣмъ предупреждается набѣгъ насѣкомыхъ на смежныя мѣстности, и сверхъ того предотвращается бѣдствіе на будущіе годы, ибо насѣкомое, истребленное до кладки яицъ, не будетъ болѣе разрождаться.

О вышеуказанныхъ мѣрахъ Правительственная Коммисія увѣдомляетъ Губернское Правленіе для зависящаго распоряженія, дабы, въ случаѣ надобности, по мѣрѣ большаго или меньшаго удобства, оно распорядилось о примѣненіи того или другаго способа.

Варшава, 29 Іюня (11 Іюля) 1850 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 13,766/25,868.

№ 4.

Распоряженіе, указывающее мѣры къ истребленію странствующей саранчи, уничтожающей хлѣбныя посѣвы.

(14 (26) Ноября 1858 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ гминѣ Домбъ Луковского уѣзда, Люблинской губерніи, 23 Іюня (5 Іюля) сего года, въ восемь часовъ утра, упалъ роіи крылатыхъ насѣкомыхъ, истребившій роіи на пространствѣ 300 прентовъ, посредствомъ подгрызанія колосьевъ. Насѣкомое это было собрано жителями въ кучи посредствомъ вѣниковъ и сожжено.

Przy użyciu tego sposobu, lubo się nie ocali zasiewów niemi nawiedzonych, zapobieży się jednak najściu owadów w okolicy przyległe, a oprócz tego zmniejszy się klęska na lata następne; albowiem wybity owad przed zniesieniem jaj, nie będzie się rozradzać.

Kommissya Rządowa o środkach powyżej opisanych za wiadania Rząd Gubernialny, dla stósownego z jego strony zarządzenia, aby w razie potrzeby, i w miarę jak który z nich łatwiej do miejscowości da się zastosować, bezzwłocznie użyte były.

w Warszawie, d. 29 Czerwca (11 Lipca) 1850 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 13,766/25,868.

№ 4.

Rozporządzenie, wskazujące środki do wygubiania szarańczy wędrowniej, zasiewy zbóż niszczącej.

(d. 14 (26) Listopada 1858 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W gminie Dąbie, powiecie Łukowskim, gubernii Lubelskiej, w dniu 23 Czerwca (5 Lipca) b. r. o godzinie 8 rano spadł owad skrzydlaty i zniszczył żyta w przestrzeni 300-tu prętów, przez ścięcie kłosów. Owad ten przez mieszkańców wiechami zgarnięty i ogniem zniszczony został.

Przep. o pow. gmin. I.

Ученый естествоиспытатель г. Антонъ Вага призналъ это насѣкомое странствующею саранчею (*acridium migratorium*), которая уже неоднократно залетала къ намъ со степей на поля и причиняла большія опустошенія.

По словамъ г. Ваги, саранча эта пребываетъ въ здѣшнемъ краѣ постоянно, но встрѣчается столь рѣдко, что на одной квадратной верстѣ, при самомъ старательномъ розыскѣ, можно отыскать едва одинъ экземпляръ ея; но въ нѣкоторые годы она прилетаетъ сюда несмѣтными стаями, въ видѣ тучъ, изъ невоздѣланныхъ еще странъ (юговосточныхъ степей), и гдѣ только садится, пожираетъ до чиста все посѣвы на поляхъ и въ огородахъ, луговые травы и даже листья на деревьяхъ. Сверхъ того, она кладетъ тамъ яички, зарывая ихъ комками въ землю, на глубинѣ около двухъ дюймовъ, и сама, не будучи даже истребляема людьми, погибаетъ до наступленія зимы; но весною изъ яичекъ выходитъ молодая саранча, которая, не имѣя еще крыльевъ (такъ называемая пѣшая), производитъ новыя опустошенія, сѣдая произведенные посѣвы; и послѣ развитія крыльевъ улетаеъ дальше, иногда въ страны весьма отдаленныя.

Объ истребленіи этой саранчи составлено г. Вагою наставленіе, которое Правительственная Коммисія препровождаетъ при семъ въ Губернское Правленіе для надлежащаго руководства, предписывая сообщить оное всеѣмъ полицейскимъ властямъ, дабы, въ случаѣ появленія въ какой либо мѣстности этой саранчи, жителямъ извѣстны были мѣры, предлагаемыя г. Вагою для ея истребленія.

Варшава, 14 (26) Ноября 1858 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 34,277/17,345.

Uczony naturalista pan Antoni Waga uznał ten owad za szarańczę wędrowną (*acridium migratorium*), która już nieraz ze stepów na pola nasze przybywała i wielkie szkody zrządzała.

Podług twierdzenia p. Wagi, szarańcza ta mieszka u nas stale; wszakże tak jest rzadka, że na kwadratowej wiorście, przy usilném szukaniu, zaledwie jedną spotkać można; lecz w niektórych latach niezliczonemi tłumami, w kształcie chmury, z krajów nieuprawianych (ze stepów wschodnio-południowych) przylatuje do nas, i gdziekolwiek osiadzie zgłodniała pożera nagle i ze szczerem zasiewy w polach i ogrodach, trawę na łąkach, a nawet liście na drzewach. Nadto niesie zaraz tam jaja wiązkami, zakopane w ziemię na parę cali głęboko, a sama, choćby nie była przez ludzi zniszczoną, ginie przed nadejściem zimy; lecz na wiosnę z jaj wyłoga się nowa i ta jeszcze, gdy jest piechotną, to jest nim ję skrzydła urosną, odnawia klęskę, pożerając dokonane zasiewy; a gdy ję skrzydła wyrosną, ulatuje na dalsze pola, a nawet w odleglejsze kraje.

Do wyniszczenia tęg szarańczy, p. Waga podał informację, którą Kommissya Rządowa komunikuje przy niniejszém Rządowi Gubernialnemu, dla korzystania z nięj, zalecając podać ją do wiadomości wszystkich Władz policyjnych, aby w razie pojawienia się w jakieg miejscowości tęg szarańczy, mieszkańcy obznajmieni byli ze środkami zniszczenia zarodków takowęj, przez p. Wagę doradzanemi.

w Warszawie, d. 14 (26) Listopada 1858 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 34,277/17,345.

Приложение къ № 4-му.

НАСТАВЛЕНІЕ

о средствахъ къ истребленію зародыша саранчи.

(Г. Ват.)

Нельзя ограничиваться истребленіемъ лишь савившейся на землю саранчи, особенно тамъ, гдѣ она находилась на полѣ нѣсколько дней, или тамъ, гдѣ мѣстами она вовсе не истреблялась, — потому что, гдѣ только оплодотворенная саранча пролежала хотя одну ночь, тамъ она навѣрно зарылась, то есть самки сложили яички въ землю. По этому необходимо имѣть въ виду это обстоятельство и приступить къ истребленію яичекъ саранчи, а такъ какъ, слѣдуя природному побужденію, она кладетъ оныя не глубоко (не глубже 2-хъ дюймовъ), то не трудно будетъ въ нѣсколькихъ мѣстахъ поискать яичекъ, чтобы убѣдиться, дѣйствительно ли и въ какихъ размѣрахъ зарылась саранча. Затѣмъ, по мѣрѣ надобности, необходимо принять мѣры къ истребленію яичекъ еще до наступленія зимы, соблюдая слѣдующія правила:

Если саранча зарылась на небольшомъ пространствѣ, въ такомъ случаѣ слѣдуетъ въ ясную октябрьскую погоду взрыть оное не глубоко мотыками, если же на большомъ пространствѣ, то вспахать поле узкими и мелкими бороздами, такъ чтобы добыть яички наружу, собрать ихъ и высыпать въ яму. Дабы вытаскать какъ можно больше яичекъ, слѣдуетъ забороновать поле и опять собирать оныя; но этой работы еще недостаточно, потому что яички могутъ укрываться подъ бороздами; и потому слѣдуетъ еще разъ произвести вспашку поперегъ поля и, собравъ добытыя наружу яички, бороновать снова, и по забороно-

Annex do Nr. 4-go.

INFORMACJA

o środkach wytępienia płodu szarańczy.

(przez p. Wagę.)

Na samém wygubieniu spadłej szarańczy poprzestać nie można, a szczególnie, jeżeli gdzie kilka dni szarańcza pole zalegała, lub też miejscami wcale żadnych środków przeciw niej nie użyto; gdzie tylko bowiem przez noc jedną szarańcza już upłodniona zaległa była, tam się też niezawodnie zakopała, to jest samice jaja w ziemię włożyły. Na te więc okoliczności uważać należy, i do wygubienia jaj szarańczy przystąpić. A kiedy szarańcza już z natury swojej jaja nie głęboko w ziemię kładzie (nigdy głębiej nad 2 cale); przeto nie będzie wielką trudnością w kilku miejscach jaj poszukać, aby widzieć, czyli i jak gęsto szarańcza się zakopała. Poczém należy, podług potrzeby, środki ku wygubieniu jaj jeszcze przed zimą przedsięwziąć, a mianowicie:

Jeśli pole, na którym się szarańcza zakopała, nie jest wielkie, należy je, w pogodnym dniu Października, motykami płytko przekopać, jeżeli zaś wielkie, to w drobne skiby płytko przeorać, ażeby jaja na powierzchnię wydobyć, wyzbierać i w dół wsypać. By zaś więcej jaj wynaleść, pole to zbronować należy i znowuż jaja wyzbierać, lecz ta robota nie jest jeszcze dostateczną, bo jeszcze mogą być pod skibą ukryte jaja; dla tego wypada jeszcze raz w poprzek pole przeorać, a wyzbierawszy wydobyte jaja, znowuż zbronować i do reszty najstaranniej wyzbierać. Wasypane jaja w dole dobniami (tłuczniemi) wy-

ваніи собирать ихъ дочиста. Высыпанныя въ яму яички, раздавливаются толчеями и засыпаются землею. На этомъ полѣ, если оно не засѣяно передъ зимою, оставшіяся въ землѣ яички пропадутъ частью отъ дѣйствія морозовъ, частью же будутъ истреблены птицами и свиньями.

Въ началѣ весны, если рождается сомнѣніе, что не всѣ яички истреблены дочиста, слѣдуетъ вспахать поле глубиною въ шесть или восемь дюймовъ, отъ чего оставшіяся тамъ яички прикрываются толстыми слоями земли, и плодъ изъ нихъ или вовсе не въ состояніи выйти, или гибнетъ по недостатку нѣжнаго корма (потому что вслѣдствіе поздняго выхода изъ яичекъ, растительность уже значительно развилась, и стебли для молодыхъ насѣкомыхъ стали слишкомъ тверды), или по крайней мѣрѣ ослабѣваетъ.

Еслибы вышеизложенныя средства оказались безуспѣшны, или не могли быть примѣнены и плодъ саранчи вышелъ изъ яичекъ, тогда необходимо принять надлежащія мѣры къ его истребленію, а именно: слѣдуетъ удостовѣриться: 1) собрался ли плодъ въ кучки, или же 2) покрылъ все поле, и въ семъ послѣднемъ случаѣ, занимаетъ ли большее, или меньшее пространство, а также, расплзся ли онъ по пастбищу, или по паровому полю, по лугамъ, или по засѣяннымъ полямъ, и затѣмъ:

1) если плодъ собирается въ кучи (по опыту извѣстно, что въ первомъ и второмъ періодѣ плодъ всегда скопляется въ одно мѣсто, занимая такимъ образомъ до десяти и болѣе квадратныхъ сажень), въ такомъ случаѣ слѣдуетъ въ хорошую погоду окружить это мѣсто соотвѣтственнымъ числомъ людей, вооруженныхъ вѣниками, метлами, палками и т. п., занимая притомъ нѣсколько обширнѣйшее пространство. Если на томъ мѣстѣ уже возшли посѣвы, то слѣдуетъ оные скосить помощію особыхъ работниковъ, вытрясти изъ нихъ саранчу и убрать кошенную траву на сторону. Затѣмъ загонщики приближаются къ срединѣ, раздавливая саранчу, оставшуюся на скошенномъ полѣ; за первую линію слѣдуетъ вторая и, дѣйствуя такимъ образомъ, истребляетъ молодую саранчу окончательно;

тлочь и землю присыпать. Зъ tego pola, przed zimą niezasianego, reszta pozostałych jaj zginie w części od mrozu, a w części od ptactwa i nierogaczyny.

Zaraz z wiosny, jeżeliby jeszcze nie było pewności, iż wszystkie do szczytu jaja wygubione, to się pole na 6 do 8-u cali przeoruje, przez co przykrywa się głęboko resztki pozostałych jaj; z tych więc, albo plód nie będzie się mógł wykluć, albo zbyt późno, dla niedostatku delikatnego pożywienia, (bo z przyczyny opóźnienia, wegetacja zbyt posunięta zostanie, i dla niego ta już jest za twardą) wyginie, lub przynajmniej degeneruje.

Jeżeliby zaś powyższe zabiegi bezskutecznymi się okazały, albo użytymi być nie mogły i plód szarańczy wylął się, wtedy należy użyć środków do wygubienia płodu stósownych, a mianowicie rozpoznać, czyli: 1) plód w kupki się zgromadził, czyli też 2) całe pole pokrył, — a w tym drugim razie, albo pole zajęte jest: a) mniejsze, albo b) większe, i w tymże wypadku, albo jest pastwiskiem, ugorem, łąką, lub zasiewem, albo zbożem wysypanem; a przeto:

1) Jeżeli plód kupi się w gromady (przekonano się bowiem, że plód w pierwszym i drugim stadium zawsze się skupia, i tak zajmuje kilka lub kilkanaście sążni kwadratowych), należy tedy wśród dnia pogodnego obstać takie miejsce stósowną ilością ludzi w miotły, wiechy, kije i t. p. uzbrojonych, zajmując cokolwiek większą przestrzeń. Jeżeli na tém miejscu zboże się już podniosło, to się osobnymi ludźmi wykasza, a otrząsłszy je z szarańczy i na bok odrzuciwszy, ludzie w kole stojący postępują ku środkowi, tłukąc szarańczę na wykoszonym polu pozostałą, którą to robotę, postępującą za pierwszą, jak to wyżej powiedziano, druga linia ludzi powtarzając, do reszty młodą wybije szarańczę.

2) Если молодая саранча покрыла цѣлое поле, пространствомъ въ нѣсколько морговъ, въ такомъ случаѣ самое лучшее средство выкопать ровъ, къ которому люди, вооруженные разными орудіями, подвигаясь мало-помалу съ противной стороны въ параллельной линіи, отчасти убиваютъ саранчу на мѣстѣ, отчасти же загоняютъ ее въ ровъ. Вся разниа этой гонки отъ предыдущей состоитъ въ томъ, что сія послѣдняя производится ночью или раннимъ утромъ, здѣсь же, имѣя дѣло съ молодою саранчою, необходимо приступать къ работѣ въ ясную погоду, потому что саранча играетъ и скачетъ только въ то время, когда свѣтитъ солнце, и тогда именно она охотнѣе движется и удобнѣе загоняется въ ровъ.

Само собою разумѣется, что, если на полѣ взошли посѣвы, то они предварительно должны быть скошены и убраны.

3) Если занятое саранчею поле составляетъ нѣсколько десятковъ или нѣсколько сотъ морговъ, то вырытіе столь длиннаго рва, или даже проведеніе черезъ поле рвовъ въ разныхъ направленіяхъ, уже потому не примѣнимо на практикѣ, что для исполненія сего требуется слишкомъ много времени и рабочихъ силъ, и притомъ понапрасну портится поле; если же на этомъ полѣ взошли посѣвы, то ихъ пришлось бы сперва скосить, чѣмъ причинился бы значительный убытокъ. Поэтому здѣсь предлагаются другіе способы, удобопримѣнимость коихъ доказана опытомъ въ Буковинѣ, гдѣ они были употреблены съ большимъ успѣхомъ.

къ а) если молодая саранча заняла пастбище, паръ, молодой лугъ, или засѣянное поле пространствомъ въ десять и болѣе морговъ, то на немъ выкапываются углубленія или ямочки, объемомъ въ $\frac{1}{8}$ или $\frac{1}{4}$ корна, на разстояніи отъ 20 до 40 сажень одна отъ другой. Въ эти ямочки молодая саранча собирается инстинктивно, въ ясные солнечные дни, дабы согрѣваться цѣлыми кучами; такимъ образомъ ямочки эти служатъ центральными пунктами при истребленіи молодой саранчи. Въ ясные полуденные часы каждую

2) Jeżeli płód szarańczy okrył całe kilkomorgowe pole, wtedy najstosowniejszym będzie środkiem wykopanie rowu, ku któremu z przeciwnej strony ludzie, uzbrojeni w różne narzędzia, szarańczę po części na miejscu biją, po części w linii do rowu równoległej powoli postępując w rów ją wpędzają; z tą jedynie różnicą, iż gdy tam odbywa się operacya w nocy i nad rankiem, ta tu, mając do czynienia z młodą szarańczą, wśród dnia jasnego i pogodnego odbywać się musi; albowiem tylko w słoneczne godziny płód igra i skacze; przeto chętnie się porusza i do rowu pędzić daje.

Rozumie się, że jeżeli na tém polu zboże wzrosło, to pierwój skoszone i uprzątnione być musi.

3) Jeżeli zajęte pole kilkadziesiąt, lub kilkaset morgów wynosi, natenczas wykopanie tak długiego rowu, a nawet poprzerynianie pola rowami w różnych kierunkach, już dla tego staje się niepraktyczném, iż wymaga do wykonania dłuższego czasu i bardzo dużo rąk i pole niepotrzebnie psuje, a jeżeliby na tém polu zboże się już wysypało, natenczas wypadaloby je pierwój wykosić, coby znaczną przyniosło szkodę. Przeto podają tu inne sposoby, które iż są praktyczne, przekonano się na Bukowinie, gdzie ich z pomyslnym skutkiem używano.

ad a) Jeżeli płód szarańczy zajmuje pastwisko, ugór, młodą łąkę, lub zasiewy o kilkunastu morgach przestrzeni, kopią się na takiém polu dołki czyli jamki $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$ części korca obejmujące, w odległości 20—40 sążni jedna od drugiej. W te jamki ściaga się płód szarańczy, już ze swój przyrody w godziny jasne słoneczne, dla wygrzania się, całemi gromadami; jamki więc owe, stanowiąc niejako punkta centralne operacyi, ułatwiają wyłapanie płodu szarańczy. Obstępuje przeto w godziny jasne i pogodne w pewnej odległości okręg

ямочку окружаетъ въ извѣстномъ разстояніи достаточное число людей, вооруженныхъ вѣниками, метлами и т. п., которые, подвигаясь исподоволь отъ окружности къ ямочкѣ, гонятъ передъ собою саранчу, по мѣрѣ накопленія коей въ ямѣ, другіе работники собираютъ ее въ мѣшки и, наполнивъ оныя, высыпаютъ ее въ особую, на сторонѣ приготовленную, большую яму, въ нѣсколько кубическихъ саженой, гдѣ она убивается, помощью толчей и лопатъ, особыми отряженными для сего людьми. Само собою разумѣется, что число ямочекъ соразмѣряется съ числомъ людей, которые могутъ быть употреблены для этой работы. Дѣйствіе это повторяется до тѣхъ поръ, пока не приведетъ къ желаннымъ результатамъ. Яма, наполненная саранчею, засыпается землею и укатывается катками;

къ б) если плодъ саранчи разродился на нѣсколькихъ десяткахъ морговъ, которые уже покрылись выросшимъ хлѣбомъ, то для сохраненія сего послѣдняго, если онъ не поврежденъ еще саранчею, слѣдуетъ, способомъ, указаннымъ подъ а, выкашивать въ немъ ряды и убрать изъ нихъ солому. Въ рядахъ этихъ вырываются ямочки или поперечные небольшіе рвы. Въ эти выкошенные мѣста собирается со всего поля для соргѣванія молодая саранча, и затѣмъ собравшіеся люди одни гоняютъ саранчу въ ямочки, другіе выгребаютъ ее оттуда въ мѣшки и переносятъ въ большія заранѣе приготовленные ямы, третьи же убиваютъ ее въ этихъ ямахъ и засыпаютъ землею вышеуказаннымъ способомъ, что иногда повторяется въ теченіе нѣсколькихъ дней, а именно до тѣхъ поръ, пока еще попадаетъ саранча.

Варшава, 27 Августа (8 Сентября) 1858 года.

такіей jamki dostateczna ilość ludzi, uzbrojona w miotły, wiechy i t. p. postępując wolnym krokiem z okręgu ku jamie, pędząc płód szarańczy przed sobą, a gdy młoda szarańcza w jamkę się coraz bardziej nagromadza, przystępują inni ludzie z worami, w które szarańcze zbierają, a napelniwszy wór, odnoszą go do wykopanego już naprzód na boku dołu kilkosażniowego, gdzie z worów wysypaną szarańczę dobniami i łopatami osobni ludzie, do tego przeznaczeni, zabijają. Rozumie się, iż do mnogości użyć się mogących ludzi, stosuje się ilość jamek. Ta czynność powtarza się dopóty, dopóki skutek nie będzie zupełnie osiągnięty. Dół szarańczą wypełniony zasypuje się ziemią i dobniami ubija.

ad b) Jeżeli zaś kilkanaście lub kilkadziesiąt morgów rozległe pole, zbożem dorosłym pokryte, szarańczy płód zupełnie zajął, a takowego jeszcze nie uszkodził, by je uratować, należy w opisany wyżej sposób ad a) wykaszać ulice, i słomę przetrząsłszy, uprzątnąć. W tych ulicach wykopują się jamki, lub poprzeczne rowki. W te wykoszone miejsca zbiera się młoda szarańcza z całego pola dla wygrzania się, i z tych ją, jedni ku rowkom, lub dołkom napędzają, inni zaś z rowków w wory wybierają, i do przygotowanych dołów odnoszą, w których znowuż inni zabijają i ziemią, już opisanym sposobem, przysypują, co się czasem i przez kilkanaście dni powtarza, to jest dopóki się tylko szarańcza znajduje.

w Warszawie, d. 27 Sierpnia (8 Września) 1858 r.

№ 5.

ИНСТРУКЦІЯ

о средствахъ къ истребленію странствующей саранчи (*acridium migratorium*), изданная Правительственною Комисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, для руководства мѣстнымъ властямъ и жителямъ Царства Польскаго.

ГЛАВА I.

О средствахъ къ истребленію летучей саранчи.

Прежде чѣмъ указать особыя мѣры къ охраненію хлѣбныхъ посѣвовъ отъ истребленія саранчею, слѣдуетъ обратить вниманіе на то, что мѣры эти въ такомъ лишь случаѣ могутъ содѣйствовать къ достиженію предположенной цѣли, когда всѣ жители мѣстности, угрожаемой или пораженной саранчею, соединятъ усилія свои къ поспѣшному и энергическому исполненію указаній настоящей инструкціи. Всѣ издержки, труды и раздѣленные пожертвованія отдѣльных лицъ останутся безуспѣшны, потому что саранча, разродившаяся въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ къ ея истребленію не были приняты надлежащія мѣры, непременно разойдется и разлетится по окрестнымъ мѣстностямъ, дѣлая напрасными всѣ усилія. Поэтому, въ случаѣ появленія или приближенія саранчи, Войтъ гмины, ближайшей къ угрожаемому мѣсту, можетъ и долженъ пригласить къ немедленной явкѣ не только жителей своей гмины, но и всѣхъ окрестныхъ, а отказавшіе въ необходимомъ содѣйствіи и участіи будутъ, согласно существующимъ законамъ, подвержены строжайшей отвѣтственности; хотя впрочемъ трудно допустить подобную оплошность и небрежность, такъ какъ бѣдствие это для всѣхъ одинаково вредно и опасно.

№ 5.

INSTRUKCYA

o środkach wytępienia szarańczy wędrownęj (*acridium migratorium*), przepisana przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, dla użytku Władz miejscowych i mieszkańców Królestwa Polskiego.

DZIAŁ I.

O środkach wytępienia szarańczy latającej.

Przed wskazaniem środków szczegółowych ku ochronie zasiewów rolnych od zniszczenia szarańczy, zwrócić należy przedewszystkiem uwagę, że skutek tych środków wtenczas tylko osiągnięty być może, jeżeli wszyscy mieszkańcy okolicy, klęską tą zagrożonej lub nawiedzonej, połączą swe usiłowania w spieszném i energiczném, według skazówek niniejszej instrukcyi, działaniu. Wszelkie nakłady, trudy i ofiary pojedynczych osób będą całkiem bezskutecznemi; szarańcza bowiem wylęła w miejscach, w których nie starano się jęj wytępić, niezawodnie się rozejdzie i rozleci w przyległe okolice, udaremniając wszelkie usiłowania. Dla tego w razie zbliżenia lub zjawienia się szarańczy, Wójt gminy najbliższej miejsca zagrożonego, może i powinien wezwać do niezwłocznego stawienia się, nie tylko mieszkańców swojej gminy, lecz i wszystkich przyległych, a ci za odmówienie w tych razach pomocy i współdziału w tém, czego wskazywać będzie potrzeba, do najsurowszj, w myśl obowiązującego prawa, pociągani będą odpowiedzialności, chociaż przypuszczać nie można podobnej opieszałości i lekceważenia, gdy klęska każdemu zarówno jest szkodliwą i groźną.

Въ видѣ особыхъ мѣръ предлагаются слѣдующія:

1) Коль скоро разойдется вѣсть о появленіи саранчи въ окрестной или болѣе отдаленной мѣстности, слѣдуетъ прежде всего приготовить къ отраженію ея нападенія. Для сего на поляхъ слѣдуетъ разставить стражу, навозить навозу, сухихъ сорныхъ травъ, вереску и т. п., которые можно былобы въ случаѣ надобности зажечь. Предосторожность эту въ особенности слѣдуетъ соблюдать въ ясные, сухіе и жаркіе дни, въ которые, какъ сказано будетъ ниже, саранча наиболѣе склонна къ полету.

2) Главной стаѣ саранчи обыкновенно предшествуетъ меньшій рой. Какъ только сей послѣдній будетъ замѣченъ на небосклонѣ, необходимо тотчасъ зажечь навозъ и выслать достаточное количество людей, конныхъ и пѣшихъ. Первые вооружаются огнестрѣльнымъ оружіемъ, послѣдніе желѣзными орудіями, могущими издавать звукъ, какъ-то: косами, рѣзаками, цѣпами, трубами, колокольчиками и пр. Орудіями этими слѣдуетъ дѣлать какъ можно больше шума и звона, а въ летящую спереди саранчу стрѣлять изъ ружей, не прямо вверхъ, но въ косвенномъ направленіи. Впрочемъ для отогнанія саранчи, нужно избирать такое направленіе, чтобы она не опустилась не только на поля, къ которымъ приближается, но и на окрестныя, и потому, сколько это позволяетъ мѣстность, слѣдуетъ направлять ее къ водѣ, къ песчанымъ мѣстностямъ, кустарникамъ, а въ крайнемъ случаѣ — къ лѣсамъ.

3) Если саранча всею массою опустится на поле, покрытое созрѣвшимъ хлѣбомъ, то ничто уже не въ состояніи охранить сей послѣдній отъ истребленія, и остается только зажечь пораженные хлѣба, причемъ вмѣстѣ съ ними будетъ сожжена саранча, и такимъ образомъ сохранены будутъ урожаи на другихъ поляхъ и освобождены отъ бѣдствія окрестныя мѣстности.

Всего лучше приступать къ этому въ ночное время, потому, что тогда саранча крайне неповоротлива, и зажигать разомъ въ нѣсколькихъ мѣстахъ на параллельныхъ линіяхъ и по-

Co do środków szczegółowych, te są następujące:

1) Skoro rozejdzie się wieść o pojawieniu się szarańczy w okolicy bliższej lub dalszej, należy się naprzód przygotować do odparcia jej napadu. W tym celu przy łanach, powinni być postawieni strażnicy, tudzież nawieziona mierzwa, suche chwasty, wrzosy i t. p., aby je w razie potrzeby natychmiast zapalić można. Ostrożność ta szczególniej ma być czynną w dni jasne, suche i gorące, w które, jak się niżej powie, szarańcza jest do lotu najpochopniejszą.

2) Główną masę szarańczy poprzedza zwykle rój mniejszy; jak tylko więc ten dostrzeżony zostanie na horyzoncie, potrzeba natychmiast zapalić mierzwę i wysłać dostateczną liczbę ludzi konnych i pieszych. Pierwsi mają być uzbrojeni w broń palną; drudzy zaś w narzędzia żelazne, dźwięk wydające, jako to: kosy, rzezaki, łańcuchy, trąbki, dzwonki i t. p. Temi narzędziami sprawiać należy jak można największy brzęk i łoskot, a do lecącej naprzód szarańczy strzelać z broni palnej, nie wprost do góry, ale w kierunku ukośnym. Należy jednak do odganiania szarańczy taki obierać kierunek, aby ta, nie tylko na łany, do których się zbliża, lecz i na sąsiednie spuścić się nie mogła; o ile więc miejscowość dozwala, zwracać ją należy ku wodzie, ku miejscom piasczystym, zarosłom, lub w ostatnim razie ku lasom.

3) Jeżeli szarańcza całą swą masą padnie na pola dojrzałym zbożem okryte, wtenczas nic już nie może uchronić zboża tego od zniszczenia, i nie pozostaje, jak napadnięte zboża zapalić; bo tym sposobem szarańcza wraz ze zbożem stanie się pastwą płomieni, a tak i reszta plonu ocaleje, i sąsiednie okolice ochronione zostaną od tej klęski.

Najlepiej to jednak przedsiębrać w nocy; wtenczas bowiem szarańcza jest ociężałą, a zapalać należy jednocześnie w kilku punktach na liniach równoległych, i w kierunku

направленію вѣтра. Такимъ образомъ гонимая вѣтромъ саранча изъ пламени и дыма одной линіи попадетъ на другую линію и непременно погибнетъ.

4) Если саранча займетъ паровое поле или луга, то ее слѣдуетъ раздавливать лошадьми, возами, а лучше всего тяжелыми деревянными катками или колодами, къ которымъ посредствомъ пристяжекъ легко запрячь лошадей, и которыя необходимо устроить такимъ образомъ, чтобы онѣ вращались кругомъ, а не волочились по землѣ. Сверхъ того надобно убивать саранчу орудіями, описанными въ пунктѣ 6-мъ, главы II-й. Волонъ для этого употреблять не слѣдуетъ, потому что они отъ испареній и вони раздавленной саранчи страдаютъ и даже издыхаютъ. Самое удобное время для истребленія такимъ образомъ саранчи — въ Сентябрѣ мѣсяцѣ во время кладки яицъ, ибо тогда она до того неповоротлива, что убивать ее очень легко. Для сего весьма благоприятны туманные и холодные дни, и даже утренніе часы ясныхъ дней. Лучше всего однако приступать къ этому ночью, потому что насѣкомое въ темнотѣ съ трудомъ подымается для полета и можетъ быть истреблено на мѣстѣ. Убитую саранчу надобно сметать въ приготовленные рвы, раздавливать тамъ тяжелыми орудіями и засыпать землею, которую слѣдуетъ опять хорошо укатать.

5) Совершенно ошибочно мнѣніе, что будтобы саранчѣ, сѣвшей на полѣ, не слѣдуетъ мѣшать въ кладкѣ яичекъ, для того, чтобы оплодотворенныя самки совершенно опорожнились и чтобы затѣмъ на мѣстѣ можно было отыскать и истребить ихъ зародыши. Зародыши, сложенные въ землю, не такъ легко отыскиваются и не могутъ быть истреблены дочи́ста; поэтому къ уничтоженію саранчи надобно приступать безъ всякой потери времени, лишь только она остановится въ перелетѣ, потому что чѣмъ болѣе истребится ея предъ кладкою яицъ, тѣмъ меньше будетъ опасеній касательно возобновленія бѣдствія.

wiatru. Tym sposobem, pędzona wiatrem szarańcza, z płomienia i dymu jednej linii, wpadać będzie w ogień drugiej i niezawodnemu ulegnie zniszczeniu.

4) Gdy szarańcza zajmie ugory lub łąki, tratować ją należy końmi, wozami, a najlepiej ciężkimi drewnianymi walcami, czyli kłocami drzewa, do których łatwo przytwierdzić można orczyki, i do tych zaprzęgać konie dla ciągnięcia tych kłoców, z urządzeniem ich jednak w taki sposób, aby się nie włościły, lecz toczyły okręcając się. Obok tego, wybijając należy szarańczę narzędziami opisanymi w punkcie 6, działu II. Zaprzęgania wołów unikać należy, gdyż te od wyziewów rozgniecionej szarańczy chorują, a nawet niekiedy zdychają. Najdogodniejsza pora niszczenia w taki sposób szarańczy jest we Wrześniu, kiedy jaja niesie; jest bowiem wówczas tak ociążała, że ją z łatwością można wybijać. Dni mgliste i chłodne, a nawet poranki dni pogodnych sprzyjają tej czynności. Najlepiej jednak odbywać ją w nocy, bo owad w ciemności z trudnością się zrywa do lotu, i na miejscu wybity być może. Pobitą szarańczę w przygotowane rowy należy zmiatać, ciężarami przytłukać i ziemią zasypywać, którą znów dobrze udeптаć należy.

5) Mylném jest mniemanie, jakoby szarańczy, która usiadła, nie należało przeszkadzać do złożenia płodu, ażeby zapłodnione samice całkiem się wypróżniły, i następnie w miejscu tém zarodki zostały wyszukane i zniszczone. Zarodki bowiem złożone w ziemi, nie łatwo znalezione i całkowicie wyniszczone być mogą; należy więc nieodzownie wytępieć bez zwłoki czasu szarańczę, jak tylko w przelocie się zatrzymuje; o ile jej bowiem wyniszczy się przed złożeniem zarodków, o tyle zmniejsza się obawa odrodzenia się klęski.

ГЛАВА II

О средствах къ истребленію молодого плода и такъ называемой пышей саранчи.

1) Съ первыми уже днями весны, на примѣръ въ Мартѣ мѣсяцѣ, иногда и раньше, лишь только сойде́тъ снѣгъ и земля станетъ согре́ваться, необходимо имѣть бдительнѣйшій надзоръ за появленіемъ плода саранчи въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ она пребывала осенью. Тотчасъ по выходѣ изъ яичекъ, она имѣетъ сходство съ большими черными муравьями, съ тою только разницею, что не бѣгаетъ, а скачетъ. Если насѣкомое появилось въ значительномъ количествѣ, то вечеромъ (потому что въ то время саранча собирается въ кучи) необходимо обойти кругомъ занятое ею мѣсто и обозначить оное воткнутыми въ землю кольями, дабы впослѣдствіи, при употребленіи работниковъ, не трудно было отыскать оное.

2) Предъ восхожденіемъ солнца слѣдуетъ собрать людей, вооруженнымъ метлами, и принести соломы или другого горючаго матеріала въ мѣсто обведенное кольями. Метлы должны быть обыкновенныя, потому что длинными не удобно было бы сметать насѣкомыя въ кучу. Съ восхожденіемъ солнца разставить безъ шума людей кругомъ саранчи, и на той линіи, куда предполагается сгонять саранчу, набросать соломы или другого горючаго матеріала. Люди должны стоять другъ отъ друга не далѣе, какъ на длину метлы, и лишь только солнце станетъ грѣть, они слегка трогаютъ саранчу метлами и гоня́тъ ее какъ можно тише и внимательнѣе, такъ, чтобы она не оставалась назади. Они направляютъ ее къ приготовленной соломѣ, которую въ данное время слѣдуетъ зажечь, не допуская метлами расходиться саранчѣ и сгоняя ее въ огонь. Гонку эту слѣдуетъ повторять до совершеннаго истребленія саранчи.

3) Когда саранча выростетъ и цвѣтъ ея станетъ переходить въ красноватый, въ то время огонь приноситъ мало поль-

DZIAŁ II.

О способахъ wytępienia młodego płodu i szarańczy tak zwanęj piechotnej.

1) Zaraz w pierwszych dniach wiosny, jak np. w Marcu, a nawet niekiedy i wcześniej, skoro śnieg zejdzie i ocieplenie się ziemi nastąpi, należy mieć najpilniejszą bacność, czy się płód szarańczy nie pokaże w miejscach, na których przebywała w jesieni. Świeżo wylęgła jest podobną do dużych czarnych mrówek, z tą różnicą, że nie biega lecz skacze. Skoro więc taki owad pojawi się w znacznej ilości, trzeba wieczorem (w tę bowiem dobę szarańcza się gromadzi), obejść w około miejsce zajęte przez owad, i oznaczyć je zatkaniami w ziemię kołkami, aby następnie przy użyciu robotników nie było trudności w znalezieniu tego miejsca.

2) Przed wschodem słońca należy zgromadzić ludzi opatrzonych w miotły, i przynieść słomę, lub inny palny materiał do miejsca kołkami oznaczonego. Miotły powinny być zwyczajne, długimi bowiem niełatwo owad zmiatać do kupy. O wschodzie zaś słońca, rozstawić w cichości ludzi w około szarańczy, i rozrzucić słomę lub inny palny materiał, w tej linii, ku której szarańcza ma być zganiana. Ludzie powinni znajdować się od siebie nie dalej jak na długość miotły, a jak tylko słońce dogrzeje, z lekka dotykać się będą szarańczy miotłami, i poganiać ją jak można dokładnie i powolnie, aby nie zostawała się w tyle. Ludzie posuwać się będą ku przygotowanej słomie, którą w danej chwili należy zapalić, wzbraniając miotłami do rozejścia się szarańczy, i zganiania ją jak najakuratniej do ognia. Czynność ta powtarzać się ma aż do zupełnego wytępienia szarańczy.

3) Kiedy szarańcza podrośnie i nabierze czerwonego koloru, wtenczas ogień nie wiele jest skuteczny, i zwykle tłu-

зы и отъ большихъ кучъ саранчи потухаетъ. Тогда надобно рыть рвы въ количествѣ, соотвѣтственномъ массѣ саранчи и занятому ею пространству. При устройствѣ рвовъ слѣдуетъ имѣть въ виду, чтобы не пришлось загонять саранчу противъ вѣтра или на гору, потому что въ такихъ случаяхъ она большею частью не хочетъ идти или измѣняетъ направление похода. Рвы должны быть глубиною въ 2 локтя и шириною въ полтора, — на песчаной почвѣ, съ отвѣсными стѣнами, на глинистой же — внизу шире, чѣмъ сверху. Землю слѣдуетъ выбрасывать на противоположную сторону, такъ чтобы изъ нея образовался валъ, на которомъ разставить людей въ разстояніи другъ отъ друга на длину метлы, дабы не допускать саранчѣ пробираться на другую сторону цѣпи. Потомъ безъ шума сгоняется саранча, и лишь только начнетъ падать въ ровъ, извѣстная часть людей соскакиваетъ туда, раздавливаетъ насѣкомыхъ ногами, между тѣмъ какъ остальные продолжаютъ нагонять туда новую саранчу. Для раздавливанія саранчи слѣдуетъ употреблять людей не моложе 25 лѣтъ и притомъ въ сапогахъ, потому что на дѣтей и молодыхъ людей испаренія изъ раздавленной саранчи дѣйствуютъ вредно, а насѣкомыя въ столь огромномъ количествѣ, могутъ изранить босыя ноги. По окончаніи дѣла, рвы слѣдуетъ засыпать, старательно укатывая на нихъ землю.

4) Если саранчи такъ много, что она не можетъ помѣститься въ вырытыхъ уже ямахъ, то необходимо, какъ можно скорѣе рыть новые рвы и смотрѣть между тѣмъ, чтобы насѣкомое не расходилось. Въ такомъ случаѣ слѣдуетъ днемъ и ночью содержать стражу, которая недопускалабы саранчѣ расползаться, пока не будутъ готовы новые рвы, а затѣмъ уже сгонять ее туда и истреблять вышеуказаннымъ способомъ.

5) Въ случаѣ, если бы саранча заняла столь значительное пространство, что рытіе рвовъ по причинѣ краткаго времени было бы не возможно, необходимо раздѣлить людей на группы, по возможности многолюдныя, вырывъ для каждой изъ

нами ей быва газзона. Należy więc kopać rowy w takiej ilości, w jakiej wymaga masa szarańczy i zajęta przez nią przestrzeń. W urządzeniu rowów trzeba mieć na względzie, aby nie wypadło w nie zaganiać szarańczy przeciw wiatru, lub pod górę, w takich bowiem razach najczęściej iść nie chce, lub zmienia kierunek swego pochod. Rowy mają być na 2 łokcie głębokie, a na półtora łokcia szerokie, ze ścianami prostopadłymi na gruntach piaszczystych, a na gliniastych powinny być u góry węższe niż u spodu. Ziemię wyrzucać należy na stronę przeciwną, tak aby z niej utworzył się wał; na nim rozstawić ludzi w odległości jeden od drugiego na długość miotły, aby nie dopuszczali szarańczy przedzierać się na drugą stronę. Potem w milczeniu zagania się szarańcza, i skoro w rowy spadać pocznie, pewna liczba ludzi wskoczywszy do rowu, depta owad nogami, gdy inni nową szarańczę w rów napędzają. Do deptania szarańczy używać trzeba ludzi nie młodszych od lat 25, i opatrzonych w obuwie; dzieciom bowiem i młodzieży szkodzą wyziewy z pogniecionej szarańczy, a bosa noga owad szczypiąc w takiej masie może poranić. Po dokonaniu tego, rowy należy zasypywać, i ziemię starannie ubijać.

4) Jeżeli szarańczy tak wielka jest ilość, że się w przygotowane rowy nie mieści, należy jak najspieszniej kopać nowe jamy, a tymczasem pilnować, aby owad się nie rozlaził. W zdarzeniu takim, dniem i nocą straż utrzymywać należy, aby nie dopuszczała rozlażenia się szarańczy, póki jamy się nie wykopią, a następnie spędzać ją do nich, i wytępiać wyżej wskazanym sposobem.

5) W razie gdyby szarańcza zajmowała tak wielką przestrzeń pola, iż wykopywanie rowów byłoby ze względu na krótkość czasu niepodobienstwem, należy wtenczas ludzi podzielić na gromady dostatecznej liczby osób, i przed każdą z nich

нихъ яму соотвѣтственной глубины; затѣмъ каждая группа должна занять извѣстную часть поля и сгонять саранчу въ яму, наблюдая, чтобы между нею и другими сосѣдними группами не было незанятыхъ промежутковъ. Послѣ того саранчу, согнанную въ ямы, слѣдуетъ убивать и засыпать землею вышеописаннымъ способомъ.

6) Случается, что саранча пятится назадъ и не хочетъ идти; тогда загонщики должны на время отступить назадъ, и потомъ съ удвоеннымъ усиленіемъ, съ крикомъ и шумомъ броситься на нее съ метлами и сгонять ее въ рвы или ямы; иначе — она бросится на людей и пройдетъ даже по ихъ головамъ, вслѣдствіе чего всѣ усилія останутся напрасны.

7) Въ туманную и сырую погоду невозможно принудить саранчу скакать во рвы или ямы, потому что въ то время она остается почти неподвижною. Въ такомъ случаѣ слѣдуетъ истреблять ее на мѣстѣ, употребляя для сего вилы, переплетенные по оконечностямъ лозою или хворостомъ. Вилы эти весьма удобны для истребленія саранчи, потому что при ударѣ воздухъ проходитъ сквозь плетенку и вилы пристають къ землѣ лучше метлы или лопаты и сразу раздавливаютъ саранчу. Еслибы однако не возможно было снабдить всѣхъ людей подобными вилами для истребленія саранчи, то остальные должны заготовить вѣтвями со свѣжими листьями, которыми также можно убивать насѣкомыхъ въ значительномъ количествѣ. Можно также раздавливать ихъ посредствомъ боронъ, которыя сплетаются шиповатыми вѣтвями и сверху приваливаются камнями или другими тяжелыми предметами. Не менѣе полезно употреблять также и деревянные катки, о которыхъ сказано было выше.

8) Хотя послѣ предпоследняго линянія саранча и не имѣетъ еще крыльевъ, однако она становится необыкновенно прожорливою и причиняетъ столько же вреда, какъ и крылатая. Въ то время весьма трудно загонять ее во рвы, потому что она

wykopać jamę odpowiedniej obszerności, a następnie każda gromada obejmie pewną przestrzeń pola i szarańczę poganiać będzie ku jamie, zważając pilnie, aby nie było niezajętych przedziałów między gromadami ludzi. Po napędzeniu do jam, szarańczę opisanym wyżej sposobem należy wybijać i zakopywać.

6) Bywają wypadki, że szarańcza wraca się i iść nie chce; wtenczas napędzający ją ludzie na chwilę cofnąć się powinni, poczem z podwójną usilnością, z krzykiem i hałasem uderzyć po niej miotłami, i do rowów lub jam napędzić; inaczej bowiem rzuci się na ludzi, i przejdzie choćby po ich głowach, przez co cała czynność byłaby zniweczona.

7) W dni mgliste i wilgotne nie podobna znać szarańczę aby do rowów lub jam skakała, siedzi bowiem wówczas prawie nieruchoma. W takim razie na miejscu niszczyć ją należy, używając do tego widel przeplecionych na końcach łoża lub wicią. Takie widły bardzo są dogodne do wybijania szarańczę; gdyż w chwili kiedy niemi się uderza, za pomocą przechodzącego przez plecionkę powietrza, lepiej przystają widły do ziemi niż miotła lub łopata, i od razu szarańczę gniotą. Gdyby jednak każdego z ludzi, użytych do bicia szarańczę, nie można było opatrzyć takimi widłami, wtenczas nie mający ich powinni używać gałęzi ze świeżym liściem, któremi także można wybijać owad w znacznej ilości. Trącać też ją można bronami, które oplatają się kolczastymi gałęziami, a z wierzchu nakładają się kamieniami lub innemi ciężarami. Z niemniej pomyslnym skutkiem używać tu można drewnianych kłóców, o których mówiono wyżej.

8) W przedostatniem wylienieniu, szarańcza lubo nie jest jeszcze skrzydlatą, staje się już jednak bardzo żarłoczną, i tak wielkie zrządza szkody jak oskrzydłona. Wtenczas trudno ją bardzo do rowów napędzać, bo obsiada wyrosłe już posiewy,

садится на выросшие уже посевы и слишком далеко скачет, так, что ее нельзя удержать в куче. В этот период, сев одних хлебов, гонимая голодом, она переходит на другие поля, и хотя движется весьма медленно, но за то столь упорно, что ее ничем нельзя своротить с дороги. Производимый во время ее похода звон и крик хотя и разгоняет ее на непродолжительное время, но она тотчас собирается, как только немного удалится от того места, где был шум. В таком случае с обеих сторон поля, занятого саранчой, надобно разставить достаточное число людей, на расстоянии 50 шагов друг от друга, которые, следуя тихомолком за саранчой, должны попеременно убивать ее вышеописанными вилами или ветвями. Таким образом куча насекомых не разбегается, и не убитая загонщиками идущими спереди, истребляется почти дочи́ста задними рядами.

9) Если пшашая саранча займет поля, на коих хлебы уже значительно выросли, то необходимо таковые выкосить, вытрясти солому и убрать ее в сторону; саранчу же истреблять вышеописанным способом. На обширных пространствах, покрытых созревающим хлебом, следует выкашивать местами полосы, с коих убирать солому, вытряхнув ее сперва хорошо и на полосах этих рыть ямы или поперечные рвы. По опыту известно, что молодая саранча охотно собирается туда для согревания на солнце; тогда ее весьма легко собирать в мешки, высыпать потом в приготовленные большие ямы, раздавливать тяжелыми предметами и засыпать землею. Действие это повторяется в течение нескольких дней.

10) Весьма хорошо на тех полях, на которых саранчой сложены яички, оставлять местами незасеянные полосы, весною же, когда плод начнет выходить из яичек, по обеим сторонам незасеянных полос вырыть достаточное число поперечных ровов и, согнав туда саранчу, истреблять вышеописанными способами.

i za daleko skacze, aby ją razem utrzymać można. W tym pe-ryodzie pożarłszy jedne zboża, głodem przyciśnięta na inne łany się przenosi, a choć idzie powoli, tak jednak uporczywie, że niepodobna jej z drogi odwrócić. Sprawiany w czasie jej pochodu brzękadłami łoskot i hałas rozprasza ją wprawdzie na chwilę; gromadzi się jednak bezzwłocznie, skoro się z miejsc niepokojonych oddali. W takim razie należy po obu stronach pola, zajętego przez szarańczę, rozstawić dostateczną liczbę ludzi, o 50 kroków jednego za drugim, którzyby w cichości postępując za szarańczę, nie jednocześnie, ale na przemian bili ją wyżej opisanymi widłami lub gałęziami. Tym sposobem, gromada owadów nie rozprasza się, a niedobitą przez ludzi wprzód idących, postępujący z tyłu niszczą tak, że prawie wszystkie wytępione zostają.

9) Jeżeli szarańcza piesza zalegnie pola, na których zboża znacznie się już podniosły, potrzeba te zboża wykosić, i otrząśszy je na bok odrzucić; szarańczę zaś wybijać wyżej opisanym sposobem. Na gruntach rozległych, zbożem wyrosłym okrytych, wykaszac miejscami ulice, i słomę przetrząśszy, uprzątać; w ulicach zaś tych jamy lub poprzeczne rowki kopać. Przekonano się, że młoda szarańcza chętnie zbiera się sama w takie rowki dla wygrzewania się na słońcu; łatwo więc ją wtenczas wybierać w wory, potem do przygotowanych dołów odnosić, ciężarami ubijać, i ziemią przysypywać. Czynność ta powtarza się przez dni kilka.

10) Dobrze jest na gruntach, na których szarańcza zarodki złożyć mogła, zostawiać miejscami nie zasiane pasy, a na wiosnę, kiedy pług z jaj wylazie zacznie, po obu bokach niezasianych miejsc, w poprzek liczne rowy pokopać; skoro zaś w takowe się zgromadzi, niszczyć wyżej opisanymi sposobami.

ГЛАВА III

Объ отыскивании и истреблении яичек или зародышей саранчи.

1) Луга и паровые поля, на которыхъ пребывала саранча осенью или гдѣ она была истреблена и по всей вѣроятности сложила яички, если только позволяетъ мѣстность, всего лучше заливать водою до самаго наступленія морозовъ. Гдѣ это неудобноисполнимо, слѣдуетъ искать яичекъ при камняхъ, въ пометѣ, подъ глыбами земли, на пашнѣ, при межахъ, въ кустарникахъ и т. п.

2) Для удобнѣйшаго отыскиванія яичекъ саранчи, въ ясную погоду въ Октябрѣ мѣсяцѣ, слѣдуетъ вспахивать поля узкими и мелкими бороздами, собирать вырытые наружу пузырьки съ яичками, потомъ взбороновать поле и, выбравъ оставшіяся еще яички, сгребать оныя въ ямы, раздавливать тяжелыми предметами и засыпать землею. Всего же лучше сжигать ихъ или посыпавъ жженою известью, поливать водою. Весною повторять эту операцію, прежде чѣмъ насѣкомыя станутъ выходить изъ яичекъ.

3) На малыхъ пространствахъ и въ гористыхъ мѣстахъ, недоступныхъ для плуга, для добытія яичекъ наружу, слѣдуетъ разрыхлить землю мотыками на два дюйма въ глубину и собранныя яички истреблять вышеописаннымъ способомъ. Полезно также выгонять свиней, которыя, почуявъ яички, добываютъ ихъ и съ жадностью пожираютъ. Свиньи, особенно большими стадами, также съ пользою могутъ быть употребляемы для истребленія насѣкомаго въ двухъ его превращеніяхъ и сѣдаютъ оное равномѣрно съ большою жадностью.

4) Не слѣдуетъ упускать изъ виду, что самое дѣятельное средство къ истребленію зародышей саранчи составляетъ поощреніе работниковъ денежною наградою. Поэтому владельцы угрожаемыхъ полей, независимо отъ вышеописанныхъ

DZIAŁ III

O sposobach wyszukiwania i niszczenia jaj szarańczy, czyli zarodków.

1) Łąki i ugory, na których szarańcza przebywała w jesieni, lub na których poginęła, a ztąd bez wątpienia jaja w nich zakopała, gdzie tylko miejscowość pozwala, najlepiej jest wodą zatapiać, aż do nastąpienia mrozów. Gdzie zaś tego nie można uczynić, szukać ich należy przy kamieniach, pod gnojami, pod bryłami ziemi na roli, przy miedzach, w zaroślach i t. p.

2) Dla łatwiejszego wynalezienia jaj szarańczy, w dni pogodne, w miesiącu Październiku, należy pola w drobne skiby płytko przeorywać, wyorane na wierzch pęcherzyki z jajami wybierać, potem rolę bronować, i znów pozostałe jeszcze jaja wybrawszy, w doły zgarniać, ciężarami rozgniatać i ziemią przysypywać. Najlepiej jest palić je, lub niegaszonym wapnem potrząsłszy, wodą zlewać. Na wiosnę, taż sama czynność jak najściślej powtarzać się winna, zanim się owad wylęgać zacznie.

3) Na małych obszarach i miejscach górzystych, pługowi niedostępnych, dla wydobywania na wierzch jaj, ziemię mотыками na dwa cale głęboko skopywać należy; jaja zaś wybrane, wyżej opisanym sposobem niszczyć. Dobrze jest także spędzać świnie, które węchem jaja zwietrzywszy, dobývają je i chciwie pożerają. Świnie, zwłaszcza w większych stadach, również skutecznie używane być mogą przy wytępianiu wylęgłego w obu przemianach owadu; i ten bowiem z równą pożerają chciwością.

4) Zwrócić tu należy uwagę, że najskuteczniejszym środkiem pozbycia się zarodków szarańczy, jest zachęta drogą nagrody pieniężnej. Właściciele więc pól zagrożonych, obok użycia środków wyżej opisanych, nie powinni żałować wydatków

мёрз, не должны щадить издержек на награды за собранные яичка саранчи, подражая въ томъ примѣру иностранныхъ государствъ, гдѣ мѣра эта оказывалась спасительною всякій разъ, когда можно было опасаться, что урожаи подвергнутся новымъ опустошеніямъ и въ наступающемъ году, вслѣдствіе разрожденія саранчи изъ сложенныхъ въ землю зародышей. Награды эти, хотя бы и не выше 15 или 20 коп. за кварту собранныхъ яицъ, будутъ для крестьянскихъ дѣтей и женщинъ сильнымъ поощреніемъ къ старательному отыскиванію яичекъ саранчи, и такимъ образомъ малыми средствами предотвратятся огромныя опустошенія, причиняемыя этими насѣкомыми въ полевыхъ урожаяхъ.

5) Къ сему присовокупляется, что, по наблюденіямъ агрономовъ и энтомологовъ, саранча всего обильнѣе разрождается изъ яичекъ на поляхъ, засѣянныхъ до Михайлова дня. Въ хлѣбахъ, которые посѣяны нѣсколько позже, саранча или вовсе не разрождается, или — въ весьма маломъ количествѣ. Поэтому, слѣдующимъ совѣтамъ тѣхъ же агрономовъ, полезно въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ по всей вѣроятности могли быть отложены яички саранчи, производить озимые посѣвы сколь можно позже, яровые же, напротивъ того, ускорять по возможности.

ГЛАВА IV.

О наружныхъ признакахъ и о природѣ саранчи во всѣхъ ея превращеніяхъ.

1) Вполнѣ развитая саранча, то есть крылатая, бываетъ длиною около трехъ дюймовъ; общій цвѣтъ ея сѣроватый съ зеленовато-желтымъ отливомъ. Она имѣетъ четыре крылья, изъ коихъ два переднія въ видѣ кожистыхъ оболочекъ, заднія же перепончатая, широкія, складываются сгибами въ видѣ вѣера. Верхнія оболочки крыльевъ, сѣровато-бураго цвѣта, испещрены темно-бурыми или сѣрыми пятнами разной величины. Два другія крылья бываютъ безъ пятенъ, широкія, блѣдныя, нѣсколько сѣрыя, при основаніи желто-зеленоватыя.

на вынѣсzenie nagród za wynalezione jaja szarańczy, jak to z najlepszym skutkiem czyniono w krajach obcych, gdy klęska wyniszczenia plonów ponowić się mogła w latach następnych, przez odrodzenie się szarańczy z zostawionych w ziemi zarodków. Nagrody te, chociażby nie przenosiły 15 do 20 kopiejek za quartę jaj zbieranych, staną się silną zachętą dla dzieci włościańskich i kobiet do starannego wyszukiwania jaj szarańczy, a tym sposobem nader małym wydatkiem zaradzi się niepowetowanym stratom, jakie ten zgubny owad zrząda w plonach rolniczych.

Nadmieniam się jeszcze o postrzeżeniach agronomów i naturalistów, że jaja szarańczy wylęgają się najobficiej na tych gruntach, które przed Ś-tym Michałem są obsiewane. W zbożach zaś później nieco obsianych, nie wylęgają się wcale, lub bardzo mało. Dobrze więc jest, za radą tychże agronomów, posiewy ozime, w miejscach gdzie jest podejrzenie, że się jaja szarańczy znajdują, ile można spóźnić; zasiewy zaś jare przyspieszać.

DZIAŁ IV.

O cechach zewnętrznych i o naturze szarańczy we wszystkich jej przemianach.

1) Szarańcza zupełnie wykształcona, to jest opatrzona skrzydłami, ma około trzech cali długości; jest szarawą w ogólnym ubarwieniu, z zielonawym i żółtawym odcieniem. Cztery skrzydła, z których dwa przednie stanowią pokrywy skórkowate, a dwa tylne błoniaste, szerokie, składające się w fałdy, jak w wachlarz. Pokrywy skrzydeł szarawo-brunatne, ciemno-brunatnymi lub szaremi rozmaitego kształtu plamkami upstrzone. Dwa drugie skrzydła bez plam, szerokie, blade, nieco szarawe, przy ciele żółtawo-zielonawe.

Какъ у всего класса наѣкомыхъ, ногъ у нея шесть, изъ коихъ двѣ заднія съ блѣдно-желтыми оконечностями съ бѣлыми шипами.

Туловище у самокъ толще чѣмъ у самцовъ.

2) Собственнымъ мѣстопроисхожденіемъ саранчи бываютъ западная часть Азіи и степи юго-восточной Европы. Главные перелеты свои она обыкновенно совершаетъ отъ востока къ западу; но направленіе это подчиняется вліянію вѣтровъ, и вслѣдствіе того стаи саранчи иногда появляются и въ другихъ направленіяхъ. Въ здѣшнюю страну она обыкновенно залетаетъ въ Іюль или Августъ. Совокупляется въ Августъ и въ Сентябрь. Самцы вскорѣ послѣ того погибаютъ; самки же живутъ до Октября мѣсяца и кладутъ яички въ землю рыхлую, недавно вспаханную или непродолжительное время находившуюся подъ паромъ.

Саранча любитъ жару и засуху, и потому перелеты свои совершаетъ въ то время, когда солнце сильно грѣетъ при постоянной погодѣ. Ранняя роса и ночные холода приводятъ ее въ оцѣпененіе; ночью она не садится на голую землю, а на растенія или деревья. Ненастная и холодная погода для нея весьма вредна. Поэтому на сколько благоприятствуетъ размноженію саранчи жаркое и сухое лѣто, на столько содѣйствуютъ истребленію зародышей и самихъ наѣкомыхъ продолжительное ненастье весною и осенью, и лѣтніе холода.

3) Плодъ саранчи выходитъ изъ яичекъ въ самомъ началѣ весны, въ Мартъ, Апрельъ, а иногда и въ Маѣ мѣсяцахъ, смотря по болѣе раннему или позднему развитію теплоты. Вышедшія изъ яичекъ наѣкомыя не имѣютъ крыльевъ и весьма похожи на большихъ черныхъ муравьевъ, съ тою лишь разницею, что не бѣгаютъ подобно симъ послѣднимъ, а скачутъ. Первое время по выходѣ, они нѣжны и слабы, сидятъ отдѣльно на мѣстахъ, гдѣ вышли изъ яичекъ, такъ что съ начала ихъ трудно замѣтить; не смотря однако на то, они начинаютъ съѣдать зеленые хлѣба или травы. Прежде чѣмъ достигнуть со-

Jak w całej gromadzie owadów, nóg jest sześć, a końce dwóch tylnych blade-żółtawe, z białymi kolcami.

Samice mają ciało grubsze niż samce.

2) Właściwą ojczyzną tego gatunku jest zachodnia część Azji, i stepy wschodnio-południowych krajów Europy. Główne wędrówki swoje odbywa zwykle od wschodu ku zachodowi; na kierunek ich jednak lotu wiele działają wiatry, i dla tego chmury szarańczy nieraz w odmiennym, niż od wschodu na zachód kierunku, przeloty swe odbywają. Do prowincyj tutejszych przylatuje zazwyczaj w Lipcu, lub Sierpniu. Parzy się w Sierpniu i Wrześniu. Samce wkrótce potem giną; samice żyją jeszcze do Października, i składają jaja w ziemię rządka, świeżo zoraną, lub niedługo ugiorem leżącą.

Szarańcza lubi gorąco i posuchę; dla tego wędrówki swe odbywa w takim czasie, kiedy słońce przy stałej pogodzie mocno dogrzewa. Ranne rosy i chłody nocne wprawiają ją w odrętwienie, nie siada też nocną porą na gołej ziemi, ale na roślinach i drzewach. Słoty i zimna są dla niej nader szkodliwe. O ile więc lata skwarne i suche sprzyjają rozmnażaniu się szarańczy, o tyle długie słoty na wiosnę i w jesieni, tudzież chłody letnie, mnóstwo zarodków i samych owadów wytępiają.

3) Płód z jaj szarańczy wylęga się zaraz w pierwszych dniach wiosny w Marcu, Kwietniu, a niekiedy w Maju, stosownie do wcześniejszego lub późniejszego ocieplenia się. Świeżo wylęgłe owady szarańcze nie mają skrzydeł i są bardzo podobne do wielkich czarnych mrówek, z tą różnicą, że nie biegają lecz skaczą. Są wówczas delikatne i słabe, siedzą pojedynczo na miejscach, gdzie się z jaj wylęgły, i z początku dostrzedz ich trudno; zaczynają wszakże już podgryzać zielone zboża lub trawy. Nim dojdą zupełnego wzrostu, pięć razy zrzucają skórę, czyli lenieją. Po pierwszej wyleni nabierają czarniawo-szarąj

вершеннаго своего развитія, они пять разъ сбрасываютъ съ себя кожу или линяють. Послѣ перваго линянія цвѣтъ ихъ переходитъ въ черновато сѣрый, они собираются въ кучи и тогда ихъ легче замѣтить. Между третьимъ и четвертымъ лини-
нѣмъ, они уже требуютъ столько же корма, какъ и развитое насекомое; истребивъ все, что кругомъ ихъ находится, они переходятъ на сосѣднія поля. Въ этомъ видѣ саранча извѣстна подъ именемъ *пльхоты*. Спустя двѣ недѣли послѣ четвертаго линянія, наступаетъ пятое и послѣднее, при которомъ вырастаютъ крылья и вслѣдъ затѣмъ она поднимается вверхъ несмѣтными стаями.

4) При кладкѣ яицъ или зародышей, самки саранчи дѣлаютъ заднею частью тѣла углубленія въ одинъ или въ полтора дюйма и впускаютъ туда въ одинъ разъ отъ 50 до 60 яицъ, обливая ихъ густою слизистою жидкостью, грязно-желтаго цвѣта, которая впослѣдствіи твердѣетъ и покрывается прилипшими къ ней песчинками отъ окружающей ее почвы. Такимъ образомъ образуется нѣчто въ родѣ трубочки или лучше сказать пузырька, длиною около 8 линій, сверху облеченного желтовато-сѣрою кожицею, нѣсколько похожею на лайку. Такихъ пузырьковъ съ яичками одна самка можетъ положить отъ 3 до 4-хъ, слѣдовательно она кладетъ вообще до 200 и болѣе яичекъ. Отдѣльныя яички имѣютъ продолговатую форму, съ округленными оконечностями, длиною до 2-хъ линій; въ началѣ бываютъ желтаго цвѣта и наполнены желтоватою жидкостью; впослѣдствіи они переходятъ въ бурый цвѣтъ; окружающая же ихъ плева столь нѣжна и хрупка, что ломается тотчасъ при малѣйшемъ прикосновеніи.

barwy, kupią się w gromady, i już więcej wpadają w oko. Między trzecią i czwartą zmianą skóry, potrzebują już tyle pokarmu co dorosła szarańcza; objadłszy więc wszystko co znajdują koło siebie, wędrują na przyległe pola. W tym stanie jest znajoma szarańcza pod nazwą *piechoty*. We dwa tygodnie po czwartej wyleni, następuje piąta i ostatnia, przy której wyrastają skrzydła, i wnet potem wzbija się niezliczonemi rojami w powietrze.

4) Przy składaniu jaj lub zarodków, samice szarańczy robią tyłem ciała dolki na 1 i $\frac{1}{2}$ cala głębokie i wpuszczają w nie na raz po 50 do 60 jaj, oblewając takowe gęstą flegmistą cieczą, brudno-żółtawej barwy, która tężeje później, i oblepia się okruszynami otaczającej ją ziemi. Tym sposobem tworzy się niby rurka, a raczej pęcherzyk, długi na 8 linii mniej więcej, i po wierzchu żółtawo-szarą skórą powleczoney, mającą niejaki podobieństwo do zamszu. Takich pęcherzyków z jajami jedna samica złożyć może 3 do 4; a zatem do 200 i więcej jaj wydaje. Pojedynczo uważane jajeczka są podługne, z obu końców zaokrąglone, na dwie linije długie, z początku żółte, napełnione żółtawym płynem; później nabierają brunatnej barwy; otaczająca je zaś błonka tak jest delikatna i kru-
cha, że za dotknięciem zaraz pęka.

В) *ОБЪ ОХРАНЕНИИ ЛѢСОВЪ ОТЪ ВРЕДНЫХЪ НАСѢКОМЫХЪ И О ТУШЕНІИ
ЛѢСНЫХЪ ПОЖАРОВЪ.*

№ 6.

**Опредѣленіе размѣра денежнаго взысканія за отказъ
въ помощи въ чрезвычайныхъ случаяхъ.**

(Изъ Уложенія о наказаніяхъ для Царства Польскаго).

Ст. 582.

Отказывающіе въ помощи, которую могли бы дать, не подвергаясь сами опасности, во время наводненій, пожаровъ и въ другихъ бѣдствіяхъ или угрожающихъ жизни опасностяхъ . . .

Ст. 583.

За всё въ настоящей главѣ поименованные полицейскіе проступки, виновные подвергаются денежному взысканію, не свыше 40 злотыхъ.

№ 7.

**Распоряженіе объ охраненіи лѣсовъ отъ вредныхъ
насѣкомыхъ.**

(25 Августа (6 Сентября) 1838 года.

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ
и Народнаго Просвѣщенія.

По случаю появленія въ лѣсахъ Пыздрскихъ, Опатовскихъ
и Конинскихъ большого количества вредныхъ для лѣса насѣ-

В) *O OCHRONIE LASÓW OD SZKODLIWYCH OWADÓW I O GASZENIU
POŻARÓW W LASACH.*

№ 6.

**Oznaczenie kar pieniężnych, na odmawiających pomocy do
ratunku w klęskach nadzwyczajnych.**

(Wyciąg z Kodeksu karnego Królestwa Polskiego).

Art. 582.

Którzy odmawiają, bez narażenia się na własne niebezpieczeństwo, pomocy, o którą są wzywani, w przypadkach zalwu wodu, pożaru, w innych klęskach, albo w niebezpieczeństwach życia.

Art. 583.

Wszelkie w niniejszym dziale wyszczególnione przewinienia policyjne, pociągają za sobą karę pieniężną, aż do złp. 40.

№ 7.

**Rozporządzenie, co do ochrony lasów od niszczących je
owadów.**

(d. 25 Sierpnia (6 Września) 1838 r.)

do

Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Z powodu zjawiających się w wielkiej liczbie w lasach
Pызdrskich, Opatowskich i Konińskich owadów, też lasy nisz-

комыхъ, называемыхъ короѣдами (корниками), Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, по приглашенію Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, командировала на мѣсто Лѣснаго Инспектора Эльснера, для изслѣдованія природы насѣкомыхъ и принятія мѣръ къ предотвращенію причиняемаго ими вреда.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, отъ 14 (26) Мая сего года, за № 34,573, увѣдомила, что г. Эльснеръ, осмотрѣвъ вышеназванныя мѣстности, составилъ для мѣстныхъ властей и владѣльцевъ частныхъ дачъ инструкцію, въ которой преподаны средства къ истребленію сказаннаго насѣкомаго, какъ въ самомъ зародышѣ, такъ и въ дальнѣйшихъ его превращеніяхъ. Вмѣстѣ съ тѣмъ Коммисія Финансовъ и Казначейства объяснила, что, по причинѣ быстрого распространенія насѣкомаго и легкаго перехода его въ сосѣдніе лѣса, необходимо принять общія для всего края мѣры, какъ охранительныя, такъ и предупредительныя, дабы избавить край отъ сего бѣдствія.

Въ приведенной инструкціи изложены самыя соотвѣтственныя для сего мѣры. Прежде однако, чѣмъ таковая будетъ напечатана и сообщена для исполненія Губернскимъ Правленіемъ, Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ считаетъ необходимымъ предписать къ исполненію слѣдующее:

1) Согласно статьямъ 582 и 583-й Уложенія о наказаніяхъ, слѣдуетъ посредствомъ полиціи обязать всѣхъ жителей къ оказыванію взаимной помощи при уничтоженіи этихъ пагубныхъ для лѣса насѣкомыхъ, подъ опасеніемъ взысканія, въ случаѣ отказа въ помощи или преждевременной отлучки съ мѣста, до окончательнаго отвращенія бѣдствія или до прибытія другихъ людей, призванныхъ въ помощь, въ установленной закономъ очереди.

2) Предписать всѣмъ владѣльцамъ лѣсовъ въ краѣ, чтобы распорядились объ отыскиваніи въ лѣсахъ своихъ вреднаго насѣкомаго, пока оно слишкомъ не размножится и истребленіе его не окажется затруднительнымъ. Присутствіе короѣдовъ можно

чающихъ, kornikami zwanych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, za wezwaniem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, delegowała na miejsce Inspektora Leśnego Elsnera, celem rozpoznania natury owadów i przedsięwzięcia najwłaściwszych środków zaradczych, ku wstrzymaniu jego postępów.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu donosi odezwą z dnia 14 (26) Maja r. b. Nr. 34,573, iż po zwiedzeniu miejsc rzeczonych przez pana Elsnera, tenże przepisał stósowną instrukcyę dla Władz miejscowych i właścicieli prywatnych lasów, obejmującą wskazanie środków, jakimi owad rzeczony, tak w swych zarodach, jako téż w późniejszym wykształceniu, gubionym być może. Nadmieniam zarazem Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, iż z powodu dostrzeżenia wielkich postępów owadów i łatwego udzielania się go lasom pobliskim, zachodzi potrzeba przedsięwzięcia ogólnych w kraju środków, tak ochronnych, jak zaradczych, dla uprzedzenia zgubnej dla kraju klęski.

Instrukcyja pomieniona zawiera najwłaściwsze ku temu celowi środki. Zanim jednak takowa zostanie wydrukowaną i do wprowadzenia w wykonanie Rządom Gubernialnym przesłaną, z uwagi na nagłący stan rzeczy, polecam Rządom Gubernialnym wydać rozporządzenie następującej osnowy:

1) Odpowiednio art. 582 i 583-mu Kodeksu karnego zobowiązać policyjnie wszystkich mieszkańców do wspólnego i wzajemnego udzielania pomocy, ku umorzeniu téj plagi leśnej, pod karą, na odmawiających pomocy lub uchodzących z miejsca ratunku wcześniiej, nim niebezpieczeństwo usunięciem zostanie, lub nim właściwa, z kolei prawem przepisanej pomocy, wezwać się mająca, nie nadejdzie.

2) Zalecić w całym kraju właścicielom lasów, aby w tychże szkodliwych owadów wcześniiej wyszukiwać kazali, zanim one zbytёcznie się rozmnożą i klęską trudną do usmie-

узнать по высыханию деревь, ими протачиваемых, присутствие же личинок узнается:

- a) по лету насѣкомыхъ въ тихіе вечера, въ открытыхъ мѣстахъ въ лѣсу;
- b) по помету личинокъ, находимомъ въ лѣсу;
- c) по присутствію въ лѣсу птицъ и жуковъ, питающихся личинками.

До изготовленія инструкціи, по мѣрѣ обнаруженія вышеисчисленныхъ признаковъ, слѣдуетъ предписать мѣры общеупотребительныя или предлагаемыя въ специальныхъ сочиненіяхъ къ истребленію насѣкомыхъ, по полученіи же инструкціи, издать, въ дополненіе этихъ правилъ, особое распоряженіе.

3) Въ видахъ успѣшнѣйшаго исполненія на мѣстѣ предложенныхъ предохранительныхъ мѣръ, Губернское Правленіе обязано издать дополнительное распоряженіе и инструкцію, и опубликовать ихъ въ губернскихъ вѣдомостяхъ.

4) Предписать всемъ Ободовымъ Коммисарамъ и Гминнымъ Войтамъ, чтобы, въ случаѣ требованій лѣсныхъ и другихъ управленій, они безотлагательно и подъ личною отвѣтственностью оказывали требуемую помощь.

5) Такъ какъ, по дошедшимъ свѣдѣніямъ, насѣкомое это распространяется изъ пограничныхъ прусскихъ провинцій, то Губернское Правленіе обязано прямо отъ себя отнестись къ прусскимъ пограничнымъ властямъ о принятіи мѣръ къ уничтоженію насѣкомыхъ въ пограничныхъ лѣсахъ, потому что, въ противномъ случаѣ, даже самыя дѣятельныя мѣры, принимаемыя въ здѣшнемъ краѣ, могутъ отвратить бѣдствіе только на короткое время.

Обильнѣе всего насѣкомое разпространилось въ Конскихъ лѣсахъ, почему Губернское Правленіе обязывается принять безотлагательно мѣры къ истребленію его во всехъ частныхъ лѣсахъ этого округа, а равно и въ казенномъ управленіи состоящихъ дачахъ, согласно настоящимъ указаніямъ и соответствен-

рzenia staną się. Bytność zaś korników poznać można po usychających drzewach, które świdrują; gąsienice zaś:

- a) po lataniu omacnie, podczas wieczorów spokojnych, na miejscach otwartych w lesie;
- b) z pomiotów gąsienic w lesie;
- c) po zbieraniu się w lesie ptaków i chrząszczy, gąsienicami żywiących się.

Dopóki instrukcyja wzmiankowana wygotowaną nie będzie, po dostrzeżeniu tych oznak przepisać należy środki w powszechném używaniu będące, lub specyalnemi dotąd pismami doradzane, ku wytępianiu owadów, a po otrzymaniu instrukcyi, dodatkowém rozporządzeniem przepisy te uzupełnić.

3) Rozporządzenie to i instrukcyę Rząd Gubernialny w celu najtrafniejszego i najskuteczniejszego wykonania na miejscu podanych środków zaradczych, wydać winien, i przez dziennik urzędowy ogłosić.

4) Rozkazać wszystkim Kommissarzom Obwodowym i Wójtom gmin, aby wezwani o pomoc przez Urzędy leśne lub kammellaryjne, pomoc żadaną dostawiali, pod odpowiedzialnością.

5) Ponieważ dochodzą wiadomości, że plaga ta z Pruss graniczących posuwa się; winien przeto Rząd Gubernialny odnieść się wprost od siebie do Władz pogranicznych pruskich, o zarządzenie środków uśmierzenia owadu w lasach pogranicznych; inaczéj bowiem środki najskuteczniejsze w naszym kraju, na chwilę tylko nieszczęście odwróćą.

W największej obfitości zarażone są owadem lasy Konińskie; winien zatem Rząd Gubernialny we wszystkich lasach prywatnych w tym obwodzie, jak niemniej zostających pod administracyą rządową, jak najspieszniej zająć się tępieniem takowego, według niniejszego wskazania i środków miejscowo-

но мѣстнымъ условіямъ. Для содѣйствія въ этомъ отношеніи, Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства командированъ Старшій Лѣсничій Лѣснаго Управленія Коло, г. Георгій Струве, обѣ оказалии коему, на мѣстѣ, надлежащаго содѣйствія Губернское Правленіе не преминетъ распорядиться.

Варшава, 25 Августа (6 Сентября) 1838 года.

Главный Директоръ Предсѣдательствующій,
Генералъ-Лейтенантъ (подписано) Головинъ.

№ 12,705/23,534.

№ 8.

Распоряженіе, указывающее въ особой инструкціи средства къ истребленію вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ.

(14 (26) Апрѣля 1839 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Предписаніемъ отъ 25 Августа (6 Сентября) прошлаго года, за № 12,705/23,534, указаны были Губернскому Правленію мѣры къ истребленію лѣснаго насѣкомаго, которое въ прошедшемъ году причиняло въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ края большой вредъ въ лѣсахъ и вмѣстѣ съ тѣмъ изъяснено, какія слѣдовало дать наставленія властямъ, обязаннымъ привести вышеозначенныя мѣры въ исполненіе.

сціа doradzanych. Ku pomocy w tym względzie delegowany został przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu Nadleśniczy Leśnictwa Koło p. Jerzy Struve, któremu pomoc skuteczną na miejscu Rząd Gubernialny udzielić rozkaże.

w Warszawie, d. 25 Sierpnia (6 Września) 1838 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
Jenerał-Lejtenant (podpisano) Golowin.

Nr. 12,705/23,534.

№ 8.

Rozporządzenie, przepisujące oddzielną instrukcyą środki do wytępienia owadów lasom szkodliwych.

(d. 14 (26) Kwietnia 1839 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Rozporządzeniem z dnia 25 Sierpnia (6 Września) r. z. Nr. 12,705/23,534, przepisane zostały Rządowi Gubernialnemu środki gubienia leśnego owadu, który w roku zeszłym w niektórych okolicach kraju lasy pustoszył, a razem wskazano rozporządzenia, jakie uczynić należało do Władz, trudnić się obowiązanych wykonaniem środków pomienionych.

Въ томъ же предписаніи дано знать, что болѣе точныя по сему предмету наставленія пзложены въ составленной г. Эльперомъ инструкции объ истребленіи насѣкомыхъ, которую, для повсемѣтнаго ея распространенія, предположено напечатать.

По напечатаніи нынѣ этой инструкции, Правительственная Коммисія, препровождая при семъ NN экземпляровъ оной, предписываетъ Губернскому Правленію:

1) прежде всего разослать по одному экземпляру каждому Бургомистру того города во владѣніи котораго состоятъ собственныя лѣсныя дачи;

2) равномерно вручить по одному экземпляру каждому Обwodовому Коммисару и владѣльцамъ значительнѣйшихъ лѣсовъ, если на то достанетъ присылаемыхъ экземпляровъ;

3) сверхъ того, для распространенія по возможности свѣдѣній о средствахъ охраненія лѣсовъ отъ насѣкомыхъ, опубликовать сказанную инструкцію въ губернскихъ вѣдомостяхъ;

4) наконецъ, вмѣнить всемъ Бургомистрамъ городовъ, владѣющихъ лѣсами и частнымъ лѣсохозяевамъ въ обязанность, съ наступающею весною, привести тотчасъ въ исполненіе мѣры, указанныя инструкціею для истребленія насѣкомыхъ, а Обwodовымъ Коммисарамъ предписать имѣть за тѣмъ наблюденіе, и о исполненіи сего донести Правительственной Коммисіи.

Къ сему присовокупляется еще, что въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства препровождено сто экземпляровъ инструкции для разсылки въ подвѣдомственныя ей управленія.

Варшава, 14 (26) Апрѣля 1839 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Бадени*.

№ 1,209/4,449.

W tymże reskrypcie namieniono: iż dokładniejsze w tej mierze informacye, mieszczą się w zaprojektowanej przez p. Elsnera instrukcyi do gubienia owadu, której wydrukowanie, dla łatwiejszego upowszechnienia, zostało zarządzone.

Gdy druk takowej już ukończonym został, załączając przeto przy niniejszém egzemplarzu pomienionej instrukcyi, poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) Ażeby naprzód po jednym egzemplarzu doręczył każdemu Burmistrzowi miasta, które własne posiada lasy.

2) Ażeby również po jednym egzemplarzu doręczył każdemu Kommissarzowi Obwodowemu i właścicielom, znaczniejsze lasy posiadającym, o tyle, o ile przesyłającą się liczba wystarczy.

3) Ażeby, oprócz tego, dla upowszechnienia, o ile tylko można, wiadomości o środkach ochrony lasów od owadów oneż niszczących, instrukcyę w mowie będącą przez dziennik gubernialny ogłosić rozkazal.

4) Nakoniec, ażeby włożył na wszystkich Burmistrzów miast, lasy posiadających, i na właścicieli prywatnych obowiązek przedsięwzięcia, zaraz z nadchodzącą wiosną, środków instrukcyą wskazanych, ku wytępieniu owadów, a Kommissarzom Obwodowym nad skutkiem czuwać zalecił, i o takowym rapport Kommissyi Rządowej złożył.

Nadmienia się wreszcie, że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu otrzymała egzemplarzy sto, które Władzom od siebie zawisłym roześle.

w Warszawie, d. 14 (26) Kwietnia 1839 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Badeni*.

Nr. 1,209/4,449.

Приложение къ № 8-му.

ИНСТРУКЦІЯ

о объ истребленіи вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ.

Къ числу самыхъ вредныхъ насѣкомыхъ для лѣсовъ принадлежатъ слѣдующіе ихъ роды:

- a) *Шелкопрядъ Сосенный* (phalaena bombyx pini);
- b) *Шелкопрядъ Монахъ* (phalaena bombyx monacha);
- c) *Ночница Сосенная* (phalaena noctua piniperda);
- d) *Сумеречница Траурная* или *Бражникъ Траурный* (sphinx pinastri);
- e) *Сверлильщикъ Сосенный* (tentredo pini);
- f) *Лубодѣ Сосенный* (hylesinus piniperda fabricii).

Эти насѣкомыя, при постепенномъ значительномъ размноженіи, могли бы истребить цѣлые лѣса, и потому, для предупрежденія сего, необходимо принимать всѣ возможные мѣры и употреблять всѣ усилія, во первыхъ, къ уменьшенію причиняемаго ими вреда, и во вторыхъ, если возможно, къ совершенному ихъ истребленію. Для сего въ настоящей инструкціи указываются: 1) способы, какъ отыскивать мѣста нахождения насѣкомыхъ; 2) средства къ ихъ истребленію; 3) какъ поступать съ поврежденнымъ лѣсомъ; 4) изложенъ очеркъ дѣйствій, необходимыхъ во всякое время года, въ видахъ охраненія лѣсовъ отъ насѣкомыхъ.

Подробное описаніе признаковъ насѣкомыхъ по родамъ и видамъ ихъ, равно какъ и превращеній ихъ, здѣсь пропущено, потому что таковыя достаточно описаны въ Сильванѣ, въ Сборникѣ лѣсоводства и въ недавно вышедшемъ въ свѣтъ сочиненіи г. Куровскаго: „О вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ,“ и объяснены чертежами.

Annex do Nr. 8-go.

INSTRUKCYA

do wytępiania owadów lasom szkodliwych.

Następujące gatunki owadów najszkodliwsze są lasom:

- a) *Przędka sosnowiec* (Phalaena bombyx pini);
- b) *Przędka mniszka* (Phalaena bombyx monacha);
- c) *Sówka sosnowiec* (Phalaena noctua piniperda);
- d) *Zmierzchnica żałobnik* (Sphinx pinastri);
- e) *Szerszeń sosnowiec* (Tentredo pini);
- f) *Chrzyszcz sosnowiec* (Hylesinus piniperda Fabricii).

Owady tu wymienione, przy coraz większymъ rozmnażaniu się, mogą całe lasy zupełnie zniszczyć; dla zapobieżenia więc temu, potrzeba przedsiębrać wszelkie możliwe środki i dokładać największej usilności: *naprzód* do zmniejszenia ichъ szkodliwości, a *następnie*, jeżeli można, i do zupełnego wytępienia. W tym celu niniejsza instrukcyja wskaże: 1) sposoby sledzenia miejsc pobytu owadów; 2) środki ichъ wytępienia; 3) sposoby obchodzenia się z drzewem uszkodzonymъ; 4) rys działań w każdej porze roku, w tej mierze uskutecznić się powinny.

Pominięto tu opisy szczegółowe cech rodzajowych i gatunkowych owadów, wraz z ichъ przemianami; bo te są dostatecznie wyłożone w Sylwaniu, zbiorze naukъ leśnych, i w świeżo przez p. Kurowskiego przełożonymъ dziele „O owadachъ lasomъ szkodliwych“ i objaśnione rycinami.

I. Обь отыскиваніи мѣстъ пребыванія насѣкомыхъ въ лѣсу.

Всѣ вышеназванные виды насѣкомыхъ, если только они еще слишкомъ не разродились, подвергаются свойственнымъ имъ превращеніямъ въ извѣстные, болѣе или менѣе постоянные сроки. Тамъ однако, гдѣ они уже размножились въ значительномъ количествѣ, правильность эта прекращается, и въ теченіе цѣлаго лѣта, до поздней осени, можно въ одно и то же время видѣть личинки разной величины, куколки, бабочки и яички, и явленіе это служить именно доказательствомъ сильнаго ихъ размноженія; въ такомъ случаѣ необходимо прибѣгать къ разнымъ нижеизложеннымъ мѣрамъ для истребленія насѣкомыхъ, соотвѣтственно состоянію и виду насѣкомыхъ.

Желая приступить къ истребленію насѣкомыхъ, необходимо прежде всего знать, гдѣ пребываетъ каждый видъ во время различныхъ своихъ превращеній. Для удобнѣйшаго отыскиванія насѣкомыхъ, предлагаются здѣсь въ руководство слѣдующія указанія:

1) *Шелкопрядъ Сосенный* (ph. bomb. pini), какъ самый вредный для сосновыхъ лѣсовъ, занимаетъ первое мѣсто.

a) *Гусеница*, одна изъ самыхъ прожорливѣйшихъ, въ томъ возрастѣ или степени развитія, въ какой ее застигнуть осенніе холода, пребываетъ всю зиму во мху, большею частью тамъ, гдѣ она отыскала для себя пищу въ послѣднее время. Весною, съ наступленіемъ теплаго времени, она вылетаетъ изъ своего убѣжища и ищетъ свѣжей пищи, обыкновенно въ мелкомъ лѣсу и въ жерднякахъ, не пропуская впрочемъ и старыхъ деревьевъ; присутствіе ея можно узнать по помету, который падаетъ съ шумомъ похожимъ на шумъ падающаго мелкаго града. Облѣвъ одно дерево, гусеницы не всегда слезаютъ на землю, но по собственной прѣжѣ, похожей на паутину, спускаются на другое

I. O sledzeniu miejsc pobytu owadów.

Každy z gatunków owadów, powyżej wymienionych, jeżeli w niewielkiej jeszcze ilości gdzie znajduje się, odbywa swoje przeobrażenia w pewnych, mniej więcej oznaczonych, zawsze jednak stałych peryodach; tam jednak, gdzie się już znacznie zagnieżdził i w wielkiej liczbie rozmnożył, regularność ta ustaje, i przez ciąg całego lata do późnej jesieni widzieć można w jednymże czasie gąsienice rozmaitej wielkości, poczwarki, motyle (ćmy) i jajka, a to właśnie dowodzi silne ich mnożenie się; wtenczas więc używać należy różnych środków do wytępienia poniżej wskazanych, stosownie do stanu i gatunku owadów.

Chcąc przystąpić do tępienia owadów, potrzeba koniecznie wiedzieć, gdzie który gatunek w każdym stanie swego przeobrażenia przebywa; tę więc wiadomość dla łatwiejszego ich sledzenia, dostarczą następujące opisy:

1) *Przędka sosnowiec* (Ph. bomb. pini), jako dla lasów sosnowych najszkodliwsza, pierwsze trzyma miejsce.

a) *Gąsienica*, jedna z najżarłoczniejszych, w takim stanie wykształcenia (to jest: mniejsza lub większa) w jakim ją mrozy jesienne zastaną, przebywa zimę w mchu, najczęściej tam, gdzie żer swój ostatni miała. Za nastaniem ciepła, z wiosną, wyłazi z legowiska i udaje się na żer nowy, najczęściej na drągowinę i drzewo żerdziowe, pomiędzy którym nie przepuszcza i starszemu, gdzie pobyt wielu zdradza pomiot, wydający szelest podobny do drobno padającego gradu. Z obżartego jednego drzewa, nie zawsze złażą gąsienice na ziemię, lecz po własnej przędzy (podobnie pajakowi) opuszczają się na drugie; po obnażeniu zaś z igieł całego takiego napadnię

дерево, и истребивъ иглы на деревьяхъ во всей мѣстности, совершаютъ переходъ въ другую мѣстность.

b) *Куколка*. Гусеница обыкновенно превращается и завивается въ куколку въ томъ же мѣстѣ, гдѣ она находилась въ наступившій для нея моментъ превращенія; поэтому куколки встрѣчаются и на верхушкахъ высокихъ старыхъ деревь, и на деревьяхъ средняго возраста и на молодыхъ стволахъ, на сучьяхъ, въ трещинахъ коры, на деревьяхъ съ обѣдненными уже иглами, и еще неповрежденныхъ, и даже во мху и верескѣ, однимъ словомъ тамъ, гдѣ она находилась въ самый моментъ своего превращенія.

c) *Бабочка* (ночная), по выходѣ изъ кокона, который встрѣчается обыкновенно отъ половины Юня до Августа мѣсяца, не принимаетъ пищи, а только старается отдать долгъ природѣ, и съ этою цѣлью всего охотнѣе пребываетъ возлѣ дорогъ и по просѣкамъ въ лѣсу, во всѣхъ болѣе открытыхъ мѣстахъ и въ совершенно изрѣженныхъ насажденияхъ.

d) *Яички*, величиною въ сѣмена сурѣпицы, оплодотворенная самка кладетъ недалеко отъ мѣстъ, въ которыхъ она пребывала во время своего оплодотворенія, возлѣ дорогъ и просѣкъ, и, будучи, по причинѣ своей тяжести, не въ состояніи летать высоко, кладетъ ихъ на сухихъ вѣтвяхъ заглушенныхъ молодыхъ, или на оконечностяхъ вѣтвей старыхъ деревь, а иногда на боковыхъ побѣгахъ молодыхъ хвойныхъ деревь, обыкновенно такъ низко, что ихъ можно доставать рукою, большею частью футовъ на 10 отъ земли; на корѣ же старыхъ деревь, яички замѣчаемы были въ нашемъ краѣ, весьма рѣдко.

2) *Шелкопрядъ Монахъ* (ph. bomb. monacha) по причиняемому имъ вреду и плодовитости, занимаетъ второе мѣсто; и

тего мѣста, przechodzą, czyli odbywają wędrówkę do innego.

b) *Poczwarka*. Tam zwykle, gdzie chwila przeobrażenia zastanie gąsienicę, oprzędą się ona i zamienia na poczwarkę; i dla tego to widzieć ją można na koronach drzew wysokich starych, i na średniowiecznych, a nawet na młodzięży; na gałęziach, przy rozpadlinach kory, na drzewach już z igieł оголonych i na świeżych, wreszcie na mchu i wrzosie; słowem tam, gdzie ją ten moment przemiany zaskoczy.

c) *Motyl* (éma) po wylocie z oprzędu, co wykle od połowy Czerwca do Sierpnia bywa, nie przyjmuje pokarmu, lecz stara się tylko dług naturze wypłacić, i w tym celu najmiliej przebywa po nad drogami, liniami w lesie wyciętymi, i na wszelkich miejscach otwartych i w drzewostanach zupełnie obrzednich.

d) *Jaja*, których wielkość równa się rzepakowi, składa zapłodniona i ciężka samica nieopodal od miejsc, w których przez czas swego zapłodnienia przebywała, zwykle po nad drogami i liniami, lub w bliskości nich, i dla swęj ciężkości niezbyt wysoko, na suchych cienkich gałązkach drzewek przytłumionych, lub na takichże końcowych gałązkach drzew większych; czasem też na igłach pędów bocznych drzew młodych; powszechnie tak nisko, że je ręką dostać można, a najwięcej na stóp 10; na korze zaś drzew starych bardzo rzadko w kraju naszym dostrzedz się dały.

2) *Przędka mniszka* (Ph. bomb. monacha) ze względu swęj szkodliwości i mnożności, drugie zajmuje miejsce; a tam
Przep. o pow. gmin. I.

въ мѣстностяхъ, гдѣ онѣ сильно распространился, не только гусеницы, но и яички и куколки удобно переносятъ зиму.

a) *Гусеницы*, по выходѣ изъ яичекъ, въ первыя минуты своей жизни, сидятъ кучею внутри пряжи, которою связаны были яички; впослѣдствіи онѣ нѣсколько разъ линяютъ, измѣняя цвѣтъ наружной оболочки; поэтому, замѣтивъ оныя, не слѣдуетъ, безъ предварительнаго сличенія признаковъ свойственныхъ ихъ виду, смѣшивать ихъ съ другими. Онѣ необыкновенно прожорливы и предпочтительно любятъ пребывать въ молодыхъ сосновыхъ насажденіяхъ, на сухой, песчаной почвѣ, но, при недостаткѣ ихъ, нападаютъ и на лиственные деревья. Онѣ объѣдаютъ хвойныя деревья и переходятъ на другія подобнымъ же образомъ, какъ и гусеницы шелкопряда сосеннаго.

b) *Куколки*, обыкновенно прикрѣпляются, посредствомъ пряжи, въ щеляхъ коры или между вѣтвями старыхъ сосновыхъ деревъ, иногда низко при самомъ пнѣ, иногда же весьма высоко, смотря по тому, гдѣ находились гусеницы въ самый моментъ ихъ превращенія.

c) *Бабочки* появляются въ Іюлѣ и Августѣ мѣсяцахъ, подобно шелкопряду сосенному, возлѣ дорогъ, просѣкъ и въ изрѣженныхъ лѣсонасажденіяхъ.

d) *Яички*, немного больше маковыхъ зеренъ, бываютъ прикрѣплены комками посредствомъ пряжи въ щеляхъ коры, на разныхъ высотахъ, чаще однако внизу, и даже на пняхъ, на мху, въ землѣ, въ верескѣ и въ старомъ валежникѣ, смотря по тому, гдѣ присѣла тяжелая самка при несеніи яицъ. Весьма часто яички зимуютъ въ этомъ состояніи.

3) *Ночница Сосенная* (Ph. noctua piniperda).

a) *Гусеницы* весьма прожорливы и часто, при недостаткѣ иголь, пожираютъ созрѣвающія сосновыя шишки, стран-

гдѣ jest bardzo zagnieżdżona, zimują nietylko gąsienice, ale jaja i poczwarki.

a) *Gąsienice* po wykluciu się z jaj siedzą w pierwszej chwili swego życia gromadnie w przędzy, którą jaja umocowane były; potem kilkakrotnie lenieją i zmieniają kolor zwierchniej powłoki, dla tego dostrzegłszy one, nie trzeba z koloru, bez rozpoznania cech gatunkowych, brać za inne. Żarłoczność ich jest wielka, lubią najwięcej drzewostany sosnowe młode, na gruncie suchym i piaszczystym; lecz w niedostatku tych rzucają się i na drzewa liściowe. Sposób, jakim obnażają drzewa z igieł i przechodzą na inne, podobny jak prządki sosnowca.

b) *Poczwarki* zwykle na przędzy przyczepione są przy rozpadlinach kory drzew sosnowych starych, lub pomiędzy gałęziami, czasem -nisko, tuż przy pniu; lecz czasem zbyt wysoko, w miarę tego, gdzie jak gąsienicę ta chwila przeobrażenia zastała.

c) *Motyle* (ćmy) zjawiają się w Lipcu i Sierpniu podobnie jak Prządki Sosnowca przy drogach, liniach i w drzewostanach obrzednich.

d) *Jaja* mało co większe od ziarenek maku, kupkami przyczepione przędzą do rozpadlin kory, w różnej wysokości; częściej jednak niżej, a nawet na pniu, mchu, ziemi, wrzosie i wiórach starych, w miarę tego, jak samica obciążona przy ich znoszeniu spoczęła. Zimują czasem w tym stanie.

3) *Sówka Sosnowiec* (Ph. noctua piniperda).

a) *Gąsienice* są bardzo żarłoczne, częstokroć tak, że w braku igieł, nawet szyszki sosnowe dojrzewające

ствуютъ подобно шелкопряду, но не такъ далеко; въ Юлѣ и Августѣ онѣ спускаются съ деревь для превращенія въ куколки; отъ холода цѣпенѣютъ, а отъ сильныхъ вѣтровъ, градобитія и проливныхъ дождей падаютъ въ большомъ количествѣ на землю; по песку ползаютъ съ большимъ трудомъ.

- b) *Куколки* обыкновенно лежатъ глубоко въ землѣ, не вдалекѣ отъ древесныхъ пней, отъ осени до весны.
- c) *Бабочки* вылетаютъ изъ куколокъ весною въ ясную и теплую погоду и поднимаются на лету довольно высоко; онѣ держатся въ тихихъ, густыхъ и темныхъ мѣстахъ, и скрываются въ щеляхъ коры, поэтому ихъ трудно и примѣтить.
- d) *Яички* кладутся оплодотворенными самками врозь въ мѣстахъ ихъ пребыванія, на оконечностяхъ иглъ, довольно высоко.

4) *Сумеречница Траурная* (sphinx pinastri).

- a) *Гусеница*, одна изъ самыхъ большихъ, сбрасываетъ съ себя, до совершенной зрѣлости, четыре раза кожу; живетъ не гнѣздами, а порознь; предпочтительно обѣдаетъ иглы тѣхъ породъ, на которыхъ вышла изъ яичекъ, то есть, сосновыхъ, еловыхъ или пихтовыхъ деревь; весьма прожорлива и, размножившись въ большомъ количествѣ, причиняетъ огромныя опустошенія; пребываетъ обыкновенно на верхнихъ частяхъ деревь; пометъ ея крупный; она превращается въ куколку въ Сентябрь мѣсяцѣ.
- b) *Куколка* замѣчательною своею величиною отличается отъ другихъ наѣжкомыхъ; лежитъ до Мая, а иногда до Юня мѣсяца, спрятавшись въ землѣ подъ мхомъ, при древесныхъ пняхъ, почти всегда съ сѣверной стороны.

пожераж; wędrówkę odbywają podobnie jak Przędka, lecz nie tak daleko; w Lipcu i Sierpniu złażą z drzew dla przeobrażenia się w poczwarki; na zimno drętwieją, a w czasie wiatrów, gradobicia i ulewnych deszczów wiele ich na ziemię zrzucaanych bywa; po piasku czołgać się tylko z trudnością mogą.

- b) *Poczwarki* leżą zwykle dość głęboko w ziemi, niedaleko pni drzew, a to od jesieni aż do wiosny.
- c) *Motyle* z wiosny przy pięknych i ciepłych dniach z poczwarek wylatują i bująją dość wysoko; trzymają się miejsc spokojnych, gęstych i ciemnych, a kryją się w rozpadlinach kory, dla tego trudno ich nawet dostrzedz.
- d) *Jaja* składają upłodnione samice w miejscach swego jak wyżej pobytu, pojedynczo na końcach igieł, lecz również dość wysoko.

4) *Zmierzchnica żałobnik* (Sphinx pinastri).

- a) *Gąsienica* jedna z większych, do czasu swej dojrzałości zmienia czterokrotnie swą powłokę, nie żyje gromadnie, lecz pojedynczo; najlepiej lubi igły z tych gatunków drzew, na których się wylęgła, czy to sosny, świerku, lub jodły, jest bardzo żarłoczna i gdzie się rozmnoży licznie, znaczne szkody zrządza; pomiot wydaje gruby; przebywa zwykle w górnej części drzewa; przeobraża się na poczwarkę we Wrześniu.
- b) *Poczwarka* znaczna swą wielkością, różni się od innych owadów; leży do Maja a nawet Czerwca ukryta pod mehem w ziemi, przy pniu drzewa, prawie zwykle od strony północnej.

c) *Бабочка* вылетаетъ изъ куколки въ Маѣ или въ Юнѣ; полетъ ея быстрый, но тяжелый и шелестящій; днемъ она отдыхаетъ на пняхъ; въ сумерки обыкновенно летаетъ и совокупляется. Она любитъ собирать сладкій сокъ съ нѣкоторыхъ цвѣтовъ, и потому всего чаще садится кучами на цвѣтахъ жимолости, гдѣ можно удостовѣриться о ея многочисленности.

d) *Яички* оплодотворенная самка кладетъ отдѣльно на иглахъ деревь вышепоименованныхъ породъ.

5) *Сверлильщикъ Сосенный* (*Tenthredo pini*).

a) *Личинки* начинаютъ выходить изъ яицъ съ первыхъ чиселъ Юня мѣсяца; сидятъ кучами, большею частью на прошлогоднихъ боковыхъ и верхнихъ побѣгахъ молодыхъ, а иногда и старыхъ сосновыхъ деревь, обыкновенно такихъ, которыя растутъ возлѣ дорогъ и полей, и въ мѣстахъ, болѣе доступныхъ для свѣта. Онѣ необыкновенно прожорливы, объѣдаютъ вѣтви до реберъ, но истребленнаго ими цѣлаго дерева не случилось видѣть. Молодые гусеницы крѣпко придерживаются вѣтвей, потомъ ослабѣваютъ и при стряхиваніи падаютъ на землю; онѣ весьма чувствительны къ холоду и ненастью. Вслѣдствіе разновременнаго выхода изъ яичекъ, онѣ встрѣчаются круглое лѣто до Октября мѣсяца, но каждая личинка, по истеченіи двухъ мѣсяцевъ, превращается въ куколку.

b) *Куколки*, въ періодъ своего превращенія скрываются нѣкоторыя въ землѣ подъ мхомъ возлѣ древесныхъ пней, а весьма многія прикрѣпляются также къ корѣ пней внизу, на два фута отъ земли, гдѣ остаются до Апрѣля и Мая.

c) *Развитыя насѣкомыя* (шершни или осы) вылетаютъ изъ куколокъ съ Апрѣля до Юня мѣсяца и живутъ весьма недолго; днемъ они летаютъ роями съ жужжаніемъ; садятся высоко на деревья, а иногда и на молодые густыя поросли, по оплодотвореніи умираютъ.

c) *Motyl* вылетаетъ изъ куколки въ Маю или въ Червцу, летъ быстрый, но тяжелый, з шестемъ поłączony; в дзєнь на пниach спoczywa; zmierzchem zwykle jest w poruszeniu i wtenczas szukają się wzajemnie płcie obie. Lubi zbierać słodycz z niektórych kwiatów, a ztąd gromadami najczęściej siada na kwiatach wiciokrzewu, gdzie o jego wielości powziąć można wiadomość.

d) *Jaja* znosi zapłodniona samica pojedynczo na igłach drzew, gatunków już wyżej namienionych.

5) *Szerszeń sosnowiec* (*Tenthredo pini*).

a) *Gąsienice* wylęgają się od początku Czerwca; siedzą w towarzystwie kłębami, najczęściej na zeszłorocznych pędach sosnowych bocznych i górnych drzew młodych, a czasem starszych, zwykle na takich, które są po nad drogami, polami i w miejscach więcej światła mających. Żarłoczność ich jest dość wielka, ogryzają igły do żeberek; lecz całego drzewa przez nie zniszczonego nie zdarzyło się widzieć. W młodości trzymają się silniej gałęzi, później słabną i za strząśnieniem opadają; na zimna i słoty są czule; z powodu niejednoczesnego legu, widzieć ich można całe lato aż do Października; każda jednak gąsienica po dwóch miesiącach przemienia się na poczwarkę.

b) *Poczwarki* w stanie tego przeobrażenia są ukryte pod mchem w ziemi przy pniach, a bardzo wiele w korze samych pni dolnych, do dwóch stóp wysokości; gdzie zostają do Kwietnia i Maja.

c) *Szerszenie*, czyli osy wylatują z poczwarek od Kwietnia do Czerwca i żyją bardzo krótko; brzęcząc latają gromadami w dzień; siadają na drzewach wysoko, a czasem na młodych gęstych zagajnikach; po upłodnieniu umierają.

d) Яички, кладутся сверлильщиками по нѣскольку или отдѣльно, на иглахъ верхнихъ и боковыхъ молодыхъ побѣгахъ сосновыхъ деревьевъ.

6) *Лубодѣзъ Сосенный* (*hylesinus piniperda*) и вмѣстѣ съ нимъ встрѣчающійся *лубодѣзъ черный* (*hylesinus ater*), о которыхъ лѣсоводы успѣли донинѣ собрать и сообщить еще весьма мало наблюдений, нападаютъ на сосновые деревья средняго возраста, растущія возлѣ полей, дорогъ и въ открытыхъ мѣстахъ, просверливаютъ въ послѣднихъ побѣгахъ боковыхъ вѣтвей сбоку дырочку и точатъ или выѣдаютъ древесину до самаго основанія побѣга, отъ чего онъ и ломается. Присутствіе ихъ легко узнать по лежащимъ подъ деревьями проточеннымъ внутри верхушкамъ вѣтвей. Хотя послѣ такого поврежденія деревья не высыхаютъ, однако они видимо хвораютъ и особенно лишаются возможности производить на поврежденныхъ вѣтвяхъ цвѣты и сѣмена.

Сверхъ того, въ лѣсныхъ насажденіяхъ, пораженныхъ чешуекрылыми насѣкомыми, влѣдствіе истощенія и высыханія деревьевъ, появляется обыкновенно:

7) *Короудѣзъ Типографъ*, (*Dermestes typographus*), который, просверливая дырочки въ корѣ, кладетъ туда свои яички; вышедшія изъ сихъ послѣднихъ личинки лѣтомъ протачиваютъ дерево и осенью превращаются въ куколки; въ этомъ состояніи онѣ зимуютъ подъ корою; въ концѣ же Мая и въ Іюнѣ вылетаютъ изъ нихъ жучки. Присутствіе короудѣзы узнается по дырочкамъ въ корѣ высохшихъ деревьевъ и въ пняхъ послѣ срубленныхъ стволовъ, а равно по опилкамъ, которые бываютъ послѣдствіемъ его дѣятельности, при окончательномъ истребленіи высохшаго дерева.

II. Средства къ истребленію насѣкомыхъ.

Руководствуясь вышеннеложенными указаніями объ образѣ жизни, періодахъ оплодотворенія, кладки яицъ и превращеній

d) *Жаба* складая шzerszenie по kilka lub pojedynczo, na igłach ostatnich górnych i bocznych pędów sosnowych.

6) *Chrzyszcz sosnowiec* (*Hylesinus piniperda Fabricii*) i w towarzystwie z nim często grasujący Butwik szary (*Hylesinus ater Fabri.*), nad którymi leśni autorowie nie wiele dotąd postrzeżeń robili i podali, napadają na drzewa sosnowe średniowieczne po nad polami, drogami i miejscami otwartymi; świdrują w ostatnich pędach bocznych gałęzi z boku dziurkę, i toczą, czyli wygryzają rdzeń aż po sam koniec pędu, poczem tenże opada. Bytność ich zdradzają leżące pod drzewami, a wewnątrz przedziurawione końce gałązek. Lubo po takim uszkodzeniu drzewo nie obumiera, jednakże doznaje osłabienia, a nadewszystko pozbawione jest wydania na obciętych gałązkach kwiatu i obrodu nasion.

Oprócz tego, na przestrzeniach zniszczonych przez owady motylowe, w skutku osłabienia i usychania drzew, zjawia się zwykle:

7) *Chrzyszcz Kornik drukarz* (*Dermestes typographus*) który świdrując dziurki w korze, składa tu swe jaja, a z tych wylęgnięte larwy (gąsieniczki) toczą latem drzewo i w następnem przeobrażeniu zamieniają się w jesieni na poczwarki; w tym stanie zimują pod korą; z nich zaś na końcu Maja i w Czerwcu wylatują znowu chrzyszcze. Bytność Kornika zdradzają dziurki w korze drzew uschłych i na pniach po ściętych drzewach, oraz trociny, jako skutek jego pracy, niszczącej do reszty drzewo uschłe.

II. Środki wytepienia owadów.

Za powyższą skazówką sposobu życia, peryodów upładniania, lęgu i przeobrażania się owadów, oraz miejsc ich poby-

насекомыхъ, а равно о мѣстахъ ихъ нахожденія во всякое время года, можно, съ небольшимъ трудомъ, легко отыскивать насекомыхъ. Къ уменьшенію ихъ числа и къ истребленію, предлагаются многими заграничными лѣсоводами и писателями весьма различныя средства; но на практикѣ не все они удобоисполнимы, по причинѣ значительныхъ издержекъ, съ коими сопряжено ихъ примѣненіе на обширныхъ пространствахъ. Поэтому тѣ изъ нихъ, которыя оказываются болѣе удобоисполнимыми и представляютъ болѣе надежды на успѣхъ, излагаются здѣсь для каждаго рода насекомыхъ особо.

1) *Шелкопрядъ Сосенный* причиняетъ наибольшій вредъ лѣсамъ, но и средства къ его уничтоженію бываютъ самыя многочисленныя, потому что его можно преслѣдовать во всякое время года и во всѣхъ его превращеніяхъ. Для истребленія гусеницъ, съ большимъ успѣхомъ прибѣгаютъ къ рубкѣ просѣкъ, рытью рвовъ и разведенію муравейниковъ; полезно также нагонять въ лѣсъ овецъ; предлагаемое же многими стряхиваніе и собираніе гусеницъ могло бы быть примѣнено развѣ въ маломъ садикѣ, а не въ лѣсу, пораженномъ уже насекомыми на значительномъ пространствѣ, и потому:

а) лишь только въ лѣсу открыто будетъ мѣсто, гдѣ гусеницы появились въ большемъ количествѣ, слѣдуетъ отдѣлить оное просѣкою отъ остальнаго, здороваго лѣса. Просѣка должна быть шириною не менѣе сажени; при спускѣ срубленныхъ деревьевъ слѣдуетъ наблюдать, чтобы они падали въ сторону пораженного лѣса. Земля въ просѣкахъ должна быть совершенно очищена отъ пней, корней, сучьевъ, вереска, мха и другихъ растений; необходимо также разчистить верхнія вѣтви сомкнутыхъ стволовъ такъ, чтобы промежутки между ними вверху были такой же, какъ и внизу и гусеницы не могли бы по собственной пряхѣ спускаться на дѣвья въ неповрежденной части лѣса. Вырубленная и разчищенная такимъ образомъ просѣка до-

ту въ каждой поре року, при заданіи sobie cokolwiek tylko pracy, z łatwością je szukać i wynajdywać można; środki zaś do ich zmniejszania i wytępienia są wprawdzie rozmaite, przez wielu autorów leśnych zagranicznych zalecane; lecz nie wszystkie z nich w praktyce dadzą się wykonać, a to z powodu, że na znacznych przestrzeniach znakomite pociągnęłyby za sobą kosztą; te więc, które nastroczają łatwość i pewniejszy skutek, podają się tu osobno dla każdego gatunku, do zachowania i wykonania.

1) *Przędka sosnowiec* zrządza wprawdzie największe zniszczenia w lasach, lecz też najliczniejsze są środki do jej wytępienia używane; bo w każdej porze roku i w każdym swém przeobrażeniu, może być prześladowana. Do wytępienia gąsienic, z dobrym skutkiem używane są: cięcie duktów, kopanie rowów i zakładanie mrowisk; a może się także do tego przyczynić napędzanie owiec; zalecane zaś otrząsanie i zbieranie, dałoby się może zaledwie dopełnić w ogródku, ale nie w lesie już mocno i na znacznej przestrzeni tym owadem zarażonej; dla tego:

a) Jak tylko przestrzeń jaka wysledzoną zostanie, na której gąsienice zwykle w towarzystwie grasują, należy ją natychmiast na około oddzielić duktem od reszty lasu zdrowego. Dukt powinien być cięty najmniej na sążen jeden szerokości; wszelkie drzewa z niego należy spuszczać tak, aby na przestrzeń zarażoną spadały. Powierzchnia duktu powinna być zupełnie oczyszczona z pni, korzeni, gałęzi wrzosu, mchu i wszelkich innych roślin, aż do czystej ziemi; w górnym zaś zwarciu, gałęzie koron trzeba również poobcinać, aby przerwa w górze podobna między niemi była jak u dołu, i niedozwalała gąsienicom po własnej przędzy spuszczać się do części lasu zdrowego. W ten sposób wycięty i oczyszczony

ставляет огромную пользу, облегчая рытье рвов (о которых будет сказано ниже) и препятствуя прожорливым гусеницам расходиться.

б) По вырубке и расчистке просеки, можно тотчас и даже одновременно приступить к рытью рвов. Рвы эти делятся внешние и внутренние.

Внешние слѣдует рыть по бокам уже расчищенной просеки, кругомъ всего зараженного мѣста одинъ со стороны поврежденнаго, другой со стороны здороваго лѣса. Рвы должны быть глубиною по крайней мѣрѣ въ 12 дюймовъ, и такой же ширины внизу и сверху, а боковыя ихъ стѣны и дно должны быть гладки и очищены отъ всѣхъ вѣтвей и корешковъ.

При копаніи обоихъ рвовъ слѣдуетъ выбрасывать землю въ сторону здороваго лѣса, чтобы нѣкоторымъ образомъ образовать валъ, и тѣмъ затруднить насѣкомымъ переходъ на другую сторону въ случаѣ переполненія рвовъ; сверхъ того, на днѣ рвовъ, по всему ихъ протяженію, выкопать на разстояніи однаго прента одна отъ другой, квадратныя ямки, шириною и глубиною равняющіяся самому рву, которыя, въ случаѣ переполненія рва гусеницами, служатъ какъ бы западинами.

Внутренние рвы, подобной же ширины и глубины, слѣдуетъ копать въ разныхъ направленіяхъ внутри пораженнаго лѣса, точно такъ же очищать ихъ и устраивать на днѣ ямы. Рвы эти составляютъ для гусеницъ естественную преграду при переходѣ ихъ въ другія части лѣса и наполняются ими въ то время во множествѣ; иногда попадаютъ туда почти всѣ гусеницы, которыя такимъ образомъ безъ труда могутъ быть истреблены дочиста. Необходимо однако наблюдать, чтобы гусеницы гдѣ либо не переполнили рвовъ (что легко можетъ случиться) и не успѣли такимъ образомъ пробраться, какъ бы по собственному мосту, въ здоровый лѣсъ; равномерно слѣдуетъ наблю-

ny dukt czyni ważną przysługę; bo ułatwia kopanie rowów (o których niżej) i trzyma żarłoczne gąsienice w uwięzi;

б) Po wycięciu i oczyszczeniu duktu, zaraz, a nawet jednocześnie przystąpić do kopania rowów. Rowy robią się zewnątrz i wewnątrz.

Зewnętrzне копать należy на берегахъ дукту już oczyszczonego, również na około jak sam dukt, a mianowicie, jeden od strony lasu zarażonego, a drugi od strony lasu zdrowego. Rowy te winny być głębokie najmniej cali 12, i tyleż w dole i w górze szerokie, a ściany ich boczne i dolne gładkie i z wszelkich gałęzi i korzonków oczyszczone; przy robieniu obydwóch rowów wyrzucać należy ziemię na stronę lasu zdrowego, aby niejako uformować wał i utrudnić przełazenie w razie przepelnienia owadem, nadto na dnie rowów w całej ich długości, kopać jeszcze w odległości jednego pręta, dolki kwadratowe, szerokości rowu i tyleż głębokie, które w razie przepelnienia rowów gąsienicami, służą niejako za pułapki. Wewnętrzне podobnie же głębokości i szerokości копать należy w różnym kierunku w środku lasu zarażonego, podobnie же очищать i dolki pułapkowe robić. Rowy te kładą tamę wędrówce gąsienic do innych części lasu, i podczas téj, wielkie mnóstwo, a czasem prawie wszystkie w nie łapią się, gdzie z łatwością do szczytu wytopione być mogą; przestrzegać tylko należy usilnie (bo się to zdarzyć może) aby gąsienice tych rowów w niektórych miejscach nie przepelnily, i tym sposobem po własnym niejako moście do lasu zdrowego nie dostały się; również, aby przez rowy, szczególnież zewnętrzне, ani przechodzono, ani przejeżdżano, a tém bardziej bydlę przepędzano; przez to bowiem łatwo mogą być zasypane, czego usilnie nie dopuszczać;

дать, чтобы никто не переходил и не проезжал через рвы, особенно через въѣзные, а тѣмъ болѣе, чтобы не прогонялся по нимъ скотъ, потому что отъ этого рвы могли бы быть засыпаны землею. Наконецъ, при самомъ истребленіи гусеницъ во рвахъ, избѣгать по возможности поврежденія сихъ послѣднихъ, ибо они могутъ пригодиться и на будущее время.

c) Совѣтуютъ также нагонять въ лѣсъ овецъ въ то время, когда гусеницы лежатъ неподвижно подъ мхомъ; но какъ бы ни полезно казалась эта мѣра, безусловно однако нельзя рекомендовать ее, имѣя въ виду отвращеніе, которое инстинктивно питаютъ почти всѣ животныя къ этому роду насѣкомыхъ. Поэтому овцеводы должны прежде всего изслѣдовать и рѣшить, не будетъ ли вредно для овецъ пребываніе въ такомъ мѣстѣ, и не причинитъ ли оно владѣльцу, въ случаѣ падежа овецъ, большихъ убытковъ, нежели истребленіе лѣса; если же мѣра эта будетъ признана не опасною, то примѣнить ее весьма легко.

d) Наконецъ истребленію гусеницъ содѣйствуетъ также и трудолюбивый лѣсной муравей (*formica rufa*). Конечно на него нельзя много разчитывать въ участкахъ, пораженныхъ сплошною массою насѣкомыхъ; но тамъ, гдѣ насѣкомое это едва начинаетъ появляться, муравей приноситъ важную услугу, истребляя единичныя гусеницы, и потому слѣдуетъ тщательно поддерживать и охранять всегда муравейники по всему лѣсу и воспретить ихъ истребленіе, подъ опасеніемъ полицейскаго взысканія.

Нѣмецкіе лѣсоводы совѣтуютъ еще разводить по пораженнымъ участкамъ быстрый низкій огонь (*Lauffeuer*), съ цѣлью, какъ они увѣряютъ, окончательнаго истребленія насѣкомаго. Но средство это можетъ сдѣлаться для лѣса опаснѣе самаго насѣкомаго, во *первыхъ*, потому что слѣдуетъ принимать чрезвы-

вreschie при самомъ нисzczeniu гасіеніе въ rowach, chronić się ile możności ich uszkodzenia, bo mogą nadal jeszcze być użyteczne.

c) Napędzanie do lasu owiec w tѣj porze, kiedy gасіenice pod mchem spoczywają, jest także zalecane; lecz jakkolwiek to skutecznѣm być się zdaje, jednakże bezwarunkowo doradzać tego nie można, wiedząc jaką odrazę z przyrodzenia prawie wszystkie zwierzęta przeciwko temu gatunkowi owadu czują; dla tego powinni by pierwѣj owczarze zbadać i uznać, czyli pobyt w takimъ miejscu owiec nie będzie dla nich szkodliwym, i nie przyniesie właścicielowi w ich upadku większych strat, aniżeli ze zniszczenia lasu; w razie zaś uznania nieszkodliwości, środek ten z łatwością wykonany być może.

d) Wreschie do wyтѣpienia гасіеніе, przyczynia się także i pracowita *Mrówka lѣсна* (*formica rufa*). Nie wiele wprowadzić na nią w części zupełnie зараżonej rachować można; lecz tam, gdzie się ten gatunek owadu zaczyna zjawiać, ważną czyni przysługę w niszczении pojedynczych гасіеніе; dla tego w całym lesie zawsze mrowiska utrzymywać należy, a niszczения ich jak najusilniѣj pod karą policyjną zakazać.

Radzą jeszcze Leśnicy niemieccy napadniętą przestrzeń przepuścić ogniemъ szybkimъ dolnymъ (*Lauffeuer*) a to w celu, jak utrzymują, zupełnego wyniszczenia owadu. Środek ten jednak uważać można niebezpieczniѣszymъ dla lasu, aniżeli sam owad; raz że potrzeba bardzo wielką ostrożność zachować, aby

чайныя мѣры предосторожности для того, чтобы огонь не пробрался въ остальной лѣсъ и не причинилъ тамъ опустошенія, чего трудно избѣжать при худо устроенной лѣсной полиціи и беззаботности крестьянъ въ охраненіи лѣсовъ; во вторыхъ, опытомъ доказано, что обнаженные гусеницами отъ иглъ дерева, весьма часто вновь покрываются зеленью. Конечно, это явленіе, послѣ такого поврежденія, требуетъ крайняго напряженія растительныхъ силъ, и со временемъ такія деревья пропадаютъ; но процессъ этотъ совершается медленно, и лѣсоводъ имѣетъ время рубить лѣсъ по мѣрѣ высыханія, безъ пониженія его цѣнности. Напротивъ того, разведеніе огня на значительномъ пространствѣ, занятомъ поврежденными деревьями, истребило бы ихъ въ одинъ разъ и накопило бы огромное количество сухоподстойнаго лѣса, цѣнность коего понизилась бы вслѣдствіе необходимости скорого сбыта. Оставляя же изчахшія деревья продолжительное время на корнѣ, можно привлечь другой родъ вредныхъ насѣкомыхъ (короеда типографа). И потому этотъ способъ можетъ быть употребленъ только на маломъ истребленномъ насѣкомыми участкѣ въ нѣсколько морговъ, на которомъ можно было бы безъ труда вырубить лѣсъ, по окончательномъ истребленіи самаго насѣкомаго.

Для истребленія куколокъ нѣтъ другаго средства, кромѣ уборки ихъ въ мѣстахъ, гдѣ онѣ завилась въ коконы, руками, предохраненными отъ вреднаго дѣйствія волосковъ. Уборка эта производится весьма удобно въ мѣстахъ, гдѣ куколки можно доставать рукою, то есть, на молодыхъ деревьяхъ, на корѣ въ нижнихъ частяхъ пней и на низкихъ растеніяхъ; но, какъ весьма часто гусеница завивается въ куколку на вершинахъ дерева старыхъ, средняго возраста и молодыхъ, гдѣ ея нельзя достать рукою, въ такомъ случаѣ не остается ничего болѣе, какъ въ пораженныхъ ею участкахъ и въ здоровомъ даже лѣсу срубить каждое такое дерево, для того, чтобы собрать дочиста и истребить всѣ куколки. Моментъ этотъ, при истребленіи насѣкомаго, весьма важенъ, и потому необходимо пожертвовать поврежденными и зараженными деревьями и вырубить ихъ, не те-

огień do reszty lasu nie dostał się i szkody nie zrządził, czego przy źle urządzonej policyi leśnej i lekceważeniu lasu przez włóścian, trudno uniknąć; powtóre, pomijając nawet tę troskliwość, doświadczenie uczy, że ogryzione przez gąsienice z igieł drzewa, częstokroć na nowo zielonością okrywają się; jest to wprawdzie po takim osłabieniu sił produkcyjnych istotnem wysileniem, i z czasem drzewa takie obumierają, lecz dzieje się to zwolna, a gospodarz leśny ma czas do uprzątnienia go w miarę usychania, bez utraty jego wartości; przeciwnie zaś przepuszczenie ogniem znacznej przestrzeni drzew osłabionych, zniszczyłoby je od razu zupełnie, nagromadziłaby się wielka masa drzewa uschłego do pozbycia, która już dla samej potrzeby prędkiego jej uprzątnienia, wartość jego zniżała, a pozostawiona dłużej na pniu, sprawdziłaby niezawodnie inny rodzaj owadu szkodliwego (Kornika drukarza).

Dla tego środek ten użyty być może tylko na małej kilku morgowej przestrzeni, przez owad zniszczonej, z której i drzewo bez trudności uprzątnąćby się dało, i owad zupełnie wyniszczonyby został.

Na wytępienie poczwerek nie ma innego środka, jak zbieranie ich z miejsc oprzędu, ręką od zjadliwości włosa osłonioną. Zbieranie to w miejscach, gdzie ręką dosięgnąć można, jak na młodych drzewkach, na korze dolnego pnia i roślinach niskich, z łatwością da się uskutecznić; lecz ponieważ gąsienica bardzo często na koronach drzew starych średnio-wiecznych i młodszych tak wysoko oprzęda się, że jej ręką dostać nie można, w takim razie nie pozostaje, jak, czy to w miejscu przez nią już zniszczonem, lub w lesie jeszcze nie tkniętym, każde takie drzewo spuścić, aby wszystkie po-

рая времени, имѣя въ виду, какъ много зависитъ отъ истребленія въ данную минуту цѣлаго поколѣнія этихъ насѣкомыхъ и какой неизмѣримый ущербъ, вслѣдствіе упущенія этого средства, можетъ повлечь за собою стократное размноженіе ихъ въ теченіе нѣсколькихъ недѣль.

Бабочки должны быть убиваемы тотчасъ по ихъ появленіи; это всего легче дѣлается во время ихъ отдыха на пняхъ, т. е. весьма рано утромъ, или же въ вѣтряную, холодную и сырую погоду (если таковая случится). Употребленные для сего работники должны быть снабжены шестами длиною въ 6—8 локтей, не очень толстыми, на одномъ концѣ которыхъ слѣдуетъ прикрѣпить плоское желѣзо, длиною въ три дюйма, въ видѣ треугольнаго скобеля. Помощью этого желѣза, можно убивать сидящихъ высоко бабочекъ и срѣзывать кору, на коей отложены яички.

Для удобнѣйшаго исполненія сего, слѣдуетъ приманивать въ одно избранное мѣсто бабочекъ, зажигая ночью яркіе огни, на которые бабочки обыкновенно слетаются.

Яички необходимо собирать и тотчасъ же на мѣстѣ истреблять. Собираніе ихъ производится посредствомъ ломки вѣтвей сухихъ или покрытыхъ иглами, на которыхъ отложены яички, на пняхъ же посредствомъ соскабливанія коры вмѣстѣ съ яичками.

Для этой работы могутъ быть употреблены не только взрослые люди, но даже и дѣти, и глаза ихъ, разъ приучившись отыскивать яички, не пропустятъ почти ни одной вѣтви съ зародышами насѣкомыхъ; для вѣрнѣйшаго успѣха однако слѣдуетъ подобныя мѣста обыскивать два и три раза, и то, что было пропущено въ первый разъ, не ускользнетъ отъ наблюдательнаго глаза при вторичномъ осмотрѣ. Случается иногда, хотя въ прочемъ весьма рѣдко, что бабочка кладетъ свои яички нѣсколько выше, футовъ на 12 до 15 отъ земли, на пняхъ и вѣтвяхъ. На этотъ случай, работники должны имѣть съ собою по крайней мѣрѣ одну лѣстницу, или шесть съ крюкомъ для сгибанія и притягиванія вѣтвей и снятія добычи. Сбран-

чварки конiecznie zebrać i zniszczyć. Chwila ta jest jedna z najwazniejszych do wytepienia; i dla tego z drzew uszkodzonych i zarażonych potrzeba nawet ponieść ofiarę i wyciąć je bez najmniejszej straty czasu, pomnając, jak wiele na wytepieniu obecnie całego pokolenia tego owadu zależy, a z niedopełnienia tego, jakie szkody przez stokrotne jego w kilku tygodniach pomnożenie się wyniknąć mogą.

Motyle zaraz po ich zjawieniu się, powinny być zabijane; co uskutecznić można najlepiej wtenczas, gdy spoczywają na pniach, a to bardzo rano, lub (jeżeli się zdarzą) w dnie wietrzne, chłodne i mokre. Użyci do tego robotnicy, powinni być zaopatrzeni w tyki na 6—8 łokci długie, lecz nie bardzo grube, na których jednym końcu osadzone być ma żelazo płaskie trzy calowe, w kształcie trójkąta. Żelazem tém motyle wysoko spoczywające mogą być zabijane, a kora, na którejby jaja były, odłupywana.

Dla łatwiejszego spełnienia tego zamiaru, należy przywabiać w jeden obrany punkt motyle, za pomocą ogni rozniecanych w nocy i jasno utrzymywanych, do których się motyle zlatywać zwykły.

Jaja zbierać i zaraz na miejscu niszczyć należy. Zbieranie dopełnia się przez obłamywanie gałązek suchych lub z igłami, na których jaja są przylepione; na pniach zaś przez odłupywanie kory razem z niemi.

Użyte do téj roboty być mogą, nie tylko ludzie dojrzały, ale i dzieci, a oko ich, które się do śledzenia jaj raz wprawi, nie tak łatwo opuści którą z gałązek zagnieżdżonych; dla pewniejszego jednak skutku, należy miejsce takie parę razy na nowo przejrzeć, a co się za pierwszym razem ominąć może, to za drugim bacznosci nie ujdzie. Zdarza się, lubo bardzo rzadko, że motyl jaja osadza nieco wyżej do 12 i 15 stóp na pniach i gałązkach; na ten więc wypadek robotnicy powinni mieć z sobą choć jedną drabinę, dla włożenia po nie, lub tak zwaną kluczkę, dla naginania i przyciągania gałęzi, i zdjęcia swęj zdobyczy. Zebrane w ten spo-

ныя такимъ образомъ яички слѣдуетъ бросать въ огонь, который для этой цѣли лучше всего развести при дорогѣ.

2) *Шелкопрядъ Монахъ.*

Чаще всего и почти всегда появляется и пребываетъ вмѣстѣ съ шелкопрядомъ сосеннымъ, поэтому и средства къ истребленію куколокъ, бабочекъ и гусеницъ—такія же, какъ было указано выше, и должны быть предпринимаемы одновременно; но притомъ слѣдуетъ обращать неусыпное вниманіе на выходъ личинокъ изъ яичекъ, потому что таковыя въ первыя минуты жизни сидятъ кучами внутри своей пряжи, что обыкновенно бываетъ съ половины Апрѣля до конца Мая, и въ теченіе Сентября и Октября, такъ что въ это время весьма легко собирать и истреблять ихъ. Яички, по причинѣ весьма незначительной величины, отыскиваются съ трудомъ; еслибы однако они были замѣчены при отыскиваніи яицъ Шелкопряда Сосеннаго, то ихъ равномерно слѣдуетъ снимать и истреблять.

3) *Ночница Сосенная.*

Сборъ яичекъ, откладываемыхъ порознь на иглахъ, и истребленіе бабочекъ, летающихъ высоко въ лѣсной чащѣ, почти невозможны и неудобноисполнимы. Но зато слѣдуетъ употреблять всѣ возможные усилія къ истребленію гусеницъ, которыя, особенно въ дождливую, холодную и вѣтряную погоду, слабо держатся на деревьяхъ и сваливаются на землю, и тогда весьма охотно истребляются птицами и свиньями. Равнымъ образомъ необходимо высылать людей въ лѣсъ отыскивать куколки, какъ во время ихъ развитія, такъ и во время пребыванія въ землѣ подъ мхомъ возлѣ пней, или же нагонять для истребленія ихъ свиней.

4) *Бражникъ Траурный.*

Собирание и истребленіе яичекъ сопряжено съ такими же затрудненіями, какъ и Ночницы Сосенной, и по этому неудобноисполнимо.

Гусеницы могутъ быть истребляемы только посредствомъ стряхиванія съ деревь. Куколки, укрывающіяся подъ мхомъ возлѣ пней, можно истреблять нагоняя въ лѣсъ свиней, кото-

сѣбъ яаа wrzucić należy dla zniszczenia w ogień, na ten cel (najlepiej) na drodze rozniecony.

2) *Przędka Mniszka.*

Najczęściej i prawie zawsze wspólnie z Przędką Sosnowcem zjawia się i razem przebywa; środki więc do wytępienia poczwarek, motyli i gąsienic wykształconych, powinny być też same, jak wyżej wskazano, przedsiębrane, i jednocześnie wykonywane; lecz oprócz tego potrzeba bardzo pilnie śledzić i uważać na klucie się gąsienic z jaj; bo te w pierwszej chwili swego życia siedzą kupkami w oprzędzie własnym, co zwykle ma miejsce od połowy Kwietnia do końca Maja i przez Wrzesień i Październik i wtenczas z łatwością zbierane i niszczone być mogą. Jaja z powodu swęj drobności, trudne są do wynajdywania; gdyby jednak podczas szukania jaj Przędki Sosnowca dostrzeżone zostały, zbierać i niszczyć je należy.

3) *Sowka Sosnowiec.*

Zbieranie jaj, jako pojedynczo na igłach składanych i niszczenie motyli, które górá i w gąszczach latają, jest prawie niepodobnem i dla tego wykonane być nie może. Ale za to wytępianie gąsienic, które szczególniej podczas dni słotnych, chłodnych i wietrznych słabo na drzewach trzymają się, i zrzucane bywają, a które ptastwo i trzoda chlewna z chciwością pożerają, z wszelką usilnością przedsiębrać należy; również i poczwarki, tak w chwili ich kształcenia się, jako i wtenczas, kiedy pod mchem w ziemi na około pni drzew są ukryte, przez ludzi kazać wyszukiwać i napędzaniem trzody chlewnęj niszczyć.

4) *Zmierzchnica Żałobnik.*

Zbieranie i niszczenie jaj ulega jak Sowki Sosnowca trudnościom i dla tego jest niepodobnem.

Gąsienice jedynie przez otrząsanie z drzew niszczone być mogą. Poczwarki ukryte pod mchem około pni wytę-

рыя съ жадностью ихъ отыскиваютъ и пожираютъ; можно также собирать ихъ съ помощью людей.

За бабочками слѣдуетъ слѣдить во время скопленія ихъ на жимолости и уничтожать.

5) *Сверлильщикъ Сосенный.*

Истребленіе яичекъ и самыхъ насѣкомыхъ столь же трудно, какъ и Ночницы Сосенной, и поэтому не можетъ быть производимо съ успѣхомъ.

Личинки необходимо истреблять съ помощью людей въ первое время ихъ развитія, посредствомъ обламыванія боковыхъ вѣтвей, на коихъ онѣ сидятъ кучами, а такъ какъ ихъ ѣдятъ охотно домашнія птицы, то можно, по мѣрѣ возможности, употреблять и сихъ послѣднихъ для истребленія гусеницъ.

Куколки или Коконъ составляютъ любимый кормъ свиней; поэтому тѣ изъ нихъ, которыя лежатъ подъ мхомъ возлѣ пней, слѣдуетъ истреблять посредствомъ свиней; находящіяся же въ щеляхъ коры, внизу ствола, необходимо собирать и истреблять съ помощью людей.

6) *Луболѣзъ Сосенный и Луболѣзъ Черный.*

Надъ этими насѣкомыми заграничные лѣсоводы сдѣлали пока весьма мало наблюденій, поэтому для истребленія ихъ можно употребить одно лишь несомнѣнное средство, а именно: деревья, ими пораженные и источенные, слѣдуетъ срубить осторожно и безъ большого сотрясенія, обрѣзать вѣтви и предать ихъ немедленно огню, самыя же деревья вывезти изъ лѣсу.

7) *Королѣзъ Типографъ.*

Можетъ быть истребленъ только устраненіемъ изсохшихъ или изчахшихъ и вообще всѣхъ поврежденныхъ деревъ, служащихъ ему пищею и убѣжищемъ; поэтому всѣ подобныя деревья слѣдуетъ безотлагательно рубить и вывозить изъ лѣсу, а вѣтви и кору отъ нихъ сжигать. Пни же, оставшіеся послѣ срубленныхъ деревъ, если на нихъ окажутся слѣды насѣкомаго, или выкорчевать дочиستا и поступить съ корою, какъ сказано выше, или же снять кору и сжечь ее вмѣстѣ съ насѣкомымъ.

пιαć usilnѣm napędzaniem trzody chlewnѣj, która je chciwie wyszukuje i pożera; i zbierać za pomocą ludzi.

Motyle w czasie gromadzenia się onych na wiciokrzewiu śledzić, zabijać i wytępiać należy.

5) *Szerszenia Sosnowa*, albo *Choiniara* wytępianie os i jaj ulega podobnymъ jak Sowki Sosnowca trudnościom, i dla tego z dobrym skutkiem wykonać się nie da.

Gąsienice szczególniej w pierwszej ich młodości niszczyć z pomocą ludzi, przez obłamywanie gałązekъ bocznych, na których kupkami siedzą; a że i dróbъ domowy bardzo je lubi, można więc i tego środka, o ile się da, użyć.

Poczwarki, czyli kokony lubią świnię; te więc które są pod mchemъ около pni drzewъ ukryte, napędzaniem trzody chlewnѣj tępić należy; te zaś które leżą w rozpadlinachъ kory dolnego pnia, z pomocą ludzi wyszukiwać, zbierać i niszczyć.

6) *Chrzyszcz Sosnowiec* i *Butwik Szary.*

Nie wiele dotąd Leśnicy zagraniczni postrzeżeń nad niemi czynili; ostateczny przeto środek do ich wytępienia przyjąć należy, to jest: drzewa na których się objawia i wświdrują, z ostrożnością, bez wielkiego ich wstrząsania spuścić, gałęzie poobcinać i zaraz na miejscu ogniemъ zniszczyć, a drzewo samo z lasu wywieść.

7) *Kornik drukarz*. Wytępiany być może jedynie przez usunięcie drzew uschłych, usychających i wszelkich w stanie chorowitymъ będących, które mu za żer i schronienie służą; dla tego potrzeba wszelkie podobne drzewa jak najprędzej z lasu uprzętać i wywozić, a gałęzie i korę z nich palić. Pnie zaś po ścięciu drzewie, w którychby ślady jego widzieć się dały, albo zupełnie karczować i z korą jak wyżej postąpić, lub też z kory obnażyć i ogniemъ ją razem z owademъ zniszczyć. W Maju, szczególniej podczas wylotu chrzą-

Особенно въ Маѣ мѣсяцѣ, во время окрыленія жуковъ этого насѣкомаго, необходимо спѣшить вывозкою всего имѣющагося еще сухоподстойнаго лѣса, а вмѣсто того срубить нѣсколько здоровыхъ деревь, которыя потомъ, по сложеніи въ нихъ яичекъ короѣдами, слѣдуетъ не медля вывезти изъ лѣсу.

Кромѣ того необходимо стараться объ охраненіи породъ птицъ, питающихся насѣкомыми и по возможности не тревожить ихъ. Сюда относятся преимущественно совы, сорокопуты, кукушки, дятлы, пищухи, сивоворонки, иволги, вертиголовки, поползни, удоы, зяблики, стренатки, всѣ виды дроздовъ, скворцы, козодой, ласточки, синицы, славки, трясогузки и мухоловки.

Вотъ всѣ средства къ уничтоженію вредныхъ для лѣсовъ насѣкомыхъ. Если они будутъ примѣняемы съ точностью и старательностью, то усилія будутъ увѣнчаны успѣхомъ и лѣса охраняются отъ гибели, которой они подвергаются въ настоящее время.

III. О мѣрахъ, которыя слѣдуетъ принимать относительно лѣса, поврежденнаго насѣкомыми.

Въ случаѣ значительнаго поврежденія лѣса насѣкомыми, весьма важно знать, какія изъ поврежденныхъ деревь слѣдуетъ вырубить, и какія, вслѣдствіе менѣе значительнаго поврежденія, можно оставить на корнѣ? При семъ надлежитъ руководствоваться слѣдующими указаніями:

Всѣ поврежденные короѣдами деревья непременно иссохнутъ, ибо не было примѣра, чтобы они когда либо возстановились; поэтому ихъ слѣдуетъ срубить прежде, чѣмъ они окончательно пропадутъ, дабы извлечь изъ нихъ хотя незначительную пользу.

Деревья, поврежденные чешуекрылыми насѣкомыми, какъ доказалъ опытъ, не всегда пропадаютъ, а весьма часто вновь покрываются иглами. Это главнымъ образомъ зависитъ отъ времени года, въ которое послѣдовало появленіе насѣкомыхъ, отъ почвы на которой произрастаетъ лѣсъ, отъ возраста повреж-

счета tego Kornika, potrzeba z uprzątanіem reszty drzewa suchego pospieszyć, a natomiast kilka drzew zdrowych spuścić, które potem gdy w nich Korniki jaja złożą, bezzwłocznie z lasu wywieść należy.

Oprócz tego w ogólności ochraniać, i jaknajściślejszą spokojność zachowywać dla ptactwa tych rodzajów, które się owadami żywią, jako to: sowy, dzierzby, kukułki, dzięcioły, kowaliki, kraski, wilgi, krętogłowy, pęzaczę, dudki, zięby, poświerki, wszystkie gatunki drozdów, szpaki, kozodoje, jaskółki, sikory, pokrzewki, pliszki i muchołówki.

Te są środki niszczenia i wytępienia owadów lasom szkodliwych, które jeżeli ściśle i starannie wykonywane będą, uwienczą usiłowania pomysłnym skutkiem, a lasy ochronią od klęsk, jakich dotąd doznają.

III. Postępowanie z drzewem przez owady uszkodzonem.

Gdzie lasy znacznego doznały uszkodzenia od owadów, ważną jest bardzo rzeczą wiedzieć, czyli i które drzewa z uszkodzonych wyciąć, a które, w nadziei zachowania ich przy życiu, na pniu zostawić należy? W tym celu następującej trzymać się należy skazówki:

Wszelkie drzewa przez Korników uszkodzone, ulegają niezawodnemu uschnięciu; nie okazało się bowiem nigdy, aby kiedy odżyły; dla tego uprzątnąć je jak najprędzej przed zupełnem obumarciem, aby na jakiej takiej jeszcze ich użyteczności nie stracić.

Drzewa przez owady motylowe uszkodzone, jak doświadczenie uczy, nie zawsze obumierają, i często na nowo igłami okrywają się; zależy to od pory roku, w której napad owadów nastąpił, od gruntu na jakim las rośnie, od wieku

денныхъ деревь и наконецъ отъ погоды, какая будетъ стоять послѣ поврежденія лѣса насѣкомыми.

- a) Если появленіе насѣкомыхъ и поврежденіе лѣсовъ произошло весною до выростанія новыхъ побѣговъ, то есть въ Маѣ мѣсяцѣ, въ такомъ случаѣ деревья пропадають окончательно; позднѣйшее поврежденіе не столь губительно, хотя бы лѣсъ былъ совершенно обнаженъ отъ иголь, и деревья послѣ того обыкновенно болѣе или менѣе поправляются.
- b) На тощей лѣсной почвѣ пораженными деревьями представляется гораздо менѣе надежды поправиться, чѣмъ на хорошей черноземной почвѣ.
- c) Старыя обезыгленные насѣкомыми деревья обыкновенно пропадаютъ окончательно, тонкотвольныя же и молодыя поправляются гораздо скорѣе, и наконецъ. —
- d) Если послѣ пораженія лѣса насѣкомыми настанетъ засуха, то поврежденные деревья пропадаютъ скорѣе, напротивъ того свѣжая сырая погода укрѣпляетъ ихъ и нерѣдко сохраняетъ въ нихъ жизнь.

На обстоятельства эти лѣсохозяинъ долженъ обращать вниманіе по каждомъ появленіи насѣкомыхъ и, удостовѣрившись положительнымъ образомъ, что поврежденные насѣкомыми весною деревья не поправились до наступленія осени, онъ долженъ безотлагательно просить разрѣшенія начальства на вырубку изсохшихъ деревь и, по полученіи онаго, если количество лѣса для продажи окажется значительнымъ, долженъ приостановить рубку въ участкахъ, указанныхъ планомъ хозяйства до тѣхъ поръ, пока не вырубить всего поврежденнаго лѣса. Изъ числа такихъ деревь прежде всего слѣдуетъ рубить старый, строевой лѣсъ, дабы таковой, окончательно высохши, не потерялъ своей доброкачественности и цѣнности; молодыя же и мелкія деревья и дровяной лѣсъ вообще можно рубить по мѣрѣ запроса, во всякомъ случаѣ однако надобно стараться сбывать ихъ какъ можно скорѣе. Само собою разумѣется, что все оставшіяся живыми деревья слѣдуетъ тщательно охранять

дрzewa uszkodzonego, wrѣcie od stanu powietrza po nastalém zniszczeniu.

- a) Jeżeli napad owadów i zniszczenie lasów ma miejsce przed puszczeniem nowych pędów, to jest w Maju, natenczas drzewa takie bez nadziei odnowienia się obumierają; napad zaś późniejszy pod jesień, chociażby drzewa zupełnie z igieł obnażone były, nie tyle jest szkodliwym; bo drzewa zwykle po nim mniej więcej odżywają się.
- b) Grunt leśny i chudy mniej daje nadziei do odżywienia się uszkodzonego drzewa, jak grunt dobry, dla roślin pożywny.
- c) Drzewa stare, przez owady z igieł obnażone, zwykle na zawsze obumierają; żerdziowe zaś, a témbardziej młodsze, prędzej odżywają się, i wreszcie
- d) Jeżeli po napadzie owadów nastaną susze, drzewa uszkodzone prędzej obumierają; przeciwnie, powietrze wilgotne daje im posiłek i częstokroć przy życiu utrzymuje.

Te są okoliczności, na które gospodarz leśny, po każdymъ napadzie i grasowaniu owadów, zawsze uwagę swą zwracać powinien; a gdy poweźmie już pewne przekonanie, że zniszczone przez owady na wiosnę drzewa, do jesieni nie odżywiły się, winien wszystkie takie obumarłe do wycięcia bezzwłocznie władzy swjej przedstawić, a skoro zyska zezwolenie i massa drzewa do zbycia będzie znaczna, należy mu wstrzymać wszelkie inne cięcia w miejscach planem gospodarczym przepisane, dopóty, dopóki całej massy drzewa uszkodzonego nie pozbędzie się. Z pomiędzy zaś takichъ drzew wycinać należy naprzód, starsze użytkowe, ażeby przed zupełnemъ ichъ uschnięciem, na użyteczności i wartości nie stracić; młodsze i drobne, oraz opałowe mogą być uprzątane w miarę konkurencyi do kupna; jednak starać się ile można jaknajprędzej takowe pozbywać. Rozumie się wszakże samo z siebie, że wszelkie drzewa przy życiu pozostałe, jak

отъ рубки. Во время рубки, вѣтви и кору надобно тотчасъ сгребать въ кучи и сожигать, а по совершенной уборкѣ высушенныхъ деревь если на оставшіеся пни найдутся покупатели, выкорчевать оныя, все пространство вспахать и, если отъ уцѣлѣвшихъ деревь нельзя ожидать достаточнаго обѣмненія, произвести искусственный посѣвъ и воспретить туда всякой входъ.

Истребленные безъ всякой надежды на возрожденіе, малыя лѣсныя заросли, въ которыхъ древесная масса была незначительна, по полученіи разрѣшенія слѣдуетъ вырубить дочиста, вспахать и засѣять.

Въ такихъ лѣсныхъ участкахъ, гдѣ деревья, первоначально поврежденные насѣкомыми, всѣ или отчасти поправились, но потомъ влѣдствіе ослабленія мало по малу пропадаютъ, слѣдуетъ оныя рубить по мѣрѣ высыхания (не допуская, чтобы они совершенно высохли), а оставшееся послѣ нихъ порожнее мѣсто взрыхлить и приготовить такимъ образомъ почву къ обѣмненію отъ близъ растущихъ деревь, воспрещая туда всякій входъ; на сколько однако приходится при такомъ высыханіи древесной массы рубить ее въ извѣстномъ мѣстѣ, на столько слѣдуетъ приостановить рубку въ другихъ лѣсососянкахъ.

Вообще при этомъ слѣдуетъ соблюдать:

1) Чтобы высохшія деревья какъ можно скорѣе, даже лѣтомъ были вывезены изъ лѣсу, для предупрежденія появленія въ нихъ короѣдовъ.

2) Не дожидая, пока лѣсъ придетъ въ совершенную негодность и потеряетъ свою цѣнность, а равно, чтобы не давать убѣжища короѣдамъ, надлежитъ всѣ хворающія и высыхающія деревья рубить и вывозить изъ лѣсу заблаговременно, на сколько позволяютъ это мѣстныя обстоятельства; но какъ такимъ образомъ количество древесной массы къ одновременной вырубкѣ можетъ слишкомъ увеличиться, и тѣмъ затрудниться сбытъ ея съ значительнымъ даже пониженіемъ продажныхъ цѣнъ, влѣдствіе накопленія, то, во избѣжаніе сего, слѣдуетъ: во пер-

найтроскливиѣй од цѣгца ochraniane być winny. Przy wycinaniu, gałęzie i korę zaraz na kupki zgrabiać i palić, a po zupełnem uprzątnieniu drzew uschłych, jeżeli na pieńki znajdują się konkurenci, takowe wykarczować, przestrzeń całą na nowo zorać i o tyle, o ile z drzew przy życiu pozostałych dostatecznego obsiewu spodziewać się nie można, z ręki zasiać i ściśle zagaić.

Małe przestrzenie, zupełnie bez nadziei odżywienia się zniszczone, na których niewielka masa drzewa znajduje się, za otrzymaniem zezwoleniem, wyciąć od razu, zorać i zasiać.

Na takich zaś przestrzeniach, gdzie drzewa przez owad zniszczone pierwiastkowo, całkowicie lub w części odżyły, a potem skutkiem doznanego osłabienia zwolna wymierają, należy w miarę ich usychania (nie pozwalając zupełnego uschnięcia) wycinać, a miejsca po nich gołe, przez poruszenie ziemi do przyjęcia nasion z drzew obok stojących przygotowywać i zagaić; o ile jednak przez takie usychanie masy drzewnej do pozbycia przybędzie, o tyle cięcia w innych miejscach wstrzymać.

W ogólności jest przy tém wszystkiém do zachowania:

1) Ażeby drzewo już uschłe jak najprędzej, chociażby letnią porą, z lasu wywiezione zostało, dla niezwabiania Korników.

2) Ażeby dla nietracenia użyteczności i wartości drzewa, oraz dla niedawania przytułku Kornikom, wszelkie drzewa chorowite i usychające, nie czekając zupełnego ich uschnięcia, wcześniej, o ile okoliczności miejscowe dozwolą, z lasu uprzątane i wywożone były; ponieważ zaś skutkiem tego może się wielka od razu masa drzewa do wycięcia namnożyć, któraby pozbytą być nie mogła, a nawet cenę jego z takiego napływu produktu zniżyła; dla uniknienia więc tego, należy naprzód, wszelkie inne planem gospodarczym wskazane cięcia w wykonaniu wstrzymać; powtóre, z drzew

выхъ, приостановить рубку леса в лесосѣкахъ, указанныхъ хозяйственнымъ планомъ, во *сторыхъ*, изъ высыхающихъ деревь прежде всего рубить тѣ, которыя сильнѣе повреждены и требуютъ скорѣйшей уборки изъ леса.

3) Каждое сухое и хворающее дерево не иначе должно быть вывозимо изъ леса, какъ послѣ очистки отъ всѣхъ вѣтвей и снятіи коры, которыя сожигаются на мѣстѣ въ лесу, и наконецъ. —

4) Немедленно послѣ вырубки высохшихъ деревь необходимо приступить къ обработкѣ обнаженныхъ мѣстъ.

Обо всемъ томъ лесные чиновники обязаны заблаговременно доносить начальству и представлять соотвѣтственные соображенія на утверждение, съ приложеніемъ оцѣночныхъ списковъ и вѣдомостей.

Дѣйствуя такимъ образомъ и примѣняя со всевозможною точностью всѣ вышеуказанныя средства, можно имѣть несомнѣнную надежду, что, даже и при самомъ сильномъ истребленіи лесовъ насѣкомыми, слѣды ихъ поврежденія скоро исчезнутъ.

Для удобнѣйшаго исполненія вышеизложенныхъ правилъ прилагается еще здѣсь:

IV. *Краткое описаніе занятій, во всякое время года, для отысканія и истребленія насѣкомыхъ.*

Въ Январѣ. Отыскивать подъ мхомъ и стилою гусеницъ Шелкопряда Сосеннаго и Монаха и нагонять овецъ для раздавливанія ихъ. Не позволять собиранія и вывозки мха и подстилки, дабы черезъ это насѣкомое не переносилось въ другія части леса; равномерно не слѣдуетъ сгребать и сжигать ихъ, потому что обнаженные такимъ образомъ древесные корни могутъ сильно пострадать отъ морозовъ. Нагонять свиней для истребленія куколокъ Ночницы Сосенной, Бражника Траурнаго и Сверлильщика Сосеннаго; высохшія деревья рубить и вывозить.

Въ Февралѣ. Отыскивать постоянно и уничтожать гусеницы и куколки, какъ и въ предыдущемъ мѣсяцѣ; сверхъ

усыхающихъ, вырезать передъ инею те, которыхъ станъ зepsу-
cia jest gorszy i prędkiego uprzątnienia wymaga.

3) Азѣбы дрzewo wszelkie suche i chorowite, nie inaczey z lasu bylo wywożone, jak po obcięciu wszelkich gałęzi i oskrobianiu z kory, które zaraz w lesie palone być winny; wreszcie

4) Азѣбы uprawa miejsc gołych po wycięciu drzewie zepsutém, bezzwłocznie przedsiębrana była.

O tém wszystkimъ winni urzędnicy leśni wcześniej władzy swojej donieść i stosowne wnioski czynić, z dołączeniem oszacowań i wykazów, w celu uzyskania upoważnień.

Takie środki przedsiębiorąc, przy ściśłym i dokładnymъ ichъ wykonywaniu, można być pewnymъ, że chociażby lasy klęską owadów dotknięte zostały, ślady jej wkrótce znikną.

Dla łatwiejszego wykonywania wskazanychъ powyżej przepisów, podaje się tu jeszcze:

IV. *Rys krótki działań w każdej porze roku, w celu śledzenia i niszczenia owadów przedsiębrać się winnych.*

W Styczniu. Śledzić pod mchem i ściółką gąsienic Przędki Sosnowca i Mniszki, napędzać owce w celu ichъ tratowania. Mchu i ściółki nie dozwalać zbierać i wywozić, aby owadu w inne części lasu nie przenieść; podobnie zgrabiać i palić go nie należy; bo korzenie drzew w тей porze, od mrozów bardzo uciepieć mogą. Trzodę chlewną napędzać dla tępienia poczwarek Sowki Sosnowca, Zmierzchnicy Żałobnika i Szerszenia Sosnowca; drzewa uschłe wycinać i wywozić.

W Lutym. Śledzić i tępieć ciągle gąsienice i poczwarki, jak w miesiącu poprzednim; nadto uważać, śledzić i tępieć

того наблюдать, отыскивать и истреблять сидящих кучами въ пряжѣ гусеницы Шелкопряда Монаха. Въ концѣ мѣсяца приступать къ распахкѣ мѣстъ, назначенныхъ подѣ разведеніе лѣса посѣвомъ. Убирать сухой лѣсъ. Тамъ гдѣ распорядится высшее лѣсное начальство, разводить въ пораженныхъ участкахъ въ туманные дни нижній бѣглый огонь.

Въ Мартѣ. Обращать наиболѣе вниманія на личинки Шелкопряда Сосеннаго, и въ мѣстахъ пребыванія его проводить вредоохранительные рвы.

Куколки Бражника Траурнаго и Сверлильщика должны быть истребляемы такъ же, какъ и въ предшествующіе мѣсяцы. Гдѣ имѣется на то разрѣшеніе вышаго начальства, въ туманные дни пропускать нижній огонь. Устранять испорченный лѣсъ.

Въ Апрельѣ. Смотрѣть, не окажется ли гдѣ либо помета личинокъ Шелкопряда Сосеннаго и Шелкопряда Монаха, и слѣдить за ихъ мѣстопребываніемъ. Около такихъ мѣстъ тотчасъ рубить просѣки, копать рвы, заводить муравейники въ большемъ количествѣ. Стогать овецъ для раздавливанія гусеницъ, падающихъ съ деревь въ холодную и ненастную погоду, истреблять куколки по прежнему. Деревья высохшія и свалившіяся вывозить изъ лѣсу. Охранять птицъ питающихся насѣкомыми.

Въ Майѣ. Не теряя времени, копать и разчищать окончательно рвы, съ устройствомъ въ нихъ ямъ для сгребанія гусеницъ; истреблять оныя со всею поспѣшностью, а равно и личинки Монаха и Ночницы Сосенной; убрать изъ лѣсу оставшіяся сухія и хворающія деревья; на кладку яичекъ для Лубодовъ и Корофодовъ срубить нѣсколько здоровыхъ деревь, а послѣ кладки таковыя тотчасъ вывезти.

Въ Июньѣ. Сбирать и истреблять куколки Шелкопряда Сосеннаго въ коконахъ и Шелкопряда Монаха; уничтожать во рвахъ гусеницы Монаха и пагонять въ лѣсъ свиней для истребленія личинокъ Ночницы Сосенной въ то время, когда онѣ

гасіеніе jesienne Prządki Mniszki, kupkami w przędzy siedzące. Miejsca do zasiewu przeznaczone z końcem miesiąca zacząć orać. Drzewo suche uprzętać. Tam gdzie Władza leśna wyższa zarządzi, przepędzać miejsca zarażone ogniem dolnym, w czasie dni mglistych.

W Marcu. Najbardziej zwracać uwagę i śledzić gąsienic Prządki Sosnowca i miejsce ich pobytu przerywać rowami ochronnymi.

Poczwarki Zmierzchnicy Żałobnika i Szerszenia, jak w miesiącach poprzednich, tępić. Gdzie będzie zezwolenie wyższe, można w dnie mgliste przepuszczać ogień dolny. Drzewo psujące się uprzętać.

W Kwietniu. Na pomiot gąsienic Prządki Sosnowca i Mniszki pilnie uważać i śledzić gdzie żerują, i na około tych miejsc zaraz z wszelką usilnością dukty przecinać, rowy kopać, mrowiska zakładać i pomnażać. Dla tratowania gąsienic zrzuconych w czasie zimna, słoły i burzy, owce napędzać; poczwarki jak poprzednio tępić. Drzewo uschłe i zleżące prędko z lasu wywozić. Wszelkie ptastwo żywiące się owadami ochraniać.

W Maju. Kończyć bez straty czasu rowy, dolki pułapkowe i zupełne ich wyczyszczenie; tępić gąsienice w rowach z wszelką usilnością, podobnież gąsienice Prządki Mniszki i Sowki Sosnowca. Resztę drzew suchych i chorowitych konieczne uprzętnąć; na składanie jajek Kornikowi drukarzowi i Sosnowce ściąć kilka drzew zdrowych, a po złożeniu w nich jaj, zaraz wywieść.

W Czerwcu. Poczwarki Prządki Sosnowca w oprzędach i Prządki Mniszki zbierać i niszczyć; gąsienice Mniszki w rowach, a Sowki Sosnowca, gdy dla przeobrażenia się z drzew złączą, napędzaniem trzody chlewniej wytępić; gąsienice Żało-

оставляют деревья для превращения въ куколки; стряхивать гусеницы Бражника, а Сверлильщика истреблять, обламывая вѣтви, на коихъ накопились личинки. Короѣдовъ истреблять такимъ же способомъ, какъ и въ предшествовавшемъ мѣсяцѣ; если еще окажется какое либо изсохшее дерево, то оное срубить, снять кору, которую вмѣстѣ съ вѣтвями сжечь въ сырую погоду, съ соблюденіемъ притомъ надлежащихъ предосторожностей.

Въ Июль. Собрать до конца и истреблять куколки Шелкопряда Сосенного и Монаха, а также Ночницы. Слѣдить за вылетаніемъ бабочекъ обоихъ видовъ Шелкопряда, для приманки ихъ разводить огни и убивать, а вскорѣ послѣ того собирать и уничтожать положенныя ими яички. Еслибы въ какомъ либо участкѣ вновь появились гусеницы, то отдѣлить его просѣкою и обвести рвами, въ которыхъ истреблять гусеницъ. Отыскивать и убивать бабочки Бражника; истреблять личинки Сверлильщика и уничтожать короѣдовъ.

Въ Августъ. Весь этотъ мѣсяцъ надлежитъ собирать и уничтожать яички Шелкопряда Сосенного и Монаха. Въ началѣ мѣсяца сверхъ того отыскивать и убивать бабочки этихъ видовъ, равно какъ и Бражника Траурного. Старательно уничтожать личинки Сверлильщика и истреблять Короѣдовъ.

Въ Сентябрь. Съ наступленіемъ утрениковъ можно весьма удобно стряхивать и истреблять личинки Ночницы и Сверлильщика, и когда онѣ стануть превращаться въ куколки, нагонять свиней для истребленія ихъ, что можетъ быть полезно и въ отношеніи Бражника. Гусеницы Шелкопряда Сосенного истреблять всевозможными способами; а также собирать и уничтожать яички и куколки Шелкопряда Монаха. Сидящія въ то время кучами въ пражѣ молодыя гусеницы отыскивать и убивать. Принимать мѣры къ истребленію Короѣда.

Въ Октябрь. Отыскивать и истреблять молодыя, обматывающія пряжею гусеницы Шелкопряда Монаха. Въ концѣ мѣся-

bnika otrząsac, a Szerszenia Sosnowca ułamywaniem osiadłych przez nie gałązek niszczyć. Korniki wytępiać w ten sam sposób jak miesiąca poprzedniego; jeżeliby się jakie drzewo obumarło jeszcze okazało, wyciąć go i z kory oskrobać, a gałęzie i korę z ostrożnością i w porze mglistej spalić.

W Lipcu. Zbierać jeszcze i niszczyć poczwarki Przędki Sosnowca i Mniszki, oraz Sowki Sosnowca. Śledzić wylot motyli Przędki Sosnowca i Mniszki, zakładać dla ich zwabienia ognie i zabijać, a wkrótce potem śledzić, zbierać i niszczyć ich jaja. Gdyby jaka przestrzeń na nowo napadnięta była gąsienicami, oddzielić ją zaraz duktem i opasać rowami, a w nich gąsienice tępić. Motyla Zmierzchnicy Żałobnika śledzić i zabijać. Gąsienice Szerszenia Sosnowca ciągle niszczyć, Korniki wytępiać.

W Sierpniu. Cały miesiąc z największą usilnością śledzić jaja Przędki Sosnowca i Mniszki, zbierać je i niszczyć; motyle tych gatunków z początkiem tego miesiąca jeszcze szukać i zabijać, również i Zmierzchnicy Żałobnika. Gąsienice Szerszenia starannie wytępiać. Korniki ciągle niszczyć.

We Wrześniu. Gąsienice Sowki i Szerszenia za nastaniem przymrozków łatwiej otrząsac i niszczyć można, a gdy zaczną się przeobrażać w poczwarki, napędzać trzodę chlewną do ich wytępienia, co i na Zmierzchnicę Żałobnika zarazem będzie skuteczne. Gąsienice Przędki Sosnowca wszelkimi sposobami wytępiać; Przędki Mniszki jaja i poczwarki zbierać i niszczyć. Gąsienice zaś młode, teraz kupkami w przędzy siedzące, śledzić i tępić. Środki niszczenia Kornika ciągle przedsiębrać i wykonywać.

W Październiku. Gąsienice młode Przędki Mniszki w oprzędzie szukać i niszczyć. W końcu miesiąca gąsienice Przędki

ца нагонять въ лѣсъ овецъ, для раздавливанія кроющихся подъ мхомъ личинокъ Шелкопряда Сосеннаго, не переставая истреблять ихъ на деревьяхъ. Копаніе рововъ прекратить. По очищеннымъ частямъ лѣса, въ которыхъ сильно разродились насѣкомыя, пропускать съ разрѣшенія начальства нижній огонь въ туманную и сырую погоду, съ соблюденіемъ притомъ величайшихъ предосторожностей. Рубить и вывозить деревья, которыхъ нельзя было охранить отъ истребленія насѣкомыми, и которыя служатъ нынѣ убѣжищемъ Короѣду на предстоящую зиму, до тѣхъ поръ, пока не будетъ убранъ весь испорченный лѣсъ. Для истребленія куколокъ Ночницы, Бражника и Сверлильщика, нагонять свиней, прибѣгая къ этому способу въ теченіе всей зимы; сверхъ того, если позволять средства, высылать въ лѣсъ и людей для отыскиванія и истребленія тѣхъ же куколокъ.

Въ Ноябрь. Въ первой половинѣ этого мѣсяца исполнять тѣ же работы, какъ и въ Октябрѣ, а во второй половинѣ дѣлать то, что предлагается на Январь мѣсяць, и наконецъ—

Въ Декабрь. Исполнять равномерно тѣ же работы, которыя выше были указаны на Январь.

Варшава, 1838 года.

№ 9.

О тушеніи лѣсныхъ пожаровъ.

(24 Мая 1808 года)

Циркуляръ Министра Внутреннихъ Дѣлъ.

Въ видахъ охраненія отъ истребленія казенныхъ лѣсовъ, въ коихъ случающіеся почти ежедневно пожары опустошаютъ

Sosnowca pod mchem napędzaniem owiec tratować, a na drzewach ciągle zabijać, kopania rowów zaprzestać. Zniszczone części lasów, w którychby owad licznie był zagnieżdżony, skoro Władza zezwoli, przepędzić, podczas dni mglistych, ogniem dolnym, z zachowaniem jak największej ostrożności. Drzewo, które od zniszczenia owadów uratowane być nie mogło, a Kornikowi teraz na schronienie zimowe służy, wycinać i wywozić, i odtąd ciągle, aż do zupełnego uprzątnienia drzewa podobnego, tak postępować. Dla wytępienia poczwarek Sowki Sosnowca, Zmierzchnicy Żałobnika i Szerszenia Sosnowca napędzać trzódę chlewną i całą zimę to kontynuować; oprócz tego poczwarki tych owadów, o ile siły dozwolą, kazać ludziom szukać, zbierać i niszczyć.

W Listopadzie. W pierwszej połowie tego miesiąca wykonywać też same działania jak w Październiku; w drugiej zaś połowie tak jak w Styczniu przepisano; wreszcie

W Grudniu. Uskuteczniać podobnież takie same roboty jak pod miesiącem Styczniem do wykonania wskazano.

w Warszawie, 1838 r.

№ 9.

O gaszeniu pożarów w lasach.

(d. 24 Maja 1808 r.)

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

W celu zapobieżenia klęskom i niedostatkowi, jakimi lasy narodowe codziennie prawie w młódem drzewie pożarami

молодые лесонасаждения, тогда как количество старых деревьев все больше и больше уменьшается, угрожая краю совершенным недостатком, я признаю необходимым напомнить о существующих правилах лесной полиции и объявить оныя во всеобщее сведение.

§ 1.

Кто будет пойман в лесу или на сто шагов от него при разведенном огне или с трубкою во время засухи, или будет там же в ночное время с огнем ловить рыбу или раки, тот подвергнется взысканию 200 злотых или четырехнедельному тюремному заключению, хотя бы от подобной неосторожности и не последовало никакого вреда. Если же при этом причинен будет какой либо вред, то виновный обязан сверх того вознаградить за оный по оценке, а кто не в состоянии уплатить оценочной суммы в 600 злотых, тот подвергается трехмесячному, от 600 до 1200 злотых — полугодичному, а за убытки свыше той суммы — годичному тюремному заключению. Имья же в виду, что за пастухами, овчарами и занимающимися в лесу работниками трудно иметь надлежащий в этом отношении надзор, не следует позволять им иметь при себе какие либо орудия, служащая к разведению огня.

§ 2.

Золу и уголь выжигать не в лесной чаще, а на открытом внутри леса пространстве, указанном лесным чиновником, лицо же, занимающееся выжиганием, не должно удаляться от костра далее ста шагов.

§ 3.

С 1-го Марта по 1-ое Ноября не дозволяется никому употреблять для стрельбы в лесу пакляных или бумажных пыжей, а только шерсть или волну.

pustoszone, na przyszłość, przy coraz bardziej ubywającej drzewa starego ilości, są zagrożone, osądził nieodbitą być potrzebą, przepisy dotąd trwające policyi leśnej odnowić, i do powszechnej wiadomości podać, jak następuje.

§ 1.

Każdy w boru, lub w odległości sto kroków, bądź przy nieceniu ognia, bądź z fajką w czasie posuszy, bądź nakoniec na połowie tamże przy drzazgach ryb, lub raków zdybany, karze 200 złp., lub czteroniedzielnemu więzieniu podpadnie, bez względu, choćby żadna na ten raz ztąd nie wynikła szkoda; w przypadku zaś szkody, sprawca onęj, prócz tego wynagrodzić takową, podług oszacowania, będzie obowiązany, a niebędący w stanie opłaty, za 600 złp. trzymiesięcznem, od 600 do 1,200 półrocznem, a za wyższą nad tę sumę wyrządzoną szkodę, aż do roku jednego trwajacem więzieniem ukarany będzie; przez wzgląd zaś na trudne pasterzy, owczarzy i pracujących w lasach robotników, w tej mierze ostrzeżenie, żadnych do ognia narzędzi od Wielkiej Nocy do Ś-go Michała tymże nie ma być wolno nosić przy sobie.

§ 2.

Popioły i węgle nie w gestwie, ale na wolnym w lesie placu, przez urzędnika leśnego oznaczonym, wypalane być mają, a wypalający dalej nad 100 kroków od kotliny lub kotłiska oddalać się nie powinien.

§ 3.

Od 1 Marca do 1 Listopada nikomu nabojem, kłakami lub papierem przybitym, strzelać w boru nie wolno, ale sierść lub wełna do tego ma być użyta.

§ 4.

Кто пожелаетъ въблизи казенныхъ лѣсовъ корчевать поросшія кустарниками луга или поля, тотъ долженъ донести о томъ мѣстному начальству и лѣсному чиновнику; затѣмъ выжигать такія нови въ тихую погоду или въ то время, когда вѣтеръ дуетъ со стороны лѣса, въ присутствіи того же чиновника, а для большей безопасности обвести ихъ малымъ рвомъ; потухающаго огня никогда не оставлять безъ присмотра.

§ 5.

Вознагражденіе за вредъ и убытки, могущія послѣдовать отъ несоблюденія предыдущихъ правилъ, взыскивается согласно § 1-му, съ виновныхъ. Въ этомъ случаѣ общества отвѣчаютъ за своихъ пастуховъ, дворовыя управленія — за своихъ людей, а также за овчарей и стрѣлковъ, занимающіеся же въ лѣсахъ обработкою лѣсныхъ матеріаловъ — за своихъ работниковъ.

§ 6.

За умышленное же поджигательство, какъ въ видахъ открытія пастбища, такъ и по другимъ поводамъ, виновный наказывается десятилѣтнимъ тюремнымъ заключеніемъ, иногда, смотря по обстоятельствамъ и строже, а даже и смертною казнью; доносителю же назначается 300 злотыхъ въ награду.

§ 7.

Кругомъ выгорѣвшаго въ лѣсу пространства выставляются таблицы или вѣхи и строжайше воспрещается выѣзжать туда на пастбу скотъ, подъ опасеніемъ взысканія 6 злотыхъ за каждую штуку; если же кто либо осмѣлится уничтожить выставленные знаки или таблицы, тотъ подвергается взысканіямъ, опредѣленнымъ прежними правилами о лѣсной полиціи, имѣющими обязательную силу впредъ до изданія новыхъ постановленій.

§ 4.

Хочацы въ блискоці ласовъ народныхъ лѣки, луб роле заросле карчоваць, винни о тѣмъ мѣсцовѣй Звierzchności i urzędnikowi leśnemu donieść; poczemъ takowe nowiny w czasie ciszy lub gdy wiatr do boru, w przytomności tegoż urzędnika wypalane, a dla bezpieczeństwa rowkiemъ малымъ opasane będą; tlejący się zaś jeszcze ogień, nigdy bez strażы nie ma być zostawiony.

§ 5.

Szkody z niedopełnienia poprzedniczychъ paragrafówъ wynikłe, stósownie do paragrafu 1-go na sprawcachъ w wynagrodzeniu poszukiwane będą. W tymъ razie gromady за swychъ pasterzy, podobnieжъ jako dominia за swoichъ ludzi, tudzieжъ за owczarzy i strzelców, wyrabiający w lasachъ materyały за swychъ robotników, cywilnie są odpowiedzialnymi.

§ 6.

Rozmyślny zaś, w celu otworzenia pastewnika lub z innego powodu, podpalaczъ lasów, dziesięcioletniemъ więzieniemъ, a podługъ okoliczności cięższą karą, a nawet i śmiercią ukarany będzie; donosicielowi zaś takowego, 300 złp. nagrody zapewnia się.

§ 7.

Każde pogorzelisko tablicami oznaczone lub wichami załknięte i wszelki w niemъ pastewnikъ surowo pod karą złp. 6 od sztuki zabroniony będzie; poważający się zaś znaki takowe lub tablice niszczyć, karomъ dawniejszej policyi leśnej, póki nowe ustanowione nie będą, podpadną.

§ 8.

При первомъ донесеніи о лѣсномъ пожарѣ, все жители окрестныхъ мѣстечекъ, селеній, фольварковъ, усадебъ и т. д. въ окружности полуторы мили, вооружившись заступами, кирками и топорами, обязаны явиться въ помощь для тушенія, а мѣстные власти, по существующему обыкновенію, должны приказывать ударить въ набатъ.

§ 9.

Не прибывшіе на мѣсто или поздно явившіеся, а также преждевременно удаляющіеся или неповинующіеся приказаніямъ начальства, подвергаются трехдневному заключенію или взысканію 18 злотыхъ.

§ 10.

Напротивъ того первый, явившійся на мѣсто пожара, получаетъ въ награду 10 злотыхъ, если же ихъ явилось прежде другихъ нѣсколько человекъ, и они успѣли потушить пожаръ, такъ что сгорѣло не болѣе двухъ или трехъ морговъ, и если обстоятельство это будетъ удостовѣрено заслуживающими довѣрія свидѣтелями, въ такомъ случаѣ выдается имъ изъ лѣсной кассы 30 злотыхъ.

Наконецъ наблюденіе за исполненіемъ настоящихъ правилъ возлагается на Главныхъ Департаментскихъ Лѣсничихъ и на подвѣдомственныхъ имъ высшихъ и низшихъ лѣсныхъ чиновниковъ.

Варшава, 24 Мая 1808 года.

(подписано) *Луцевскій.*

§ 8.

Za najpierwszém pożaru w borach doniesieniem, wszyscy z pobliskich, w okręgu półtory mili, miasteczek, wsiów, folwarków, osad i t. d. mieszkańcy w rydle, motyki i siekiery opatrzeni, dążyć do ratunku powinni, a Władze miejscowe zwykłym na gwałt sposobem w dzwony uderzyć każą.

§ 9.

Nie przybywający na miejsce, lub późno przybyli, niemniej jako przed czasem oddalający się, lub przy gaszeniu rozkazom swych przełożonych nieposłuszni, trzydniowemu więzieniu lub karze 18 złp. podpadną.

§ 10.

Natomiast zaś pierwszy na miejsce do gaszenia przybyły 10 złp. nagrody odbierze, a gdyby ich więcej przed innymi tamże stało, a tak przytłumili pożar, iżby nie więcej nad 2 do 3-ch morgów wypaliło się, takowym, skoro to przez świadków wiarogodnych przyznano zostanie, 30 złp. nagrody z kassy leśnej ma być wypłacono.

Nakoniec dopilnowanie skutku niniejszego obwieszczenia Nadleśnym Jeneralnym Departamentowym, przez nich wszelkim wyższym i niższym urzędnikom leśnym, poleca się.

w Warszawie, d. 24 Maja 1808 r.

(podpisano) *Łuszczewski.*

N° 10.

Постановление, возлагающее на обязанность крестьян казенных, институтских и частных имений содействовать къ потушению лѣсныхъ пожаровъ.

(24 Июля (5 Августа) 1834 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Главный Директоръ Финансовъ и Казначейства донесъ Намѣстнику Царства, что въ казенныхъ лѣсахъ: Малогащъ въ Краковскомъ и Самсоновъ въ Сandomирскомъ воеводствахъ, произошли, по случаю настоящей засухи, необыкновенные пожары, истребившіе до основанія болѣе нѣсколькихъ тысячъ морговъ лѣса, и что, по причинѣ отказа крестьянъ смежныхъ имѣній въ содѣйствіи къ потушенію этихъ пожаровъ, лѣсное управленіе не имѣетъ никакихъ средствъ къ отвращенію протекающихъ отсюда для Казны убытковъ.

Посему Князь Варшавскій, въ устраненіе вредныхъ послѣдствій, возникающихъ изъ такого положенія дѣлъ для интересовъ Казны и для общественной безопасности, предложилъ Совѣту: сдѣлать немедленно распоряженіе, дабы крестьяне, какъ казенныхъ, такъ и частныхъ имѣній тотчасъ оказывали требуемую отъ нихъ лѣснымъ управленіемъ помощь къ потушенію такихъ пожаровъ, и чтобы никто изъ нихъ не смѣлъ уклоняться отъ этого, ни подъ какимъ предлогомъ.

Вмѣстѣ съ симъ Его Свѣтлость предписалъ Командиру 3-го пѣхотнаго корпуса отряжать, по требованію мѣстныхъ Военныхъ Начальниковъ, военныя команды для прекращенія этихъ пожа-

N° 10.

Decyzja, wkładająca na włościan, tak dóbr rządowych i instytucyjnych, jak i prywatnych obowiązek gaszenia pożarów w lasach.

(d. 24 Lipca (5 Sierpnia) 1834 r.)

Wypis z protokołu posiedzenia Rady Administracyjnej.

Dyrektor Główny Przychodów i Skarbu zawiadomił Księcia Jmci Namiestnika, że w Leśnictwach rządowych: Małogoszcz w Krakowskiem i Samsonów w Sandomierskiem województwach położonych, z powodu trwającej suszy, wynikły niezwyczajne pożary, które wyniszczyły do szczytu kilka tysięcy morgów lasu, niemniej, że włościanie pobliskich dóbr wzbraniają się pomagać do ugaszenia tych pożarów, a tém samém stawiają Władze leśne w niemożności odwrócenia szkód dla Skarbu ztąd wynikających.

Zaradzając szkodliwym skutkom z powyższego stanu rzeczy, nie tylko dla interessu Skarbu, ale i dla wzajemnego bezpieczeństwa wynikającym, Książę Namiestnik uznał, że należy niezwłocznie wydać rozporządzenie, ażeby włościanie, tak dóbr rządowych, jako i prywatnych, na każde wezwanie Urzędów leśnych zobowiązani byli do udzielania im pomocy przy gaszeniu wynikłego pożaru, ażeby nikomu, pod jakimbądź pozorem od tego wymawiać się nie było wolno.

Nadto Książę Jmość polecił Dowodzącemu 3-m pieszym korpusem, ażeby na wezwanie Naczelników wojennych, komenderował oddziały, dla tamowania postępów pożaru; Na-

ровъ, а Военнымъ Начальникамъ воеводствъ— тотчасъ отправ-
лять ихъ куда слѣдуетъ, по требованіямъ Воеводскихъ Коммисій.

Въ исполненіе такового предложенія Его Свѣтлости, Совѣтъ
положилъ: предписать Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ
Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія — объявить безъ замедленія,
черезъ посредство Воеводскихъ Коммисій, крестьянамъ всѣхъ имѣ-
ній о возложенной на нихъ обязанности.

Варшава, 24 Іюля (5 Августа) 1834 года.

Вѣрно:

Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тимовскій.*

№ 12,548.

челникомъ Военнымъ zaś, aby oddziały te niezwłocznie wysy-
łali na wezwanie Kommissyj Wojewódzkich.

Rada Administracyjna w zadosyćczynieniu rozporządze-
niu Jego Książęcej Mości, poleca Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, ażeby
w czasie, ile być można najkrótszym, za pośrednictwem Kom-
missyj Wojewódzkich, włościan wszelkich dóbr o włożonym
na nich obowiązku zawiadomiła.

w Warszawie, d. 24 Lipca (5 Sierpnia) 1834 r.

Zgodno z protokołem:

Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 12,548.

С) ОБЪ ИСТРЕБЛЕНИИ ХИЩНЫХЪ ЗВѢРЕЙ, А ТАКЖЕ О ЗАДЕРЖАНИИ ПОДОЗРИТЕЛЬНЫХЪ И ОПАСНЫХЪ ЛИЦЪ.

№ 11.

Королевское постановление, указывающее, кто обязанъ участвовать въ облавѣ на волковъ и вмѣстѣ съ тѣмъ опредѣляющее наказанія за неисполненіе или недобросовѣстное исполненіе этой обязанности.

(8 Октября 1805 года.)

Извлеченіе изъ Устава о лѣсахъ для западной Пруссіи.

Мы
ФРИДРИХЪ ВІЛЬГЕЛЬМЪ

Возвѣщаемъ всѣмъ и проч.

ГЛАВА III. *Объ охотѣ на волковъ.*

§ 19.

Къ истребленію дикихъ звѣрей, этихъ общихъ враговъ человѣчества, должны содѣйствовать всѣ подданные. Въ города, деревни, имѣнія, заведенія и т. д., лежащія не далѣе двухъ миль отъ мѣста охоты, безъ различія, пользуются ли они лѣсными сервитутами, или нѣтъ, а равно обязаны ли они, на основаніи существующихъ обыкновѣній, участвовать въ облавѣ, или же освобождены отъ участія въ ней, должны доставить для облавы нужное число людей; жители же болѣе-отдаленныхъ мѣст-

С) О WYŁĘPIANIU DRAPIEŻNYCH ZWIERZĄT, ORAZ CHWYTANIU PODEJRZANYCH LUB NIEBEZPIECZNYCH INDYWIDUÓW.

№ 11.

Dekret Królewski, wskazujący, kto obowiązany do obławy na wilki, oraz oznaczający kary, za niespełnienie lub złe spełnienie tego obowiązku.

(d. 8 Października 1805 r.)

Wyjątek z ustawy o lasach dla Pruss Zachodnich.

My
FRYDERYK WILHELM,

Wiadomo czynimy wszystkim etc.

TYTUŁ III. *O polowaniu na wilki.*

§ 19.

Do wyłęgania dzikich zwierząt, jako powszechnych nieprzyjaciół ludzkości, winni przykładać się wszyscy poddani. Wszystkie miasta, wsie, dobra, zakłady etc., leżące o dwie mile od miejsca polowania, używające lub nieużywające służebności leśnych, jak równie obowiązane, wedle dawnych zwyczajów, lub uwolnione od udziału w obławie, winny dać do obławy potrzebną ilość ludzi; mieszkańcy zaś dalej zamieszkali, wol-

постей, освобождены отъ участія въ облавѣ, равно какъ и всѣ тѣ, кои изъятъ изъ сего на основаніи особыхъ положеній.

§ 20.

Мѣстная власть должна созвать и собрать нужное число людей на охоту на волковъ. Эти люди обязаны слушать приказаній чиновника, распоряжающагося охотою и не могутъ сходить съ своихъ постовъ прежде окончанія облавы, о чемъ дасть имъ знать чиновникъ.

§ 60.

Если кто, будучи обязанъ доставлять людей для облавы на волковъ, не исполнить этого, то взыскивается съ него 10 талеровъ штрафа; если же кто либо, не смотря на вызовъ, не явится лично на облаву и кромѣ того замѣченъ будетъ въ неповиновеніи и упорствѣ, то подвергается денежному взысканію въ количествѣ двухъ талеровъ, или тюремному заключенію на 24 часа на хлѣбъ и воду.

§ 61.

Если кто удалится предъ окончаніемъ облавы, то распорядитель охоты объявляетъ его фамилію и взыскиваетъ съ него штрафа 12 хорошихъ или 45 прусскихъ грошей въ пользу кассы нищихъ.

8 Октября 1805 года.

ni są od udziału w obławie, tudzież wszyscy tacy, którzy od tego, na mocy szczególnych przepisów, są uwolnieni.

§ 20.

Władza miejscowa winna wezwać i zebrać ludzi potrzebnych do polowania na wilki. Ludzie ci, obowiązani są słuchać rozkazów urzędnika, dyrygującego polowaniem, i nie mogą oddalać się ze swego stanowiska, przed ukończeniem obławy, o którym urzędnik ich zawiadomi.

§ 60.

Jeżeli kto, będąc obowiązany dać ludzi do obławy na wilki, tego nie dopełni, zapłaci 10 talarów kary; gdy zaś oświadczy kto, mimo wezwania, do obławy nie stanie, a nadto jeszcze, jest nieposłusznym i uporczywym, taki ponosi karę pieniężną 2 talary, lub karę więzienia na 24 godzin o chlebie i wodzie.

§ 61.

Kto przed ukończeniem obławy oddali się, nazwisko jego przez dyrygującego polowaniem ogłoszone zostanie, i zapłaci kary 12 dobrych groszy, czyli 45 pruskich groszy, do kassy ubogich.

Dnia 8 Października 1805 r.

N° 12.

Распоряжение, указывающее средства къ истребленію хищныхъ звѣрей, а въ особенности волковъ.

(31 Октября 1834 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Получая частые рапорты отъ административно-полицейскихъ властей о чрезвычайныхъ происшествіяхъ, случающихся по причинѣ увеличивающагося числа хищныхъ звѣрей, а въ особенности волковъ, а также имѣя въ виду отношеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства по этому предмету, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ, для принятія въ этомъ отношеніи предупредительныхъ мѣръ, представила на усмотрѣніе Совѣта Управленія, между прочимъ, слѣдующія предположенія.

Принять за правило, что каждый имѣющій уже или могущій впредь получить разрѣшеніе на содержаніе огнестрѣльнаго оружія, обязанъ ежегодно вносить извѣстную плату за каждое дозволенное ружье, съ назначеніемъ дохода изъ этого источника на вознагражденіе лицъ, истребляющихъ волковъ.

Чтобы наградная плата за это истребленіе увеличена была въ слѣдующемъ размѣрѣ:

- 1) за убіеніе бѣшеннаго волка во время нападенія на людей или стада — 50 зл. п.;
- 2) за убіеніе старой волчицы — 36 злотыхъ;
- 3) за убіеніе стараго волка — 25 злотыхъ;
- 4) за убіеніе молодаго волка — 18 злотыхъ;
- 5) за волченка — 10 злотыхъ.

N° 12.

Rozporządzenie, wskazujące środki do wytępienia drapieżnych zwierząt, a szczególnie wilków.

(d. 31 Października 1834 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Odbierając częste rapporta od Władz administracyjno-policyjnych o nadzwyczajnych wypadkach, jakie się wydarzają z powodu powiększającej się liczby drapieżnych zwierząt, a w szczególności wilków, powodowana oraz odniesieniem się Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w tym przedmiocie uczynioném, Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, celem przedsięwzięcia zaradczych w tej mierze środków, przedstawiła Radzie Administracyjnej, między innemi, następujące wnioski.

Ażeby przyjętém było za zasadę, że każdy już posiadający, lub na przyszłość otrzymujący pozwolenie na posiadanie broni palnej, powinien wносить corocznie pewną opłatę od każdej strzelby dozwolonej, z przeznaczeniem dochodu z tego źródła na wynagrodzenie osób, ubijających wilki.

Ażeby powiększoną została opłata nagród za toż ubicie w następujący sposób:

- 1) за wilka wścieклого, ubitego w czasie napadnięcia na ludzi, lub trzоды, złp. 50;
- 2) за старą wilczyцę złp. 36;
- 3) за старего wilka złp. 25.
- 4) за мłодего wilka złp. 18;
- 5) за щеніе wilka złp. 10.

Въ разрѣшеніе этихъ предположеній, Совѣтъ Управленія, въ засѣданіи своемъ Октября 2 (14) дня настоящаго года, постановилъ нижеслѣдующее: (*)

1) Каждый получившій разрѣшеніе на содержаніе огнестрѣльнаго оружія, или могущій пользоваться этимъ правомъ на будущее время, обязанъ платить ежегодно за каждую дозволенную штуку оружія по 2 злотыхъ. Образовавшійся отсюда капиталъ, по мѣрѣ возможности и по усмотрѣнію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, долженъ быть обращаемъ или на увеличеніе наградъ за убіеніе волковъ, или на принятіе средствъ къ ихъ истребленію.

2) Въ мѣстахъ, гдѣ хищные звѣри, въ особенности же волки наиболѣе распространились, наряжаются, по представленію Гминныхъ Войтовъ, Обводовымъ Коммисаромъ, облавы, при чемъ слѣдуетъ обращать вниманіе, чтобы онѣ не производились въ рабочее время и съ обремененіемъ для крестьянъ.

3) Для успѣшнѣйшаго производства упомянутыхъ облавъ, должны быть приглашаемы, для участія въ нихъ, лица, любящіе охоту и, кромѣ того, военные съ своими квартирующими вблизи отрядами, послѣдніе въ особенности посредствомъ Военныхъ Начальниковъ, которымъ, равно какъ и Начальникамъ воинскихъ командъ, даны уже въ этомъ отношеніи отъ Князя Намѣстника соотвѣтственные приказанія.

4) Издержки на порохъ, употребленный отрядами войска на облавахъ, должны быть имъ возмѣщаемы Воеводскими Коммисіями изъ соотвѣтственнаго капитала, по указанію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ (**).

(*) Въ уваженіе, что содержаніе вышеприведеннаго постановленія Совѣта Управленія, вошло въ составъ настоящаго распоряженія и во избѣжаніе повтореній, постановленіе это здѣсь не помѣщается.

(**) Капиталъ на награды за убіеніе волковъ помѣщается ежегодно въ общей росписи доходовъ и расходовъ Царства Польскаго, изъ котораго Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ открываетъ соотвѣтственный кредитъ въ распоряженіе Губернскихъ

W zadecydowaniu tychъ wniosków, Rada Administracyjna na posiedzeniu swém z dnia 2 (14) Października r. b. postanowiła co następuje: (*)

1) Każdy mający pozwolenie na posiadanie broni palnej, lub nadal takowe uzyskać mogący, obowiązany będzie opłacać od każdej sztuki dozwołonej po złp. 2 rocznie, z kąd wynikły fundusz, w miarę możności, i stosownie do uznania Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, bądź na podwyższenie nagród za ubicie wilków, bądź na przedsięwzięcie środków do ich wytępienia posłużyć mogących, obracany być winien.

2) W miejscach, w których drapieżne zwierzęta, a w szczególności wilki najwięcej są zagęszczone, mają być, na przedstawienie Wójta gminy, zarządzane obławy przez Kommissarza Obwodowego, który zarazem zważać winien, iżby takowe w porę roboczą i z utrudzeniem włościan przedsiębrane nie były.

3) W celu skuteczniejszego dopełnienia obław pomienionych, wzywani być mają na takowe miłośnicy myślistwa, a nadto wojskowi, z oddziałami swemi w pobliżności konsystującymi; ostatni mianowicie za pośrednictwem Naczelników Wojskowych, którzy, równie jak Dowódcy wojskowi, w tej mierze od Księcia Namiestnika stosownie otrzymują rozkazy.

4) Wydatki na proch, przez oddziały wojskowe do obław użyty poniesione, tymże z funduszu właściwego, który Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych wskaże, przez Kommissye Wojewódzkie zwracane być winny (**).

(*) Powołana decyzja Rady Administracyjnej nie zamieszcza się oddzielnie; gdyż cała jej osnowa weszła w niniejsze rozporządzenie.

(**) Fundusz na nagrody za ubicie wilków, zamieszczany jest corocznie w ogólnym budżecie dochodów i wydatków Królestwa Polskiego, z którego Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych stosownie kredytu do dyspozycji Rządom Gubernialnym otwiera. Źródłem posiłkowym

5) Правительственная Коммисія обязана немедленно опубликовать во всеобщее свѣдѣніе наставленіе о всѣхъ средствахъ, употребляемыхъ для истребленія хищныхъ звѣрей.

Правительственная Коммисія, увѣдомляя о такомъ рѣшеніи Воеводскую Коммисію, предписываетъ ей:

1) Объявить вышесказанное постановленіе Совѣта Управленія во всеобщее свѣдѣніе и распорядиться о припечатаніи его въ воеводскихъ вѣдомостяхъ.

2) Что же касается устройства облавъ, то сноситься о томъ всякій разъ съ Военными Начальниками, безъ вѣдома которыхъ онѣ не могутъ быть наряды. Облавы должны производиться въ соотвѣтственное время года; чтобы нисколько не мѣшать полевымъ работамъ, а равно подъ руководствомъ лицъ, способныхъ завести и удержать надлежащій порядокъ, такъ, чтобы онѣ соотвѣтствовали своему назначенію, и чтобы заранѣе обдуманы были средства къ предупрежденію злоупотребленій, къ которымъ могло бы подать поводъ собраніе значительнаго числа людей.

3) Въ 3-мъ номерѣ „Силвана“ журнала лѣсоводства и охоты, подробно изложены средства къ истребленію волковъ. Воеводская Коммисія должна озаботиться о повсемѣстномъ распространеніи этихъ свѣдѣній и поощрять помѣщиковъ, особенно въ мѣстностяхъ, въ которыхъ волки наиболѣе распространились, воспользоваться предложенными средствами, предписавъ однако подлежащимъ властямъ строго наблюдать, чтобы при ловлѣ и отравленіи волковъ соблюдаемы были мѣры осторожности въ предупрежденіе несчастныхъ случаевъ, коимъ по этой причинѣ могли бы подвергнуться прохожіе люди.

А какъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства издано особое распоряженіе относительно истребленія волковъ въ казенныхъ лѣсахъ, то Воеводская Коммисія должна воспользоваться изложенными въ немъ правилами, на

Правленій. Въ подкрѣпленіе этого капитала обращается плата, взимаемая съ жителей въ пользу Казны, за право содержанія огнестрѣльнаго оружія.

5) Kommissya Rządowa obowiązana jest niezwłocznie podać do wiadomości powszechnej wszelkie środki, do wytępienia drapieżnych zwierząt używane.

O takowej przeto decyzji, Kommissya Rządowa zawiadamiając Kommissję Wojewódzką, poleca jej:

1) Aby powyższe Rady Administracyjnej rozporządzenie, niezwłocznie podała do powszechnej wiadomości, i takowe w dziennikach wojewódzkich umieścić poleciła.

2) Ażeby co do urządzenia obław, zносиła się z Wojskowym Naczelnikiem, bez wiedzy którego takowe miejsca mieć nie mogą; odbywanie zaś ich winno się skuteczniać w porze właściwej, ażeby one nie przeszkadzały zatrudnieniom rolniczym, tudzież pod przewodnictwem osób zdolnych zaprowadzić i utrzymać porządek w sposób, ażeby obławy odpowiadały celowi i ażeby skutecznie zapobiegano nadużyciom, do jakich zgromadzenie się znacznej liczby ludzi, mogłoby dać powód.

3) W numerze trzecim Sylwana, dziennika nauk leśnych i myśliwych, znajdują się opisane środki wytępienia wilków. Kommissya Wojewódzka znajomość takowych więcej upowszechnić postara się, i zachęci obywateli, szczególnie w okolicach gdzie wilki najwięcej zagęściły się, do korzystania z podanych środków, zaleciwszy wszelako właściwym Urzędом ściśle przestrzeganie, ażeby przy łapaniu i zatrutowaniu wilków, zachowano wszelką ostrożność, i zapobiegano wypadkom, na jakieby z tego powodu ludzie przechodzący, narażeni być mogli.

A gdy Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu co do wytępienia wilków w lasach rządowych oddzielne wydała zarządzenia; przeto z takowych Kommissya Wojewódzka korzy-

tego funduszu jest opłata wnoszona przez mieszkańców za pozwolenie utrzymywania broni palnej, do Skarbu wpływająca.

сколько ихъ примѣненіе въ лѣсахъ частныхъ и институтскихъ окажется возможнымъ.

Что касается взиманія платы съ лицъ, имѣющихъ билеты на содержаніе огнестрѣльнаго оружія, то Правительственная Коммисія потребовала непосредственно отъ Военныхъ Начальниковъ представленія именныхъ списковъ лицъ, коимъ разрѣшено имѣть оружіе, по полученіи которыхъ будутъ сдѣланы дальнѣйшія распоряженія о порядкѣ присужденія наградъ и за вѣдыванія доходомъ съ означенныхъ платежей.

Наконецъ Правительственная Коммисія предвѣщаетъ, что о результатѣ каждой совершенной облавы должны быть представляемы ей подробные рапорты.

Варшава, 31 Октября 1834 года.

За Главнаго Директора, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Войда*.

№ 25,237/47,909.

№ 13.

Распоряженіе, коимъ сообщается о назначеніи военныхъ командъ въ помощь при производствѣ въ лѣсахъ облавъ для истребленія хищныхъ звѣрей и указывается сумма на возмѣщеніе стоимости патроновъ, употребленныхъ войсками на облавахъ.

(14 Ноября 1834 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Начальникъ Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи, Князь Горчаковъ, увѣдомилъ Правительственную Коммисію, что, въ пе-

стаѣ winna i co do lasów instytucyjnych i prywatnych, o ile do nich będą mogły być zastosowane.

Co się tyczy poboru opłaty od posiadających bilety na broń palną, Kommissya Rządowa zażądała bezpośrednio od Naczelników Wojskowych list imiennych, posiadających takowe pozwolenia; po otrzymaniu których, dalsze, co do sposobu przyznawania nagród i kontrolowania oznaczonego funduszu, wydane będą zarządzenia.

Nakoniec zastrzega jeszcze Kommissya Rządowa, ażeby o rezultacie każdej odbytej obławy zdawane jej były szczegółowe raporty.

w Warszawie, d. 31 Października 1834 r.

Za Dyrektora Głównego, Radca Stanu (podpisano) *Wojda*.

Nr. 25,237/47,909.

№ 13.

Rozporządzenie, zawiadamiające o wyznaczeniu komend wojskowych w pomoc do odbywania obław w lasach dla wytępienia drapieżnych zwierząt, i wskazujące fundusz na zwrot wartości naboju, przez wojsko na obławach spotrzebowanych.

(d. 14 Listopada 1834 r.)

do
Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Książę Gorczakow Szef Sztabu Głównego Armii Czynnej, zawiadomił Kommissyę Rządową, iż w wykonaniu decyzji Ra-

полненіе постановленія Совѣта Управленія отъ 2 (14) Октября настоящаго года, коимъ предписываются средства къ истребленію хищныхъ звѣрей, отношеніемъ своимъ отъ 19 Октября того же года, за № 4,195, пригласилъ Генераль-Адъютанта Ридигера, Командира 3-го Пѣхотнаго Корпуса, чтобы, по требованію Военныхъ Начальниковъ, приказалъ назначать безъ малѣйшей остановки на облавы нужное число солдатъ съ офицерами, для которыхъ порохъ, свинецъ и бумага могутъ быть закупаемы Военными Начальниками въ счетъ суммъ Правительственной Коммисіи, съ тѣмъ однако условіемъ, чтобы во время облавы выдаваемо было солдатамъ всякій разъ не болѣе десяти патроновъ.

Правительственная Коммисія, увѣдомляя о томъ Воеводскую Коммисію въ дополненіе къ предписанію своему отъ 31 Октября текущаго года, за № 25,237/47,909, и вмѣстѣ съ тѣмъ желая доставить ей возможность покрыть расходы на покупку пороха, свинца и бумаги въ настоящемъ году (потому что въ будущемъ году назначена будетъ по штату въ ея распоряженіе на этотъ предметъ особая сумма), разрѣшаетъ ей употребить изъ общихъ доходовъ Главной Воеводекой Кассы, за счетъ Главнаго Казначейства, сумму 200 п. злотыхъ, съ тѣмъ, что произведенныя изъ нея выдачи, удостовѣренныя надлежащими доказательствами, должны быть внесены въ расходъ за текущій годъ подъ статью „чрезвычайные расходы Вѣдомства Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія“, по предварительной однако запискѣ этой суммы, по статьѣ ассигнованнаго расхода, въ графѣ „прибыло“, по тому уваженію, что она перечисляется изъ смѣты Главнаго Казначейства въ Губернскую Кассу.

Варшава, 14 Ноября 1834 года.

За Главнаго Директора, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Войда*.

№ 26,038/49,754.

dy Administracyjnej z dnia 2 (14) Października r. b., przepisującą środki do wytępienia zwierząt drapieżnych, przez odezwę swą z dnia 19 Października r. b. Nr. 4,195 wezwał General-Adjutanta Rüdyciera, Dowódcę 3-go Korpusu piechoty, iżby, za zgłoszeniem się Naczelników Wojskowych, rozkazał przeznaczać, bez najmniejszej zwłoki, do obław potrzebną ilość żołnierzy z officerami, dla których proch, ołów i papier mogą być zakupywane przez Naczelników Wojskowych, na rachunek funduszów Kommissyi Rządowej; z zastrzeżeniem wszakże, iżby w czasie każdej oblawy, żołnierzom nie więcej jak po 10 naboju udzieloném było.

Kommissya Rządowa zawiadamiając o tém Kommissyę Wojewódzką, w następstwie reskryptu swego z dnia 31 Października roku bieżącego Nr. 25,237/47,909, i chcąc zarazem postawić ją w możności zaspokojenia kosztu kupna prochu, ołowiu i papieru w roku bieżącym (gdyż w roku przyszłym będzie miała na ten cel etatem oznaczony fundusz), upoważnia ją niniejszém do użycia z wpływów ogólnych Kasy głównej wojewódzkiej, w zastępstwie Kasy Jeneralnej, kwoty złp. 200, wyraźnie złotych polskich dwieście, której wydatek, przy usprawiedliwieniu należytemi dowodami, zapisany być ma w rozchodzie roku bieżącego p. tyt.: „Nadzwyczajne potrzeby Wydziału Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego“; za poprzedniém jednak wprowadzeniem téj kwoty do należności wydatkowej, przez rubrykę „przybyło“, jako z etatu Kasy Jeneralnej, na Kasę gubernialną przechodzącą.

w Warszawie, d. 14 Listopada 1834 r.

Za Dyrektora Głównego, Radca Stanu (podpisano) *Wojda*.

Nr. 26,038/49,754.

№ 14.

Разрѣшеніе Обводовымъ Коммисарамъ на устройство въ лѣсахъ облавъ для истребленія хищныхъ звѣрей, или для поимки подозрительныхъ и опасныхъ лицъ, безъ испрошенія на то дозволенія Губернскаго Правленія.

(28 Іюля (9 Августа) 1839 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Въ числѣ вопросовъ, представленныхъ Гражданскими Губернаторами на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи, въ видахъ сокращенія переписки, заключается слѣдующее нѣкоторыми Губернаторами предложеніе о дозволеніи на будущее время Обводовымъ Коммисарамъ самимъ непосредственно нарядовать облавы по лѣсамъ, находящимся въ ихъ округѣ, для истребленія хищныхъ звѣрей и для поимки бѣглыхъ и подозрительныхъ лицъ, не испрашивая на то всякій разъ особыхъ разрѣшеній Губернскихъ Правленій, потому что этимъ излишне только затрудняется устройство облавъ, которыя во многихъ случаяхъ необходимо произвести со всевозможною поспѣшностью.

Правительственная Коммисія, принимая въ соображеніе:

1) что хотя отъ 19 (31) Ноября 1834 года предписано ею Губернскимъ Правленіямъ, чтобы облавы нарядованы были не иначе, какъ по предварительномъ сношеніи ихъ съ Военными Начальниками, но неминуемымъ послѣдствіемъ такого порядка должно быть, что облавы, предписываемыя въ важныхъ и нетерпящихъ отлагательства случаяхъ, не могутъ быть тот-

№ 14.

Rozporządzenie, upoważniające Kommissarzy Obwodowych do zarządzania obław w lasach, dla wytępienia drapieżnych zwierząt, lub schwytania podejrzanych lub niebezpiecznych indywiduów, bez żądania na to zezwolenia Rządu Gubernialnego.

(d. 28 Lipca (9 Sierpnia) 1839 roku.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

W liczbie przedmiotów, przedstawionych przez Gubernatorów Cywilnych pod decyzję Kommissyi Rządowej, celem skrócenia zbytecznej co do ich treści korespondencji, mieści się życzenie niektórych Gubernatorów, aby Kommissarzom Obwodowym dozwolonem zostało na przyszłość samym bezpośrednio zarządzać, w respective obwodach, obławy po lasach, dla wytępienia drapieżnego zwierza, i dla chwytania zbiegłych i podejrzanych indywiduów, nie żądając za każdym razem oddzielnych ku temu od Rządów Gubernialnych upoważnień; gdyż taki bieg rzeczy jest niepotrzebnym utrudnieniem obław, które w wielu razach z jak największym pośpiechem uskuteczniać wypada.

Kommissya Rządowa zważając:

1) że lubo rozporządzeniem jej z dnia 19 (31) Października 1834 roku zalecono Rządom Gubernialnym, aby obławy nie inaczej były uskuteczniane, jak za poprzednim zniesieniem się Rządów Gubernialnych z Naczelnikami Wojeńnymi; następstwem jednak takiego trybu postępowania być nieuchronnie musi, że obławy, jakkolwiek w ważnych i zwłoki niecier-

часть же наряжены, по той причинѣ, что Ободовые Коммисары должны входить о томъ всякій разъ съ особыми представленіями, разрѣшеніе которыхъ сопряжено необходимо съ значительною тратою времени;

2) что въ Мазовецкой губерніи Генераль-Адъютантъ Раутенштраухъ разрѣшилъ уже Губернскому Правленію не только дозволить Ободовымъ Коммисарамъ самимъ устраивать облавы въ лѣсахъ, въ соотвѣтственныхъ случаяхъ, не испрашивая на то особаго распоряженія, но еще непосредственно требовать соотвѣтственной помощи отъ Командировъ вблизи квартирующихъ войскъ, о чемъ сіи послѣдніе получили въ 1837 году изъ Главнаго Штаба Дѣйствующей Арміи надлежащія по распоряженію Князя Намѣстника приказанія;

3) что наконецъ нарядъ и производство облавъ въ лѣсахъ, для истребленія хищныхъ звѣрей, или для поимки бѣглыхъ и подозрительныхъ лицъ, входить въ кругъ естественныхъ занятій мѣстныхъ полицейскихъ властей и относится къ разряду дѣлъ самыхъ снѣжныхъ и потерпящихъ отлагательства, съ коимъ сопряжено всегда ожиданіе отъ Губернскихъ Правленій особыхъ разрѣшеній, потому что, въ противномъ случаѣ, несовременныя распоряженія по этому предмету остались бы безъ послѣдствій; —

въ засѣданіи 21 Іюня (3 Іюля) настоящаго года, постановила:

Для сокращенія излишней переписки по этому предмету между Ободовыми Коммисарами, Губернскими Правленіями и Военными Начальниками, сдѣлать соотвѣтственное распоряженіе, чтобы Ободовые Коммисары могли сами въ нужныхъ случаяхъ нарядать и производить облавы въ лѣсахъ.

Правительственная Коммисія, увѣдомляя о томъ Губернское Правленіе, предписываетъ ему объявить, безотлагательно всѣмъ Ободовымъ Коммисарамъ, что, въ случаѣ необходимости для истребленія хищныхъ звѣрей, или для поимки укрывающихся отъ полицейскаго надзора подозрительныхъ, опасныхъ или вред-

пѣющихъ wypadkach przedsiębrane, nie mogą natychmiast być uskuteczniane, z powodu, iż wymagane od Kommissarzy Obwodowych przedstawienie w tej mierze rapportu, i oczekiwanie oddzielnych na to decyzji, znaczного czasu koniecznie wymagać musi;

2) że w gubernii Mazowieckiej Generał-Adjutant Rautenstrauch upoważnił już Rząd Gubernialny, nie tylko dozwolnić Kommissarzom Obwodowym, aby zarządzali sami w stosownych wypadkach obławy po lasach, nie żądając w tym celu oddzielnej decyzji, lecz nadto rekwirować bezpośrednio od Dowódców wojsk, najbliższych konsystujących, stosowną pomoc wojskową, względem czego ciż Dowódcy, z woli Księcia Namiestnika, otrzymali w roku 1837 stosowne ze Sztabu Głównego Czynnej Armii rozkazy;

3) że nakoniec zarządzanie i odbywanie obław po lasach dla wytopienia drapieżnego zwierza, lub dla schwytania zbiegłych i podejrzanych indywiduów, wchodzi w poczet naturalnych attribucyj miejscowych Władz policyjnych, i należy do rzędu interesów najpilniejszych, niecierpiących zwłoki, potrzebnej na oczekiwanie oddzielnych od Rządów Gubernialnych decyzji; w przeciwnym albowiem razie, niewczesne w tym przedmiocie zarządzania stałyby się bezskutecznymi;

na posiedzeniu z dnia 21 Czerwca (3 Lipca) r. b. postanowiła:

dla ukrócenia nadpotrzebnej w tym przedmiocie korespondencji pomiędzy Kommissarzami Obwodowymi a Rządami Gubernialnymi i Naczelnikami Wojennymi, wydać stosowne rozporządzenie, iżby Kommissarze Obwodowi, w wypadkach potrzeby zarządzania obław po lasach, mogli takowe sami przez się uskuteczniać.

Zawiadamiając o tém Rząd Gubernialny, poleca mu wydać niezwłocznie do wszystkich Kommissarzy Obwodowych rozporządzenie, aby wrazach potrzebnych, bądź dla wytopienia drapieżnego zwierza, bądź dla ujęcia ukrywających się przed kontrolą policyjną podejrzanych, niebezpiecznych, lub

ныхъ лицъ, они вправѣ устроить сами непосредственно облавы въ такой срокъ, какъ того будутъ требовать обстоятельства, принимая для сего мѣры, соотвѣтствующія потребности и сообразныя съ мѣстностью, при чемъ предоставляется имъ, въ случаѣ крайней необходимости, требовать отъ Командировъ войскъ, вблизи квартирующихъ, соотвѣтственной помощи. Однако, послѣ каждой облавы, они должны представлять Губернскому Правленію подробные рапорты, какъ о мѣрахъ, принятыхъ къ производству облавы, такъ и о результатахъ ея.

Варшава, 28 Іюля (9 Августа) 1839 года.

Главный Предсѣдательствующій Директоръ
(подписано) Головинъ.

№ 12,084.

№ 15.

Распоряженіе, воспреещающее снимать шкуры съ убитыхъ
бѣшеныхъ волковъ.

(23 Іюня (5 Іюля) 1842 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Случается иногда, что, для полученія награды за истребленіе волковъ, на основаніи существующихъ правилъ, снимаемы бываютъ шкуры съ бѣшенныхъ волковъ, отъ которыхъ затѣмъ отрѣзываются лбы съ ушами и доставляются Губернскимъ Правленіямъ чрезъ посредство Обwodовыхъ Коммисаровъ, какъ доказательства, оправдывающія ликвидацію. Такой образъ дѣйствія

шкoдливыхъ индивидуовъ, заръядзали сами непосредственно облавы такъ рыхло, какъ tego nagлoсѣ okoliczności wymagać będzie, z użyciemъ środkówъ potrzebie odpowiednichъ i z miejscowością zgodnych, z zarekwirowaniem, w razie uznania nieodzownej potrzeby, stosownej od Dowódców wojska najbliżej konsystującego pomocy, nie zaniedbującъ jednakъ po każdej obławie składać Rządowi Gubernialnemu dokładnychъ rapportówъ, takъ o środkachъ ku uskutecznieniu takowej przedsiębranychъ, jakoteż o ichъ rezultatachъ.

w Warszawie, d. 28 Lipca (9 Sierpnia) 1839 r.

Dyrektor Główny Prezydujący,
(podpisano) Gołowin.

Nr. 12,084.

№ 15.

Rozporządzenie, wzbraniające zdejmowania skóry z ubitychъ
wilkówъ wściekłychъ.

(d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1842 r.)

do
Rządówъ Gubernialnychъ.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCHъ I DUCHOWNYCHъ.

Zdarza się niekiedy, że dla pozyskania zapewnionej przepisami nagrody за wytępienie wilkówъ, zdejmowane bywają skóry z wilkówъ wściekłychъ, od którychъ następnie odcięte lby z uszami przesyłane zostają, за pośrednictwemъ Kommissarzy Obwodowychъ, Rządowi Gubernialnymъ, jako dowody, likwidujące usprawiedliwiające. Takie postępowanie sprowadzić może

можетъ произвести печальныя для населенія послѣдствія; ибо по правиламъ медицинскихъ наукъ, ядъ бѣшенства, находящійся въ слюнкѣ, въ слюнныхъ желѣзахъ, въ лимфатическихъ сосудахъ и въ крови, не смотря на величайшую осторожность при сниманіи шкуры, можетъ, при малѣйшемъ оцарапаніи кожи у занимающагося этою работою произвести развитіе болѣзни, извѣстной подъ именемъ водобоязни. И по тому Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, желая предотвратить несчастные случаи, могущіе произойти въ подобныхъ обстоятельствахъ, предписываетъ Губернскому Правленію, подъ строжайшею отвѣтственностію, вмѣнить Обводовымъ Коммисарамъ, Бургомистрамъ и Гминнымъ Войтамъ въ обязанность наблюдать за тѣмъ, чтобы, по убіеніи бѣшеннаго волка, никто, ни подъ какимъ предлогомъ, не осмѣлился снимать съ него шкуру, но чтобы тотчасъ по убіеніи онъ былъ всецѣло зарываемъ глубоко въ землю; для полученія же причитающейся за убіеніе такого волка награды, долженъ быть только составленъ подробный протоколъ по показаніямъ свидѣтелей этого происшествія и затѣмъ представленъ Губернскому Правленію.

Варшава, 23 Іюня (5 Іюля) 1842 года.

По порученію Главнаго Предсѣдательствующаго Директора,
Главный Инспекторъ Врачебнаго Управленія
(подписано) *Четыркинъ*.

№ 20,654/1,996.

smutne dla ludzkości skutki; albowiem wedle zasad nauki lekarskiej, jad wścieklizny znajdujący się w ślinie, gruczołkach ślinnych, w całym systemacie limfatycznym i we krwi, pomimo zachowania największej przy zdzieraniu skóry ostrożności, za najmniejszem zadrasnięciem się, spowodować może, u zajmującego się tą czynnością, wywołanie choroby zwaney wodowstrętem; i dla tego Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, pragnąc zapobiedz wydarzyć się mogącym w podobnych okolicznościach nieszczęśliwym wypadkom, najmocniej poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby pod surową odpowiedzialnością zalecił Kommissarzom Obwodowym, Burmistrzom i Wójtom gmin przestrzeganie, iżby w razie ubicia wilka wściekłego, nikt, pod żadnym pozorem, nie ważył się zdejmować z niego skóry, lecz aby natychmiast po ubiciu, całkowicie zakopany był głęboko w ziemię; w celu zaś otrzymania za ubicie takiego wilka nagrody, aby spisany był tylko ze świadków szczegółowy protokół całego zdarzenia, i następnie przesłany Rządowi Gubernialnemu.

w Warszawie, d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1842 roku.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Inspektor Główny Służby Zdrowia
(podpisano) *Czetyrkin*.

Nr. 20,654/1,996.

№ 16.

Постановленіе объ увеличеніи размѣра платы, взимаемой за право содержанія огнестрѣльнаго оружія съ жителей г. Варшавы и губернскихъ и уѣздныхъ городовъ, а также объ увеличеніи награды за убіеніе волковъ.

(2 (14) Ноября 1845 года.)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го,

ИМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Принимая въ уваженіе затрудненія, съ коими сопряжено взиманіе ежегодно сбора по 30 копѣекъ серебромъ, опредѣленнаго постановленіемъ 2 (14) Октября 1834 года за право содержанія огнестрѣльнаго оружія, равно по вниманію къ тому, что жители значительнѣйшихъ городовъ имѣютъ ружья единственно для охоты, то есть, для собственнаго удовольствія, тогда какъ жители деревень и меньшихъ городовъ употребляютъ оныя для защиты домашняго скота отъ хищныхъ звѣрей, признавая справедливымъ сдѣлать соотвѣтственное сему различіе и въ количествѣ платы за содержаніе огнестрѣльнаго оружія, а вмѣстѣ съ тѣмъ желая болѣе заохотить жителей къ дѣятельнѣйшему истребленію хищныхъ звѣрей, увеличеніемъ денежныхъ за сіе наградъ, — Совѣтъ Управленія, по представленію Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ;

№ 16.

Postanowienie, podwyższające opłatę za posiadanie broni palnej od mieszkańców miasta Warszawy, tudzież miast gubernialnych i powiatowych, oraz podnoszące nagrody pieniężne za ubicie wilków.

(d. 2 (14) Listopada 1845 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważając, że naznaczona postanowieniem z dnia 2 (14) Października 1834 roku opłata po kop. 30 rocznie od posiadania jednej sztuki broni palnej, stała się w poborze corocznym dla Władz utrudzającą, zważając oraz, że gdy mieszkańcy miast znaczniejszych utrzymują broń jedynie przez zamilowanie w myślistwie, to mieszkańcy wsi i miast pomniejszych używają jej na obronę inwentarzy od drapieżnych zwierząt, a tém samém, że należy ustanowić między nimi różnicę w opłacie za posiadanie broni palnej, pragnąc nadto, przez powiększenie dotychczasowych nagród za wytępienie zwierząt drapieżnych, zachęcić mieszkańców do gorliwszego wytępienia tego rodzaju zwierząt, — na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych postanowiła i stanowi:

Статья 1.

Жители городов: Варшавы, губернскихъ, или причисленныхъ къ сему разряду и уѣздныхъ, за каждое дозволенное ружье должны платить по 45 коп. серебромъ; жители же всѣхъ прочихъ городовъ и селеній будутъ вносить плату прежнюю, то есть, по 30 копѣекъ серебромъ въ годъ.

Статья 2.

Плата, опредѣленная предыдущею статьею, съ 20 Декабря (1 Января) 1845/6 года, будетъ взимаема подлежащими Уѣздными Казначействами, за три года впередъ.

Статья 3.

Жители, которые не внесутъ платы въ теченіе трехъ мѣсяцевъ по прошествіи назначеннаго на сіе срока, теряютъ право на дальнѣйшее содержаніе огнестрѣльнаго оружія.

Статья 4.

Деньги, единожды внесенныя, ни въ какомъ случаѣ возврату не подлежатъ.

Статья 5.

Лица, получающія новые билеты на содержаніе огнестрѣльнаго оружія, въ продолженіе опредѣленнаго трехлѣтняго денежнаго за оныя сбора, не смотря на время выдачи сихъ билетовъ, обязаны внести плату впередъ, какъ за весь текущій годъ, въ которомъ будетъ выданъ билетъ, такъ и за остальное время до истеченія трехлѣтія.

Статья 6.

Доходъ съ означенныхъ платежей долженъ быть обращаемъ на награды за убіеніе волковъ, на издержки по наряду облавъ и на употребленіе другихъ средствъ къ истребленію хищныхъ звѣрей.

Artykuł 1.

Mieszkańcy miasta Warszawy, miast gubernialnych, lub do rzędu tych wyniesionych, i miast powiatowych, od każdej posiadanej przez nich sztuki broni palnej opłacać mają po kop. 45 rocznie; mieszkańcy zaś wszelkich innych miast i wsi, jak dotąd po kop. 30 rocznie.

Artykuł 2.

Opłata, powyższym artykułem oznaczona, pobierana będzie od kontrybuentów przez właściwe kassy skarbowe, poczynając od d. 20 Grudnia (1 Stycznia) 1845/6 r. za lat 3 z góry.

Artykuł 3.

Mieszkańcy, którzy nie uiszcą opłaty w ciągu trzech miesięcy od terminu naznaczonego do wnoszenia takowej, utracają prawo do dalszego posiadania broni palnej.

Artykuł 4.

Opłata uiszczona przez kontrybuenta, w żadnym razie nie ulega zwrotowi.

Artykuł 5.

Uzyskujący nowe bilety na posiadanie broni palnej, w ciągu trzech lat zakreślonego poboru, bez względu na datę wydania biletów, obowiązani będą zapłacić z góry za cały rok bieżący, w którym bilet zostanie wydanym, tudzież za resztę czasu do końca trzechlecia.

Artykuł 6.

Fundusz z opłaty, o której mowa, służyć ma na nagrody za ubicie wilków, na koszt obław i użycie innych środków, dążących ku wytępieniu drapieżnych zwierząt.

Статья 7.

Награды за убиение хищных звѣрей, назначаются:

1. За убиение бѣшеннаго волка, съ подверженіемъ опасности собственной жизни 20 р. с.
2. За убиение бѣшеннаго волка, безъ подверженія себя опасности 10 р. с.
3. За убиение старой волчицы 6 р. с.
4. За убиение стараго волка 4 р. с.
5. За убиение молодаго волка или волчицы 3 р.
6. За волченка 1 руб. 50 коп.

Статья 8.

Остаточныя за расходами деньги съ платежей за огнестрѣльное оружіе не прежде должны быть отчисляемы въ сбереженіе Казны, какъ по прошествіи трехъ лѣтъ, за которыя произведенъ сборъ.

Статья 9.

Исполненіе и развитіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ Дѣлъ и Финансовъ каждой по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 2 (14) Ноября 1845 года.

Намѣстникъ Генераль Фельдмаршалъ
(подписано) *Князь Варшавскій.*

Артыкулъ 7.

Nagrody za uбиение drapieжныхъ zwierząt, ustanawiają się:

1. Za uбиение wilka wściekłego, z narażeniem życia 20 rsr.
2. Za uбиение wilka wściekłego, bez narażenia życia 10 „
3. Za uбиение starей wilczycy 6 „
4. Za uбиение starego wilka 4 „
5. Za uбиение młodego wilka lub wilczycy 3 „
6. Za szczenię 1 rsr. 50 kop.

Артыкулъ 8.

Pozostałości od wydatków z pobranych opłat od broni palnej, dopiero po upływie lat trzech, za które pobór nastąpił, na oszczędność Skarbu odpisywane być mają.

Артыкулъ 9.

Rozwinięcie i wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczone, поруча się Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu, w czym do której należy.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 2 (14) Listopada 1845 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek,
(podpisano) *Książę Warszawski.*

№ 17.

Распоряженіе о томъ, чтобы административно-полицейскія власти оказывали помощь Казенно-Лѣсному Управленію при истребленіи волковъ.

(17 (29) Ноября 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, отношеніемъ отъ 18 (30) Сентября настоящаго года, за № 79,098/23,669, увѣдомила Правительственную Коммисію Внутреннихъ Дѣлъ, что, по причинѣ дошедшихъ до нея свѣдѣній о появленіи въ Люблинской губерніи и по берегамъ Вислы, волковъ, бросающихся на людей, особенно на дѣтей, пасущихъ скотъ, послѣдовало съ ея стороны предписаніе (копія коего при семъ прилагается ко всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ) распорядиться о томъ, чтобы Казенныя Лѣсныя Управленія приняли всѣ возможныя мѣры къ истребленію столь вреднаго и опаснаго звѣря. Коммисія однако сознавая, что всѣ усилія Казенныхъ лѣсныхъ Управленій и понесенные расходы на приспособленіе разныхъ средствъ къ истребленію, останутся совершенно тщетными, если подобныя средства не будутъ въ то же время примѣнены въ частныхъ лѣсахъ, а по крайней мѣрѣ въ смѣжныхъ съ казенными лѣсными дачахъ, отнеслась въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, о сдѣланіи съ своей стороны распоряженія посредствомъ Уѣздныхъ Начальниковъ, чтобы Гминныя Войты и владѣльцы, соображаясь съ мѣрами, принятыми ближайшими Лѣсными Управленіями дѣйствовали, съ ними сообща для освобожденія жителей отъ звѣрей, наносящихъ всѣмъ одинаковый вредъ.

№ 17.

Rozporządzenie, aby w wytępianiu wilków Władze administracyjno-policyjne niosły pomoc Władzom skarbowo-leśnym.

(d. 17 (29) Listopada 1848 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, odezwą z d. 18 (30) Września r. b. Nr. 79,098/23,669 zawiadomiła Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych, iż z powodu dochodzących wiadomości o zjawieniu się w gubernii Lubelskiej i po nad Wisłą wilków, napadających na ludzi, mianowicie na dzieci pasące bydło, wydała ze swęj strony zarządzenie, w odpisie tu załączone, do wszystkich Rządów Gubernialnych, o nakazanie służbie leśnej rządowej przedsięwzięcia wszelkich środków do wytępienia tak szkodliwego i niebezpiecznego zwierza. Przekonana wszakże, iż usiłowania służby leśnej rządowej i koszta wyłożone na różne środki, do wytępienia zmierzające, będą zupełnie bezskuteczne, jeżeli podobne środki nie zostaną jednocześnie przedsiębrane w lasach prywatnych, a przynajmniej rządowym przyległych, żąda od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, aby nakazała również ze swęj strony, za pośrednictwem Naczelników Powiatowych, iżby Wójei gmin i właściciele stósowali się do środków, przedsiębranych w najbliższych Urzędach leśnych, i ku skuteczności ich dopomagali, dla uwolnienia mieszkańców od zwierza, wszystkim zarówno szkodliwego.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, оцѣнивая столь спасительныя мѣры, принятыя со стороны казеннаго вѣдомства и имѣя въ виду если не совершенное, то по крайней мѣрѣ временное предотвращеніе этого бѣдствія, чрезъ истребленіе или отпугиваніе волковъ бросающихся на людей, не сомнѣвается, что и административно-полицейскія власти пожелаютъ со всею заботливостію оказывать помощь Казеннымъ Лѣснымъ Управленіямъ, преимущественно же Уѣздные Начальники, коимъ, какъ ближе ознакомленнымъ съ мѣстностью и другими условіями, Губернское Правленіе должно вмѣнить это содѣйствіе въ особенную обязанность.

Варшава, 17 (29) Ноября 1848 года.

Директоръ Отдѣленія, Тайный Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 50,432/28,753.

Приложеніе къ № 17-му.

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По причинѣ дошедшихъ свѣдѣній о появленіи въ Люблинской губерніи и по берегамъ Вислы волковъ, бросающихся на людей, въ особенности на дѣтей, пасущихъ скотъ, Правительственная Коммисія находитъ нужнымъ подтвердить Губернскому Правленію свое распоряженіе отъ 16 (28) Августа настоящаго года, за № 74,653/21,189, съ тѣмъ, чтобы оно озаботилось предписать лѣснымъ чиновникамъ:

- а) употреблять всѣ средства, извѣстныя въ охотничьемъ искусствѣ къ истребленію столь вредныхъ и опасныхъ звѣрей;

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oceniając tak zbawienne środki, ze strony skarbowej przedsięwzięte, a mając na celu, jeżeli nie zupełne, to przynajmniej chwilowe klęsce tej zaradzenie, już to przez wytępienie, już odstraszenie rzucających się na ludzi wilków, nie wątpi, iż również, z całą troskliwością, Władze administracyjno-policyjne zająć się zechcą udzielaniem pomocy Władzom skarbowym leśnym, do której szczególnie Naczelników Powiatowych, jako dokładniej znających miejscowość i bliższe stosunki, Rząd Gubernialny zobowiązać starać się winien.

w Warszawie, d. 17 (29) Listopada 1848 r.

Dyrektor Wydziału, Tajny Radca
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 50,432/28,753.

Annex do Nr. 17-go.

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu dochodzących wiadomości, o zjawieniu się w gubernii Lubelskiej i po nad Wisłą wilków, napadających na ludzi, mianowicie na dzieci pasące bydło, Kommissya Rządowa widzi potrzebę ponowić Rządowi Gubernialnemu rozporządzenie swe z dnia 16 (28) Sierpnia r. b. Nr. 74,653/21,189 i polecić nakazanie urzędnikom leśnym:

- a) przedsięwzięcie wszelkich środków, w sztuce łowieckiej znanych, do wytępienia tak szkodliwego i niebezpiecznego zwierza;

- b) класть въ известное время ядъ съ наволоками или отравленные приманки, сообразно правиламъ, изложеннымъ въ 20-мъ томѣ журнала „Сильванъ“ о охотничьемъ хозяйствѣ; и
- c) наряжать мѣстные облавы, на молодыхъ волковъ, прежде чѣмъ они успеютъ разойтись изъ гнѣздъ.

Впрочемъ, что касается общихъ облавъ въ какой либо мѣстности, гдѣ существованіе волковъ доказано, то Правительственная Коммисія предоставляетъ ихъ устройство усмотрѣнію Гражданскаго Губернатора.

Варшава, 18 (30) Сентября 1848 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) Гуминскій.

№ 79,098/23,669.

№ 18.

Распоряженіе о производствѣ сколь можно чаще большихъ облавъ въ лѣсахъ для истребленія волковъ и о принятіи для сего надлежащихъ мѣръ.

(29 Августа (10 Сентября) 1851 года.)

Всѣмъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По причинѣ очень часто повторяющихся съ нѣкотораго времени случаевъ нападенія волковъ на людей и причиняемыхъ ими значительныхъ опустошеній въ домашнемъ скотѣ, Правительственная Коммисія предлагаетъ Вашему Превосходительству принять заблаговременно мѣры къ устройству въ соотвѣт-

- b) zakładanie w czasie stosownym trucziny z powłokami lub zanęt zatrutych, podług zasad, podanych w dziele o gospodarstwie łowieckim, umieszczonem w tomie 20-m „Sylwana“; i
- c) robienie obław miejscowych na wilki gniazdowe, wprzód nim te z gniazd rozejdą się.

Wreszcie co do obław ogólnych w jakiej okolicy, gdzie bytność wilków jest dowiedziona, Kommissya Rządowa zostawia do uznania Gubernatora Cywilnego.

w Warszawie, d. 18 (30) Września 1848 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) Gumiński.

Nr. 79,098/23,669.

№ 18.

Rozporządzenie, zalecające ponawianie większych obław w lasach, dla wytępienia wilków, i wskazujące środki do tego celu wiodące.

(d. 29 Sierpnia (10 Września) 1851 r.)

do
Gubernatorów Cywilnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu zbyt często, od niejakiego czasu, powtarzających się wypadków rzucania się wilków na ludzi, oraz zrządzania przez te zwierzęta znakomitych szkód w inwentarzach, Kommissya Rządowa wzywa Gubernatora o wczesne przedsięwzięcie środków ku odbyciu, w właściwej porze, większych

Przep. o pow. gmin. I.

ственное время года большихъ облавъ, которыя слѣдуетъ повторять, по возможности въ тѣхъ мѣстахъ, въ коихъ болѣе другихъ распространились волки.

Уменьшенію числа этихъ хищныхъ звѣрей весьма много можетъ споспѣшествовать одно средство, о примѣненіи котораго на дѣлѣ благоволите Ваше Превосходительство распорядиться, а именно, чтобы во время производства облавъ весною, преимущественно же во время мета самокъ, просматриваемы были тщательно лѣсныя чащи для отысканія волчьихъ гнѣздъ; чтобы въ соотвѣтственное время и въ извѣстныхъ мѣстахъ разставляемы были заманки съ ядомъ, называемымъ вороньимъ глазомъ (belladonna), и наконецъ, чтобы имѣющіе огнестрѣльное оружіе дѣлали засады во время видныхъ ночей, въ мѣстахъ, гдѣ появляются волки и истребляли ихъ выстрѣлами.

Вмѣстѣ съ тѣмъ не оставьте Ваше Превосходительство строжайше приказать Бургомистрамъ и Гминнымъ Войтамъ, чтобы они воспретили жителямъ, подъ отвѣтственностью, высылать для пастьбы скота въ поле, или въ другія отдаленныя мѣста, дѣтей, не достигшихъ 15 лѣтняго возраста.

О послѣдствіяхъ производимыхъ для истребленія волковъ облавъ не оставьте Ваше Превосходительство увѣдомить Правительственную Коммисію.

Варшава, 29 Августа (10 Сентября) 1851 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкий*.

№ 21,429/10,142.

облавъ, повторяя такowe, о ile możności, w miejscach najbardziej przez wilki nawiedzanych.

Jako środki, do zmniejszenia ilości tego drapieżnego zwierza wiele przyczynić się mogące, zechce Gubernator zarządzić, aby w czasie odbywania облавъ w porze wiosennej, a mianowicie podczas szczenia się samic, starannie przeglądane były zarośla i odszukiwane w nich gniazda wilcze; aby zakładane były, w porze właściwej i w stosownych miejscach, zanęty z trucizną, wroniem okiem zwaną; wreszcie aby posiadający broń palną zasadzali się w czasie widnych nocy, w miejscach zwykle przez wilków nawiedzanych, i gubili onych wystrzałami.

Przytém nie omieszkaj Gubernator wydać najsurowsze do Burmistrzów i Wójtów gmin rozkazy, aby zabraniali mieszkańcom, pod odpowiedzialnością, wysyłać do paszenia bydła w pole, lub inne odległe miejsca, dzieci, niemających lat 15-tu skończonych.

O rezultatach odbywanych облавъ na wilki, zechce Gubernator donosić Kommissyi Rządowej.

w Warszawie, d. 29 Sierpnia (10 Września) 1851 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 21,429/10,142.

№ 19.

Распоряженіе о принятіи одновременно по всему краю мѣръ къ истребленію волковъ.

(18 (30) Декабря 1851 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

По причинѣ появленія во многихъ мѣстностяхъ края волковъ, бросающихся на людей, и въ виду безуспѣшныхъ мѣръ, принимаемыхъ казеннымъ лѣснымъ вѣдомствомъ къ истребленію посредствомъ облавъ этихъ вредныхъ и опасныхъ звѣрей, Правительственная Коммисія Финансовъ, основываясь на долготѣмъ опытѣ, указала лѣснымъ чинамъ, какъ единственное средство къ истребленію волковъ, кладку въ соотвѣтственное время года, въ особенности же съ половины Января до половины Февраля, яда съ наволоками, по правиламъ, указаннымъ въ сочиненіи „о охотничьемъ хозяйствѣ“, а также помѣщеннымъ въ 20-мъ томѣ „Сильвана.“ Вышеуказанное средство, будучи употребляемо исключительно въ казенныхъ лѣсничествахъ, при всемъ даже постоянствѣ и твердомъ желаніи направить оное къ достиженію предположенной цѣли, не принесетъ желанныхъ результатовъ, если подобныя усилія не будутъ предприняты въ цѣломъ краѣ.

По этой причинѣ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства обратилась въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ съ просьбою о принятіи съ своей стороны надлежащихъ мѣръ къ тому, чтобы владельцы лѣсовъ и болотъ, поросшихъ кустарникомъ или камышомъ, во всемъ краѣ, клали отраву по указаніямъ, заключающимся въ

№ 19.

Rozporządzenie, zalecające przedsięwzięcie jednocześnie w całym kraju środków dla wytopienia wilków.

(d. 18 (30) Grudnia 1851 r.)

**do
Rządów Gubernialnych.**

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Z powodu pojawienia się w wielu okolicach kraju wilków, na ludzi rzucających się, i bezskutecznych usiłowań ze strony służby leśnej rządowej ku wytopieniu tego szkodliwego i niebezpiecznego zwierza obławami, — Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, opierając się na długoletniem doświadczeniu, wskazała Urzędowi Leśnym za najskuteczniejszy środek wytopiania wilków, zakładanie w czasie stosownym, szczególnie od połowy Stycznia do połowy Lutego trucizny z powłokami, podług wskazań podanych w dziele „O gospodarstwie łowieckiem“, tudzież umieszczonych w tomie 20-m „Sylwana.“ Środek powyższy, użyty jedynie przez służbę leśną rządową, chociażby z całą energią ku temu celowi skierowany, nie osiągnie pożądanego skutku, jeżeli podobne starania w całym kraju przedsięwziętemi nie będą.

Z tego powodu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upraszała Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych o przedsięwzięcie z jej strony stosownych środków, aby w całym kraju właściciele lasów, oraz bagien, chrustem, lub trzcina zarosłych, zakładali, według rad w dziele powyż-

вышеупомянутомъ сочиненіи, въ мѣстахъ нахожденія этихъ звѣрей.

Имѣя въ виду, что только согласныя и одновременныя усилія жителей всего края въ состояніи положить преграду чрезмерному размноженію этихъ хищныхъ звѣрей, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскимъ Правленіямъ:

1) свѣдѣнія о средствахъ къ истребленію волковъ, указанныхъ въ 20-мъ томѣ „Силвана“, распространить повсемѣстно посредствомъ губернскихъ вѣдомостей;

2) предписать Уѣзднымъ Начальникамъ—издать поощрительные отзѣвы къ владѣльцамъ лѣсовъ и болотъ, поросшихъ кустарниками и камышомъ, чтобы, ради своей собственной пользы, озаботились употребленіемъ указанныхъ средствъ;

3) вмѣнить Гминнымъ Войтамъ, чрезъ Уѣздныхъ Начальниковъ, въ обязанность, имѣть надзоръ за ежегоднымъ примѣненіемъ указанныхъ средствъ.

Принимая въ уваженіе близкое наступленіе времени, въ которое удобнѣе всего могутъ быть примѣнены сказанныя средства, Губернское Правленіе должно исполнить настоящее распоряженіе со всевозможною поспѣшностью и представить о томъ рапортъ въ Правительственную Коммисію.

Варшава, 18 (30) Декабря 1851 года.

По порученію Главнаго Предсѣдательствующаго Директора, Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 46,318/22,795.

szém wskazanych, trucizny, w miejscach najwięcej przez tegoż zwierza uczęszczanych.

Zważając, iż jedynie zgodne i jednoczesne w całym kraju usiłowania, zaradzić skutecznie potrafią klęsce zbytniego rozmnażania się tego szkodliwego zwierza,—Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) Środki dotyczące się wytępienia wilków, w tomie 20-m „Sylwana“ wskazane, za pośrednictwem dziennika gubernialnego upowszechnić.

2) Polecieć Naczelnikom Powiatowym, aby ci wydali zachęcające odezwy, sposobem cyrkularzy, do właścicieli lasów i bagien, chrustem lub trzciną zarosłych, iżby, pomni na własne dobro, zajęli się użyciem wskazanych środków.

3) Włożyć obowiązek, za pośrednictwem Naczelników Powiatowych, na Wójtów gmin, przez wilki nawiedzanych, aby czuwali nad rok rocznem zastosowaniem radzonych środków.

Ze względu zaś na bliski termin, w którym środki wzmiankowane najskuteczniej zastosować się dają, Rząd Gubernialny jak najspieszniej niniejszemu poleceniu zadosyć uczyni; o czém rapport Kommissyi Rządowej złoży.

w Warszawie, d. 18 (30) Grudnia 1851 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 46,318/22,795.

№ 20.

Распоряжение, объясняющее, что награда может быть присуждаема только за живых волчонков, но отнюдь не за найденных в утробѣ убитой волчицы.

(23 Июля (4 Августа) 1853 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Въ разрѣшеніе вопроса, возбужденнаго рапортомъ Плоцкаго Губернскаго Правленія отъ 3 (15) Июля настоящаго года, за № 41,174: должна ли быть присуждаема награда за волчонковъ, найденныхъ въ утробѣ убитой волчицы? Правительственная Коммисія объявляетъ, что, на основаніи существующихъ правилъ, вознагражденіе можетъ и должно быть присуждаемо только за живыхъ волчонковъ, вынутыхъ изъ гнѣздъ, и потому разсчетныя вѣдомости о наградахъ за волчонковъ вынутыхъ изъ утробы убитой волчицы, не подлежатъ удовлетворенію.

Варшава, 23 Июля (4 Августа) 1853 года.

Управляющій Отдѣленіемъ Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 30,065/13,764.

№ 20.

Rozporządzenie objaśniające, że tylko za szczenięta żywe, może być przyznawaném wynagrodzenie, a nie za znalezione we wnętrznościach uбитej wilczycy.

(d. 23 Lipca (4 Sierpnia) 1853 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

W rozwinięciu kwestyi, przełożonej raportem Rządu Gubernialnego Płockiego z dnia 3 (15) Lipca r. b. Nr. 41,174, czyli przyznawaną być ma nagroda za szczenięta we wnętrznościach zabitej wilczycy znalezione? Kommissya Rządowa oświadcza, że gdy wedle obowiązujących przepisów, tylko za szczenięta żywe, z gniazd wybrane, wynagrodzenie może i powinno być przyznawaném; zatem polikwidowana nagroda za szczenięta wyjęte z zabitej wilczycy, nie ma być płaconą.

w Warszawie, d. 23 Lipca (4 Sierpnia) 1853 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 30,065/13,764.

№ 21.

Распоряжение о томъ, что, въ случаѣ большихъ охотъ и облавъ въ пограничной чертѣ, должна быть о томъ увѣдомляема ближайшая таможенная стража.

(28 Августа (9 Сентября) 1856 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, получивъ отъ Таможеннаго Отдѣленія представленіе о необходимости предупредить обезпокоиваніе таможенной пограничной стражи частными выстрѣлами лѣсныхъ служителей или владѣльцевъ имѣній, въ пограничной чертѣ, во время охоты или такъ называемыхъ облавъ, и находя съ одной стороны:

что пограничная таможенная стража, не будучи о томъ увѣдомлена заранее, собирается на мѣсто выстрѣловъ, принимая ихъ за сигналы, установленные при задержаніи контрабанды, и что по этой причинѣ таможенная стража часто отвлекается отъ своихъ постовъ, а контрабандисты, пользуясь удаленіемъ ея, могутъ очень удобно проходить въ такихъ мѣстахъ черезъ границу; съ другой же стороны принимая въ уваженіе:

что безусловное воспрещеніе пограничнымъ жителямъ и лѣснымъ служителямъ охоты и стрѣлбы въ пограничной чертѣ имѣло бы важныя неудобства, а именно, стѣснило бы права ихъ на пользованіе охотою, вытекающія изъ правъ поземельной собственности и часто составляющія отдѣльный источникъ доходовъ, при томъ отмѣнило бы существующія распоряженія относительно истребленія хищныхъ звѣрей и птицъ, бохраненія лѣсовъ и т. п.,—

№ 21.

Rozporządzenie, aby w razie polowań większych i odbywania obław w passie granicznym, najbliższa straż celna była o tém zawiadamiana.

(d. 28 Sierpnia (9 Września) 1856 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Książę Namiestnik Królestwa, mając sobie przez Wydział Celny przedstawioném, o potrzebie zapobieżenia alarmowaniu straży celnej granicznej, przez częste strzały officyalistów leśnych, lub prywatnych właścicieli dóbr, w pasie granicznym, podczas polowania i tak zwanych obław, znajdując z jednej strony:

że straż celna, nie będąc o tém zawiadomioną, zgromadza się na miejsca wystrzałów, w mniemaniu, że te są sygnałami, przy zatrzymywaniu kontrabandy ustanowionemi; że z tego powodu straż celna często bywa odciągana od swoich posterunków, a kontrabandyści korzystając z oddalenia takowej z właściwych stanowisk, bardzo łatwo mogą w tych miejscach przechodzić granicę; z drugiej zaś biorąc na uwagę:

że zupełne zabronienie mieszkańcom pogranicznym i officyalistom leśnym polowania i strzelania w pasie granicznym, pociągnęłoby za sobą ważne niedogodności, a mianowicie: ściśnienie mieszkańców we względzie korzystania z prawa polowania, wypływającego z tytułu posiadania przez nich własności ziemskich i stanowiącego często oddzielne źródło dochodu, oraz unieważnienie istniejących urzędzeń, co do wytępienia drapieżnych zwierząt i ptactwa, jak niemniej co do konserwowania i strzeżenia lasów i t. p.

приказать изволилъ: сдѣлать общее распоряженіе, чтобы, въ случаѣ болѣе значительной охоты или такъ называемой облавы, устраиваемой въ мѣстностяхъ, расположенныхъ въ пограничной чертѣ частными лицами или лѣсными служителями, была о томъ заблаговременно увѣдомляема ближайшая команда пограничной таможенной стражи, съ означеніемъ мѣста и времени, гдѣ и когда будетъ производима охота или облава — съ тѣмъ однако, что это правило не должно вовсе относиться къ одиночнымъ непредвидѣннымъ выстрѣламъ.

О такомъ приказаніи Его Свѣтлости, сообщенномъ въ отзывѣ Таможенного Отдѣленія отъ 1 (13) Іюня настоящаго года, за № 3,390, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію безотлагательно извѣстить, посредствомъ губернскихъ вѣдомостей, подвѣдомственныхъ ему Уѣздныхъ Начальниковъ, Гминныхъ Войтовъ, владѣльцевъ и арендаторовъ имѣній, лежащихъ въ пограничной чертѣ, и распорядиться о строжайшемъ исполненіи приказанія Князя Намѣстника.

Къ сему Коммисія присовокупляетъ, что о содержаніи вышеприведеннаго постановленія Князя Намѣстника поставлена въ извѣстность и Правительственная Коммисія Финансовъ, для сдѣланія соотвѣстныхъ распоряженій по казенному лѣсному вѣдомству.

Варшава, 28 Августа (9 Сентября) 1856 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкий*.

№ 9,801/20,852.

роzkazać raczył, wydać ogólne rozporządzenie, ażeby w razie znaczniejszego polowania, lub tak zwanych obław, zamierzonych na terytorium w pasie granicznym położoném, przez osoby prywatne, lub officyalistów leśnych, najbliższa komenda pogranicznej straży celnej była o tém zawczasu uprzedzona, z wyszczególnieniem miejsca i czasu, w których polowanie lub obława odbywać się będą; co jednak do pojedynczych strzałów, jako nieprzewidzianych, stosować się nie powinno.

O takowym rozkazie Jego Książęcej Mości, zakomunikowanym przez odezwę Wydziału Celnego z daty 1 (13) Czerwca r. b. Nr. 3,390, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu niezwłocznie przez dziennik gubernialny właściwych Naczelników Powiatowych, Wójtów gmin, właścicieli i dzierżawców dóbr, w pasie granicznym położonych, uprzedzić, i ściśle stosowanie się do polecenia Księcia Namiestnika nakazać.

Nadmienia w końcu, że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu o osnowie powyższego rozkazu, dla wydania odpowiednich z jej strony zarządzeń do służby leśnej skarbowej, również uprzedzoną została.

w Warszawie, d. 28 Sierpnia (9 Września) 1856 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

№ 9,801/20,852.

№ 22.

Распоряжение о томъ, изъ какихъ суммъ слѣдуетъ возмѣщать стоимость пуль, употребленныхъ военными командами при облавахъ на хищныхъ звѣрей.

(17 (29) Октября 1856 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія Царства, отзываетъ отъ 1 (13) Октября с. г., № 15,034, уведомилъ Правительственную Коммисію, что Начальникъ Главнаго Штаба 1-й Арміи, Генераль-Адъютантъ Коцебу, ссылаясь на постановление Совѣта Управленія Царства отъ 2 (14) Октября 1834 года, № 15,644, относительно возвращенія воинскимъ командамъ издержекъ на порохъ, употребленный въ облавахъ для истребленія хищныхъ звѣрей, — объявилъ войскамъ 1-й Арміи, въ Царствѣ расположеннымъ, что они имѣютъ право требовать изъ Губернскихъ Правленій вознагражденія за пули, равно какъ и за порохъ, употребленные на сей предметъ въ текущемъ году.

Сообщая о семъ, Правительственная Коммисія вмѣстѣ съ симъ предписываетъ Губернскому Правленію распорядиться, чтобы, по мѣрѣ требованій воинскихъ командъ о возвратѣ имъ издержекъ на порохъ и пули, употребленные при облавахъ въ тамошней губерніи, причитающіяся за это суммы были имъ немедленно уплачиваемы, съ отнесеніемъ этого расхода на сумму N, ассигнованную по штату на текущій годъ изъ тамошняго Губернскаго Казначейства, на награды за убіеніе волковъ, и предоставленную въ распоряженіе N Губернскаго Правленія.

№ 22.

Розпорządzenie wskazujące fundusz, z jakiego ma następować zwrot wartości kul, potrzebowanych przez komendy wojskowe przy obławach na drapieżne zwierzęta.

(d. 17 (29) Października 1856 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Sekretarz Stanu przy Radzie Administracyjnej Królestwa, przez odezwę z dnia 1 (13) Października r. b. Nr. 15,034, uprzedził Kommissyę Rządową, że Naczelnik Sztabu Głównego 1-jej Armii Jenerał-Adjutant Kotzebue, powołując się na postanowienie Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 2 (14) Października 1834 roku Nr. 15,644, co do zwracania komendom wojskowym należności za proch, użyty przez wojskowych do obław, przedsiębranych dla wytępienia drapieżnych zwierząt, — objawił wojskom 1-jej Armii, w Królestwie rozlokowanym, iż mają prawo domagać się od Rządów Gubernialnych wynagrodzenia za kule, podobnie jak za proch, przy obławach w roku bieżącym użyte.

Zawiadamiając o tém Rząd Gubernialny, Kommissya Rządowa poleca mu zarazem, aby w miarę zgłaszania się komend wojskowych z żądaniami zwrotu wyłożonych kosztów na proch i kule, przy urządzanych w tamecznej gubernii obławach wypotrzebowane, należności ztąd wynikające natychmiast zaspokajać polecił, odnosząc wydatek onych do funduszu rs., etatem tegorocznym na nagrody za ubicie wilków, przy tamecznej kassie gubernialnej, do dyspozycji Rządu Gubernialnego N, oznaczonego.

Въ случаѣ же, еслибы назначенная на этотъ годъ смѣтная сумма была до того израсходована, что оказалась бы недостаточною на покрытие упомянутыхъ издержекъ, Губернское Правленіе должно отнестись въ Правительственную Коммисію объ ассигнованіи добавочной суммы, объясняя при томъ причины, по которымъ произошелъ этотъ недостатокъ.

Варшава, 17 (29) Октября 1856 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 37,500/18,273.

№ 23.

Предписаніе, коимъ подтверждается объ исполненіи прежнихъ распоряженій относительно истребленія волковъ, и о принятіи указанныхъ для сего особыхъ мѣръ.

(19 (31) Марта 1857 года.)

Всѣмъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Предложеніемъ отъ 7 (19) Сентября истекшаго года, Правительственная Коммисія уведомила Ваше Превосходительство, что, по причинѣ появленія волковъ въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ края, предписано Главнымъ Штабомъ 1-ой Арміи, Начальникамъ войскъ, въ Царствѣ расположенныхъ, отряжать безотлагательно, по востребованію гражданскихъ властей, команды, для содѣйствія въ облавахъ, устраиваемыхъ для истребленія хищныхъ звѣрей.

Нынѣ, получивъ изъ Канцеляріи Намѣстника въ Царствѣ печатные экземпляры этихъ приказовъ, Правительственная Ком-

W razie zaś, gdyby fundusz etatowy tegoroczny tak dalece wyczerpany został, iż okazałby się niewystarczającym na pokrycie wydatków o jakich mowa, Rząd Gubernialny winien jest, przy usprawiedliwieniu braku rzeczonoego funduszu, odnieść się do Kommissyi Rządowej o wydzielenie dodatkowego źródła.

w Warszawie, d. 17 (29) Października 1856 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 37,500/18,273.

№ 23.

Rozporządzenie, wznowiające zarządzenia co do tępienia wilków i wskazujące szczegółowe środki do tego dążące.

(d. 19 (31) Marca 1857 r.)

do
Gubernatorów Cywilnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Pod dniem 7 (19) Września r. z., Kommissya Rządowa zawiadomiła Gubernatora o rozporządzeniach, jakie, z powodu pojawienia się wilków w niektórych okolicach kraju, wydanemi zostały przez Sztab Główny 1-jej Armii do wojsk w Królestwie konsystujących, nakazując im bezzwłocznie, na wezwanie Władz cywilnych, wysłać komendy, dla czynnego udziału w obławach, celem tępienia zwierząt drapieżnych zarządzanych.

Obecnie otrzymano z Kancellaryi Namiestnika Królestwa druki takowych rozkazów, które Kommissya Rządowa, dla
Przep. o pow. gmin. I.

мисія препровождаетъ къ Вашему Превосходительству (столько-то) экземпляровъ, для ближайшаго свѣдѣнія и руководства.

Эти приказы суть не что иное, какъ подтвержденіе прежнихъ распоряженій, основанныхъ на постановленіи Совѣта Управленія отъ 2 (14) Октября 1834 г., сообщенномъ б. Воеводскимъ Коммисіямъ при предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 31 того же мѣсяца и года, за № 25,237/47,909.

Признавая необходимымъ сосредоточить всѣ усилія къ постоянному и дѣятельному истребленію звѣря, который, причиняя владѣльцамъ значительный вредъ въ домашнемъ скотѣ, сдѣлался еще кромѣ того въ послѣднее время опаснымъ и для людей, Правительственная Коммисія, ссылаясь на свои предписанія отъ 29 Августа (10 Сентября) и 18 (30) Декабря 1851 г., предлагаетъ Вашему Превосходительству: опубликовать нижеуказанныя средства посредствомъ губернскихъ вѣдомостей и циркуляровъ, предписать мѣстнымъ властямъ озаботиться о точномъ ихъ примѣненіи, а также обязать къ тому и мѣстныхъ жителей, способомъ, какой будетъ признанъ Вами наиболее соответствующимъ предположенной цѣли.

Средства эти суть слѣдующія:

1) Устройство облавъ, о которыхъ говорится во 2-мъ пунктѣ постановленія Совѣта Управленія, и на которыя, согласно 3-му пункту, должны быть приглашаемы любители охоты, а равно военные со своими командами, о чемъ сіи послѣдніе получили уже соответственные подтвержденія отъ своего начальства.

2) Устройство ямъ для приманки волковъ въ свойственныхъ мѣстахъ и въ соответственное время года, съ соблюденіемъ необходимыхъ предосторожностей.

3) Внимательный и частый осмотръ весною лѣсовъ, кустарниковъ и болотъ, съ тѣмъ, чтобы отыскать и забрать цѣлыя гнѣзда, прежде чѣмъ изъ нихъ успѣютъ разойтись волчонки.

4) Устройство клѣтокъ съ такъ называемыми саксонскими ямами, а также хлѣбовъ и т. п. средствъ, извѣстныхъ жителямъ лѣсныхъ мѣстностей.

близшій информации, присыла Губернаторowi в liczbie egzemplarzy

Rozkazy te są przypomnieniem dla wojska poprzednich rozporządzeń, opartych na postanowieniu Rady Administracyjnej z dnia 2 (14) Października 1834 r., zakomunikowaném b. Kommissyom Wojewódzkim, przy reskrypcie Kommissyi Rządowej z dnia 31 t. m. i r. Nr. 25,237/47,909.

Uznając nieodzowném połączyć wszystkie usiłowania ku nieustannemu i skutecznemu wytępianiu zwierz, który, obok szkód zrządzanych w inwentarzach, ostatniemi czasy stał się niebezpiecznym i dla ludzi, Kommissya Rządowa, w powołaniu się na reskrypta swe z dat 29 Sierpnia (10 Września) i 18 (30) Grudnia 1851 roku, wzywa Gubernatora, abyś, poniżej wzmiankowane środki, przez dziennik gubernialny i cyrkulacje, polecił do wykonywania Władzom miejscowym, przy zobowiązaniu do tego i mieszkańców, w sposób, jaki za najstosowniejszy poczytasz.

Środki te są następujące:

1) Zarządzanie obław, o których mowa w punkcie 2-m postanowienia Rady z roku 1834, a na które, stósownie do punktu 3-go, wzywani być mają także miłośnicy myślistwa, oraz wojskowi z oddziałami swemi; co téż tym ostatnim obecnie przez ich Władzę ponowioném zostało.

2) Urządzanie dołów w stósownych miejscach, w porę właściwą i z należytą ogłędnością dla zwabienia w nie wilków.

3) Baczne i kilkakrotne przeglądanie w porze wiosenniej lasów, zarośli i bagnisk, celem wyszukiwania i zabierania całych gniazd, przed czasem rozejścia się z onych szczeniąt wilczych.

4) Urządzanie klatek, z tak zwanemi dołami saskimi, niemniej chlewków i t. p. środków znanych mieszkańcom stron leśnych.

5) Закладывание въ лѣсахъ и болотахъ, поросшихъ хворостомъ или камышомъ, наволокъ съ отравою, называемою кучелябою (nux vomica), по правиламъ, указаннымъ въ сочиненіи: „О охотничьемъ хозяйствѣ“, а также въ 20-мъ томѣ „Силвана“.

6) Отыскивание логовищъ по окружающимъ ихъ слѣдамъ.

7) Засада съ разными хитростями, какъ приманивание посредствомъ вабки и т. п., съ цѣлью истребленія волковъ самоцовъ, а въ особенности самокъ, во время ихъ течки, которая продолжается обыкновенно до половины Февраля.

8) Заманивание волковъ въ приготовленныя засады, посредствомъ брошенной туда падали.

9) Строгое воспрещеніе жителямъ, подъ опасеніемъ ответственности, посылать въ поле дѣтей, не достигшихъ 15-ти лѣтняго возраста, для пастьбы скота въ мѣстахъ, въ которыхъ часто появляются волки, преимущественно же тамъ, гдѣ уже случалось, что дѣти были заѣдаемы волками, или же въ другія отдаленныя мѣста, за чѣмъ мѣстныя власти должны имѣть бдительный надзоръ.

10) Дѣятельная помощь со стороны лѣсной стражи, для истребленія волковъ, которую она обязана оказывать на основаніи предписанія Правительственной Коммисіи Финансовъ отъ 1 (13) Ноября 1851 года, № 74,820/30,306, о исполненіи котораго сдѣлано ей будетъ вмѣстѣ съ симъ подтвержденіе.

11) Ежегодное сообщеніе правилъ объ истребленіи волковъ Уѣзднымъ Начальникамъ, которые въ особенности обязаны наблюдать, чтобы предупредительныя мѣры были принимаемы вездѣ, гдѣ онѣ необходимы.

Средства эти вполне достаточны для достиженія предположенной цѣли. На это согласны всѣ Гражданскіе Губернаторы, кои въ рапортахъ своихъ предсказываютъ, что не недостатокъ средствъ, но неисполненіе ихъ препятствуетъ достиженію желаемыхъ результатовъ, къ чему содѣйствуютъ также:

- a) малое количество огнестрѣльнаго оружія у жителей;
- b) незначительное содѣйствіе и почти совершенная беззаботность со стороны лѣсной стражи; и

5) Zakładanie w lasach i bagnach, chrustem lub trziną zarosłych, powłók z trucizną, wroniem okiem (nux vomica) zwaną, według rad i zasad wskazanych w dziele: „O gospodarstwie łowieckim“, mianowicie zaś w tomie 20-m „Sylwana“.

6) Tropienie legowisk na ośladę.

7) Zaczajanie się przy użyciu różnych fortelów, jak wabienia i t. p. celem tępienia wilków samców w czasie grzania się samic, a nadewszystko tych ostatnich, co zwykle ma miejsce do połowy Lutego.

8) Ściąganie wilków do przygotowanych zasadzek, przez podrzucanie w one padlin.

9) Surowe zabronienie mieszkańcom, pod odpowiedzialnością, posyłania dzieci nie mających lat 15-tu skończonych do paszenia bydła w pole, w okolicach pojawianiem częstym wilków zagrożonych, nadewszystko tam, gdzie były już smutne wypadki pożerania przez nie dzieci, lub w inne odległe miejsca; czego Władze miejscowe, z całą bacznością, przestrzegać winny.

10) Czynna pomoc, jaką obowiązana dostarczać do tępienia wilków straż leśna, co najmocniej zaleconém jęj zostało przez reskrypt Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 1 (13) Listopada 1851 r. Nr. 74,820/30,306, który również obecnie ponowionym jęj będzie, wreszcie

11) Coroczne ponawianie przepisów o tępieniu wilków Naczelnikom Powiatowym, którzy szczególnięj kontrolować i przestrzegać winni, aby środki zaradcze, gdzie należy, przedsiębrano.

Środki te, są dostateczne do osiągnięcia celu. Uznali je za takie wszyscy Gubernatorowie Cywilni, skoro w rapportach złożonych przedstawiają, iż nie brak środków, ale raczej niewykonywanie onych stoi na przeszkodzie w osiągnięciu zamierzonych rezultatów, do czego przyczyniają się także:

- a) szczupła liczba broni palnej u mieszkańców;
- b) mała, a prawie żadna pomoc ze strony straży leśnej; i

- с) оплошность самих жителей лесных местностей, которые, не смотря на то, что дело это касается собственного их блага и безопасности, по малой образованности своей, нуждаются в поощрении со стороны Правительства.

Однако Правительственная Комиссия усматривает, что эти препятствия ныне уже не существуют.

Относительно пункта а и б, потому, что недостаток огнестрельного оружия в частных руках замѣняется дѣятельною въ этомъ отношеніи помощью квартирующихъ въ краѣ войскъ, а равно содѣйствіемъ лесной стражи, о чемъ послѣдовало уже приказъ военного начальства и Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства сдѣлано будетъ въ скоромъ времени соотвѣтственное распоряженіе по лесному вѣдомству.

Относительно пункта с, что касается беззаботности жителей, то, кромѣ собственныхъ ихъ выгодъ, существуютъ со стороны Правительства слѣдующія поощренія:

- 1) денежные награды, опредѣленные постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 2 (14) Октября 1834 года;
- 2) увеличеніе размѣра этихъ наградъ, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 2 (14) Ноября 1845 года;
- 3) опубликованіе въ газетахъ фамиліи лицъ, отличающихся своею дѣятельностью въ истребленіи волковъ.

Къ вышеизложеннымъ общимъ указаніямъ предоставляется Вашему Превосходительству, въ исходящихъ отъ лица Вашего распоряженіяхъ, присовокупить и тѣ спеціальныя средства, какія, по ближайшемъ изслѣдованіи мѣстностей, посѣщаемыхъ волками, будутъ признаны Вами удобопримѣнимыми на дѣлѣ. Поставивъ же разъ эти мѣры предметомъ особенной заботливости, не слѣдуетъ ихъ никогда упускать изъ виду до такой степени, чтобы зло, укореняясь, приняло обширные размѣры, угрожающіе опасностью не только имуществу, но и человѣческой жизни, заставляя начальство постоянно повторять то, что никогда не должно быть забываемо.

- с) опieszalosc samychze mieszkancow leśnych okolic, którzy, aczkolwiek w rzeczy, głównie dobro i bezpieczeństwo na celu mającej, potrzebują, jako ludzie prości, pewnej ze strony Rządu zachęty.

Wszakże Kommissya Rządowa uważa, iż przeszkody te obecnie już nie mają miejsca, skoro

ad a i b, zwiększenie broni palnej w rękach prywatnych zastępuje czynna w téj mierze pomoc tuż kwaterującego wojska, oraz straży leśnej, co pierwszemu przez Władzę wojskową zalecono, a ostatniej wkrótce przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zaleconém będzie;

ad c, zaś co do mieszkańców, oprócz podniety własnego ich dobra, istnieją jeszcze ze strony Rządu następujące zachęty:

- 1) nagrody pieniężne, zapewnione postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 2 (14) Października 1834 r.
- 2) powiększenie tychże nagród przez Radę Administracyjną w dniu 2 (14) Listopada 1845 roku.
- 3) podawanie o odznaczających się w tępieniu wilków do powszechnej wiadomości przez pisma publiczne.

Do powyższych wskazań ogólnych, Gubernator, w wydać się mającém ze swéj strony rozporządzeniu, pomieścić rozkaże wszystkie szczegółowe środki, jakie bliższa znajomość miejscowości, przez wilki nawiedzanych, i praktyczne dążenie do celu, doradzać mu będzie. Wziąwszy zaś raz te starania za przedmiot wyłącznej troskliwości, nie należy spuszczać ich nigdy z uwagi do tego stopnia, aby złe przybrawszy charakter groźnej, nie tylko dla mienia, lecz i dla życia ludzkiego klęski, zmuszało Władzę wyższą przypominać ustawicznie to, co nigdy zapomnianém być nie powinno.

Наконецъ не оставьте препроводить въ Правительственную Коммисію копии сдѣланныхъ Вами распоряженій, для свѣдѣнія и оцѣнки.

Варшава, 19 (31) Марта 1857 года.

По порученію Главнаго Предѣлательствующаго Директора, Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 38,511/18,725.

№ 24.

Распоряженіе, указывающее охотничьи средства къ истребленію волковъ.

(4 (16) Апрѣля 1857 года.)

Варшавскій Гражданскій Губернаторъ.

До какой степени дерзости доходятъ волки и сколькихъ несчастныхъ случаевъ они бываютъ причиною, если не принимается никакихъ мѣръ къ ихъ истребленію, самымъ лучшимъ доказательствомъ тому служить то, что въ прошломъ году, въ трехъ уѣздахъ здѣшней губерніи, въ продолженіе почти одного мѣсяца заѣдены этимъ дикимъ звѣремъ 13 дѣтей. Конечно, это былъ самый прискорбный, но вмѣстѣ съ тѣмъ и необходимый примѣръ того, сколь вредныя влечетъ за собою послѣдствія равнодушіе общества, которое, не понимая благихъ цѣлей Правительства, вмѣсто того, чтобъ исполнять охотно и усердно изданныя имъ распоряженія, имѣющія единственно въ виду общественную пользу, старается всячески уклоняться отъ исполненія ихъ.

При тѣхъ средствахъ и поощреніи, коими Правительство съ своей стороны старается способствовать къ истребленію вол-

Rozporządzenia wydane Kommissya Rządowa pragnie mieć sobie nadesłanemi, dla wiadomości i ocenienia.

w Warszawie, d. 19 (31) Marca 1857 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego, Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Biernacki*.

Nr. 38,511/18,725.

№ 24.

Rozporządzenie, wskazujące środki myśliwskie do tępienia wilków.

(d. 4 (16) Kwietnia 1857 r.)

GUBERNATOR CYWILNY WARSZAWSKI.

Do jakiego stopnia uzuchwalenia dochodzą, i ilu nieszczęść stać się mogą powodem wilki, jeśli ich tępienie jest zaniedbane, najlepszym dowodem tego są smutne w roku zeszłym zdarzone wypadki, gdzie w trzech powiatach tutejszej gubernii, w ciągu prawie jednego miesiąca, trzynastcie dzieci przez dzikiego tego zwierza pożartych zostało. Była to bolesna wprawdzie, lecz potrzebna nauka, jak szkodliwe są następstwa, kiedy ogół niepojmując zbawiennych celów Rządu, mieszczących się w wydanych przezeń rozporządzeniach, zamiast wypełniać je z ochotą i gorliwością, jako jedynie dobro powszechne mające na celu, wyłamać się usiłuje od ich wykonania.

Przy środkach i zachętach, jakie Rząd z swjej strony podaje do wyniszczenia wilków, jedynie wkorzenionej obojętno-

ковъ, закоренѣлой лишь безопасности жителей слѣдуетъ приписать, что въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ они находятся въ столь значительномъ количествѣ. По мнѣнію охотниковъ, одинъ волкъ въ продолженіе года причиняетъ убытка на 90 рублей. Поэтому одинъ уже матеріальный выгоды должны побудить владѣльцевъ имѣній и другихъ жителей къ тому, чтобы они общими силами старались истреблять этихъ звѣрей, угрожающихъ какъ имуществу ихъ, такъ и личной безопасности.

Хотя средства для истребленія волковъ неоднократно были объявляемы во всеобщее свѣдѣніе, и хотя они хорошо извѣстны охотникамъ, особенно въ лѣсныхъ мѣстностяхъ, однако, чтобы распространить ихъ еще болѣе, я счелъ нужнымъ помѣстить ихъ ниже въ томъ видѣ, какъ они напечатаны въ 20-мъ томѣ „Силвана“.

Для усиленія этихъ средствъ, Правительство съ своей стороны обезпечило лицамъ, наряжающимъ облавы, военную помощь и содѣйствіе казенной лѣсной стражи. Кроме того, для поощренія, оно назначило слѣдующія награды:

- 1) За убіеніе бѣшеннаго волка съ подверженіемъ опасности жизни 20 р.
- 2) За убіеніе такого же волка безъ подверженія опасности жизни 10 р.
- 3) За старую волчицу 6 р.
- 4) За стараго волка 4 р.
- 5) За молодаго волка или волчицу 3 р.
- 6) За волчонка 1 р. 50 к.

Распоряженіе о томъ, чтобы командиры войска, по востребованію гражданскихъ властей, назначали команды, для принятія участія въ облавахъ, возобновлено въ послѣднее время въ приказѣ за № 42, данномъ войскамъ 1-й Арміи. Объ оказываніи въ этихъ случаяхъ содѣйствія будетъ также послано соотвѣтственное подтвержденіе и казенной лѣсной стражѣ.

Такимъ образомъ Правительство съ своей стороны приняло все зависящія отъ него мѣры, остальное же зависитъ отъ усердія жителей всего края и отъ самосознанія собственныхъ выгодъ.

ści mieszkańców przypisać należy, że w niektórych zwłaszcza okolicach, w tak znacznej znajdują się liczbie. Wszak według zdania myśliwych, szkodę w ciągu roku przez jednego wilka zrządzoną obliczać należy na rsr. 90. Sam więc już interes materyalny skłaniać winien właścicieli dóbr i mieszkańców, aby wspólnymi siłami starali się wytępić zwierzęta te, zagrażające mieniu ich i osobistemu bezpieczeństwu.

Chociaż środki tępienia wilków kilkakrotnie już ogłaszane były, i chociaż myśliwym, zwłaszcza okolic leśnych, są dobrze wiadome, żeby jednakże więcej jeszcze upowszechnić, zamieszczam je poniżej, tak jak podane są w tomie 20-m „Sylwana.“

Dla wzmocnienia tych środków, Rząd z swęj strony zapewnił pomoc wojskową do obław, i pomoc straży leśnej rządowej. Nadto dla zachęty postanowił nagrody następujące:

- 1) Za ubicie wilka wściekłego z narażeniem życia rsr. 20.
- 2) Za ubicie takiegoż wilka bez narażenia życia „ 10.
- 3) Za starą wilczycę „ 6.
- 4) Za starego wilka „ 4.
- 5) Za młodego wilka lub wilczycę „ 3.
- 6) Za szczenię rsr. 1 k. 50.

Polecenie, aby Dowódcy wojsk, na wezwanie Władz cywilnych, przeznaczali komendy do uczestniczenia w obławach, ponowione świeżo zostało w rozkazie Nr. 42, r. z. do wojsk Armii 1-jej wydanym. Obowiązek niesienia pomocy przez straż leśną rządową, także obecnie przypomniany będzie.

Rząd więc z swęj strony wszystko uczynił co od niego zależec mogło; reszta zaś zawisła od gorliwości i zrozumienia własnego interessu przez ogół mieszkańców.

Но, такъ какъ не всѣ еще могутъ понимать собственный интересъ, и кромѣ того находятся и такіе, которые, хотя и понимаютъ его, но, оставаясь равнодушны къ общему благу, уклоняются отъ самыхъ ничтожныхъ даже пожертвованій, коль скоро не затронуты исключительно ихъ личныя выгоды, то я считаю необходимымъ вмѣнить полицейскимъ властямъ въ обязанность:

1) Поставить о настоящемъ моемъ распоряженіи въ извѣстность всѣхъ жителей.

2) Стараться внушить имъ убѣжденіе, что и одинъ волкъ даже можетъ сдѣлать много вреда въ извѣстной мѣстности, и тѣмъ самимъ заохотить ихъ къ дѣятельному истребленію волковъ, объяснивъ при томъ въ точности удобопонятнымъ образомъ, какія для этого слѣдуетъ употреблять средства.

3) Чтобы гг. Гминные Войты, кои большею частью владѣютъ также и поземельною собственностью, а равно Бургомистры городовъ подавали собою въ этомъ отношеніи хорошій примѣръ, тѣмъ болѣе, что всѣ почти имѣютъ огнестрѣльное оружіе, и что, при выдачѣ имъ на это разрѣшенія, имѣлось въ виду преимущественно истребленіе хищныхъ звѣрей. Поэтому, если ими будетъ замѣчено, что всякія съ ихъ стороны поощренія остаются безъ успѣха и не привели къ желаемымъ результатамъ, то они, по долгу службы своей, обязаны распорядиться о приведеніи въ исполненіе тѣхъ мѣръ, какія будутъ ими признаны наиболѣе соотвѣтственными, а именно должны наблюдать, чтобы ежегодно весною неоднократно были тщательно обойдены лѣса, кустарники и болота, для отысканія волчьихъ гнѣздъ и уборки съ нихъ волчонковъ.

4) Въ случаѣ, если признано будетъ необходимымъ нарядить облаву на волковъ, входить съ представленіемъ о томъ къ Уѣзднымъ Начальникамъ, оправдывая необходимость употребленія этого средства и подробно поясняя, нужна ли и какая именно помощь и сколько требуется для сего загонщиковъ и стрѣлковъ, потому что количество сихъ послѣднихъ, будучи обусловлено мѣстоположеніемъ и обширностью лѣсовъ, можетъ быть

Lecz że nie wszyscy widać zrozumieć go mogą, a nadto znajdują się tacy, którzy chociaż go pojmują, obojętni jednak na dobro powszechne, nie chcą ponieść najmniejszej nawet ofiary, tam gdzie nie idzie wyłącznie o osobistą tylko ich korzyść, uważam więc potrzebnem włożyć obowiązek na Władze policyjne:

1) Aby niniejsze rozporządzenia moje do wiadomości wszystkich mieszkańców podali.

2) Aby starali się wpoić w nich to przekonanie, ile złego zrobić może jeden nawet wilk, jeźliby się w okolicy znajdował, a tém samém zachęcić do usilnych starań tępienia ich, objaśniwszy dokładnie, w sposób pojęciu każdego odpowiedni, środki ku temu przedsiębrać się winne.

3) Aby pp. Wójci gmin, powiększej części będący zarazem właścicielami dóbr, oraz Burmistrze miast, w staraniach tych dając z siebie przykład (zwłaszcza że wszyscy prawie broń palną posiadają, na którą pozwolenia wydając, głównie miane było na względzie niszczenie szkodliwych zwierząt), jeźliby widzieli, że czynione przez nich zachęty nie są dostateczne i nie wywierają pożądanego skutku, z urzędu nakazywali to, co właściwem uważać będą, mianowicie téż dopilnować winni, aby każdej wiosny kilkakrotnie przetrząsane były lasy, zarośla i bagniska, dla wyszukania i zabrania z gniazd szczeniąt.

4) Aby w razie uznania potrzeby odbycia obławy na wilki, odnosili się z przedstawieniem do Naczelnika Powiatu, usprawiedliwiając konieczność użycia tego środka i wykazując dokładnie, czy i jaka mianowicie pomoc jest potrzebna, tak w obławie, jak i w strzelcach; ilość bowiem téj pomocy, jako zależąca od położenia i rozległości lasów, przez nich za po-

лучше всего определено ими послѣ предварительнаго сношенія съ искусными охотниками.

5) Приглашая на эти облавы охотниковъ, проживающихъ въ окрестности, стараться устроить оныя такимъ образомъ, чтобы онѣ достигали предположенной цѣли, совѣтуясь съ опытными охотниками, ознакомленными съ мѣстностью, и даже поручая имъ дѣйствовать въ качествѣ главныхъ распорядителей.

6) Строжайше воспретить жителямъ, подъ опасеніемъ отвѣтственности, посылать въ поле дѣтей, не имѣющихъ полныхъ 15-ти лѣтъ, для пастьбы скота, особенно въ мѣстностяхъ, въ коихъ во множествѣ появляются волки, а тѣмъ болѣе тамъ, гдѣ, по несчастному стеченію обстоятельствъ, дѣти были уже растерзаны волками.

Наблюденіе за точнымъ исполненіемъ правилъ, указанныхъ въ настоящемъ распоряженіи, возлагается на обязанность Уѣздныхъ Начальниковъ. Они должны удостовѣряться, принимаются ли вездѣ противъ волковъ и извѣстны ли жителямъ указанныя средства и предосторожности, при каждомъ удобномъ случаѣ поощрять ихъ къ истребленію этого хищнаго звѣря, представляя, что, кромѣ денежной награды, назначенной Правительствомъ за убіеніе волка, сильнѣйшимъ къ тому побужденіемъ должна быть собственная безопасность и охраненіе цѣлости имущества. Въ случаѣ полученія представленія о назначеніи облавы, удостовѣрившись въ ея необходимости, они должны содѣйствовать устройству ея, назначая въ помощь жителей изъ соседственныхъ гминъ, и притомъ относясь по принадлежности съ требованіемъ помощи военной команды и лѣсной стражи. Наконецъ лицъ, занимающихся истребленіемъ волковъ съ особеннымъ успѣхомъ, представлять мнѣ, для опубликованія ихъ фамиліи во всеобщее извѣстіе.

Знаніе мѣстности будетъ, какъ для Уѣздныхъ Начальниковъ, такъ и для полицейскихъ властей, самымъ лучшимъ указаніемъ, что еще независимо отъ вышепоименованныхъ мѣръ, остается предпринять къ успѣшному истребленію этихъ хищныхъ звѣрей, число и смѣлость которыхъ постоянно увеличиваются, указывая

rozumieniem się poprzednio z biegłymi myśliwymi najlepiej ocenioną być może.

5) Aby obławy te, zapraszając do nich myśliwych z okolicy, starali się tak urządzić, iżby zamierzony cel osiągnęły, radząc się w tém, a nawet główny kierunek oddając doświadczonemu, z miejscowością obznajmionym myśliwym.

6) Aby surowo zabraniali mieszkańcom, pod odpowiedzialnością, posyłania dzieci nie mających lat 15-tu skończonych do paszenia bydła, zwłaszcza téż w okolicach mnogością wilków zagrożonych, a nadewszystko tam, gdzie były już smutne wypadki pożerania dzieci.

Dopilnowanie ścisłego spełnienia objętych tu zarządzeń, wkładam na Naczelników Powiatowych. Winni oni przkonywać się, czy środki ostrożności przeciw wilkom wszędzie są przedsiębiorane i wiadome mieszkańcom; przy każdej sposobności zachęcać ich do tępienia tego drapieżnego zwierza, przedstawiając, że oprócz nagrody pieniężnej za ubicie wilka, jaką Rząd im zapewnia, ważniejszą jeszcze pobudką do tego winien być wzgląd na własne bezpieczeństwo i całość swego mienia; w razie odebrania przedstawienia o zarządzenie obławy, skoro uznają, że jest prawdziwie potrzebna, zarządzać ją, dodając pomoc z gmin ościennych, oraz odnosząc się w właściwej drodze o pomoc wojskową i straży leśnej; osoby poświęcające się szczególniej tępieniu wilków przedstawiać mi, dla podania ich zaszczytnie do wiadomości wszystkich.

Znajomość miejscowości najlepszą będzie skazówką, tak dla Naczelników Powiatowych, jak i Władz policyjnych, co jeszcze, oprócz wymienionych środków, przedsięwziąć należy, ku skutecznemu niszczeniu drapieżnego tego zwierza, którego liczba i zuchwałość coraz wzrastając, tém większą wywołuje

тѣмъ самимъ на необходимость употребить всевозможныя успѣха къ совершенному ихъ уничтоженію. Поэтому, предоставляя это дѣло особенному усердію властей, я увѣренъ, что несчастные случаи, которые въ прошломъ году опечалили столько семействъ, приводя вмѣстѣ съ тѣмъ къ весьма невыгоднымъ заключеніямъ о усиліяхъ полицейскихъ властей и Уѣздныхъ Начальниковъ къ истребленію волковъ, не стануть уже болѣе повторяться.

Варшава, 4 (16) Апрѣля 1857 года.

Тайный Совѣтникъ (подписано) *Лащинскій*.

№ 34,096/5,005.

I. РАЗЛИЧНЫЕ СПОСОБЫ ОХОТЫ НА ВОЛКОВЪ.

a) Охота съ собаками.

Для охоты на волковъ, обыкновенно употребляются гончія (борзья) собаки, и этотъ способъ болѣе всехъ другихъ извѣстенъ и употребителенъ въ здѣшнемъ краѣ. Подобныя собаки должны имѣть слѣдующія качества:

- a) найденнаго и поднявшагося со своего логовища волка онѣ должны гнать лаемъ по его слѣдамъ, не увлекаясь и не умолкая до тѣхъ поръ, пока онѣ не будутъ убиты подстерегающимъ на своемъ посту охотникомъ;
- b) онѣ должны быть смѣлы и неутомимы, такъ, чтобы могли сами поймать и одолѣть волка, если онѣ не выходятъ на стрѣлковъ;
- c) борзая собака, употребляемая для травли волковъ, позволяя спокойно вести себя на сворѣ, должна еще кромѣ того слушаться рожка доѣзжачаго и скоро являться на кличку;
- d) только дрессированная собака ищетъ волка и гонитъ найденнаго; обыкновенная же гончая собака, коль скоро

потребу трогливого ихъ wyniszczenia. Szczególniej więc gorliwości przedmiot ten oddaję i pewny jestem, że nieszczęśliwe wypadki, które w roku zeszłym tyle rodzin zasmuciły, dając zarazem niekorzystne świadectwo o staraniach Władz policyjnych i Naczelników Powiatowych o wyniszczenie wilków, nie powtórzą się.

в Warszawie, d. 4 (16) Kwietnia 1857 r.

Radca Tajny (podpisano) *J. Łaszczyński*.

Nr. 34,096/5,905.

I. SPOSOBY POLOWANIA NA WILKI.

a) Polowanie z psami.

W polowaniu na wilki używają się zwyczajne psy gończe (ogary), a sposób ten najwięcej jest u nas znany i używany. Zalety podobnych psów muszą być następujące:

- a) wynalezionego i ruszonego wilka powinny po tropie głosem gonić, bez unoszenia się i ucinania, czyli zławiania, tak długo, dopóki przez strzelca na stanowisku czatującego, ubitym nie będzie;
- b) powinny być odważne i wytrwałe, tak, żeby wilka same złapały i rozciągnęły, jeżeli ten na strzelca nie wychodzi;
- c) pies gończy do polowania na wilki użyć się mający, oprócz powolności, z jaką winien się dozwoić spokojnie na sforze prowadzić, słuchać jeszcze powinien i trąby dojeżdżacza, i łatwo się dać nawoływać;
- d) wprawny tylko pies szuka wilka, a trafionego goni; zwyczajny zaś ogar, gdy na trop wilka trafi, z prze-

Przep. o pow. gmin. I.

ро попадетъ на волчій слѣдъ, съ испуга перестаетъ гнать, визжитъ и съ поджатымъ хвостомъ возвращается къ охотнику;

- е) къ успѣшной травлѣ волковъ можно приучить большой породы дворовыхъ собакъ, которыя спускаются со смычи въ помощь гончимъ, для того, чтобъ скорѣе задержать и повалить волка. Для этого лучше всего употребить можно породу словянскихъ собакъ (*canis familiaris sagax*), которыя, по своей природѣ, преслѣдуютъ волковъ и бросаются на нихъ. Собаки этой породы высоко цѣнятся за границую.

Поэтому, имѣя собакъ съ вышеозначенными качествами, можно устроить охоту слѣдующимъ образомъ. По точномъ изслѣдованіи логовища волковъ, разставляютъ сколь можно тише стрѣлки на постахъ, на подвѣтренной линіи. Охотникъ, управляющій облавою, долженъ хорошо знать засѣку, чтобы могъ указать стрѣлкамъ тропины, чрезъ которыя обыкновенно пробираются волки и возвращаются въ свои логова. Доѣзжачій, разставивъ загонщиковъ съ противной стороны волчяго логовища, спускаетъ со своры собакъ и рожкомъ даетъ знакъ о началѣ охоты. Послѣ этого сигнала, люди, употребленные для загона волковъ, подвигаются вмѣстѣ съ собаками впередъ, сколько возможно въ равномъ отъ себя разстояніи къ разставленнымъ стрѣлкамъ, постоянно трубя, или накликаю заохочивая собакъ къ поискамъ. Встревоженный такимъ образомъ волкъ начинаетъ бѣжать отъ шума, а когда по слѣду станутъ гнать его собаки, онъ убѣгаетъ въ спокойную сторону, гдѣ именно его и ожидаютъ охотники на своихъ постахъ, въ глубокой тишинѣ. Хотя кличка и трубленіе при этомъ необходимы, однако не должно поднимать слишкомъ большого шума, чтобы не выпугнуть волковъ изъ сосѣдственной дачи, если они тамъ находятся и если имѣется въ виду охотиться на нихъ.

Охота съ гончими собаками не всегда бываетъ удачна, по слѣдующимъ причинамъ:

лѣкниена гоніе przestaje, skomli, ogon między nogi tuli i do strzelca się wraca;

- е) do skutecznego polowania na wilki, wprowadzić można psy większej rasy, np. pokurcze i kundle, które się puszczają w pomoc gończym, dla łatwiejszego przytrzymania i rozciągnięcia wilka. Do tego najlepiej użyć się daje gatunek psów słowiańskich (*canis familiaris sagax*), który z natury ściga wilki i na nich się rzuca. Psy tego rodzaju za granicą bardzo są cenione.

Mając więc psy z powyższemi zaletami, urządza się polowanie w ten sposób. Po dokładnem wysledzeniu legowiska wilków, rozstawia się strzelców w największej cichości na stanowiskach na linii pod wiatr. Myśliwy, który kieruje polowaniem, powinien dobrze znać knieję, żeby umiał strzelcom wskazać przesmyki, któremi wilki zwyczajnie wychodzą i do kniei wracają. Z przeciwnej strony, po za legowiskiem wilków, rozstawwszy obławników, dojeżdżacz rozsforuje psy i daje znak zatrąbieniem o rozpoczęciu się polowania. Po danym znaku, postępują ludzie użyci do ruszenia wilków razem z psami, ile być może w równej od siebie odległości ku rozstawionym strzelcom, ciągle trąbiąc, lub nawoływaniem zachęcając psy do szukania. Tym sposobem ruszony wilk uciekać zaczyna przed hałasem, a gdy go psy trafią, wynosi się w stronę spokojną, gdzie go właśnie w największej cichości na swoich stanowiskach myśliwi oczekują. Chociaż nawoływanie i trąbienie jest potrzebne, hałas jednak niezbyt wielki być powinien, żeby nie wystraszyć wilków z kniei przyległej, jeżeli się tam znajdują, i jeżeli następnie ma się na nie polować.

Polowanie z gończemi nie zawsze bywa pomyślne, z powodów:

- a) число охотниковъ бываетъ обыкновенно недостаточно для того, чтобы окружить дачу на столько, на сколько ее можно занять собаками, и потому волки, пробравшись чрезъ неоцѣпленные проходы, уходятъ безъ выстрѣла;
- b) если употребленные для травли собаки не имѣютъ вышеозначенныхъ качествъ, которыя состоятъ въ томъ, чтобы искать и гнаться только за волкомъ, и если онѣ, попавъ на слѣдъ другаго звѣря, бросаются за нимъ, то волкъ обыкновенно пользуется такимъ случаемъ и, почуявъ чутьемъ и слухомъ опасныя мѣста, пробирается изъ засѣки неоцѣпленными тропинками, осторожно избѣгая встрѣчи со стрѣльцами, либо же прячется подъ валежникомъ и завалами, какъ это обыкновенно дѣлаютъ волчонки.

Если же волкъ скрывается въ кустарникахъ или рощахъ, лежащихъ среди обширныхъ полей, и тамъ будетъ отысканъ, то лучше всего охотиться на него *par force* (насилъно), съ борзыми собаками.

b) *Объ охотѣ съ облавою.*

Охотясь съ облавою на волковъ, слѣдуетъ не только соблюдать всѣ предосторожности, указанныя для подобнаго рода охоты на оленей, но, сверхъ того, никогда не предпринимать облавы, не удостовѣрившись прежде, въ которомъ именно мѣстѣ находятся волки; о чемъ можно узнать, приманивая ихъ вечеромъ и утромъ, а равно отыскивая по слѣдамъ на дорогахъ или на свѣжемъ снѣгу, смотря по времени года.

Впрочемъ точное изслѣдованіе природы волка можетъ служить самымъ лучшимъ указаніемъ въ дальнѣйшихъ дѣйствіяхъ и при устройствѣ облавы, въ которой необходимо соблюдать еще слѣдующія предосторожности:

1) Число загонщиковъ должно соответствовать обширности лѣсной дачи, которую предположено окружить; потому что

- a) liczba myśliwych zwykle nie jest dostateczna do otoczenia kniei, jaką psy zająć mogą, i dla tego wilki umieją korzystać z miejsc nie obstawionych, i wymykają się bez strzału;
- b) jeżeli psy do polowania użyte nie posiadają zalet wyżej wskazanych, żeby tylko wilka szukały i goniły, i jeżeli trafiwszy na trop innego zwierza udają się za nim, wilk zwykle z takiej sposobności korzysta, a po wysłuchaniu i zawietrzeniu miejsc niebezpiecznych, wynosi się z kniei miejscami nieobsadzonemi, unikając ostrożnie spotkania się ze strzelcami, lub też kryje się pod wywrotami i zawalami, jak to zwykle szczenięta robią.

Jeżeli się wilk ukrywa w zaroślach lub gajach, wśród wielkich pól położonych, i tam jest wysledzony, skutecznie się na niego poluje chartami *par force*.

b) *O polowaniu z obławą.*

Polując z obławą na wilki, nie tylko zachować wszystkie przestrogi, jakie wskazaliśmy, mówiąc o podobnym rodzaju polowania na jelenie, ale nadto nigdy nie zarządzać obławy, aż po przekonaniu się poprzednio, w którym miejscu niewątpliwie wilki przebywają; o czém dowiedzieć się możemy, wabiąc ich wieczorem i z rana, jako też przez wytropienie po drogach lub na ponowie, stósownie do pory roku.

Zresztą dokładna znajomość przyrody wilka, posłuży nam za skazówkę do dalszego postępowania i urządzenia obławy, w której następujące jeszcze przestrogi ściśle zachować potrzeba.

1) Liczba obławników odpowiednia być musi obszerności kniei, którą zająć zamierzaliśmy; bo jeżeli stósownie do

если она не будет окружена, сообразно положению лѣса, логовищъ и удобныхъ постовъ, по неимѣнію достаточнаго числа людей, то звѣрь уйдетъ непремѣнно неоцѣпленными боковыми линіями.

2) Число стрѣлковъ должно быть также соотвѣтственно обширности окружаемой лѣсной дачи такъ, чтобы они были въ состояніи образовать непрерывную цѣпь, смыкающуюся съ флангами загонщиковъ съ обѣихъ сторонъ.

3) Для удачной охоты съ облавою требуется, чтобы загонщики подвигались впередъ въ непрерывномъ порядкѣ и не собирались въ толпу, за чѣмъ въ особенности должны наблюдать распорядители охоты, а также чтобы поставленные на флангахъ вблизи стрѣлковъ обращали тщательное вниманіе на движеніе звѣря, и вышедшаго изъ своего логова волка старались обратить въ бѣгъ.

4) Для такой охоты съ пользою могутъ быть употреблены гончія собаки, въ особенности когда она происходитъ около Святаго Михаила, потому, что тогда молодой волкъ, видя опасность и испуганный шумомъ, прячется въ чащахъ подъ валежникомъ, такъ, что загонщики обыкновенно проходятъ мимо, не замѣчая его. Поэтому, чтобы истребить цѣлое гнѣздо, непремѣнно нужны гончія собаки, которыя однѣ только въ состояніи отыскать и вытѣснить волка изъ логова.

Еслибы охота съ облавою всегда была хорошо устроена, то она была бы единственнымъ средствомъ къ истребленію волковъ. Однако опытъ доказываетъ, что облавы очень рѣдко удаются:

- a) по недостатку соотвѣтственныхъ приготовительныхъ розысканій передъ облавою, съ цѣлью открытія мѣста пребыванія волковъ;
- b) по причинѣ оплошности загонщиковъ, кои невнимательно и обыкновенно толпою проходятъ дачу;
- c) по невозможности удержать столь значительное число людей въ надлежащемъ порядкѣ;
- d) наконецъ, по недоступности для загонщиковъ слиш-

положенія ласу, legowiska i dogodnych stanowisk, knieja nie będzie mogła być zajęta dla braku ludzi; zwierz bocznemi skrzydłami nieobstawionemi łatwo się wymknie.

2) W miarę obszerności kniei, obstać się mającej, i odpowiednia liczba strzelców być powinna, tak, żeby byli w stanie nieprzerwany uformować łańcuch, stykający się z obydwóch stron ze skrzydłami obławników.

3) Pomyślne polowanie z obławą wymaga, żeby obławnicy w porządku nieprzerwanym posuwali się, a strzelcy kierujący bacznie na to mieli oko i przestrzegali, żeby się nie skupiali, a w bliskości strzelców na skrzydłach rozstawieni, żeby najpilniej uważali na poruszenie zwierza, i wychodzącego starali się w miot zwrócić.

4) Przy takim polowaniu korzystnie użyte być mogą ogary, mianowicie, kiedy się około świętego Michała poluje, bo wtenczas wilk młody, widząc niebezpieczeństwo i przestraszony hałasem, przyczaja się w gąszczach pod zawałami i wywrotami, tak, że go zwykle obławnicy pomijają. Żeby więc całe gniazdo wybić, ogary są konieczne potrzebne do wyszukiwania i wypłoszenia.

Gdyby polowanie z obławą zawsze dobrze było urządzone, wówczas byłby to jedyny sposób wytępienia wilków. Z doświadczenia jednak wiemy, że obławy zbyt rzadko kiedy się udają:

- a) z powodu zaniedbania stosownych przygotowań przed obławą, celem wysledzenia pobytu wilków;
- b) że obławnicy niedbale przechodzą knieję, i to zwykle kupami;
- c) z trudności utrzymania w przyzwoitym porządku tak wielkiej massy ludzi;
- d) w końcu sama niemożność przejścia miejsc zbyt mokrych i bagnistych, daje ukrywającemu się zwie-

комъ мокрыхъ и болотистыхъ мѣсть, которыя даютъ волкамъ возможность уйти или скрыться.

Принимая въ расчетъ потерянное время и издержки, какія должны нести крестьяне, отлучаясь изъ деревень на 2 или на 3 дня, можно достаточно удостовѣриться, что польза, извлекаемая изъ подобнаго рода охоты, нисколько не соответствуетъ сопряженнымъ съ нею издержкамъ и хлопотамъ. По этой причинѣ желательно было бы, чтобы устраиваемы были меньшія облавы, слѣдующимъ образомъ:

Въ каждомъ лѣсничествѣ, казенномъ или частномъ, долженъ находиться по крайней мѣрѣ одинъ стрѣлокъ, умѣющій приманивать волковъ, то есть голосомъ подражать вою старыхъ. Старыхъ и молодыхъ волковъ лучше всего притравливать въ то время, когда волчонки уже довольно сильны, но еще не слишкомъ удаляются отъ своего гнѣзда, бродя вблизи его. Около Святаго Михаила, не въ дальнемъ разстояніи отъ того мѣста, въ которомъ можно предполагать, что находятся молодые волки по закатѣ солнца, но прежде исчезновенія вечерней зари, охотникъ, умѣющій манить, старается подражать вою стараго волка; если онъ подражаетъ удачно, то молодые волчонки откликаются разными голосами, предполагая, что ихъ призываютъ старые волки и несутъ имъ пищу. Старые же думая, что къ нимъ забрелъ чужой волкъ, откликаются молодымъ и, желая прогнать пришельца, бѣгутъ рысью къ тому мѣсту, куда ихъ манятъ. Въ эту минуту приманивающій долженъ оставаться спокойно и не стрѣлять, хотябы навѣрно могъ застрѣлить стараго волка, который обыкновенно подходитъ на десять шаговъ и ближе къ стрѣлку, будтобы отуманенный. Все это время необходимо сохранить большое присутствіе духа, ибо волкъ, завидя человека, тотчасъ уходитъ обратно въ лѣсъ. Стрѣлять не слѣдуетъ по той именно причинѣ, чтобы не испортить охоты и не потерять черезъ это старой самки и цѣлаго гнѣзда. Подобнымъ образомъ повторяется еще приманиваніе передъ восходомъ солнца, и если волчонки опять стануть откликаться, хотябы безъ старыхъ, въ такомъ случаѣ навѣрно можно устроить облаву.

rzowi dość łatwą sposobność ujścia lub ukrycia się.

Rachując zmarnowany czas i koszta, jakie włóscianie wybierając się na dwa lub trzy dni, ponosić muszą, dostatecznie przekonamy się, że korzyści z tego rodzaju polowania osiągnięte, bynajmniej nie odpowiadają kosztom i zachodom przedsięwziętym. Z tego powodu radzimy mniejsze skutecznieć obławy, i to w sposobie następującym.

W każdym leśnictwie rządowym i prywatnym powinien by przynajmniej jeden strzelec umieć wabić wilki, to jest, głosem naśladować wycie starych. Stare i młode wilki wabią się najlepiej w czasie, kiedy szczenięta już dość są silne, ale z gniazda swego jeszcze nie bardzo się oddalają, i w bliskości jego krążą. Około świętego Michała, nieodlegle od miejsca gdzie się spodziewamy pobytu młodych, po zachodzie słońca, lecz przed zgaśnięciem zorzy, strzelec umiejący wabić, usiłuje naśladować dokładnie starego wilka, i jeżeli głos dobrze uda, odzywają się młode wilczęta różnemi tonami, sądząc, że ich stare przywołują i pożywienie niosą. Stare zaś w mniemaniu, że do ich obrębu przybył obcy wilk, odzywają się młodym, a w zamiarze odpędzenia przybysza, biegną kłusem do miejsca, gdzie się ich wabi. W tym momencie spokojnie zachować się powinien wabiący i nie strzelać, chociażby z pewnością przybyłego basiura mógł ubić, bo zwykle na dziesięć kroków i bliżej, jakby zaślepiony, do strzelca przychodzi. Moment ten z wielką przytomnością przetrwać wypada, bo wilk postrzegłszy człowieka, ucieka natychmiast do kniei. Strzelać dla tej przyczyny nienależy, żeby nie zepsuć polowania, i nie stracić przez to starą wadery i całego gniazda. Podobnym sposobem powtarza się jeszcze wabienie przed wschodem słońca, a gdy szczenięta znowu się odzywają, chociażby bez starych, natenczas zarządza się obława już napewno. Około godziny 10, a najlepiej 11 z rana, kiedy już z pewnością rachować można, że stare wilki do lasu wróciły, strzel-

Около 10-ти часовъ, а еще лучше въ 11-мъ часу утромъ, когда можно навѣрно рассчитывать, что старые волки возвратились въ лѣсъ, стрѣлки лучше другихъ знающіе дачу, руководятъ охотою, которая совершается извѣстнымъ уже способомъ, съ тою только разницею, что загонщики, послѣ даннаго охотничьимъ рожкомъ сигнала, стоя на своихъ мѣстахъ, стучатъ трещотками, бьютъ по деревьямъ, накликаваютъ, хлопаютъ арапниками, однимъ словомъ—дѣлаютъ все, что можетъ встревожить волковъ и заставить ихъ выйти на разставленныхъ стрѣлковъ.

Опытъ доказалъ, что устроенная такимъ образомъ охота всегда была увѣнчана желаннымъ успѣхомъ, и при помощи 20 загонщиковъ, десять стрѣлковъ, даже безъ гончихъ собакъ, успѣвали убить въ одинъ часъ цѣлое гнѣздо вмѣстѣ съ старыми волками.

с) Охота на волковъ съ осочкою.

Этотъ родъ охоты состоитъ въ томъ, чтобы окружить со всѣхъ сторонъ звѣря, найденнаго въ лѣсной дачѣ по свѣжимъ слѣдамъ на снѣгу. Подобный способъ можетъ быть употребляемъ съ успѣхомъ только въ казенныхъ лѣсахъ, гдѣ можно въ короткое время собрать десятокъ и болѣе стрѣлковъ, которые, при ежедневномъ обходѣ своихъ участковъ, обязаны по утрамъ отыскивать по свѣжему снѣгу слѣды вошедшихъ въ лѣсъ волковъ и о послѣдствіяхъ своихъ розысковъ увѣдомлять помощника лѣсничаго.

Если стрѣлокъ найдетъ свѣжіе слѣды, то обязанъ обойти кругомъ всю дачу, чтобы удостовѣриться, находятся ли еще тамъ вышедшіе волки и въ такомъ случаѣ—гдѣ они избрали себѣ логовище; отыскавъ сіе послѣднее, онъ увѣдомляетъ своихъ ближайшихъ товарищей, въ томъ же лѣсничествѣ, требуя, чтобы каждый изъ нихъ привелъ съ собою въ указанное мѣсто соотвѣтственное число крестьянъ.

Устройство облавы и дальнѣйшая охота производится точно такимъ же образомъ, какъ было указано выше, съ тою лишь разницею, что здѣсь поспѣшность не столь нужна, какъ

cy najlepiej knieję znający, kierują polowaniem, które zupełnie odbywa się wiadomym już sposobem; z tą tylko odmianą, że obławnicy, za danym sygnałem na trąbce myśliwskiej, w miejscu stojąc, grzechoczą, biją w drzewa, nawołują, trzaskają harapami, zgola wszystkiego tego używają, co by mogło wilków z legowiska na rozstawionych strzelców wystraszyć.

Z doświadczenia zaręczyć możemy, że tym sposobem urządzone polowania, zawsze pomyślnym skutkiem uwieńczone zostawały, aby tylko wszelka ostrożność była zachowana; a za pomocą 20 obławników i 10 strzelców, nawet bez użycia gończych, wybito w przeciągu jednej godziny całe gniazdo młodych, oraz starych wilków.

c) *Polowanie na wilki osoczone.*

Osoczenie jest rodzaj polowania, zależący na obstąpieniu zwierza wysłanego w kniei na ponowie. Podobny sposób może być skutecznie wykonany tylko w leśnictwach rządowych, gdzie w krótkim czasie zebrać można kilku i kilkunastu strzelców, którzy przy każdodzienném zwiedzaniu swych obrębów, obowiązani co rano w czasie ponowy śledzić wilków do lasu weszłych, i o skutku uwiadamiac właściwego Podleśnego.

Jeżeli strzelec świeże znajdzie tropy, obowiązany osoczyć knieję, celem przekonania się, czy wilki z niej wyszły, lub w razie przeciwnym, gdzie obrały legowisko; a osiągnąwszy to, uwiadamia najbliższych kolegów tegoż leśnictwa, żeby każdy odpowiednią liczbę włościan przyprowadził z sobą, i aby się w miejscu wskazaném zeszli.

Urządzenie obławy i dalsze polowanie dzieje się zupełnie tym sposobem, jak już wyżej mówiliśmy, z tą różnicą, że tu

во время охоты съ приманиваніемъ, ибо волки возвращаются въ лѣсъ до разсвѣта и цѣлый день лежатъ спокойно, въ особенностях, если они наѣлись досыта.

d) *Объ охотѣ съ сѣтями и пугалами.*

Сѣти и пугала достаточно уже извѣстны изъ предшествующаго описанія и обыкновенно употребляются въ охотахъ вмѣстѣ съ облавою.

Охота этого рода представляетъ болѣе надежды на успѣхъ, нежели травля помощью одной только облавы; ибо малаго числа загонщиковъ достаточно для того, чтобъ окружить волковъ и истребить ихъ всѣхъ до одного. Однако пугала относительно заготовленія и содержанія ихъ въ порядкѣ, въ практическомъ примѣненіи, болѣе доступны для землевладѣльцевъ, нежели сѣти.

Устройство пугалъ на волковъ состоитъ въ томъ, что куски полотна или коленкора, покрашенные яркими цвѣтами, величиною въ $\frac{3}{4}$ квадратнаго локтя, прикрѣпляются къ веревкѣ вмѣстѣ съ гусиними перьями, на разстояніи 2-хъ футовъ другъ отъ друга. (См. фиг. IV, въ 20-мъ томѣ „Сильвана“). При окруженіи лѣсной дачи, веревки съ пугалами прикрѣпляются на высотѣ отъ 2 до $2\frac{1}{2}$ локтей къ деревьямъ или кольямъ, воткнутымъ съ этою цѣлю въ землю.

Ежели мѣстность требуетъ того, чтобы пугала были разставлены въ лѣсу вдоль просѣкъ, въ такомъ случаѣ необходимо размѣстить ихъ съ противной стороны осока.

При пугалахъ ставятся люди, на разстояніи ста шаговъ другъ отъ друга, которые должны постоянно соблюдать тишину и только, замѣтивъ приближающагося звѣря, шевелить пугалищами, заставляя его такимъ образомъ обратиться въ бѣгство и выйти на разставленныхъ стрѣлковъ.

Дальнѣйшая охота съ пугалищами производится точно такимъ же образомъ, какъ съ сѣтями на оленей.

pośpiech nie jest tyle potrzebny, jak w czasie polowania na wabia; wilki bowiem wracają nadedniem do lasu, i leżą spokojnie cały dzień, mianowicie po dosytném nakarmieniu się.

d) *O polowaniu sieciami i straszidłami.*

Sieci i straszydła z poprzedniego opisu znane nam dostatecznie, używają się do łowów wraz z obławą.

Polowanie tego rodzaju większe w skutkach nam zapewnia korzyści, jak z samą tylko obławą; albowiem i z małą liczbą naganiaczy osoczone wilki z pewnością co do jednego wyginą. Straszydła jednak, ze względu na kosztą sprawienia i utrzymania w porządku, w praktycznym zastosowaniu, dla właścicieli ziemskich o bardzo wiele są przystępniejsze od sieci.

Straszydła na wilki tém się odznaczają, że kawałki płótna lub perkalu, pomalowane żywemi farbami, $\frac{3}{4}$ łokcia w kwadrat trzymające, przytwierdzone są do sznura pomiędzy piórami gęsiemi w odległości 2 stóp od siebie (fig. 4, t. 20-y „Sylwana“). Przy otaczaniu kniei, przywiązują się sznury ze straszidłami na 2 do $2\frac{1}{2}$ łokci wysoko, do drzewa lub kołków, w tym celu w ziemię wbitych.

Jeżeli z miejscowości wypada, że straszydła rozciągnięte być muszą liniami w lesie wyciętymi, wówczas trzeba je ustawić na przeciwnej stronie ostępu.

Przy straszidłach stawia się co sto kroków jednego człowieka, który ciągle spokojnie zachowując się, dopiero za zbliżeniem się zwierza, porusza straszidłami, i przez to w miot zwracając go, zmusza wyjść na rozstawionych strzelców.

Dalsze postępowanie w polowaniu ze straszidłami, zupełnie podobne jak sieciami na jelenie.

e) *Объ убиваніи волковъ на избранномъ посту въ засадѣ.*

Охота эта можетъ быть произведена удачно, коль скоро охотникъ умѣетъ манить кликомъ разныхъ животныхъ. На голосъ, подражающій вою волка, въ особенности, когда волчонки еще малы и не оставили засѣки, приходятъ старые волки, предполагая, что въ эту мѣстность забрелъ чужой волкъ, котораго они стараются отогнать; на голоса же, подражающіе зайцу, барану, поросенку, они приближаются только зимою, когда они изнурены голодомъ. Въ такомъ случаѣ волкъ можетъ быть очень легко убитъ выстрѣломъ съ избраннаго поста. Подойти же къ нему очень трудно и возможно только случайно, или же при найденномъ гнѣздѣ волчонковъ, которыхъ самка стережетъ почти неотступно въ продолженіе 2-хъ недѣль послѣ мета, и при которыхъ часто даже находится и самецъ.

Вѣшаніе волчонковъ на деревѣ за заднія лапы, какъ это дѣлаютъ нѣкоторые стрѣлки для приманки старыхъ волковъ на выстрѣлъ, обыкновенно бываетъ бесполезно, потому, что по опыту извѣстно, что звѣрь этотъ, по своей природѣ, весьма остороженъ и не позволяетъ обмануть себя этою хитростью.

f) *Объ убиваніи волковъ изъ будки на приманку.*

Во время сильныхъ морозовъ и глубокихъ снѣговъ, когда волкамъ трудно бываетъ найти себѣ пищу, они не только приближаются къ жилымъ домамъ и скотнымъ дворамъ, но съ голоду не пренебрегаютъ ничѣмъ. Охотники, зная ихъ природу, кладутъ передъ нарочно для этого устроенною будкою, или же позади хозяйственныхъ строеній, лошадиную или какую либо другую падаля, ожидая появленія звѣря. Волкъ и лисица начинаютъ съ того, что вынимаютъ внутренности, а потомъ влѣзаютъ въ желудокъ прикорма; по этой причинѣ стрѣлки кладутъ оный задними ногами къ строеніямъ, для того, чтобы имѣть болѣе удобный выстрѣлъ.

Еслибы оказалось, что волкъ подстрѣленъ, то на другой

e) *O ubiciu wilka na stanowisku i przez podejście.*

Polowanie to może być skuteczne, kiedy myśliwy umie wabić różne zwierzęta. Na głos naśladujący wycie wilka, mianowicie w czasie kiedy wilczęta jeszcze są małe i kniei nie opuściły, przychodzą stare, w mniemaniu, że inny wilk w owe strony przybył, którego pragną odpędzić; na głosy zaś naśladujące zająca, barana, prosiaka, zbliżają się tylko zimową porą, kiedy im głód dokucza. W takich razach wilk może być łatwo uбитым na obraném stanowisku. Podejść go jednak można tylko przypadkiem, lub przy wysledzoném gniaździe młodych, których wadera do dwóch tygodni po oszczenieniu się prawie nie odstępuje, a często nawet i łupur jęj towarzyszy.

Zawieszanie szczeniąt u drzewa za tylne łapy, jak to niektórzy strzelcy robią, dla sprowadzenia starych na strzał, zwykle bywa bezskuteczne; albowiem doświadczono, że zwierzę ten z natury bardzo przeznorny, i tym fortelem oszukać się nie dozwala.

f) *O ubiciu wilka z budy przy ponęcie.*

W czasie wielkich mrozów i głębokich śniegów, kiedy wilkom trudno jest znaleźć dla siebie żywność, nie tylko one zbliżają się do domów i obór, ale z głodu niczem nie gardzą. Myśliwi znając ich naturę, przed budą na ten cel urządzoną, lub za budynkami gospodarskimi, kładą końską lub inną padlę, oczekując na przyjście zwierza. Wilk i lis zaczynają od wydobywania wnętrzności, a potem w brzuch ponęty włożą; i dla tego to strzelcy, dla pozyskania dogodniejszego strzału, kładą ją tylnymi nogami do zabudowań.

день нужно искать его по слѣдамъ, помощью гончей собаки, дрессированной къ травлѣ волковъ.

Вообще вышеизложенный способъ охоты требуетъ большихъ трудовъ и неустойчивости. Но подобное самопожертвование очень рѣдко бываетъ увѣнчано успѣхомъ; ибо, кромѣ большой осторожности, какую слѣдуетъ соблюдать для того, чтобы приманить волка къ прикорму, охотникъ, изнуренный холодомъ и ожиданіемъ, обыкновенно упускаетъ благоприятную минуту, когда волкъ приближается на меткій выстрѣлъ. По этимъ причинамъ, вышеозначенный способъ можетъ быть употребляемъ съ пользою только въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ, но вообще мало способствуетъ къ истребленію этихъ хищныхъ звѣрей. Чтобы не отпугнуть волка, необходимо помазать ружье приправою, ибо малѣйшая неосторожность въ этомъ отношеніи заставляетъ его бѣжать, послѣ чего онъ не такъ скоро уже возвращается къ падали, и потому продолжительное ожиданіе и труды охотника пропадаютъ даромъ.

g) *Объ охотѣ на волковъ съ поросякомъ.*

Во время сильныхъ морозовъ и глубокихъ снѣговъ, когда волки, бѣгаясь, бродятъ толпою за волчицею и часто претерпѣваютъ страшный голодъ, устраивается на нихъ охота съ поросякомъ нижеуказаннымъ способомъ.

Прочныя и неопрокидчивыя сани, окруженныя со всѣхъ сторонъ грядками въ три фута вышиною, и въ которыхъ можетъ удобно помѣститься не менѣе 6 стрѣлковъ, служатъ охотникамъ колесницею въ этомъ истинно лѣсномъ игралищѣ. Въ эти сани запрягаются лошади непугливыя и не слишкомъ быстрыя.

При полномъ свѣтѣ луны, передъ полуночью, охотники отправляются въ лѣсъ. Каждый изъ стрѣлковъ, принимающихъ участіе въ этомъ предпріятіи, долженъ имѣть вѣрное ружье, заряженное мелкими пулями или пенькомъ; другое же держать въ запасъ, чтобы въ случаѣ нападенія значительнаго числа вол-

Gdyby się okazało, że wilk był postrzelony, potrzeba go na drugi dzień tropić ogarem wprawionym na wilka.

W ogóle powyższy rodzaj polowania wymaga wiele trudów i wytrwałości. Lecz podobne poświęcenie się, zbyt rzadko odpowiednio jest wynagrodzone; bo oprócz wielkiej ostrożności, jaką zachować należy celem zwabienia wilka do ponęty, myśliwy zwykle zimnem i czekaniem znudzony, przepuszcza ten moment, kiedy mu się basiur na dobry strzał zbliża. Dla tych przyczyn, powyższy sposób może tylko miejscami korzystnie być używany, ale nie przyczyni się on do wyniszczenia tak szkodliwego zwierza. Żeby wilka nie odstraszyć, radzić jeszcze musimy, posmarowanie fuzyi witerunkiem; bo najmniej nieostrożność oddali go, i nie tak łatwo do padliny wróci, a témsamém praca i trudy w oczekiwaniu będą bezskuteczne.

g) *Polowanie na wilki z prosięciem.*

Podczas wielkich mrozów i głębokich śniegów, w porze cieknięcia się, w której wilcy chodząc chmarami za waderą, często na dokuczliwy głód są narażone, urządza się na nich polowanie z prosięciem, w sposób, jaki tu zaraz wskażemy.

Mocne, niewywrotne sanie, otoczone ze wszystkich stron drabiną, na trzy stopy wysoką, i zdolne pomieścić najmniej 6-ciu strzelców, służą myśliwym za rydwan w tych prawdziwie leśnych igrzyskach, do których zaprzęgają się konie nieękliwe, ani zbyt ręczne.

Przy pełném świetle księżyca, uprzedzając północ wyjeżdża się do lasu. Każdy ze strzelców na taką wyprawę wybierając się, winien być opatrzonej niezawodną strzelbą, grankulkami, lub pieńkiem nabitą, i drugą mieć na zapas, aby w razie napadu znacznej chmary wilków, strzelanie nie ustawało i re-

Przep. o pow. gmin. I.

ковъ, пальба не прекращалась и могла совершаться въ порядкѣ. Приближаясь къ лѣсу, въ которомъ предполагается найти волковъ, выбрасывается привязанный на крѣпкой веревкѣ пучокъ гороховинъ, который долженъ тащиться позади саней на разстояніи отъ 20 до 35 шаговъ. Одновременно съ этимъ, одинъ изъ стрѣлковъ, держа поросенка въ завязанномъ мѣшкѣ, заставляетъ его визжать, дергая его за ухо. Волки, слышавъ голосъ поросенка и къ тому будучи приманиваемы вязкою гороховинъ и терзаемы голодомъ, съ бѣшенствомъ выбѣгаютъ изъ лѣсу, стараясь схватить визжащаго поросенка. Чѣмъ они голоднѣе, тѣмъ смѣлѣе бросаются на мнимую добычу. Тогда охотники должны спокойно и съ полнымъ присутствіемъ духа подпустить ихъ къ санямъ, не далѣе какъ на 30 шаговъ, и хорошо выцѣленными выстрѣлами встрѣтить нахальныхъ.

Эта минута очень важна и рѣшительна, потому что цѣлому обществу угрожаетъ неминуемая смерть, еслибы, въ случаѣ испуга лошадей, опрокинулись сани, и потому безопаснѣе, когда отважный человѣкъ править лошадьми, сидя верхомъ на одной изъ нихъ, и вооруженный острою саблею, защищаетъ отъ нападенія волковъ самаго себя и лошадей. Изъ всего сказаннаго видно, что подобнаго рода охота требуетъ смѣлости и хладнокровія, которое однако по причинѣ угрожающей опасности, сохранить весьма трудно, въ особенности если волки соберутся въ значительномъ числѣ, какъ это случается во время течки, когда въ одномъ стадѣ бываетъ ихъ до двадцати. Такое множество волковъ, бросающихся часто на самыя сани, можетъ привести въ испугъ и самыхъ спокойныхъ по видимому лошадей; въ такомъ случаѣ спасеніе стрѣлковъ зависитъ отъ сдержанности лошадей, отъ грядокъ, закрывающихъ ихъ на саняхъ, а также отъ постоянного присутствія духа охотниковъ.

Волки, убитые на мѣстѣ, обыкновенно бываютъ разорваны другими на части, а о числѣ падшихъ узнать не прежде можно, какъ на слѣдующій день. Подобная охота происходила нѣсколько лѣтъ тому назадъ въ одномъ изъ казенныхъ лѣсничествъ Августовской губерніи, и хотя она кончилась довольно удачно,

густарно odbywać się mogło. Za zbliżeniem się do lasu, w którym spodziewane są wilki, wyrzuca się uwiązana na mocnym postronku wiązka grochów, która się wlec powinna z tyłu sań na kroków 20 do 35. Współcześnie zaś jeden ze strzelców, trzymając prosię w worze zawiązanym, zmusza do kwiczenia, targając je za ucho. Wilki na głos prosięcia, i do tego łudzone wiązką grochów, głodem przyciśnione, z wściekłością wypadają z lasu, usiłując złowić odzywającego się prosiaka; a im głodniejsze, tém śmieliej uderzają na mniemany łup. Wówczas spokojnie i z całą przytomnością umysłu przypuszczać ich do sań, najdalej na kroków 30, i dobrze wymierzonymi strzałami powitać natrętów.

Chwila ta jest stanowczo ważna, albowiem całemu towarzystwu zagraża nieochybną śmiercią, mianowicie, gdyby się konie zlekły i sanie wywróciły, i dla tego bezpieczniej jest, kiedy śmiały człowiek powoduje końmi, siedząc na jednym z nich, a uzbrojony ostrym pałaszem, broni siebie i konie od напаści. Z tego co się tu powiedziało, widzimy, że podobne polowanie wymaga odwagi i zimnej krwi, którą jednak z powodu grożącego niebezpieczeństwa, nie łatwo zachować, zwłaszcza, kiedy liczba wilków jest wielką, jak się to zdarza w czasie ciękania, gdzie w jednej chmarze i do 20 ich zbiera się. Takiej liczby, często nawet dobijającej się do sani, ulękają się i nie rączy na pozór konie; ocalenie więc w tym przypadku strzelców, zależy od powolności koni, od drabiny zasłaniającej ich na saniach, oraz nieustającej przytomności myśliwych.

Wilki na miejscu ubite, zwykle od innych rozszarpane bywają; a o liczbie poległych, nie prędzej dowiedzieć się można, jak w dniu następnym. Podobne polowanie, lat temu kilka odprawione zostało w jednym z leśnictw rządowych gubernii Augustowskiej, wprawdzie dość pomyślnie, bo kilka zginęło

убіеніемъ нѣсколькихъ волковъ, однако охотникамъ угрожала большая опасность потому, что лошади поскакали съ испуга во всю прыть, и они были спасены только тѣмъ, что сани не опрокинулись.

II. ЛОВЛЯ ВОЛКОВЪ.

Ловля волковъ вообще основывается на механическихъ способахъ, съ помощью которыхъ звѣрь, приманенный прикормомъ, лишается свободы и жизни.

Изъ числа этихъ способовъ болѣе употребительны доселѣ нижеслѣдующіе:

а) Волчьи ямы.

Волчьи ямы вырываются на опушкѣ лѣса, въ мѣстахъ, черезъ которыя чаще другихъ проходятъ волки, а именно вблизи перекрестныхъ лѣсныхъ дорогъ и тропинокъ. Таковая яма должна быть глубиною въ 6 локтей, съ отверстіемъ вверху въ 8 локтей въ поперечникѣ, и притомъ должна быть вымощена вокругъ брусьями, для того, чтобы волкъ не такъ легко могъ уйти, или же не вырылъ себѣ прохода. Посрединѣ ямы слѣдуетъ поставить гладкій столбъ вышиною въ 14 до 16 футовъ. На верху его прикрѣпляется подмостокъ или колесо, къ которому привязывается живой баранъ, поросенокъ или утка. Вокругъ подмостка слѣдуетъ прикрыть яму тонкимъ хворостомъ, на которомъ разстилается мохъ, покрытый зимою снѣгомъ.

Имѣя такимъ образомъ приготовленную яму, слѣдуетъ слѣлать поволоку, чтобы скорѣе приманить волка. Съ этою цѣлью можно таскать по лѣсу падаля или скотскія потрохи, лучше же всего—мочевой пузырь волчицы, преимущественно же убитой въ Январѣ, всегда по направленію къ ямѣ. Коль скоро волкъ упадетъ на чутье поволоки, онъ пойдетъ по слѣдамъ ея къ ямѣ и, желая схватить приманку, легко попадаетъ въ просакъ. Несущій къ столбу живаго барана, поросенка или утку не долженъ ихъ держать въ рукахъ, обувъ же долженъ обвязать свѣжимъ кон-

wilków, ale trwoga była nie mała: gdyż ze strachu konie się zbiegały, i to tylko myśliwych ocaliło, że się sanie nie wyróciły.

II. ŁAPANIE WILKÓW.

Łapanie wilków polega w ogólności na sposobach mechanicznych, za pomocą których zwierzę ponętami zwabiony, wolność i życie utracą.

Z tych dziś znanych sposobów opiszemy następujące:

a) O dołach wilczych.

Wilcze doły kopią się w brzegach lasu, w miejscach które wilki najczęściej przechodzić lubią, mianowicie w bliskości krzyżujących się dróg leśnych i ścieżek. Doł taki powinien być 6 łokci głęboki, a otwór mieć w górze na 8 łokci szeroki, wycembrowany dylami, żeby wilk nie tak łatwo się wydostał, i wyjścia sobie nie wykopał. W środku zakopuje się nadstawek czyli słup gładki długości 14 do 16 stóp. Na wierzchu tego utwierdza się denko lub koło, na którym się przywiązuje żywcem barana, prosiaka, lub kaczkę. W około denka przykryć trzeba doł cienkim chróstem, na którym się rozściela mech, przykryty w zimowej porze śniegiem.

Mając doł tak przysposobiony, robi się powłoka dla pędzszego sprowadzenia wilka. Na ten cel włóczyć można po lesie padlinę lub wewnątrzności bydłce, najlepiej zaś pęcherz wilczycy, mianowicie ubitej w Styczniu, zawsze w kierunku ku dołowi. Wilk gdy trafi na wiatr powłoki, dojdzie za śladem do dołu, a chcąc porwać ponętę, łatwo weń wpadnie. Niosąc do słupa żywego barana, prosię, lub kaczkę, nie trzeba ich brać rękami, a obuwie obwiązać świeżym końskim gnojem,

скимъ навозомъ, для того, чтобы звѣрь не отгадалъ, что на него приготовлена засада.

Впрочемъ вышеописанный способъ ловли волковъ, довольно извѣстенъ въ здѣшнемъ краѣ; ибо часто можно встрѣчать въ лѣсу подобныя ямы, но очень рѣдко пойманнаго въ нихъ волка. Онъ слишкомъ остороженъ, для того, чтобы можно было провести его этою уловкою. Поэтому ловля волковъ такимъ способомъ болѣе состоятельна въ теоріи, нежели на практикѣ, и мы упомянули здѣсь объ ней только потому, чтобы и это средство истребленія волковъ не оставалось чуждымъ.

b) Волчьи ограды.

Волчьи ограды бываютъ различны, и хотя все способы ихъ устройства, описанные охотниками, дѣйствительно не имѣютъ практическаго примѣненія, однако не излишнимъ считаемъ описать здѣсь 2 способа, чтобы доставить объ нихъ понятіе.

Для волчьей ограды избирается въ лѣсу соотвѣтственное мѣсто, поросшее кустарникомъ на пространствѣ болѣе или менѣе полъ морга, прилегающее къ небольшому пригорку, который нужно срыть съ одной стороны такъ, чтобы онъ образовалъ отвѣсную стѣну отъ 9 до 10 футовъ вышиною. Это мѣсто передъ стѣною слѣдуетъ обвести, между густыми кустами, заборомъ такой же вышины, такъ, чтобы съ обѣихъ сторонъ онъ прикасался къ отвѣсной стѣнѣ пригорка. Внутри ограды кладется падалъ, которую волкъ почуявъ, вскакиваетъ въ ограду, и не можетъ уже уйти оттуда. Во время сильныхъ морозовъ можно поймать въ одинъ разъ и нѣсколько волковъ; однако, по вышеизъясненнымъ причинамъ, это случается весьма рѣдко.

Другой способъ состоитъ въ устройствѣ волчьяго садика, или лабиринта.

Осенью, когда земля еще не замерзла, отыскавъ возлѣ лѣса площадку круглой формы, имѣющую въ поперечникѣ по крайней мѣрѣ 6 локтей, слѣдуетъ ее кругомъ обвести палисадомъ, такъ, чтобы волкъ могъ видѣть чрезъ щели положенную приманку, не

жебы się zwierz nie domyslał, że na niego jest zrobiona zasadzka.

Wprawdzie powyższy sposób łapania wilków jest dość w kraju naszym znany; często bowiem napotykamy w lesie podobne doły, ale zbyt rzadko łupura w nich złapanego. Jest on dość ostrożny, aby się tym fortem dał podejść. Łapanie zatem wilków w ten sposób więcej jest znane w teorii jak praktyce, i dla tego tylko tu o niēm wspomnieliśmy, żeby i ten środek niszczenia wilków nie był obcy.

b) Wilcze ogrodzenia.

Wilcze ogrodzenia są rozmaite, a chociaż wszystkie sposoby do ich zakładania przez myśliwych podane, rzeczywiście nie mają praktycznych zalet, opiszemy tu jednak dwojakie, aby mieć o nich wyobrażenie.

Na wilcze ogrodzenie wybiera się w lesie miejsce dogodne, krzakami zarosłe, mniej więcej pół morga obszerne, dotykające małego pagórka, który z jednej strony tak skopać należy, żeby formował prostopadłą ścianę, 9 do 10 stóp wysoką. Miejsce przed tą ścianą ogradza się, między gęstymi krzakami, parkanem, tej samej wysokości, tak, aby z obu stron dotykał ściany prostopadłej pagórka. W miejsce ogrodzone zakłada się padlina, którą wilk zwiwszy i wskoczywszy do ogrodzenia już z niego napowrót wydobyć się nie zdoła. W czasie takich mrozów i kilku wilków razem złapać się może; co jednak z przyczyn wyżej objaśnionych bardzo jest rzadkiem wydarzeniem.

Inny sposób robienia ogródka wilczego, albo labiryntu, jest następujący.

W jesieni, gdy jeszcze ziemia nie jest zmarzniętą, obiera się przy lesie płaszczyznę, kształtu okrągłego, przynajmniej 6 łokci w średnicy, i tą opalisaduje się do koła tak, aby wilk przez szpary założoną ponętę mógł widzieć; sam zaś do środka

будучи въ состояніи самъ пролѣзть туда. Въ палисадникъ загоняють обыкновенно нѣсколько штукъ овецъ черезъ калитку, которую послѣ того нужно хорошо запереть.

На разстояніи 15-ти дюймовъ, вокругъ палисадника строится прочная изгородь, вышиною въ 8 футовъ, изъ хвороста въ одинъ дюймъ толщины, концы котораго выдаются внутри впередъ. Чтобы лучше обмануть волчью предусмотрительность, устраивается надъ этимъ садикомъ крыша, такъ, что онъ дѣлается похожимъ на хлѣвъ (какіе часто встрѣчаются по деревнямъ у крестьянъ), въ хворостяной же изгороди устраиваются дверцы, всегда остающіяся на половину отпертыми вовнутрь.

Когда волкъ, изнуренный голодомъ, войдетъ между заборъ и палисадникъ, то оттуда выйти ему уже не дозволяетъ тѣсное пространство, и въ особенности заостренныя и въ одну сторону обращенныя верхушки хвороста. Поэтому онъ вынужденъ постоянно ходить кругомъ. Приблизившись къ дверцамъ (соотвѣтственно для этой цѣли устроеннымъ), онъ запираетъ ихъ лбомъ; когда же пройдетъ мимо нихъ, то онъ опять растворяется до половины. Этимъ способомъ можно за одинъ разъ поймать нѣсколько волковъ; но это случается только въ странахъ менѣе населенныхъ, чѣмъ здѣшній край. У насъ же этотъ способъ истребленія столь вреднаго звѣря не соотвѣтствуетъ цѣли (*).

О желѣзныхъ пастяхъ.

Изъ числа различныхъ желѣзныхъ пастей, употребляемыхъ въ охотничьемъ искусствѣ, болѣе всѣхъ распространены слѣдующія: а) крючья и капканы; б) дончатые силки; в) шейные силки.

а) Крючья и капканы.

Въ силкахъ этого рода крючья прикрѣплены на пружинахъ такъ, что, отъ малѣйшаго прикосновенія къ приманкѣ, пружины

(*) Въ лѣсномъ участкѣ Мѣховъ, въ Дзвоновицкой стражѣ уже нѣсколько лѣтъ находится подобная волчья ограда, но въ продолженіе этого времени попался туда только одинъ волкъ.

не мógł się wcisnąć. W środek palisad wpędza się zwykle kilka sztuk owiec furtką, którą następnie dobrze zaryglować potrzeba.

W odstepie 15 cali, otacza się palisady mocnym i do 8-u stóp wysokim płotem, z chróstu na cal grubego, którego końce wewnątrz naprzód wystają. Dla większego złudzenia przeźorności wilczej, urządzi się nad tym ogródkiem przykrycie, przez co otrzymuje on kształt chlewka (jaki po wsiach u włościan często spostrzegamy); w płocie zaś chróścianym są drzwiczki, zawsze w pół otwarte do środka.

Gdy wilk znękaný głodem, wejdzie między płot i palisady, nazad już wydostać się nie zdoła; albowiem nie dozwala mu tego szczupłość miejsca, a szczególnie końce chróstu zaostrome i w jedną stronę splatane. Zmuszony więc jest chodzić na około. Zbliżywszy się do drzwiczek (odpowiednio w tym celu urządzonych), łbem je zamyka; gdy one pominie, znowu się na wpół otwierają. Powyższym sposobem na raz jeden można i kilku wilków złapać; lecz to zdarza się tylko w krajach mniej od naszego zaludnionych. U nas zaś ten środek wyniszczenia zwierza, tyle szkodliwego społeczeństwu, nie odpowiada celowi (*).

О żelazach.

Z różnych w myślistwie używanych gatunków żelaz, najwięcej są upowszechnione następujące: a) haki, kapkany; b) żelaza denkowe; c) żelaza karkowe.

a) Haki, kapkany.

Przy żelazach tego rodzaju umocowane są haki na sprężynach tak, iż za najmniejszym poruszeniem ponęty, spręży-

(*) W leśnictwie Miechów, w straży Dzwonowice, od lat kilku znajduje się podobne ogrodzenie wilcze, ale przez ten czas jeden się tylko złapał.

быстро разгибаютъ кручья, которыя растворяясь, съ большою силою пробиваютъ морду насквозь. Это орудіе можетъ состоять изъ 2, 3 или 4 крючьевъ. (См. фиг. 5 а, б, въ томѣ 20-мъ „Сильвана“). (*)

Послѣ обхода съ падалю или мочевымъ пузыремъ волчицы, капканъ устраивается и ставится слѣдующимъ образомъ.

Изрубивъ кусокъ какого нибудь мяса, какъ на битки, съ при-мѣсью $\frac{3}{4}$ гнилаго сала, слѣдуетъ сдѣлать изъ этого комокъ величиною въ кулакъ и, сдавивъ въ капканъ пружину, чтобы кручья вошли въ трубку, надѣть этотъ комокъ на кручья такъ, чтобы они въ немъ совсѣмъ спрятались, (фиг. б.) Приготовленный такимъ образомъ капканъ ставится въ томъ мѣстѣ, гдѣ обыкновенно про-ходятъ волки, и покрывается мхомъ или снѣгомъ. Ежели силки и приманка хорошо помазаны приправою, въ такомъ случаѣ въ ловушку можетъ попасть и лисица. Однако волкъ бросает-ся на нее съ большою жадностью и, схвативъ мясной комокъ, когда почувствуетъ во рту крючья капкана и внезапно дернетъ голову назадъ, крючья еще глубже зацѣпляются внутри челю-сти и не позволяютъ волку тронуться съ мѣста. Но для этого необходимо снабдить капканъ въ е цѣпью и крѣпко привязать его къ дереву, корню или другому предмету.

Прежде чѣмъ приступить къ устройству капкана, слѣдуетъ помазать руки особою приправою и помаслить ею также и при-манку на крючьяхъ; волкъ же приманивается привязанными въ томъ мѣстѣ скотскими потрохами.

б) Дончатые силки.

Всѣ части дончатыхъ силковъ суть желѣзные, за исключе-ніемъ только одного дна, сдѣланнаго изъ дерева. (См. фиг. 6,

(*) Въ Мартѣ мѣсяцъ текущаго года заказано для лѣсныхъ слу-жителей Сandomирской и Келецкой губерній болѣе 200 капкановъ на заводахъ въ Сухеднѣвѣ, и вмѣстѣ съ тѣмъ преподаны имъ наставле-нія, какъ слѣдуетъ ставить эти силки.

ny przymuszają spuszczać haki, które raptownie rozwierają się, pysk przebijają. Narzędzie to może być z dwóch, trzech lub 4-ch haków złożone. (fig. 5 а, б, tom 20-y Sylwana) (*).

Po dopełnionej obwłoce, przyrządzanie i zastawianie kapkana dopełnia się w następujący sposób.

Z jakiegokolwiek mięsa, posiekanego jak na zrazy i z do-mieszaniem zgniłego łożu w $\frac{3}{4}$ częściach ogólnej masy, zro-bioną galkę wielkości pięści (ścisknąwszy poprzednio sprężynę, żeby haki w rurkę weszły), nasadza się na haki tak, aby w niej były zupełnie ukryte, fig. б. Tak przysposobiony kapkan stawia się na przesmyku, okrywając go mchem lub śniegiem. Jeżeli żelaza i ponęta dobrze są odwietrzone, w ta-kim razie może się i lis złapać. Chciwiej jednak bierze wilk, a objawszy galkę mięsa, gdy w pysku poczuje haki kapka-na i raptownie (latarnię) głowę w tył szarpie, haki jeszcze lepiej zaczepią się wewnątrz wilczej paszczy i z miejsca go nie puszcza; aby tylko kapkan opatrzony łańcuchem przy e, do drzewa, korzenia lub innego przedmiotu dobrze był przy-wiązany.

Przyrządzający kapkan, odwietrza poprzednio ręce po-nęta na hakach smaruje się także odwiatrem; wilka zaś zanęca się wnętrznościami bydłecemi, w tém miejscu przywiązanemi.

б) Żelaza denkowe.

Wszystkie części denkowego żelaza są żelazne, wyjąwszy jedno tylko denko, które jest drewniane, fig. 6, t. 20-y Syl-

(*) W miesiącu Marcu r. b. obstalowano dla oficyalistów leśnych gubernii Sandomierskiej i Kielcekiej przeszło 200 kapkanów w warszta-tach ręcznych w Suchedniowie, i obeznano ich ze stawianiem tego żelaza.

въ томъ 20-мъ „Сильвана“). Желая поставить эти силки, нужно опустить внизъ пружины *a a*, которыя, помощью ушекъ *cc*, держать петли взаперти. Такъ какъ пружины эти ходятъ слишкомъ туго, то нужно ихъ погибать съ помощью винтовъ *n n*, которыя кромѣ того способствуютъ заведенію силковъ безъ всякой опасности. Въ это время петли *b b*, вдѣланные и легко поворачивающіеся на шпильяхъ въ ушкахъ *d d*, опускаются съ обѣихъ сторонъ на желѣзный обручъ *ee*, который служить этой западнѣ подставкою. Тѣ же самыя петли, въ пунктахъ *b b*, снабжены внутри желѣзною задвижкой *i*, которая, будучи подсунута подъ крючки *k, w*, удерживаетъ силки отворенными. Затѣмъ, когда петли будутъ надлежащимъ образомъ разстегнуты и ко дну *f* будетъ привязана соотвѣтственная приманка, тихо отвинчиваются винты *n n*, и силки заведены окончательно.

Чтобы дно *f* могло вращаться на шворнѣ, слѣдуетъ вынуть землю снизу подъ силками, вслѣдствіе чего оно будетъ легко опускаться и подниматься. Иногда, для большей крѣпости и поставки въ уровень съ землею, силки прикрѣпляются къ нарочно для сего сдѣланной формѣ. Звѣрь, желая схватить приманку или проходя по силкамъ, производитъ давленіе на дно, и этимъ освобождаетъ изъ подъ крючка *i* при пружинѣ *a a* петли, которыя, повинувшись силѣ упругости, запираются съ неимовѣрною быстротою, и хватаютъ звѣря за шею или ногу.

Другіе силки, которые мы здѣсь намѣрены описать, совершенно похожи на вышеописанные, съ тою только разницею, что снабжены острыми крюками или зубцами, которые пробиваютъ насквозь шею, морду или ногу звѣря. Какъ первое, такъ и второе орудіе нужно привязывать цѣпью къ ближайшему дереву или другому предмету, потому, что иначе пойманный волкъ можетъ унести его съ собою. Послѣ поставки силковъ, дѣлается поволока и приманка, способомъ, изложеннымъ ниже, въ описаніи шейныхъ силковъ. Въ мѣстахъ обыкновеннаго прохода волковъ, слѣдуетъ разставить нѣсколько такихъ силковъ возлѣ

wana. Chcąc nastawić to żelazo, zniżyć trzeba sprężyny *a a*, których uszka *c c*, utrzymują chwaty w zamknięciu. Ponieważ sprężyny te silny stawiają opór, naginać je trzeba za pomocą szrub *n n*, co ułatwia nastawienie bez przypadku. W ten czas chwaty *b b*, wprowadzone i na sztyftach wykręcające się wolno w uszkach *d d*, opadają z obojjej strony na żelazną obręcz *ee*, która służy za podstawę samolówce. Też same chwaty w punktach *b b*, opatrzone są wewnątrz skoblikiem żelaznym *i*, który gdy się założy pod haczyki *k, w*, utrzymuje żelaza rozwartemi. A tak po należytem rozłożeniu chwatów i przywiązaniu stosownej do denka *f*, przynęty, lekko się odkręcają szruby *n n*, i nastawienie już natenczas będzie skończone.

Ażeby denko *f*, mogło wykręcać się na walcu, podebrać należy ziemię u spodu pod żelazem, przez co ono łatwo opadać i podnosić się będzie. Niekiedy przymocowywa się żelazo do formy umyślnie zrobionej, dla lepszej mocy i zastawienia równo z powierzchnią ziemi. Zwierz chcąc porwać ponętę, albo przechodząc przez żelazo, uciska denko, które przez to uwalnia chwaty z pod haczyka *i*, przy sprężynie *a a*; chwaty zaś ulegając sile prężnej, zamykając się w gwałtownym pędzie, porywają i zatrzymują zwierza za szyję albo nogę.

Inne żelazo, które tu opisać postanowiliśmy, jest do powyższego zupełnie podobne, w tém tylko się różniące, że chwaty jego opatrzone są ostremi hakami czyli zębami, które szyję, pysk, lub nogę zwierza przebijają. Tak pierwsze, jak drugie narzędzie przywiązywać trzeba łańcuchem do pobliskiego drzewa lub innego przedmiotu; bo inaczej wilk ujęty unieść je może. Po zastawieniu żelaza, robi się powłoka i ponęta, sposobem niżej w opisie żelaza karkowego podanym. Kilka takich żelaz stawia się w miejscu, gdzie się wilki przechodzić

деревъ, на коихъ вѣшаются скотскіе потроха, или другія части падали.

б) Шейные силки.

Они столь же хорошо извѣстны нашимъ охотникамъ, какъ и предыдущіе. Они состоятъ изъ 2-хъ крѣпкихъ желѣзныхъ дугъ, болѣе или менѣе совпадающихъ съ полукругомъ (см. фиг. 7-ю *a, b*, въ томъ 20-мъ „Сильвана“), которыя, съ помощью пружины *c*, могутъ раскрываться и мгновенно запираются, коль скоро приманка, прикрѣпленная въ пунктъ *d*, будетъ приведена въ малѣйшее движеніе. Чтобы поставить эти силки, нужно приискать мѣсто въ самомъ лѣсу или лучше всего на полянахъ, черезъ которыя обыкновенно проходятъ волки и прикрыть ихъ слегка листьями и снѣгомъ, толщиною въ одинъ дюймъ, въ уровень съ поверхностью того мѣста, на которомъ онѣ поставлены. При этомъ слѣдуетъ обращать особенное вниманіе, чтобы изъ этой настилки не попалъ листъ или какая нибудь соломинка въ зазубрины и межъ пружины, потому что это мѣшало бы свободному дѣйствію орудія. Поэтому, въ томъ мѣстѣ, гдѣ ставятся силки, лучше всего сдѣлать въ дѣрнѣ выемку въ формѣ желѣза, такъ, чтобы пружина имѣла для хода довольно простора. Кто ставитъ на волковъ силки, долженъ устранить все то, что могло бы возбудить въ столь хитромъ звѣрѣ малѣйшее подозрѣніе. По этимъ только причинамъ, какъ удостовѣряетъ опытъ, охотникъ, соблюдающій всѣ даже и самыя малозначительныя предосторожности, успѣваетъ въ ловлѣ волковъ, до такой степени, что одними силками онъ можетъ истребить всѣхъ волковъ, находящихся на пространствѣ 3-хъ миль; между тѣмъ какъ менѣе осторожному и не дальновидному охотнику не удастся въ продолженіе года поймать ни одного. Поэтому советуемъ каждому охотнику практически ознакомиться со всѣми приемами, какіе должны быть употреблены и точно исполнены, если онъ желаетъ рассчитывать на какой либо успѣхъ.

lubią, około drzewa, na którym powieszone są wnętrzności by-
dzące, lub inne części padliny.

c) *Żelaza karkowe.*

Tyle jest znane naszym myśliwym, co i poprzedzające. Składa się ono z dwóch mocnych żelaznych do półkola zbliżonych łuków, fig. 7, *a*, *b*, tom 20-y „Sylwana“, które za pomocą sprężyny *c*, otwierać i raptownie zamykać się mogą, skoro tylko przynęta w miejscu *d*, utwierdzona, poruszoną zostanie. Dla zastawienia tych żelaz, obierać trzeba miejsce w lasach, lepiej na niwach leśnych, gdzie wilki przechodzą zwykły, przykrywając z lekka liśćmi i śniegiem na grubość cala, równo z powierzchnią miejsca, w którym się osadzają. Uważać szczególnie należy, aby przy zasypywaniu żelaza karkowego, nie wpadł listek, lub jakie źdźbło w karby i między sprężyny, co by przeszkadzało skutecznemu działaniu. Dla tego najlepiej w tém miejscu, gdzie się zastawiają, wycinać murawę w formie żelaza, tak aby sprężyna miała wolne miejsce. Kto żelaza na wilki stawia, wszystko to usunąć powinien, co by tylko zwierze tak chytne mogło w najmniejsze wprawić podejrzenie. Dla tych jedynie przyczyn, jak przekonywają doświadczenia, myśliwy, który wszystkie najdrobniejsze nawet i mało znaczące ostrożności zachowuje, z pomyślnym skutkiem łapie wilki, tak dalece, że jednym żelazem wszystkie w obrębie trzy-milowym znajdujące się wytepić może; kiedy przeciwnie mniej ostrożny i mniej przezorny, ani jednego przez cały rok nie złapie. Radzimy więc każdemu myśliwemu praktycznie na-przód obeznać się z wszystkimi szczegółami, jakie użyte i ściśle zachowane być muszą, jeżeli na pomyślny skutek chce ra-chować.

Поджаренная печень только что убитой козули, голубь, или же кусок свежей дичи, могут служить приманкою к силкамъ, разставленнымъ на волковъ; но, чтобы лучше приманить ихъ, слѣдуетъ извѣстнымъ способомъ волочить по лѣсу падалъ, или поджаренную домашнюю кошку, какъ на лисицу; однако лучше всего въ Декабрѣ и Январѣ таскать пузырь волчицы, ежели она будетъ въ это время убита, наполненный ея мочою, которую слѣдуетъ мѣстами выпускать по немногу. Почуявъ ее и полагая что туда прошла самка, волкъ направляется по слѣдамъ къ силкамъ. Способъ этотъ извѣстенъ казеннымъ стрѣлкамъ въ Сандомирской губерніи и, сколько намъ извѣстно по опыту, употребляется съ большимъ успѣхомъ.

О самострѣлахъ.

Самострѣлъ устраивается на волковъ слѣдующимъ образомъ. Ружье, сильно заряженное крупною дробью или мелкими пулями, прикрѣпляется въ лѣсу къ подставкѣ такъ, чтобы выстрѣлъ былъ направленъ немного выше падали, лежащей въ соответственномъ разстояніи отъ ружья. Спускъ же отъ ружья слѣдуетъ привязать къ падали такимъ образомъ, чтобы отъ малѣйшаго движенія ея послѣдовалъ выстрѣлъ. Хотя этотъ способъ истребленія волковъ описанъ во многихъ сочиненіяхъ и, по мнѣнію охотниковъ, можетъ быть примѣненъ съ успѣхомъ, однако, по нашему мнѣнію это ни болѣе, ни менѣе, какъ изобрѣтеніе теоріи, потому что на дѣлѣ онъ приноситъ малую или не приноситъ почти никакой пользы. Принимая же въ уваженіе, что несвѣдущіе люди могутъ быть весьма легко подстрѣлены, слѣдуетъ безусловно воспретить устройство самострѣловъ.

III. ОТРАВЛЕНИЕ ВОЛКОВЪ.

Еслибы въ здѣшнемъ краѣ истребленіе волковъ совершалось вездѣ съ такою настойчивостью, съ какою этотъ звѣрь долженъ быть преслѣдуемъ, то въ настоящее время количество

Opiekana wątroba z sarny świeżo zabitej, gołąb' lub téż kawałek świeżej zwierzyny, służy za ponętę do żelaz stawianych na wilki; i aby ich tém lepiej przynęcić, dopełnia się wiadomym sposobem obwłoka padliną, opiekany kotem domowym, jak na lisa; najlepiej jednak w miesiącu Grudniu i Styczniu pęcherzem wilczycy, jeżeli wtym czasie ubitą zostanie, wraz z jej uryną, której miejscami cokolwiek wypuszczać należy. Gdy na nią wilk natrafi, sądząc, że wadera przeszła, spieszy za śladem aż do żelaza. Sposób ten znany jest u strzelców rządowych w gubernii Sandomierskiej, i, jak nam wiadomo z doświadczenia, bardzo korzystnie używany.

О самострѣлахъ.

Samostrzał na wilka tak się urządza. Strzelbę mocno nabitą grubym szróttem lub lufkami tak przytwierdzić w lesie na podstawie, aby kierunek wystrzału zmierzał jak najakuratniej cokolwiek po nad padliną, położoną w stosownej odległości od strzelby. Cyngiel zaś od fuzyi w ten sposób przywiązać do padliny, iżby za jej poruszeniem wystrzał nastąpił. Wprawdzie taki rodzaj tępienia wilków w wielu dziełach opisany, za skuteczny przez myśliwych jest podany; jednak podług zdania naszego, niczem więcej nie jest, jak wynalazkiem teoryi; bo w praktyce, mało, albo żadnych nie przynosi korzyści. Z uwagi nawet, że i ludzie nieświadomi, postrzałom ulegącby mogli, urządzenia samostrzałów zupełnie wzbronіе należy.

III. TRUCIE WILKÓW.

Gdyby w kraju naszym wytępienie wilków z taką wszędzie dopełniano gorliwością, z jaką ten zwierz powinien być ścigany, jużby ich mało u nas było. Ale pomimo dotykał-

Przep. o pow. gmin. I.

ихъ было бы уже незначительно. Но, не смотря на полное сознание причиняемаго ими вреда и на неоднократно повторяемые объявленія о способахъ отравленія ихъ, и не взирая на мѣры, принимаемыя Правительствомъ, истребленіе ихъ подвигается весьма медленно; а потому и не удивительно, что находящіеся еще въ значительномъ числѣ волки причиняютъ огромныя опустошенія.

Самая лучшая отрава для волковъ дознанная опытомъ, готовится слѣдующимъ образомъ. Два фунта кучелябы (nux vomica), которую лучше всего покупать въ магазинахъ аптекарскихъ матеріаловъ, потому что въ аптекахъ она рѣдко бываетъ хорошаго качества (*), столочь очень мелко въ ступкѣ или стереть на теркѣ; къ тому прибавить 12 грановъ мышьяку, и $\frac{1}{2}$ фунта фіалковаго корня и все это хорошо перемѣшать. На такое количество отравы нужно взять трое барановъ (**), и, задушивъ ихъ, содрать съ нихъ шкуру; потомъ, разрѣзавъ мясо въ разныхъ мѣстахъ, насыпать побольше въ эти нарѣзки, равно какъ и на внутренности вышесказанной отравы, употребляя для того деревянную лопаточку. На приготовлен-

(*) Шелуха кучелябы содержитъ въ себѣ болѣе яду, нежели самое ядро. Аптекари добываютъ изъ нея экстрактъ, нужный для лекарствъ, и потомъ продаютъ зерна, по видимому немного поврежденные снаружи. Опытный охотникъ узнаетъ свѣжую и хорошую кучелябу по пушку, покрывающему шелуху; совершенно же гладкая шелуха служить доказательствомъ, что зерно не имѣетъ уже требуемыхъ качествъ.

(**) По опыту извѣстно, что волки охотнѣе идутъ на чернаго, нежели на бѣлаго барана. Черная собака составляетъ равнымъ образомъ хорошую приманку съ отравою, съ тѣмъ однако условіемъ, что ни баранъ, ни собака не должны быть зарѣзаны, а тѣмъ болѣе застрѣлены, но непременно удушены. Кромѣ того занимающійся этимъ охотникъ долженъ, приступая къ работѣ, помазать себѣ правую руку, ножъ и даже веревку, которою онъ намѣренъ задавить барана или собаку. Если всѣ эти предосторожности будутъ соблюдены, то и лисица пойдетъ на приманку съ отравою.

nego przekonania o klęskach przez nie zrzadzanych, pomimo ogłaszanych sposobów trucia, oraz środków ze strony Rządu przsiębranych, wygubienie ich zbyt powolnym postępuje krokiem; a przez to i szkody, od zbyt jeszcze mnogiej liczby wilków, są nader znakomite.

Najskuteczniejsza trucizna na wilki, stwierdzona doświadczeniem, przyrządza się następującym sposobem. Dwa funty wroniego oka (nux vomica), które najlepiej w składach materyałów aptecznych kupować; gdyż rzadko kiedy w aptece jest dobre (*), utłuc bardzo miałko w moździerzu, lub utrzyć na tarce; do tego dodać 12 granów arszeniku, i $\frac{1}{2}$ funta fiałkowego korzenia, i wszystko to razem dobrze zmieszać. Do takiej ilości trucizny trzeba wziąć trzech baranów (**), i udusiwszy ich, obciągnąć ze skóry; następnie mięso w różnych miejscach ponarzynąć, i w tych, jak niemniej wewnętrzności posypać mocno powyższą trucizną, używając do tego kopystki drewnianej. Tak przygotowaną trutkę powlec skórą,

(*) Łupinka z wroniego oka ma więcej w sobie trucizny, aptekarze wyciągają z niej ekstrakt potrzebny im do lekarstw, a następnie ziarenka, nie wiele nadwężone co do powierzchowności, sprzedają. Świeże i dobre wronie oko, poznaje doświadczony myśliwy z meszku na łupinie znajdującego się; gładka łupinka jest dowodem, że ziarenko nie posiada już żądanej własności.

(**) Z doświadczenia wiadomo, że wilki chętniej idą do czarnego, jak białego barana. Równie dobrą daje trutkę czarny pies, z tą uwagą, żeby ani baran ani pies nie były zarżnięte, a tém mniej zastrzelone, ale uduszone. Nadto, żeby strzelec robiący około nich, odwietrzony miał ręce, nóż, a nawet postronek, którym barana lub psa ma zadusić. Jeżeli te ostrożności będą zachowane, wówczas przyjdą i lisy do trutki.

ныхъ такимъ образомъ барановъ слѣдуетъ надѣть шкуру, зашить ее и зарыть ихъ на 24 часа въ сухой лошадиный навозъ для того, чтобы мясо лучше напиталось ядомъ и чтобы хищный звѣрь не могъ почуять, что эта приманка была приготовлена человѣческою рукою. Отравленная приманка вынимается изъ навоза вилами, кладется на сани и вывозится въ лѣсъ на мѣсто, черезъ которое проходятъ волки.

Чтобы приманить волковъ къ приготовленному барану изъ отдаленной мѣстности, нужно, какъ выше сказано, волочить по лѣсу падаля, поджаренную кошку, или мочевой пузырь волчицы. Осенью и зимою можно класть отравленную падаля на землѣ, лѣтомъ же нужно зарыть ее на $\frac{1}{2}$ локтя и легко засыпать землею или листьями, чтобы предохранить отъ скорого тлѣнія.

Удостоверившись, что волкъ или лисица дотронулся и отвѣдалъ отравленнаго барана, нужно искать его по слѣдамъ, а на разстояніи 50 и не далѣе 100 шаговъ, онъ будетъ найденъ мертвымъ или до того ослабленнымъ, что можетъ быть легко убитъ.

N° 25.

Распоряженіе о томъ, по какой оцѣнкѣ должна быть возвращаема военнымъ командамъ стоимость патроновъ, употребленныхъ при облавахъ на хищныхъ звѣрей.

(17 (29) Мая 1857 года)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Плоцкое Губернское Правленіе 18 (30) Ноября сего года, за N° 56,552/1,444, вошло въ Правительственную Коммисію

obszyć i zakopać na 24 godzin w gnój suchy koński, w celu żeby trucizna przejęła barana, i żeby zwierz drapieżny nie mógł zwietrzyć przygotowania, ludzką ręką działanego. Trutka wyjnuje się z gnoju widłami, kładzie się na sanki, i wywozi do lasu na miejsce, którędy wilki przechodzą.

Żeby z odległej okolicy sprowadzić wilki do przygotowanego barana, robi się powłoka jak wyżej powiedziano. W jesieni i zimie, kładzie się padlina zatruta na ziemi, w lecie zaś należy ją zakopać na pół łokcia i lekko przysypać ziemią lub liśćmi, aby zachować od prędkiego zepsucia.

Przekonawszy się, że wilk lub lis poruszył zatrutego barana, dochodzić go trzeba tropem, a w odległości 50, najdalej 100 kroków będzie znaleziony albo nieżywy, albo tak słaby, iż z łatwością dobitý być może.

N° 25.

Rozporządzenie, wskazujące cenę, podług jakiej ma być zwracana komendom wojskowym należność za naboje, użyte przy obławach na drapieżne zwierzęta.

(d. 17 (29) Maja 1857 r.)

do
Wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Rząd Gubernialny Płocki pod dniem 18 (30) Listopada r. z. Nr. 56,552/1,444 wszedł do Kommissyi Rządowej z za-

съ представлениемъ о томъ, по какой оцѣнкѣ слѣдуетъ возмѣщать воинскимъ командамъ стоимость пороха, употребленнаго военными на облавахъ, для истребленія хищныхъ звѣрей?

Для правильного разрѣшенія возбужденнаго вопроса, Правительственная Коммисія отнеслась въ Главный Штабъ Арміи о указаніи ей тѣхъ началъ, коими слѣдуетъ руководствоваться относительно возмѣщенія понесенныхъ на этотъ предметъ издержекъ.

Главный Штабъ, по части Дежурнаго Генерала, отзывомъ отъ 27 Марта (8 Апрѣля) сего года, № 1,296, увѣдомилъ Правительственную Коммисію: что на основаніи Высочайше утвержденной 29 Февраля 1851 года таксы, мелкій ружейный и винтовочный порохъ продается въ магазинахъ Артилерійскаго Управленія казеннымъ вѣдомствамъ по 12 р. 6 коп. за пудъ ($30\frac{3}{20}$ коп. за фунтъ), частнымъ же лицамъ — по 15 руб. 4 коп. за пудъ ($37\frac{3}{5}$ коп. за фунтъ); что розничная продажа пороха, въ количествѣ отъ $\frac{1}{4}$ до 3 фунтовъ, производится по 38 коп. за фунтъ, и наконецъ, что, при расчетахъ съ войскомъ, за употребленные на облавахъ патроны слѣдуетъ платить по 2 коп. за каждый патронъ.

Увѣдомляя о семъ Губернское Правленіе, Правительственная Коммисія предписываетъ ему — во всѣхъ своихъ распоряженіяхъ о возвратѣ суммъ причитающихся воинскимъ командамъ за порохъ, употребленный ими на облавахъ, въ точности сообразоваться съ цѣнами и началами, указанными Главнымъ Штабомъ Арміи.

Варшава, 17 (29) Мая 1857 года.

Управляющій Отдѣленіемъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Бернацкій*.

№ 12,356/5,744.

пытаниемъ: по дѣлу какой цѣны зворачиваться должны командѣ войсковымъ należności за proch, użyty przez wojskowych do obław dla wytępienia drapieżnych zwierząt?

Celem postawienia się w możności udzielenia potrzebnej w tej mierze informacji, Kommissya Rządowa odniosła się do Sztabu Głównego Armii o wskazanie zasad, jakich się trzymać należy przy zwracaniu należności, o jakich mowa.

Sztab rzeczony, po części Deżurnego Jenerała, w odezwie z daty 27 Marca (8 Kwietnia) r. b. Nr. 1,296, oznajmił Kommissyi Rządowej, że według NAJWYŻEJ zatwierdzonej dnia 29 Lutego 1851 r. taksy: proch drobny muszkietowy i gwintowy sprzedaje się w składach Zarządu Artylleryi, Władzom rządowym po rsr. 12 kop. 6 za pud ($30\frac{3}{20}$ kop. funt); osobom zaś prywatnym, pud po rsr. 15 kop. 4 (funt kop. $37\frac{3}{5}$); że przy częściowej sprzedaży prochu, od $\frac{1}{4}$ do 3-ch funtów pobiera się opłata po 38 kop. za funt, i wreszcie, że przy obrachunku z wojskiem, za użyte przy obławach naboje, należy płacić po dwie kopiejki srebrem za każdy nabój.

Zawiadamiając o tém Rząd Gubernialny, Kommissya Rządowa poleca mu, aby przy zarządzaniu zwrotu komendom wojskowym należności za proch, do obław przez wojskowych użyty, ściśle stósował się do ceny i zasad, wyżej przez Sztab Główny Armii wskazanych.

w Warszawie, d. 17 (29) Maja 1857 r.

Zarządzający Wydziałem, Rzeczywisty Radca Stanu,
(podpisano) *Biernacki*.

№ 12,356/5,744.

ГЛАВА II.

О СОДѢЙСТВІИ КЪ ОЧЕРЕДНОЙ РАЗНОСКѢ ПО ГМИНАМЪ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫХЪ РАСПОРЯЖЕНІЙ, СООБЩАЕМЫХЪ ПОСРЕДСТВОМЪ ЦИРКУЛЯРОВЪ ИЛИ ПОВѢСТОКЪ.

ВВЕДЕНІЕ.

Повинность, состоящую въ разноску циркуляровъ или повѣстокъ, заключающихъ въ себѣ правительственныя распоряженія, исполненіе которыхъ возложено на управленія Гминныхъ Войтовъ, жители каждой гмины обязаны исполнять поочередно или сами лично, или же вносить соответственную плату на наемъ разсылныхъ.

Относящіяся сюда постановленія, помѣщены ниже.

№ 1.

Разрѣшеніе Гминнымъ Войтамъ поочередно употреблять жителей гмины къ разноску по гминамъ циркуляровъ съ распоряженіями правительственныхъ мѣстъ.

(2 (14) Октября) 1837 года.

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія.

Вслѣдствіе представленій нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій относительно употребленія разсылныхъ изъ числа жите-

Т Y T У Ł II.

O POMOCY DO ROZNOSENIA KOLEJNO PO GMINACH ROZKAZÓW RZĄDOWYCH, PODAWANYCH PRZEZ OBIEGNIKI CZYLI KURENDY.

W S T Ę P.

Posługę w roznoszeniu cyrkularzy czyli obiegników z rozkazami rządowymi, przez Urzędy Wójtów gmin załatwianemi, mieszkańcy każdej gminy odbywać obowiązani po kolei, bądź osobiście, bądź wyręczając się opłatą, na najem posłańca składaną.

Odpowiednie temu przepisy zamieszczają się poniżej.

№ 1.

Rozporządzenie, upoważniające Wójtów gmin do kolejnego używania mieszkańców gminy do roznoszenia po gminach cyrkularzy z rozkazami Władz rządowych.

(d. 2 (14) Października 1837 r.)

do
Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH, DUCHOWNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Wskutek poczynionych sobie przez niektóre Rządy Gubernialne przedstawień, w przedmiocie używania posłańców

лей гминъ для разноски циркуляровъ съ распоряженіями правительственныхъ мѣстъ, Правительственная Коммисія постановляетъ слѣдующее: такъ какъ эта повинность имѣетъ значеніе общественной и требуется для общаго блага, то Гминные Войты, исполняя сами безвозмездно общественныя обязанности, имѣютъ право привлекать къ ней и жителей, имѣющихъ осѣдлость въ предѣлахъ ихъ вѣдомства.

Однако, чтобы эта повинность не сдѣлалась слишкомъ обременительною, Гминные Войты обязаны соблюдать справедливую очередь, такъ чтобы оказанная повинность ложилась равномерно на всѣхъ жителей; во избѣжаніе же всякаго подозрѣнія въ охраненіи однихъ на счетъ другихъ и для надлежащаго контроля, они должны за каждую посылку выдавать соотвѣтственные росписки. Но, какъ въ гминѣ могутъ находиться такіе жители, которые или не въ состояніи, или не желаютъ исполнять въ натурѣ вышеозначенную повинность, то, коль скоро на нихъ придетъ очередь, дозволяется имъ вносить плату на наемъ разсыльного, по правиламъ, установленнымъ для транспортной повинности.

Варшава, 2 (14) Октября 1837 года.

По порученію Главнаго Предсѣдательствующаго Директора,
Директоръ Отдѣленія Общей Администраціи, Статсъ-Совѣтникъ
(подписано) *Бадени*.

№ 17,962/32,286.

z gmin do roznoszenia cyrkularzy z rozkazami Władz rządowych, Kommissya Rządowa oświadcza, iż gdy takowa posługa jest publiczną i dla dobra ogólnego wymaganą; przeto Wójei gmin, ile że sami bezpłatnie wykonywają publiczne obowiązki, mają prawo używać do niej mieszkańców, w obrębie ich administracyi osiadłych.

Aby jednak posługa ta nie była uciążliwą, Wójei gmin zachować powinni sprawiedliwą kolej, tak iżby rzeczona posługa zarówno wszystkich dotykała, a dla uniknienia zarzutu ochraniajania jednych kosztem drugich i dla kontrolli, udzielać za każdą odbytą posyłkę stósowne świadectwo, czyli kwity. Ponieważ zaś w gminie mogą się znajdować tacy mieszkańcy, którzyby posługi w mowie będącej w naturze odbywać nie mogli, lub tego nie życzyli sobie; tym więc ma być wolno, skoro na nich kolej przypadnie, uiszczać opłatę na wynajęcie posłańca, za wynagrodzeniem, podług zasad posługi transportowej.

w Warszawie, d. 2 (14) Października 1837 r.

Z upoważnienia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału Administracyi Ogólnej, Radca Stanu
(podpisano) *Badeni*.

Nr. 17,962/32,286.

N° 2.

Распоряжение о воспреещении Гминным Войтамъ требовать для своихъ управлений какихъ либо стоекъ или постоянной и безпрерывной повинности отъ жителей гмины.

(27 Февраля (11 Марта) 1847 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Неоднократно доходило до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи, что во многихъ сельскихъ гминахъ, подъ предлогомъ правительственной службы, требуются отъ мѣстныхъ обществъ постоянныя и суточные стойки при управленіяхъ Гминныхъ Войтовъ. Въ другихъ же мѣстахъ распространилось мнѣніе, будтобы, съ освобожденіемъ крестьянъ отъ обязанности отбывать ночную и дневную стражу, на господскихъ дворахъ, они вмѣстѣ съ тѣмъ освобождены отъ всякаго необходимаго съ ихъ стороны содѣйствія Гминнымъ Войтамъ въ исполненіи сими послѣдними правительственныхъ распоряженій.

Чтобы согласить между собою столь несвойственныя и противорѣчащія мнѣнія объ этомъ предметѣ, Правительственная Коммисія постановляетъ разъ навсегда, что ни стойки, ни какія либо другія безпрерывныя и постоянныя повинности при управленіяхъ Гминныхъ Войтовъ не могутъ никогда и ни подъ какимъ предлогомъ быть требуемы отъ крестьянъ, подъ строгою отвѣтственностью виновныхъ въ этомъ злоупотребленіи. Но съ другой стороны крестьяне обязаны разносить и доставлять на мѣсто ихъ назначенія казенные конверты и циркуляры съ правительственными распоряженіями, посылаемые изъ управлений Гминныхъ Войтовъ, которые должны установить для этой по-

N° 2.

Rozporządzenie, wzbraniające używania przy Urzędach Wójtów gmin, bądź stójek, bądź jakichkolwiek ciągłych i stałych posług od mieszkańców gminy, obowiązanych jedynie do kolejnego roznoszenia ekspedycyj rządowych.

(d. 27 Lutego (11 Marca) 1847 r.)

до
Рządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I DUCHOWNYCH.

Dochodzi nie raz do wiadomości Kommissyi Rządowej, że w wielu gminach wiejskich wymagane bywają ciągłe i całodzienne stójki przy urzędach Wójtów gminnych, pod pozorem potrzeb służby rządowej od gromad miejscowych rekwirowane. Gdzieindziej zaś zrodziły się mniemania, iż z powodu zniesienia stróży nocnych i dziennych przy dworach, włościanie zarazem uwolnieni zostali od wszelkiej nawet nieodzownej dla służby rządowej, przez Wójtów gmin załatwianej posługi.

Dla pogodzenia tych zarówno niewłaściwych jak sprzecznych z sobą mniemań co do tego przedmiotu, Kommissya Rządowa stanowi raz na zawsze, iż żadna, czy to stójka, czy jakakolwiek bądź ciągła i stała posługa przy Urzędach Wójtów gmin, nie ma być nigdy i pod żadnym pozorem wymagana od włościan, a to pod surową popelniających to nadużycie odpowiedzialnością. Lecz z drugiej strony włościanie obowiązani są do zanoszenia ekspedycyj rządowych i cyrkularzy z interesami rządowymi, do miejsc ich przeznaczenia wysyłanych

винности точную и справедливую очередь и соблюдать ее со всею строгостью.

О такомъ постановлении Губернское Правленіе должно увѣдомить Гминныхъ Войтовъ и наблюдать за точнымъ его исполненіемъ.

Варшава, 27 Февраля (11 Марта) 1847 года.

Главный Предсѣдательствующій Директоръ, Сенаторъ,
Тайный Совѣтникъ (подписано) *Стороженко*.

№ 9,108/5,008.

№ 3.

Постановленіе о нѣкоторыхъ натуральныхъ повинностяхъ.

(15 (27) Октября 1866 года.)

По указу Его Величества

АЛЕКСАНДРА II-го,

ИМПЕРАТОРА и САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО, ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО
и проч. и проч. и проч.

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Вслѣдствіе представленія Главнаго Директора Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, объ установленіи правилъ относительно отбыванія натуральныхъ повинностей: ночныхъ сторожей, разсылныхъ съ пакетами Гминныхъ Войтовъ, подводной и квартирной, Учредительный Комитетъ, согласно заключенію Члена-завѣдывающаго дѣлами Учредительнаго Комитета и Главнаго Директора Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ:

1) Ночная стража въ деревняхъ исключается изъ числа гминныхъ повинностей и считается сельскою послугою; на семь

przez Urzędy Wójtów gmin, którzy wszakże ściśle i sprawiedliwą kolej tej posługi urządzić i zachowywać są obowiązani.

Rząd Gubernialny o decyzji takowej Wójtów gmin zainformować rozkaże i ściślego jej wykonania dopilnować nie omieszką.

w Warszawie, d. 27 Lutego (11 Marca) 1847 r.

Dyrektor Główny Prezydujący, Senator,
Tajny Radca (podpisano) *Storożenko*.

Nr. 9,108/5,008.

№ 3.

Postanowienie o niektórych naturalnych powinnościach gminnych i gromadzkich.

(d. 15 (27) Października 1866 r.)

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

ALEXANDRA II-go,

CESARZA I SAMOWŁADCY WSZECH ROSSYJ, KRÓLA POLSKIEGO
i t. d., i t. d., i t. d.

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

W skutku przedstawienia Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, względem postanowienia przepisów co do odbywania powinności: stróży nocnej, roznoszenia ekspedycyj Wójtów gmin, dawania podwód i ponoszenia kwaterunku, Komitet Urządzający, zgodnie z wnioskiem Członka Zawiadującego czynnościami Komitetu Urządzającego i Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowił i stanowi:

1) Stróża nocna we wsiach wylacza się z liczby powinności gminnych i uważa się za posługę wioskową; na tej zasa-

основаніи, по селеніямъ ночная стража должна быть отбываема мѣстными жителями по опредѣленію сельскаго схода; помѣщи- чьи же строенія должны быть охраняемы самими владѣльцами, если они не согласятся съ крестьянами отправлять ночную стра- жу совокупно съ селеніемъ; ночная стража у церквей должна лежать на обязанности всѣхъ прихожанъ.

2) Повинности: разсылныхъ съ пакетами и подводная отбываются, въ предѣлахъ гмины, всѣми вообще землевладѣль- цами на одинаковыхъ основаніяхъ.

3) Раскладка на жителей гмины, въ томъ числѣ и на по- мѣщиковъ, гминныхъ повинностей: разсылной съ казенными пакетами и подводной, равно установленіе очереди и порядка отбыванія сказанныхъ повинностей, предоставляется, въ соо- бразность ст. 16, 24 и 26-й Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ, гмин- нымъ сходамъ — согласно 309 ст. постановленій Учредительнаго Комитета о раскладкѣ гминныхъ издержекъ; при чемъ владѣль- цамъ имѣній не возбраняется входить въ соглашеніе съ кре- стьянами относительно порядка отбыванія означенныхъ повин- ностей деньгами или натурою.

4) Квартирная повинность отбывается, по существующе- му доселѣ порядку, натурою; при чемъ генераловъ, штабъ и оберъ-офицеровъ причитающимся имъ отопленіемъ и освѣще- ніемъ, по положенію, обязаны, на основаніи постановленія Со- вѣта Управленія Царства, отъ 29 Января (10 Февраля) 1843 года, и дополнительнаго опредѣленія сего Совѣта, отъ 2 (14) Марта 1865 года, довольствоваться:

- а) если чины сіи квартируютъ въ домахъ, принадлежа- щихъ помѣщикамъ, Казнѣ, городамъ или институтамъ, — владѣльцы частныхъ или арендаторы казенныхъ го- родскихъ или институтскихъ имѣній, смотря по то- му, въ чемъ домъ занята квартира, и
- б) если чинамъ этимъ отведена квартира въ домахъ крестьянъ и мелкопомѣстной шляхты, — цѣлыя

дзе стрѣжа nocna we wsiach powinna być odbywana przez miejscowych mieszkańców, podług oznaczenia przez Zebranie gromadzkie; budowle zaś dworskie strzeżone być mają przez samych właścicieli, jeżeli ci nie porozumieją się z włościana- mi o odbywanie stróży nocnej łącznie ze wsią; stróża nocna przy kościołach obowiązuje wszystkich parafian.

2) Powinności roznoszenia ekspedycyj i dawania pod- wód odbywają się w granicach gminy, przez wszystkich w ogólności posiadaczy ziemi, na jednakich zasadach.

3) Rozkład pomiędzy mieszkańców gminy, w tej liczbie i pomiędzy dziedziców, powinności gminnych: roznoszenia eks- pedycyj rządowych i dawania podwód, tudzież oznaczenie ko- lei i porządku odbywania tych powinności, pozostawia się, od- powiednio art. 16, 24 i 26-mu NAJWYŻSZEGO Ukazu z d. 19 Lu- tego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich, Ze- braniom gminnym, stosownie do pozycji 309-jej postanowień Komitetu Urządzającego o rozkładzie wydatków gminnych; przy czem właścicielom dóbr nie zabrania się wchodzić z wło- ścianami w porozumienie, co do sposobu odbywania tych po- winności w pieniądzech lub w naturze.

4) Powinność kwaterunkowa odbywana być ma w na- turze, według istniejącego dotychczas porządku; przy czem Je- nerałom, Sztab i Ober-oficerom, przynależne dla nich opał i światło, stosownie do stopnia, na zasadzie postanowienia Ra- dy Administracyjnej w Królestwie z dnia 29 Stycznia (10 Lu- tego) 1843 r. i dodatkowego wyrzeczenia téjże Rady z d. 2 (14) Marca 1865 r. dostarczać są obowiązani:

- a) jeżeli wspomnieni wojskowi zajmują kwatery w domach należących do dziedziców, Skarbu, miast, albo insty- tutów, — właściciele dóbr prywatnych, albo dzierżawcy dóbr rządowych, miejskich lub instytucyjnych, stoso- wnie do tego, w czym domu mieści się kwatera, i
- b) jeżeli kwatera dla tych wojskowych wyznaczona jest w domach włościan lub szlachty cząstkowej, — całe

гмины, по раскладкѣ, составляемой на гминныхъ сходахъ.

Квартирующіе въ деревняхъ нижніе чины довольствуются отопленіемъ и освѣщеніемъ обще съ домохозяиномъ, отъ котораго получаютъ и солому для подстилки.

5) Въ силу Высочайше утвержденного 16 (28) Августа 1836 года положенія о дворянствѣ въ Царствѣ Польскомъ, отъ квартирной повинности освобождаются въ деревняхъ и колоніяхъ дома утвержденныхъ дворянъ, занимаемые владѣльцами оныхъ.

6) Наблюденіе за правильнымъ отбываніемъ установленной гминнымъ сходомъ, между селеніями и отдѣльными лицами, очереди для отбыванія повинностей и самый нарядъ повинностей возлагаются на Гминнаго Войта, который обязанъ имѣть для сего особую шнуровую книгу и отмѣчать въ ней, кто и когда отбылъ свою очередь.

7) Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на члена-завѣдывающаго дѣлами Учредительнаго Комитета и Главнаго Директора Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Состоялось въ Варшавѣ въ 157-мъ засѣданіи, 15 (27) Октября 1866 года.

Намѣстникъ, Предсѣдатель Учредительнаго Комитета,
Генераль-Адъютантъ (подписано) *Графъ Бергъ*.

gminy, stósownie do rozkładu dopełnionego na Zebraniach gminnych.

Kwaterujący we wsiach wojskowi niższych stopni, poprzestawać mają na opale i światło wspólnem z gospodarzem, od którego otrzymują także słomę na posłanie.

5) Na mocy NAJWYŻEJ zatwierdzonego d. 16 (28) Sierpnia 1836 r. prawa o szlachectwie w Królestwie Polskiem, zwalnają się od powinności kwaterunkowej we wsiach i koloniach domy szlachty wylegitymowanej, przez swych właścicieli zajmowane.

6) Czuwanie nad regularnem zachowaniem oznaczonej przez Zebrania gminne dla wsi i pojedynczych osób kolei odbywania powinności i samo nakazywanie powinności wkłada się na Wójta gminy, który w tym celu obowiązany utrzymywać oddzielną księgę sznurową i zapisywać w niej, kto i kiedy kolej swą odbył.

7) Wykonanie niniejszego postanowienia, które zamieszczone być ma w Dzienniku Praw, wkłada się na Członka-Zawiadującego czynnościami Komitetu Urządzającego i Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Działo się w Warszawie, na 157-m posiedzeniu, dnia 15 (27) Października 1866 r.

Namiestnik, Prezes Komitetu Urządzającego,
Jenerał-Adjutant (podpisano) *Hrabia Berg*.

ОТДѢЛЪ III.

О ВЗНОСѢ ЖИТЕЛЯМИ СЕЛЬСКИХЪ ГМИНЪ СКЛАДОКЪ
НА ЖАЛОВАНИЕ ЧИНОВНИКОВЪ ГМИННАГО УПРАВЛЕНІЯ
И НА ПРОЧІЯ ГМИННЫЯ ПОТРЕБНОСТИ.

В В Е Д Е Н І Е.

Со времени образованія нынѣшняго Царства Польскаго, сельскія гмины состояли въ непосредственной зависимости отъ Гминныхъ Войтовъ, должность которыхъ исправляли:

- a) въ частныхъ имѣніяхъ владѣльцы ихъ, кои обязаны были удовлетворять безвозмездно все расходы, сопряженные съ отправленіемъ этой должности;
- b) въ казенныхъ, отданныхъ въ арендное содержаніе имѣніяхъ, издержки на содержаніе Гминнаго Войта лежали на обязанности арендатора, который почти всегда самъ исправлялъ эту должность; въ казенныхъ же имѣніяхъ, не состоящихъ въ арендномъ содержаніи, расходы на содержаніе Войта производились Казною, до времени очиншеванія означенныхъ имѣній, послѣ чего очиншеванные крестьяне вносили ежегодно по 5% съ платимаго ими поземельнаго чинша, на содержаніе Войта; наконецъ —
- c) если, по какимъ бы то ни было причинамъ Гминный Войтъ назначенъ былъ отъ Правительства, въ такомъ случаѣ издержки на содержаніе его, то есть на жалованье и квартиру, падали въ частныхъ имѣніяхъ на владѣльцевъ, въ казенныхъ же имѣніяхъ — на Казну Царства.

DZIAŁ III.

O WNOSZENIU PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMIN WIEJSKICH SKŁADEK NA PŁACE DLA URZĘDNIKÓW ZARZĄDU GMINNEGO I NA INNE POTRZEBY GMINNE.

W S T Ę P.

Od utworzenia dzisiejszego Królestwa Polskiego, bezpośrednią zwierzchność nad gminami wiejskimi sprawowali Wójtci gmin, którymi:

- a) w dobrach prywatnych byli dziedzice onych, z obowiązkiem bezpłatnego ponoszenia wszelkich wydatków, z urzędowaniem tęp połączonych;
- b) w dobrach rządowych, jeżeli te wypuszczone w dzierżawę, koszt utrzymania Wójta gminy obowiązany był ponosić dzierżawca, który najczęściej sam sprawował ten urząd; w dobrach zaś niewydzierżawionych, koszt utrzymania Wójta ponosił Skarb, aż do ich oczynszowania; poczem włościanie oczynszowani składali corocznie po 5% od płaconego czynszu z gruntów na utrzymanie Wójta; wreszcie
- c) z jakichkolwiek powodów Rząd z ramienia swego ustanawiał Wójta gminy, w takim razie koszt utrzymania onego, t. j. płacę i mieszkanie, w dobrach prywatnych ponosił dziedzic, a w dobrach rządowych, Skarb Królestwa.

Въ помощь Гминнымъ Войтамъ назначаеми были въ селеніяхъ, входящихъ въ составъ мины, Солтысы, кои въ частныхъ имѣніяхъ получали вознагражденія, по усмотрѣнію владѣльцевъ, или наличными деньгами, или землею, или же были освобождаемы ими отъ нѣкоторыхъ повинностей; въ состоящихъ же въ вѣдѣніи Казны или въ пожалованныхъ имѣніяхъ, сказанные Солтысы получали опредѣленное положительно денежное вознагражденіе, соразмѣрно числу усадебъ, составляющихъ каждое селеніе.

Такое устройство сельскихъ гминъ, напоминающее давно отжившее доминантное право и сопряженную съ нимъ патримоніальную подсудность крестьянъ поземельнымъ владѣльцамъ, отмѣнено въ силу Высочайшаго указа отъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ крестьянъ въ Царствѣ, кои сдѣлались безусловными владѣльцами земель, находящихся до того времени только въ ихъ пользованіи.

Въ указѣ N. II объ устройствѣ сельскихъ гминъ, постановляющемъ новую организацію и составъ гминныхъ управленій, включаются точныя указанія: въ какой мѣрѣ владѣльцы недвижимыхъ имѣній въ каждой гминѣ должны принимать участіе въ необходимыхъ расходахъ на содержаніе гминныхъ управленій.

Посему выписка изъ означеннаго указа, а также правила, изданныя въ развитіе оного Учредительнымъ Комитетомъ въ Царствѣ Польскомъ, помѣщаются ниже.

Do pomocy Wójtom gmin wyznaczani byli we wsiach, do składu gminy wchodzących, Soltysi, w dobrach prywatnych bez oznaczonego wynagrodzenia, które dziedzice dawali im gotowizną, albo gruntem, lub zwolnieniem od niektórych powinności; zaś w dobrach pod zarządem Skarbu zostających, lub w dobrach donacyjnych, za wynagrodzeniem pieniężnym, stale oznaczonym, w stosunku liczby osad, każdą wieś składających.

Taka organizacja gmin wiejskich, jako zabytek dawnego prawa dominialnego i połączonej z niem jurysdykcji patrimonialnej nad włościanami w osobach dziedziców ziemskich, zmienioną została z mocy Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu włościan w Królestwie, którzy stali się zupełnymi właścicielami gruntów, dotąd tylko w użytkowaniu ich będących.

Jakoż Ukaz Nr. II, o urządzeniu gmin wiejskich, przepisujący nową organizację i skład Zarządów gminnych, wskazał: w jaki sposób właściciele nieruchomości w każdej gminie przykładać się mają do kosztów utrzymania Zarządów gminnych.

Wyciąg zatem z rzeczzonego Ukazu, jak niemniej przepisy przez Urządzący Komitet w Królestwie Polskiem w jego rozwińnięciu wydane, zamieszczają się poniżej.

№ 1.

Высочайший указъ о складкахъ на потребности гминнаго и сходакаго управлений.

(19 Февраля (2 Марта) 1864 года.)

Извлечение изъ Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ сельскихъ гминъ.

О составѣ гминнаго управленія.

Статья 11.

Гминное управленіе составляютъ:

- a) гминный сходъ;
- b) гминный войтъ, по одному въ каждой гминѣ;
- c) солтысы, и
- d) гминный судъ и лавники.

Сверхъ того, гмины могутъ имѣть, буде найдутъ нужнымъ, особыхъ гминныхъ писарей, сборщиковъ податей, смотрителей училищъ и больницъ, лѣсныхъ и полевыхъ сторожей и другихъ лицъ для хозяйственныхъ должностей.

О гминномъ сходѣ.

Статья 16.

Вѣдѣнію гминнаго схода принадлежать:

- a) выборъ гминнаго войта, лавниковъ, писаря и другихъ должностныхъ лицъ, коихъ назначеніе предоставлено гминѣ (ст. 11);
- b) постановленія о всѣхъ вообще предметахъ, относящихся до хозяйственныхъ и общественныхъ дѣлъ цѣлой гмины;
- c) мѣры призрѣнія, а равно учрежденіе гминныхъ училищъ;

№ 1.

Ukaz Najwyższy o składkach na zarządy gminne i gromadzkie.

(d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 r.)

Wyciąg z Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich.

О складке администрации ogólnej.

Artykuł 11.

Administrację gminy składają:

- a) Zebranie gminy;
- b) Wójt gminy, jeden na gminę;
- c) Sołtysi, i
- d) Sąd gminny z Ławnikami.

Oprócz tego, w razie uznanej potrzeby, gminy mogą mieć osobnych Pisarzy gminnych, Poborców podatków, Inspektorów szkółek i szpitali, gajowych, stróżów pól gminnych i innych ekonomicznych officialistów.

О Zebraniu gminy.

Artykuł 16.

Do attribucyi Zebrań gminnych należy co następuje:

- a) wybór Wójta gminy, Ławników, Pisarza i innych urzędników, których wybór według art. 11-go do Zebrania należy;
- b) uchwały we wszelkich interessach gospodarczych i innych, całej gminy dotyczących;
- c) środki opiekuńcze, oraz urządzenie szkółek gminnych;

- d) назначеніе и раскладка гминныхъ сборовъ и повинностей, относящихся до цѣлой гмины;
и т. д.

О гминномъ Войтѣ.

Статья 22.

Гминный Войтъ отвѣчаетъ за охраненіе общаго порядка и спокойствія въ гминѣ. Гминному Войту подчиняются Солтысы.

Статья 23.

Вѣдомству гминнаго Войта подлежатъ все безъ исключенія лица, проживающія, какъ въ деревняхъ и колоніяхъ той гмины, такъ и въ фольваркахъ, мызахъ и всѣхъ безъ изыятія обывательскихъ домахъ, къ гминѣ принадлежащихъ.

О солтысахъ.

Статья 30.

Солтысъ есть помощникъ гминнаго Войта; онъ исполняетъ безпрекословно все законныя его предписанія и порученія, и сверхъ сего, не ожидая приказаній Войта, оказываетъ ему должное содѣйствіе по всемъ дѣламъ, какъ полицейскимъ, такъ и общественнымъ, гминному Войту ввѣреннымъ.

Статья 31.

Въ каждой деревнѣ или колоніи, на основаніи ст. 97-й составляющей сельское общество, долженъ быть Солтысъ, избираемый порядкомъ, указаннымъ въ статьѣ 68-й.

Въ большихъ селеніяхъ, составляющихъ цѣлую гмину, или отличающихся значительнымъ населеніемъ, начальство можетъ, смотря по мѣрѣ нужды, требовать избранія отъ схода болѣе одного Солтысы, причемъ одинъ изъ нихъ назначается отъ схода старшимъ.

и т. д.

- d) ustanowienie i rozkład składek gminnych i ciężarów, odnoszących się do całej gminy;
i t. d.

O Wójcie gminy.

Artykuł 22.

Wójt gminy odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju w gminie. Sołtysi są podwładnymi Wójta gminy.

Artykuł 23.

Władza Wójta rozciąga się na wszystkie w ogóle, w obrębie gminy przebywające, osoby po wsiach, kolonijach i folwarkach, dworach dziedziców i wszelkich innych bez wyłączenia domach obywatelskich, w gminie położonych.

O Sołtysach.

Artykuł 30.

Sołtys jest pomocnikiem Wójta gminy; on wykonywa bezwarunkowo wszelkie jego legalne rozkazy i zlecenia, a nawet nieczekając jego rozkazów, przychodzi mu w pomoc we wszelkich czynnościach policyjnych i innych, na Wójta gminy włożonych.

Artykuł 31.

Każda wieś, lub kolonija, składająca, w moc art. 97-go, gromadę wioskową, powinna mieć osobnego Sołtysa, obranego porządkiem, art. 68-m wskazanym.

Po znaczniejszych wsiach, całą gminę składających, lub gęsto zaludnionych, zwierzchność, jeśli uzna tego potrzebę, może polecić Zebraniu gromady, wybrać kilku Sołtysów, z których jeden będzie starszym, podług uznania Zebrania gromady.

i t. d.

О гминномъ Писарѣ.

Статья 63.

Веденіе книгъ и все вообще письмоводство, какъ въ управленіи гминнаго Войта, такъ и въ гминномъ судѣ, возлагается, подъ ближайшимъ надзоромъ гминнаго Войта, на гминнаго Писаря, гдѣ таковой имѣется. Писарь обязанъ, вѣрно и въ порядкѣ, вести всѣ книги, а также съ надлежащею точностію излагать въ бумагахъ и свидѣтельствахъ, составляемыхъ отъ имени гминнаго Войта, суда или схода, все то, что ими было положено и рѣшено. Въ случаѣ подлога, Писарь подвергается уголовному суду и наказанію.

Въ тѣхъ гминахъ, гдѣ, по недостатку средствъ, не будетъ особаго гминнаго Писаря, письмоводство оставляется на отвѣтственности и ближайшемъ распоряженіи Войта.

Статья 64.

На гминнаго Писаря возлагается также обязанность помогать Солтысамъ, когда они потребуютъ, въ ихъ письмоводствѣ и въ составленіи тѣхъ мірскихъ приговоровъ сельскихъ обществъ, для которыхъ требуется письменное изложеніе.

Статья 77.

Гминные Писаря назначаются, или по выбору отъ гминныхъ сходовъ, или по найму; въ последнемъ случаѣ, Писарь назначается по взаимному между собою соглашенію гминнаго Войта, Лавниковъ и Солтысовъ. Назначеніе одного Писаря на нѣсколько малолюдныхъ и близкихъ другъ отъ друга гминъ не возбраняется.

и т. д.

О Писарзу гminy.

Артикулъ 63.

Prowadzenie ksiąg i całej w ogóle korespondencyi, tak w Urzędzie Wójta gminy, jakoteż i w Sądzie gminnym, wkłada się, pod najbliższym Wójta gminy dozorem i kierunkiem, na Pisarza, tam, gdzie takowy ustanowiony będzie. Pisarz obowiązany jest prowadzić wszystkie księgi dokładnie i porządkom, oraz z należytą ścisłością zamieszczać w korespondencyach i świadectwach, w imieniu Wójta gminy, Sądu, lub Zebrania gminy wychodzących, wszystko to, co przez nich było uchwalone, lub zawyroковane. W razie przeniewierzenia się Pisarz pod Sąd kryminalny oddany zostanie.

W gminach, w których dla braku funduszków nie będzie oddzielnego Pisarza gminy, prowadzenie korespondencyi pozostawia się odpowiedzialności i bliższemu rozporządzeniu samego Wójta gminy.

Артикулъ 64.

Na Pisarza gminy wkłada się zarazem obowiązek pomagać Sołtysom, na żądanie, w prowadzeniu ich korespondencyi i w sporządzaniu tych uchwał Zebrań gromad wioskowych, które na piśmie sporządzone być winny.

Артикулъ 77.

Naznaczenie Pisarzy gminnych następuje, lub z wyboru Zebrania gminy, lub drogą najmu; w tym ostatnim razie nażnaczenie Pisarza za zgodą Wójta gminy, Ławników i Sołtysów nastąpi. Naznaczenie Pisarza dla kilku razem mniej zaludnionych i blisko siebie położonych gmin, nie zabrania się.
i t. d.

О правах должностных лиц.

Статья 82.

Размѣръ денежнаго жалованья, слѣдующаго служащимъ по выбору должностнымъ лицамъ и писарямъ, опредѣляется Учредительнымъ Комитетомъ, на основаніи представленія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ; причемъ Коммисія эта представитъ въ Учредительный Комитетъ и проектъ раздѣленія гминъ на разряды, по степени густоты ихъ населенія и пространства ими занимаемаго, для лучшаго соразмѣренія вышешепомянутыхъ гминныхъ расходовъ.

Статья 83.

Расходъ на денежное жалованье, назначенное гминнымъ Войтамъ, Лавникамъ и Писарямъ и на прочіе предметы гминнаго управленія раскладывается гминнымъ сходомъ между лицами, владѣющими, въ предѣлахъ гмины, поземельною собственностію. (ст. 20). Впрочемъ, въ тѣхъ гминахъ, гдѣ все или часть вышеозначенныхъ расходовъ прежде были уже отнесены на другіе источники, тамъ, по мѣрѣ возможности, сохраняется прежній порядокъ удовлетворенія ихъ.

и т. д.

Данъ въ С. Петербургѣ, Февраля 19 (Марта 2) дня 1864 г.

(подписано) „АЛЕКСАНДРЪ.“

Контрасигнировалъ:

За отсутствіемъ Министра Статсъ-Секретаря,

Товарищъ Министра (подписано) *В. Платоновъ.*

О правахъ урядниковъ гминной администраціи.

Артикулъ 82.

Высокоść плацъ для урядниковъ зъ выборовъ и для Писарзы гминныхъ, Урядзаяцы Комитетъ въ Крѣлствѣ установи, на wniosекъ Коммисыи Рządowej Spraw Wewnętrznych; przy czymъ тажъ Коммисыа представи зараземъ Урядзаяцему Комитетови проектъ подziałу гмин на рzęды, według ichъ zaludnienia i zajmowanej przez nie przestrzeni, celemъ lepszego umiarkowania spadających nań wyżej wspomnianychъ гминныхъ wydatkówъ.

Артикулъ 83.

Wydatki na place Wójtomъ гмин, Ławnikomъ и Писarzomъ wyznaczone, oraz на inne potrzeby Zarządu гминного, rozkłada Zebranie гminy, pomiędzy właścicieli nieruchomości ziemskich, wъ obrębie гminy, (art. 20). Wszakże въ tychъ гминахъ, gdzie wszystkie lub część wyżej wymienionychъ wydatkówъ zaspokajane były dawniej zъ innychъ źródełъ, tamъ ile to być może, dawny tego zaspokożenia sposóbъ nadal zachowanymъ być winienъ.
i t. d.

Danъ въ Petersburgu, d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 г.

(podpisano) „АЛЕКСАНДРЪ.“

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu, wъ zastępstwie, Towarzysz Ministra

(podpisano) *W. Płatonow.*

№ 2.

ВРЕМЕННЫЯ ПРАВИЛА

о жалованьи для должностныхъ лицъ гминнаго управления.

*Утверждены Учредительнымъ Комитетомъ въ Царствѣ Польскомъ
7 (19) Апрѣля 1864 года.*

Статья 1.

Должностнымъ лицамъ гминнаго управления, за исправленіе обязанностей ихъ, назначается жалованье, впредь до окончательнаго о сѣмь распоряженія, не ниже слѣдующихъ размѣровъ:

а) Гминнымъ Войтамъ—въ годъ:

1. Въ гминахъ, состоящихъ изъ 50-ти до 75-ти жилыхъ дворовъ 50 руб.
2. Въ гминахъ, состоящихъ изъ 75 до 100 жилыхъ дворовъ 80 „
3. Въ гминахъ, состоящихъ изъ 100 до 200 жилыхъ дворовъ 120 „
4. Въ гминахъ, состоящихъ изъ 200 до 300 жилыхъ дворовъ 150 „
5. Въ гминахъ, состоящихъ изъ 300 и болѣе жилыхъ дворовъ 180 „

Во всѣхъ казенныхъ гминахъ, въ распоряженіи и безплатномъ пользованіи вновь избранныхъ Войтовъ, остаются впредь или вновь отводятся участки земли, на сей предметъ предназначенные и упоминаемые статьею 14-ю нормальнаго условія, утвержденнаго въ 1862-мъ оду, для отдачи казенныхъ имѣній въ аренду.

- б) Лавникамъ назначается, въ видѣ суточного содержанія, по 37½ коп. за каждое засѣданіе гминнаго суда, въ коемъ они будутъ присутствовать.

№ 2.

PRZEPISY CZASOWE

o płacach dla urzędników administracji gminnej,

*zatwierdzone przez Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem
d. 7 (19) Kwietnia 1864 r.*

Artykuł 1.

Urzędnikom administracji gminnej, za pełnienie ich obowiązków, przeznacza się płaca, do czasu ostatecznej w tej mierze decyzji, w wysokości nie mniejszej jak następuje:

a) Wójtom gmin rocznie:

- 1) w gminach, zawierających w sobie od 50 do 75 domów mieszkalnych r. 50,
- 2) w gminach, zawierających w sobie od 75 do 100 domów mieszkalnych. „ 80,
- 3) w gminach, zawierających w sobie od 100 do 200 domów mieszkalnych „ 120,
- 4) w gminach, zawierających w sobie od 200 do 300 domów mieszkalnych „ 150,
- 5) w gminach, zawierających w sobie 300 i więcej domów mieszkalnych „ 180.

We wszystkich gminach rządowych, do dyspozycji i bezpłatnego użytku nowo wybranych Wójtów pozostają nadal, lub też na nowo wydzielają się, części ziemi na ten cel przeznaczone, i o których jest mowa w art. 14-m przepisów, zatwierdzonych w roku 1862, dla wypuszczenia w dzierżawę dóbr rządowych.

- б) Ławnikom przeznacza się, tytułem dyet, po kop. 37½ za każde posiedzenie Sądu gminnego, na którym ciż będą obecni.]

- б) Опреѣленіе размѣра вознагражденія Солтысовъ, предоставляется усмотрѣнію сельскихъ сходовъ, съ тѣмъ однако, что размѣръ сей не можетъ быть менѣе того, какой донныѣ былъ установленъ въ имѣніяхъ казенныхъ, а именно:

въ деревнѣ, заключающей въ себѣ до 10 усадьбъ,	2 р. 70 к.
въ деревнѣ, имѣющей до 25 усадьбъ	3 „ 60 „
въ деревнѣ, имѣющей до 30 усадьбъ	4 „ 50 „
въ деревнѣ, имѣющей до 60 усадьбъ	5 „ 40 „
въ деревнѣ, имѣющей до 80 усадьбъ	6 „ 30 „
наконецъ въ деревнѣ, имѣющей болѣе 80-ти усадьбъ	7 „ 20 „
въ годъ.	

Но въ тѣхъ деревняхъ, въ коихъ Солтысы пользовались донныѣ высшимъ противъ вышепоказаннаго вознагражденіемъ, размѣръ такового не можетъ имъ быть уменьшаемъ.

Жалованье Солтысамъ въ деревняхъ, принадлежавшихъ донныѣ Казнѣ, вычитается изъ общей суммы податей каждой деревни, а тотъ, кто избранъ будетъ въ Солтысы, платить въ соразмѣрности менѣе податей.

Въ деревняхъ, принадлежавшихъ доселѣ частнымъ владельцамъ, жалованье Солтысы относится на счетъ жителей подлежащей деревни и распределяется на нихъ сельскимъ сходомъ.

Статья 2.

Въ тѣхъ мѣстностяхъ, въ коихъ признано будетъ возможнымъ, по усмотрѣнію Военныхъ Уѣздныхъ Начальниковъ назначить въ настоящее время Писарей, могутъ они определить имъ, на счетъ гминъ, временно до составленія Учредительнымъ Комитетомъ окончательныхъ на то правилъ, жалованье въ размѣръ, не превышающемъ жалованья, предыдущую статью гминнымъ Войтамъ присвоеннаго.

За исполненіе Писарями обязанностей своего званія въ нѣсколькихъ гминахъ, можетъ имъ быть назначаемо увеличенное,

- с) Ustanowienie wysokości wynagrodzenia dla Sołtysów, pozostawia się uznaniu Zebrania gromady, z tém jednak zastrzeżeniem, że wysokość ta nie może być mniejsza od ustanowionej dotychczas w dobrach rządowych, a mianowicie:

we wsi zawierającej w sobie do 10 osad	rsr. 2 k. 70,
we wsi mającej do 25 osad	„ 3 „ 60,
we wsi mającej do 30 osad	„ 4 „ 50,
we wsi mającej do 60 osad	„ 5 „ 40,
we wsi mającej do 80 osad	„ 6 „ 30,
i наконецъ, we wsi mającej więcej jak 80 osad	„ 7 „ 20,
rocznie.	

Lecz w tych wsiach, gdzie Sołtysi pobierali dotąd wyższe od pomienionego wynagrodzenie, wysokość takowego zmniejszaną im być nie może.

Płaca przypadająca Sołtysom we wsiach dotychczas rządowych, potrąca się z ogólnej summy podatków każdej wsi; ten zaś kto będzie wybrany na Sołtysa, wnosi stosunkowo mniej podatków.

We wsiach należących dotychczas do właścicieli prywatnych, płaca Sołtysa ponoszona będzie przez mieszkańców właściwej wsi; rozkładu zaś takowej pomiędzy nich dopełnia Zebranie gromady.

Artykuł 2.

W miejscowościach, gdzie, według uznania Naczelników Wojennych Powiatowych, okaże się możebnem mianować w obecnym czasie Pisarzy, ciż Naczelnicy Wojenni mogą przeznaczyć im, na rachunek gmin, czasowo, dopóki przez Urządający Komitet ostatecznie w tym przedmiocie przepisy wydane nie zostaną, płace w wysokości nie przenoszącej płac, artykułem poprzedzającym dla Wójtów gmin przeznaczonych.

Pisarzom za wykonywanie przez nich właściwych im obowiązków w kilku gminach, mogą być podwyższone płace

соразмѣрно числу дворовъ, жалованье, съ тѣмъ, что оно ни въ какомъ случаѣ не можетъ превышать самаго высшаго размѣра оклада гминнаго Войта.

Статья 3.

На канцелярскіе расходы, какъ-то: на письменные матеріалы, заготовленіе печатныхъ бланковъ, выписку Губернскихъ Вѣдомостей, отопленіе и т. п., опредѣляется въ вѣдѣніе гминнаго Войта постоянная годичная сумма:

въ гминахъ, имѣющихъ отъ 50-ти до 100 жи- лыхъ дворовъ	20 руб.
въ гминахъ, имѣющихъ отъ 100 до 300-хъ жи- лыхъ дворовъ	30 „
въ гминахъ, имѣющихъ 300 и болѣе жилыхъ дворовъ	45 „

Статья 4.

Расходы на содержаніе гминнаго управленія производятся на счетъ гминной общины, которая обязана также отвести помѣщеніе для гминной канцеляріи и гминнаго суда, если впрочемъ нельзя будетъ помѣстить ихъ въ квартирѣ гминнаго Войта.

Въ тѣхъ казенныхъ гминахъ, гдѣ уже имѣются готовые помѣщенія для гминныхъ управленій, тамъ помѣщенія сіи предоставляются въ распоряженіе вновь избраннаго гминнаго Войта.

Статья 5.

Распределение вышепоказанныхъ издержекъ на владѣльцевъ недвижимыхъ собственности въ чертѣ гмины устанавливается приговоромъ гминнаго схода, на точномъ основаніи статьи 83-й Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ; но, до постановленія окончательнаго приговора гминныхъ сходовъ, означенная раскладка, въ видѣ временной мѣры, производится слѣдующимъ образомъ:

w stosunku do ilości domów; z tém zastrzeżeniem, że takowe w żadnym razie nie mogą przenosić najwyższej płacy, dla Wójta gminy oznaczonej.

Artykuł 3.

Na wydatki kancelaryi, jako to: na materiały piśmienne, przygotowanie drukowanych blankietów, prenumeratę dziennika gubernialnego, opał i t. p. przeznacza się do dyspozycji Wójta gminy stała summa roczna:

w gminach, mających od 50 do 100-u domów mieszkalnych	rsr. 20,
w gminach, mających od 100 do 300-u domów mieszkalnych	„ 30,
w gminach, mających 300 i więcej domów miesz- kalnych	„ 45.

Artykuł 4.

Wydatki na utrzymanie administracyi gminnej ponoszone być mają na rachunek gminy; która również obowiązana jest wyznaczyć lokal dla kancelaryi gminy i Sądu gminnego, jeśli takowe nie będą mogły mieścić się w mieszkaniu Wójta gminy.

W gminach rządowych, gdzie już są gotowe lokale dla administracji gminnych, lokale te oddają się do dyspozycji nowowybranego Wójta gminy.

Artykuł 5.

Rozkład pomienionych wyżej wydatków pomiędzy właścicieli nieruchomości ziemskich w obrębie gminy, ustanawia się decyzją Zebrania gminy, na zasadzie art. 83-go NAWYŻSZEGO Ukazu z d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu gmin wiejskich; lecz do czasu zapadnięcia ostatecznych decyzji Zebrań gmin, powyższy rozkład tymczasowo wykonywa się w sposób następujący:

Въ частныхъ гминахъ, въ коихъ находятся фольварочныя и крестьянскія земли, владѣльцы фольварочныхъ земель несутъ половину всѣхъ расходовъ, потребныхъ на гминное управленіе, а другую половину вносятъ крестьяне. Часть, упдающая на крестьянъ, распределяется между сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся.

Въ казенныхъ гминахъ, въ чертѣ коихъ находятся казенныя фольварки, отданныя въ арендное содержаніе, арендаторы вносятъ ежегодно по 5% арендной суммы на гминное управленіе, не достающее же затѣмъ количество денегъ на этотъ предметъ падаетъ на крестьянъ и распределяется между разными сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся.

Въ гминахъ смѣшанныхъ, гдѣ соединены крестьяне, поселенные на земляхъ, которыя доселѣ принадлежали частнымъ владѣльцамъ, съ крестьянами, поселенными на земляхъ, которыя доселѣ принадлежали, Казнѣ, или гдѣ вмѣстѣ съ однимъ изъ сихъ двухъ разрядовъ крестьянъ пребываетъ и такъ называемая мелкая (дробная) шляхта, на собственной землѣ живущая, временная раскладка между жителями гмины расхода на гминное управленіе производится, на первый случай, сообразно вышеизложеннымъ основаніямъ, по распоряженію и соглашенію Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ съ Военными Уѣздными Начальниками. О таковыхъ распоряженіяхъ своихъ Коммисіи обязаны немедленно подробно донести Учредительному Комитету.

Статья 6.

Вышеизложенныя правила, какъ объ окладахъ жалованья и размѣрѣ канцелярскихъ расходовъ, такъ и о раскладкѣ потребныхъ для сего суммъ, утверждаются временно, въ видѣ опыта, и подлежатъ окончательному пересмотру, по собраніи надле-

Въ гминахъ prywatnych, gdzie znajdują się grunta folwarczne i włościańskie, właściciele gruntów folwarcznych ponoszą połowę wszystkich wydatków, potrzebnych na administrację gminną; drugą zaś połowę ponoszą włościanie. Część przypadająca na włościan rozkłada się pomiędzy gromady wioskowe, wchodzące w skład gminy, w stósunku ilości domów mieszkalnych, w każdej gromadzie wioskowej znajdujących się.

W gminach rządowych, w obrębie których znajdują się folwarki skarbowe wypuszczone w dzierżawę, dzierżawcy mają wносить corocznie po 5% od summy dzierżawnej na administrację gminną; brakującą zaś na ten przedmiot summę, uiszczając winni włościanie podług rozkładu, dopełnić się mającego pomiędzy gromady wioskowe wchodzące w skład gminy, w stósunku ilości domów mieszkalnych, znajdujących się w każdej gromadzie wioskowej.

W gminach pomieszanych, gdzie połączeni są włościanie osiedleni na gruntach, które dotychczas należały do właścicieli prywatnych, z włościanami osiedlonymi na gruntach, które dotychczas należały do Skarbu, lub gdzie razem z włościanami jednej z tych dwóch kategorii, znajduje się i tak zwana drobna szlachta, zamieszkała na własnym gruncie, czasowy rozkład pomiędzy mieszkańców gminy wydatku na administrację gminną wykonywa się, na pierwszy raz, stósownie do wyżej przywiedzionych zasad, z rozporządzenia i po porozumieniu się Kommissyj spraw włościańskich z Naczelnikami Wojennymi Powiatowymi. O wydanych w tym celu rozporządzeniach, Kommissye obowiązane są niezwłocznie szczegółowo donieść Urządzającemu Komitetowi.

Artykuł 6.

Pomienione wyżej przepisy, tak o płacach i wysokości wydatków kancelaryjnych, jak i o rozkładzie potrzebnych na ten cel funduszów, zatwierdzają się czasowo, sposobem próby, i winny być poddane ostatecznemu rozpoznaniu po zebraniu

жащихъ свѣдѣній, чрезъ мѣстныя по крестьянскимъ дѣламъ Коммисіи.

Намѣстникъ, Генераль-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

№ 3.

О выдачѣ содержанія должностнымъ лицамъ гминнаго управленія.

(22 Мая (3 Іюня) 1864 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 65.

Военный Начальникъ Плоцкаго уѣзда, въ рапортѣ своемъ въ Учредительный Комитетъ, испрашиваетъ разрѣшенія:

- 1) относительно срока, съ котораго должно быть выдаваемо содержаніе должностнымъ лицамъ гминнаго управленія; и
- 2) откуда будетъ производиться выдача означеннаго содержанія, то есть изъ уѣздныхъ ли казначействъ, или же изъ гминныхъ управленій, и какимъ порядкомъ.

По разсмотрѣніи означеннаго рапорта, Учредительный Комитетъ, постановилъ:

1) относительно перваго пункта, то есть срока, съ котораго должно производиться содержаніе должностнымъ лицамъ гминнаго управленія, циркулярно сообщить Коммисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ и Уѣзднымъ Начальникамъ, что срокъ этотъ начинается со дня вступленія въ отправленіе должности каждаго должностнаго лица;

2) по вопросу же о томъ, откуда будетъ производиться выдача означеннаго содержанія, потребовать представленія предварительныхъ заключеній отъ Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ: Красновоставской, Бядьской, Калишской, Олькушской, Варшавской и Піотрковской, а Правительственной Ком-

належытыхъ wiadomości, za pośrednictwem miejscowych Kommissyj spraw włościańskich.

Namiestnik, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg.*

№ 3.

Postanowienie, o wypłacie pensyj urzędnikom Zarządów gminnych i gromadzkich.

(d. 22 Maja (3 Czerwca) 1864 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycja 65.

Naczelnik Wojenny powiatu Płockiego, w raporcie złożonym Komitetowi Urządzającemu, uprasza o decyzję:

- 1) względem terminu, od którego ma się rozpocząć wypłata pensyj urzędnikom gminnym i gromadzkim; i
- 2) z kąd ma następować wypłata takowych pensyj, to jest czy z Kass powiatowych, czy też z Zarządów gminnych, i jakim порядkiem.

Po rozpoznaniu wzmiarkowanego raportu, Komitet Urządzający postanowił:

1) co się tyczy punktu pierwszego, to jest terminu, od którego ma następować wypłata pensyj urzędnikom Zarządów gminnych i gromadzkich, zawiadomić przez cyrkularz Kommissye spraw włościańskich i Naczelników Powiatowych, że termin ten zaczyna się od dnia installacyi każdego urzędnika Zarządu gminnego lub gromadzkiego;

2) w kwestyi zaś, z kąd ma następować wypłata takowych pensyj, zażądać przedwstępnych wniosków od Kommissyj spraw włościańskich: Krasnowostawskiej, Białskiej, Kaliskiej, Olkuskiej, Warszawskiej i Piotrkowskiej, a od Kommissyi Rząd-

мисіи Финансовъ предложить доставить ея заключеніе относительно того же предмета въ казенныхъ имѣніяхъ.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 22 Мая (3 Іюня) 1864 г.

Намѣстникъ-Предсѣдатель Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ*.

№ 4.

Постановленіе о-пятипроцентномъ сборѣ съ арендаторовъ казенныхъ имѣній на гминное управленіе.

(3 (15) Августа 1864 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 131.

Генералъ-Полиціймейстеръ въ Царствѣ препроводилъ въ Учредительный Комитетъ рапортъ Военнаго Начальника Опатовскаго уѣзда, въ коемъ сей послѣдній представляетъ слѣдующее:

Въ казенномъ имѣніи Хута Нова, на содержаніе гминнаго управленія, слѣдуетъ 285 руб. сер., между тѣмъ 5% сборъ съ арендаторовъ казенныхъ имѣній, установленный § 5-мъ временныхъ правилъ о жалованьи гминнымъ должностнымъ лицамъ (ст. 14 постановленія въ № 1 циркуляровъ), составляетъ въ семь имѣній только 15 рублей сер.; въ другомъ же казенномъ имѣніи Пюрковъ, пятипроцентный сборъ достигаетъ до 500 руб. сер., тогда какъ на содержаніе гминнаго управленія нужно только 400 руб. сер. Военно-уѣздный Начальникъ, принимая во вниманіе тяжесть издержекъ для крестьянъ гмины Хута Нова, проситъ разрѣшенія обратить остатокъ отъ суммы, причитающейся съ арендатора гмины Пюрковъ, на содержаніе управленія гмины Хута-Нова.

дowej Przychodów i Skarbu zapotrzebować jęj w tęj mierze opinii co do dóbr skarbowych.

Działo się w Warszawie, dnia 22 Maja (3 Czerwca) 1864 r.

Namiestnik, Prezydujący, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg*.

№ 4.

Postanowienie, o pobieraniu od dzierżawców dóbr rządowych 5% procentu na zarządy gminne.

(d. 3 (15) Sierpnia 1864 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycja 131.

Jenerał-Policmajster w Królestwie, zakommunikował Komitetowi Urządzającemu rapport Naczelnika Wojennego powiatu Opatowskiego, w którym tenże przedstawia co następuje:

W dobrach rządowych Huta Nowa, na utrzymanie zarządu gminnego potrzebna jest kwota rubli sr. 285; opłata zaś 5% procentu od dzierżawców dóbr rządowych, ustanowiona paragrafem 5-m czasowych przepisów o płacach dla osób urzędy gminne zajmujących (pozycja 14 postanowienia w okólniku № 1), wynosi w tych dobrach zaledwie rubli sr. 15. W innych znowu dobrach rządowych Piórków, opłata takiego procentu dochodzi do rubli sr. 500; gdy tymczasem na utrzymanie zarządu gminnego, potrzeba tam tylko rubli sr. 400; Naczelnik Wojenny powiatowy mając na względzie uciążliwość wydatków spadających na włóścian gminy Huta Nowa, uprasza o dozwole nie użycia reszty pozostającej z summy wnoszonej przez dzierżawcę dóbr Piórków na utrzymywanie zarządu w gminie Huta Nowa.

Справка.

Бъ § 5-мъ, статьи 14-й журнала пятого засѣданія Учредительнаго Комитета, между прочимъ, определено: „въ казенныхъ гминахъ, въ чертѣ коихъ находятся казенные фольварки, отданные въ арендное содержаніе, арендаторы вносятъ ежегодно по 5% арендной суммы на гминное управленіе; недостающее же, затѣмъ, количество денегъ, на этотъ предметъ, падаетъ, на крестьянъ и распределяется между разными сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся.“

Соображенія.

Изъ приведеннаго въ справкѣ постановленія Учредительнаго Комитета видно, что 5% сборъ съ арендаторовъ казенныхъ фольварковъ назначенъ на содержаніе гминныхъ управленій, въ тѣхъ именно гминахъ, къ составу которыхъ принадлежатъ арендуемые фольварки, и, слѣдовательно, всякое участіе стороннихъ гминъ, въ правѣ пользованія этимъ сборомъ, не можетъ имѣть мѣста. На семъ основаніи, излишекъ отъ 5% сбора, какой окажется въ казенномъ имѣніи Пюрковъ, за удовлетвореніемъ расходовъ по гминному управленію, долженъ быть причисленъ къ общественнымъ суммамъ той же гмины Пюрковъ. Что же касается до гмины Хута-Нова, то въ случаѣ, если населеніе ея признаетъ для себя тягостнымъ нести издержки по гминному управленію, оно можетъ ходатайствовать, въ установленномъ порядкѣ, о присоединеніи къ сосѣдней гминѣ.

Заключеніе.

Учредительный Комитетъ, по поводу частнаго случая, постановилъ разъяснить:

1) что сборъ съ арендаторовъ казенныхъ фольварковъ, въ размѣрѣ 5% съ арендной суммы, назначается только на содержаніе гминныхъ управленій въ тѣхъ гминахъ, къ составу которыхъ принадлежатъ арендуемые фольварки;

W § 5-m; pozycyi 14-tėj, protokołu 5-go posiedzenia Komitetu Urządzającego, między innemi postanowiono: „w gminach rządowych, w obrębie których znajdują się folwarki rządowe wypuszczone w dzierżawę, dzierżawcy wnosić będą corocznie po 5% procentu od summy dzierżawnej na utrzymanie zarządu gminy; w razie niewystarczania otrzymywanego z tą funduszu, kwota brakująca pokrywaną będzie przez włościan, i rozdzielaną być ma pomiędzy różne gromady, do składu gminy wchodzące, w stosunku liczby domów mieszkalnych, znajdujących się w pomienionych gromadach.“

Z przytoczonego wyżej postanowienia Komitetu Urządzającego okazuje się, że składka 5% procentu, od dzierżawców folwarków rządowych pobierana, przeznaczoną jest na utrzymanie zarządów gminnych, w tych mianowicie gminach, do składu których należą pomienione folwarki; z czego wynika, że inne gminy nie mogą mieć żadnego udziału w korzystaniu z tej składki. Na tej zasadzie fundusz z pobieranego w dobrach Piórków 5% procentu, nad potrzebę wydatków na utrzymanie zarządu gminy zbywać mogący, zaliczony być winien do ogólnych funduszy téż gminy Piórków. Co do gminy Huta Nowa, jeżeli mieszkańcy jej uważają, że ponoszenie kosztów utrzymania zarządu gminnego jest dla nich uciążliwem, to w takim razie mogą wystąpić na właściwej drodze z żądaniem, o przyłączenie ich do innej gminy.

Komitet Urządzający z powodu pojedynczego wypadku, postanowił wyjaśnić co następuje:

1) że składka 5% procentu od dzierżawców folwarków rządowych, przeznaczoną jest tylko na utrzymanie zarządu gminnego w tej gminie, do składu której należą pomienione folwarki;

2) что еслибы, за pokryтиємъ издержекъ, по содержанию гминнаго управления, остался излишекъ отъ 5% сбора, то излишекъ сей причисляется къ общественнымъ суммамъ той же гмины, гдѣ лежитъ фольваркъ; и

3) что еслибы, по недостатку арендной суммы, сборъ съ крестьянъ, на содержание гминнаго управления, оказался значительнымъ, то предлагать крестьянамъ присоединяться къ одной изъ ближайшихъ гминъ.

Согласно сему, долженъ быть разрѣшенъ настояшій частный случай, о чемъ увѣдомить Генераль-Полиціймейстера.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 3 (15) Августа 1864 года.

Намѣстникъ-Предѣдатель Генераль-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

N° 5.

Постановленіе о распредѣленіи издержекъ на содержание гминныхъ управленій въ имѣніяхъ институтскихъ и маіоратныхъ.

(10 (22) Октября 1864 г.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 178.

Военный Начальникъ Пултускаго уѣзда обратился въ Остроленскую Коммисію по крестьянскимъ дѣламъ съ вопросомъ: какими основаніями слѣдуетъ руководиться при распредѣленіи сбора на гминное управленіе съ имѣній, принадлежащихъ приходскимъ ксендзамъ и маіоратнымъ владѣльцамъ, такъ какъ въ

2) że gdyby po pokryciu wydatków na utrzymanie zarządu gminnego, pozostała jeszcze ze składek 5% procentu jaka przewyżka, to przewyżka ta zaliczoną być winna do ogólnych funduszów tej gminy, w obrębie której folwark jest położony, i

3) że gdyby, z powodu niewystarczania powyższej opłaty 5% procentu, dotycząca włościan składka na utrzymanie zarządu gminnego wyniosła znakomitszą ilość, to w takim razie wypada proponować włościanom przyłączenie się do jednej z gmin najbliższych.

W myśl powyższej decyzji załatwiony być winien przedstawiony interes przez Jenerał-Policmajstra, o czym zawiadomić go należy.

Działo się w Warszawie, d. 3 (15) Sierpnia 1864 r.

Namiestnik, Prezes, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg.*

N° 5.

Postanowienie, o rozkładzie kosztów utrzymania zarządów gminnych w dobrach instytucyjnych i majorackich.

(d. 10 (22) Października 1864 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

Pozycja 178.

Naczelnik Wojenny powiatu Pułtuskiego odniósł się do Ostrołęckiej Kommissyi spraw włościańskich z zapytaniem: jakimi zasadami kierować się należy przy rozkładzie składki na zarząd gminny w dobrach, stanowiących uposażenie Proboszczów, jako też w dobrach majorackich; gdyż w pozycji 14-jej, § 5-go, postanowień Komitetu Urządzającego (Okólnik

ст. 14-й (§ 5) постановлений Учредительнаго Комитета (цирк. № 1), объ обязанностяхъ, по сему предмету, вышеупомянутыхъ владѣльцевъ не упомянуто.

Коммисія, въ присутствіи Военнаго Начальника Пултускаго уѣзда, въ засѣданіи своемъ 25 Августа (6 Сентября), принявъ во вниманіе:

1) что имѣнія костельныя, такъ называемыя пробоства, должны быть признаны за имѣнія институтскія, которыя, по указамъ 19 Февраля (2 Марта) сего года, подчиняются тѣмъ же правиламъ, какъ и частныя имѣнія, и

2) что имѣнія маіоратныя хотя указами 19 Февраля (2 Марта) сего года и подчинены всѣмъ правиламъ, установленнымъ для имѣній казенныхъ, но имѣя въ виду, что оныя въ арендѣ не состоятъ, а потому и пятипроцентный сборъ съ арендной суммы становится невозможенъ, —

положила: при распредѣленіи издержекъ на содержаніе гминнаго управленія, подчинить какъ костельныя, такъ и маіоратныя имѣнія правиламъ, опредѣленнымъ въ § 5, статьи 14-й постановлений Учредительнаго Комитета, для владѣльцевъ фольварочныхъ земель въ имѣніяхъ частныхъ.

Справка.

Генералъ-Полиціймейстеръ, которому было сообщено представленіе Коммисіи, отношеніемъ отъ 24 Сентября (6 Октября) за № 33,292/6,898, увѣдомилъ, что онъ съ мнѣніемъ Коммисіи, о взиманіи половины расходовъ на содержаніе гминныхъ управленій съ имѣній костельныхъ, согласенъ; что же касается до имѣній маіоратныхъ, то, съ одной стороны, хотя указами 1864 г. эти имѣнія подчинены правиламъ, установленнымъ для имѣній казенныхъ, однако они въ арендѣ не состоятъ и потому не должны бы платить на гминное управленіе 5% съ арендной суммы; съ другой же стороны, они не могутъ быть подведены подъ правила, опредѣленные для имѣній частныхъ. Къ сему Генералъ-Полиціймейстеръ присовокупилъ, что подобныхъ вопросовъ въ другихъ мѣстностяхъ Царства Польскаго еще не встрѣчалось.

Nr. 1), не ма učinionej żadnej wzmianki co do obowiązków pod tym względem rzeczonych posiadaczy. Kommissya na posiedzeniu odbytém w dniu 25 Sierpnia (6 Września) r. b., w obecności Naczelnika Wojennego powiatu Pułtuskiego, wziąwszy na uwagę:

1) że dobra, stanowiące uposażenie duchowieństwa, tak zwane probostwa, uważane być winny za dobra instytucyjne, które w myśl Ukazów z d. 19 Lutego (2 Marca) r. b., ulegają tym samym przepisom co i dobra prywatne, i

2) że majoraty, jakkolwiek do nich z mocy ukazów z d. 19 Lutego (2 Marca) r. b., rozciągają się przepisy dla dóbr rządowych obowiązujące, lecz ze względu, że też majoraty nie są wypuszczane w dzierżawę, a tem samém i do opłaty 5% procentu od summy dzierżawnej pociągniętemi być nie mogą,

uznała: że przy rozkładzie kosztów na utrzymanie zarządu gminnego i gromadzkiego, tak dobra będące uposażeniem duchowieństwa, jako i majoraty, podciągnięte być winny pod przepisy, w § 5-m, pozycyi 14-jej postanowień Komitetu Urządzającego, względem właścicieli gruntów folwarcznych w dobrach prywatnych wydane.

Stan rzeczy.

Jenerał-Policmajster, któremu było komunikowaném przedstawienie Kommissyi, pod dniem 24 Września (6 Października) r. b. Nr. 33,292/6,898, oświadczył, że zgadza się z wnioskiem Kommissyi, co do poboru połowy kosztów z dóbr stanowiących uposażenie duchowieństwa, na utrzymywanie zarządów gminnych i gromadzkich; co zaś do dóbr majorackich, to z jednej strony, chociaż ukazami z 1864 roku do dóbr tych rozciągnięte zostały przepisy, odnoszące się do dóbr rządowych, jednakże one nie zostają w dzierżawie, i dla tego nie powinny by płacić na utrzymywanie zarządu gminnego i gromadzkiego 5% z summy dzierżawnej, — z drugiej atoli strony nie można je podciągać pod przepisy, określone dla dóbr prywatnych.

Do tego Jenerał-Policmajster dodał, że podobne kwestye nie wydarzyły się jeszcze w innych miejscowościach Królestwa.

Постановленія.

Постановленій Учредительнаго Комитета ст. 14-я (цирк. № 1)— § 5-мъ сей статьи, между прочимъ, распределение издержекъ на владѣльцевъ недвижимыхъ имѣній въ чертѣ гмины предоставлено гминнымъ сходамъ; но впредь до постановленія сими сходами окончательныхъ приговоровъ, раскладка вышеупомянутыхъ издержекъ, въ видѣ временной мѣры, производится слѣдующимъ образомъ:

1) въ частныхъ гминахъ, въ коихъ находятся фольварочныя и крестьянскія земли, владѣльцы фольварочныхъ земель несутъ половину всѣхъ расходовъ, потребныхъ на гминное управленіе, а другую половину вносятъ крестьяне;

2) въ казенныхъ гминахъ, въ чертѣ коихъ находятся казенныя фольварки, отданныя въ арендное содержаніе, арендаторы вносятъ ежегодно по 5% арендной суммы на гминное управленіе; недостающее затѣмъ количество денегъ на этотъ предметъ, падаетъ на крестьянъ.

Законы.

Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 г. объ устройствѣ сельскихъ гминъ:

Ст. 4. — Каждая сельская гмина слагается. . . . 2) изъ фольварковъ или мызъ помѣщиковъ и прочихъ землевладѣльцевъ.

Ст. 83. — Расходъ на денежное жалованье, назначенное гминнымъ Войтамъ, Лавникамъ и Писарямъ и на прочіе предметы гминнаго управленія раскладывается гминнымъ сходомъ между лицами, владѣющими, въ предѣлахъ гмины, поземельною собственностію (по ст. 20-й, для правомѣрности приговора требуется согласіе не менѣе $\frac{2}{3}$ всѣхъ лицъ, имѣющихъ голосъ на сходѣ). Впрочемъ въ тѣхъ гминахъ, гдѣ всѣ или часть вышеозначенныхъ расходовъ прежде были уже отнесены на другіе источники, тамъ, по мѣрѣ возможности, сохраняется прежній порядокъ удовлетворенія ихъ.

Postanowienia.

W pozycyi 14-jej postanowień Komitetu Urządającego (Okólnik Nr. 1) § 5-m, rozdział wydatków na właścicieli nieruchomości w obrębie gminy, pozostawiono Zebraniom gminy; lecz do czasu wydania przez też Zgromadzenia ostatecznych uchwał, rozkład wskazanych wyżej kosztów, w sposobie czasowego środka, dokonywanym bywa w następującym porządku:

1) w gminach prywatnych, w których znajdują się grunta folwarczne i włościańskie, właściciele gruntów folwarcznych ponoszą połowę wszelkich kosztów, potrzebnych na utrzymanie zarządu gminnego i gromadzkiego, a drugą połowę ponoszą włościanie;

2) w gminach rządowych, w obrębie których znajdują się folwarki rządowe wypuszczone w dzierżawę, dzierżawcy wnoszą corocznie po 5% od summy dzierżawnej na zarząd gminny, a brakującą na ten cel sumę ponoszą włościanie.

Przepisy.

Ukazu NAJWYŻSZEGO z d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku o urządzeniu gmin wiejskich:

Artykuł 4. Każda gmina wiejska składa się . . . 2) z folwarków i posiadłości dworskich, należących do dziedziców dóbr i do wszelkich właścicieli ziemskich.

Artykuł 83. Wydatki na płace, wyznaczone dla Wójtów gmin, ławników i pisarzy i na wszelkie inne szczegóły Zarządu gminnego, rozdziela Zebranie gminne na osoby, posiadające w granicach gminy własność gruntową (wedle artykułu 20-go, do prawomocności uchwały, potrzeba zgodzenia się najmniej $\frac{2}{3}$ części osób mających głos w Zebraniu). Wreszcie w tych gminach, w których wszystkie, albo pewna część wspomnianych kosztów, poprzednio już były odniesione do innych źródeł, tam, w miarę możliwości, zachowuje się poprzedni sposób zaspokajania onych.

Соображенія.

Принимая во вниманіе, что, по ст. 4-й Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ, всѣ вообще фольварки или мызы помѣщиковъ и прочихъ землевладѣльцевъ признаются составною частію той или другой сельской гмины; что ст. 83-ю того же Высочайшаго указа, расходъ на содержаніе гминныхъ управленій распределяется между лицами, въ предѣлахъ гмины владѣющими поземельною собственностію; что ст. 14-ю постановленій Учредительнаго Комитета (цирк. № 1, § 5), впредь до постановленія окончательныхъ приговоровъ гминныхъ сходовъ, издержки на содержаніе гминнаго управленія, въ половинномъ количествѣ, отнесены вообще на владѣльцевъ фольварковыхъ земель въ частныхъ гминахъ, и что за симъ не представляется основаній исключать изъ числа владѣльцевъ фольварковыхъ владѣльцевъ маіоратныхъ и институтскихъ (костельныхъ, городскихъ и т. п.) имѣній.

Заключеніе.

Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) сообщить Коммисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ, что правила, изложенныя въ § 5 ст. 14-й постановленій Учредительнаго Комитета (цикул. № 1), въ томъ, въ чемъ онѣ касаются владѣльцевъ частныхъ имѣній, относятся также и къ владѣльцамъ имѣній маіоратныхъ и институтскихъ (костельныхъ городскихъ и т. п.); и

2) настоящее постановленіе сообщить Генералъ-Полицеймейстеру въ Царствѣ и Правительственной Коммисіи Внутреннихъ Дѣлъ, для зависящихъ съ ихъ стороны распоряженій.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 10 (22) Октября 1864 года.

Намѣстникъ-Предсѣдатель, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

Мотива.

Зваżywszy: że według art. 4-go NAJWYŻSZEGO Ukazu o urządzeniu gmin wiejskich, wszystkie w ogóle folwarki, lub dwory dziedziców i innych właścicieli ziemskich, uznawane być mają za części składowe téj, lub innéj gminy; że stósownie do art. 83-go tegoż NAJWYŻSZEGO Ukazu, wydatki na utrzymanie zarządów gminnych rozkładane być winny pomiędzy właścicieli, posiadających nieruchomości ziemskie w obrębie gminy; że podług pozycyi 14-éj postanowień Komitetu Urządzającego (Okólnik Nr. 1, § 5) do czasu postanowienia ostatecznych uchwał przez Zebrania gminne, wydatki na utrzymanie zarządu gminy, regulowane być mają w połowie, w ogólności do właścicieli gruntów folwarcznych w gminach prywatnych, i że z tych powodów nie byłoby zasady do wyłączenia z pomiędzy właścicieli gruntów folwarcznych, posiadaczy majoratów i dóbr instytucyjnych (duchowieństwa, kass miejskich i t. p.).

Konkluzya.

Комитетъ Urządzający postanowił:

1) poinformować Kommissye Spraw Włościańskich, że przepisy zawarte w § 5-m, pozycyi 14-éj postanowień Komitetu Urządzającego (Okólnik Nr. 1), o ile one dotyczą właścicieli dóbr prywatnych, o tyle stósują się również i do właścicieli majoratów, oraz posiadaczy dóbr instytucyjnych (duchowieństwa, kass miejskich i t. p.); i

2) postanowienie niniejsze zakommunikować Jenerał-Policmajstrowi w Królestwie, tudzież Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, dla wydania odpowiednichъ z ich strony zarządzeń.

Działo się w Warszawie, d. 10 (22) Października 1864 r.

Namiestnik-Prezes, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg.*

N° 6.

Постановленіе о порядкѣ сбора и распредѣленія издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій въ казенныхъ имѣніяхъ на 1865 годъ.

(10 (22) Октября 1864 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 179.

Правительственная Коммисія Финансовъ, въ представленіи своемъ отъ 8 (20) Октября сего года за № 36,308, имѣя въ виду ст. 14-ю постановленій Учредительнаго Комитета (цирк. № 1), въ § 5-мъ которой изложены, между прочимъ, временныя правила о раскладкѣ издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій въ имѣніяхъ казенныхъ, испрашиваетъ разрѣшенія, слѣдуетъ ли ей, въ будущемъ году, распорядиться сборами на вышеозначенный предметъ съ крестьянъ и арендаторовъ казенныхъ имѣній; причемъ, если сборы эти будутъ поручены Коммисіи Финансовъ, то долженъ ли быть сохраненъ, относительно сбора этой суммы, прежній порядокъ, или же этотъ сборъ, какъ съ крестьянъ, такъ и съ арендаторовъ казенныхъ имѣній, слѣдуетъ производить самимъ гминнымъ управленіямъ? Къ сему Правительственная Коммисія Финансовъ присовокупляетъ, что отъ разрѣшенія сего вопроса зависитъ не только предстоящее заготовленіе смѣтъ для уѣздныхъ казначействъ, но и рѣшеніе многихъ просьбъ крестьянъ о прекращеніи взиманія съ нихъ складокъ на вознагражденіе Войтовъ.

Справка.

Изъ представленія Коммисіи Финансовъ, отъ 20 Іюля (1 Августа) сего года, за № 31,029, видно, что гминныя управле-

N° 6.

Postanowienie, o sposobie poboru i rozkładu kosztów utrzymania zarządów gminnych w dobrach rządowych na rok 1865.

(d. 10 (22) Października 1864 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycja 179.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, w przedstawieniu swém z dnia 8 (20) Października r. b. Nr. 36,308, mając na względzie § 5-y pozycji 14-jej postanowień Komitetu Urządzającego (Okólnik Nr. 1), w którym, pomiędzy innemi, zawarte są czasowe przepisy, o rozkładzie kosztów utrzymania zarządów gminnych w dobrach rządowych, uprasza o zadecydowanie: czy na rok przyszły mają być wydane z jej strony zarządzenia względem poboru na cel pomieniony składek od włościan i dzierżawców dóbr rządowych, a wraze gdyby pobór tych składek poruczony został Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, czy pod względem ściągania tej należności ma być zachowany poprzedni w tej mierze porządek, lub czy ściąganie onęj, tak od włościan, jako i od dzierżawców dóbr rządowych, ma być dopełnione przez same zarządy gminne. Obok tego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu nadmienila, że od zadecydowania tej kwestyi zależy, nietylko przygotowanie etatów dla kass powiatowych, wkrótce dopełnić się winne, ale i rozstrzygnięcie znacznej liczby wniesionych przez włościan prośb, o zaprzestanie ściągania z nich składek na wygrodzenie Wójtów gmin.

Relacya.

Z przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 20 Lipca (1 Sierpnia) r. b. Nr. 31,029, okazuje

нія въ казенныхъ имѣніяхъ, до изданія Высочайшихъ указовъ 19 Февраля (2 Марта) сего года, содержались слѣдующимъ порядкомъ. На основаніи постановленія Намѣстника, отъ 10 Мая 1817 года, обязанности гминныхъ Войтовъ въ казенныхъ имѣніяхъ исполняли безплатно арендаторы. Послѣ очиншеванія казенныхъ крестьянъ, предположено было образовать особыхъ казенныхъ гминныхъ Войтовъ, которые не зависѣли бы отъ вліянія арендныхъ держателей. Съ этою цѣлю, Коммисія Финансовъ установила съ крестьянъ сборъ, равняющійся 5% съ платимаго ими чинша, и, начиная съ 1859 года, предписала казначействамъ взимать этотъ сборъ; на держателей же казенныхъ имѣній, при новой отдачѣ ихъ въ аренду, съ 20 Мая (1 Юня) 1860 года, возложена обязанность уплачивать, для той же цѣли, 5% съ арендной суммы, если они сами не исполняютъ обязанностей гминныхъ Войтовъ. Приводя постепенно эту мѣру въ исполненіе, рядомъ съ устройствомъ имѣній и съ новою отдачею ихъ въ аренду, Коммисія Финансовъ до сихъ поръ получила:

съ арендаторовъ	4,458 руб. 37 коп.
съ крестьянъ	14,953 „ 20 ¹ / ₂ „
итого 19,411 „ 57 ¹ / ₂ „	

Изъ этихъ суммъ, хранившихся въ уѣздныхъ казначействахъ и вносившихся въ кассовыя книги, въ числѣ депозитныхъ суммъ, подъ особою статью: „суммы на содержаніе гминныхъ Войтовъ въ казенныхъ и подуховныхъ имѣніяхъ“, отпускалось, какъ на содержаніе гминныхъ управленій, такъ и на жалованье гминнымъ Войтамъ.

Постановленія.

Постановленій Учредительнаго Комитета ст. 14-я, § 5-й (циркул. № 1).

Законы,

Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ сельскихъ гминъ, ст. ст. 16 (п. д.) 82 и 83.

сіе, że do czasu zapadnięcia Najwyższych Ukazów z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b., zarządy gminne w dobrach rządowych utrzymywane były w sposób następujący. Na podstawie postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 10 Maja 1817 roku, obowiązki Wójtów gmin w dobrach rządowych, sprawowali bezpłatnie dzierżawcy tych dóbr. Po oczynszowaniu włościan dóbr rządowych, zamierzono ustanowić oddzielnych Wójtów gmin rządowych, niezależnych od wpływu dzierżawców. W tym celu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zaregulowała do włościan składkę w stósunku 5% procentu od czynszu przez nich opłacanego, i składkę tę, począwszy od roku 1859, kassom powiatowym ściagać zaleciła.

Na dzierżawców zaś dóbr rządowych, przy nowém wydzierżawianiu od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1860 roku, włożono obowiązek opłacania na tenże cel po 5% od summy dzierżawniej, w razach, jeżeli oni sami obowiązków Wójtów gmin nie wykonywają. Wprowadzając ten środek w wykonanie stopniowo, w miarę postępu urządzania dóbr i nowego ich wydzierżawiania, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, pobrała dotychczas:

od dzierżawców	rs. 4,458 kop. 37
od włościan	„ 14,953 „ 20 ¹ / ₂ „
razem rs. 19,411 kop. 57 ¹ / ₂ .	

Z funduszu tego, który zachowywany był w kassach powiatowych, z wprowadzeniem go do ksiąg kassowych pod osobny tytuł: „fundusz na utrzymanie Wójtów gmin w dobrach rządowych i supprimowanych“ ponoszone były wydatki na utrzymanie zarządów gminnych, jako też na pensye Wójtów gmin.

Postanowienia.

Postanowień Komitetu Urządzającego pozycya 14, § 5 (Okólnik Nr. 1).

Przepisy.

Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b. o urządzeniu gmin wiejskich art. 16-y (ustęp d), 82 i 83.

Соображеніе.

По разсмотрѣніи настоящаго представленія Коммисіи Финансовъ, Учредительный Комитетъ, принявъ во вниманіе, что временныя правила, имъ постановленныя о распредѣленіи издержекъ на гминное управленіе, распространяются равно на имѣнія всѣхъ наименованій, и что раскладка и назначеніе гминныхъ сборовъ, на основаніи п. *d.* ст. 16-й и ст. 83-й Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ, предоставлены вѣдѣнію гминныхъ сходовъ, находить, что засимъ, въ дальнѣйшихъ распоряженіяхъ Коммисіи Финансовъ по сбору и распредѣленію издержекъ на гминное управленіе не представляется надобности, и что собранныя съ крестьянъ и арендаторовъ на этотъ предметъ суммы, хранящіяся въ уѣздныхъ казначействахъ, должны быть возвращены сельскимъ обществамъ, по принадлежности.

Заключеніе.

По симъ соображеніямъ, Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) На будущій 1865 годъ, сохранить въ казенныхъ имѣніяхъ тотъ же порядокъ распредѣленія сбора на гминное управленіе, который былъ установленъ Учредительнымъ Комитетомъ на нынѣшній, то есть арендаторы обязаны вносить ежегодно по 5% арендной суммы на гминное управленіе; недостающее же затѣмъ количество денегъ на этотъ предметъ должно упадать на крестьянъ и распредѣляться между разными сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, или по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся, какъ это установлено § 5-мъ, ст. 14-й постановленій Учредительнаго Комитета (цирк. № 1), или по другому способу, если оный будетъ установленъ вообще о раскладкѣ сборовъ на гминныя управленія.

Мотива.

Po rozpoznaniu powyższego przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, Komitet Urządzający zważywszy: że wydane przezeń czasowe przepisy, o rozkładzie kosztów utrzymania zarządu gminnego, rozciągają się zarówno do dóbr wszelkiej nazwy, i że ustanowienie i rozkład składek gminnych, stósownie do ustępu *d.*, art. 16 i art. 83-go NAJWYŻSZEGO Ukazu o urządzeniu gmin wiejskich, wchodzi w zakres attrubucyj Zebrań gminnych,—z tych powodów uznał, że nie zachodzi potrzeba wydawania dalszych ze strony Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zarządzeń, co do poboru i rozkładu kosztów utrzymania zarządów gminnych, i że zebrany już na ten cel fundusz ze składek od włościan i dzierżawców, w kassach powiatowych deponowany, powinien być zwrócony właściwym gromadom wioskowym.

Konkluzya.

W skutku uwag powyższych, Komitet Urządzający postanowił:

1) na rok przyszedły 1865 zachowany być ma w dobrach rządowych taki sam sposób pobierania składki na utrzymanie zarządu gminnego, jaki przez Komitet Urządzający przepisany był na rok bieżący, a mianowicie, dzierżawcy obowiązani są wnosić corocznie po 5 od sta procentu od summy dzierżawnej na utrzymanie zarządu gminy; wrazie zaś niewystarczania osiąganego ztąd funduszu, ilość brakująca pokrywaną będzie przez włościan i rozdzielaną być ma pomiędzy różne gromady wioskowe do składu gminy wchodzące, albo w stósunku liczby domów mieszkalnych, znajdujących się w pomienionych gromadach, jak to § 5-m, art. 14-m postanowienia Komitetu Urządzającego (Okólnik Nr. 1) przepisaniem zostało, albo też w inny sposób, jeżeli ten w ogólności, pod względem rozkładu składek na zarządy gminne, ustanowiony zostanie;

2) Раскладка и взимание сбора на гминное управление, какъ съ арендаторовъ, такъ и съ крестьянъ, должна принадлежать вѣдѣнію сходовъ, безъ участія Коммисіи Финансовъ въ этомъ дѣлѣ.

3) Возложить на Коммисію Финансовъ, по приведеніи въ извѣстность наличности суммы на содержаніе гминныхъ Войтовъ въ казенныхъ и подуховныхъ имѣніяхъ, представить въ Учредительный Комитетъ проектъ о распредѣленіи этой суммы между гминами, въ которыхъ онѣ были собраны, для обращенія означенной суммы въ общественные капиталы гминъ, по принадлежности.

4) Приведеніе сего журнала въ исполненіе, возложить на члена-завѣдывающаго дѣлами Учредительнаго Комитета.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 10 (22) Октября 1864 года.

Намѣстникъ-Предсѣдатель, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ*.

N° 7.

Постановленіе о сборахъ на содержаніе гминныхъ управленій.

(25 Января (6 Февраля) 1865 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 252.

Статьею 65-ю постановленій Учредительнаго Комитета, отъ Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ, Красноставской, Бяльской, Калишской, Олькушской, Варшавской и Піотрковской, были затребованы заключенія по возникшему вопросу: откуда производить выдачу жалованья гминнымъ должностнымъ лицамъ, и вмѣстѣ съ тѣмъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Ка-

2) rozkład i pobór składki na zarząd gminny, tak od dzierżawców, jako i od włościan, należeć ma do attribucyi Zebrań, bez udziału w tém Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu;

3) włożyć obowiązek na Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, aby po sprawdzeniu rzeczywistej wysokości funduszu na utrzymanie zarządów gminnych w dobrach rządowych i supprimowanych, przedstawiła Komitetowi Urządzającemu projekt podziału tego funduszu pomiędzy gminy, z których on został zebrany, a to w celu zaliczenia onego w poczet ogólnych funduszy gmin właściwych, i

4) wprowadzenie w wykonanie niniejszego postanowienia, poruczyć Członkowi Zawiadującemu czynnościami Komitetu Urządzającego.

Działo się w Warszawie, d. 10 (22) Października 1864 r.

Namiestnik-Prezes, Jenerał-Adjutant,
(podpisano) *Hrabia Berg*.

N° 7.

Postanowienie, o poborze składek na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich.

(d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1865 r.).

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycya 252.

Artykułem 65-m postanowień Komitetu Urządzającego zapotrzebowano od Kommissyj Spraw Włościańskich: Krasnostawskiej, Bialskiej, Kaliskiej, Olkuskiej, Warszawskiej i Piotrkowskiej opinij, względem wynikłej kwestyi, z kąd ma następować wypłata pensyj dla urzędników gminnych i gromadzkich, i jednocześnie Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu

значейства было предложено доставить заключение относительно того же предмета въ казенныхъ имѣніяхъ.

Нынѣ заключенія эти получены отъ всѣхъ означенныхъ Коммисій, а также и изъ Коммисіи Финансовъ. Варшавская, Калишская и Бяльская Коммисіи полагаютъ болѣе удобнымъ производить выдачу жалованья должностнымъ лицамъ гминнаго управленія изъ уѣздныхъ казначействъ, причисливъ потребныя для сего суммы къ казеннымъ податямъ, чѣмъ, по мнѣнію ихъ, обеспечено будетъ исправное и своевременное ихъ поступленіе.

Коммисіи Красновоставская и Олькушская представляютъ, что полезно было бы сохранить нынѣ принятый въ ихъ отдѣлахъ порядокъ, то есть, чтобы гминныя управленія завѣдывали и сборомъ и выдачею суммъ, опредѣленныхъ гминнымъ сходомъ на содержаніе гминныхъ управленій и должностныхъ лицъ; ибо выдача жалованья изъ уѣздныхъ казначействъ вызвала бы крайне обременительную переписку, какъ для гминныхъ управленій, такъ и для самихъ казначействъ, при повѣркѣ сими послѣдними раскладочныхъ вѣдомостей, которыя составляются въ разныхъ гминахъ на различныхъ основаніяхъ и не рѣдко отмѣняются. Піотрковская Коммисія представляетъ, что выдача жалованья гминнымъ должностнымъ лицамъ изъ уѣздныхъ казначействъ совершенно искажила бы характеръ крестьянскаго самоуправления; сборъ же самими гминными Войтами означеннаго содержанія представляетъ для послѣднихъ большія затрудненія и рождаетъ справедливыя опасенія, что они ничего не соберутъ; посему Коммисія полагаетъ предоставить сборъ платежей на содержаніе гминныхъ должностныхъ лицъ и управленій Лавникамъ, съ тѣмъ, чтобы они, по сборѣ оныхъ, отдавали всю сумму гминному Войту, для храненія и расходования.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства въ заключеніи своемъ объясняетъ, что выдача жалованья гминнымъ должностнымъ лицамъ изъ уѣздныхъ казначействъ представляетъ весьма важныя затрудненія въ томъ отношеніи, что изъ всѣхъ 39-ти уѣздныхъ казначействъ, только въ 5-ти нахо-

wezwaną została o nadesłanie swojej opinii w tymże samym przedmiocie co do dóbr rządowych.

Obecnie opinie te pozyskane zostały od wszystkich wzmiankowanych powyżej Kommissyj i od Kommissyi Skarbu. Warszawska, Kaliska i Bialska Kommissye wnioskowały, że wypłata pensyj dla urzędników zarządów gminnych i gromadzkich, mogłaby najdogodniej następować z kass powiatowych, przez przyłączenie potrzebnego na ten cel funduszu do podatków skarbowych, coby zdaniem ich zapewniło regularny i wczasie właściwym wpływ wspomnionego funduszu.

Kommissye Krasnostawska i Olkuska przedstawiają, że korzystnie byłoby utrzymać istniejący w ich oddziałach porządek, to jest, żeby zarządy gminne trudniły się same poborem i wypłatą summ, wyznaczonych przez Zebranie gminy na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich i ich urzędników; albowiem wypłata pensyj z kass powiatowych wywołałaby nader uciążliwą, tak dla Zarządów gminnych, jak i dla samych kass korrespondencyę, przy sprawdzaniu przez te ostatnie rozkładów, które są układane w różnych gminach, według różnych zasad i często podlegają zmianie. Kommissya Piotrkowska przedstawia, że wypłata pensyj dla urzędników gminnych i gromadzkich z kass powiatowych, skaziłaby najzupełniej charakter włościańskiego samorządu; pobór zaś przez samych Wójtów gmin wspomnionego uposażenia, przedstawia dla tych ostatnich wielkie trudności i wzbudza słuszną obawę, że oni nic nie ściągną, i dla tego Kommissya proponuje, pobór opłat na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich i ich urzędników, pozostawić ławnikom, z warunkiem, aby ci ostatni po dokonaniu poboru takowych, oddawali całą summę Wójtowi gminy, do zachowania i wydatkowania.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu w opinii swojej wyjaśnia, że wypłata pensyj dla urzędników gminnych i gromadzkich z kass powiatowych przedstawia nader ważne trudności, z tego mianowicie względu, że ze wszystkich 39-ciu kass powiatowych, w 5-ciu tylko znajduje się po dwóch kon-

дятся по два Контролера, а въ остальныхъ 34-хъ по одному, и эти послѣдніе чрезмѣрно обременены занятіями. Поэтому, если безъ предварительнаго усиленія штата уѣздныхъ казначействъ будетъ возложена на нихъ обязанность производить выдачу содержанія гминнымъ должностнымъ лицамъ, то слѣдуетъ опасаться большихъ упущеній въ другихъ дѣлахъ.

Постановленія.

Постановленій Учредительнаго Комитета ст. ст. 14 и 63-я.

Законы.

Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ ст. ст. 16 (п. d.), 24 (п. q.) и 34.

Соображеніе и заключеніе.

Принимая во вниманіе, что какъ сборъ, такъ и расходование суммъ, определенныхъ на содержаніе гминныхъ управленій, до сихъ поръ производившіеся лицами гминнаго управленія, не представляли никакихъ практическихъ затрудненій; что кромѣ неудобства выдачи жалованья должностнымъ лицамъ изъ уѣздныхъ казначействъ, по отдаленности многихъ гминныхъ управленій отъ уѣздныхъ городовъ и по возникающей, при такомъ порядкѣ, излишней перепискѣ, передача этого дѣла уѣзднымъ казначействамъ могла бы повести за собою значительные расходы на усиленіе числа чиновниковъ уѣздныхъ казначействъ, и что, по смыслу Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ, завѣдываніе и распоряженіе сборами сего рода отнесено къ предметамъ гминнаго самоуправленія, — Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) сборъ платежей на жалованье гминнымъ должностнымъ лицамъ и содержаніе гминныхъ управленій, равно какъ и на другіе общественные гминные расходы, возлагается, согласно ст. 34-й Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ

trollerów, a w pozostałych 34-ch po jednemu, i ci ostatni zbyt są obciążeni pracą. Z tego powodu, gdyby, bez wcześniejszego wzmocnienia etatu kass powiatowych, był włożony na nich obowiązek wypłaty pensyj dla urzędników gminnych i gromadzkich, to wypada obawiać się znaczniejszych uchybień w innych czynnościach kassowych.

Postanowienia.

Pozycye 14 i 63-a postanowień Komitetu Urządającego.

Prawa.

Artykuły 16 (p. d.), 24 (p. q) i 34 Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku, o urządzeniu gmin wiejskich.

Motywa i decyzja.

Mając na względzie, że ściąganie i wydatkowanie funduszu, przeznaczonego na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich, dokonywane dotychczas przez osoby z zarządu gminnego, nie wykazało w praktyce żadnych trudności, — że obok niedogodności, połączonej z wypłatą pensyj urzędnikom gminnej administracyi przez pośrednictwo kass powiatowych, z powodu zbyt dużego oddalenia wielu zarządów gminnych od miast powiatowych i wypływającej ztąd zbyt dużej korespondencyi, włożenie takiego obowiązku na kassy powiatowe mogłoby spowodować znaczne wydatki na powiększenie liczby urzędników przy kassach powiatowych, a wreszcie, że w duchu Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu gmin wiejskich, zawiadywanie i rozporządzanie funduszami tego rodzaju, należy do attribucyi samorządu gminnego, — Komitet Urządający postanowił:

1) obowiązek wybierania składek na płace dla urzędników administracyi gminnej i na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich, tudzież na inne ogólne potrzeby gminy, wkłada się, stósownie do art. 34-go Najwyższego Ukazu

Przep. o pow. gmin. I.

устройствъ сельскихъ гминъ, на сборщиковъ податей; тамъ же, гдѣ сихъ послѣднихъ не имѣется — на сельскихъ Солтысовъ;

2) храненіе и надлежащее расходование суммъ, на гминныя потребности, согласно ст. 24-й (п. 9-й), того же указа, возлагается на гминное управленіе; и

3) о семъ постановленіи Учредительнаго Комитета уведомить Генералъ-Полицеймейстера, Правительственныя Комиссіи Виутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, и Финансовъ выписками изъ сего журнала, а Комиссіи по крестьянскимъ дѣламъ — циркулярно.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 25 Января (6 Февраля) 1865 г.

Намѣстникъ-Предсѣдатель, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

N° 8.

Постановленіе о раскладкѣ издержекъ на содержаніе
гминныхъ управленій.

(13 (25) Апрѣля 1865 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 309.

Учредительный Комитетъ, статью 14-ю своихъ постановленій, § 5-мъ (цирк. N° 1), установилъ временныя правила о распределеніи издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій между владѣльцами недвижимой собственности, въ чертѣ гминъ, какъ казенныхъ, такъ и частныхъ и смѣшанныхъ.

Этими временными правилами опредѣлено (ст. 5):

1) въ гминахъ частныхъ, владѣльцы фольварковъ несутъ половину всѣхъ издержекъ на гминное управленіе; другая же половина раздѣляется между сельскими обществами, входящими въ составъ гмины, по числу жилыхъ домовъ, въ каждомъ сельскомъ обществѣ находящихся;

z d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu gmin wiejskich, na poborców podatków, a w braku takich poborców, na sołtysów wsi;

2) obowiązek przechowywania i właściwego wydatkowania funduszu na potrzeby gminy, stósownie do art. 24-go, ustępu 9, tegoż Ukazu, wkłada się na zarządy gminne; i

3) o niniejszem postanowieniu Komitetu Urządzającego zawiadomić Jenerał-Policmajstra, Kommissye Rządowe: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu, przez wypisy z protokołu obecnego posiedzenia, a Kommissye spraw włościańskich przez okólnik.

Działo się w Warszawie, d. 25 Stycznia (6 Lutego) 1865 r.

Namiestnik-Prezes, Jenerał-Adjutant

(podpisano) *Hrabia Berg.*

N° 8.

Postanowienie, o rozkładzie kosztów na utrzymanie
zarządów gminnych.

(d. 13 (25) Kwietnia 1865 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycja 309.

Komitet Urządzający, pod pozycją 14-tą swoich postanowień, w § 5-m (Okólnik Nr. 1) zatwierdził czasowe przepisy, o rozkładzie kosztów na utrzymanie Zarządów gminnych, pomiędzy posiadaczy własności nieruchomej w obrębie gmin rządowych, prywatnych i mieszanych.

Temi czasowymi przepisami określono (art. 5):

1) w gminach prywatnych, właściciele folwarków ponoszą połowę wszelkich wydatków na zarząd gminy; druga zaś ich połowa rozdzieloną być winna na gromady wioskowe, wchodzące w skład gminy, w stósunku liczby domów mieszkalnych, znajdujących się w każdej gromadzie wioskowej;

2) въ гминахъ казенныхъ, арендаторы фольварковыхъ земель вносятъ на сей предметъ ежегодно 5% съ арендной суммы; недостающее же количество распределяется между крестьянами, на тѣхъ же основаніяхъ, какъ и въ гминахъ частныхъ;

3) въ гминахъ смѣшанныхъ, гдѣ соединены крестьяне, поселенные на земляхъ, которыя доселѣ принадлежали частнымъ владѣльцамъ, съ крестьянами, поселенными на земляхъ, которыя доселѣ принадлежали Казнѣ, или гдѣ, вмѣстѣ съ однимъ изъ сихъ двухъ разрядовъ крестьянъ, пребываетъ и такъ называемая мелкая (дробная) шляхта, на собственной землѣ живущая, временная раскладка между жителями гмины расхода на гминное управление производится, на первый случай, сообразно вышеизложеннымъ основаніямъ, по распоряженію и соглашенію Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ съ военными уѣздными Начальниками.

Всѣ эти правила были постановлены Учредительнымъ Комитетомъ временно (ст. 6-я, циркул. № 1), въ видѣ опыта, впредь до собранія надлежащихъ свѣдѣній чрезъ мѣстныхъ по крестьянскимъ дѣламъ Коммисіи.

Впослѣдствіи Учредительный Комитетъ, ст. 178-ю (циркул. № 15), распространилъ означенныя правила о раскладкѣ издержекъ въ имѣніяхъ частныхъ также и на имѣнія институтскія и маіоратныя.

До 1864 года, содержаніе гминныхъ управленій въ имѣніяхъ казенныхъ находилось въ завѣдываніи Коммисіи Финансовъ, и для этой цѣли былъ назначенъ особый сборъ съ крестьянъ и арендаторовъ казенныхъ фольварковъ. Сборъ съ казенныхъ крестьянъ былъ отмѣненъ, и въ этомъ отношеніи они сравнены съ крестьянами другихъ наименованій. Въ ст. 83-й Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ, между прочимъ, сказано, что въ тѣхъ гминахъ, гдѣ всѣ или часть расходовъ на содержаніе гминныхъ управленій были уже отнесены на другіе источники, тамъ, по мѣрѣ возможности, сохраняется прежній порядокъ удовлетворенія ихъ.

На семь основаній, Учредительный Комитетъ, обсуждая вопросъ объ издержкахъ на содержаніе гминныхъ управленій въ гми-

2) w gminach rządowych, dzierżawcy gruntów folwarcznych wnoszą na ten cel corocznie po 5% od summy dzierżawnéj, a brakująca summa ulega rozkładowi pomiędzy włościan, na tych samych zasadach, jak i w gminach prywatnych;

3) w gminach mieszanych, w których są pomieszani włościanie, osiedleni na gruntach, które dotąd należały do właścicieli prywatnych, z włościanami, osiedlonymi na gruntach, które dotychczas należały do Skarbu, lub w których, razem z jedną z tych dwóch kategorii włościan, zamieszkuje tak nazwana drobna szlachta na własnym gruncie, rozkład czasowy, pomiędzy mieszkańców gminy kosztów na zarząd gminy, dokonywa się, na pierwszy raz, zgodnie z wskazaną powyżej zasadą, wedle rozporządzenia i zgodzenia się Kommissyj spraw włościańskich z Naczelnikami Wojennymi Powiatowymi.

Wszystkie te przepisy były wydane przez Komitet Urządzający czasowo, (pozycja 6, Okólnik Nr. 1), sposobem próby, do czasu zebrania stosownych wiadomości od Kommissyj spraw włościańskich.

Następnie Komitet Urządzający pozycją 178-ą (Okólnik Nr. 15), rozciągnął wspomniane przepisy o rozkładzie kosztów w dobrach prywatnych, również do dóbr instytucyjnych i majorkackich.

Do 1864 roku, utrzymywanie zarządów gmin w dobrach rządowych pozostawało w administracyi Kommissyi Skarbu, i w tym celu naznaczona była oddzielna składka od włościan i dzierżawców folwarków rządowych. Składka od włościan rządowych została uchyloną, i w téj mierze oni zrównani zostali z włościanami innych nazw. W artykule 83-m Ukazu Najwyższego o urządzeniu gmin wiejskich, między innemi, powiedziano: że w tych gminach, w których wszystkie, albo część pewna kosztów na utrzymanie zarządów gminnych były już odniesione do innych źródeł, tam, w miarę możności, zachowuje się poprzedni sposób zaspokajania onych.

Na téj zasadzie, Komitet Urządzający decydując kwestyę o koszta na utrzymanie zarządów gminnych w gminach rzado-

нахъ казенныхъ на 1865 годъ, ст. 179 (циркул. № 15), постановилъ, что относительно арендаторовъ казенныхъ имѣній, временныя правила, изложенныя въ ст. 14-й постановлений (врем. прав. ст. 5), остаются въ своей силѣ.

Между тѣмъ нѣкоторыя Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ, при распредѣленіи издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій, встрѣтили такія обстоятельства, при которыхъ приложеніе временныхъ правилъ оказывалось равно неудобнымъ и для крестьянъ и для помѣщиковъ. Такъ, Плоцкая Коммисія представляетъ, что въ томъ случаѣ, когда въ извѣстной гминѣ находится малое число незначительныхъ фольварковъ, послѣдніе обременяются сборомъ сверхъ силъ; или на оборотъ, когда большая часть поземельной собственности въ гминѣ принадлежитъ помѣщикамъ, а меньшая крестьянамъ, то раздѣлъ издержекъ между тѣми и другими пополамъ приводитъ къ тому, что помѣщики, на примѣръ, платили по 60 коп. съ уволоки, а крестьяне, съ того же количества земли, по 2 руб. 86 коп. Раскладка между крестьянами, по числу дымовъ, также оказывалась неудобоприложимою; ибо въ нѣкоторыхъ гминахъ, крупный землевладѣлецъ изъ крестьянъ-хозяевъ платилъ то же, что весьма незажиточный халупникъ и коморникъ. Хотя Коммисіями замѣчено, что большею частію крестьяне между собою раскладываютъ сборъ по количеству владѣемой каждыя земли, тѣмъ не менѣе болѣе бѣдные крестьяне жалуются на отяготительность платежей для содержанія гминнаго управленія.

Въ видахъ устраненія вышеобъясненной неуравновѣженности, Членъ-завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Комитета, предварительно представленія Комитету о пересмотрѣ правилъ о раскладкѣ издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій, циркуляромъ отъ 5 (17) Ноября 1864 года, за № 44-мъ, предложилъ Коммисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ представить свои заключенія, не встрѣчается ли какихъ либо препятствій къ успѣшному введенію въ дѣйствіе правила, изложеннаго въ ст. 83-й Высочайшаго указа о сельскихъ гминахъ, на основаніи котораго, расходъ на денежное жалованье, назначаемое

wych na 1865 r., pozycyą 179-ą (Okólnik Nr. 15), postanowił, że względem dzierżawców dóbr rządowych, przepisy czasowe, objęte w pozycyi 14-jej postanowień, (przepisów czasowych, artykuł 5), pozostają w swojej mocy.

Tymczasem niektóre Kommissye spraw włościańskich, przy dopełnianiu rozkładu kosztów na utrzymanie zarządów gminnych, napotykały okoliczności, z powodu których stosowanie czasowych przepisów okazało się niedogodnym, zarówno dla włościan, jak i dla dziedziców. Tak Płocka Kommissya przedstawia, że na wypadek, kiedy w pewnej gminie znajduje się mała liczba pomniejszych folwarków, ostatnie ponoszą składkę nad możność, albo na odwrót, kiedy większa część własności gruntowej w gminie należy do dziedziców, a mniejsza do włościan, to rozdział kosztów pomiędzy nich po połowie, powoduje to, że dziedzice, na przykład, płacili po kop. 60 z włóki, a włościanie, z takiejże samej przestrzeni gruntu, po rsr. 2 kop. 86. Rozdział pomiędzy włościan w stosunku dymów, również okazał się niedogodnym do zastosowania; gdyż w niektórych gminach, większy właściciel ziemski z liczby włościan gospodarzy płacił tyle, ile mało zamożny chałupnik i komornik. Chociaż Kommissye zauważyły, że powiększej części, włościanie między siebie rozdzielają składkę w stosunku posiadanego przez każdego gruntu, niemniej wszakże, ubożsi włościanie uskarżają się na uciążliwość opłat na utrzymanie zarządu gminnego.

W celu uchylenia wskazanej wyżej nieproporcjonalności, Członek-zawiadujący czynnościami Komitetu Urządającego, przed uczynieniem do Komitetu przedstawienia względem przejrzenia przepisów o rozkładzie kosztów na utrzymanie zarządów gminnych, okólnikiem z dnia 5 (17) Listopada 1864 r. Nr. 44 zawiązywał Kommissye spraw włościańskich o przedstawienie opinii: czy nie zachodzą jakie przeszkody przeciwko skutecznemu wprowadzeniu w wykonanie przepisu, zawartego w art. 83-m Najwyższego Ukazu o gminach wiejskich, według którego wydatki na płace Wójtom gmin, ławnikom i pisarzom

гминнымъ Войтамъ, Лавникамъ и Писарямъ и на прочіе предметы по устройству гминнаго управленія, раскладывается гминнымъ сходомъ, между лицами, владѣющими въ предѣлахъ гмины поземельною собственностію.

Коммисіи: Кѣлецкая, Остроленская, Сѣлецкая и Калишская нашли болѣе удобнымъ, оставить до времени, приблизительно на одинъ годъ, настоящій способъ опредѣленія раскладокъ на содержаніе гминныхъ управленій. По мнѣнію ихъ, ст. 83-я Высочайшаго указа 19 Февраля 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ, предполагаетъ уже положительную извѣстность крѣстьянскихъ и помѣщичьихъ земель, отсутствие споровъ между крестьянами и помѣщиками о принадлежности поземельной собственности и повсемѣстный вводъ во владѣніе усадьбами коморниковъ, халупниковъ и другихъ наименованій крестьянъ. Какъ обстоятельство, затрудняющее, въ настоящее время, практическое примѣненіе ст. 83-й, приводится также и то, что раздѣленіе уѣздовъ на сельскія гмины еще не вездѣ окончено.

Радомская Коммисія, признавая полезнымъ оставить въ силѣ, еще на годъ, временныя правила относительно распредѣленія расходовъ на гминное управленіе, полагаетъ однако возможнымъ ввести правило, изложенное въ ст. 83-й Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ, если только будутъ даны объясненія: 1) слѣдуетъ ли, при исчисленіи количества земли, принимать въ расчетъ земли подъ зарослями, лѣсами и болотами, и 2) должны ли участвовать въ расходахъ на содержаніе гминныхъ управленій лица, не имѣющія въ предѣлахъ гмины поземельной собственности, какъ-то: дворовые служители, работники, служащіе у хозяевъ, а также работники, нанимающіе помѣщеніе и работающіе ежегодно у хозяевъ или на фольваркѣ (выробники), ремесленники, еврей-арендаторы и вообще, лица, живущія въ селеніяхъ трудомъ и капиталомъ.

Олькушская Коммисія представляетъ, что раскладка издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій по правиламъ, временно утвержденнымъ Учредительнымъ Комитетомъ, приводитъ

wyznaczone, tudzież na inne potrzeby zarządu gminnego, rozkłada Zebranie gminy pomiędzy właścicieli, posiadających nieruchomości ziemskie w obrębie gminy.

Kommissye: Kielecka, Ostrołęcka, Siedlecka i Kaliska znalazły dogodniejszym pozostawić do czasu, w przybliżeniu na rok jeden, obecny porządek oznaczania rozkładów na utrzymanie zarządów gminnych. Wedle ich zdania, artykuł 83-i Ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego 1864 r., o urządzeniu gmin wiejskich, dopuszcza już stanowczą wiadomość o gruntach włościańskich i dziedzicznych, niebytności sporów pomiędzy włościanami i dziedzicami dóbr o przynależność własności gruntowej i wprowadzenie wszędzie w posiadanie osad komorników, chałupników i wszelkich innych nazw włościan. Jako okoliczność, utrudniającą w obecnej chwili faktyczne zastosowanie artykułu 83-go, wypada przywieść i to: że rozdział powiatów na gminy wiejskie, jeszcze nie wszędzie jest ukończony.

Kommissya Radomska uznając pożytecznym pozostawić w swęj mocy jeszcze na rok przepisy czasowe, o rozdziale kosztów na zarząd gminy, mniema wszakże możliwym wprowadzenie zasady, wskazanej w art. 83-m Ukazu Najwyższego o urządzeniu gmin wiejskich, jeżeli tylko będą udzielone objaśnienia: 1) czy należy, przy obliczaniu przestrzeni gruntu, przyjmować w rachunek gruntu zarosłe krzakami, drzewem, lub będące pod błotami, i 2) czy powinny mieć udział w kosztach na utrzymanie zarządów gminnych osoby, nie posiadające w obrębie gminy własności gruntowej, jako to: czeladź dworska, parobcy, służący u gospodarzy, oraz wyrobnicy, wynajmujący pomieszczenie i pracujący rocznie u gospodarzy lub we dworze, rzemieślnicy, żydzi-dzierżawcy i w ogólności osoby, żyjące we wsiach z pracy rąk i kapitału.

Kommissya Olkuską przedstawia, że rozkład wydatków na utrzymanie zarządów gminnych, wedle przepisów czasowo zatwierdzonych przez Komitet Urządzący, powoduje nieraz

иногда, къ большой неуравнительности, въ особенности къ невыгодѣ владѣльцевъ фольварковъ. Неуравнительность эта и даже тяжесть сбора во многомъ зависитъ отъ объема гминъ. Относительно раскладки издержекъ, Олькущская Коммисія полагаетъ, что ее слѣдуетъ основать на дворахъ и усадьбахъ всякаго рода, что не будетъ противно общему смыслу ст. 83-й указа, ибо каждаго домовладѣльца, внѣ города, можно считать поземельнымъ собственникомъ, и такой порядокъ не помѣшаетъ крестьянамъ уравнивать между собою сборъ, по количеству земли, тѣмъ болѣе, что они привыкли платить всѣ подати, кромѣ подымной, по земельному владѣнію.

Коммисіи: Пиотрковская, Бяльская, Влоцлавская, Августовская, Люблинская и Плоцкая полагаютъ, что исполненіе статьи 83-й Высочайшаго указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ, на практикѣ, не встрѣтило бы никакихъ затрудненій; крестьяне избѣгаютъ раздѣла издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій по дымамъ, по причинѣ его неуравнительности. Въ отдѣлахъ этихъ Коммисій замѣчено, что иногда помѣщики вступаютъ въ соглашенія съ крестьянами и дѣлятъ сборы на содержаніе гминныхъ управленій по общему количеству земли, состоящей во владѣніи всего населенія гмины.

Обстоятельства, приводимыя вышепоименованными Коммисіями, какъ основаніе для удержанія, на нѣкоторое время, порядка, установленнаго Учредительнымъ Комитетомъ, какъ видно изъ представленія Бяльской Коммисіи, по показанію самихъ крестьянъ, не представляютъ особенной важности, такъ какъ о количествѣ помѣщичьей земли есть свѣдѣнія самыя точныя и подробныя, а количество крестьянской земли въ точности извѣстно самимъ крестьянамъ. Всякое намѣренное уменьшеніе количества земли, при наблюденіи гминнаго схода, невозможно, ни со стороны крестьянъ, ни со стороны помѣщика. Что касается до пустковъ и другихъ мелкихъ усадьбъ, то, пока они находятся въ распоряженіи помѣщиковъ, послѣдніе должны будутъ платить за нихъ; въ послѣдствіи же, когда они перейдутъ въ руки крестьянъ, станутъ платить крестьяне. вмѣстѣ съ

значную непропорцыональность, въ szczególności на niekorzyść właścicieli folwarków. Nieproporcjonalność ta, a nawet uciążliwość składek, zawisła wiele od obszerności gmin. Co do rozkładu kosztów, Kommissya Olkuska mniema: że wypada uzasadniać go na liczbie domów i na osadach wszelkiego rodzaju, co nie będzie przeciwnem ogólnemu duchowi art. 83-go Ukazu; bowiem każdego właściciela domu po za miastem, można uważać właścicielem gruntowym i porządek taki nie przeszkodzi włościanom uproporcyonować pomiędzy siebie składkę w stosunku do przestrzeni gruntu, tém więcej, że oni przywykli płacić wszelkie podatki, oprócz podymnego, w stosunku do obszerności własności gruntowej.

Kommissye: Piotrkowska, Bialska, Włocławska, Augustowska, Lubelska i Płocka wnoszą: że wykonanie art. 83-go Ukazu NAJWYŻSZEGO o urządzeniu gmin wiejskich, w praktyce nie spotkałoby żadnych trudności; włościanie unikają rozdziału kosztów na utrzymanie zarządów gminnych w stosunku dy-mów, z powodu jego nieproporcjonalności. W oddziałach tych Kommissyj zauważono, że niekiedy dziedzice dóbr wchodzą w układy z włościanami i dopełniają pobór na utrzymanie zarządów gminnych, wedle ogólnej przestrzeni gruntu, będącego w posiadaniu całej ludności gminy.

Okoliczności przywiodzone wyżej przez wspomniane Kommissye za zasadę do utrzymania na niejaki czas porządku, ustanowionego przez Komitet Urządzający, jak się okazuje z przedstawienia Bialskiej Kommissyi, według zeznań samych włościan, nie przedstawiają szczególnej ważności; ponieważ o ilości dworskiego gruntu znajdują się najdokładniejsze i szczegółowe wiadomości, a ilość gruntu włościańskiego dokładnie jest wiadomą samym włościanom. Wszelkie zamierzone umniejszenie ilości gruntu, przy dozorze Zebrania gminnego jest niepodobnem, ani ze strony włościan, ani też ze strony dziedzica dóbr. Co się zaś tyczy pustek i innych drobnych osad, dopóki one znajdują się w rozrządzeniu dziedziców dóbr, oni mają obowiązek płacić za nie; w przyszłości zaś, kiedy takowe przejdą w ręce włościan, zaczną płacić włościanie. Jednocześnie

тѣмъ Бяльская Коммисія представляетъ, что крестьяне, проживающіе въ селеніяхъ ея отдѣла, заявили желаніе часть денежнаго жалованья гминнымъ должностнымъ лицамъ замѣнить выдачею зерновымъ хлѣбомъ. Піотрковская Коммисія, подобно Радомской, въ представленіи своемъ замѣчаетъ, что прежде чѣмъ производить раскладку на основаніяхъ, изложенныхъ въ ст. 83-й, полезно было бы съ точностію опредѣлить, какимъ образомъ, при распредѣленіи издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій, лѣса и неудобныя земли должны относиться къ землямъ пахатнымъ.

Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, съ своей стороны, по поводу того, что въ составъ одной гмины, Ржечица Ксенжа, входятъ имѣнія, принадлежавшія монахамъ ордена регулярныхъ канониковъ въ Красникѣ, а нынѣ перешедшія въ вѣдѣніе Казны, возбудила вопросъ о томъ, въ какой мѣрѣ должна участвовать Казна въ гминныхъ расходахъ по тѣмъ имѣніямъ, которыя еще не отданы въ аренду.

Не имѣя въ виду положительнаго, въ разрѣшеніе сего вопроса, указанія Учредительнаго Комитета, Правительственная Коммисія Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ полагаетъ, что пока вышеупомянутое имѣніе Ржечица-Ксенжа не будетъ отдано въ арендное содержаніе, Казна обязана платить съ фольварковъ столько, сколько вносится было со стороны монастыря, а именно — половину всѣхъ гминныхъ расходовъ; а еслибы впослѣдствіи, съ отдачею имѣнія въ аренду, оказалось, что 50% арендной суммы съ имѣнія Ржечица-Ксенжа не покрываютъ уплачиваемой съ фольварковъ складки, то, по силѣ ст. 131-й постановленій Учредительнаго Комитета, слѣдовало бы предложить крестьянамъ присоединиться къ одной изъ ближайшихъ гминъ, и правило это примѣнить ко всѣмъ безъ изъятія помонастырскимъ имѣніямъ, поступившимъ въ вѣдѣніе Правительства.

Законы.

Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ сельскихъ гминъ —

з тѣмъ, Bialska Kommissya przedstawia: że włościanie, zamieszkujący we wsiach jej oddziału, objawili życzenie, część płac gminnych urzędników zamienić wydawaniem im osepą w ziarno. Kommissya Piotrkowska, podobnie jak Radomska, w przedstawieniu swoim zamieszcza uwagę: że przed dopełnieniem rozkładu na zasadach wskazanych w art. 83-m, byłoby pożytecznem oznaczyć z dokładnością, w jakim sposobie, przy rozdziale kosztów na utrzymanie Zarządów gminnych, lasy i nieużytki odnosić się mają do gruntów ornych.

Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych z swojej strony, z przyczyny, że w skład jednej gminy Rzeczyca-Księża wchodzi dobra, należące do zakonników obrządku regularnych kanoników w Kraśniku, obecnie przeszłe w zawiadywanie Skarbu, wywołała kwestyę: w jakim stosunku powinien brać udział Skarb w wydatkach gminnych z tych dóbr, które nie są jeszcze wypuszczone w dzierżawę. Mniema ona, że dopóki wspomniane dobra Rzeczyca-Księża nie będą oddane w dzierżawę, Skarb winien płacić z folwarków tyle, ile płaconem było ze strony zakonników, a mianowicie połowę wszelkich gminnych wydatków; gdyby zaś w przyszłości, z oddaniem dóbr w dzierżawę, okazało się: że 50% od summy dzierżawnej z dóbr Rzeczyca-Księża nie pokrywają płaconej z folwarków składki, w takim razie, w moc art. 131-go postanowien Komitetu Urządzającego, wypadałoby proponować włościanom przyłączenie się do jednej z najbliższych gmin, i zasadę tę zastosować do wszystkich bez wyjątku po-klasztornych dóbr, w zawiadywanie Rządu przeszłych.

Przepisy.

Ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. o urządzeniu gmin wiejskich.

Ст. 6. Вѣдѣнію гминнаго схода, принадлежать:

д) назначеніе и раскладка гминныхъ сборовъ и повинностей, относящихся до цѣлой гмины.

Ст. 83. Расходъ на денежное жалованье, назначенное гминнымъ Войтамъ, Лавникамъ и Писарямъ, и на прочіе предметы гминнаго управленія раскладывается гминнымъ сходомъ между лицами, владѣющими, въ предѣлахъ гмины, поземельною собственностію.

Ст. 98. Помѣщики и мелкіе землевладѣльцы, съ своими фольварками, мызами и домами, а равно ихъ оффиціалисты, прислуга, наемные рабочіе и прочія лица, на землѣ фольварочной или дворовой и въ домахъ мелкихъ землевладѣльцевъ живущіе, не входятъ въ составъ сельскаго общества.

Постановленія.

Постановленій Учредительнаго Комитета ст. 14-я (ст. ст. 5 и 6-я врем. прав. о жалов. для должн. лицъ гмин. управл.).

Соображенія.

Вышеизложенныя свѣдѣнія показываютъ, что въ настоящее время раскладка сбора на содержаніе гминнаго управленія производится тремя способами: въ однихъ мѣстахъ, на основаніи временно—въ видѣ опыта—постановленныхъ (въ ст. 14-й) Учредительнымъ Комитетомъ правилъ, то есть сумма расхода распределяется пополамъ между крестьянами и помѣщиками, причемъ крестьяне вносятъ сборъ по дымамъ, а въ гминахъ смѣшанныхъ арендаторы казенныхъ имѣній платятъ въ складку 50% арендной суммы; въ другихъ мѣстахъ раскладка производится по количеству владѣемой обывателями земли; наконецъ, въ нѣкоторыхъ мѣстахъ, принимается въ соображеніе не одно только количество владѣемой земли, но и другія средства владѣльцевъ, и на семъ основаніи, они облагаются большимъ или меньшимъ сборомъ. Такое различіе въ способахъ раскладки обусловливается мѣстными обстоятельствами, отъ которыхъ зависитъ степень удобопримѣнимости того или другаго способа и

Art. 6. Do attrbyucyi Zebrania gminnego należą:

d) oznaczenie i rozkład składek gminnych i powinności, odnoszących się do całej gminy.

Art. 83. Wydatek na płace, wyznaczone dla Wójtów gmin, ławników i pisarzy i na inne potrzeby zarządu gminnego, ma być rozdzielany przez Zebranie gminne pomiędzy osoby posiadające w obrębie gminy własność gruntową.

Art. 98. Dziedzice dóbr i drobni właściciele ziemscy, z swojemi folwarkami i dworami, oraz ich officyaliści, służba, najemnicy i wszelkie inne osoby, na gruncie folwarcznym czyli dworskim i w domach drobnych właścicieli ziemskich zamieszkujący, nie wchodzą w skład gromady wioskowej.

Postanowienia.

Pozycya 14 postanowień Komitetu Urządzającego (artykuły 5 i 6-y przepisów czasowych o płacach dla urzędników zarządów gminnych).

Motywa.

Z przytoczonych powyżej wiadomości okazuje się, że rozkład składki na utrzymanie zarządu gminnego, obecnie dokonywany bywa trojakim sposobem: w jednych miejscowościach, według przepisów, czasowo, sposobem próby, postanowionych przez Komitet Urządzający (pozycya 14-ta), t. j. ogół wydatku rozdziela się w połowie na włościan, i w połowie na dziedziców; przy czém włościanie uiszczają składkę w stósunku dyków, a w gminach mieszanych, dzierżawcy dóbr rządowych opłacają po 50% od summy dzierżawniej; w innych miejscowościach rozkład dopełnianym bywa w stósunku przestrzeni gruntów, zajmowanych przez właścicieli; наконецъ w niektórych miejscowościach, brana jest pod uwagę, nie tylko sama przestrzeń posiadanych gruntów, ale nadto i inne źródła dochodu posiadaczy, i na tej zasadzie uiszczają oni wyższą lub niższą składkę. Ta różność sposobów dokonywania rozkładu, zależy od miejscowych okoliczności, od których zawisłemi są właści-

большая или меньшая уравнительность сбора, какъ въ отноше-
ніи крестьянъ, такъ и помѣщиковъ.

Изъ представлений Коммисій по крестьянскимъ дѣламъ, од-
накожъ, видно, что въ большей части мѣстностей признается
наиболѣе удобнымъ и уравнительнымъ способъ раскладки по
количеству владѣемой въ гминѣ поземельной собственности.
Другой же способъ раскладки — пополамъ между помѣщиками и
крестьянами — хотя, по мнѣнію нѣкоторыхъ Коммисій, и при-
знается нужнымъ оставить въ дѣйствиіи еще на нѣсколько време-
ни, но другія Коммисіи, напротивъ, полагаютъ, что при упо-
мянутомъ способѣ раскладки неизбежны неуравнительность и
обременительность, какъ для крестьянъ, такъ и для помѣщиковъ.

Посему Членъ-завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Коми-
тета находить, что въ виду подтвержденной опытомъ удобопри-
мѣнности способа раскладки по количеству владѣемой земли,
было бы желательно, для однообразнаго разрѣшенія сего вопро-
са, нынѣ же ввести въ дѣйствиіе порядокъ, указанный въ 83-й
ст. указа объ устройствѣ сельскихъ гминъ; но, по вниманію къ
тому, что поземельныя права, во многихъ гминахъ, окончатель-
но еще не опредѣлены, раздѣленіе уѣздовъ на равномерныя
сельскія гмины также не вездѣ окончено, и нѣкоторыя гмины,
по своему пространству и населенію, весьма ограничены, — не-
льзя въ то же время не продлить и дѣйствія временныхъ пра-
вилъ, Учредительнымъ Комитетомъ установленныхъ, по крайней
мѣрѣ въ тѣхъ гминахъ, гдѣ немедленное примѣненіе означен-
ной 83-й статьи оказалось бы затруднительнымъ; но во всякомъ
случаѣ, въ слѣдующемъ 1866 году, по имѣніямъ всѣхъ наи-
менованій производить раскладку издержекъ на содержаніе гмин-
ныхъ управленій на основаніи вышеозначенной 83-й статьи.

Способъ раскладки издержекъ между крестьянами по ды-
мамъ оказался на дѣлѣ весьма неуравнительнымъ и обрени-

воść tego lub innego sposobu, tudzież większa lub mniejsza
stopa składki, a to odnośnie, tak do włościan, jak i do dzie-
dziców dóbr.

Jednakże z przedstawień Kommissyj spraw włościańskich
okazuje się, iż w większej części miejscowości jest przyjmowa-
nym, jako najdogodniejszy i najodpowiedniejszy, sposób doko-
nywania rozkładu w stosunku przestrzeni znajdującęj się w gmi-
nie własności ziemskiej. Drugi zaś sposób rozkładu, po poło-
wie na dziedziców i na włościan, — jakkolwiek zdaniem niektó-
rych Kommissyj powinien być jeszcze na czas jakiś utrzymany
w swęj mocy, lecz inne znowu Kommissye utrzymują, że przy
takim rozkładzie nieuniknionemi są: nieproporcjonalność
i uciążliwość składki, tak dla włościan, jak i dla dziedziców
dóbr.

Dla tego Członek-zawiadujący czynnościami Komitetu
Urządzającego znajduje, że przy względzie na stwierdzoną do-
świadczeniem właściwość dopełniania rozkładu w stosunku
przestrzeni posiadanych gruntów, byłoby pożądaném, dla je-
dnostajnego rozstrzygnięcia tego przedmiotu, aby już obecnie
wprowadzić w wykonanie sposób postępowania, wskazany w art.
83-m Ukazu o urządzeniu gmin wiejskich; lecz z uwagi na to,
że prawa gruntowe jeszcze w wielu gminach stanowczo ozna-
czone nie są, że podział powiatów na równomierne gminy wiej-
skie również jeszcze nie wszędzie jest dokonany i że niektóre
gminy, pod względem obszerności i ludności, są bardzo szczu-
płe; nie można zatem obecnie nie utrzymać w swęj mocy prze-
pisów czasowych, postanowionych przez Komitet Urządzający,
przynajmniej w tych gminach, w którychby bezzwłoczne za-
stosowanie powołanego artykułu 83-go okazało się utrudnio-
ném; w każdym atoli razie, w przyszłym 1866 roku, w do-
brach wszelkiej nazwy, rozkład kosztów utrzymania zarządów
gminnych dokonywać według przepisu, zawartego w wspo-
mnionym artykule 83-m.

Sposób dopełniania rozkładu tychże kosztów pomiędzy
włościan, w stosunku dymów, w praktyce okazał się bardzo

Przep. o pow. gmin. I.

тельными, въ особенности для бѣдныхъ землевладѣльцевъ. Посему, въ предотвращеніе сего неудобства, въ тѣхъ гминахъ, гдѣ раскладка издержекъ будетъ удержана въ порядкѣ временныхъ правилъ, сборъ съ крестьянъ слѣдовало бы производить по количеству владѣемой удобной земли, сборъ же по дымамъ отмѣнить вовсе.

По вопросу о томъ, слѣдуетъ ли, при раскладкѣ издержекъ на гминныя управленія, принимать въ расчетъ лѣса, — такъ какъ лѣса, во многихъ мѣстахъ, составляютъ болѣе или менѣе значительную статью дохода, представляется справедливымъ, для большей уравнительности въ раскладкѣ, принять общимъ правиломъ, что не менѣе 4-хъ морговъ владѣмага лѣса и, по усмотрѣнію гминнаго схода, болѣе 4-хъ морговъ соотвѣтствуютъ, при раскладкѣ одному моргу удобной земли.

При чемъ было высказано мнѣніе, что неудобно принимать одну норму наименьшаго относительнаго размѣра обложенія лѣсовъ, ибо они имѣютъ неодинаковую цѣнность: въ нѣкоторыхъ мѣстахъ близко подходят по своей цѣнности къ полевымъ участкамъ, въ другихъ, напротивъ, весьма рѣзко, по своей незначительной стоимости, отличаются отъ другихъ угодій. Поэтому полагалось удобнымъ поручить собрать свѣдѣнія объ отношеніяхъ цѣнности лѣсовъ, существующихъ въ разныхъ мѣстахъ Царства, къ стоимости прочихъ удобныхъ земель, и затѣмъ установить нормальныя отношенія къ мѣстностямъ.

Учредительный Комитетъ, принявъ въ соображеніе быстрое повышение и пониженіе цѣнности лѣсовъ на незначительныхъ разстояніяхъ, трудность собранія подобныхъ свѣдѣній, необходимость скорого разрѣшенія вопроса, и наконецъ, неувѣренность въ болѣе благопріятныхъ послѣдствіяхъ, къ которымъ привело бы установленіе нормальныхъ отношеній стоимости лѣсовъ и другихъ земель, остановился на вышеизложенномъ способѣ введенія лѣсныхъ пространствъ въ раскладку гминныхъ сборовъ.

Участіе въ издержкахъ на содержаніе гминныхъ управленій, согласно ст. 83-й вышеприведеннаго указа, обусловливается зе-

неодповіднимъ і uciążliwym, szczególnieј dla ubogich rolników; dla tego, w celu usunięcia téј niedogodności, w gminach, w których rozkład kosztów odbywać się będzie według przepisów czasowych, należałoby pobór składki od włóścian dokonywać w stósunku przestrzeni gruntów użytkowych, w ich posiadaniu będących, a pobór jej w stósunku dymów zupełnie uchylić.

Co się тycze pytania: czy, przy rozkładzie składki na zarządy gminne, mają być przyjmowane w rachunek i lasy?—ponieważ w wielu miejscowościach lasy stanowią mniej lub więcej znaczny przedmiot dochodu; przeto słuszną jest rzeczą, aby dla lepszego ustósunkowania rozkładu, przyjąć za ogólną zasadę: że 4 morgi lasu, a w miarę uznania Zebrania gminy, więcej nawet nad 4 morgi, rachowane być mają przy rozkładzie, za jeden mórg gruntu użytkowego.

Przy tém wynurzono opinię: że nie byłoby stósowném przyjęcie jednéј najniższej normy pod względem poboru składki z lasów; gdyż cena ich nie jest jednakowa; w niektórych miejscowościach zbliża się do ceny pola ornego, w innych znowu, lasy z powodu swéј nizkiej ceny, bardzo znacznie wyróżniają się z pomiędzy innych użytków. Dla tego okazała się potrzeba polecić zebranie wiadomości o stósunku ceny lasów w różnych miejscowościach Królestwa, do ceny innych użytków gruntowych i następnie normy tego stósunku oznaczyć na różne miejscowości.

Komitet Urządający zwróciwszy uwagę: na szybkie podwyższanie się i zniżanie ceny lasów w nieznacznych odległościach, na trudność zebrania podobnych wiadomości, konieczność niebawnego rozstrzygnięcia kwestyi i wreszcie na niepewność pomyslnego skutku, jaki możnaby osiągnąć z ustanowienia normalnego stósunku ceny lasów do ceny innych użytków, utrzymał opisany sposób wprowadzania przestrzeni leśnych w rachunek przy rozkładzie składki gminnej.

Udział w ponoszeniu kosztów na utrzymanie zarządów gminnych, stósownie do 83-go artykułu wyżej wspomnianego

мельнымъ владѣніемъ въ предѣлахъ гмины. Посему лица, не имѣющія въ предѣлахъ ея поземельной собственности, не должны подлежать сбору на содержаніе гминныхъ управленій, какъ не входящія въ составъ постоянныхъ членовъ гмины и не имѣющія правъ голоса на сходахъ.

Наконецъ, по вопросу о томъ, въ какой мѣрѣ должна участвовать Казна въ расходахъ на гминное управленіе по тѣмъ имѣніямъ, которыя, поступивъ отъ монастырей въ казенное завѣдываніе, не отданы еще въ аренду, — къ нимъ могутъ быть приложены тѣ правила, по коимъ будетъ производиться раскладка во владѣльческихъ имѣніяхъ, находящихся въ однихъ съ ними гминахъ.

Что касается до ссыпки зерномъ, вмѣсто денежнаго жалованья, присвоеннаго должностнымъ лицамъ гминнаго управленія, то, принимая во вниманіе, что въ нѣкоторыхъ мѣстностяхъ сбытъ хлѣба весьма затруднителенъ, слѣдовало бы допустить взносъ зерномъ, вмѣсто денегъ, по предварительному о семъ опредѣленію схода.

Заключеніе.

Учредительный Комитетъ, соглашаясь съ вышеизложенными соображеніями Члена-завѣдывающаго дѣлами Комитета, постановилъ:

1) Раскладка издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій производится гминнымъ сходомъ, согласно статьи 83-й указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 года объ устройствѣ сельскихъ гминъ, между лицами, владѣющими въ предѣлахъ гмины поземельною собственностію, по количеству удобной земли; при чемъ не менѣе четырехъ морговъ и, по усмотрѣнію гминнаго схода, болѣе четырехъ морговъ лѣса — принимаются за одинъ мортъ удобной земли.

Примѣчаніе I. Въ тѣхъ гминахъ, гдѣ раскладка произведена по правиламъ временно установленнымъ комитетомъ, то есть пополамъ между помѣщиками и крестьянами, этотъ порядокъ можетъ быть удержанъ и въ настоящемъ 1865 году, но съ тѣмъ, чтобы рас-

Указу, залежнымъ jest od posiadania ziemi w obrębie gminy. Osoby więc nieposiadające w jej obrębie własności ziemskiej, nie powinny być pociągane do składek na utrzymanie zarządów gminnych, jako nienależące do składu stałych członków gminy i nie mające prawa głosowania na Zebraniach.

Nakoniec co do kwestyi: w jakim stopniu Skarb przykładać się ma do ponoszenia wydatków na zarządy gminne z dóbr po-klasztornych, przeszłych pod zarząd Skarbu, lecz jeszcze nie wydzierżawionych, — pod tym względem stosowane być mogą te przepisy, według których dopełniony będzie rozkład w dobrach innej własności, w tej samej gminie położonych.

Co do zsyпки zboża, zamiast płacy pieniężnej, zapewnio-nej urzędnikom zarządu gminnego, biorąc na uwagę, że w niektórych okolicach zbyt zboża jest bardzo utrudnionym; należałoby przeto dozwolnić oddawania zboża zamiast pieniędzy, za poprzednią uchwałą w tej mierze Zebrania gminnego.

Konkluzya.

Komitet Urządzący, zgodnie z powyższymi uwagami Członka-zawiadującego czynnościami Komitetu, postanowił:

1) Rozkład kosztów na utrzymanie zarządów gminnych, dopełniany być ma przez Zebrania gminne, stosownie do art. 83-go Ukazu z d. 19 Lutego (2 Marca) 1864 r., o urządzeniu gmin wiejskich, pomiędzy osoby posiadające w obrębie gminy własności ziemskie, w stosunku przestrzeni gruntów użytkowych; przy czém 4 morgi lasu, a w miarę uznania Zebrania gminy więcej nawet nad 4 morgi, rachowane być mają za jeden móg grunt użytkowego.

Uwaga I. W gminach, w których rozkład dokonany został według przepisów czasowych, przez Komitet Urządzący wydanych, to jest z zaregulowaniem jednej połowy do dziedzica dóbr a drugiej do włościan, tenże sam sposób rozkładu utrzy-

кладка съ крестьянъ произведена была не по дымамъ, а по количеству владѣемой удобной земли, и чтобы въ будущемъ 1866 году раскладка была произведена согласно ст. 83-й указа объ устройствѣ гминъ.

Примѣчаніе II. Арендаторы казенныхъ имѣній обязаны пока платить въ складку на содержаніе гминнаго управленія 5% арендной суммы; въ тѣхъ же гминахъ, гдѣ находятся помонастырскія имѣнія, поступившія въ Казну, но еще не отданныя въ аренду, раскладка издержекъ на содержаніе гминныхъ управленій производится наравнѣ съ имѣніями владѣльцевъ.

2) Сбору на содержаніе гминныхъ управленій подлежатъ только лица, въ предѣлахъ гмины владѣющія поземельною собственностію.

3) Замѣна, по приговору гминныхъ сходовъ, денежнаго жалованья гминнымъ должностнымъ лицамъ ссыпкою зерноваго хлѣба не воспрещается.

4) О настоящемъ постановленіи увѣдомить Правительственныя Комиссіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Финансовъ и Генераль-Полиціймейстера выписками изъ сего журнала, а Комиссіи по крестьянскимъ дѣламъ — циркулярно.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 13 (25) Апрѣля 1865 года.

Намѣстникъ-Предсѣдатель, Генераль-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

Примѣчаніе. На основаніи постановленія Учредительнаго въ Царствѣ Польскомъ Комитета отъ 20 Апрѣля (2 Мая) 1865 года (статья 318), Казна Царства Польскаго уплачиваетъ сборъ на содержаніе гминныхъ управленій, причитающійся изъ усадьбъ, занимаемыхъ должностными лицами по лѣсному вѣдомству, какъ въ казенныхъ, такъ и въ завѣдываніи Казны находящихся лѣсахъ.

many być może i przez rok bieżący 1865; z tém jednak zastrzeżeniem, aby szczegółowy rozkład pomiędzy włościan dokonywany był, nie w stósunku dymów, ale w stósunku przestrzeni gruntów użytkowych, i aby w roku przyszłym 1866, rozkład ten dopełniany był z zastosowaniem się do art. 83-go Ukazu o urządzeniu gmin wiejskich.

Uwaga II. Dzierżawcy dóbr rządowych są obowiązani opłacać, tytułem składki na utrzymanie zarządu gminnego, po 5% od summy dzierżawnej; w tych zaś gminach, w których znajdują się dobra poklasztorne przeszłe na Skarb, lecz jeszcze nie wydzierżawione, rozkład kosztów na utrzymanie zarządów gminnych dokonywany będzie podług zasad, przyjętych co do dóbr do innych właścicieli należących.

2) Opłatę składki na utrzymanie zarządów gminnych ponosić mają jedynie właściciele, posiadający w obrębie gminy własność ziemską.

3) Zamiana płacy pieniężnej dla urzędników zarządu gminnego na wynagrodzenie zbożem w ziarnie, nie jest wzbroniona.

4) O postanowieniu niniejszém zawiadomić: Kommissye Rządowe Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu, jak niemniej Jenerał-Policmajstra, przez wypisy z tego protokołu, a Kommissye spraw włościańskich przez okólnik.

Działo się w Warszawie, d. 13 (25) Kwietnia 1865 r.

Namiestnik-Prezes, Jenerał-Adjutant

(podpisano) *Hrabia Berg.*

Uwaga. Z osad, użytkowanych przez służbę leśną w lasach skarbowych, lub pod administracją Skarbu zostających, składkę na utrzymanie zarządów gminnych i gromadzkich, stósownie do postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem z dnia 20 Kwietnia (2 Maja) 1865 r. (pozycya 318), opłaca Skarb Królestwa.

№ 9.

Постановление о снабжении управлений военно-уѣздныхъ
Начальниковъ литографными станками.

(1 (13) Октября) 1866 года.)

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 799.

Вслѣдствіе представленія Главнаго Директора Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 17 (29) Сентября, Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) циркуляры Бургомистрамъ и Гминнымъ Войтамъ готовить впредь, во всѣхъ уѣздахъ, печатные или литографированные;

2) въ тѣхъ уѣздахъ, гдѣ находятся типографіи на мѣстѣ, циркуляры готовить въ вольныхъ или казенныхъ типографіяхъ, съ соблюденіемъ возможной бережливости въ расходахъ;

3) гдѣ нѣтъ на мѣстѣ типографій, или гдѣ печатаніе циркуляровъ обошлось бы дороже, чѣмъ 250 руб. въ годъ, для приготовленія литографированныхъ циркуляровъ, при новомъ образованіи уѣздныхъ властей, устроить при уѣздныхъ управленіяхъ литографные станки, покупка коихъ, съ приборами и поставкою на мѣсто, не должна стоить болѣе 200 руб. сер. за одинъ;

4) на покупку литографнаго станка и приборовъ собрать нужныя деньги посредствомъ вкладокъ съ городскихъ и сельскихъ гминъ, по предварительному утвержденію Губернаторовъ;

5) размѣръ суммы на расходъ по печатанію или литографировкѣ циркуляровъ опредѣлить по 250 руб. въ годъ на каждый уѣздъ. Пополненіе этой суммы разложить на городскія и сельскія гмины въ уѣздѣ, поровну на всѣ; при чемъ расходъ

№ 9.

Postanowienie, o zaopatrzenie Zarządów Naczelników
Wojennych Powiatowych prassami litograficznymi.

(d. 1 (13) Października 1866 r.)

KOMITET URZĄDZAJĄCY W KRÓLESTWIE POLSKIM.

Pozycja 799.

W skutku przedstawienia Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 17 (29) Września, Komitet Urządzający postanowił:

1) cyrkularze do Burmistrzów i Wójtów gmin przygotowywać na przyszłość, we wszystkich powiatach, drukowane lub litografowane;

2) w tych powiatach w których znajdują się drukarnie, cyrkularze przygotowywać w prywatnych lub skarbowych drukarniach, z zachowaniem najmożliwszej oszczędności w wydatkach;

3) w tych zaś powiatach w których nie znajdują się drukarnie, lub gdzie drukowanie cyrkularzy wypadłoby drożej nad 250 rubli srebrem w ciągu roku, przy nowej organizacyi Władz powiatowych, urządzić przy Zarządach powiatowych, do przygotowywania cyrkularzy litografowanych, prassy litograficzne, nabycie których, z wszelkimi przyrządami i z ustawieniem na miejscu, nie powinno przenosić 200 rsr. za jedną;

4) potrzebny fundusz na nabycie prassy litograficznej i przyrządów do niej, zebrać za pośrednictwem składek z mieszkańców gmin miejskich i wiejskich; lecz nie wcześniej, aż po zatwierdzeniu rozkładu tych składek przez właściwego Gubernatora Cywilnego;

5) wysokość summy na wydatki na drukowanie lub litografowanie cyrkularzy oznaczyć rocznie po rsr. 250 na każdy powiat. Zaspokojenie tej summy rozłożyć na gminy miejskie i wiejskie w powiecie, w równym stósunku na wszystkie; przy-

сей отнести, въ городскихъ гминахъ, на городскія штатныя суммы, а въ сельскихъ гминахъ раскладку возложить на обязанность гминныхъ сходовъ;

6) надзоръ за уѣздными литографіями, и отвѣтственность за оныя возложить на военно-уѣздныхъ (впослѣдствіи уѣздныхъ) Начальниковъ, безъ разрѣшенія коихъ не должно производиться на литографныхъ станкахъ никакихъ изданій; и

7) настоящее постановленіе, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, предложить къ исполненію Главному Директору Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Состоялось въ г. Варшавѣ, 1 (13) Октября 1866 года.

Намѣстникъ, Предсѣдатель, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ*.

Примѣчаніе. Въ составъ гминныхъ повинностей относящихся къ гражданскому вѣдомству, входятъ еще:

- а) шарварковая натуральная повинность, исполняемая сельскими и городскими гминами, въ видахъ содержанія въ исправности втораго разряда трактовъ и боковыхъ дорогъ, равно и находящихся на нихъ: плотинъ, мостовъ и переправъ; а также —
- б) поставка за установленную плату обывательскихъ лошадей, въ помощь почтовымъ станціямъ, во время проѣзда Членовъ Августѣйшей Фамиліи или знатныхъ особъ.

Правила, относящіяся къ первой, то есть шарварковой повинности, помѣщены въ Сборникъ постановленій о путяхъ сообщенія, изданномъ въ 1866 году, Высочайше учрежденною при Государственномъ Совѣтѣ Коммисією; правила же, касающіяся второй повинности, то есть поставки обывательскихъ лошадей въ помощь почтовымъ станціямъ, заключаются какъ въ почтовыхъ правилахъ, изданныхъ въ 1861 году Управленіемъ Почтъ въ Царствѣ, такъ и въ дополнительномъ Сборникѣ, изданномъ въ 1866 году для губернскихъ и уѣздныхъ управленій, Высочайше учрежденнымъ при Канцеляріи Государственного Совета Царства Комитетомъ.

КОНЕЦЪ I-ГО ТОМА.

чѣмъ wydatek ten odnieść, — w gminach miejskich, do etatowych summ miejskich, — a w gminach wiejskich, obowiązek ułożenia rozkładu potrzebnej na ten cel summy, włożyć na Zebrania gminne;

6) nadzór nad litografiami powiatowemi i odpowiedzialność za ich całość, włożyć na Naczelników Wojennych Powiatowych (a w przyszłości na Naczelników Powiatowych); bez zezwolenia których nie może mieć miejsca żadne wydawnictwo na prassach litograficznych; i

7) wykonanie postanowienia niniejszego, które winno być zamieszczone w Dzienniku Praw, wkłada się na Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Działo się w Warszawie, d. 1 (13) Października 1866 r.

Namiestnik-Prezes, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hrabia Berg*.

Uwaga. W poczet powinności i posług gminnych, do Zarządu cywilnego odnoszących się, wchodzi jeszcze:

- a) robocizna szarwarkowa, dostarczana przez gminy wiejskie i miejskie do utrzymywania w porządku drugorzędnych трактовъ i drógъ bocznych, oraz znajdujących się na nich: grobel, mostów i przepraw; tudzież
- b) dostarczanie koni obywatelskich, za ustanowioną opłatę, w pomoc stacyom pocztowym, podczas przejazdu NAJJAŚNIEJSZEJ Familii lub dostojnychъ osób.

Przepisy dotyczące pierwszej, to jest powinności szarwarkowej, objęte są Zbioremъ przepisówъ o komunikacyachъ lądowych i wodnych, wydanymъ w roku 1866 przez Kommissyę NAJWYŻEJ ustanowioną przy Radzie Stanu Królestwa; odnoszące się zaś do drugiej powinności, czyli do dostarczania koni obywatelskich w pomoc stacyom pocztowym, są zawarte w przepisachъ pocztowych, takъ wydanychъ w roku 1861 przez Zarządъ Poczt w Królestwie, jak i w dodatkowymъ Zbiorze wydanymъ w r. 1866 dla Zarządówъ gubernialnych i powiatowych, przez Komitet, ustanowiony z decyzji NAJWYŻSZEJ przy Kancellaryi Rady Stanu Królestwa.

KONIEC TOMU I-GO.

86401